A. PETRESCU : coordonator

GH. RIZESCU
F. IACOB
T. ILIN
E. DECSOV
C. NOVACESCU
F. BAR
R. BERINDEANU
D. PANESCU

Volumul 1

TOTUL DESPRE ... CALCULATORUL PERSONAL aMIC

Prof. dr. ing. **Adrian Petrescu**
Prof. emerit **Gheorghe Rizescu**
Ing. asistent **Francisc Iacob**
Ing. **Tiberiu Ilin**
Ing. **Eduard Decsov**
Ing. **Constantin Novăcescu**
Ing. **Florian Bar**
Ing. **Radu Berindeanu**
Ing. **Dumitru Pănescu**

Totul despre ... calculatorul personal aMIC

Volumul 1

Coordonare : Prof. dr. ing. **Adrian Petrescu**

Prefață : Dr. ing. **Vasile Baltac**

Editura Tehnică
București, 1985

Colectivul de elaborare al cărţii cuprinde specialişti de la Institutul Politehnic Bucureşti, Liceul „Dimitrie Cantemir", Bucureşti, Întreprinderea de Memorii Electronice Timişoara, ITCI — Timişoara şi „Electrotimiş" Timişoara.

Contribuţia autorilor este următoarea :

A. Petrescu : coordonarea, cap : 1 (p), 2 (p), 3 (p), 4, 7 (p), anexa 2
Gh. Rizescu : cap : 1 (p), 7 (p)
F. Iacob : cap : 3 (p), 5 (p), anexa 1
T. Ilin : cap : 3 (p), 5 (p), 6 (p)
E. Deesov : cap : 3 (p), 5 (p), 6 (p)
C. Novăcescu : cap : 2 (p), 3 (p)
F. Bar : cap : 2 (p), 3 (p)
R. Berindeanu : cap : 5 (p), 6 (p)
D. Pănescu : cap : 5 (p)

Recenzie : Dr. Ing. **ADRIAN DAVIDOVICIU**

Redactor : Ing. **PAUL ZAMFIRESCU**

Culegerea şi paginarea realizată de o
echipă coordonată de EDUARD GIESSER

Coperta : **Arh. SILVIA MIRŢU**
Desene : **LAURENŢIU ILIESCU**
Tehnoredactor : **ELLY GORUN**

Bun de tipar 10 dec. 1985 Coli tipar, 17,5
C. Z. 681.142

Tiparul a fost executat sub comanda nr. 110
la Întreprinderea Poligrafică „Banat"
Timişoara, Calea Aradului nr. 1.
Republica Socialistă România.

Prefață

Ce este calculatorul individual (personal) ? *Cum să definim această familie de echipamente și programe ? Ce caracteristici comune are cu alte produse ale tehnicii de calcul și prin ce se diferențiază ? Cum va evolua ?*

Fără să adoptăm o definiție extinsă, vom spune simplu că este portabil, are o structură cu unul sau mai multe microprocesoare, o tastatură și un afișaj de tip TV, o memorie externă magnetică și unul sau mai multe limbaje de programare de nivel înalt, avînd un preț foarte accesibil. Toate resursele microsistemului sînt la dispoziția operatorului-programator pentru utilizare individuală interactivă. Deseori se folosește și denumirea de calculatoare personale, *dar cu înțelesul de mai sus.*

Însă orice definiție s-ar considera, aceasta ar trebui modificată mereu pentru a ține seama de evoluția performanțelor, tehnologiilor, funcțiunilor noi înglobate, interfețelor om-mașină tot mai naturale și prietenoase și facilităților de interconectare în rețele locale și acces la baze mari de date.

Japonezii au anunțat deja calculatoare personale de generația a cincea, suport pentru sistemele expert evoluate.

O serie de specialiști le numesc instrumente de lucru ale viitorului, dar apreciem că au devenit instrumente ale prezentului și prietene ale omului. Ale omului inginer, medic, proiectant, tehnolog, fizician, chimist, matematician, economist, muncitor, agricultor, profesor, elev, om de artă etc.

Și dacă în acest final de veac, locul îngust al dezvoltării mondiale pare a fi educația, atunci ce sporuri uriașe, rezerve ale dezvoltării societăților, se pot obține prin accelerarea proceselor educaționale, de instruire asistată de calculatoare !

În mai multe țări, printre care U.R.S.S., S.U.A., Franța, Japonia, R.P.B., R.D.G. și Anglia există preocupări intense și chiar programe naționale privind introducerea calculatoarelor individuale la locurile de muncă, la domiciliu, în sfera educației și învățămîntului.

Astfel, în școlile și universitățile din S.U.A. erau instalate în 1984 peste un milion de calculatoare individuale, estimîndu-se o creștere de circa 4 ori pînă în anul 1986.

Cîteva dintre cele mai reprezentative calculatoare individuale, clasificate după performanțe, preț și loc de utilizare, sînt :

— *familiale : modelele Sinclair ;*

— *educaționale : modelul Sinclair ZX 81 Spectrum în Anglia, Apple II în școlile americane, Praveț în R.P.B., Agat și Iskra în U.R.S.S., IBM PC în universitățile americane ;*

— profesionale: modelul ISKRA 250 în U.R.S.S., modelele IBM PC, PC XT, PC AT cu microprocesoare evoluate de 16 biți în S.U.A. și unele modele noi cu microprocesoare de 32 biți.

Modelele Sinclair au o memorie internă standard de 16—48 koct. și utilizează ca memorie externă minicaseta, iar celelalte tipuri de mai sus au memorii interne uzuale în plaja 64—1 000 koct. și memorii externe cu disc magnetic flexibil sau disc Winchester, fiind folosite frecvent sistemele de operare CP/M, MS/DOS și XENIX (o versiune UNIX pentru micro). Cele mai răspîndite limbaje de programare sînt BASIC, LOGO, PASCAL, FORTRAN și FORTH.

Lansarea în urmă cu trei ani în producție de mare serie a modelului IBM PC, a generat preluarea de către IBM a rolului de lider și în acest segment al tehnicii de calcul, obținînd o pondere de 30% din piața mondială, la care se adaugă un sector aproximativ egal al firmelor cu produse compatibile IBM PC.

Astfel, în 1984 lista programelor aplicative pentru IBM PC ajunsese la peste 11 000 de titluri, circa 700 de aplicații fiind din domeniul matematicii. De altfel, un matematician român scria recent că tendința principală în matematica de azi este „informaticizarea“ (algoritmizarea, discretizarea, apelul la calculator), pentru a-l cita pe Gheorghe Păun.

Organizarea de către IBM a unor capacități de producție cu grad ridicat de automatizare, pentru cîteva milioane de calculatoare personale anual, a permis nu numai reducerea spectaculoasă a ciclului de producție, dar și o reducere dramatică a costurilor de fabricație, antrenînd dezvoltarea în continuare a unei largi industrii orizontale.

În acest fel, calculatorul individual a devenit purtător al undei de progres tehnic și inovare tehnologică, iar prin difuzarea sa în masă, accesibilitate și prin pătrunderea în toate sferele activității umane, permite implementarea conceptului de informatică distribuită, accelerînd trecerea spre viitoarele societăți informatizate.

Iată de ce apreciem că se justifică pe deplin acțiunea de a se organiza trecerea chiar din acest an la asimilarea în producție de serie a unei familii de calculatoare individuale atît la Fabrica de memorii electronice și componente pentru tehnica de calcul din Timișoara, cît și la alte întreprinderi de profil din București, acoperind în bună măsură tendințele prezentate mai sus și cerințele economiei naționale.

Se au în vedere atît modelele originale, competitive ca performanțe, aMIC și PRAE*, cît și alte modele de 8 și 16 biți compatibile cu cele mai răspîndite tipuri pe plan mondial (HC-85 și FELIX PC).

Calculatorul aMIC este conceput de un colectiv de cercetare condus de prof. dr. ing. Adrian Petrescu, bineecunoscut în țara noastră pentru o serie de inițiative și realizări în domeniul microcalculatoarelor. Avînd un design modern, cu o tehnologie fiabilă și pachete extinse de programe aplicative puse la punct prin colaborarea specialiștilor din ITCI și FMECTC Timișoara, modelul aMIC la fel ca și PRAE, este îndrăgit de copiii, elevii și studenții care au avut posibilitatea „să se împrietenească“ cu calculatoarele individuale românești, atît cu ocazia taberelor

*) PRAE reprezintă un "în ceput" (vezi latinescul citit pre) care generează o familie de modele bazate pe inițiativa colectivului Filialei din Cluj-Napoca a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru tehnica de calcul și informatică — București (ITCI).

de instruire organizate de ITCI în 1985 și a taberei inițiate de Catedra de calculatoare din IPB care a avut loc recent, cele mai multe tabere beneficiind și de sprijinul CNOP și CC al U.T.C., cît și cu prilejul organizării cercurilor de copii, elevi și studenți de la ITCI i Catedra de calculatoare din IPB.

Colectivul Catedrei de calculatoare din IPB, oferă împreună cu specialiștii din ITCI și întreprinderile de profil și cu această ocazie, un bun exemplu de integrare a învățămîntului superior cu cercetarea și producția, mai ales în domeniul microcalculatoarelor și terminalelor inteligente, dar și în alte domenii de vîrf.

În acest context, subliniez receptivitatea față de nou a Editurii Tehnice, considerînd inițiativa de a publica această carte despre calculatorul individual aMIC extrem de valoroasă, lucrarea fiind așteptată cu un viu interes de un cerc larg de cititori, viitori utilizatori ai calculatoarelor personale fabricate în țară.

Dr. ing. VASILE BALTAC

15 decembrie 1985

Cuvînt înainte

Gabaritele reduse, prețurile relativ mici, fiabilitatea ridicată, simplitatea exploatării, au făcut ca sistemele de tip microcalculator personal *(în continuare se va folosi termenul de* calculator personal) *să devină un mijloc de tehnică de calcul de masă, cu aplicații în cele mai multe domenii ale activității sociale : știință, producție, învățămînt, medicină, agricultură etc.*

Larga utilizare a calculatoarelor personale permite creșterea eficienței și exactității activităților științifice și financiar-contabile, sporește eficiența lucrărilor de cercetare și proiectare, asigură un înalt nivel tehnic al producției.

Calitățile tehnice și de exploatare ale calculatoarelor personale au creat premisele creșterii volumului producției și al vînzărilor acestor echipamente. Actualmente în întreaga lume peste 300 de firme produc circa 700—800 tipuri de calculatoare personale. Numai în anul 1983 au fost produse circa 5,7 milioane bucăți. Numărul lor în S.U.A., în anul 1983, a fost aproximativ 11 milioane bucăți, considerîndu-se că, spre sfîrșitul secolului, acesta va crește cu un ordin de mărime.

O latură a eficienței calculatoarelor personale se referă la faptul că o bună parte din categoria celor personal-profesionale și respectiv-familiale este achiziționată de persoane particulare care urmăresc creșterea eficienței și a nivelului științific al activităților desfășurate de ele în știință, tehnică, medicină, învățămînt etc.

Un asemenea echipament de tehnică de calcul trebuie să posede o fiabilitate foarte ridicată, care se obține printr-un înalt nivel tehnologic, prin folosirea tehnicilor de proiectare și asamblare asistate de calculator, printr-un software puternic și prietenos, orientat către utilizatorii neprofesioniști în domeniul programării.

Utilizarea cu succes a calculatoarelor personale impune o modificare substanțială a conceptelor stabilite în ultimii 30 de ani, în legătură cu tehnologia programării, dimensiunile, structura, complexitatea și calitatea service-ului echipamentelor de tehnică de calcul.

Pentru a da un puternic impuls dezvoltării forțelor de producție sînt necesare măsuri ferme în vederea răspîndirii în masă a cunoștințelor privind utilizarea calculatoarelor personale, producerea lor în cantități mari, la costuri accesibile.

Se apreciază ca rămînerea în urmă a oricărei țări industrializate în privința introducerii calculatoarelor personale, *în principalele domenii economico-sociale,* va necesita în următoarea decadă eforturi materiale foarte mari pentru a depăși consecințele unei asemenea situații. Nivelul scăzut al productivității

muncii în sfera activităţilor legate de informatică va constitui o problemă avînd aceleaşi dimensiuni ca şi cea a neştiinţei de carte de la începutul secolului nostru.

*

* *

În cadrul Catedrei de calculatoare din Institutul Politehnic Bucureşti, încă din anul 1976 a fost realizat un microcalculator bazat pe microprocesorul 8080, microcalculator care a purtat numele MC-80 şi care a constituit punctul de plecare pentru FELIX-M18.

Sub forma iniţială, MC-80 era prevăzut cu o memorie REPROM de 16 Ko. şi o memorie RAM de 16 Ko. În memoria REPROM se afla un monitor simplu, cu ajutorul căruia se putea citi de la un lector de bandă perforată, sau de la un casetofon, un interpretor pentru limbajul BASIC. Ca dispozitive de dialog cu operatorul s-au folosit un display şi un teletype.

Realizarea în ţara noastră a microprocesoarelor 8080 şi Z80, a memoriilor RAM dinamice de 16 Ko., a permis, în anii 1982—1983 proiectarea şi execuţia unor microcalculatoare de laborator, folosind ca dispozitiv de afişare un televizor alb/negru comercial, iar ca dispozitiv de intrare o tastatură alfanumerică simplă. Prevăzute cu o memorie EPROM de 16 Ko. şi o memorie RAM de 16—48 Ko., aceste microcalculatoare dispuneau de monitoare puternice, de asambloare, editoare de texte şi interpretoare pentru limbajul BASIC. Stocarea programelor se realiza cu ajutorul unui casetofon comercial.

Asigurarea accesului din exterior la magistrala internă de date, adrese şi comenzi, a permis conectarea unor echipamente periferice nestandard, în cadrul unor lucrări de laborator.

Au fost realizate numeroase modele, în variante bazate pe microprocesoarele 8080/Z80 şi pe memoriile statice 2114/memoriile dinamice 4416. Două dintre aceste modele au fost prezentate, în anul 1983, conducerii Consiliului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, care, apreciind utilitatea unor asemenea echipamente ieftine de tehnică de calcul, a recomandat introducerea lor în fabricaţie.

Cu sprijinul tovarăşului dr. ing. V. Baltac, Secretar de Stat în Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, proiectul a fost preluat de Întreprinderea de memorii electronice, care, împreună cu Institutul pentru Tehnică de Calcul — Timişoara, au avut în continuare o importantă contribuţie în ceea ce priveşte adaptarea proiectului şi implementarea lui într-o tehnologie adecvată, cum şi în privinţa dezvoltării pachetelor de programe de sistem şi aplicaţii.

Produsul respectiv a primit denumirea de aMIC, în ideea că el va reprezenta un adevărat „prieten" al proiectanţilor, cercetătorilor ştiinţifici, profesorilor, studenţilor, elevilor şi al altor categorii de oameni ai muncii, în activităţile lor curente.

Microcalculatorul aMIC poate fi folosit atît pentru calcule tehnico-ştiinţifice, cît şi pentru conducerea unor procese tehnologice de complexitate redusă.

Ideea care a stat la baza proiectului a fost aceea a unui produs de tehnică de calcul ieftin, cu performanţe superioare, folosind cu precădere componente şi echipamente electronice (televizor alb/negru, casetofon) din producţia curentă a întreprinderilor noastre.

Fiind un calculator programabil atît în limbaj de asamblare cît și în limbaj de nivel înalt (BASIC), el poate fi folosit în echipamente complexe, sub forma unui calculator pe o singură plachetă, pierzîndu-și astfel identitatea.

Pe baza acestui calculator, specialiștii de la ITC — Timișoara și IPB au realizat numeroase instalații complexe, dintre care unele sînt prezentate în această lucrare. De asemenea, trebuie subliniată (ca și în carte) utilizarea lui pentru conducerea unui minirobot în cadrul Întreprinderii Electrotimiș.

Încă de la început au fost sesizate posibilitățile acestui calculator personal în procesul de învățămînt. *Pe baza bogatei experiențe privind organizarea, încă din anii 1974—1978 a laboratorului de matematici (cu aplicații în tehnica de calcul), la Liceul „Dimitrie Cantemir", din capitală, sub conducerea profesorului emerit Gh. Rizescu *) **) în anii școlari 1983—1984 și 1984—1985, au fost organizate grupe de elevi pentru studiul bazelor aritmetice și logice ale calculatoarelor, avînd în vedere perspectiva introducerii în fabricație a calculatoarelor personale în țara noastră. Au fost, de asemenea, elaborate pachete de programe pe calculatorul aMIC, pentru asistarea predării unor capitole de matematici din programa claselor IX—X, din liceu.*

*Rezultatele obținute au fost comunicate la sesiunile științifice și consfătuirile pe sector, municipiu și țară ale profesorilor de specialitate, ca, de altfel, și în cadrul altor acțiuni. De asemenea, pe linia manifestărilor științifice ale elevilor, la nivel de municipiu și țară au fost făcute comunicări, care s-au bucurat de o bună apreciere. ***)*

Colaborarea între Institutul Politehnic București, Catedra de calculatoare și Liceul „Dimitrie Cantemir" se desfășoară în baza unui protocol care vizează folosirea experimentală în învățămîntul liceal a calculatoarelor electronice.

Trebuie subliniate, de asemenea, acțiunile privind organizarea unor tabere de instruire în domeniul calculatoarelor, pentru elevi și studenți, la inițiativa și cu sprijinul Uniunii Tineretului Comunist și al Consiliului Național al Pionierilor. Asemenea tabere, cu rezultate excelente, au funcționat în anul 1985 la Brașov și Cîmpulung Muscel. Ele au fost organizate cu bază materială și instructori de la Institutul pentru Tehnică de Calcul București, Institutul Politehnic București și Întreprinderea de calculatoare electronice. ITC — București a organizat un laborator dotat cu calculatoare personale aMIC și Prae în care săptămînal sînt instruite grupuri de elevi de la diverse școli din capitală.

---

*) Acad. *N. Teodorescu*, Prof. emerit *Gh. Rizescu*, ș.a.
Laboratorul de matematică
Organizarea laboratorului și recomandări privind desfășurarea lucrărilor practice. EDP. 1974.

**) Prof. emerit *Gh. Rizescu*.
Îndrumător.
Laboratorul școlar de matematică. Teme și fișe experimentale. 421 pag. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, 1978.

***) *I. Petrescu*. Programe în BASIC pe microcalculatorul aMIC, privind unele capitole de matematici din materia clasei a IX-a. Comunicare la sesiunea pe țară a cercurilor științifice ale elevilor. Pitești, 1984.

I. Petrescu. Biblioteca de programe în BASIC, pe calculatorul HC-85, pentru unele capitole de matematici din materia clasei a X-a. Comunicare la sesiunea pe municipiu a cercurilor științifice ale elevilor. București, mai 1985.

Desigur, realizarea unui microcalculator nu ridica probleme deosebite pentru industria noastră. Adevăratele probleme sînt legate de obținerea unei fiabilități ridicate a produsului, de prevederea unor posibilități de depanare rapidă și de asigurarea unui software de sistem și aplicații cît mai bogat, „prietenos“ orientat către cele mai largi categorii de utilizatori.

Din acest punct de vedere nu trebuie să se considere că microcalculatorul aMIC este un produs „înghețat“. *El este într-o continuă evoluție, atît sub aspectul hardware-lui, cît și sub cel al software-lui. Astfel, se conectează noi echipamente periferice, se realizează noi aplicații, se implementează noi tipuri de limbaje (Forth de exemplu), se încearcă compatibilizarea cu limbaje BASIC de pe alte calculatoare personale. La Institutul Politehnic „Traian Vuia“, din Timișoara s-a realizat experimental, prin unele modificări hardware, pornind de la aMIC, un echipament de calcul „Spectim“, compatibil — în cea mai mare măsură — cu limbajul BASIC-Sinclair Spectrum.*

În contextul apariției altor calculatoare personale din aceeași clasă (HC-85, Prae, DEGA-209 etc.) sau din clase superioare (FELIX-AP, cu microprocesor 6502 și disc flexibil; FELIX PC, cu microprocesorul 8086/8088 și disc flexibil), aMIC nu-și pierde actualitatea, avînd în vedere costul său scăzut, existența unei importante baze de programe de sistem și aplicații, fiabilitatea lui ridicată și realizarea lui cu componente produse exclusiv în țară.

Lucrarea de față are la bază experiența specialiștilor de la Institutul Politehnic București, Institutul pentru Tehnică de Calcul — Timișoara, Întreprinderea de memorii — Timișoara, Întreprinderea Electrotimiș, Liceul „Dimitrie Cantemir“ București. Autorii mulțumesc Editurii Tehnice și, în mod deosebit, redactorului de specialitate, ing. Paul Zamfirescu pentru efortul depus în privința orientării spre aplicații, pentru structurarea și actualizarea lucrării.

Cuprins

(VOLUMUL 1)

Cuprins

(VOLUMUL 2)

Capitolul 1.

Clase de microcalculatoare personale și personal-profesionale

Progresele înregistrate în domeniul tehnologiei circuitelor integrate pe scară largă și foarte largă au permis realizarea unei game de mijloace de tehnică de calcul, bazate pe microprocesoare, extrem de diversificate în privința performanțelor și a costurilor.

Cunoscute sub numele generic de microcalculatoare, ele pot fi împărțite în prezent în mai multe grupe, în funcție de performanțe, caracteristici tehnice, utilizări, costuri etc.

1.1. Calculatoare de buzunar programabile

Calculatoarele de buzunar programabile în limbaje puțin evoluate (limbaj-mașină) se plasează la nivelul inferior al gamei, fiind capabile să execute programe cu un număr relativ mic de instrucțiuni sau pași. Ele sînt construite pe baza unor circuite specializate, integrate pe scară medie sau scară largă, dispun de o tastatură miniaturizată și de un ecran de afișare, prevăzut cu diode luminescente sau cu cristale lichide. Pînă la începutul acestui deceniu ele erau cunoscute sub numele de calculatoare de buzunar, avînd o largă răspîndire și fiind utilizate în special pentru calcule tehnico-științifice.

După tipul de limbaj-mașină folosit, aceste calculatoare se pot plasa în două mari categorii:

— calculatoare care utilizează un limbaj-mașină corespunzător notației poloneze inverse, bazate pe o unitate aritmetică cu organizare de tip stivă;

— calculatoare care se programează într-un limbaj de tip algebric.

Din prima categorie fac parte calculatoarele: CE 1Ø9 M (produs la centrul de Cercetări de Automatica București), HP41, HP67, HP97 (produse de firma Hewlett Packard) etc.

În cea de-a doua categorie se plasează calculatoarele TI58, TI59 (produse de Texas Instruments) și altele.

Întrucît aceste calculatoare nu pot fi utilizate pentru prelucrarea informației alfanumerice, ele mai poartă numele de mașini de calculat programabile.

Următorul nivel este cel al *calculatoarelor de buzunar (programabile într-un limbaj conversațional de nivel înalt*, de regulă, BASIC.

Avînd dimensiuni extrem de reduse, un format plat și dispunînd de o sursă de alimentare autonomă (acumulator, baterie) miniaturizată, ele întrunesc toate

calitățile cerute unor calculatoare de buzunar. Pentru afișarea caracterelor alfanumerice, cu ajutorul cărora se pot reprezenta linii de program, date, mesaje etc., se folosește un ecran cu cristale lichide de tip matricial.

Instrucțiunile și datele sînt introduse de la o tastatură alfanumerică miniaturizată, la care unele taste pot avea și o semnificație funcțională, fiind asociate cu comenzi specifice limbajului BASIC.

Capacitatea de reprezentare pe ecran este limitată la o fereastră constînd din 14—3Ø caractere alfanumerice, dintr-o linie de 6Ø—8Ø asemenea caractere. Ecranul poate fi utilizat și în modul grafic, în unele cazuri cu posibilitate de control la nivel de punct.

În funcție de capacitatea memoriei (RAM) alocate, utilizatorului (4—1ØKo) ele acceptă de la 1ØØØ, pînă la 65ØØØ linii de program scrise în BASIC. Memoria cu conținut permanent (PROM) stochează interpretorul pentru limbajul BASIC, care dispune și de facilitate de editare.

Ca extensii pentru aceste calculatoare, în unele cazuri sînt prevăzute: interfață pentru casetofon/magnetofon, interfață pentru miniimprimantă, interfață RS-232C — pentru comunicații seriale etc.

Dintre aceste calculatoare de buzunar se pot menționa: SHARP PC 1251, CASIO FX 8Ø2P, TANDY TRS8Ø PC2 etc.

1.2. Microcalculatoare personale (individuale)

O primă subclasă este cea a *microcalculatoarelor portabile* avînd dimensiuni de circa 3Ø×2Ø×5 cm și o greutate variind între Ø,5—2 kg. Ele dispun de un ecran de afișare matricial, cu cristale lichide, de dimensiuni relativ mari, ceea ce permite afișarea unui număr mai mare de linii decît în cazul calculatoarelor de buzunar. De asemenea, tastatura folosită are dimensiunile unei tastaturi standard, ceea ce oferă posibilitatea lucrului cu ambele mîini.

Aceste microcalculatoare sînt programabile în limbajul BASIC și dispun de un interpretor stocat în memoria cu conținut permanent.

Sînt prevăzute cu alimentare autonomă sau de la rețea. Ele mai pot fi conectate la miniimprimantă și la un televizor obișnuit alb-negru sau color.

Pot fi utilizate în timpul deplasărilor, în aplicații de prelucrări de texte, bloc-notes, carnet de adrese etc.

Ca exemple de microcalculatoare portabile se pot da: SANYO TPC 83ØØ, TEXAS INSTRUMENTS CC 4Ø, CANON XØ7, CASIO FP 2ØØ, TANDY TRS8Ø MODEL 1ØØ.

O altă subclasă cu utilizări caracteristice o reprezintă cea a *microcalculatoarelor familiale*. Ele posedă o tastatură normală și folosesc pentru vizualizare un televizor alb-negru sau color, iar pentru stocarea externă a programelor caseta magnetică.

Aceste microcalculatoare dispun de o memorie internă de capacitate relativ mare (64 Kocteți), de o gamă largă de periferice incluzînd: miniimprimantă, casetofon, microcasetofon, manete pentru jocuri, difuzor etc. și se alimentează de la rețea.

Calculatoarele familiale sînt prevăzute cu un software destul de puternic, constînd din monitoare, editoare interpretoare pentru BASIC, compilatoare pentru o serie de limbaje evoluate : PASCAL, FORTH, MICROPROLOG etc.

Utilizarea casetofonului comercial pentru introducerea și stocarea programelor prezintă unele inconveniente, datorită manierei secvențiale de lucru a acestui dispozitiv.

Aplicațiile acoperă o paletă foarte largă : învățămînt, proiectare, gestiune, supravegherea unor procese, comenzi secvențiale, jocuri etc.

Clasa mare din care fac parte aceste categorii de calculatoare (microcalculatoare) este cunoscută sub denumirea de clasa calculatoarelor personale sau individuale.

În țara noastră s-au realizat mai multe tipuri de asemenea calculatoare personale : aMIC, FELIX-Student, HC-85, Prae și DEGA-209. Pînă la data elaborării acestui text numai microcalculatorul aMIC fusese omologat și introdus în producția de serie, ceea ce explică și realizarea acestei lucrări.

Dintre microcalculatoarele personale realizate peste hotare se pot aminti : Zx81, SINCLAIR-SPECTRUM, ORIC1, DRAGON32, MULTITECH MPF, LASER 200, JUPITER AGE etc.

1.3. Microcalculatoare personal-profesionale

Microcalculatoarele profesionale-personale se plasează la nivelul cel mai înalt sub aspectul performanțelor și al costului. Realizate în formatul „desk-top" ele constau dintr-o tastatură, o unitate centrală, un monitor video (albnegru sau color), unul sau mai multe unități de discuri flexibile pentru stocarea fișierelor, o imprimantă și eventual alte echipamente periferice nestandard. Ele sînt echipate cu microprocesoare orientate pe 8 sau 16 biți.

Avînd un caracter profesional ele se folosesc ca sisteme universale sau sisteme „la cheie" orientate pe aplicații specifice.

În țara noastră se produc în mod curent sisteme din această categorie : FELIX M118*, CUB. Terminalul pentru pregătirea datelor TPD, și FELIX-PC (recent introdus în fabricație).

Dintre sistemele din această categorie produse în alte țări se pot menționa printre altele : Apple II, COMMODORE SX 64, TANDY 4, ALPHATRONIC PC-TRIUMPH ADLER, EPSON aX10, XEROX 820-II, KAYPRO 10, MACINTOSH, LISA, LILITH, IBM-PC (mai multe variante), ADVANCE 86, ZENITH Z 150 și Z 16, HITACHI 16000, CORONA PC, DECISION V, TELEVIDEO PC, AXEL 20, CANON AS-100, EAGLE SPIRIT, PAP TOSHIBA, TI PC, RAINBOW 100 etc.

Ultimele tipuri folosesc microprocesoare evoluate INTEL 8086, 8088 sau MOTOROLA 68000. Cele care se bazează pe microprocesoarele 8086/8088 s-au aliniat în general la sistemul IBM-PC, sub aspectul compatibilității software.

---

*) FELIX M 118 a fost prezentat în lucrarea „Microcalculatoarele FELIX M18, M18 B și M118" (vol 1 și vol. 2) E.T., 1984. Autori : A. Petrescu și colectiv IPB, ICE ș.a.

Limbajele evoluate : BASIC, PASCAL, MODULA, PROLOG, C, FORTH şi altele sînt implementate sub sistemele de operare destul de răspîndite CP/M, MSDOS etc.

*

* *

În continuare se vor prezenta cîteva caracteristici ale unor microcalculatoare profesionale realizate în ţara noastră.

1.3.1. **Microcalculatorul profesional CUB** (Calculatorul Universal de Birou), produs la Întreprinderea de Calculatoare Electronice, este constituit dintr-o unitate centrală realizată pe o singură plachetă, un monitor alfanumeric, o tastatură convenţională şi una sau două unităţi de discuri flexibile — simplă densitate.

Unitatea centrală se bazează pe microprocesorul 8Ø8Ø şi pe circuitele din familia acestuia. Memoria are o capacitate maximă de 64 Ko, dintre care 2—16 Ko sînt folosiţi pentru monitor şi programe de autotestare.

Dispozitivul de afişare asigură 24 de linii a cîte 8Ø caractere alfanumerice pe fiecare linie. Caracterele mari şi mici sînt realizate printr-o matrice de 5×7 puncte. Caracterele pot fi afişate în video normal sau video invers şi/sau cu posibilitatea de modificare a intensităţii.

Tastatura alfanumerică de tip QWERTY dispune de 78 taste, dintre care unele sînt asociate anumitor funcţiuni.

Memoria externă este asigurată prin una sau două unităţi de discuri flexibile de 5″/8″, cu o capacitate de memorare de 512/1Ø24 Ko în variantă dublă faţă — densitate simplă.

Opţional, microcalculatorul poate fi prevăzut cu o imprimantă matricială cu 132 coloane şi cu o viteză de imprimare de 15Ø caractere pe secundă.

Microcalculatorul CUB este exploatat sub sistemul de operare CP/M, monoutilizator-monotask. Sub acest sistem de operare sînt implementate limbajele BASIC, PASCAL, COBOL etc. Sistemul îşi găseşte numeroase aplicaţii în birotică, proiectare asistată de calculator, gestiune, învăţămînt etc.

1.3.2. **Terminalul de pregătire a datelor TPD**, fabricat la Întreprinderea de Echipamente Periferice FEPER, poate fi utilizat atît ca terminal inteligent cuplat la un minicalculator, cît şi ca microcalculator independent. Ca structură hardware, terminalul TPD este construit cu circuite din familia 8Ø8Ø, dar ulterior au fost dezvoltate şi alte variante constructive.

În varianta iniţială TPD dispune de : o unitate centrală cu 8Ø8Ø (funcţionînd la frecvenţa de 1,8 MHz), un controlor de întreruperi 8259, canal de acces direct la memorie 8257, un controlor de ecran 8275, un controlor de disc 8271, un controlor de transmisie serială 8251, o interfaţă paralelă 8255 şi un ceas numărător 8253.

Memoria RAM are o capacitate minimă de 32 Ko şi maximă de 64 Ko. De asemenea, foloseşte o memorie REPROM de 2 Ko, care conţine un încărcător de sistem şi un mic monitor de depanare.

Ulterior s-a înlocuit controlorul de ecran 8275 cu o schemă ce asigură şi posibilitatea de utilizare în mod grafic a ecranului, cu o rezoluţie de 512×288

puncte. În acest scop, terminalul este dotat și cu o memorie de ecran de 32 Ko, separată de memoria de program (de 64 Ko).

O altă variantă utilizează controlorul de disc de dublă densitate 8272 în locul lui 8271.

Ultima variantă a terminalului TPD utilizează un microprocesor Z80 și este realizată tehnologic pe o singură placă, iar consola ecran este de tip monitor TV.

La terminalul TPD se pot cupla mai multe tipuri de imprimante (pe interfața paralelă), cititor de cartele, ploter, unitate de bandă magnetică și linii de transmisie pe legătură serială.

Din punct de vedere software, pe TPD se pot utiliza două sisteme de operare: un sistem original FEPER și sistemul CP/M. Sistemul de operare CP/M-TPD este perfect compatibil cu CP/M-M118, putînd fi utilizate toate programele existente sub CP/M. Limbajele utilizate pe TPD sub CP/M sînt: limbaj de asamblare, FORTRAN, C, BASIC, COBOL.

Pentru aplicații grafice există o bibliotecă de rutine grafice.

1.3.3. **Microcalculatorul profesional-personal FELIX PC** — este un nou tip de microcalculator personal-profesional bazat pe microprocesoare din generația a III-a, cu un grad de integrare tehnologică ridicat, structură compactă și un sistem de programe ce acoperă o gamă largă de aplicații.

Microsistemul este destinat utilizării individuale în aplicații profesionale de dezvoltare a programelor de bază și aplicații sau ca sistem dedicat funcțional, în aplicații specializate de complexitate ridicată.

FELIX PC *are o structură compactă*, cu posibilități de extensie în vederea alcătuirii unor configurații adecvate. Este alcătuit din modulul de bază și module de extensie.

Modulul de bază constituie un calculator pe o plachetă și conține următoarele resurse:

- unitate de prelucrare bazată pe microprocesoarele 8088/8086 și 8087;
- memorie RAM de 256 Ko, organizată pe 8 sau 16 biți;
- memoria EPROM de 8—64 Ko, organizată pe 8 sau 16 biți;
- cuplor pentru discuri flexibile de 8″ sau 5 1/4″;
- interfețe pentru:
  - tastatură;
  - casetă magnetică (audio);
  - imprimantă (serială);
  - comunicație asincronă/sincronă;
- ceas de timp real;
- numărătoare programabile;
- sistem de întreruperi;
- canale de acces direct la memorie;
- conectori pentru module de extensie.

Resursele hardware cuprinse în modulul de bază asigură funcțiile necesare utilizării ca sistem de dezvoltare universal, într-o configurație redusă, care include: discuri flexibile, imprimantă serială, tastatură, terminal alfanumeric/grafic conectat serial.

Pentru a permite o mai mare flexibilitate, modulul de bază conține 8 conectori care asigură conectarea la magistrala sistemului a unor module de ex-

tensie. În configurația standard FELIX PC include ca modul de extensie adaptorul pentru terminal grafic color cu următoarele caracteristici:
— funcționare în mod alfanumeric;
— funcționare în mod grafic.

În mod alfanumeric se asigură următoarele regimuri de funcționare:
— 25 rînduri a 40 de caractere fiecare;
— 25 rînduri a 80 de caractere fiecare.

Fiecare caracter este afișat în funcție de atributele asociate astfel:

— alb/negru;
— video direct/invers;
— intensitate mărită;
— clipire („blinking");
— color, stabilindu-se culoarea fondului și a caracterului.

Generatorul de caractere utilizează două seturi de caractere înscrise în ROM, reprezentînd setul standard ASCII și o serie de semne speciale pentru utilizarea în regim semigrafic.

În mod grafic sînt implementate următoarele regimuri de funcționare:
— rezoluție mică — 320×200 puncte;
— rezoluție medie — 640×200 puncte;
— rezoluție mare — 640×400 puncte.

Adaptorul pentru terminal grafic este prevăzut cu ieșire pentru cuplare la:
— monitor color cu intrări RGBI;
— monitor alb-negru/color cu intrare video complex;
— televizor alb-negru/color cu intrare prin antenă (cu modulator atașat).

Adaptorul este proiectat și implementat pe principiul „bit mapped display". Memoria de reîmprospătare a ecranului este organizată ca o memorie biport și este plasată în spațiul de adresare al microprocesorului, oferind astfel facilități ridicate de prelucrare grafică. Corespondența biților din memoria de reîmprospătare cu punctele de pe ecran este flexibilă și se alege în funcție de modul și regimul de lucru. Adaptorul pentru terminal grafic include și cuplorul pentru creion optic.

Pentru mărirea disponibilităților sistemului sînt în lucru următoarele module de extensie:

— interfața pentru imprimanta paralelă;
— interfața pentru I/E analogice (8 canale intrare și 4 canale de ieșire);
— interfața pentru I/E numerice;
— interfață specializată pentru aplicații medicale (termografie).

De asemenea, se are în vedere proiectarea unor noi module de extensie:
— cuplor pentru disc Winchester;
— modul specializat pentru culegerea și prelucrarea de semnale EKG;
— extensie pentru analiza și sinteză de voce;
— cuplor de rețea locală.

Sistemul de programe de bază și aplicații implementat pe FELIX PC are la bază sistemele de operare PC-DOS și MS-DOS și include:

— utilitarele sistemului de operare pentru interfața cu operatorul, gestiunea și întreținerea fișierelor, funcții de bază accesibile prin program, programe de test etc.;

— facilităţi de execuţie şi depanare a programelor ;
— translatoare pentru programe în limbaj de asamblare şi în limbaj BASIC ;
— interpretor de BASIC cu extensii pentru prelucrări grafice ;
— mediu de dezvoltare a programelor în MODULA 2 ;
— mediu de dezvoltare a programelor în UCSD-PASCAL ;
— programe de aplicaţii pentru :
  — prelucrări grafice ;
  — editarea şi prelucrarea textelor;
  — baze de date ;
  — culegerea şi validarea datelor ;
  — aplicaţii economice.

Sistemele de operare PC-DOS şi MS-DOS sînt compatibile între ele şi sînt principial asemănătoare cu CP/M.

Sistemul FELIX PC este introdus în fabricaţie la Întreprinderea de calculatoare electronice Bucureşti. Datorită soluţiilor tehnologice ce vizează implementarea sistemului, este de aşteptat ca fiabilitatea acestuia să fie ridicată, constituind o alternativă pentru diverse aplicaţii industriale. Este în curs de elaborare o astfel de aplicaţie pentru conducerea roboţilor industriali.

Compatibilitatea cu microsistemele similare cu o largă răspîndire cum ar fi : IBM PC, SANYO 550, OLIVETTI M24, CORONA etc. oferă o mare disponibilitate de software.

1.4. Caracteristicile tehnice şi comerciale ale unor calculatoare de buzunar, calculatoare personale şi calculatoare personal-profesionale străine

Calculatoare de buzunar programabile în limbaj de nivel înalt.

SHARP PC 1251

Caracteristici generale :

— dimensiuni : 13,5×7×0,9 cm

— greutate : 115 g,

— alimentare : două baterii de 1,5 V, cu Lithiu sau de la reţea, pentru extensii imprimantă, casetofon etc.).

Memoria :

— cu conţinut variabil (nevolatil) : 4,2 Ko,

— cu conţinut permanent : 24 Ko.

Afişare :

— cristale lichide,

— o linie cu 24 de caractere,

— opt indicatori.

Tastatura :

— miniaturizată,

— organizare : QWERTY-majuscule,

— 18 taste alfabetice programabile în modul RESERVE, accesibile prin SHIFT,

— bloc numeric.

Limbaj :

— BASIC,

— editor performant,

— linii program : 1—999, cu 79 semne pe linie,

— variabile : numerice (nume A)— precizie : 7 cifre zecimale ; şiruri de caractere (nume A$)—lungime 7 caractere ; tablouri (nume a,A$)—dimensiune : 2,

— mesaje de eroare : 9.

Observaţie : poate fi utilizat drept calculator de buzunar ştiinţific pentru calcule obişnuite.

Extensii :

— imprimantă ;

— casetofon.

Cost : 1400 FF în configuraţia de bază.

TANDY TRS 80 PC2

Caracteristici generale :
— dimensiuni : 19,5 × 8,6 × 2,5 cm ;
— greutate : 375 g ;
— alimentare : patru baterii de 1,5 V, adaptor de reţea pentru extensii (imprimantă, casetofon).

Memoria :
— cu conţinut variabil : 2,6 Ko, extensibilă la 10 Kocteţi ;
— cu conţinut permanent : 16 Ko.

Afişare :
— cristale lichide ;
— imprimanta cu 4 culori ;
— o linie cu 26 de caractere ;
— 14 indicatori ;
— grafice : 7 × 156 puncte pe ecran, 216 × 4096 puncte pe imprimantă ; texte şi grafice mixabile.

Tastatura :
— miniaturizată ;
— organizare : QWERTY-majuscule, minuscule ;
— 10 taste alfabetice funcţionale pentru instrucţiuni BASIC ;
— 18 funcţii programabile pe 6 taste ;
— bloc numeric ;
— caracterele grafice se pot defini pe întregul ecran.

Limbaj :
— BASIC ;
— editor performant ;
— linii de program : 1—65000, cu 8 caractere pe linie ;
— variabile : numerice (nume A1)—precizie : 10 cifre zecimale, şiruri de caractere (nume A1 $)—lungime : 80 de semne, tablouri (nume A1, A1 $)—dimensiuni ; 2 ;
— mesaje de eroare ; 40 (codificate).
Observaţie : poate fi utilizat drept calculator de buzunar ştiinţific, pentru calcule obişnuite.

Extensii :
— imprimanta cu 4 culori ;
— casetofon,
— interfaţă serială RS 232 C.
Cost : 1800 FF. în configuraţia de bază.

Calculatoare portabile.

TEXAS INSTRUMENTS CC 40

Caracteristici generale :
— dimensiuni : 24—14,5 × 2,4 cm ;
— greutate : 600 g ;
— alimentare : patru baterii de 1,5 V, adaptor reţea.

Memorie :
— cu conţinut variabil : 6—22 Ko ;
— cu conţinut permanent : 34 Ko.

Afişare :
— cristale lichide ;
— o linie cu 31 de caractere ;
— 18 indicatori, dintre care 6 sînt controlaţi de utilizator.

Tastatura :
— normală ;
— organizare : QWERTY-majuscule şi minuscule,
— 30 taste pentru instrucţiuni BASIC ;
— bloc numeric cu taste programabile ;
— alfabet japonez, caractere greceşti, 7 caractere pot fi definite de utilizator.

Limbaj :
— BASIC ;
— editor performant ;
— linii de program : 1-32766, cu 80 caractere pe linie ;
— variabile : numerice (nume : AB...N)—lungime : 255 caractere ; tablouri (nume : AB...N)—dimensiuni ; 3,
— mesaje de eroare : 75 în clar, 29 codificate,
— alte limbaje : asamblor integrat, Pascal.

Extensii :
— imprimanta cu 4 culori ;
— cititor de cartuş magnetic ;
— interfaţă serială RS 232 C ;
— interfaţă paralelă ;
— interfaţă video.
Cost : 2750 FF.

TANDY TRS MODEL 100

Caracteristici generale :
— dimensiuni : 30 × 21,5 × 5 cm ;
— greutate : 1,36 kg ;
— alimentare : patru baterii de 1,5 V, acumulator Cd-Ni, adaptor de reţea.

Memoria :
— cu conţinut variabil : 8—32 Ko,
— cu conţinut permanent : 32 Ko.

Afişare :
— 8 linii cu 40 caractere ;
— grafica : 240 × 64 puncte.

Tastatura :
— normală ;
— organizare : QWERTY-majuscule şi minuscule ;

— 8 taste funcţionale pentru software-ul integrat, redefinibile în BASIC.

— bloc numeric integrat, caractere grafice.

Limbaj :

— BASIC,

— editor performant,

— linii de program : 1-65529, cu maximum 255 caractere pe linie ;

— variabile : numerice—simplă precizie : +32767/-32768, numerice—dublă precizie : 14 cifre zecimale, şiruri de caractere—lungime 255 caractere, tablouri de dimensiuni nelimitate ;

— mesaje de eroare : 32 codificate ;

— software integrat : prelucrare de texte, agendă, carnet de adrese, teleprelucrare.

Extensii :

— casetofon ;

— interfaţă pentru imprimanta Centronics, RS 232 C, modem şi cititor de cod de bare.

Cost : 5995 FF.

Calculatoare familiale.

SINCLAIR SPECTRUM.

Caracteristici generale :

— dimensiuni : 23,3 × 14,4 × 3 cm ;

— greutate : neprecizată ;

— alimentare : adaptor de reţea.

Memoria :

— cu conţinut variabil : 16—48 Ko, din care : 8 — 40 Ko sînt disponibili pentru utilizator ;

— cu conţinut permanent : 16 Ko.

Afişare :

— televizor alb/negru sau color : PAL, Peritel sau SECAM, cu intrare prin antenă ;

— opt culori la alegere pentru chenar, „hîrtie" şi „cerneală" ;

— 22 de linii, cu 32 de caractere pe linie plus o zonă de lucru la baza ecranului extensibilă la 22 de linii ;

— grafica : 256 × 192 puncte (texte şi grafice mixabile) ;

— video-invers, două niveluri de luminozitate, superpoziţie, afişare intermitentă.

Tastatura :

— normală ;

— organizare : QWERTY-majuscule, minuscule ;

— instrucţiunile BASIC sînt asociate cu taste unice, modul de acces la taste determină automat poziţia cursorului pe linie ;

— 16 caractere grafice şi 21 caractere definibile de către utilizator.

Limbaj :

— BASIC ;

— editor extrem de performant ;

— linii de program : 1-9999, cu 704 caractere pe linie ;

— variabile : numerice (nume fără restricţii), precizie : 9-10 cifre zecimale, şiruri de caractere (nume : A $)—lungime nelimitată, tablouri (nume : A $)—dimensiuni nelimitate.

— mesaje de eroare : 29 în clar ;

— alte limbaje (pe caseta magnetică): asamblor/dezasamblor, Pascal, Forth, Microprolog.

Extensii :

— magistrală externă cu linii de date, adrese şi comenzi ;

— interfaţa serială : RS232 C şi Centronics ;

— memorie de masă (Microdrive-100 Ko) ;

— imprimantă termică.

Cost : 1480-2325 FF.

ORIC 1.

Caracteristici generale :

— dimensiuni : 28 × 17,5 × 5,2 cm ;

— greutate : 1,1 kg ;

— alimentare : adaptor de reţea.

Memoria :

— cu conţinut variabil : 16—48 Ko, din care, la capacitatea maximă de 48 Ko, pentru utilizator sînt disponibili 47 Ko, în modul text şi 39 Ko în modul cu rezoluţie ridicată ;

— cu conţinut permanent : 16 Ko.

Afişare :

— televizor alb/negru sau color : PAL, Peritel, SECAM ;

— 8 culori la alegere pentru cadru şi „hîrtie" ;

— 27 de linii cu 38 caractere pe linie ;

— grafica : 39 × 27 puncte (rezoluţie redusă), 240 × 200 şi 3 linii de text (rezoluţie ridicată), grafice şi texte miscibile ;

— video-invers, afişare intermitentă, linii duble.

Tastatura :

— normală,

— organizare : QWERTY-majuscule, minuscule ;

— 80 caractere grafice, care pot fi definite de utilizator.

Limbaj :
— BASIC ;
— editor cu posibilităţi modeste ;
— linii de program : 1-64000, cu 78 caractere pe linie ;
— variabile : numerice (nume : A1)—precizie : 9 cifre zecimale, şiruri de caractere (nume : A1 $)—lungime neprecizată, tablouri (nume A1, A1 $)—dimensiuni nelimitate ;
— mesaje de eroare : 20 necodificate ;
— alte limbaje (pe caseta magnetică): asamblor/dezasamblor, Forth.
Extensii :
— magistrala externă cu linii de date, adrese şi comenzi ;
— interfaţa Centronics incorporată ;
— imprimantă ;
— microdisc.
Cost : 2000—2500 FF, în funcţie de configuraţie.

Calculatoare personal-profesionale.

I B M PC jr.

Caracteristici generale :
— dimensiuni : 35×29×9,65 cm (unitatea de bază) şi 34,29×16,76×2,5 cm (tastatura) ;
— greutate : 4,2 kg ;
— alimentare : de la reţea, unitatea centrală şi celelalte periferice, cu excepţia tastaturii, care se alimentează de la baterii, nefiind conectată prin cablu cu unitatea centrală.
Memoria :
— cu conţinut variabil : 64 Ko ;
— cu conţinut permanent : 64 Ko, extensibilă pînă la 128 Kocteţi ;
Microprocesor :
— Intel 8088.
Afişare :
— televizor color sau monitor R G B;
— 16 culori la rezoluţia : 320×200 puncte ;
— 4 culori la rezoluţia : 640×200 puncte ;
Tastatura :
— normală, cu taste separate nemarcate (marcarea se face pe spaţiile dintre taste, cu marcaj şanjabil) ;
— alimentare la baterii ;
— fără legături fizice cu unitatea centrală.
Software :
— sistem de operare : PC-DOS 2.10 ;
— limbaje : BASIC- în cartuş ROM, LOGO etc ;
— programe de aplicaţii : Home Word (pentru prelucrări de texte), Word Star.
Interfeţe şi periferice standard :
— interfaţă serială RS-232 C ;
— interfaţa video (40 coloane) pentru monitor RGB sau receptor TV, cu modulator pentru semnal video-complex ;
— generator de semnale acustice.
Extensii :
— unitate de disc flexibil 5 1/4", dublă faţă, dublă densitate (360 Ko/disc) ;
— memorie RAM, 64 Ko pentru opţiunea video-80 coloane ;
— adaptor pentru imprimantă paralelă ;
— modem : 300 biţi/s.
Cost : $599—$999 în funcţie de configuraţie.

MACINTOSH.

Caracteristici generale :
— dimensiuni : 34,30×24,64×27,70 cm (unitatea de bază constînd din : display, unitatea centrală şi unitatea de disc flexibil) şi 6,6×33,53×14,73 cm — tastatura ;
— greutate : 8,5 kg ;
— alimentare de la reţea.
Memorie :
— cu conţinut variabil : 128 Ko ;
— cu conţinut permanent : 64 Ko.
Microprocesor :
— Motorola 68000.
Afişare :
— monitor încorporat cu diagonala de 22,85 cm ;
— rezoluţie : 512×342 puncte,
— control la nivel de bit.
Tastatura :
— normală ;
— organizare : QWERTY, standard;
— detaşabilă.
Software :
— sistem de operare : FINDER ;
— limbaje : Mac FORTH, Microsoft BASIC ;
— programe de aplicaţii : Mac Write, Mac Paint, Multiplan.
Interfeţe şi periferice standard :
— indicator de tip „mouse" ;
— unitate de disc flexibil-3,5", capacitate : 400 Kocteţi ;
— generator de semnale acustice ;
— două interfeţe seriale RS-422 A ;
— interfaţă pentru o unitate suplimentară de disc flexibil ;
— magistrală serială sincronă pentru tastatură.
Extensii :
— imprimantă matricială ;
— tastatura numerică ;
— unităţi de disc flexibil.
Cost : $ 2495.

Capitolul 2.

Prezentarea generală a microcalculatorului „aMIC"

2.1. Componente şi scheme bloc

Microcalculatorul „aMIC" (fig. 2.1) face parte din categoria microcalculatoarelor personale (individuale), destinate acoperirii unei largi game de aplicaţii, în condiţiile unor performanţe superioare şi al unui cost relativ scăzut.

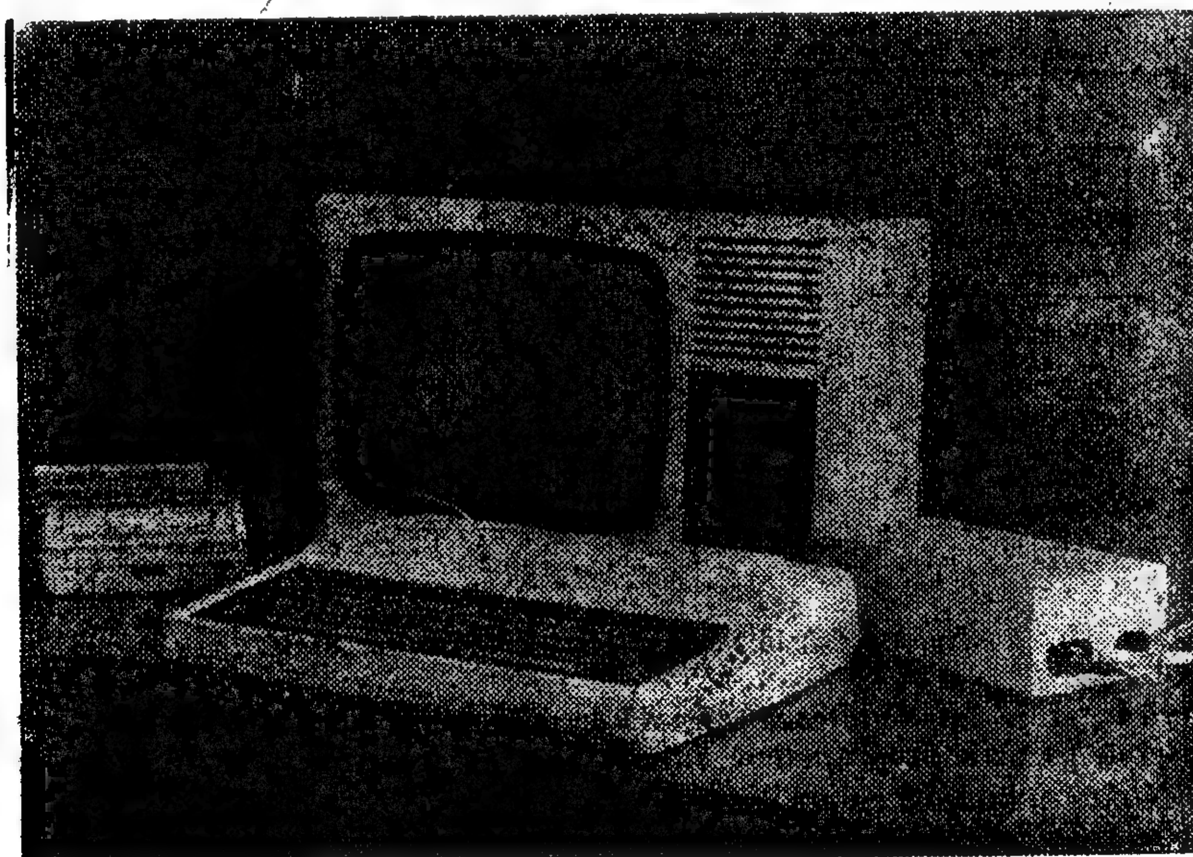

Fig. 2.1. Microcalculatorul „aMIC" (foto).

La proiectarea şi realizarea sa tehnologică s-au avut în vedere o serie de factori, privind folosirea cu precădere a circuitelor integrate produse în ţara noastră şi a unor echipamente periferice din gama bunurilor de larg consum :

televizorul alb-negru * şi casetofonul audio. De asemenea, s-a urmărit ca acest produs să reprezinte un sistem *deschis* sub aspectul hardware-ului, software-ului şi al aplicaţiilor. Acesta permite cuplarea unor periferice destinate creşterii performanţelor şi lărgirii gamei aplicaţiilor : disc flexibil, înregistrator X—Y, imprimantă, cuplor de proces etc.

Dezvoltările software se referă la extinderea şi perfecţionarea monitoarelor, asambloarelor, interpretoarelor şi compilatoarelor de limbaje universale şi specializate de nivel înalt.

Sistemul „aMIC" este organizat (Fig. 2.2) în jurul unei magistrale, care conţine liniile de date, adrese, comenzi şi alimentare. Aceste linii sînt disponibile la un conector extern, cu 50 de contacte, ceea ce permite cuplarea unor periferice evoluate cu acces direct la memorie (unitate de disc flexibil) sau a unor periferice nestandard. Semnalele sînt descrise în capitolul 3. Această magistrală

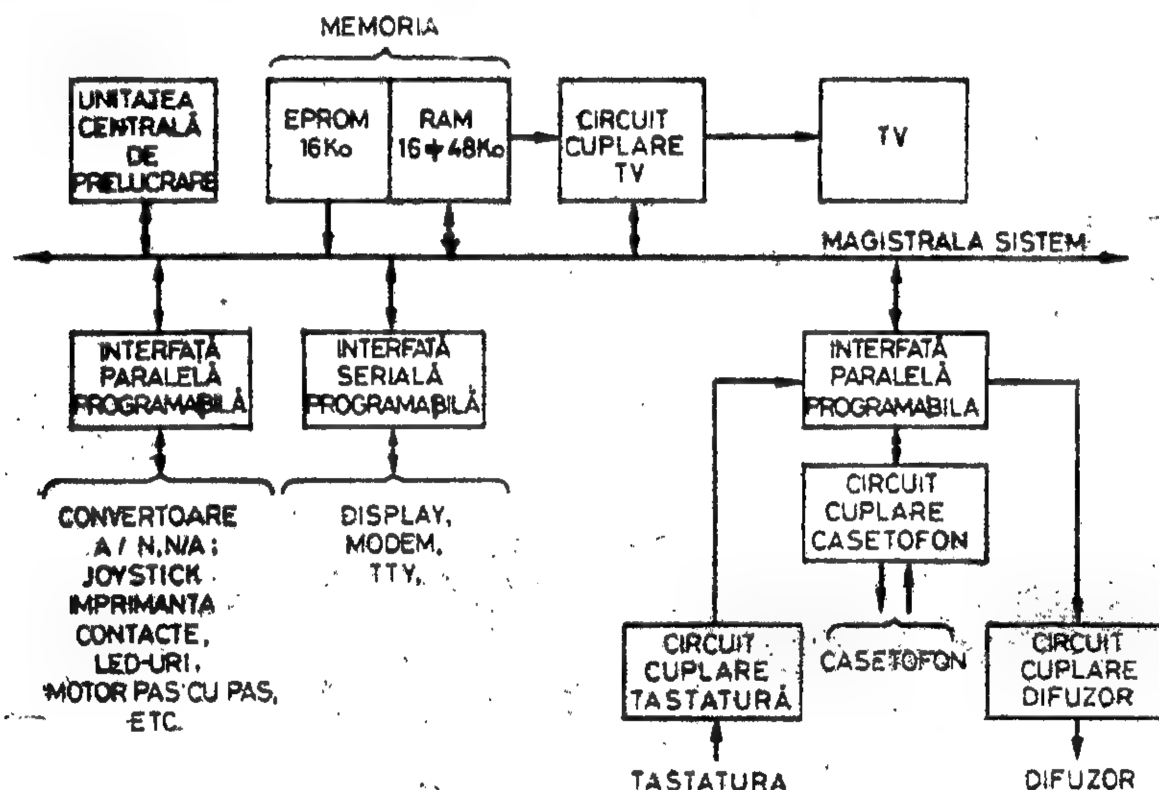

Fig. 2.2. Organizarea microcalculatorului „aMIC".

asigură legătura între unitatea centrală de prelucrare, memoriile EPROM-RAM, interfeţele paralele programabile, interfaţa serială programabilă şi cuplorul TV.

Unitatea centrală de prelucrare se bazează pe microprocesorul Z8Ø, funcţionînd la frecvenţă de 2,5 MHz.

Memoria EPROM, care conţine monitorul şi interpretorul limbajului BASIC sau monitorul, asamblorul şi editorul de texte, are o capacitate de 16 Ko şi foloseşte circuitele 2716.

Memoria RAM, destinată programelor de aplicaţii, este realizată cu circuite dinamice 4116 şi asigură o capacitate maximă de 48 Ko.

*) Varianta color se află în curs de asimilare de către industrie.

Interfaţa paralelă programabilă * are un caracter opţional şi este realizată cu un circuit 8255. Ea se foloseşte pentru conectarea unor echipamente convenţionale sau a unor echipamente nestandard. Astfel, se pot menţiona : convertorul A/N-N/A, Joy-stick-ul, imprimanta, contacte, LED-uri, circuite de comandă a unui motor pas cu pas etc.

Interfaţa serială programabilă *, este opţională şi se bazează pe circuitul 8251. Ea este utilizată pentru cuplarea unor echipamente cu transmisie serială : display, MODEM, TTY, eventual alt calculator prevăzut cu interfaţă serială.

Cuplorul TV asigură generarea semnalului video complex modulat, pe baza conţinutului memoriei de ecran, cu o capacitate de 8 Ko., care face parte tot din memoria RAM a sistemului.

Pentru introducerea comenzilor, instrucţiunilor şi a datelor în sistem se foloseşte o *tastatură elastică, ultraplată, cu martor sonor* (difuzor), *dispunînd de 59 de taste*. În principal organizarea tastaturii corespunde convenţiei QWERTY

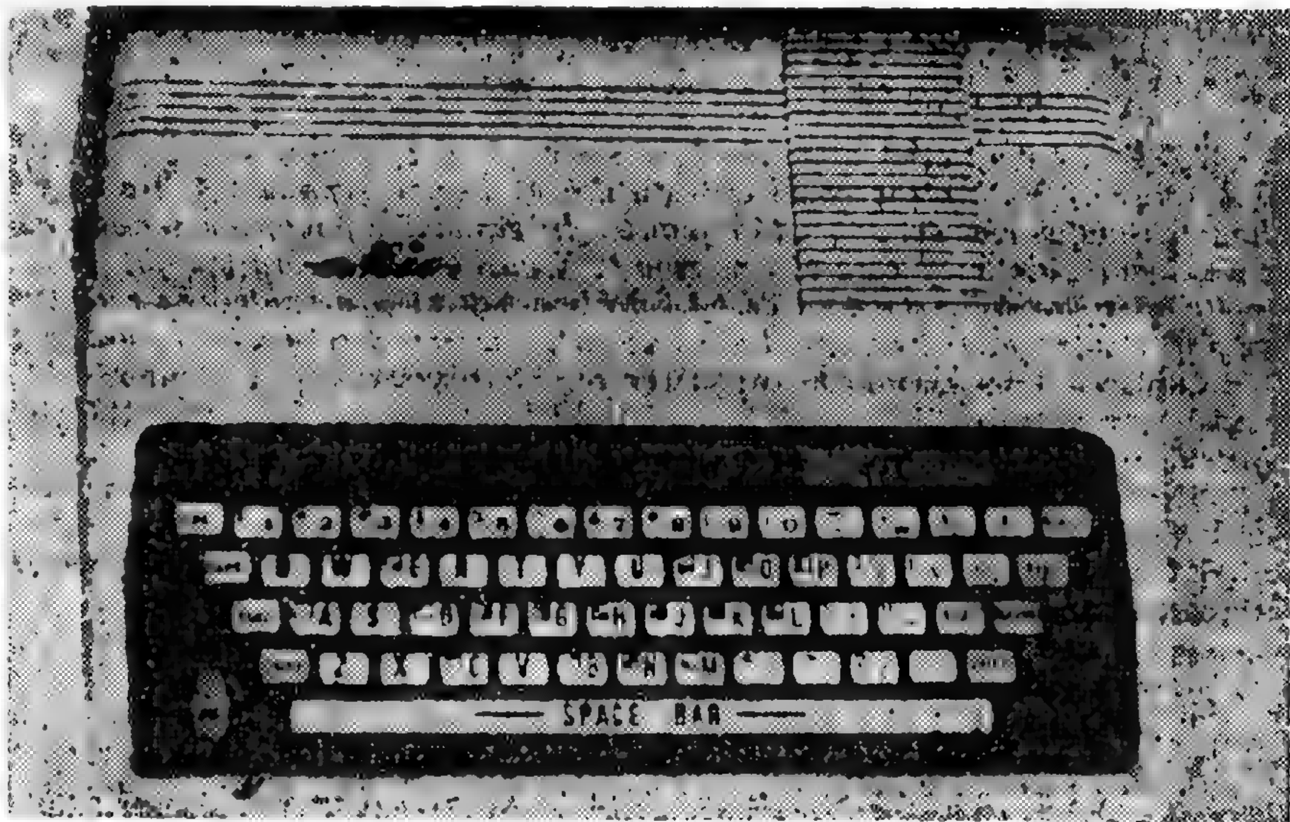

Fig. 2.3. Tastatura microcalculatorului „aMIC" (foto).

pentru caracterele alfanumerice (fig. 2.3). A fost prevăzut *un set de 16 caractere semigrafice, care pot fi afişate în video normal sau video invers ca şi celelalte caractere alfanumerice*. Introducerea caracterelor prezente în colţul stînga sus pe fiecare tastă se realizează acţionînd simultan Tasta SHIFT şi Tasta cu codul

* Pentru programarea interfeţelor paralele şi seriale, în vederea conectării diverselor echipamente, sînt prezentate în cap. 8 o serie de exemple. De asemenea, se poate consulta lucrarea : Microcalculatoarele FELIX M18, M18B, M118, vol. I, Editura Tehnică, 1984, autori : A. Petrescu şi colectiv.

dorit. În figura 2.4 se prezintă caracterele semigrafice şi codificarea lor hexazecimală. Trecerea la afişarea video-invers se asigură prin acţionarea simultană a tastelor CTRL şi E. Tasta RESET generează condiţia de iniţializare a sistemului, trecerea sub controlul programului de sistem numit „monitor“ şi afişarea în video normal. Tasta INT permite generarea unor întreruperi de la tastatură, care pot fi tratate prin programe speciale.

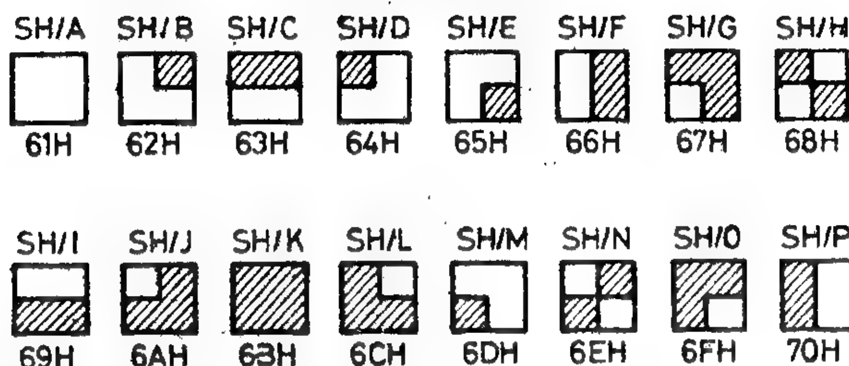

Fig. 2.4. Caracterele semigrafice.

Afişarea informaţiei alfanumerice, semigrafice şi grafice este asigurată cu ajutorul unui televizor comercial alb/negru. *Pentru reprezentări grafice rezoluţia ecranului este de 256×256 puncte. În regimul alfanumeric se afişează 32 de rînduri, a cîte 30 caractere pe rînd *. Generatorul de caractere programat permite afişarea setului standard de 64 caractere ASCII şi a setului de caractere semigrafice menţionate mai sus. La cerere, setul de caractere poate fi modificat.*

Cuplarea televizorului la calculator se realizează cu ajutorul unui cablu coaxial, prin intrarea de antenă, modulatorul fiind acordat în banda II VHF, canalele 6—12.

Stocarea programelor elaborate în cod maşină, limbaj de asamblare sau BASIC se face pe casetă magnetică obişnuită, folosind un casetofon comercial. Viteza de transfer a informaţiei este de circa 1 600 bauds, ceea ce permite încărcarea sau stocarea unor programe relativ lungi într-un interval de timp suficient de mic. Deşi s-au luat măsuri speciale pentru amplificarea semnalelor, se impune stabilirea unui volum optim al semnalului la casetofon, atît la redare, cît şi la înregistrare. Se va căuta ca, pe cît este posibil, să se folosească mufe separate pentru conectarea la casetofon în cazul citirii, respectiv al scrierii (în cazul în care nu se foloseşte casetofonul furnizat de către producătorul sistemului de calcul).

2.2. Software de bază : monitoare, asamblor, interpretor BASIC

Spre deosebire de alte sisteme de calcul individuale din aceeaşi clasă, la care utilizatorul operează direct cu o „maşină BASIC“, microsistemul „aMIC“ dispune de un Monitor, rezident în memoria EPROM, care asigură interpretarea şi execuţia comenzilor introduse de la tastatură.

* În cadrul versiunii V.01 a monitorului „aMIC“.

Monitorul este constituit dintr-o colecţie de rutine, care pot fi apelate, atît de la tastatură, cît şi de programele scrise de către utilizator. Intrarea în Monitor se realizează automat, la aplicarea tensiunii de alimentare sau pe parcursul utilizării calculatorului, acţionînd tasta RESET. Cînd sistemul se află sub controlul Monitorului, pe ecran se afişează, în colţul stînga sus mesajul AMIC. Pe rîndul următor, sub mesajul AMIC, apare un punct urmat de cursor, care este reprezentat sub forma unei linii cu afişare intermitentă. Aceasta indică poziţia pe ecran la care se va înscrie următorul caracter introdus de la tastatură. În continuare Monitorul aşteaptă comenzi. *Pînă în prezent au fost scrise trei versiuni ale Monitorului „aMIC". Versiunea restrînsă VØ.1 ocupă 2 Ko de memorie. Versiunea extinsă VØ.2 dispune de facilităţi suplimentare şi ocupă* 2,5 Ko *de memorie. Monitorul, care are înglobate un asamblor şi un editor de fişiere create în memorie (MATE), ocupă 6 Ko de memorie.*

Avînd în vedere posibilitatea reprogramării memoriilor EPROM, cît şi faptul că acestea sînt plasate pe socluri în calculator este posibilă scrierea unor monitoare orientate pe aplicaţii specifice. În cazul unor aplicaţii dedicate, chiar programul utilizatorului poate fi înscris în EPROM, folosindu-se numai 16 Ko de memorie RAM pentru : afişare pe ecran (8 Ko) şi manipularea variabilelor (8 Ko).

2.2.1. **Monitorul „aMIC" VØ.1 * (sumar, în extenso în § 5.1)** are următoarele comenzi :

- **D** — afişarea pe ecran a conţinutului unei zone de memorie,
- **F** — încărcarea unei zone de memorie cu o constantă,
- **M** — deplasarea conţinutului unei zone de memorie în altă zonă de memorie,
- **C** — modificarea registrelor interne ale utilizatorului,
- **X** — afişarea registrelor interne ale utilizatorului,
- **S** — afişarea şi modificarea conţinutului unor locaţii de memorie,
- **G** — lansarea în execuţie a unui program obiect aflat în memorie,
- **K** — salvarea unui fişier din memorie, pe casetă magnetică,
- **L** — citirea în memorie a unui fişier de pe caseta magnetică,
- **B** — lansarea în execuţie a interpretorului limbajului BASIC.

Unele dintre aceste comenzi necesită parametri numerici reprezentînd adrese (patru cifre hexazecimale) sau constante (două cifre hexazecimale)

Monitorul „aMIC" versiunea Ø.1 ocupă 2 Ko în memoria EPROM, fiind plasat la adresele ØØØØH-Ø7FFH. El este descris pe larg în capitolul 5 al lucrării.

Comenzile de mai sus asigură introducerea unor programe în cod obiect, depanarea lor şi lansarea în execuţie. În acest mod pot fi controlate deosebit de eficient toate resursele hardware ale calculatorului în scopul depanării şi elaborării unor programe de aplicaţii extrem de performante.

2.2.2. **Monitorul „aMIC" VØ.2 (sumar, în extenso, în § 5.2)** constituie o versiune extinsă faţă de VØ.1, oferind o viteză mai mare de execuţie a rutinelor sale şi o condensare a codului, datorită utilizării întregului set de instrucţiuni ale microprocesorului Z8Ø.

---

* Este scris în subsetul de instrucţiuni al microprocesorului Z8Ø compatibil direct, de jos în sus, cu setul de instrucţiuni al microprocesorului 8Ø8Ø.

Această versiune se caracterizează prin următoarele :

— modificarea definiției caracterelor, ceea ce permite afișarea a 40 caractere pe rînd ;

— atribuirea de nume fișierelor pe casetă magnetică pentru a efectua operații de citire, scriere și verificare a fișierelor pe baza numelui asociat ;

— introducerea funcțiilor utilizator pentru manipularea facilă a rutinelor din Monitor, care gestionează perifericele sistemului ; funcțiile utilizator sînt standardizate conform sistemului de operare CP/M V2.2, ceea ce permite execuția pe calculatorul „aMIC" a unor programe dezvoltate pe alte sisteme sub CP/M ;

— implementarea unor noi comenzi privind scrierea și citirea unor fișiere în format hexa la interfața serială.

Spațiul ocupat în memoria EPROM de acest Monitor depinde de numărul funcțiilor utilizator implementate. Versiunea V0.2 ocupă circa 2,5 Ko în memoria EPROM, începînd cu adresa 0000H. Spațiul de la sfîrșitul Monitorului pînă la 0FFFH este destinat dezvoltărilor ulterioare. Programele utilizatorului rezidente în EPROM pot ocupa 12 Ko începînd cu adresa 1000H.

Monitorul „aMIC" V0.2 are următoarele comenzi :

D — afișarea pe ecran a conținutului unei zone de memorie,
F — încărcarea unei zone de memorie cu o constantă,
M — deplasarea conținutului unei zone de memorie în alte zone de momorie,
X — examinarea și modificarea registrelor interne ale microprocesorului Z80,
S — afișarea și modificarea conținutului unor locații de memorie,
G — lansarea în execuție a unui program obiect aflat în memorie,
C — comparare a conținutului a două zone de memorie,
K — salvarea unui fișier din memorie pe caseta magnetică ;
L — citirea în memorie a unui fișier de pe caseta magnetică ;
N — afișarea conținutului antetului de fișier de pe caseta magnetică ;
R — citirea unui bloc de date în format hexa de la interfața serială ;
V — compararea conținutului unei zone de memorie cu conținutul unui fișier de pe caseta magnetică ;
W — scrierea unui bloc de date în format hexa la interfața serială.

Unele comenzi necesită parametri sub forma unor adrese sau constante reprezentate în coduri hexazecimale.

2.2.3. **Monitorul Z80-V0.0 (sumar, in extenso în § 5.3)** reprezintă o versiune de monitor scrisă cu instrucțiunile specifice microprocesorului Z80 și asigură următoarele funcțiuni :

— afișarea/modificarea unor zone de memorie RAM ;

— afișarea conținutului registrelor microprocesorului ;

— lansarea in execuție a programelor ;

— posibilitatea lucrului cu întreruperi software în faza de depanare a programelor ;

— salvarea unor zone de memorie sub forma de fișiere pe caseta magnetică ;

— încărcarea de fișiere de pe casetă in memoria RAM ;

Spațiul de memorie EPROM ocupat de acest monitor este de cca 3 Ko

Monitorul Z80-V0.0 are următoarele comenzi :

I — inserare șir octeți ;
V — vizualizare conținut zonă memorie delimitată prin adresa inferioară și superioară ;
G — lansare in execuție program ;

F — umplere zonă memorie cu o constantă ;
M — deplasare zona memorie ;
Y — comparare zona memorie ;
S, D — suma, diferenţa ;
R — iniţializare mod de lucru cu întreruperile programabile ;
B — programare întrerupere la o adresă dată ;
C — relansare program întrerupt ;
T — trasare program ;
D — dezactivare întreruperi ;
X — afişare conţinut registre ;
K — salvare zona memorie pe caseta ;
A — listare antete fişier ;
L Q Z — încărcare fişier de pe caseta la diverse adrese

2.2.4. **Monitorul DEST (sumar, in extenso în Cap. 6).** DEST (monitor Dezvoltare Software şi Testare) reprezintă un monitor de dezvoltare software şi testare pentru sisteme care folosesc microprocesorul Z80.

Monitorul oferă următoarele posibilităţi de lucru :

— crearea şi modificarea fişierelor sursă în limbaj de asamblare,

— asamblarea de fişiere sursă şi crearea de module obiect relocabile sau absolute,

— editarea şi legarea mai multor module obiect relocabile într-un singur modul, acesta devenind modul obiect absolut,

— dezasamblarea codului obiect din orice zonă de memorie, listarea sursei şi memorarea sub forma de fişier pentru prelucrări ulterioare,

— execuţia pas cu pas a programului,

— încărcarea datelor/salvarea datelor de la/pe caseta magnetică.

Facilităţile enumerate mai sus asigură realizarea cerinţelor necesare unui sistem de dezvoltare pentru software.

Configuraţia minimă pentru testare-depanare necesită 8 Kocteţi de memorie EPROM şi 16 Ko. de memorie RAM, iar configuraţia necesară dezvoltării de aplicaţii necesită 16 Ko. EPROM şi 16—48 Ko. RAM, împreună cu perifericele : casetofon şi miniimprimantă.

2.2.5. **Monitor—Asamblor—Text Editor** (MATE) poate fi considerat un sistem de operare de capacitate şi posibilităţi limitate, rezident din memoria EPROM. El asigură editarea, asamblarea, depanarea şi execuţia unor programe sursă, scrise în limbajul de asamblare al microprocesorului 8Ø8Ø. Programele sînt tratate ca fişiere create în memorie, cărora li se atribuie cîte un nume. În cazul în care sînt mai multe fişiere în memorie, fişierul cu care se lucrează poartă numele de fişier curent.

Fişierele sînt organizate pe linii, fiecare linie fiind identificată printr-un număr N ($ØØØØ \leqslant N \leqslant 9999$ în zecimal).

Editorul permite încărcarea informaţiilor structurate pe linii în fişiere şi modificarea conţinutului liniilor. O linie poate conţine cel mult 8Ø de caractere.

Asamblorul permite generarea codului obiect pentru programele editate sub formă de fişiere. Fişierul obiect astfel creat poate fi lansat în execuţie. Asamblorul manipulează constante zecimale, hexazecimale, expresii, pseudoinstrucţiuni etc. El oferă o serie de mesaje de eroare.

Fişierele sursă sau obiect din memorie pot fi salvate pe casetă magnetică sau pot fi restaurate în memorie prin citirea lor de pe caseta magnetică.

Comenzile Monitorului MATE sînt:

ASSM — asamblează un program sursă,
BREK — poziționează sau șterge puncte de întrerupere (suspendare) în programul care se va executa,
CTRL-X — abandonează linia curentă,
DELT — șterge linii dintr-un fișier,
DUMP — afișează conținutul memoriei,
ENTR — introduce date în memorie,
EXEC — lansează în execuție un program,
FILE — creează, distruge, activează un fișier sau afișează informații referitoare la un fișier,
LIST — listează conținutul unui fișier,
LOAD — citește în memorie un fișier de pe caseta magnetică,
PAGE — deplasează o pagină (zonă) de memorie,
PROC — relansează în execuție un program oprit într-un punct de întrerupere (suspendare),
SAVE — încarcă pe casetă un fișier din memorie,
YYYY — cheamă editorul de fișiere ($\emptyset \leq Y \leq 9$).

Modulul monitor posedă un singur mesaj de eroare (...WHAT ?), care indică o comandă eronată sau folosirea incorectă a parametrilor unei comenzi.

MATE este descris pe larg în capitolul 7 al lucrării.

2.2.6. **Interpretorul pentru limbajul BASIC** a fost implementat pînă în prezent în două versiuni *. Prima variantă constituie un subset al celei de-a doua în sensul că nu dispune de instrucțiuni referitoare la matrici, prelucrare grafică și operația CALL. Versiunea redusă este realizată ca un interpretor care ocupă 8 Ko de memorie EPROM, în timp ce versiunea extinsă ocupă 14 Ko de memorie.

Interpretoarele BASIC implementate nu utilizează o formă intermediară a programului, începînd de fiecare dată execuția de la forma sursă. Ca urmare a execuției programului, utilizatorul nu va dispune de codul obiect al programului, ci de rezultatele execuției acestuia.

Interpretorul BASIC este stocat în memoria EPROM începînd de la adresa fixă Ø8ØØH. Lansarea sa în execuție, din Monitor, se recunoaște prin afișarea pe ecran a mesajului READY, ceea ce indică faptul că sistemul așteaptă comenzi sau instrucțiuni de la utilizator.

Pentru editarea programelor au fost introduse facilități de corecție a unei linii în timpul introducerii sale de la tastatură sau de editare a programului deja introdus, prin ștergerea sau înlocuirea unor linii.

În vederea evaluării rapide a limbajului BASIC extins, în continuare este prezentat sub forma unui memento.

2.2.7. **Limbajul BASIC — memento (în cap. 9, din vol. 2, in extenso).** Numerele sînt considerate reale și reprezentate în formatul cu virgulă mobilă avînd 6—7 cifre semnificative. Toate variabilele numerice sînt reale. Numele variabilelor simple este format dintr-o literă sau o literă și o cifră, iar al tablourilor (care pot avea una sau două dimensiuni) dintr-o literă. Indicii tablourilor sînt cuprinși între 1 și 254.

---

* În curs de implementare se află noi versiuni de BASIC, care urmăresc compatibilizarea cu versiunile instalate pe alte microcalculatoare individuale de largă răspîndire sau pentru aplicații specifice de supraveghere și conducere a proceselor industriale.

Numele unui şir constă dintr-o literă urmată de semnul $. Se pot utiliza tablouri de şiruri, toate şirurile componente avînd aceeaşi dimensiune, specificată în instrucţiunea DIM.

Pot fi utilizate subşiruri, specificarea unui subşir realizîndu-se cu notaţia (e1TOe2), ataşată numelui variabilei şir, unde e1, e2 sînt expresii ale căror valori reprezintă poziţia primului şi, respectiv, a ultimului caracter al subşirului, din şirul dat.

Expresiile e1 şi/sau e2 pot să lipsească. În acest caz se vor lua implicit primul caracter şi respectiv ultimul al şirului.

Funcţii

Sintaxă	Rezultat
ABS(X)	Valoarea absolută.
ATN(X)	Arctangentă din X (X în radiani).
CHR$ (X)	Caracterul al cărui cod este X.
COS(X)	Cosinus din X (X în radiani).
EXP(X)	e^x
EE	Constanta e (baza logaritmilor naturali).
GET(X)	Valoarea citită de la portul X (Ø≤X≤255).
INKEY$	Caracterul introdus de la tastatură sau şirul vid, dacă nu s-a acţionat nici o tastă.
INT(X)	Partea întreagă din X.
LEN(X$)	Lungimea şirului X$.
LOG(X)	Logaritmul natural din X.
PI	Constanta π (3.14159265...).
PUT(X)	Se utilizează numai în membrul stîng al instrucţiunii de atribuire. Transmite la portul X, (Ø≤X≤255), valoarea expresiei din membrul drept convertită în întreg pe un octet (eventual prin trunchiere).
RND(X)	Generează un număr aleator în intervalul (Ø,1).
SGN(X)	Signum: — 1 pentru X<Ø, Ø pentru X=Ø şi 1 pentru X>Ø.
SIN(X)	Sinus din X (X în radiani).
SQR(X)	Rădăcina pătrată din X.
STR$ (X)	Şirul de caractere care ar fi afişat, dacă X ar fi tipărit cu PRINT.
VAL(X$)	Evaluează şirul X$, privit ca o expresie numerică.
AT(X, Y)	Se utilizează în instrucţiunea PRINT pentru a indica linia X şi coloana Y, în care se doreşte să se tipărească (1≤X≤32), (1≤Y≤3Ø).
X$ (XTOY)	Subşirul format din caracterele X pînă la Y, din şirul X$. Dacă X sau Y lipsesc, se consideră că subşirul începe cu primul caracter şi respectiv se termină cu ultimul caracter din X$.
CON	Iniţializează o matrice cu valoarea 1.
IDN	Iniţializează o matrice cu valoarea 1 pe diagonala principală (sau cvasidiagonală) şi zero în rest.
INV(A)	Inversa matricei A.
TRN(A)	Transpusa matricei A.
ZER	Iniţializează o matrice cu valoarea zero.

Operatori

—	Scădere (binar sau unar).
+	Adunarea (inclusiv pentru matrici).
*	Înmulţire (inclusiv pentru matrici).
/	Împărţire.
↑	Ridicare la putere.

=, >, < =<, <= =>, >= <>, <>	Operatori relaţionali ce pot fi utilizaţi în instrucţiunea IF. Mărimile comparate trebuie să fie de acelaşi tip: numeric sau şir

Comenzi

GOTO	n	Execută programul începînd de la linia n.
LIST	m, n	Afişează instrucţiunile programului cu numerele de linie cuprinse între m şi n. În cazul absenţei parametrilor se listează programul în întregime.
LOAD		Încarcă de pe casetă în memoria internă un program împreună cu variabilele utilizate.
RUN	n	Iniţializează variabilele programului şi lansează execuţia începînd cu linia n (sau în absenţa parametrului n se începe cu prima linie).
SAVE		Depune programul împreună cu variabilele utilizate pe casetă.
SCR		Şterge programul din memorie.

Instrucţiuni

CALL(N,X,Y,...)	Apelează subrutina în limbaj maşină (Z8Ø) cu numărul N, (Ø≤N≤254). X,Y sînt parametri utilizaţi de sub rutină.
DATA C1, C2, ...	Defineşte constante numerice sau şiruri.
DIM A(m, n), ...	Defineşte tablouri de variabile numerice.
DIM B$ (m,n) ...	Defineşte tablouri de şiruri şi le iniţializează cu zerouri, respectiv cu spaţii.
DRAW X,Y	Desenează o linie din punctul grafic curent, în punctul de coordonate X,Y.
END	Opreşte execuţia programului. Este ultima instrucţiune din program.
FOR I=XTOY FOR I=XTOY STEP Z	Instrucţiuni de ciclare. I este variabila de control, X valoarea iniţială, Y valoarea finală şi Z pasul (X,Y,Z valori numerice reale).
NEXT I	Instrucţiune utilizată pentru a marca sfîrşitul ciclului început cu instrucţiunea FOR care utilizează aceeaşi variabilă de control I.
GOTO n	Salt la execuţia instrucţiunii n. Este singura instrucţiune. ce poate fi utilizată şi sub formă de comandă.
GOSUB n	Salt la execuţia subrutinei care începe la linia n.
RETURN	Instrucţiune utilizată pentru revenirea din subrutina.
IF X>Y THEN n IF X$≤Y$ THEN n	Dacă relaţia dintre cele două mărimi este adevărată, se execută instrucţiunea de la linia n, altfel se continuă cu instrucţiunea următoare lui IF.
INIT P	Şterge ecranul şi eventual îl comută în alt mod de lucru (defilare/pagină).
INPUT X,X$, ...	Citeşte de la tastatură valori pentru variabilele specificate.
LET X=expresie X=expresie X$=şir	Instrucţiunea de atribuire. Asociază unei variabile o valoare.
ON X GOSUB n1, n2, ON X GOTO n1, n2, ...	Se evaluează X (care poate fi expresie) şi i se calculează partea întreagă, n=INT(X). Se trece apoi la execuţia instrucţiunii cu numărul (eticheta) nk. Dacă k este mai mare decît numărul de etichete specificate, atunci nu se execută saltul.
MOVE X,Y	Punctul grafic va avea coordonatele X,Y. Nu se afişează nimic. Pe ecran pot fi afişate 256×256 puncte grafice.
PLOT X,Y	„Aprinde" pătrăţelul de coordonate X,Y(Ø≤X≤63), (Ø≤Y≤63). Un pătrăţel are 16 puncte grafice.
PRINT X,X$, ...	Afişează valorile expresiilor numerice sau şir, specificate în instrucţiune. Tratează separatorii: "," ";" şi AT(X,Y).

READ X,X$, ...	Citește valori pentru variabilele specificate. Valorile sînt luate din instrucțiunile DATA, din program.
REM	Permite introducerea de comentarii într-un program.
RESTORE	Instrucțiune utilizată în conjuncție cu READ și DATA, pentru a permite recitirea constantelor din instrucțiunile DATA.
ROTATE U	Permite rotația cu unghiul U (în radiani) a vectorilor generați cu RDRAW sau a pozițiōnărilor realizate cu RMOVE
RMOVE X,Y	Punctul grafic va fi deplasat cu X pe orizontală și Y pe verticală față de poziția curentă. Nu afișează nimic.
RDRAW X,Y	Generează un vector din punctul curent, pînă în punctul de coordonate X,Y relative la punctul curent.
STOP	Oprește execuția programului.
SCALE X,Y	Permite definirea scării de reprezentare grafică pe orizontală și verticală.
UNPLOT X,Y	Șterge pătrățelul de coordonate X,Y.(Ø≤X≤63), (Ø≤Y≤63).
VIEWPORT X1,X2, Y1,Y2	Definește zona din ecran pe care va avea loc afișarea grafică (spațiul fizic).
WINDOW X1,X2, Y1,Y2	Definește limitele între care pot varia coordonatele punctelor ce vor avea imagine pe ecran (spațiu utilizator).
MAT INPUT A,B,··· MAT READ A,B,··· MAT PRINT A,B,···	Instrucțiuni care permit citirea și scrierea tablourilor numerice fără specificarea individuală a elementelor componente.

2.3. Configurații disponibile la desfacere

Sistemul de calcul „aMIC" poate fi livrat în diverse configurații funcționale, impuse de tipurile aplicațiilor avute în vedere.

În cazul limită inferior se poate folosi numai placheta cu cablaj imprimat, avînd implantate circuitele necesare pentru a realiza structura de resurse hardware solicitate într-o aplicație dată. Astfel, introdusă într-un echipament mai complex, placheta de bază își pierde identitatea.

Intr-o configurație extinsă sistemul este livrabil actualmente cu următoarele componente :

— Microcalculator „aMIC" (cu mufe ; TV ; CAS ; Alimentare).
— Memorie fixă 16 Ko EPROM : monitor, interpretor BASIC extins.
— Memorie utilizator 48 Ko. RAM.
— Televizor (TV), cablu de legătură cu microcalculatorul.
— Casetofon (CAS), cablu de legătură cu microcalculatorul.
— Imprimantă, conector periferic pentru imprimantă, cablu de legătură cu microcalculatorul.
— Sursa de alimentare, cablu de legătură cu microcalculatorul.
— Conector interfață serială.
— Conector legături externe.

Pentru a veni în sprijinul celor care solicită microsisteme „aMIC" în diverse variante, se prezintă în continuare codificarea resurselor hardware.

84Ø39-1.0. Microcalculator individual, compus din următoarele subansamble:

— **84Ø39-PE-1.Ø.** Placheta echipată „aMIC", constînd din circuitul imprimat 84Ø39PE1.1 pe care se implantează componentele electronice şi cablurile spre mufele de conexiuni şi tastatură.

Modulele funcţionale existente pe placheta care reprezintă un „microcalculator pe o singură placheta" sînt următoarele:

— unitate centrală de prelucrare cu microprocesor Z8Ø,
— memorie RAM, cu circuite dinamice tip 4116,
— memorie EPROM, cu circuite tip 2716,
— interfaţa paralelă programabilă bazată pe circuitul tip 8255, care asigură următoarele funcţiuni:
  — interfaţa cu tastatura,
  — interfaţa cu casetofonul audio,
  — generarea semnalului video complex,
  — generarea semnalului pentru amplificatorul audio şi difuzor,
— interfaţa cu receptorul TV,
— interfaţa de comunicaţie serială, realizată cu circuitul 8251,
— interfaţa cu miniimprimanta, realizată cu circuitul tip 8255.

Pe o placheta cu conectori, dispusă în partea posterioară a carcasei microcalculatorului, se fixează cablurile de legătură cu diversele periferice:

— **84Ø39-S** pentru mufa de alimentare a sursei,
— **84Ø39-C** pentru casetofon.
— **84Ø39-T** pentru televizor,
— **84Ø39-E** pentru magistrala externă,
— **84Ø39-M** pentru miniimprimantă,
— **84Ø39-O** pentru interfaţa serială.

În figura 2.5 se prezintă forma, dimensiunile şi elementele microcalculatorului „aMIC", exceptînd sursa, perifericele şi cablurile de legătură.

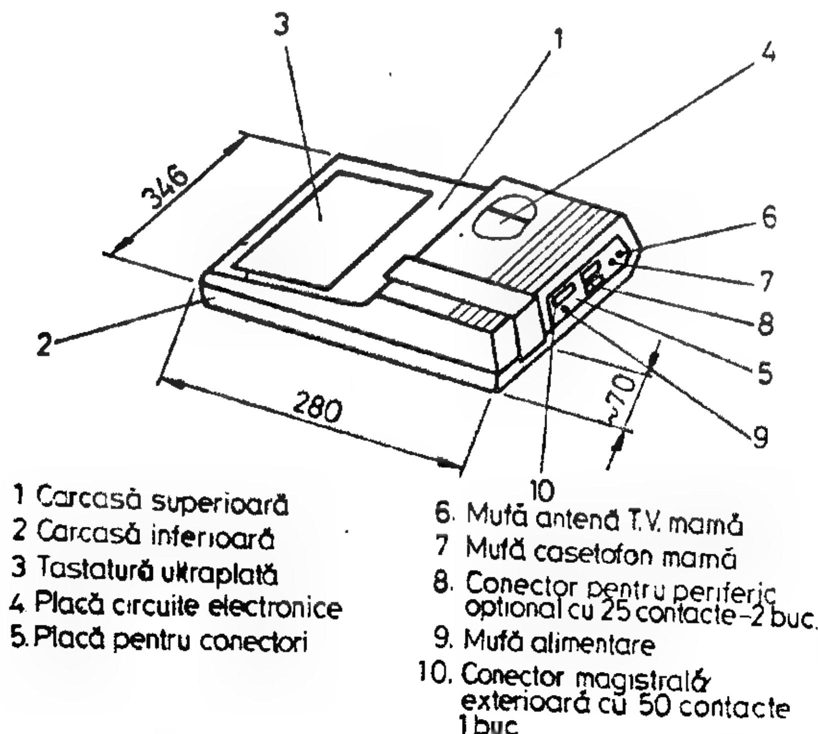

Fig. 2.5. Forma şi dimensiunile microcalculatorului „aMIC".

. **84∅39-2.∅.** Sursa de alimentare externă, care furnizează tensiunile de alimentare de ±5 V, ±12 V.
. **84∅39-3.∅.** Casetofon audio (cu cablu de legătură).
. **84∅39-4.∅.** Receptor TV alb-negru (cu cablu de legătură).
. **84∅39-5.∅.** Miniimprimantă.

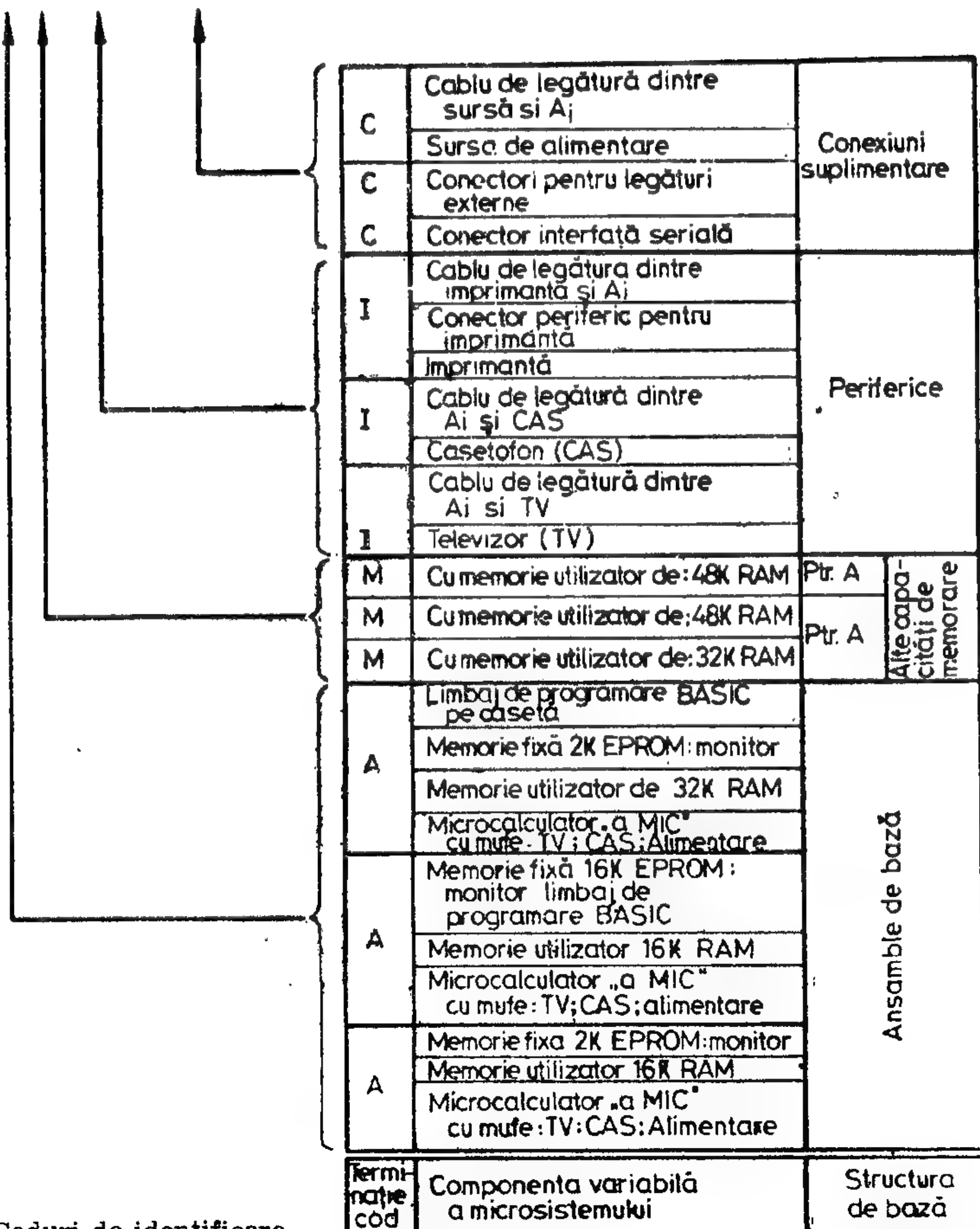

Fig. 2.6. Coduri de identificare.

În figura 2.6 se prezintă modul de codificare a configurațiilor solicitate de utilizatori pentru diverse aplicații.

Cea mai redusă configurație livrabilă are codificarea 84Ø39-A1.Ø.Ø.ØØØ.ØØØ. Ea este utilizată cu casetofon, televizor și sursă furnizate de către beneficiar, cu programe livrate la cererea acestuia.

Configurația de bază apreciată ca uzuală cuprinde :

— microcalculator 84Ø39-1.Ø (A2 sau A3 fig. 2.6),
— sursa de alimentare 84039-2.Ø, cu cablu 84Ø39-S,
— casetofon audio 84Ø39-3.Ø, cu cablu 84Ø39-C,
— receptor TV alb/negru 84Ø39-4.Ø, cu cablu 84Ø39 T.

În cazul în care beneficiarul dispune de receptor TV și/sau casetofon și/sau sursă de alimentare, ansamblele respective nu se vor mai livra.

Capitolul 3.

Structura şi funcţionarea microcalculatorului „aMIC"

3.1. Generalităţi

Microcalculatorul personal se prezintă sub forma unui sistem pe o singură plachetă, la care se conectează următoarele echipamente :

— tastatură pentru introducerea comenzilor şi datelor ;

— televizor pentru afişarea informaţiilor ;

— casetofon audio pentru salvarea programelor din memoria internă şi refacerea ulterioară a acestora ;

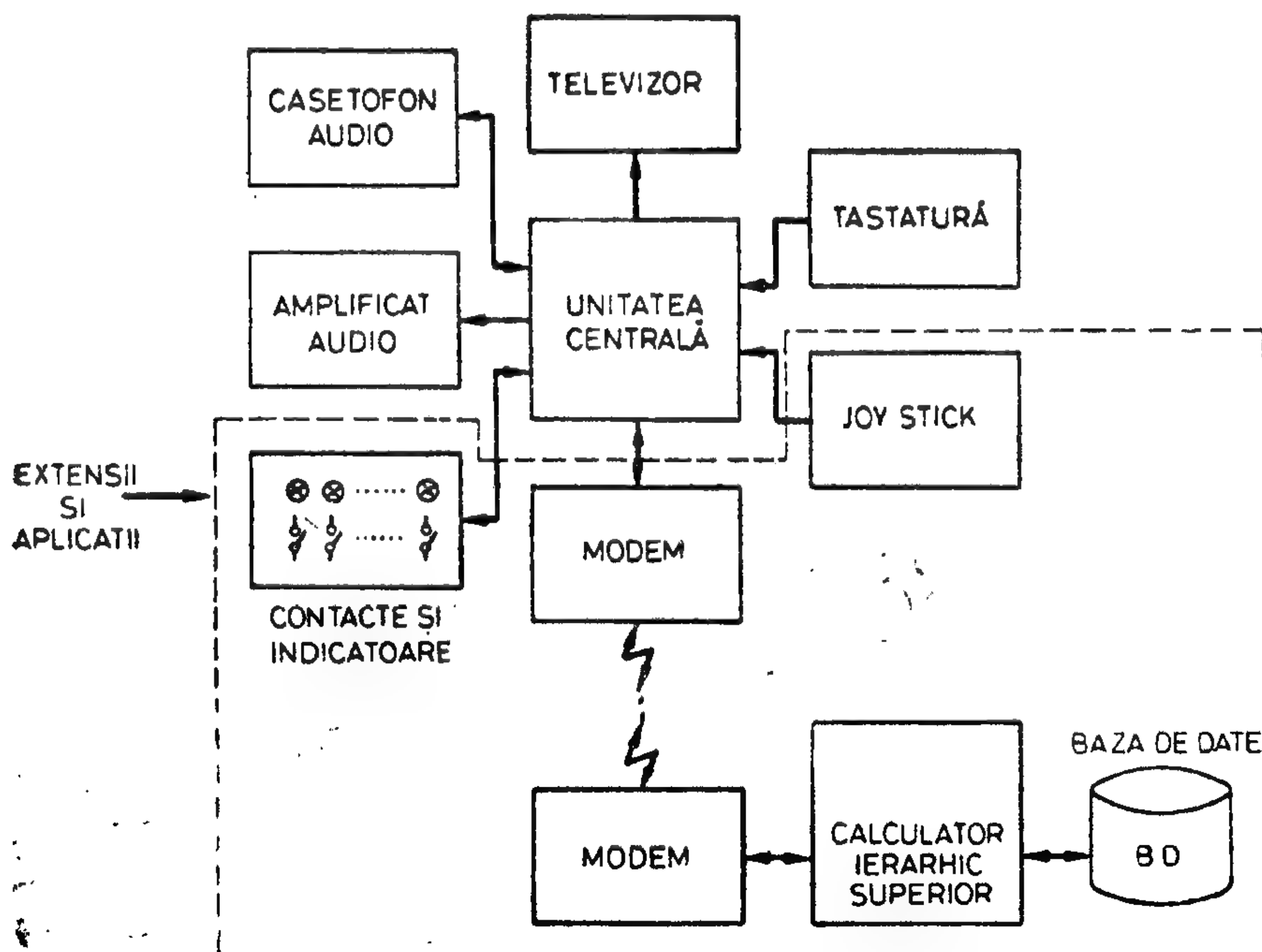

Fig. 3.1. Structura microcalculatorului personal.

— modem pentru transmiterea/recepţionarea datelor pe linie telefonică;
— joystick, dispozitiv pentru interacţionarea directă între utilizator şi ecranul televizorului în modul de lucru grafic;
— amplificator audio şi difuzor pentru diverse aplicaţii acustice.

Structura microcalculatorului personal este prezentată în figura 3.1. Unitatea centrală cuprinde microprocesorul, memoria internă şi circuitele de interfaţă, la care se conectează echipamentele periferice. Prin intermediul unor porturi de intrare/ieşire microcalculatorul personal poate să controleze un proces simplu. În figura 3.1 această posibilitate s-a reprezentat printr-un dispozitiv cu LED-uri şi comutatoare. Sistemul poate să citească nivele logice (starea unor contacte) şi să comande dispozitive numerice (LED-uri).

Placheta cu unitatea centrală împreună cu tastatura se află introduse într-o carcasă. Utilizatorul are acces la claviatură şi butoanele pentru întrerupere şi reset (iniţializare). De asemenea, s-au prevăzut mufe pentru semnalul video complex, semnalul video modulat, înregistrare/redare casetofon audio şi conectori pentru comunicaţie serială şi porturi de intrare/ieşire. Circuitul imprimat al unităţii centrale grupează liniile magistralei sistemului pentru furnizarea în exterior a acesteia şi conectarea unei extensii de memorie sau interfaţarea unor echipamente periferice. Semnalele de la conectorul de magistrală de pe placa de circuit imprimat, precum şi pinii, sînt daţi în lista următoare:

Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal
1	GND	11	$\overline{\text{BUSACKB}}$	21	AB8	31	DB2
2	$\overline{\text{XØB}}$	12	$\overline{\text{INT}}$	22	AB9	32	DB3
3	$\overline{\text{RESET}}$	13	ABØ	23	AB1Ø	33	DB4
4	$\overline{\text{WAIT1}}$	14	AB1	24	AB11	34	DB5
5	$\overline{\text{M1B}}$	15	AB2	25	AB12	35	DB6
6	$\overline{\text{WRB}}$	16	AB3	26	AB13	36	DB7
7	$\overline{\text{RDB}}$	17	AB4	27	AB14	37	$\overline{\text{RFSH}}$
8	$\overline{\text{IOREQB}}$	18	AB5	28	AB15	38	+5V
9	$\overline{\text{MREQB}}$	19	AB6	29	DBØ	39	—5V
10	$\overline{\text{BUSREQ}}$	20	AB7	30	DB1	40	+12V

De asemenea, pe circuitul imprimat se află un alt conector care furnizează semnalele pentru modulatorul TV (informaţie şi sincronizare), difuzor audio, casetofon audio şi semnalele pentru selecţia circuitelor de comunicaţie serială şi interfaţă paralelă (aceste circuite sînt dispuse în exterior, pe o placă suplimentară). Sînt disponibile şi o serie de semnale neutilizate de la circuitul 8255, care pot fi folosite extern. Acest conector şi pinii sînt listaţi în continuare:

Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal	Nr. pin	Semnal
1	PBØ	6	PC3	11	SLC	16	—5V
2	PB1	7	PC4	12	$\overline{\text{USART}}$	17	+12V
3	PB2	8	PC6	13	$\overline{\text{PPI2}}$		
4	PB3	9	PC7	14	+5V		
5	PB4	10	INF.	15	GND		

Tot pe circuitul imprimat se află o zonă universală liberă, la dispoziția utilizatorului, pentru eventuale modificări sau pentru introducerea unor circuite suplimentare.

Schema bloc a microcalculatorului personal este prezentată în figura 3.2. *Structura este modulară și se compune din:*

— **unitatea centrală de prelucrare;**
— **memoria EPROM;**
— **memoria RAM;**
— **logica de afișare la televizor;**
— **interfața periferică programabilă;**
— **interfața de comunicație serială.**

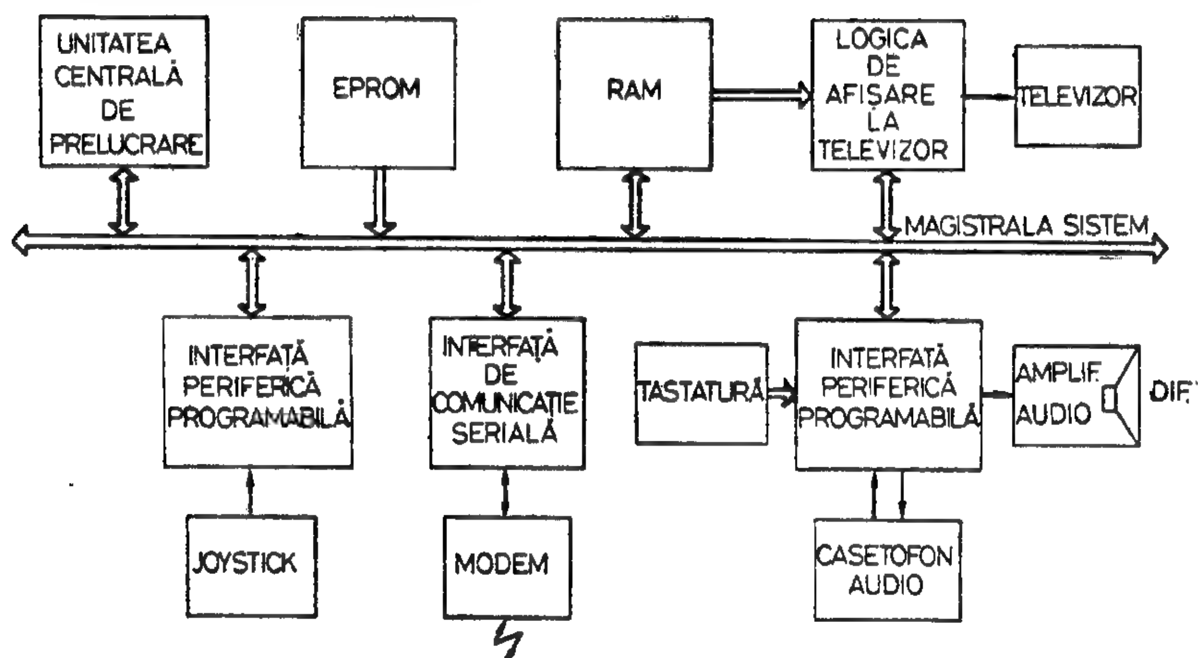

Fig. 3.2. Schema bloc a microcalculatorului personal.

Toate aceste module sînt conectate la o magistrală unică care conține:

— **16 linii de adrese AB0—AB15;**
— **8 linii de date DB0-DB7;**
— **8 linii de comenzi:** $\overline{\text{MREQB}}$, $\overline{\text{IOREQB}}$, $\overline{\text{RDB}}$, $\overline{\text{WRB}}$, $\overline{\text{WAIT}}$, $\overline{\text{INT}}$, $\overline{\text{NMI}}$, $\overline{\text{M1}}$;
— **5 linii de alimentare: +5 V; —5 V, +12 V, —12 V, masă.**

Unitatea centrală de prelucrare (UCP) este singurul modul master din sistem, deținînd în permanență controlul magistralei. Modulul UCP este construit pe baza microprocesorului Z80. Poate adresa direct 64 Kcuvinte de memorie și 256 de porturi de intrare/ieșire.

Memoria EPROM este realizată cu circuite 2716, de 2 Ko, realizîndu-se o capacitate maximă de 16 Kocteți (8 cipuri). Conține sistemul de operare rezident; monitorul și interpretorul BASIC. Zona de memorie ocupată de EPROM este cuprinsă între adresele 0000H-3FFFH.

Memoria RAM este realizată cu circuite dinamice 4116, de 16 Kbiți, realizîndu-se o capacitate maximă de 48 Ko (24 cipuri). Zona ocupată de RAM este cuprinsă între adresele 4000H-FFFFH. Există trei module distincte, fiecare de cîte 16 Ko, primul între adresele 4000H-7FFFH, al doilea între 8000H-

BFFFH, iar al treilea între CØØØH-FFFFH. *Memoria video (memoria ecran) este inclusă în primul modul, între adresele 4ØØØH-5FFFH şi are capacitatea de 8 Ko.*

Televizorul este un terminal grafic cu rezoluţia ecranului de 256×256 de puncte. Există o corespondenţă biunivocă între biţii din memoria de imagine şi punctele de pe ecran. Utilizatorul avînd acces la această memorie poate programa oricare din puncte să fie aprins sau stins. În regim alfanumeric se pot afişa 32 de rînduri a cîte 3Ø de caractere, generatorul de caractere fiind inclus în monitorul microcalculatorului personal.

4000	4001	4002	4003	4004	---- ----	401D	401E	401F
4020	4021	4022	4023	----	----		403E	403F
4040	4041	4042	----		----		405E	405F
4060	4061	4062	---		----		407E	407F
4080	4081	----					----	409F
----								-----
----								-----
5F80	5F81	----					----	5F9F
5FA0	5FA1	5FA2	----		----		5FBE	5FBF
5FC0	5FC1	5FC2	5FC3	----	----	5FDD	5FDE	5FDF
5FE0	5FE1	5FE2	5FE3	----	----	5FFD	5FFE	5FFF

Fig. 3.3. Memoria ecran.

Corespondenţa între adresele trimise de microprocesor şi octeţii din memoria ecran este prezentată în figura 3.3. Bitul 7 din octetul de informaţie se afişează în stînga, iar bitul Ø în dreapta. De asemenea, un bit egal cu Ø din memorie înseamnă punct aprins pe ecran, iar bit egal cu 1, punct stins.

Logica de afişare la televizor realizează citirea permanentă a memoriei ecran, serializează informaţia, amestecă semnalele de sincrolinii, sincrocadre şi stingere şi trimite semnalul sincrocomplex la televizor.

*Interfaţa periferică programabilă * foloseşte un circuit 8255 care realizează mai multe funcţii :*

— interfaţă pentru tastatură ;
— interfaţă pentru casetofon ;
— generator de semnal pentru amplificatorul audio ;
— generator de semnal pentru video invers.

* Se află tratate în capitolul 2 al lucrării „Microcalculatoarele FELIX M18, M18B, M118". Ed. Tehnică — 1984, autori : A. Petrescu şi colectiv.

Microcalculatorul personal posedă o a doua interfaţă periferică programabilă (un al doilea circuit 8255) * cu ajutorul căreia se poate controla un proces simplu, sau se pot cupla diverse echipamente: joy-stick, convertor analog/numeric, convertor numeric/analogic etc.

Interfaţa de comunicaţie serială * *este realizată cu* circuitul *8251* şi permite cuplarea sistemului la un alt calculator, direct sau prin modem şi linie telefonică. Viteza de transmisie/recepţie a datelor este selectabilă între valorile 3ØØ Baud, 6ØØ Baud şi 12ØØ Baud.

Adresele porturilor de intrare/ieşire sînt următoarele:

— ØØH : intrare/ieşire date pentru interfaţa de comunicaţie serială (8251);
— Ø1H : comenzi/stări pentru 8251;
— 2ØH : portul A din circuitul 8255;
— 21H : portul B din circuitul 8255;
— 22H : portul C din circuitul 8255;
— 23 H : portul de comandă din circuitul 8255;
— 4ØH : portul A din al doilea circuit 8255;
— 41H : portul B din al doilea circuit 8255;
— 42 H : portul C din al doilea circuit 8255;
— 43H : portul de comandă din al doilea circuit 8255.

3.2. Unitatea centrală de prelucrare

Unitatea centrală de prelucrare (fig. 3.4) se bazează pe un microprocesor Z8Ø, la care se adaugă o serie de circuite logice pentru conectarea la magistrala sistemului. Pentru buna funcţionare a microprocesorului, pe lîngă tensiunea de alimentare de +5 V şi masă, trebuie să i se furnizeze un semnal de ceas cu frecvenţa maximă de 2,5 MHz. Acesta este semnalul X2, preluat de la sincrogenerator, avînd perioada de 4ØØ ns, deci exact frecvenţa de 2,5 MHz.

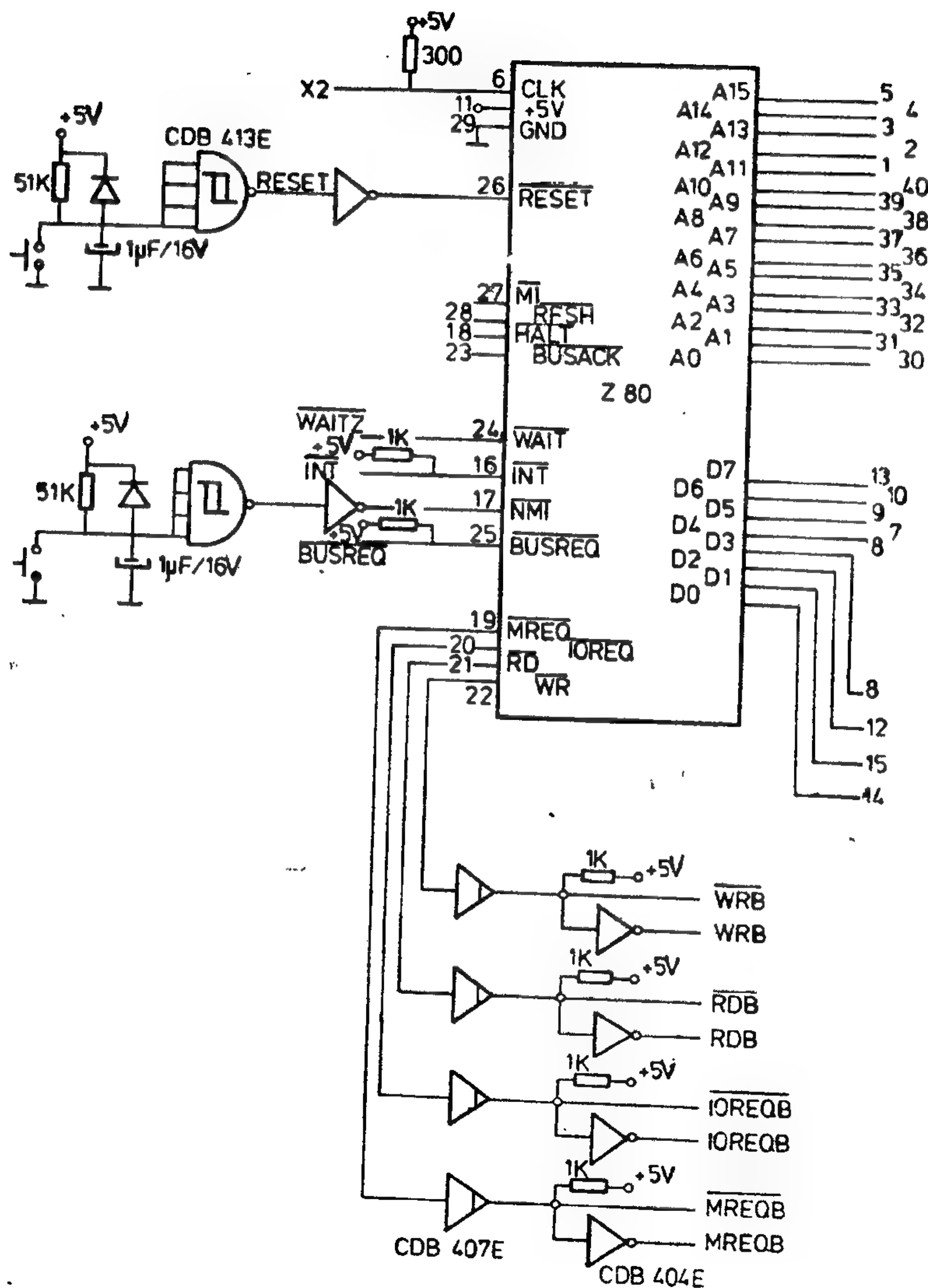
Un buton cu revenire, de pe carcasa microcalculatorului personal, acţionat de utilizator, poate furniza impulsuri negative singulare de resetare a microprocesorului. Semnalul de la comutator este conectat pe intrarea $\overline{RESET}$ a lui Z8Ø prin intermediul unui circuit 7413 (trigger Schmidt). Un al doilea comutator cu revenire, aflat de asemenea pe carcasă, este conectat pe intrarea de întrerupere nemascabilă $\overline{NMI}$. Această întrerupere nu poate fi dezactivată prin program de către utilizator şi de aceea este acceptată oricînd de către microprocesor. Activarea intrării $\overline{NMI}$, printr-un impuls negativ are ca efect un salt în program la adresa ØØ66H, unde se află subrutina de tratare a întreruperii.

Pentru a realiza sincronizarea vitezei microprocesorului cu cea a memoriei interne se utilizează o logică simplă pentru generarea semnalului $\overline{WAIT}$, de trecere în starea de aşteptare. Această logică este descrisă în paragraful 3.3 şi urmăreşte suspendarea activităţii microprocesorului în timpul execuţiei unei instrucţiuni cu referire la memoria cu acces aleator (RAM), pînă cînd citirea sau scrierea este permisă.

---

* Se află tratate în capitolul 2 al lucrării „Microcalculatoarele FELIX M18, M18B, M118". Ed. Tehnică—1984, autori A. Petrescu şi colectiv.

Celelalte două intrări de comandă $\overline{BUSREQ}$, cerere de magistrală şi $\overline{INT}$, cerere de întrerupere cu posibilităţi de mascare prin program, sînt dezactivate în actuala configuraţie a unităţii centrale de prelucrare, fiind conectate prin intermediul unei rezistenţe de 1KΩ la tensiunea de +5 V (nivel logic ridicat).

Ieşirile microprocesorului Z8Ø au un fan-out (sarcină totală) scăzut, ceea ce necesită utilizarea unor circuite tampon. Astfel, tensiunea furnizată de o ieşire în starea Ø logic este V_{OL}=Ø,4 V (valoarea maximă, prevăzută în catalog) la un curent I_{OL}=1,8 mA, iar în starea 1 logic este V_{OH}=2.4 V (valoare minimă) la un curent I_{OH}=25Ø µA. Bufferarea semnalelor de adresă AØ-A15

Fig. 3.4. Unitatea centrală de prelucrare.

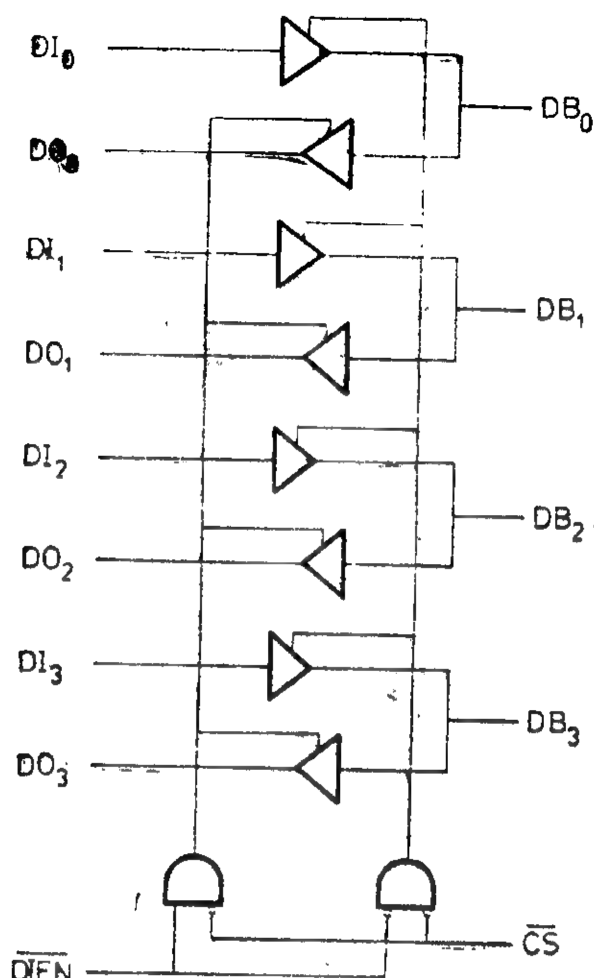

Fig. 3.5. Circuitul 8216.

şi a semnalelor de comandă MREQ, cerere de acces la memorie, IORQ, cerere de intrare/ieşire, RD, citire din memorie sau port de intrare şi WR, scriere în memorie sau port de ieşire, s-a făcut cu porţi neinversoare cu colector în gol CDB 4Ø7E.

Pentru interfaţarea liniilor bidirecţionale de date ale microprocesorului, DØ-D7 s-au utilizat două circuite 8216.

Schema logică a acestui circuit este prezentată în figura 3.5. Fiecare linie bidirecţională constă din două buffere cu 3 stări, la care ieşirea unuia şi intrarea celuilalt sînt conectate împreună (DB). Cele patru linii DBØ-DB3 sînt utilizate pentru a interfaţa diferite componente, cum sînt memorii, echipamente de intrare/ieşire. Celelalte intrări şi ieşiri ale bufferelor din circuitul 8216 sînt lăsate libere, constituind liniile DIØ-DI3 şi DOØ-DO3, aceasta pentru a conferi maximum de flexibilitate. Pentru a interfaţa magistrala de date a microprocesorului, aceste linii au fost însă conectate împreună şi legate la pinii de date ai lui Z8Ø.

Pentru a stabili sensul de transfer prin circuitul 8216 există două intrări de comandă. Intrarea CS selectează circuitul: cît timp se află la nivel logic ridicat ieşirile tuturor bufferelor se află în stare de mare impedanţă. Cînd CS se află pe Ø logic, circuitul este selectat şi sensul este determinat de intrarea DIEN. Dacă DIEN este pe Ø logic, sensul este de la DI la DB, iar dacă este pe 1 logic, sensul este de la DB la DO. În schema din figura 3.5 cele două circuite au intrările CS legate la masă (sînt selectate în permanenţă) iar pe intrările DIEN se furnizează semnalul WRB1, care devine Ø logic pentru scriere, din sensul DI la DB şi 1 logic pentru citire, deci sensul DB la DO.

3.3. Memoria RAM

Memoria RAM a sistemului este construită cu circuite dinamice 4116 şi are capacitatea minimă de 16 Ko. Prin implantarea de circuite chiar pe placa unităţii centrale, capacitatea se poate extinde la 48 Ko.

Circuitul 4116 este un circuit de memorie dinamică cu acces aleator cu capacitatea de 16 Kbiţi, formatul 16384 × 1, realizat în tehnologia MOS canal

N, destinat utilizării în sisteme cu cerințe mari de memorie, viteză sporită, putere disipată mică și cost scăzut. Caracteristicile principale sînt :

— capsulă standard cu 16 pini ;
— tensiuni de alimentare : +5V, —5V, +12V și masă ;
— timp de acces 15Øns/2ØØns/25Øns, în funcție de tipul circuitul 4116-2/3/4 ;
— ciclul memoriei 32Øns/375ns/41Øns pentru 4116-2/3/4 ;
— consum scăzut de energie 462 mW (activ)/2Ø mW (inactiv) ;
— 128 cicluri de refresh la interval de 2 ms.

Pentru a adresa 16384 de locații de memorie sînt necesari 14 biți de adresă, care se multiplexează în raport 2 : 1. Astfel pentru referirea la o celulă din circuitul de memorie se trimite adresa de rînd (7 biți) cu activarea semnalului de strob a adresei de rînd, $\overline{RAS}$, apoi se trimite adresa de coloană (7 biți) cu activarea semnalului de strob a adresei de coloană, $\overline{CAS}$. Conexiunile externe ale circuitului 4116 sînt prezentate în figura 3.6.

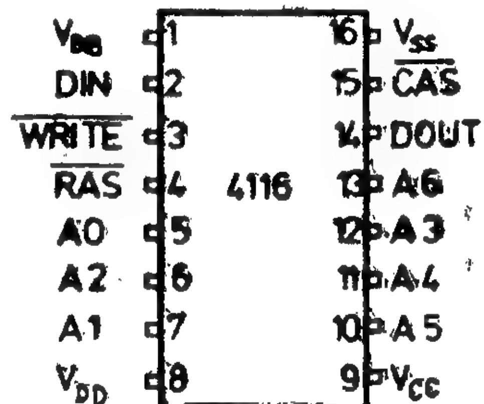

Fig. 3.6. Conexiunile externe ale circuitului 4116

În figura 3.7 se prezintă schema memoriei construită cu circuite 4116. Fiecare modul este format din 8 cipuri, realizîndu-se în acest fel o capacitate de 16 Ko. Intrările de adrese pentru toate cipurile sînt legate împreună la liniile de adrese AMØ-AM6. De asemenea semnalele de strob pentru adresa de rînd, $\overline{RAS}$ și de scriere $\overline{W}$ sînt comune la toate circuitele de memorie. Diferă numai semnalele de strob pentru adresa de coloană. Astfel la modulul Ø, acest semnal este $\overline{CASØ}$, la modulul 1, $\overline{CAS1}$, iar la modulul 2, $\overline{CAS2}$.

Datele de ieșire ale memoriei RAM, DOØ-DO7, se încarcă într-un registru, construit cu două circuite CDB 495E. Circuitul CDB 495E poate funcționa în două moduri : deplasare și încărcare paralelă, prin utilizarea a două intrări de tact $\overline{CP1}$ și $\overline{CP2}$. Selecția modului de funcționare se face prin intrarea S : un nivel logic ridicat activează intrarea $\overline{CP2}$ (încărcare paralelă), iar un nivel logic coborît activează intrarea $\overline{CP1}$ (deplasare). Registrul de date de ieșire al memoriei RAM, funcționează numai în regim de încărcare paralelă, pentru aceasta intrarea de selecție a modului de lucru este conectat prin intermediul unei rezistențe de 1 KΩ la +5 V. Încărcarea datelor de ieșire DOØ-DO7 se face utilizînd semnalul X3, furnizat de sincrogenerator. În continuare, aceste date sînt preluate pe frontul negativ al semnalului STB într-un al doilea nivel de registre CDB 495E, care funcționează de asemenea numai în regim de încărcare paralelă. De aici datele ajung pe magistrala de date a sistemului, DBØ-DB7, printr-un tampon construit cu porți SI-NU cu colector în gol CDB 4Ø3E, care este activat dacă există cerere de acces la memorie (MREQ = 1) și accesul este pentru citire (RDB = 1).

Intrările de date ale circuitelor de memorie sînt conectate la magistrala de date a sistemului DBØ-DB7, printr-un nivel de inversoare CDB 404E. Acest

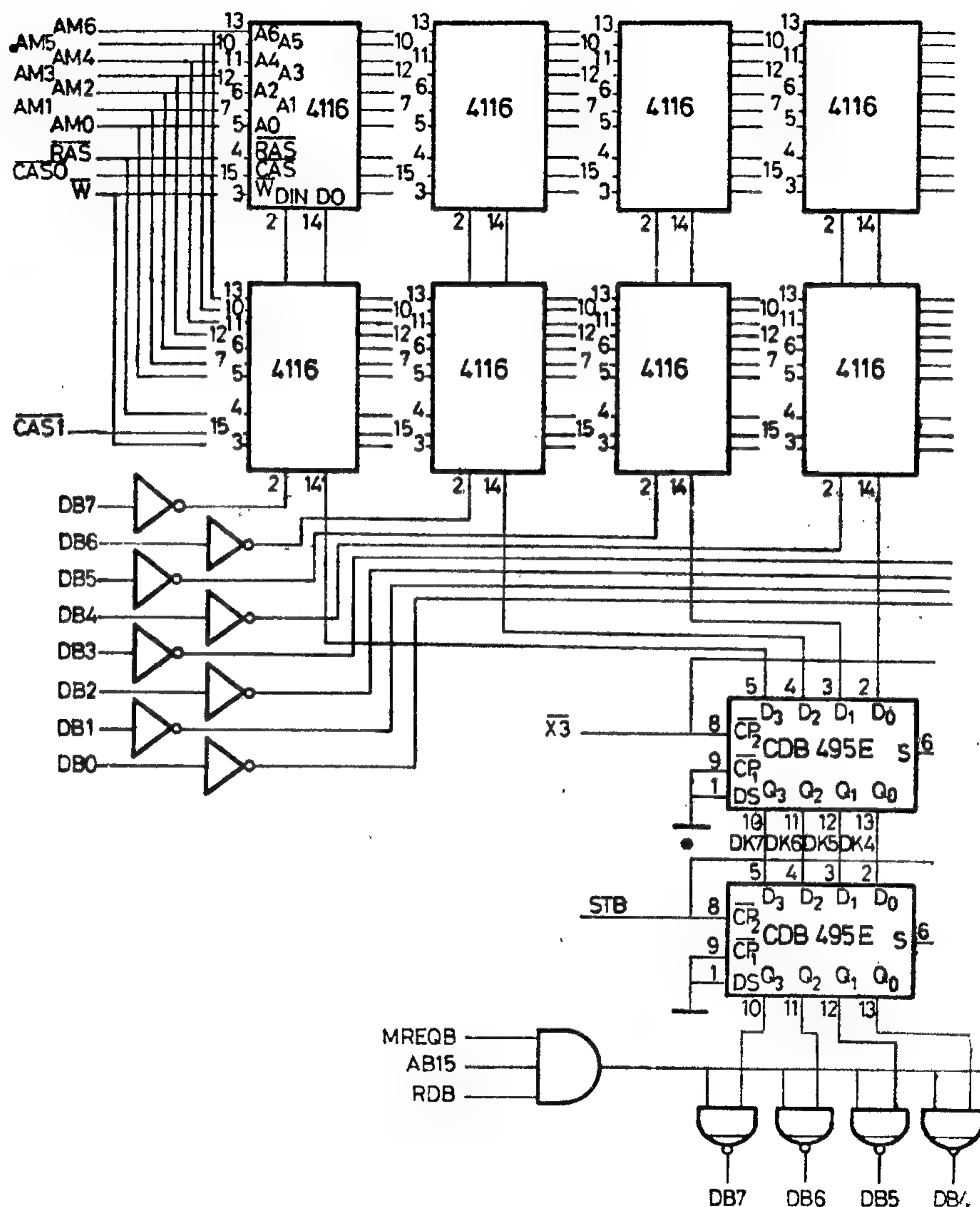
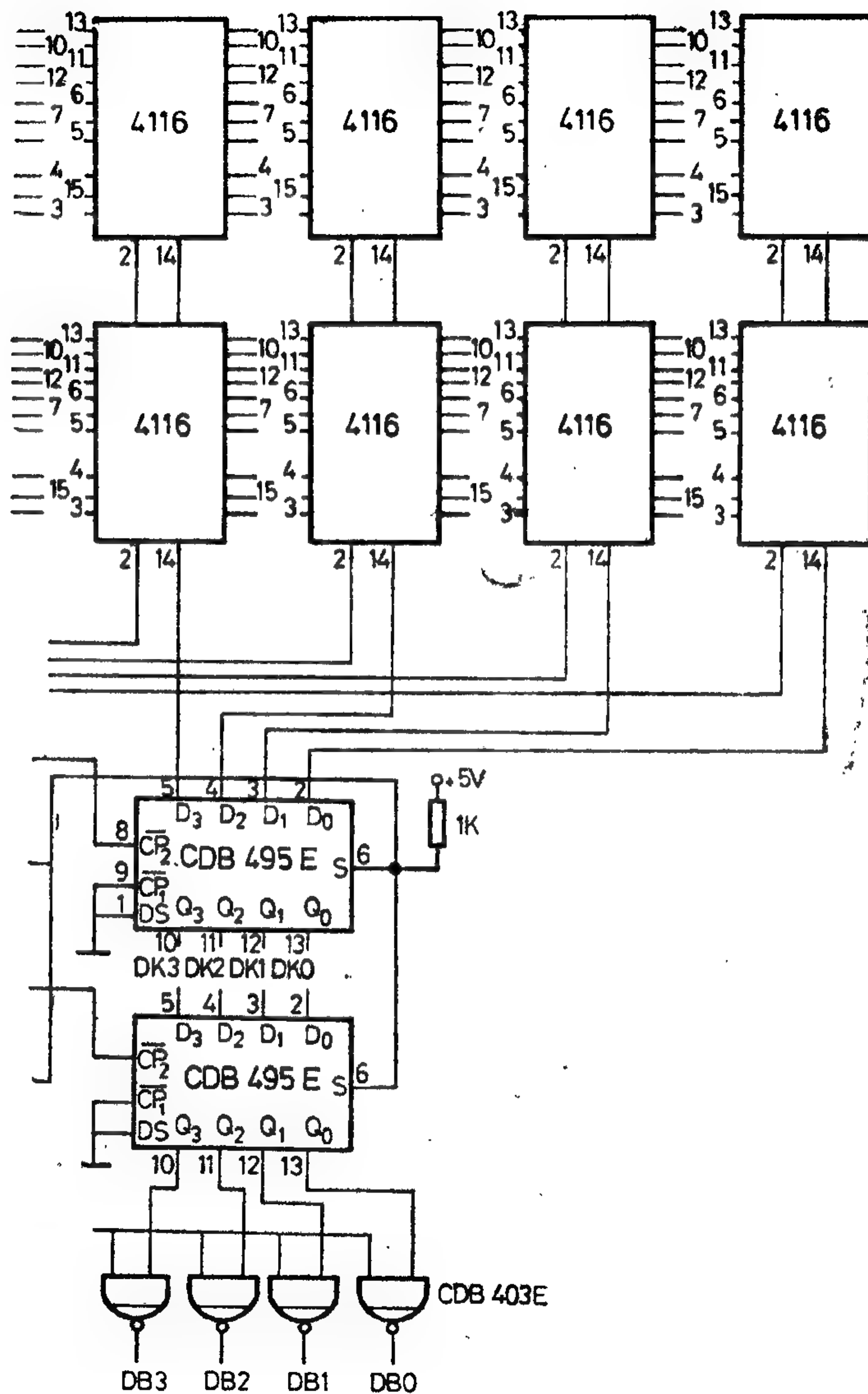

Fig. 3.7. Memoria RAM

(modulele 0 și 1 : 32 Kocteți).

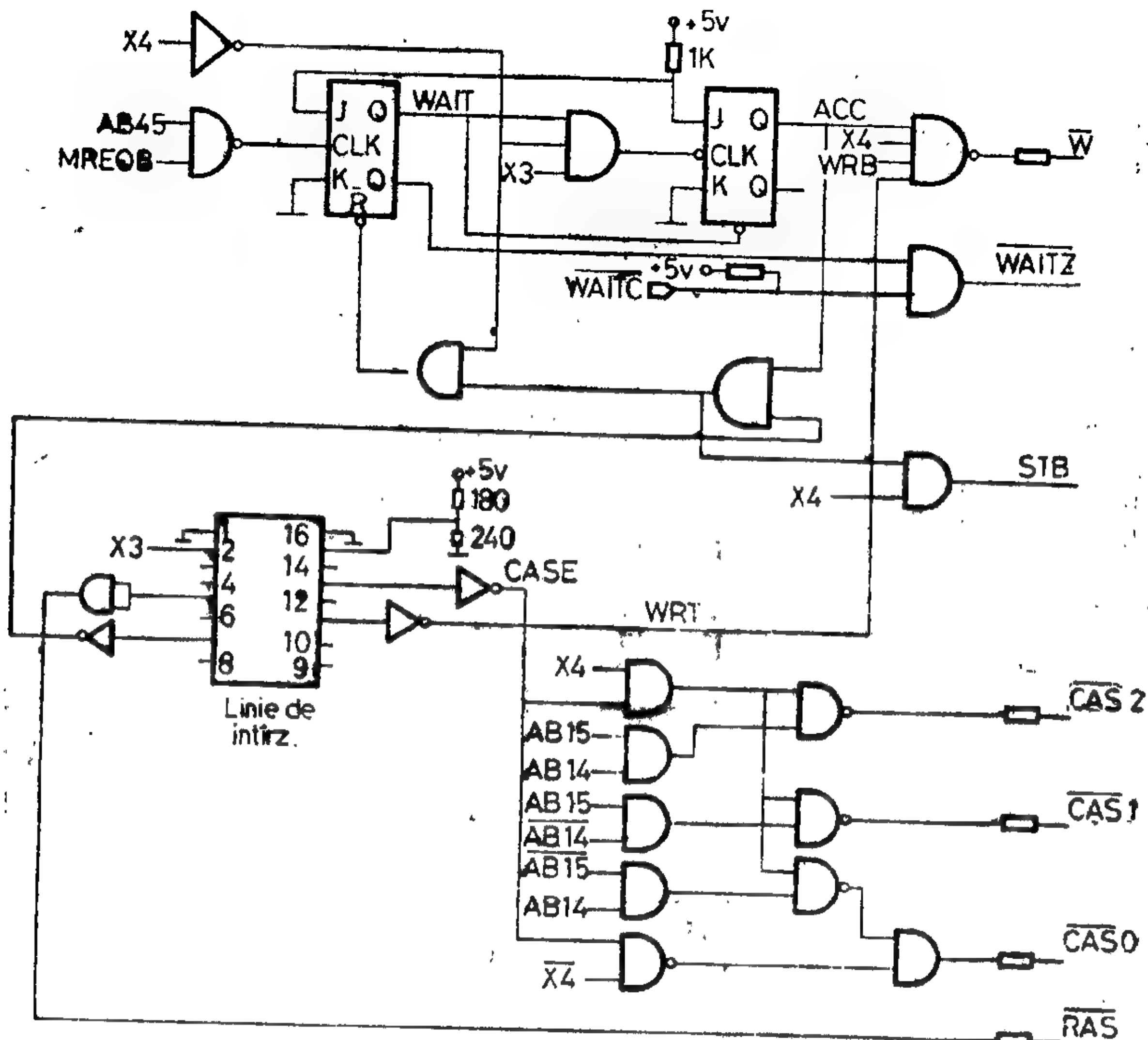

Fig. 3.8. Logica de comandă a memoriei RAM.

lucru este necesar deoarece la citire datele ajung din memorie pe magistrală, negate, datorită tampoanelor CDB 4Ø3E, deci la înscriere se vor complementa.

Logica de comandă a memoriei RAM este prezentată în figura 3.8. Ciclul de memorie cuprinde două accese: un acces pentru citirea datelor din zona ecran, între adresele 4ØØØH-5FFFH, în vederea afişării la televizor şi un acces la oricare locaţie din RAM, efectuat de microprocesor pentru citirea/înscrierea datelor din/în memorie. Deoarece rezoluţia ecranului este de 256×256 puncte, distanţa în timp între două puncte succesive de pe o aceeaşi linie TV este de 2ØØ ns Din memoria RAM se citesc 8 biţi simultan, deci 8 puncte succesive ceea ce permite ca un ciclu să dureze 1,6 μs. Diagrama în timp a semnalelor furnizate de logica de comandă a memoriei este prezentată în figura 3.9.

Ciclul este definit de semnalul X4, cu perioada de 1,6 μs (paragraful 3.6). Timp de 8ØØ ns, cît semnalul X4 este pe nivel logic coborît, se face acces la memorie pentru citire în vederea afişării la televizor, iar în următoarele 8ØØ ns, cît semnalul X4 este pe nivel logic ridicat, se face acces din partea

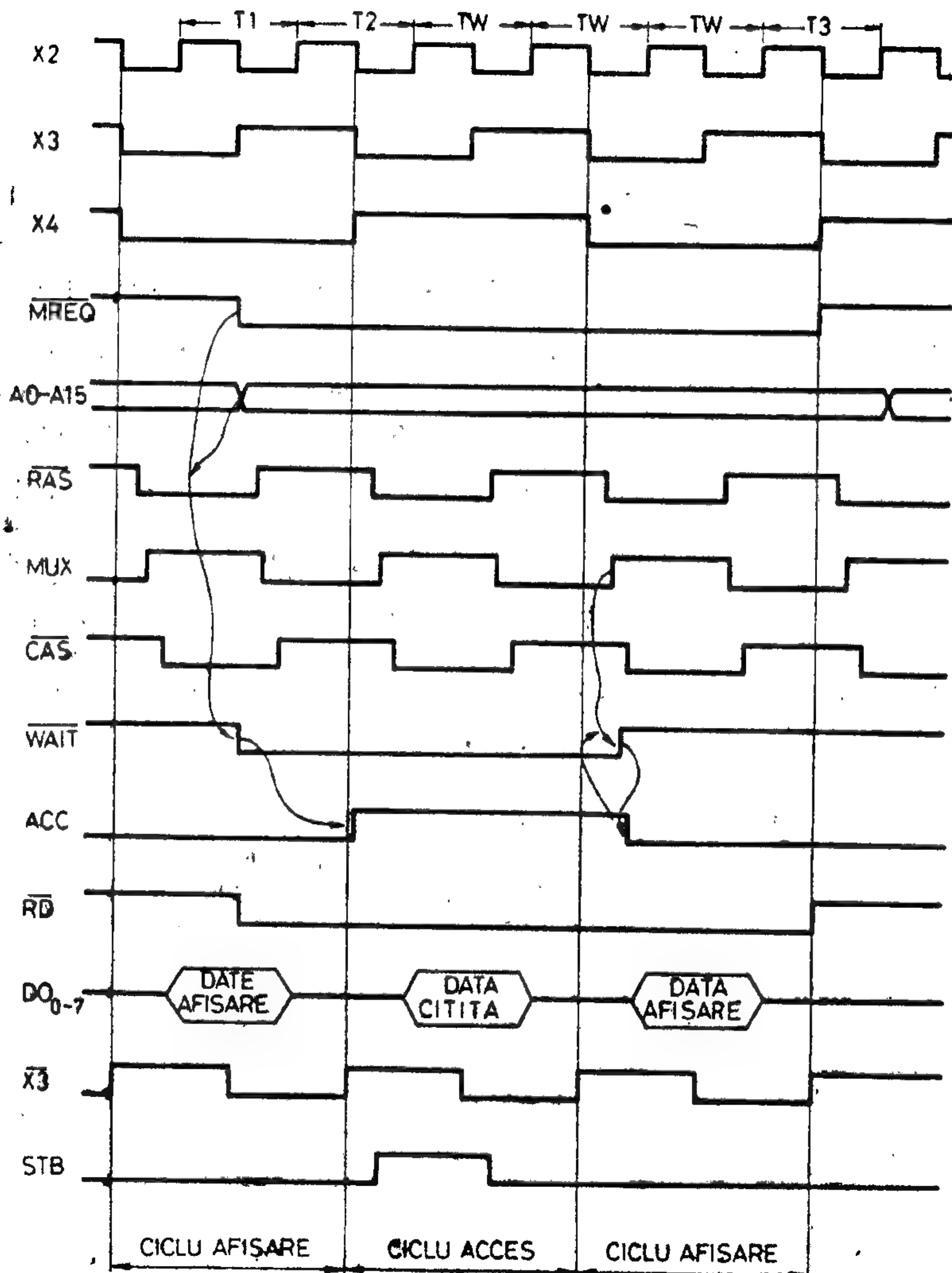

Fig. 3.9. Diagrama în timp a semnalelor furnizate de logica de comandă a memoriei RAM.

microprocesorului. Ecuaţiile logice furnizate de schema de comandă a modulului RAM sînt următoarele :

$$\overline{RAS} = X3D$$

$$CASE = \overline{X3DD}$$

$$\overline{CAS0} = \overline{CASE.(\overline{X4}+X4.AB14.\overline{AB15})}$$

$$\overline{CAS1} = \overline{CASE.X4.\overline{AB14}.AB15}$$

$$\overline{CAS2} = \overline{CASE.X4.AB14.AB15}$$

$$\overline{W} = \overline{ACC.CASE.X4.WRB}$$

unde X3D şi $\overline{X3DD}$ reprezintă semnalul X3 respectiv $\overline{X3}$ întîrziat printr-o linie de întîrziere.

Accesul la o locaţie din RAM se face prin trimiterea adresei de rînd cu semnalul de strob $\overline{RAS}$ la toate cipurile, apoi adresa de coloană cu semnalul de strob $\overline{CAS}$, numai la modulul selectat. Semnalul $\overline{RAS}$ este activ timp de 400 ns, la fiecare semi-ciclu al memoriei, iar semnalul CASE se activează cu aproximativ 100 ns mai tîrziu. Strobarea adresei de coloană la modulul 0 de memorie se face numai dacă semiciclul curent este de afişare (X4=0) sau dacă semiciclul curent este de acces din partea microprocesorului (X4=1) şi biţii de adresă sînt AB14=1 şi AB15=0 (referire la zona 4000H-7FFFH). Semnalul $\overline{CAS1}$ se activează dacă semiciclul curent este de acces (X4=1) şi biţii cei mai semnificativi sînt AB14=0 şi AB15=1 (referire la zona 8000H-BFFFH).

Încărcarea registrului de date de ieşire se face pe frontul negativ al semnalului LOAD, cu ecuaţia logică

$$LOAD=\overline{X3}$$

În figura 3.10 este prezentat blocul de multiplexare a adreselor pentru memorie. Memoria RAM poate fi adresată fie de logica de afişare la televizor, fie de microprocesor. Deci există două seturi de adrese de cîte 14 biţi fiecare :

— X5-X9, Y0-Y7 adresa furnizată de sincrogenerator, valabilă în timpul accesului pentru afişare (X4=0). Bitul cel mai semnificativ de adresă este legat la masă, căci zona ecran se află între adresele 4000H-5FFFH ;

— AB0-AB13 adresa furnizată de pe magistrala de adresă a sistemului şi care este valabilă în timpul accesului microprocesorului.

Multiplexorul este implementat cu circuite CDB 4153E. Se realizează o multiplexare în raport de 4 : 1, obţinîndu-se 7 linii de adresă AM0-AM6, care merg direct la intrările de adresă ale circuitelor de memorie.

Selecţia este realizată cu semnalele MUX (X3 întîrziat) şi X4.

În implementarea acestor ecuaţii s-a ţinut seama de faptul că la activarea semnalelor de strob pentru adresa de rînd $\overline{RAS}$ şi de coloană $\overline{CAS}$ adresele corespunzătoare trebuie să fie deja stabile pe magistrala de adrese a memoriei RAM, AM0-AM6.

Schema de comandă a memoriei conţine o logică de arbitrare a conflictului între accesul din partea microprocesorului şi afişare În acest scop se

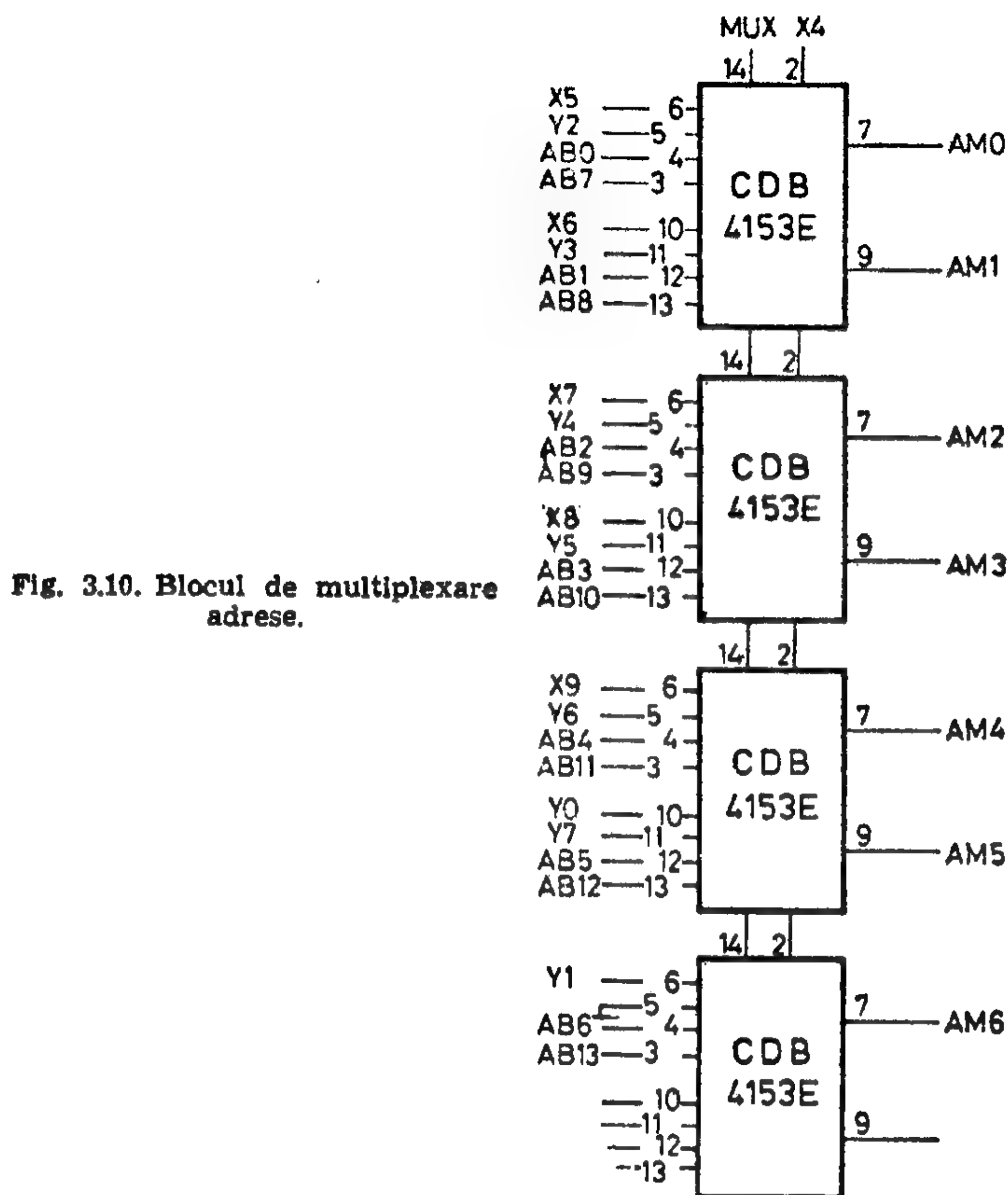

Fig. 3.10. Blocul de multiplexare adrese.

utilizează o schemă secvenţială compusă din bistabilii WAIT şi ACC, împreună cu cîteva porţi aferente. Un eventual conflict se poate datora faptului că cererea de acces la memorie a microprocesorului $\overline{\text{MREQ}}$ poate să apară în orice moment de timp, inclusiv în timpul semiciclului de afişare. De aceea, dacă se face acces la memoria RAM în zona 4ØØØH-FFFFH, activarea semnalului $\overline{\text{MREQ}}$ poziţionează bistabilul WAIT în 1 logic. Ecuaţiile de excitaţie pentru acest bistabil sînt :

$$J/WAIT = 1$$

$$K/WAIT = \emptyset$$

$$CLK/WAIT = \overline{MREQ(AB15+AB14)}$$

$$R/WAIT = \overline{ACC.MUX.\overline{X4}}$$

În acest fel microprocesorul este trecut în starea de aşteptare pînă ce accesul la RAM este permis. Dacă bistabilul WAIT este poziţionat în 1 logic, la sfîrşitul semiciclului de afişare se poziţionează bistabilul ACC în 1, semnificînd că în semiciclul următor, se va face un acces pentru citire sau scriere. Ecuaţiile de excitaţie pentru acest bistabil sînt :

J/ACC = 1

K/ACC = Ø

CLK/ACC = WAIT.$\overline{X4}$.X3

R/ACC = WAIT

După efectuarea operaţiei de citire sau scriere, la sfîrşitul semiciclului de acces, bistabilul WAIT este şters, trecerea în Ø a acestuia efectuînd şi resetarea bistabilului ACC. În acest fel micşorarea vitezei de lucru a microprocesorului, prin trecerea sa în WAIT la accesele la memoria RAM, este neglijabilă.

Reîmprospătarea informaţiei în circuitele de memorie dinamică se face automat prin citirea pentru afişare. Pentru executarea unui refresh este suficient să se furnizeze numai adresa de rînd, cu activarea semnalului $\overline{RAS}$, în acest fel se reîmprospătează informaţia de pe întregul rînd selectat. Memoria ecran este organizată în aşa fel încît informaţia corespunzătoare la grupuri succesive de 8 puncte de pe aceeaşi linie TV se află pe rînduri succesive din modulul Ø. Prin afişarea unei linii TV se face adresarea la 32 de rînduri succesive din ambele module de RAM, căci se furnizează adresa de rînd şi se activează semnalul $\overline{RAS}$ pentru întreaga memorie. Deci baleierea întregii memorii se face într-un interval de timp dat de formula :

$$T = \frac{n_1}{n_2} \cdot t = \frac{128}{32} \cdot 0{,}064 = 0{,}256 \text{ ms} < 2 \text{ ms}$$

unde n_1 este numărul de rînduri în cipul 4116 ;

n_2 = numărul de rînduri baleiate la afişarea unei linii TV ;

t = durata totală a unei linii TV (în ms).

Reîmprospătarea informaţiei se face corect, perioada fiind mai mică decît perioada maximă de reîmprospătare de 2 ms, prevăzută în catalog.

3.4. Memoria EPROM

Modulul de memorie EPROM constituie suportul fizic al sistemului de operare. Este construit cu circuite 2716, de 2 Ko, formatul 2048×8, avînd capacitatea maximă 16 Ko.

În funcţie de sistemul de operare rezident, există mai multe variante dimensionale ale modulului EPROM :

— Monitor (2 Ko) şi interpretor BASIC simplu (8 Ko) ;

— Monitor (2 Ko) şi interpretor BASIC extins (14 Ko) ;

— MATE-Monitor, Asamblor, Editor de Texte (6 Ko).

Deci pentru prima variantă sînt necesare 5 cipuri (10 Ko) în varianta a doua (variantă maximă) 8 cipuri (16 Ko), iar în varianta a treia 3 cipuri (6 Ko).

Modulul EPROM începe de la adresa 0000H şi se întinde în varianta maximă pînă la 3FFFH.

În figura 3.11 se prezintă configuraţia pinilor pentru circuitele INTEL 2716 (a) şi TMS 2716 (b). Caracteristicile principale sînt:

— capsulă standard cu 24 de pini;
— capacitatea de memorie 2048×8 biţi;
— timp de acces 450ns;
— puterea maximă disipată 500mW;
— intrările şi ieşirile compatibile TTL;
— ieşirile sînt 3- state;
— tensiuni de alimentare: +5V şi masă pentru INTEL 2716, respectiv +5V, +12V, —5V şi masă pentru TMS 2716.

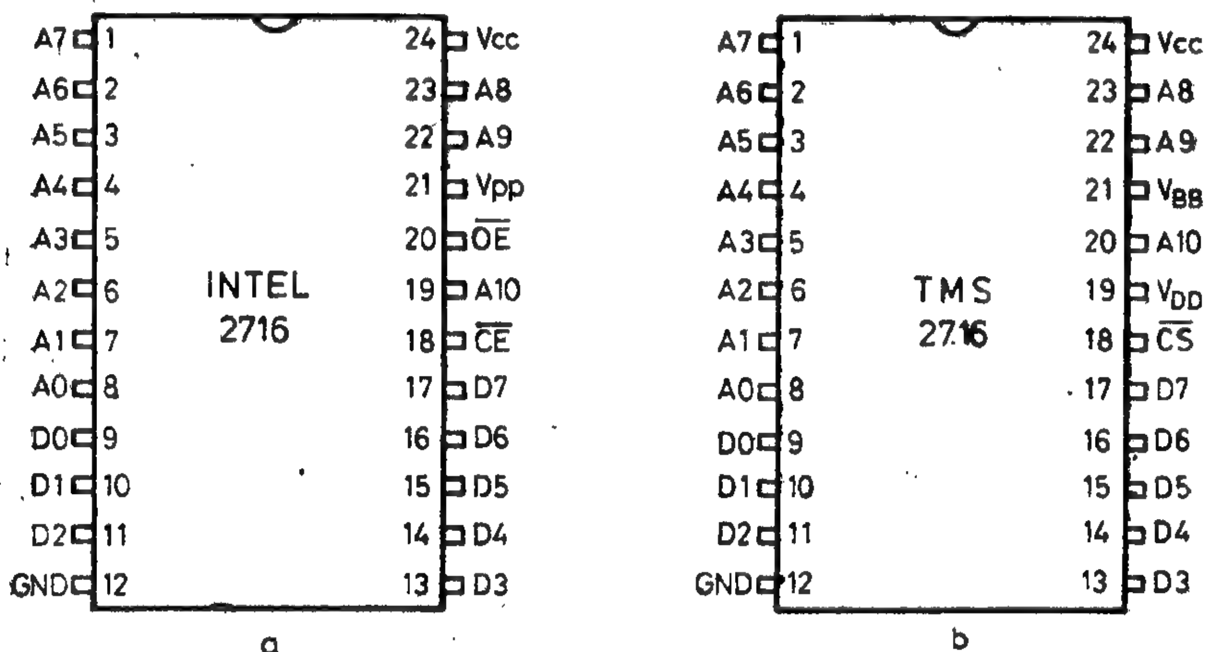

Fig. 3.11. Configuraţia pinilor la circuitele INTEL 2716 (a) şi TMS 2716 (b).

Schema modulului de memorie EPROM este prezentată în figura 3.12. Decodificatorul CDB 442E realizează selecţia circuitului adresat, decodificînd biţii de adresă AB15-AB11 de pe magistrală. Ieşirea circuitului selectat este activată cu semnalul $\overline{\text{MREQB.RDB}}$.

3.5. Interfaţa cu tastatura

Interfaţa periferică programabilă, realizată cu circuitul 8255 (1), îndeplineşte următoarele funcţii în cadrul sistemului:

— interfaţează tastatura;
— interfaţează casetofonul audio;

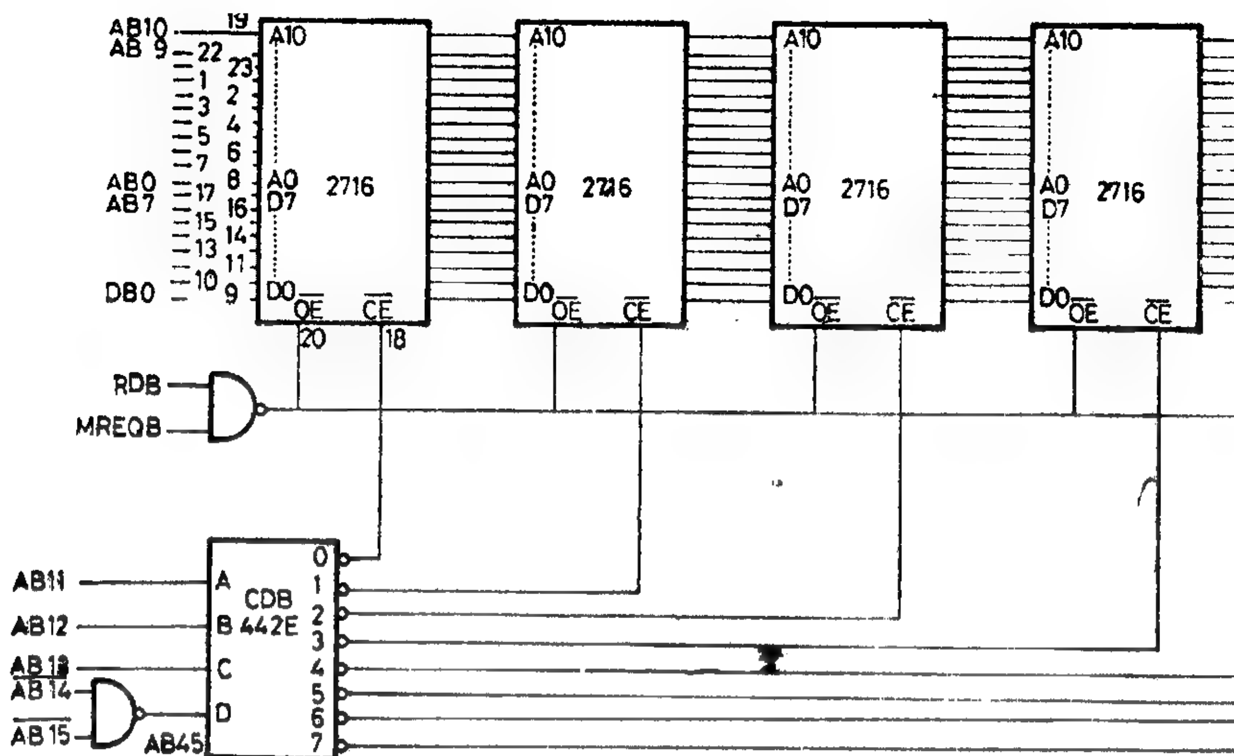

Fig. 3.12. Schema

– furnizează semnal pentru video invers;

– generează semnal pentru un amplificator audio şi difuzor în vederea unor aplicaţii acustice.

Circuitul 8255 este un dispozitiv de I/E programabil, de uz general, avînd 24 de pini de intrare/ieşire care se pot programa individual în două grupuri de cîte 12 pini şi se pot utiliza în 3 moduri generale de operare. În figura 3.13 se prezintă configuraţia pinilor (a) şi schema bloc internă a circuitului (b).

$\overline{CS}$ (Chip Select), activ pe nivel logic coborît, permite comunicaţia între circuitul 8255 şi microprocesor.

$\overline{RD}$ (Read) permite transmiterea de date sau informaţii de stare de la 8255 către microprocesor.

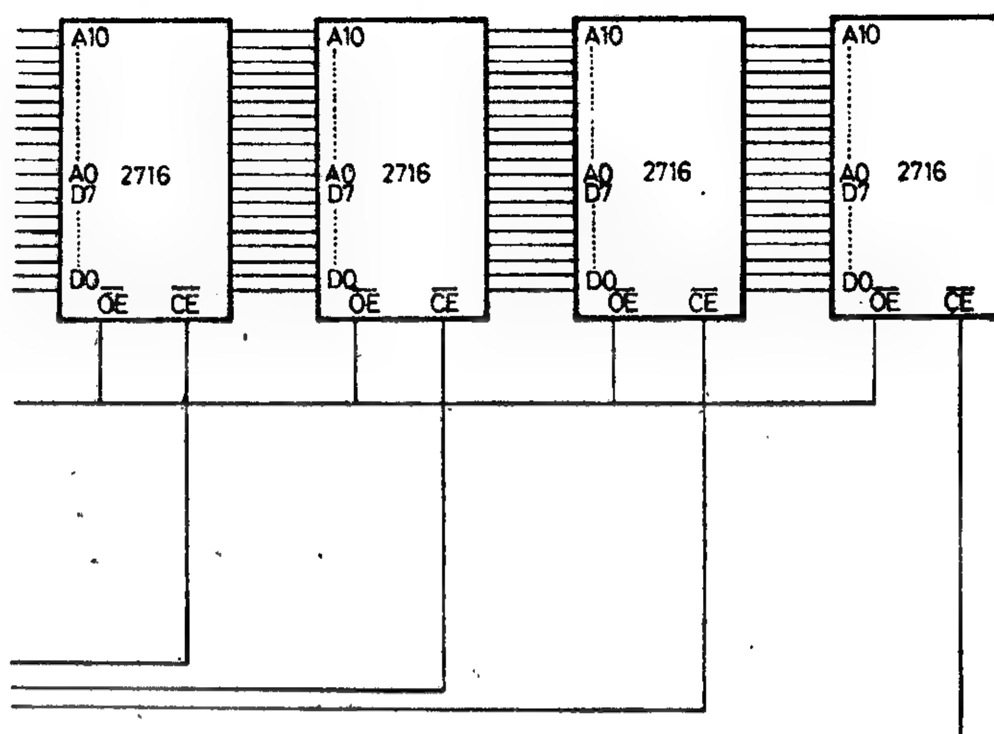
$\overline{WR}$ (Write) este semnalul de înscriere în 8255 a unor cuvinte de control sau date.

A_0,A_1, împreună cu semnalele $\overline{RD}$ şi $\overline{WR}$, selectează unul din cele 3 porturi de intrare/ieşire sau registrul cuvîntului de control. În mod normal aceste intrări se conectează la magistrala de adrese, la biţii cei mai puţin semnificativi. În figura 3.14 se prezintă operaţiile de bază executate de circuitul 8255.

RESET, activ pe nivel logic ridicat, şterge toate registrele interne, inclusiv registrul cuvîntului de control, iar toate porturile (A, B şi C) sînt trecute în modul intrare.

D7-D∅ se conectează la magistrala bidirecţională de date şi permite transferul datelor, stărilor şi cuvîntului de control.

PA7-PA∅, PB7-PB∅ şi PC7-PC∅ reprezintă cele 3 porturi de intrare/ieşire care se pot programa de către utilizator.

modulului EPROM.

În schema internă din figura 3.13 (b) sînt reprezentate următoarele blocuri:

— logica pentru controlul scrierii/citirii;

— bufferul de date;

— blocurile de control pentru grupul A şi grupul B;

— grupul A constituit din portul A şi jumătatea mai semnificativă a portului C;

— grupul B constituit din portul B şi jumătatea mai puţin semnificativă a portului C.

Logica pentru controlul scrierii/citirii are rolul de a gestiona toate transferurile interne sau externe de date, comenzi sau stări. Acest bloc acceptă semnale de pe magistrala sistemului şi furnizează comenzi pentru ambele blocuri de control de grup.

Bufferul de date, bidirecţional, cu 3 stări, interfaţează circuitul 8255 la magistrala de date. Datele, cuvintele de control şi informaţiile de stare sînt transmise sau recepţionate de către buffer prin executarea unor instrucţiuni IN sau OUT.

Configuraţia funcţională a fiecărui port este programată prin software. Cuvîntul de control transmis de microprocesor la 8255, conţine informaţii care iniţializează configuraţia circuitului. Fiecare din blocurile de control pentru grupul A şi grupul B acceptă comenzi de la logica de control a scrierii/citirii, prin magistrala internă de date şi emite comenzi proprii către porturile asociate

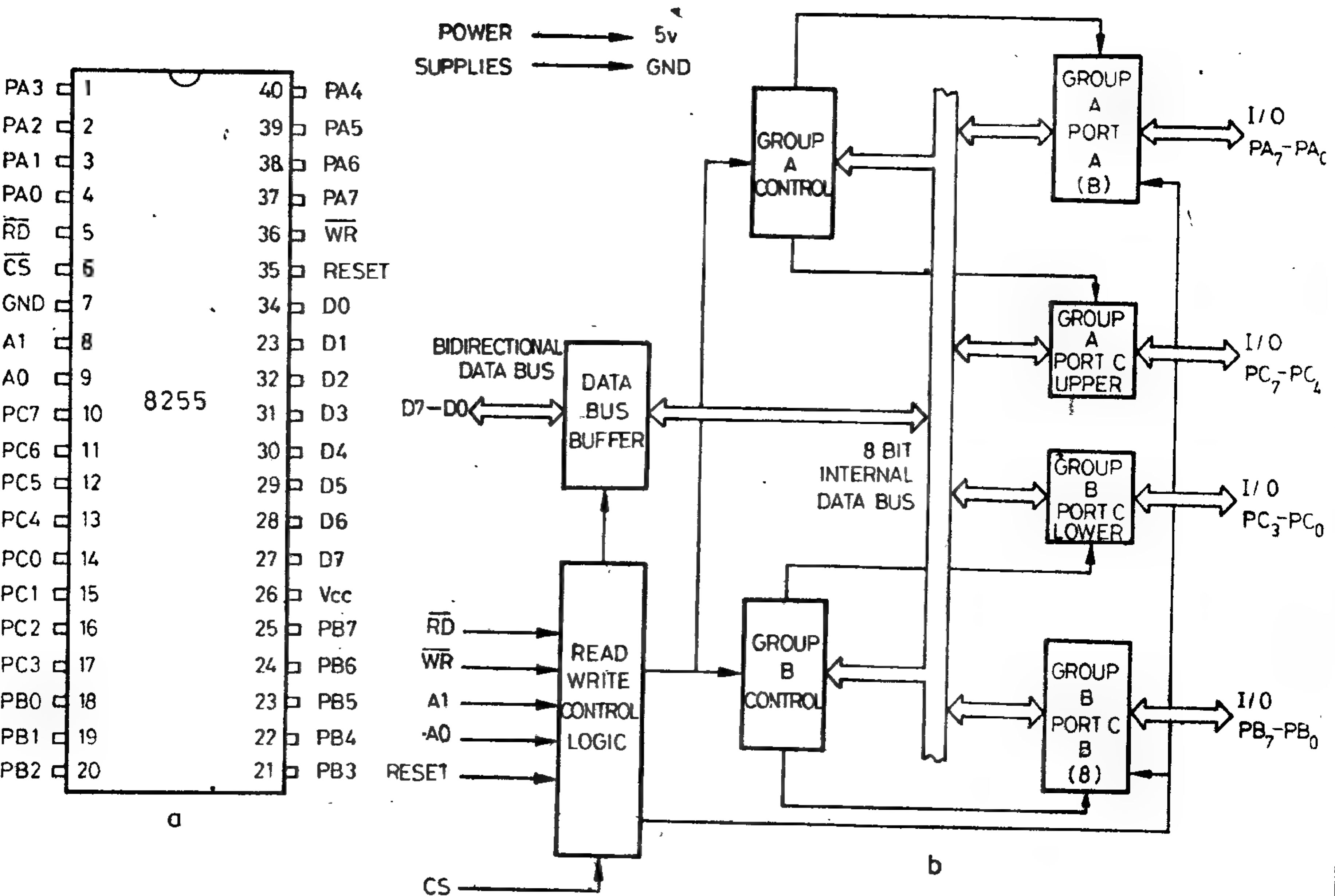

Fig. 3.13. Configuraţia pinilor (a) şi schema bloc internă a circuitului 8255 (b).

A1	A0	$\overline{RD}$	$\overline{WR}$	$\overline{CS}$	OPERAŢII DE INTRARE
0	0	0	1	0	PORT A → MAG. DATE
0	1	0	1	0	PORT B → MAG. DATE
1	0	0	1	0	PORT C → MAG. DATE
					OPERAŢII DE IEŞIRE
0	0	1	0	0	MAG. DATE → PORT A
0	1	1	0	0	MAG. DATE → PORT B
1	0	1	0	0	MAG. DATE → PORT C
1	1	1	0	0	MAG. DATE → PORT CONTROL
					DEZACTIVARE
X	X	X	X	1	MAG. DATE → 3 – STATE
1	1	0	1	0	ILEGAL
X	X	1	1	0	MAG. DATE → 3 – STATE

Fig. 3.14. Operaţiile de bază ale circuitului 8255.

Există trei moduri de operare de bază

— modul ∅: intrare/ieşire de bază ;

— modul 1: intrare/ieşire strobată ;

— modul 2: magistrală bidirecţională.

Se pot defini separat modurile de lucru pentru portul A şi portul B, însă portul C este divizat în două, fiecare din cele două jumătăţi funcţionînd în modul portului de care aparţine (A sau B).

În modul ∅ (intrare/ieşire de bază) fiecare din cele 3 porturi funcţionează pentru intrare sau pentru ieşire, datele fiind citite din, sau înscrise în oricare din porturi.

Modul 1 (intrare/ieşire strobată) permite transferul de date cu un port specificat în conjuncţie cu semnale de strob sau de protocol. Porturile A şi B utilizează liniile portului C pentru a genera sau accepta aceste semnale.

Modul 2 (magistrală bidirecţională) permite comunicaţia cu un dispozitiv periferic printr-o magistrală cu 8 linii, în ambele sensuri, recepţie/transmisie de date, utilizînd portul A. Semnalele de protocol sînt furnizate pe 5 linii ale portului C.

În cadrul microcalculatorului personal, circuitul 8255 este programat din monitor în modul ∅ de lucru, cuvîntul de control transmis fiind 92H. În acest fel portul C este programat pentru ieşire iar porturile A şi B pentru intrare. Adresele pentru aceste porturi sînt :

— 2∅H — port A ;

— 21H — port B ;

— 22H — port C ;

— 23H — registrul cuvîntului de control.

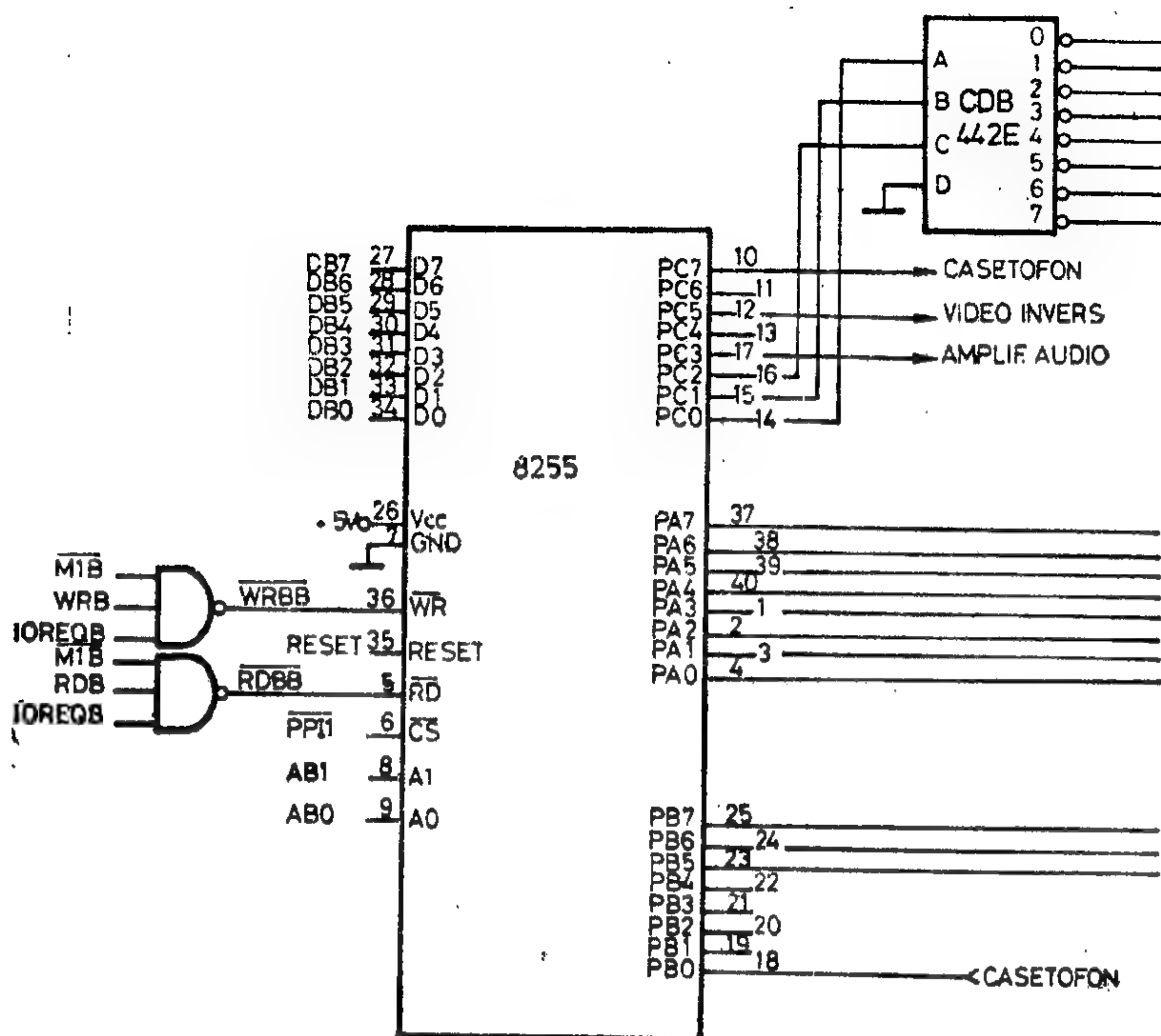

Fig. 3.15. Schema electrică a tastaturii.

Tastatura interfaţată la acest sistem este un dispozitiv simplu format dintr-o matrice 8×8 de întrerupătoare, aşezate pe 8 linii de scanare şi 8 linii de revenire. Schema este prezentată în figura 3.15. Scanarea tastaturii se face prin circuitul 8255, liniile PC2—PC0, cei trei biţi fiind decodificaţi la 8 printr-un circuit CDB442E. În acest fel, la un moment dat, o singură linie de scanare se află la 0 logic, celelalte fiind la 1 logic. Liniile de revenire se află în mod normal la nivel logic ridicat, dar la apăsarea unei taste, se produce contact electric între linia de scanare şi linia de revenire pe care se află tasta. Astfel, linia de revenire corespunzătoare trece la nivel logic coborît. Utilizatorul are posibilitatea să citească cele 8 linii de revenire conectate la portul A al circuitului 8255. Cunoscînd poziţia tastei apăsate (codul liniei de scanare a fost transmis în portul C, iar liniile de return au fost citite în portul A) se determină codul ASCII al acesteia, în monitor, prin căutare într-o tabelă de coduri.

Separat, se citesc direct în portul B, liniile PB7, PB6 și PB5 (tastele CAPS LOCK CONTROL și SHIFT).

Organizarea tastaturii se prezintă în figura 3.16, iar poziția tastelor în cadrul matricii, în figura 3.17.

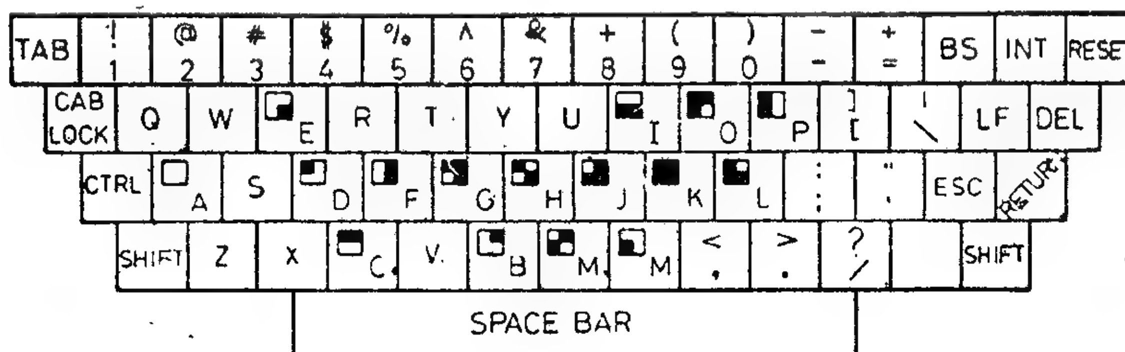

Fig. 3.16. Organizarea tastaturii.

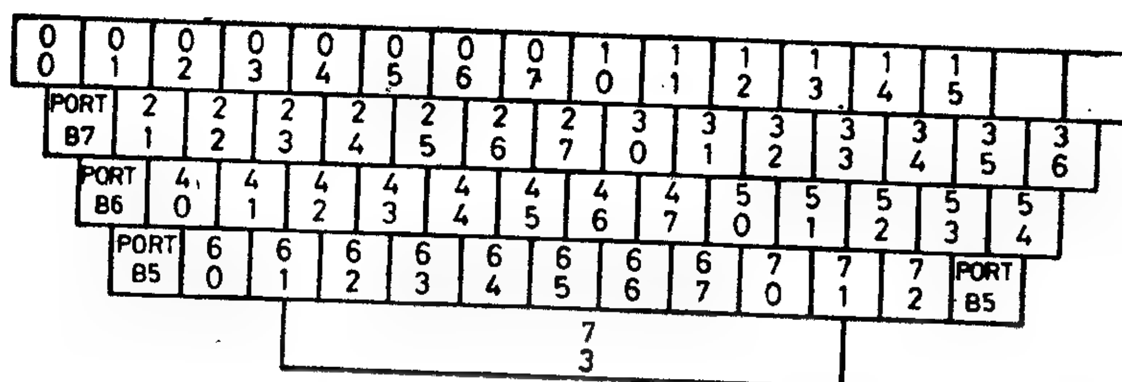

Fig. 3.17. Poziţia tastelor în cadrul tastaturii.

Tastele RESET şi INT nu sînt conectate la matricea tastaturii, acestea fiind utilizate independent, drept comutatoare pentru generarea semnalelor de resetare a sistemului, respectiv de întrerupere nemascabilă.

3.6. Interfaţa cu televizorul

Microcalculatorul personal aMIC posedă ca terminal grafic şi alfanumeric un televizor, la care se afişează comenzile introduse de la tastatură, programe, date, rezultate, diferite desene, etc. Ca terminal grafic ecranul are o rezoluţie de 256×256 de puncte, iar ca terminal alfanumeric poate afişa 32 de rînduri a cîte 3∅ de caractere fiecare.

Funcţiile îndeplinite de logica de interfaţă cu televizorul sînt următoarele :

— generează adresa pentru memoria ecran, necesară citirii informaţiei în vederea afişării ;

— furnizează semnalele de sincro-linii, sincro-cadre şi stingere pentru semnalul complex de televiziune ;

— furnizează semnalul de ceas de 2,5 MHz necesar microprocesorului ;

— furnizează semnal de ceas pentru interfaţa de comunicaţie serială ;

— generează semnale utilizate de logica de comandă a memoriei.

Elementul principal al acestui modul este sincrogeneratorul, a cărei schemă este prezentată în figura 3.18. Sincrogeneratorul se compune din două blocuri de numărătoare în serie, care numără impulsurile furnizate de un generator de ceas de 10 MHz, stabilizat cu cuarţ. Primul bloc realizat cu bistabili JK tip CDB 473E şi numărătoare sincrone CDB 4192E şi 4193E este un numărător modulo 64∅ care generează adresele pe orizontală ale punctului curent de pe ecran. Semnalul X1∅ obţinut de la ultimul circuit al blocului are perioada de 64 μs, exact durata unei linii TV, structura sa fiind : 51,2 μs nivel logic coborît (linie activă) şi 12,8 μs nivel logic ridicat (stingere pe orizontală). Diagrama de semnale furnizate de primul bloc de numărătoare este prezentată în figura 3.19

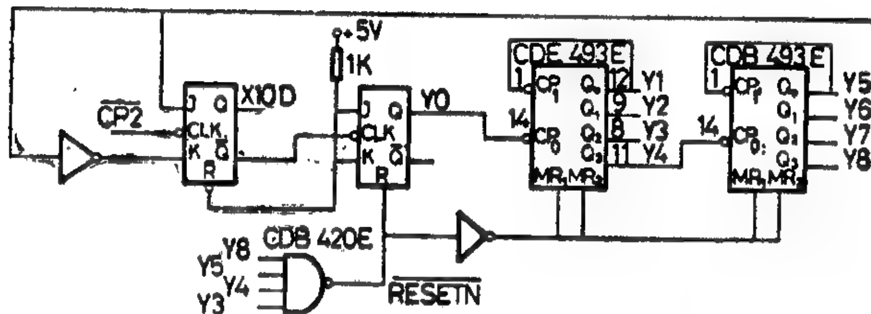

Fig. 3.18. Sincrogeneratorul.

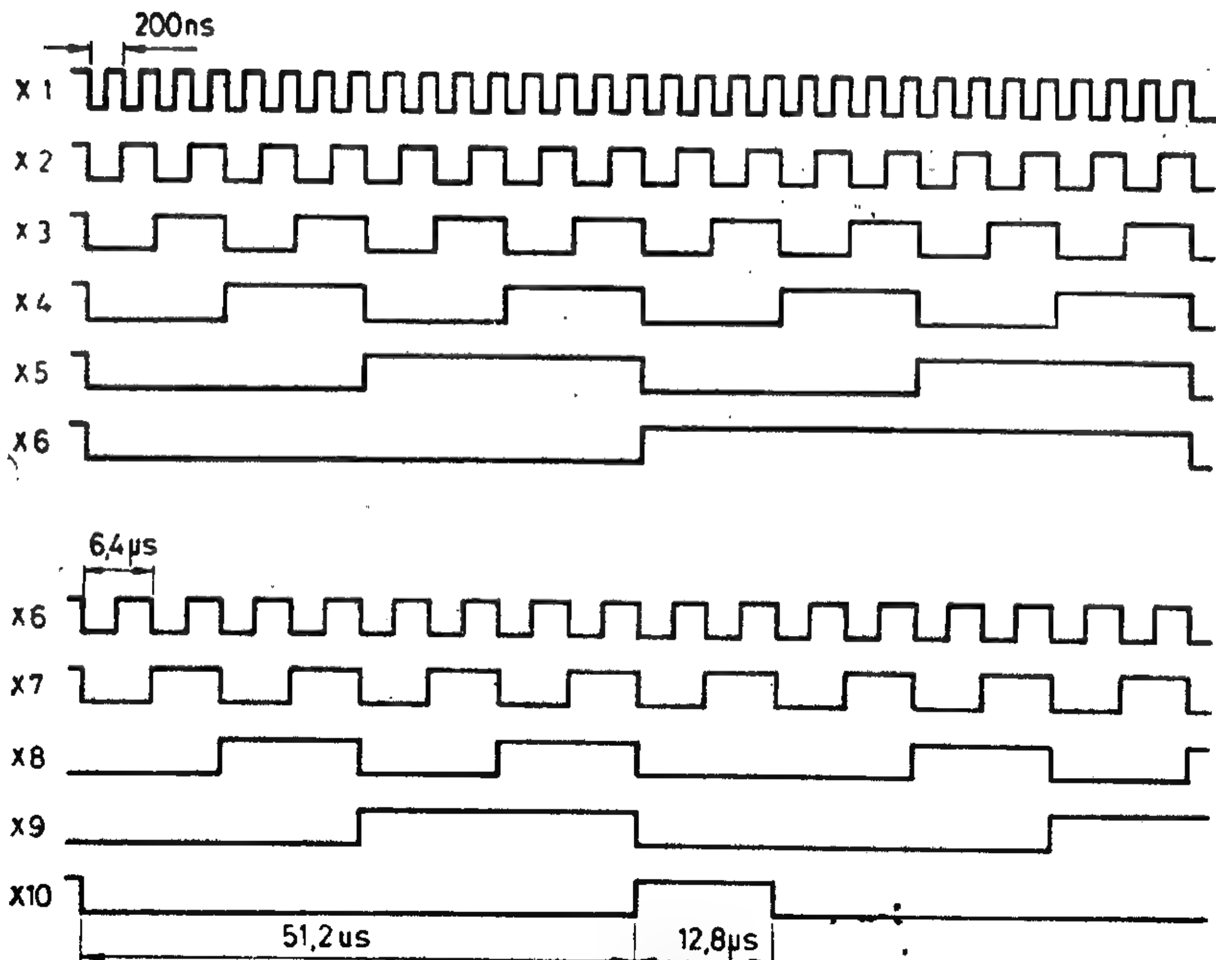

Fig. 3.19. Diagrama de semnale generate de primul bloc de numărătoare.

Al doilea bloc primeşte ca semnal de tact $\overline{X10D}$, care este de fapt $\overline{X10}$ întîrziat cu 800 ns, cu ajutorul unui bistabil JK. Această întîrziere este necesară pentru ca la începutul unei linii TV, informaţia corespunzătoare primelor 8 puncte să fie deja pregătită în registrul de serializare. Al doilea bloc este realizat de asemenea cu circuite CDB 473E şi CDB 493E şi reprezintă de fapt un numărător modulo 312, care furnizează adresele pe verticală ale punctului curent de pe ecran. Ecuaţia logică a semnalului de resetare a numărătoarelor este:

$$\overline{RESETN} = \overline{Y8.Y5\ Y4.Y3}$$

În figura 3.20 se prezintă circuitele pentru serializarea informaţiei, generarea semnalelor de sincronizare pe orizontală şi verticală şi mixarea acestora în semnalul sincrocomplex. Datele citite din memoria ecran în timpul semiciclului de afişare sînt preluate din registrul de date de ieşire şi încărcate paralel în alte două circuite CDB 495E pe frontul negativ al semnalului de ceas $\overline{CP2}$, semnalul de mod S fiind pe nivel logic ridicat (încărcare paralelă). Apoi, după trecerea semnalului S pe nivel logic coborît (deplasare) cu ajutorul a 7 impulsuri succesive furnizate pe intrarea de tact $\overline{CP1}$, ale celor două registre, se scot succesiv, la ieşirea Q3 a circuitului corespunzător semi-octetului mai

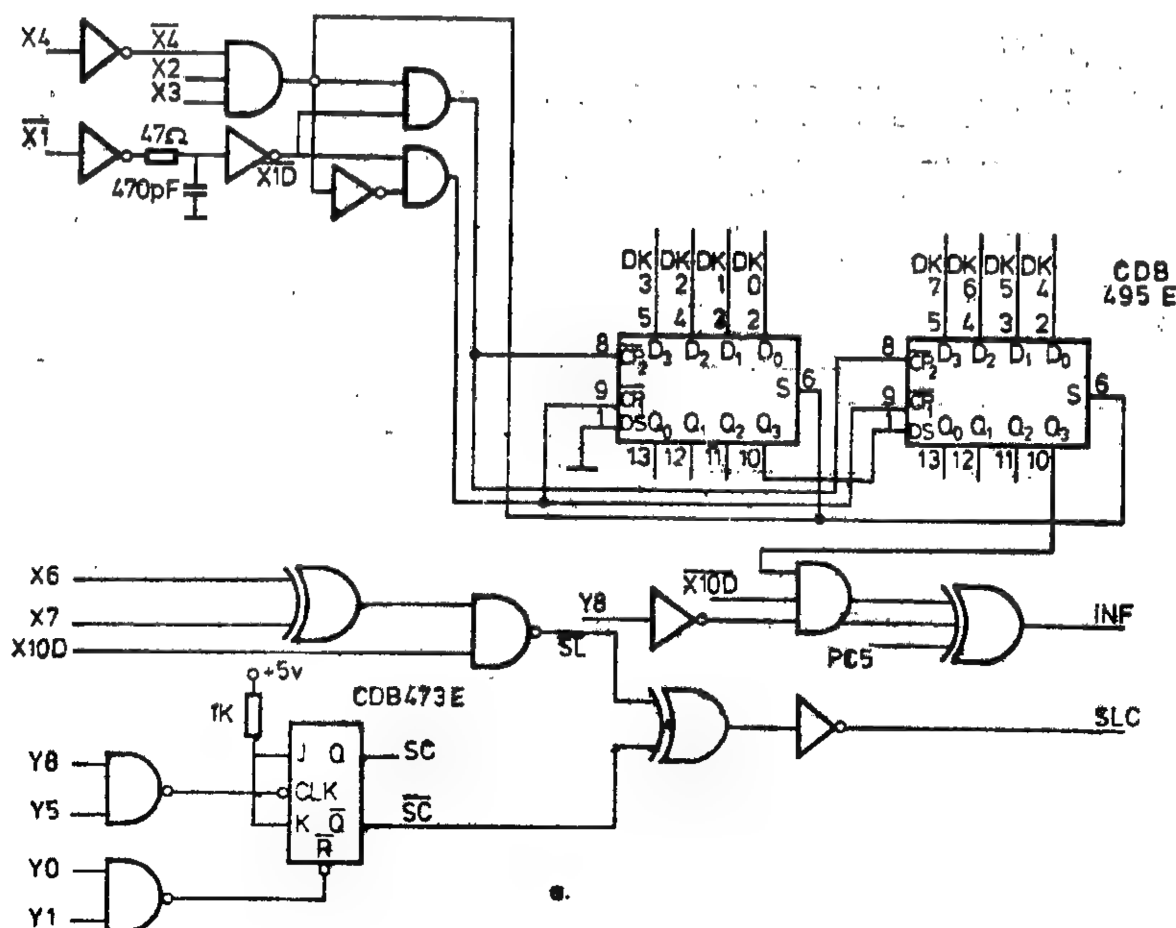

Fig. 3.20. Circuitele pentru afişare la televizor :
a) circuitele video ;

semnificativ toţi cei 8 biţi obţinuţi la o citire din memoria ecran. Ecuaţiile logice ale semnalelor aplicate celor două registre CDB 495E sînt :

$S = X2.X3.\overline{X4}$

$\overline{CP1} = \overline{X1D}.\overline{(X2\ X3\ \overline{X4})}$

$\overline{CP2} = \overline{X1D}.X2\ X3\ \overline{X4}$

unde $\overline{X1D}$ este $\overline{X1}$ întîrziat.

Informaţia de date serializată este mixată cu semnalele de stingere pe orizontală $(\overline{X10D})$, stingere pe verticală $(\overline{Y8})$ şi bitul 5 al portului C din circuitul 8255 prin care se comandă video invers pentru întregul ecran.

Semnalul de sincronizare linii $\overline{SL}$ se obţine dintr-o schemă combinaţională cu următoarea ecuaţie logică :

$\overline{SL} = \overline{X10D.(X6 \oplus X7)}$

Semnalul de sincronizare cadre $\overline{SC}$ se obţine de pe ieşirea $\overline{Q}$ a unui bistabil ale cărui semnale de excitaţie au următoarele ecuaţii :

J/SC=1

K/SC=1

$CLK/SC = \overline{Y5.Y8}$

$R/SC = \overline{Y0.Y1}$

Semnalele de sincro linii şi sincrocadre sînt mixate cu informaţie obţinîndu-se semnalul sincrocomplex care este trimis la televizor direct sau printr-un modulator pentru intrare prin antenă, acordat în banda VHF, canalele 6—12.

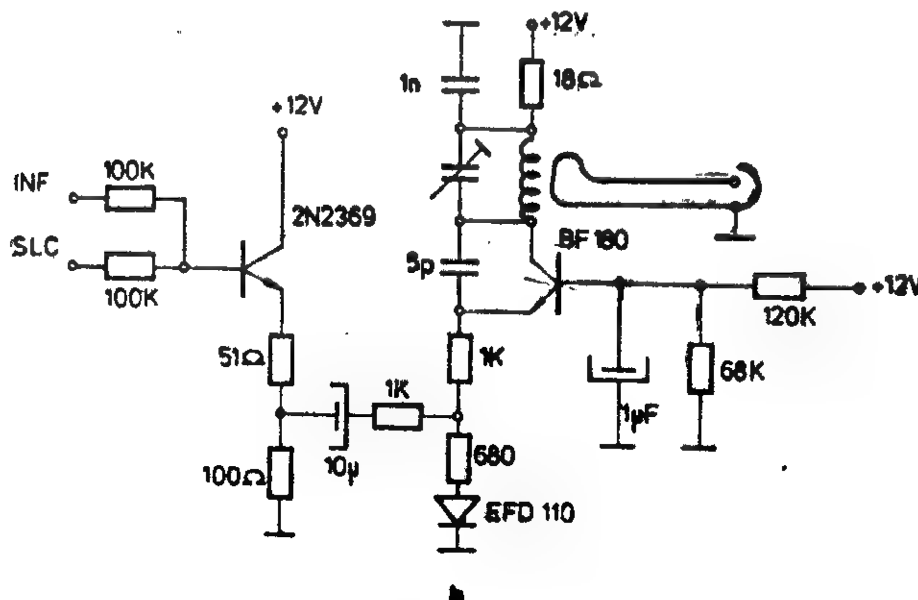

Fig. 3.20 : b) modulatorul.

3.7. Interfaţa de comunicaţie serială

Calculatorul personal are posibilitatea să comunice cu un alt calculator, direct sau prin modem şi linie telefonică. datorită unei interfeţe de comunicaţie seriale, realizată cu circuitul 8251. Viteza de transmisie/recepţie este selectabilă de pe placă printr-un jumper între valorile 12ØØ, 6ØØ şi 3ØØ Baud.

Circuitul 8251 este un transmiţător/receptor sincron-asincron universal (USART-Universal Synchronous/Asynchronous Receiver/Transmitter), destinat pentru comunicaţii de date între microcalculatoare. Acest circuit poate fi programat de unitatea centrală de prelucrare să lucreze utilizînd orice tehnică uzuală de transmisie de date. USART acceptă caractere de la UCP, în format paralel şi apoi le converteşte în şiruri seriale continue pentru transmisie. Simultan poate să recepţioneze şiruri de date seriale pe care le transformă în format paralel pentru a fi preluate de UCP. USART semnalizează unităţii centrale de prelucrare dacă poate accepta un nou caracter pentru transmisie sau dacă a recepţionat unul. În orice moment se poate citi starea circuitului.

În figura 3.21 se prezintă configuraţia pinilor circuitului 8251 (a) şi structura sa internă (b):

— RESET, activ pe nivel logic ridicat, forţează circuitul în stare inactivă, stare în care rămîne pînă la înscrierea cuvintelor de control care îi definesc funcţionarea.

— CLK (Clock) reprezintă ceasul intern care determină temporizarea circuitului. Este necesar ca frecvenţa acestui semnal să fie mai mare decît de 3Ø de ori ceasul de recepţie sau transmisie pentru modul sincron şi de 4,5 ori pentru modul asincron.

— $\overline{WR}$ (Write), intrare activă pe nivel logic coborît, indică că unitatea centrală de prelucrare înscrie date sau cuvinte de control în circuitul 8251.

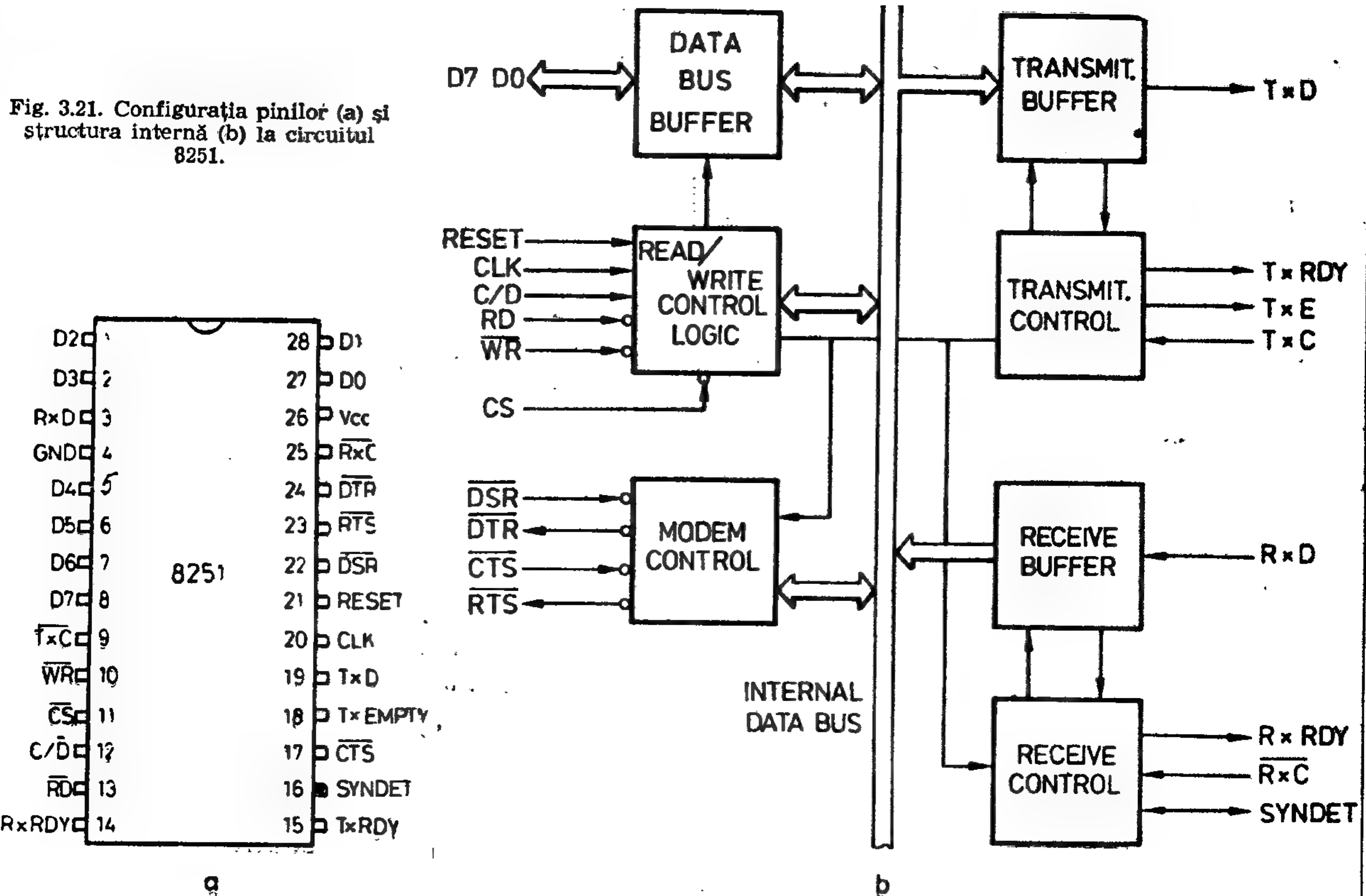
— $\overline{RD}$ (Read) indică faptul că UCP citeşte date sau informaţii de stare din USART.

— C/$\overline{D}$ (Control/Data) indică împreună cu intrările $\overline{WR}$ şi $\overline{RD}$ dacă octetul de pe magistrala de date este caracter, cuvînt de control sau stare.

— $\overline{CS}$ (Chip Select), intrare activă pe nivel logic coborît, permite selectarea circuitului 8251. Interpretarea ultimelor patru semnale de comandă este dată mai jos:

C/D	RD	WR	CS	Sensul transferului
Ø	Ø	1	Ø	8251 → magistrala de date
Ø	1	Ø	Ø	magistrala de date → 8251
1	Ø	1	Ø	stare → magistrala de date
1	1	Ø	Ø	magistrala de date → contro
X	1	1	Ø	dezactivat
X	X	X	1	dezactivat

Fig. 3.21. Configurația pinilor (a) și structura internă (b) la circuitul 8251.

— $\overline{\text{DSR}}$ (Data Set Ready) este o intrare de uz general indicînd modem pregătit. Se poate testa de către unitatea centrală de prelucrare printr-o operaţie de citire a stării.

— $\overline{\text{DTR}}$ (Data Terminal Ready) este o ieşire de uz general indicînd circuit 8251 pregătit. Se poate activa prin program în cadrul cuvîntului instrucţiunii de comandă.

— $\overline{\text{RTS}}$ (Request To Send) este de asemenea o ieşire de uz general. La fel ca şi $\overline{\text{DTR}}$, se poate activa prin program.

— $\overline{\text{CTS}}$ (Clear to Send), intrare activă pe nivel logic coborît, permite circuitului 8251 să transmită date serial dacă bitul T×EN din cuvîntul de comandă este setat la 1 logic.

— TxRDY (Transmitter Ready) este o ieşire care anunţă UCP că transmiţătorul este gata să accepte un caracter.

— TxE (Transmitter Empty), ieşire activă pe nivel logic ridicat, indică unităţii centrale de prelucrare că circuitul 8251 nu are caractere de transmis.

— $\overline{\text{TxC}}$ (Transmitter Clock) reprezintă intrarea de ceas care determină frecvenţa caracterelor la transmisie. În modul de lucru sincron frecvenţa ceasului este egală cu frecvenţa de transmisie. În modul de lucru asincron frecvenţa ceasului poate fi 1x, 16x sau 64x rata de transfer, factorul de multiplicare fiind selectat de 2 biţi din cuvîntul de instrucţiune.

— RxRDY (Receiver Ready), ieşire activă pe nivel logic ridicat, anunţă unitatea centrală de prelucrare că circuitul 8251 are un caracter recepţionat.

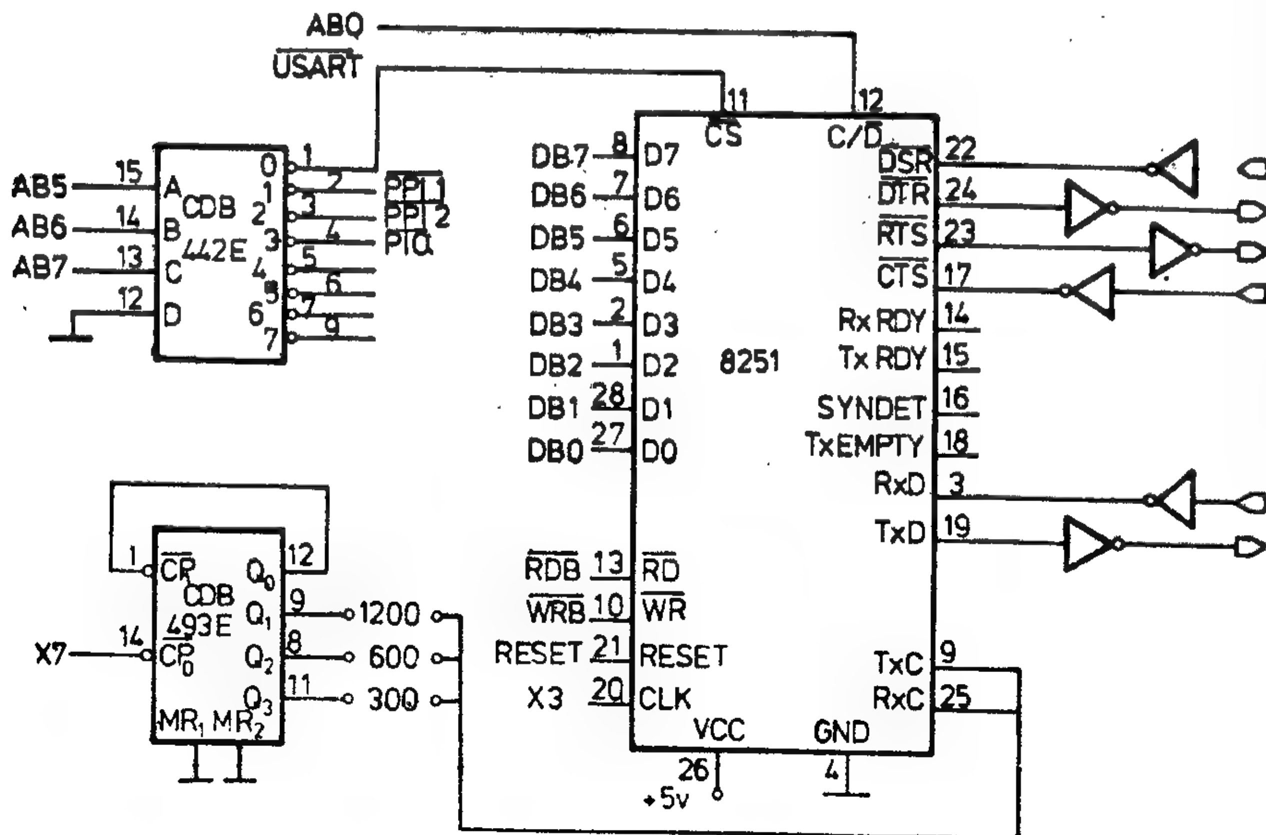

Fig. 3.22. Interfaţa de comunicaţie serială.

— $\overline{RxC}$ (Receiver Clock) este ceasul care controlează frecvența datelor la recepție. Se utilizează la fel cu semnalul $\overline{TxC}$.

— SYNDET (SYNC Detect) este folosit numai în modul de lucru sincron și se poate utiliza fie ca intrare, fie ca ieșire, funcție de modul de realizare a sincronizării (intern sau extern).

Schema interfeței de comunicație serială se prezintă în figura 3.22. Pe intrarea CLK a circuitului 8251 este conectat semnalul X3, cu frecvența 1,25 MHz, furnizat de sincrogenerator. Ca ceas pentru recepție/transmisie (intrările $\overline{RxC}$ și $\overline{TxC}$ sînt legate împreună) se utilizează un semnal selectabil printr-un jumper dintr-un set de semnale furnizate de un bloc de divizare cu 16 a lui X7. Se obțin frecvențele 12ØØ×16, 6ØØ×16, 3ØØ×16.

Intrarea C/$\overline{D}$ a circuitului 8251 este conectată la linia ABØ a magistralei de adrese. În acest fel cu adrese pare se selectează date, iar cu adrese impare se selectează comenzi/stări. De asemenea, intrarea $\overline{CS}$ este conectată la semnalul $\overline{USART}$, furnizat de decodificatorul adreselor porturilor de intrare/ieșire.

Semnalele de transmisie/recepție trec prin circuitele 1488/1489, care sînt driveri pentru standardul CCITT V 24.

3.8. Interfața pentru casetofonul audio

În scopul salvării programelor din memoria RAM a calculatorului personal se utilizează un casetofon audio obișnuit. Transferul datelor se poate face în ambele sensuri, viteza fiind de peste 16ØØ biți/s și se asigură o fiabilitate ridicată. Astfel se pot memora octeți pe casetă magnetică în fișiere cu următoarea structură :

— adresa de început a zonei care se transferă, pe 2 octeți în ordinea octet inferior, octet superior ;

— contorul de octeți, pe 2 octeți, de asemenea în ordinea octet inferior, octet superior ;

— datele ;

— suma de control ciclic pe un octet.

Un asemenea fișier înregistrat pe casetă se poate citi în memoria RAM a calculatorului personal, în acest fel se pot reface programe.

Schema interfeței pentru casetofonul audio este prezentată în figura 3.23. Este utilizat același circuit 8255 cu cel folosit pentru interfațarea tastaturii, difuzorului și ecranului.

În figura 3.24 este prezentată diagrama semnalului furnizat de interfața pentru casetofon la înregistrare (salvarea unei zone de memorie pe casetă). Timp de 1Ø secunde sînt generate impulsuri cu perioada de 1,19 ms și factor de umplere 1/2. Aceste impulsuri, care constituie preambulul, sînt necesare pentru poziționarea capului de citire la redare (citire) și pentru realizarea sincronizării.

După preambul urmează un singur impuls cu perioade Ø,4 ms care reprezintă impulsul de start și marchează începutul informației utile.

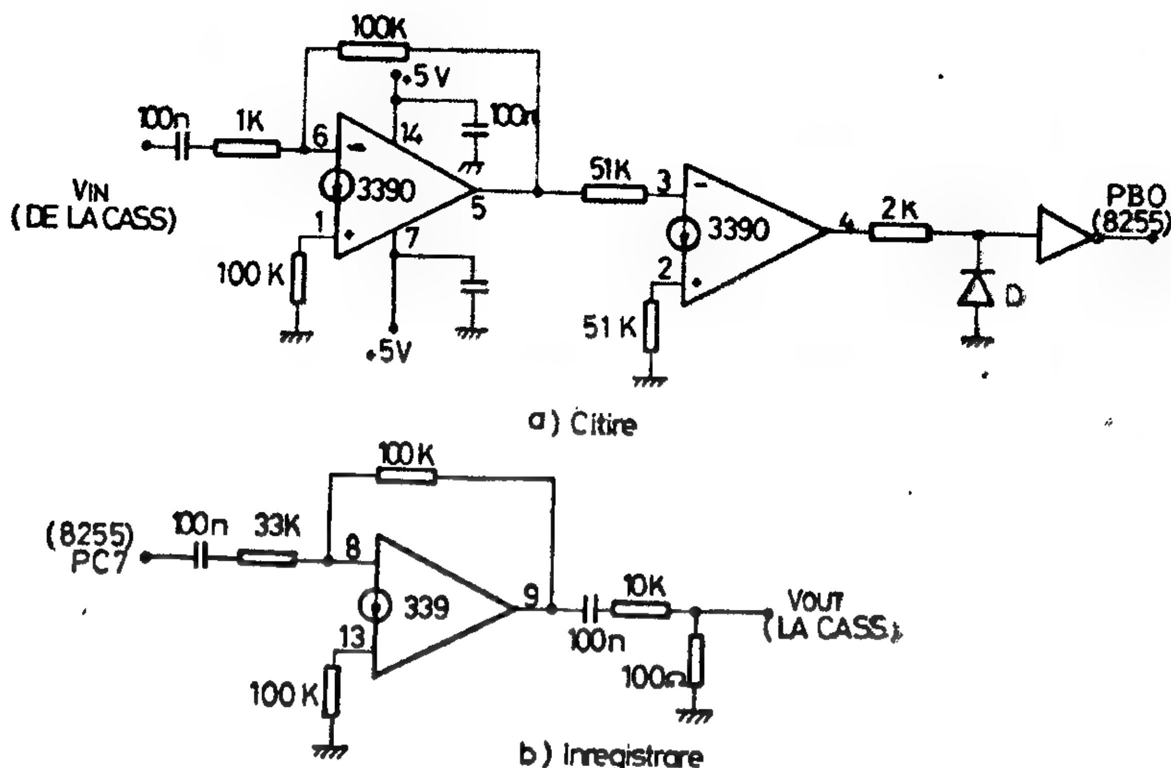

Fig. 3.23. Interfaţa pentru casetofonul audio.

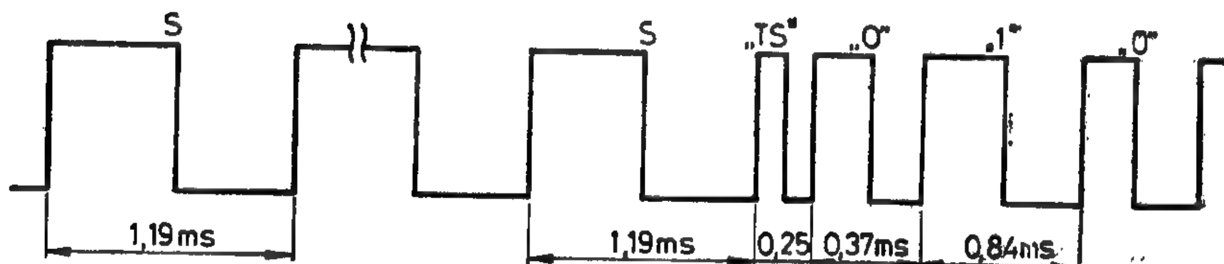

Fig. 3.24 Semnalul pentru casetofonul audio.

Tehnica de înregistrare pe casetă magnetică este următoarea : un impuls cu perioada Ø,84 ms pentru un bit 1 logic şi un impuls cu perioada Ø,37 ms pentru un bit Ø logic. Toate impulsurile au factorul de umplere 1/2 şi sînt generate prin software. Astfel, fiecare octet, care urmează să fie salvat pe casetă, este serializat (primul fiind bitul 7) şi prin portul PC, bitul 7 al circuitului 8255, sînt scoase impulsuri de Ø,37/Ø,84 ms pentru biţi Ø/1.

Realizată practic, această metodă de înregistrare a dat rezultate bune, obţinîndu-se o rată de transfer medie de 16ØØ biţi/s, cu o densitate ridicată conferind, pentru o casetă de 6Ø minute, o capacitate de pînă la 95Ø Ko.

Atît modularea în durată a semnalului, care se înregistrează, cît şi decodificarea informaţiei recepţionate de pe casetă sînt realizate prin software. La înregistrare, în funcţie de tipul informaţiei, ieşirea PC7 a interfeţei programabile 8255 este ţinută pe zero respectiv pe unu logic, pe durate bine stabilite.

Temporizările necesare sînt realizate ciclînd de un anumit număr de ori bucla următoare, care durează 12 μs :

```
B1: IN PORTB
    ANI Ø1
    DCR B
    JNZ B1:
```

Înainte de intrarea în buclă, registrul B va conține numărul 48, pentru jumătatea de semnal de sincronizare (S), 10 — în cazul semnalului de terminare a sincronizării (TS), 15 — și respectiv 34 — corespunzător biților de „Ø" și „1" logic din informație.

Înainte de livrarea informației spre casetă, se înregistrează un tren de impulsuri de sincronizare cu frecvență de cca. 0,8 KHz, avînd factorul de umplere de Ø,5 sau un antet de recunoaștere a fișierului. Această secvență este necesară pentru reglarea nivelului de înregistrare, astfel încît, la sosirea datelor, înregistrarea să fie sigură. Informația este serializată tot software, prelucrarea ei prin hardware fiind minimă (o divizare cu 1ØØ, livrîndu-se spre casetofon la un nivel de ordinul a 5Ø mV).

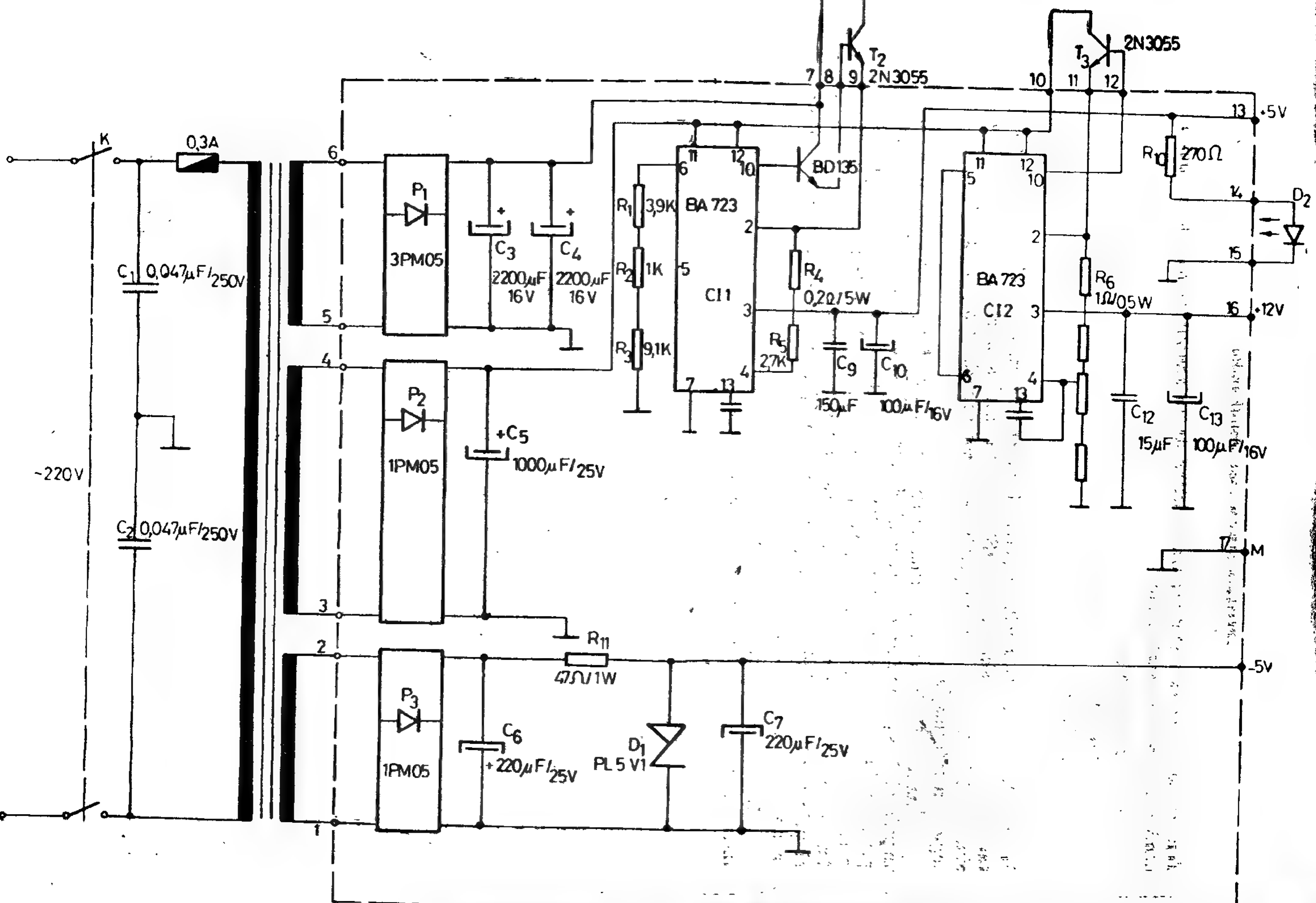
Decodificarea informației primite de pe casetă se face software, prin intrarea într-o buclă în momentul depistării unei tranziții pozitive.

```
B2: IN PORTB
    INR B
    ANI Ø1
    JNZ B2
```

Deoarece la intrarea în buclă registrul B era nul, la ieșirea din buclă, care corespunde frontului negativ al semnalului, registrul B conține numărul de cicluri efectuate (un ciclu durînd tot 12 μs), constituind astfel un criteriu de separare al semnalelor. În faza de sincronizare separarea se face între semnalele S și TS, prin compararea cu media aritmetică a numerelor de cicluri corespunzătoare lor, adică 29. În momentul în care semnalul a durat pe „1" un timp inferior la 29 cicluri, se consideră că informația ulterioară este formată de date. În cazul înregistrărilor cu antet de recunoaștere, datele vor fi preluate din momentul recunoașterii codului de fișier. În continuare defalcarea se face între biții de „1" și „Ø", prin compararea registrului B cu 24. Pentru unele tipuri de casetofon, care au tendința să desimetrizeze semnalul redat, astfel încît factorul de umplere a semnalului ajuns în procesor este mai mic decît 5Ø%, se compară cu o valoare mai mică.

Deoarece semnalul redat de pe casetă este desimetrizat diferit în funcție de volumul de redare (în cazul casetofonului fără ieșire standardizată), factorul de umplere al semnalului de decodificat variază în limite foarte largi cu reglarea volumului, compromițînd programul încărcat („1" poate fi luat „Ø" pentru un factor de umplere mult micșorat sau invers).

De aceea, pe porțiunea de sincronizare, la redarea de pe casetă, s-a prevăzut un control software al duratei pe „1" a semnalului de sincronizare care, dacă este în afara unei plaje admise, va avertiza operatorul pentru reglarea

K
0,3A
~220V
C1 0,047µF/250V
C2 0,047µF/250V
P1
3PM05
P2
1PM05
P3
1PM05
C3 2200µF 16V
C4 2200µF 16V
+C5 1000µF/25V
C6 +220µF/25V
R11 47Ω/1W
D1 PL5V1
C7 220µF/25V
R1 3,9K
R2 1K
R3 9,1K
BA 723
CI1
BD135
T2 2N3055
R4 0,2Ω/5W
R5 27K
C9 150µF
C10 100µF/16V
BA 723
CI2
T3 2N3055
R6 1Ω/0,5W
C12 15µF
C13 100µF/16V
R10 270Ω
D2
+5V
+12V
M
-5V

volumului. Acest control îmbunătăţeşte precizia de încărcare şi avertizează de la început asupra unei nepotriviri a volumului, nefiind nevoie de încărcarea pînă la capăt a programului. De asemenea, în cazul în care viteza de rulare a benzii diferă constant, de aceea de la înregistrare, pe aceeaşi porţiune, de sincronizare, se poate face o reglare software automată a limitei de separare între două semnale de informaţie, permiţînd încărcarea aceluiaşi program de pe casetofoane ale căror viteză de rulare a fost modificată.

La citirea unui fişier de pe casetofon se poziţionează banda magnetică pe preambul. Se introduce de la tastatură comanda pentru refacerea fişierului în memorie, se porneşte casetofonul în regim de redare şi apoi se apasă tasta RETURN pentru executarea comenzii. Dacă înregistrarea are antet de recunoaştere, se poziţionează banda înaintea fişierului cerut, se lansează comanda de încărcare şi se comandă derularea benzi. Fişierul va fi recunoscut şi încărcat conform codului specificat.

Dacă citirea unui fişier de pe casetă s-a executat corect (s-a verificat suma ciclică), atunci se afişează pe ecranul televizorului adresa de încărcare în memorie şi numărul de octeţi, în hexazecimal. În cazul apariţiei unei erori se afişează un semn de întrebare (?) şi controlul revine monitorului. Dacă informaţia de pe casetă nu s-a alterat, se reia citirea.

3.9. Sursa de alimentare

Microcalculatorul aMIC are o sursă de alimentare externă care asigură tensiunile ± 5 V, $+12$ V necesare unei bune funcţionări. Schema sursei de alimentare este prezentată în figura 3.25. Sursa este realizată cu stabilizatoare de tensiune integrate βA723 într-o configuraţie de stabilizator de tensiune pozitivă cu tranzistori NPN de tipul 2N3Ø55, asigurînd stabilizare pe sarcină de 15 mV pentru $\Delta I_{\emptyset} = 1$ A.

Tensiunea de -5 V după redresare cu o punte de tipul 1PMØ5 este stabilizată cu o diodă zener PL5V1.

Capitolul 4.

Microprocesorul Z8Ø. Interfețele programabile

4.1. Generalități

Microprocesorul Z8Ø este realizat în tehnologia NMOS, pe un circuit cu 4Ø de terminale. Față de microprocesorul 8Ø8Ø prezintă o serie de perfecționări ca hardware și software.

Perfecționările hardware se referă la: utilizarea unei singure surse de alimentare, de 5 V; încorporarea logicii generatorului de tact, care va necesita din exterior un semnal de ceas monofazic; prezența logicii pentru generarea unui semnal de reîmprospătare, necesar memoriilor dinamice; modificarea semnificației semnalelor de comandă pentru citire/scriere în sensul că se generează semnalele de citire și scriere, care se pot corela cu semnalele specificînd o operație cu memoria sau de I/E; cererea externă de acces direct la memorie va conduce la intrarea magistralelor de date și adrese în starea de mare impedanță, la început de ciclu mașină; prezența unei linii de cerere de întrerupere nemascabilă, utilă în cazul tratării întreruperilor provocate de căderea tensiunii de alimentare.

În legătură cu software-ul se pot menționa următoarele: extinderea setului de instrucțiuni de la 78 la 158, menținîndu-se compatibilitatea la nivelul codului obiect, cu instrucțiunile microprocesorului 8080; duplicarea registrelor generale standard și a indicatorilor de condiții, ceea ce permite tratarea facilă a întreruperilor pe un singur nivel, prin simpla comutare pe setul suplimentar de registre, fără a se mai utiliza stiva organizată în memorie; adăugarea modurilor de adresare indexată, prin folosirea a două registre index; posibilitatea logicii externe de a răspunde la o recunoaștere a unei cereri de întrerupere prin forțarea unei instrucțiuni de tip chemare de subrutină, operație facilitată de existența unui registru al vectorului de întreruperi; existența unor instrucțiuni care permit transferul unor blocuri de informații, organizate în celule adiacente de memorie, în alte zone de memorie sau la un port de I/E; facilități de execuție a unor comparații pe blocuri; adăugarea unor instrucțiuni care testează sau modifică biți individuali în registre sau memorie.

Microprocesorul Z8Ø cuprinde în familia sa mai multe circuite, care oferă posibilitatea realizării unor sisteme cu un număr relativ mic de circuite. Trebuie menționat faptul că, în general, pot fi folosite și unele circuite din familia microprocesorului 8Ø8Ø. Dintre acestea se pot menționa: interfața paralelă programabilă 8255, interfața serială sincronă/asincronă 8251, etc.

Circuitele mai cunoscute din familia microprocesorului Z80 sînt următoarele :

Z8420 PIO — *unitate de control pentru intrări/ieșiri paralele,* conținînd două porturi de cîte opt biți, cu logică de dialog, generare de întrerupere și posibil tate de operare la nivel de octet sau de bit.

Z8440 SIO — *unitate de control pentru intrări/ieșiri seriale, în modurile sincron și asincron,* cu facilitățile necesare dialogului și verificărilor corectitudinii efectuării operațiilor.

Z8470 DART — *unitate de control pentru intrări/ieșiri seriale în modul asincron,* cu două canale distincte.

Z8430 CTC — *unitate contor/periodizator* cu patru contori programabili individual.

Z8410 DMA — *unitate de acces direct la memorie,* cu o rată de transfer de 2Mbiți, permițînd transferul datelor și/sau căutarea datelor.

4.2. Structura internă

Schema bloc a microprocesorului este prezentată în figura 4.1. În mare ea constă din : registrele generale, unitatea aritmetică-logică, registrul instrucțiunii, decodificatorul de instrucțiuni, unitatea de comandă și sincronizări, logica și circuitele tampon pentru adrese, interfață pentru magistrala de date

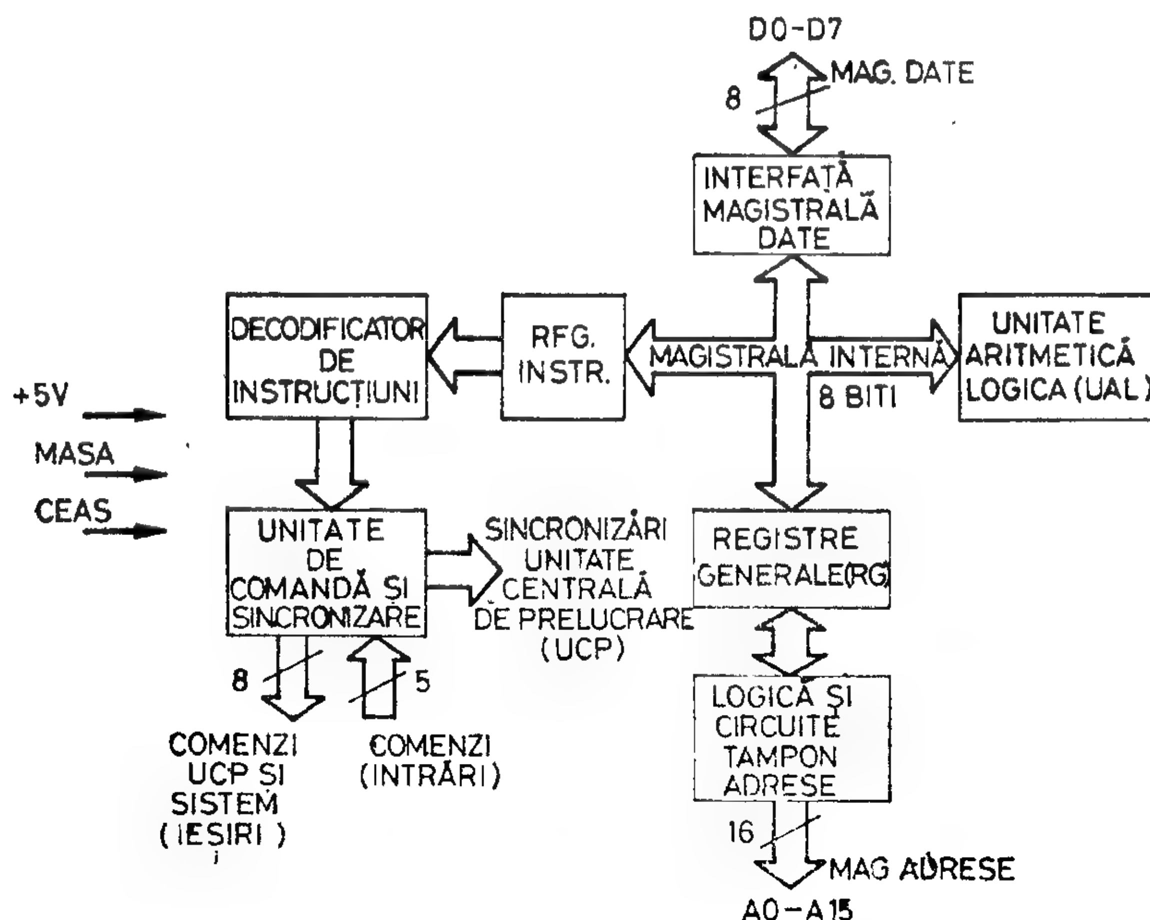
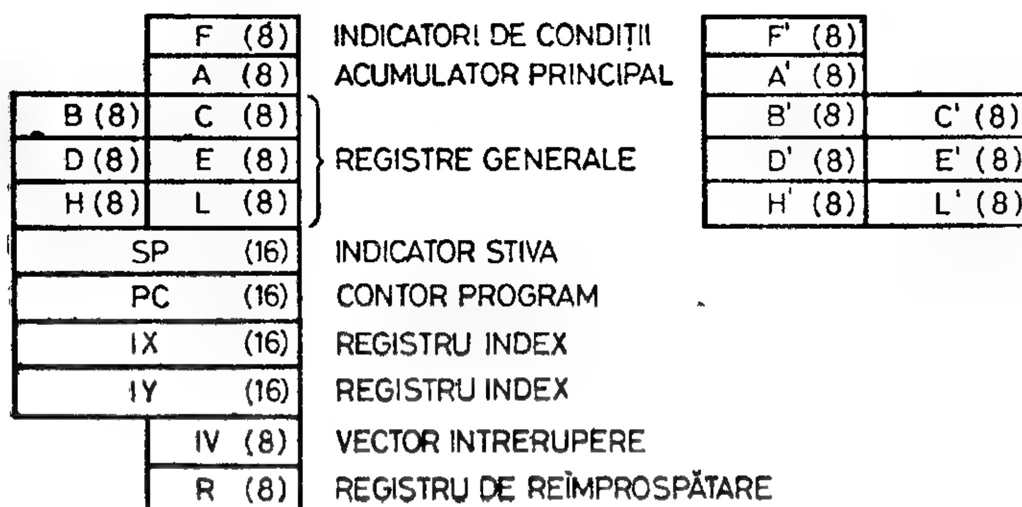
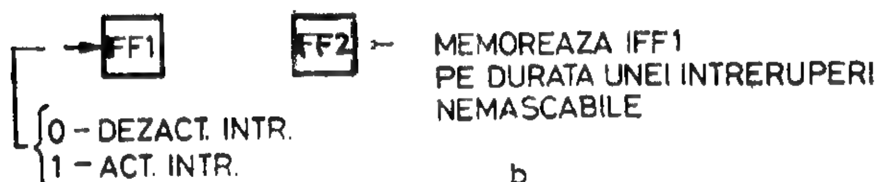

Fig. 4.1. Schema bloc a microprocesorului Z80

MODURI INTRERUPERE

IMFa	IMF b	
0	0	MOD 0
0	1	NEUTILIZAT
1	0	MOD 1
1	1	MOD 2

c

Fig. 4.2. Structura microprocesorului Z80 la nivel de registre : a) seturile de registre principale ; b) bistabilele stării întreruperii mascabile ; c) bistabilii modurilor de manipulare a întreruperii mascabile.

Din punctul de vedere al programatorului structura internă a microprocesorului Z8∅ apare ca în figura 4.2.

Microprocesorul Z8∅ dispune de două seturi de registre, avînd duplicate pentru registrele F, A, B, C, D, E, H, L. Trecerea de la un set de registre la altul se realizează prin instrucțiunea EXCHANGE (EX AF, AF′).

Registrele acumulatoare (A,A′) *și registrele indicatoare de condiții* (F,F′).

Registrele acumulatoare sînt organizate pe 8 biți și au asociate registrele indicatoare de condiții.

Structura cuvintelor în registrele de condiții este dată în figura 4.3.

7	6	5	4	3	2	1	0
S	Z	*	H	*	P/V	N	C

Fig. 4.3. Indicatorii de condiții.

Indicatorii de condiţii sînt poziţionaţi automat, ca urmare a operaţiilor efectuate în UAL şi pot fi testaţi prin instrucţiuni de transfer condiţionat, în vederea efectuării unor transferuri ale comenzii, în program.

Semnificaţia lor este următoarea :

C — *transport*, se poziţionează în 1 ca urmare a apariţiei unui transport în afara rangului de semn.

Z — *rezultat zero*, se poziţionează în 1 la înregistrarea unui rezultat egal cu zero.

S — *semnul*, se poziţionează în conformitate cu semnul rezultatului : Ø — pentru rezultat pozitiv sau zero şi 1 — pentru rezultat negativ.

P/V — *paritate/depăşire*, indică paritatea rezultatului în acumulator, în cazul operaţiilor logice sau depăşirea aritmetică, în cazul operaţiilor cu numere reprezentate în complementul faţă de doi.

H — *transport auxiliar*, se poziţionează în unu ca urmare a apariţiei unui transport/împrumut spre/de la bitul patru al acumulatorului.

N — *indicator de adunare/scădere*, specifică tipul instrucţiunii executate înaintea operaţiei de corecţie, la operarea în binar zecimal.

Registrele B-L, B′-L′ *pot fi folosite individual*, ca registre de 8 biţi sau asamblate în perechi B-C, D-E, H-L şi B′-C′, D′-E′, H′-L′ ca registre de 16 biţi. Seturile de registre se pot selecta prin instrucţiunea EXX.

Registrul contorului programului PC, are 16 biţi şi indică adresa instrucţiunii următoare, în timpul execuţiei instrucţiunii curente.

Indicatorul de adrese al stivei SP, are 16 biţi şi conţine adresa celulei din vîrful stivei, care este organizată în memorie.

Registrele index IX şi IY au cîte 16 biţi fiecare şi păstrează adresa de indexare ; avînd o lungime de 16 biţi ele se comportă, în raport cu adresele de 8 biţi, furnizate de către UCP, ca nişte registre de bază.

Registrul I, cu o lungime de 8 biţi, permite adresarea indirectă a unei locaţii de memorie în urma unei cereri de întrerupere. Perifericul furnizează cei 8 biţi mai puţin semnificativi, în timp ce primii 8 biţi mai semnificativi sînt stocaţi în I. Astfel, rutinele de întrerupere pot fi lansate prin instrucţiuni de tip chemare de subrutine şi pot fi plasate în orice zonă de memorie.

Registrul R este folosit pentru reîmprospătarea memoriei dinamice. El este incrementat după fiecare ciclu de citire, conţinutul său fiind transmis pe liniile de adresă AØ-A6, simultan cu semnalul de comandă a reînprospătării în timpul execuţiei instrucţiunii, de către procesor. Această operaţie este transparentă pentru utilizator.

Microprocesorul Z8Ø *acceptă două semnale de întrerupere* : *nemascabile şi mascabile*.

Bistabilele IFF1 şi IFF2 specifică starea sistemului de întrerupere al microprocesorului, pentru întreruperile mascabile. Conţinutul lui IFF1 indică activarea (IFF1=1) sau dezactivarea (IFF1=Ø) a sistemului pentru întreruperile mascabile. IFF2 va memora conţinutul lui IFF1 pe durata servirii unei întreruperi nemascabile.

Bistabilele IMFa, IMFb specifică modurile programate pentru răspunsul la întreruperile mascabile : Modul Ø-IMFa, IMFb=ØØ ; Modul 1-IMFa, IMFb= =1Ø; Modul 2-IMFa, IMFb=11.

4.3. Terminalele microprocesorului Z8∅ și semnalele asociate

În figura 4.4 sînt prezentate terminalele și semnalele corespunzătoare pentru microprocesorul Z8∅.

A∅÷A15 *sînt liniile semnalelor de adrese*, reprezentînd ieșiri cu trei stări, active pe nivel ridicat. Adresele sînt folosite pentru accesul la memorie (pînă

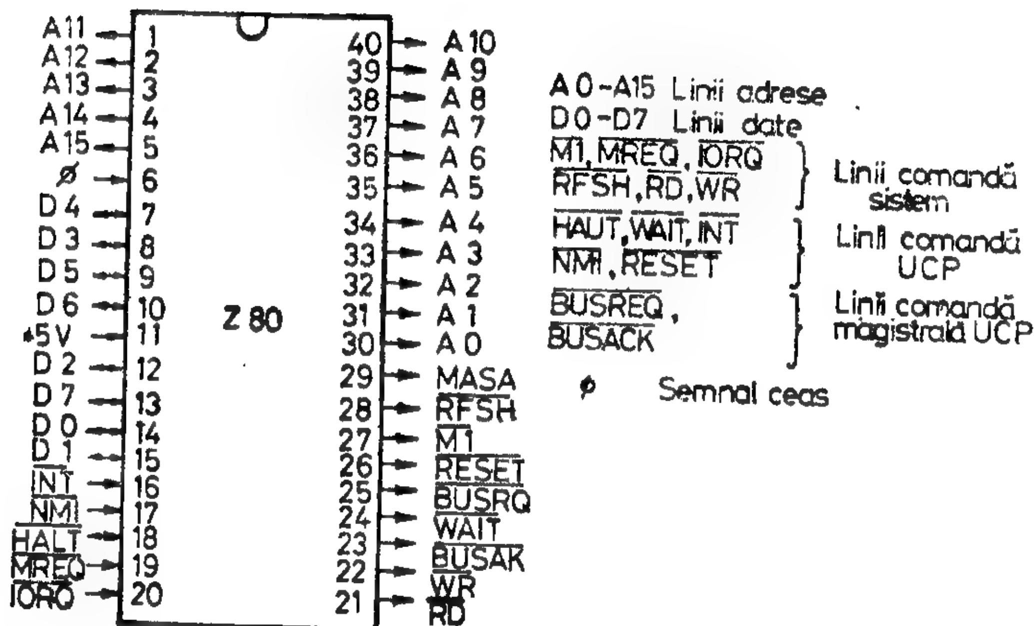

Fig. 4.4. Terminalele microprocesorului Z80.

a 64 Ko) și la porturile de intrare/ieșire. În ultimul caz se folosesc numai rangurile A∅-A7 pentru a selecta unul din cele 256 porturi de I/E. A∅ constituie bitul cel mai puțin semnificativ. Pe durata ciclului de reîmprospătare a memoriei, biții A∅-A6 conțin adresa de reîmprospătare.

D∅÷D7 *reprezintă liniile semnalelor de date* care sînt transferate între microprocesor și memorie sau între microprocesor și porturile de intrare/ieșire. Semnalele sînt active pe nivel ridicat. Circuitele tampon ale microprocesorului, care comandă terminalele corespunzătoare acestor semnale, funcționează bidirecțional.

$\overline{\text{M1}}$ *reprezintă o linie de ieșire activă pe nivel coborît indicînd faptul că în ciclul mașină curent se citește pe magistrala de date un octet care constituie un cod de operație*. El este activ și pe durata ciclului cînd se citește al doilea octet, reprezentînd un cod de operație pentru instrucțiunile cu doi octeți afectați codului operației. Aceste coduri, de doi octeți, încep întotdeauna cu : CB, DD, ED, FD în hexazecimal. $\overline{\text{M1}}$ *este activ simultan cu* $\overline{\text{IORQ}}$, *pentru a indica un ciclu de recunoaștere a unei cereri de întrerupere*, pe durata căruia se forțează din exterior, pe magistrala de date, un vector asociat cu rutina de tratare a întreruperii.

$\overline{\text{MREQ}}$ *reprezintă o ieșire cu trei stări, activă pe nivel coborît specificînd faptul că la terminalele A∅-A15 este prezentă adresa unei celule de memorie, în vederea unei operații de scriere/citire, cu memoria.*

$\overline{\text{IOREQ}}$ *constituie o ieşire cu trei stări, activă pe nivel coborît, indicînd prezenţa unei adrese de port de I/E, pe biţii A0-A7.* Acest semnal este activ simultan cu $\overline{\text{M1}}$, în cazul în care se recunoaşte o cerere de întrerupere, indicînd faptul că un vector de răspuns, din partea echipamentului care a cerut întreruperea, poate fi plasat pe liniile D0-D7. Operaţiile de I/E nu apar niciodată în cadrul ciclului M1, de citire a codului de operaţie a unei instrucţiuni.

$\overline{\text{RD}}$ *este o ieşire cu trei stări, activă pe nivelul coborît, indicînd faptul că procesorul solicită date de la memorie sau de la un port de intrare.* Memoria sau portul adresate trebuie să forţeze data pe liniile D0-D7.

$\overline{\text{WR}}$ *constituie o ieşire cu trei stări, activă pe nivel coborît, specificînd prezenţa datelor furnizate de procesor pe liniile D0-D7* care pot fi înscrise în memorie sau la un port de ieşire.

$\overline{\text{RFSH}}$ *ieşire, activă pe nivel coborît, specificînd prezenţa la terminalele A0-A6 a adresei de reîmprospătare pentru memoria dinamică.* Operaţia de reîmprospătare se realizează folosind semnalul curent $\overline{\text{MREQ}}$.

$\overline{\text{HALT}}$ *ieşire activă pe nivel coborît, indicînd faptul că procesorul a executat instrucţiunea* HALT şi aşteaptă o întrerupere, nemascabilă sau o întrerupere mascabilă (dacă sistemul de întreruperi este activat), pentru a ieşi din această stare. În HALT microprocesorul execută operaţii NOP (corespunzătoare instrucţiunilor neoperaţionale) pentru a realiza reîmprospătarea memoriei.

$\overline{\text{WAIT}}$ *intrare activă pe nivel coborît, care specifică procesorului că memoria sau portul adresate nu sînt pregătite pentru transferul de date,* permiţînd astfel, sincronizarea cu procesorul a unor memorii sau echipamente de I/E lente. Procesorul se menţine în starea $\overline{\text{WAIT}}$ pe durata cît semnalul $\overline{\text{WAIT}}$ este activ.

$\overline{\text{INT}}$ *intrare activă pe nivel coborît, reprezentînd o cerere de întrerupere solicitată de un echipament de I/E.* Cererea va fi acceptată la sfîrşitul instrucţiunii curente, dacă bistabilul IFF1 este poziţionat în unu şi dacă semnalul $\overline{\text{BUSREQ}}$ nu este activ. La acceptarea cererii de întrerupere, procesorul va emite în ciclul maşină următor un semnal $\overline{\text{IORQ}}$ simultan cu semnalul $\overline{\text{M1}}$. În funcţie de poziţionarea bistabililor IMFa, IMFb, procesorul poate răspunde în trei moduri diferite la cererile de întrerupere mascabile.

$\overline{\text{NMI}}$ *intrare activă pe front negativ, constituind cererea de întrerupere nemascabilă cu prioritate mai mare decît cererea INT.* Independent de starea bistabililor IFF1, IFF2, cererea $\overline{\text{NMI}}$ este recunoscută la sfîrşitul instrucţiunii curente, forţînd procesorul, după salvarea conţinutului controlului programului în stivă, să execute instrucţiunea de la locaţia 0066H. Ciclurile continue WAIT vor face ca instrucţiunea curentă să nu se termine, astfel încît semnalul $\overline{\text{BUSRQ}}$ poate avea prioritate faţă de $\overline{\text{NMI}}$.

$\overline{\text{RESET}}$ *intrare activă pe nivel coborît, care forţează în zero conţinutul contorului programului şi iniţializează procesorul.* Iniţializarea are ca efect :

— dezactivarea bistabilului IFF1,
— anularea conţinutului registrului IV
— anularea conţinutului registrului R,
— stabilirea Modului 0 pentru întreruperile mascabile.

Pe durata intervalului $\overline{RESET}$, liniile de adrese și de date trec în **starea** de mare impedanță, iar ieșirile reprezentînd semnale de comandă devin **inactive.**

$\overline{BUSRQ}$ *intrare activă pe nivel coborît, prin care se solicită din partea unui dispozitiv extern controlul asupra liniilor de adrese, date și comenzi*, care trec în starea de mare impedanță.

La recepționarea semnalului BURSQ procesorul va trece liniile menționate mai sus în starea de mare impedanță, la terminarea ciclului mașină curent.

$\overline{BUSAK}$ *ieșire activă pe nivel coborît, care indică unui dispozitiv extern trecerea liniilor de adrese, date și a unora din liniile de comenzi în starea de mare impedanță*, care pot fi astfel controlate de către dispozitivul în cauză.

Φ *semnal de ceas monofazic*, cu frecvență maximă * de 6 MHz. Este generat din exterior.

4.4. Sincronizarea și execuția instrucțiunilor microprocesorului Z8∅

Instrucțiunile microprocesorului se desfășoară pe unul pînă la șase cicluri mașină (MC1÷MC6). Fiecare ciclu mașină poate fi constituit din trei sau patru perioade de ceas (T1÷T4), fiind posibilă inserarea unor perioade suplimentare de ceas (TW) între perioadele T2 și T3 (fig. 4.5).

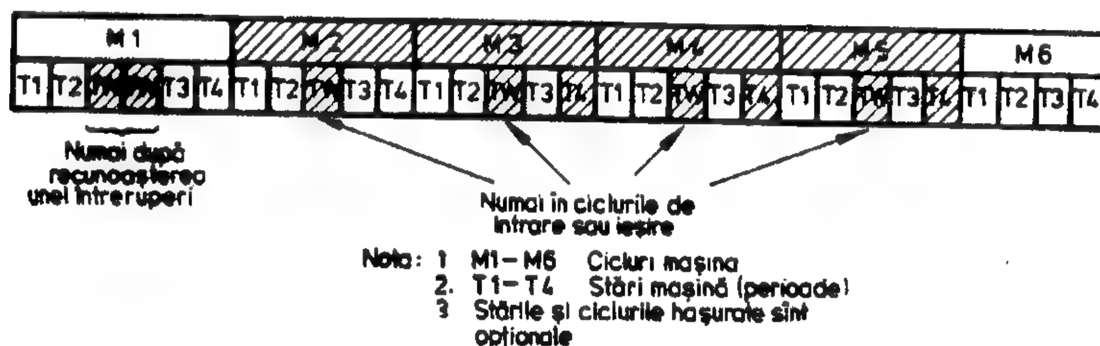

Fig. 4.5. Cicluri ale instrucțiunilor.

Pe durata unui ciclu mașină se execută o serie de operații specifice, **care** permit evidențierea a șapte cicluri mașină diferite:

— ciclul de citire a codului operației instrucțiunii (M1),
— ciclul de citire/scriere de la/în memorie,
— ciclul de I/E,
— ciclul de cerere/acceptare magistrală,
— ciclul de cerere/acceptare întrerupere mascabilă,
— ciclul de cerere/acceptare întrerupere nemascabilă,
— ciclul de ieșire din instrucțiunea HLT.

*) Z8∅ (f. max.=2,5 MHz) ; Z8∅A (f. max=4MHz) ; Z8∅B (f. max.=6MHz)

Durata unei perioade de ceas Ti este dată de frecvenţa maximă a semnalului de ceas, pentru microprocesorul Z8Ø cu care lucrează. De exemplu, frecvenţa maximă este de 4MHz conduce la o perioadă cu durata de 25Ø ns.

În figura 4.6 se prezintă ciclul maşină M1. Ciclul M1 este identificat prin activarea semnalului $\overline{M1}$, pe duratele perioadelor T1 şi T2. Conţinutul contorului programului, reprezentînd adresa instrucţiunii curente, este prezent pe

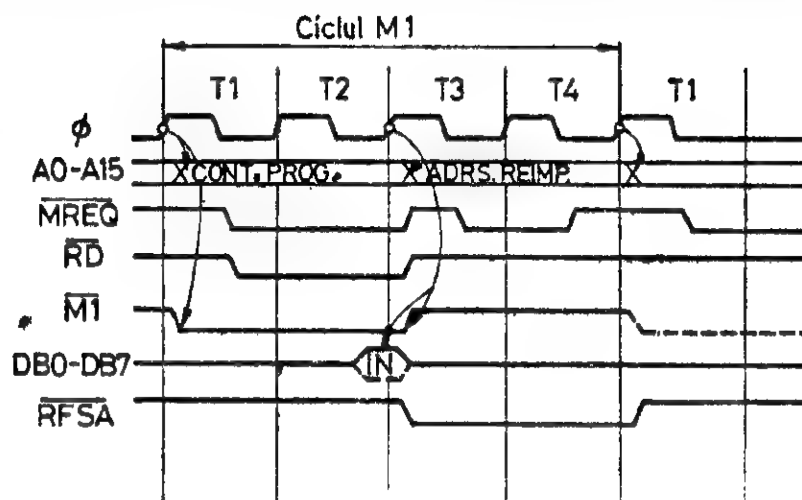

Fig. 4.6. Ciclu M1.

liniile de adrese AØ÷A15, tot pe durata T1-T2. Semnalele $\overline{MREQ}$ şi $\overline{RD}$ devin active la jumătatea perioadei T1 şi rămîn în această stare pînă la începutul perioadei T3.

Deoarece pe frontul căzător al semnalului Φ în T2, terminalul WAIT se afla la un nivel ridicat, nu se va intra, după perioada T2, într-o perioadă de aşteptare TW.

Datele sînt citite de către procesor, de pe magistrala de date (DBØ÷DB7), pe frontul crescător al semnalului de ceas, în T3. Perioadele T3, T4 sînt folosite pentru operaţii interne în microprocesor şi pentru reîmprospătarea memoriei, pe liniile AØ÷A15 fiind prezentă adresa de reîmprospătare. Semnalul $\overline{MREQ}$ devine activ în a doua jumătate a perioadei T3 şi rămîne activ pe durata activă a perioadei T4. De asemenea, semnalul $\overline{RFRSH}$ este activ pe durata perioadelor T3 şi T4.

Operaţia de citire din memorie

Între ciclul de citire din memorie a codului operaţiei şi ciclul de citire a unei date sînt cîteva diferenţe care trebuie menţionate. Astfel, un ciclu M1 are patru perioade, în timp ce un ciclu de citire a unei date are numai trei perioade. În primul caz data furnizată de memorie este strobată pe frontul anterior al semnalului de ceas T3; în cazul al doilea strobarea se face pe frontul căzător al semnalului T3 (fig. 4.7).

Trebuie amintit că pe durata ciclurilor M1 semnalul $\overline{M1}$ este activ pe nivel coborît, în cadrul primelor două perioade de ceas T1 şi T2.

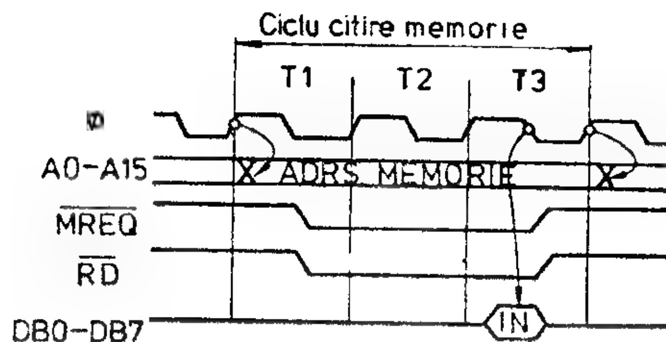

Fig. 4.7. Ciclu de citire a unei date din memorie.

Operația de scriere în memorie

Această operație se aseamănă cu operația precedentă cu observația că $\overline{WR}$ este adus în starea activă, pe nivel coborît, în a doua jumătate a perioadei T2 și în prima jumătate a perioadei T3. Datele furnizate de microprocesor fiind stabile în acest interval, $\overline{WR}$ poate fi folosit ca strob de către memorie pentru înscrierea datelor în ea (fig. 4.8).

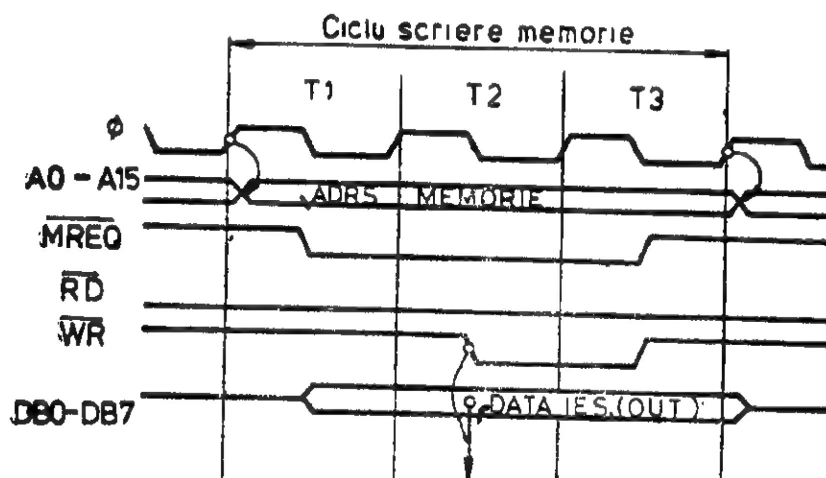

Fig. 4.8. Ciclu de scriere a unei date în memorie.

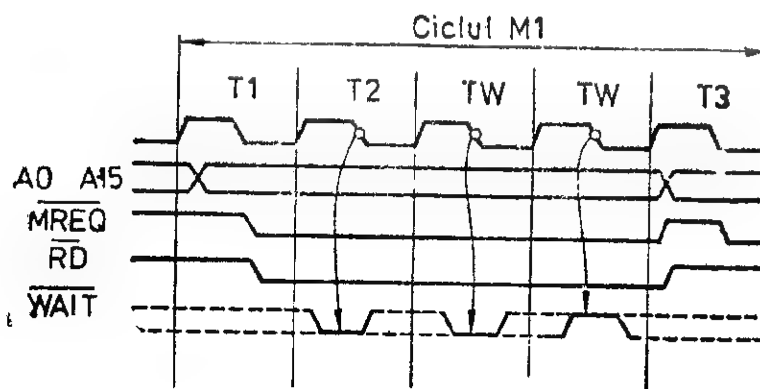

Fig. 4.9. Intrarea în starea WAIT.

Starea WAIT

Starea WAIT apare la microprocesorul Z80 între perioadele T2 şi T3, atunci cînd logica externă sau memoria nu pot opera la viteza microprocesorului. Semnalul de la terminalul $\overline{\text{WAIT}}$, furnizat din exterior este testat pe frontul căzător al semnalului de ceas, în perioada T2 (fig. 4.9). Dacă semnalul $\overline{\text{WAIT}}$ este la nivel coborît, în timpul acestui test, automat se va introduce o perioadă de ceas TW, între T2 şi T3. În cazul în care $\overline{\text{WAIT}}$ capătă un nivel ridicat, testul pe frontul căzător al semnalului de ceas în TW, va conduce la iniţierea stării T3, în perioada următoare de ceas. Microprocesorul Z80 nu va furniza în exterior un semnal care indică intrarea în starea WAIT.

Operaţiile de intrare/ieşire

Ciclurile de execuţie pentru instrucţiunile de intrare/ieşire au inserată automat cîte o perioadă de ceas TW, între perioadele T2 şi T3, pentru a permite adaptarea microprocesorului la ritmul de lucru al logicii de I/E.

Echipamentele de I/E pot fi selectate ca şi celulele de memorie, în spaţiu de adresare al acesteia. În cazul în care nu se vor insera stări TW, logica respectivă trebuie să funcţioneze la viteza microprocesorului.

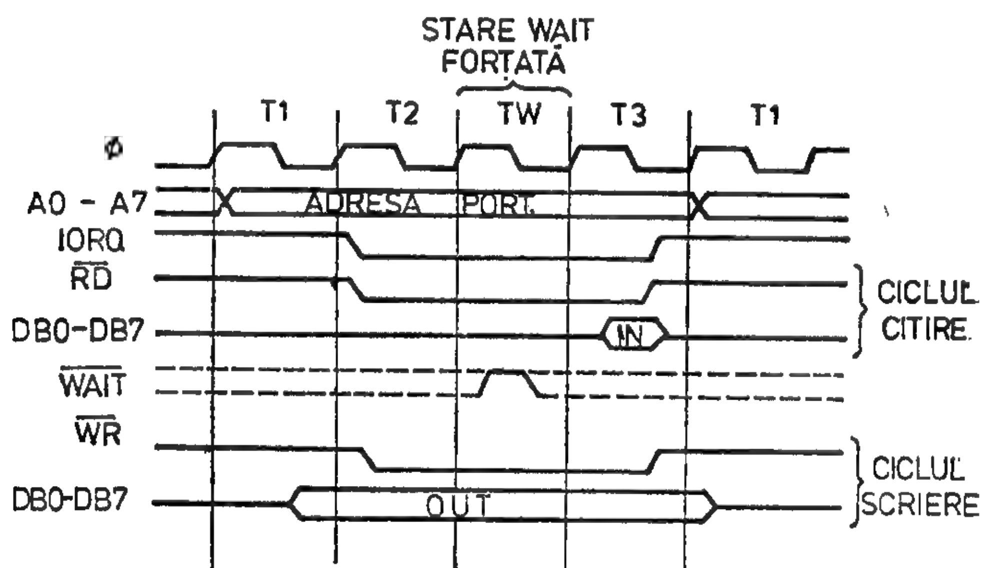

Fig. 4.10. Cicluri de execuţie pentru I/E, fără inserţie de stări WAIT.

În figura 4.11 se prezintă ciclurile de I/E fără inserţie de stări TW, iar în figura 4.12 cicluri de I/E cu inserţie de stări TW.

Se constată că adresa postului de I/E este prezentă pe liniile A0-A7 pe toată durata ciclului. Semnalele $\overline{\text{IORQ}}$, $\overline{\text{RD}}$ sau $\overline{\text{WR}}$ sînt active pe duratele perioadelor T2, TW şi T3 pînă la frontul căzător al semnalului de ceas din această ultimă perioadă. Datele de intrare sînt strobate pe frontul căzător al semnalului de ceas din perioada T3. Datele de ieşire sînt stabile începînd cu frontul căzător al semnalului de ceas, în T1, pe toată durata ciclului de execuţie.

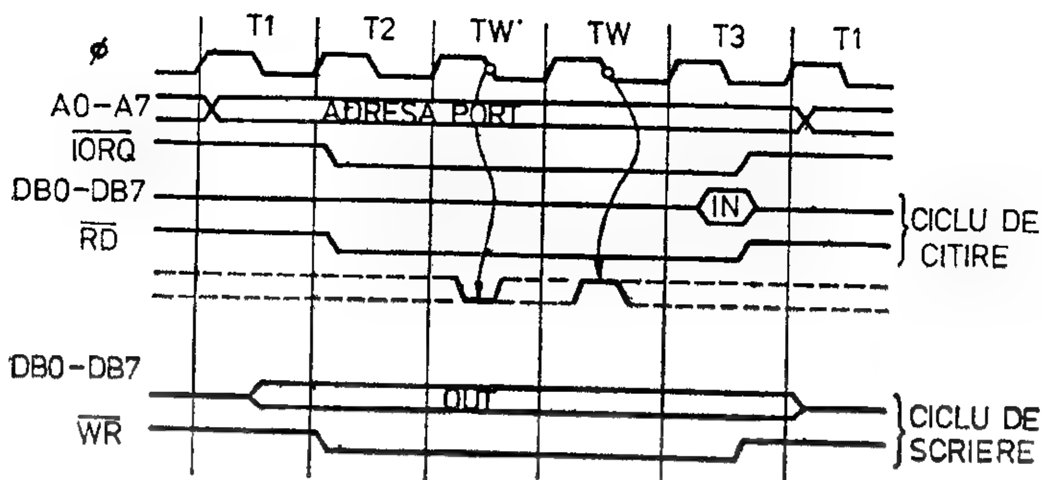

Fig. 4.11. Cicluri de execuție pentru I/E, cu inserție de stări suplimentare WAIT.

Cererile de magistrală

Semnalul extern aplicat la terminalul $\overline{BUSRQ}$ este testat pe frontul crescător al semnalului de ceas, în ultima perioadă a fiecărui ciclu mașină. Dacă acest semnal este activ, pe nivel coborît, atunci toate terminalele de adrese, date și comenzi, comandate cu circuite tampon, intră în starea de mare impedanță. Această situație este semnalizată de către microprocesor prin activarea semnalului $\overline{BUSAK}$, pe nivel coborît. Semnalul $\overline{BUSRQ}$ este testat pe frontul crescător al semnalului de ceas, în cadrul fiecărei perioade. La dezactivarea lui $\overline{BUSRQ}$, microprocesorul va comanda ieșirea din starea de mare impedanță a liniilor de adrese, date și comenzi, la începutul următoarei perioade de ceas.

În cazul în care se folosește pentru reîmprospătarea memoriei semnalul furnizat de microprocesorul Z8Ø, pe duratele unor perioade mai lungi în cadrul cărora liniile menționate mai sus sînt în stare de mare impedanță, o logică externă trebuie să furnizeze memoriei comanda de reîmprospătare și adresele

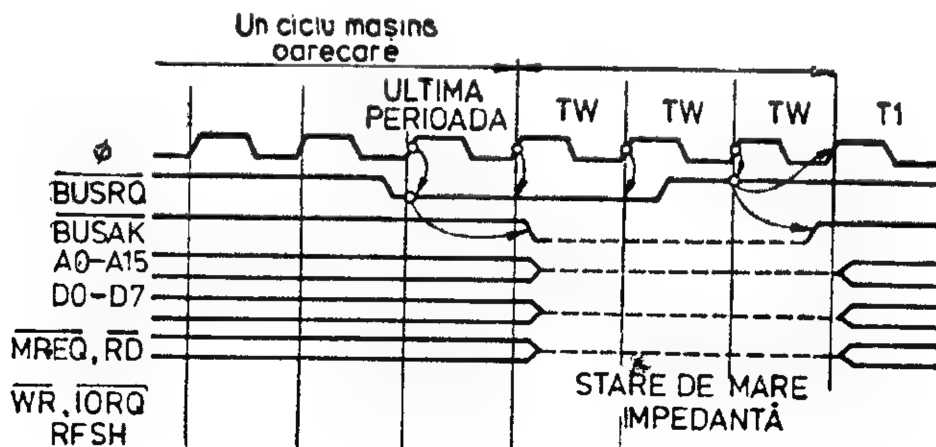

Fig. 4.12. Diagrama temporală pentru cereri/acceptare de magistrală.

asociate. Pentru a evita această situaţie, se impune ca accesul direct la memorie să se execute pe perioade de scurtă durată.

Figura 4.12 conţine diagramele temporale pentru cererile de magistrale.

4.5. Întreruperile externe

Microprocesorul Z80 posedă două intrări pentru semnalele de întrerupere: $\overline{NMI}$ şi $\overline{INT}$. Cererea de întrerupere nemascabilă $\overline{NMI}$ are prioritate faţă de cererea de întrerupere mascabilă $\overline{INT}$. Semnalul de cerere de întrerupere $\overline{INT}$ este testat de către unitatea centrală pe frontul crescător al ultimei perioade de ceas, în cadrul ultimului ciclu de execuţie a fiecărei instrucţiuni. Cererea de întrerupere $\overline{INT}$ nu va fi luată în consideraţie, dacă întreruperile au fost dezactivate prin program sau dacă semnalul $\overline{BUSRQ}$ este activ pe nivel coborît. Astfel, cererile de acces la magistrală vor avea prioritate faţă de cererile de întrerupere mascabile.

Recunoaşterea unei întreruperi $\overline{INT}$ este realizată prin generarea unor semnale active $\overline{M1}$ şi $\overline{IORQ}$. Acestea apar în cadrul unui ciclu maşină special, de întrerupere, care conţine două perioade TW inserate între perioadele T2 şi T3, ceea ce va permite logicii externe să plaseze un vector de întrerupere pe magistrala de date.

Vectorul de întrerupere poate căpăta o formă care depinde de modul selectat prin program.

Modul 0 va interpreta vectorul de întrerupere ca un cod obiect de un octet, care va forţa contorul programului la una din adresele următoare 0000H, 0008H, 0010H, 0018H, 0020H, 0028H, 0030H, 0038H. Codul obiect al acestei instrucţiuni este 11XXX111, unde XXX ia valori cuprinse între 000 şi 111, corespunzător locaţiilor menţionate mai sus. Codul sursă este acela al instrucţiunii RSTN. (Restart N), N fiind codul octal pentru biţii XXX, amintiţi mai înainte.

Modul 1 presupune în mod automat că prima instrucţiune, care se va executa după răspunsul la cererea de întrerupere, va fi o instrucţiune RST7, care va forţa execuţia programului de la adresa 0038H. În acest caz nu va mai fi necesară forţarea unei instrucţiuni din exterior.

Modul 2 a fost proiectat pentru a utiliza mai eficient posibilităţile microprocesorului Z80 şi ale circuitelor din familia acestuia. Echipamentul periferic, care solicită întreruperea, selectează adresa de start a rutinei de tratare a întreruperii. Aceasta se realizează prin plasarea unui vector de adresă, de opt biţi, pe magistrala de date, pe durata ciclului de recunoaştere a întreruperii. Octetul de ordin superior este furnizat de registrul I. Prin aceasta rutinele pot fi plasate la orice locaţie în memorie. Deoarece echipamentul furnizează octetul inferior al unui vector cu doi octeţi, bitul A0 trebuie să fie zero.

Dacă două stări WAIT nu sînt suficiente pentru ca logica externă să poată arbitra priorităţile cererilor de întrerupere, pentru a plasa vectorul necesar de întrerupere, se pot insera stări WAIT adiţionale.

În figura 4.13 se prezintă diagrama semnalelor pentru cazul răspunsului la o întrerupere externă.

Întreruperile nemascabile nu pot fi dezactivate prin program, fiind acceptate de microprocesor în orice moment. Ele sînt asociate cu evenimente cu cea mai mare prioritate, cum ar fi căderea tensiunii de alimentare. După recu-

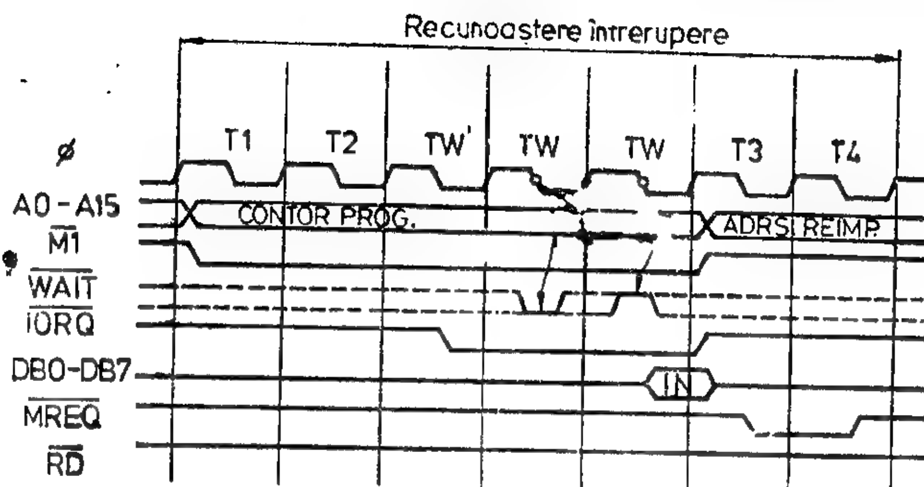

Fig. 4.13. Diagrama răspunsului la o cerere externă de întrerupere mascabilă cu inserția unei stări TW suplimentare.

noașterea unei întreruperi $\overline{NMI}$ (dacă $\overline{BUSREQ}$ nu este activ), microprocesorul va efectua transferul la locația ØØ66H. Pe baza conținutului acestei locații se intră în rutina de tratare a întreruperii. Întreruperea nemascabilă operează

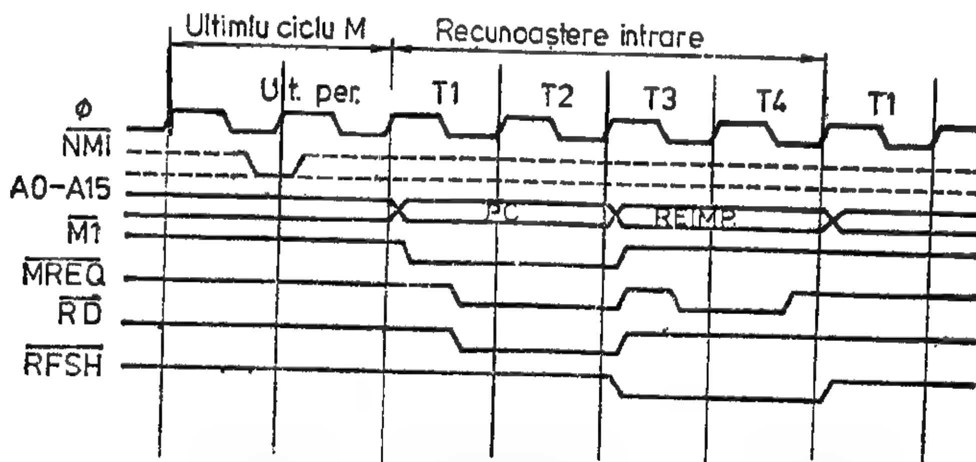
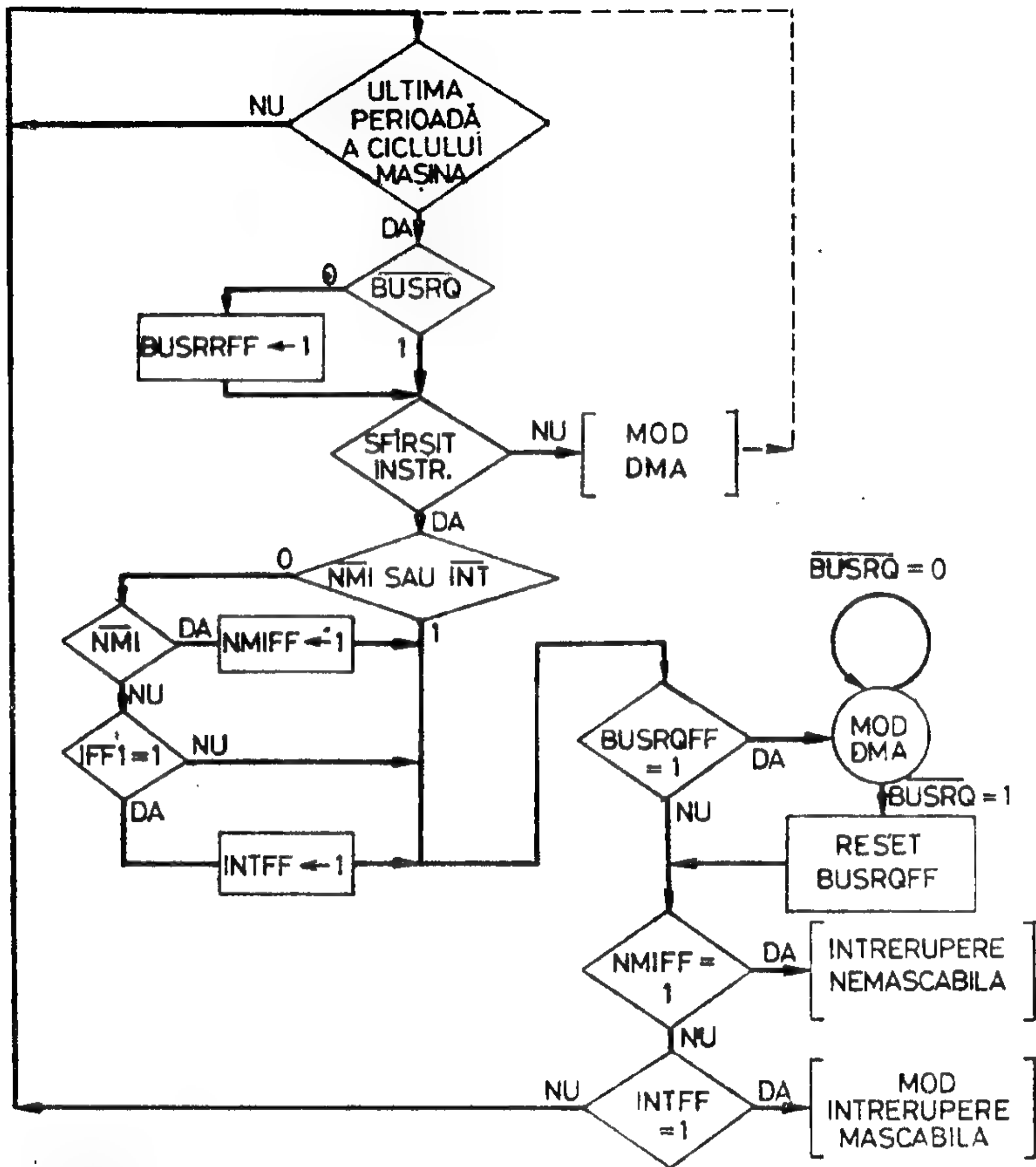

Fig. 4.14. Diagrama răspunsului la o cerere de întrerupere nemascabilă.

numai în Modul 1. În figura 4.14 se prezintă diagramele de semnale în cazul răspunsului la o întrerupere nemascabilă.

Interacțiunea între cererile $\overline{INT}$, $\overline{NMI}$ și $\overline{BUSRQ}$ este prezentată în figura 4.15.

NOTA.

1. $\overline{BUSRQ}$ este testat la sfîrşitul fiecărui ciclu maşină
2. $\overline{INT}$, $\overline{NMI}$ sînt testate în ultima perioadă a ultimului ciclu maşină al instrucţiunii.
3. Pe durata cedării magistralei ($\overline{BUSAK} = 0$) nu se răspunde la cererile $\overline{INT}$, $\overline{NMI}$.
4. Ordinea priorităţilor este: $\overline{BUSRQ}$, $\overline{NMI}$, $\overline{INT}$
5. BUSRQFF, NMIFF, INTFF: bistabile în care se memorează prezenţa cererilor corespunzătoare.

Fig. 4.15. Interacţiunea între INT, NMI, BUSRQ.

4.6. Starea HALT

Execuția unei instrucțiuni HALT, de către microprocesorul Z8∅, se realizează prin operarea unei secvențe de instrucțiuni NOP (neoperaționale), pînă la apariția unei cereri de întrerupere.

Semnalele $\overline{NMI}$ și $\overline{INT}$ sînt testate la fiecare perioadă T4, pe durata frontului crescător al semnalului de ceas, în cadrul fiecărui ciclu al instrucțiunii NOP.

În figura 4.16 se prezintă diagramele de semnale pentru instrucțiunea HALT.

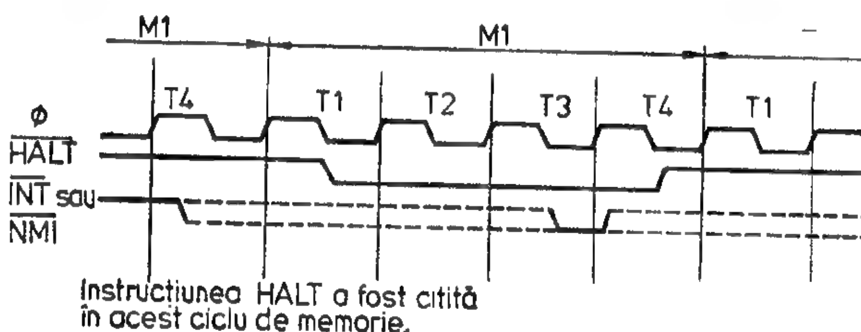

Fig. 4.16. Diagrama de semnale pentru instrucțiunea HALT.

În figura 4.17 se prezintă ciclul RESET. Semnalul $\overline{RESET}$ trebuie să fie activ pe durata a cel puțin trei perioade de ceas, pentru ca efectul său asupra UCP să fie cel așteptat.

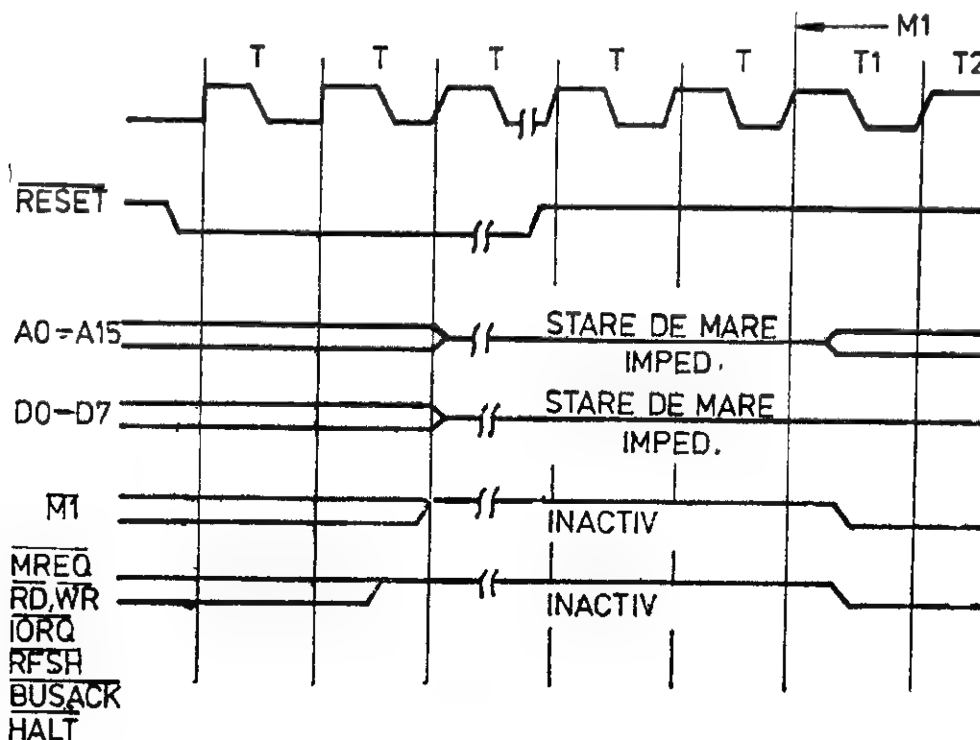

Fig. 4.17. Diagrama de semnale pentru ciclul RESET.

Liniile de adrese şi de date trec în starea de mare impedanţă, iar liniile de comandă devin inactive, pe durata ciclului RESET. După dezactivarea semnalului RESET, se aşteaptă două perioade T, pentru ca UCP să intre într-un ciclu normal M1. Deoarece conţinutul lui CP este anulat, procesorul va citi instrucţiunea de la adresa ØØØØH din memorie.

4.7. Instrucţiunile microprocesorului Z8Ø

O instrucţiune este reprezentată de un set de caractere care definesc o operaţie şi eventual alte informaţii necesare calculatorului pentru a executa instrucţiunea dată.

Operaţiile pe care le poate executa microprocesorul Z8Ø pot fi grupate astfel :

- — transferuri de date,
- — operaţii aritmetice şi logice,
- — deplasări şi rotaţii,
- — manipulări de biţi,
- — transfer al comenzii, chemări de subrutine, reveniri din subrutine,
- — operaţii de I/E şi de comandă a microprocesorului.

În cadrul repertoriului de instrucţiuni ale microprocesorului Z8Ø se întîlnesc instrucţiuni pe unul, doi, trei sau patru octeţi. Numărul de octeţi ai unei instrucţiuni este legat de complexitatea instrucţiunii şi informaţia pe care o necesită. Repertoriul de instrucţiuni al microprocesorului Z8Ø conţine ca subset repertoriul de microinstrucţiuni al microprocesorului 8Ø8Ø. Astfel, programele scrise pentru 8Ø8Ø sînt direct executabile de către microprocesorul Z8Ø. Compatibilitatea este asigurată la nivel de cod maşină şi nu la nivelul codului sursă în limbaj de asamblare.

Formatul instrucţiunilor cuprinde : codul de operaţie, pe unul, doi sau trei octeţi ; data, pe unul sau doi octeţi ; deplasarea, pe un octet ; codul echipamentului, pe un octet ; adresa absolută sub forma a doi octeţi succesivi-octetul inferior şi octetul superior, etc.

Codul de operaţie specifică funcţia pe care o execută instrucţiunea.

Data constituie o informaţie binară avînd opt ranguri care reprezintă un operand, pentru operaţiile aritmetice/logice, de memorare, de I/E, etc. Ea poate reprezenta un cod zecimal codificat binar sau un cod ASCII.

Codul echipamentului identifică numărul portului de I/E cu care se ace schimbul de informaţie. Acesta are valori zecimale cuprinse între Ø şi 255.

Adresa unei celule de memorie este constituită din doi octeţi, întrucît microprocesorul Z8Ø poate adresa direct 65536 octeţi de memorie. Instrucţiunea cuprinde, după codul operaţiei, octetul inferior mai puţin semnificativ şi apoi octetul superior mai semnificativ al adresei.

Deplasarea constituie informaţia de un octet care se adună la conţinutul unuia din cele două registre index IX, IY, pentru a forma adresa unei celule de memorie.

Deplasarea se reprezintă în complementul faţă de doi, luînd valori pozitive şi negative cuprinse între (+127 şi −128).

În continuare sînt date formatele instrucţiunilor microprocesorului Z8Ø.

Instrucţiunile pe un octet conţin numai codul operaţiei :

COD OPERAŢIE

Instrucţiunile pe doi octeţi au patru formate :

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE

COD OPERAŢIE
DATA

COD OPERAŢIE
COD ECHIPAMENT

COD OPERAŢIE
DEPLASARE

Instrucţiunile pe trei octeţi au trei formate diferite

COD OPERAŢIE
DATA
DATA

COD OPERAŢIE
ADRESA OCT. INF.
ADRESA OCT. SUP

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE
DEPLASARE

Instrucţiunile pe patru octeţi au următoarele formate :

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE
DATA
DATA

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE
ADRESA OCT. INF.
ADRESA OCT. SUP.

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE
DEPLASARE
DATA

COD OPERAŢIE
COD OPERAŢIE
DEPLASARE
COD OPERAŢIE

Ultimele două tipuri de instrucţiuni, pe patru octeţi sînt destul de complicate.

Moduri de adresare

Repertorul de instrucţiuni al microprocesorului Z8Ø conţine zece moduri de adresare a operanzilor, ceea ce îi conferă superioritate şi flexibilitate sporite în raport cu microprocesorul 8Ø8Ø.

Adresare la registre

Operanzii se găsesc în registrele generale. Acestea se codifică cu cîte trei biţi şi pot reprezenta registre sursă de operanzi şi registru destinaţie, pentru rezultat.

Codificarea registrelor :

Registrul	*Sursa sau Destinaţia SSS sau DDD*	*Registrul*	*Sursa sau Destinaţia SSS sau DDD*
B	ØØØ	H	1ØØ
C	ØØ1	L	1Ø1
D	Ø1Ø	(H,L)	11Ø
E	Ø11	A	111

(HL) specifică faptul că sursa/destinaţia reprezintă o celulă de memorie a cărei adresă se găseşte în perechea HL.

De exemplu instrucţiunea „Încarcă (LD) registrul destinaţie (DDD) cu conţinutul registrului sursă (SSS)" are codul binar :

Ø1DDDSSS

în care Ø1 — reprezintă codul operaţie.

În limbaj de asamblare instrucţiunile cu adresare la registru pot avea următoarele aspecte :

LD A,C	încarcă registrul B cu conţinutul lui C,
LD A,H	încarcă acumulatorul cu conţinutul lui H,
LD (HL),A	încarcă celula de memorie, a cărei adresă este dată în perechea de registre H,L cu conţinutul lui A.

Adresare imediată

În acest caz instrucţiunea pe mai mulţi octeţi conţine data asupra căreia se operează. De exemplu, instrucţiunea încarcă acumulatorul cu constanta hexazecimală Ø5H are doi octeţi. Primul octet specifică codul operaţiei, iar al doilea conţine constanta Ø5H.

LD A, Ø5H

Exprimată în binar instrucţiunea va avea aspectul :

octet 1 : ØØDDD11Ø ; DDD pentru A este 111

octet 2 : ØØØØØ1Ø1 ; reprezintă Ø5H

Adresare imediată extinsă

Instrucţiunea conţine doi octeţi de date, după codul operaţiei, care vor fi folosiţi în conjuncţie cu o pereche de registre. Perechea de registre este codificată cu doi biţi notaţi cu rp, în instrucţiune :

Perechea de registre rp	*Codul binar*	*Perechea de registre rp*	*Codul binar*
BC	ØØ	HL	1Ø
DE	Ø1	SP	11

De exemplu o instrucţiune de încărcare a perechii de registre rp cu conţinuturile octeţilor doi şi trei din instrucţiune are aspectul următor:

LD rp, <B3> <B2>

unde <B3> <B2> specifică amplasarea octeţilor. Astfel, conţinutul octetului B3 se va plasa în registrul mai puţin semnificativ al perechii, iar conţinutul octetului B2 în registrul mai semnificativ. În cod maşină vom avea formatul:

octet 1	ØØrpØØØ1
octet 2	<B2>
octet 3	<B3>

Adresare indirectă prin registre

Instrucţiunea foloseşte o pereche de registre pentru a indica adresa unei celule de memorie care conţine un operand. Pentru a arăta că perechea de registre constituie un indicator pentru o celulă de memorie, numele perechii se plasează între paranteze:

LD A, (H, L) indică încărcarea lui A cu conţinutul celulei de memorie specificată de perechea H, L.

În unele cazuri adresarea indirectă specifică doi octeţi asupra cărora se efectuează o operaţie. De exemplu, încărcarea perechii BC cu conţinutul primului octet din stivă specificat de (SP) şi cu conţinutul celui de-al doilea octet din stivă specificat de (SP+2) se exprimă astfel:

POP BC întîi se încarcă registrul C şi apoi registrul B.

Adresare extinsă

O instrucţiune care utilizează adresarea extinsă conţine în ultimii doi octeţi o adresă de 16 biţi. Această adresă se foloseşte ca indicator al unei celule de memorie care conţine un operand sau ca adresă la care se face transferul programului printr-o instrucţiune de salt (JP). Cei doi octeţi sînt specificaţi prin notaţia nn. Pentru o instrucţiune de încărcare a acumulatorului se va folosi notaţia:

LD (nn), A — unde (nn) are forma, de exemplu, (131Ø H).

O instrucţiunea de transfer al comenzii va avea aspectul:

JP nn — unde nn are forma, de exemplu, 131ØH

Adresare prin pagina zero modificată

Z8Ø posedă opt instrucţiuni care folosesc acest mod de adresare pentru a face transferul comenzii programului la o anumită subrutină. Aceste instrucţiuni poartă numele de „restart" şi au codul operaţiei RST xxH, unde xx poate fi: ØØ, Ø8, 1Ø, 18, 2Ø, 28, 3Ø, 38 în hexazecimal. Octetul cel mai puţin semnificativ al adresei de salt îl va constitui xx, în timp ce octetul mai semnificativ al adresei va fi ØØH (pagina zero). Astfel, instrucţiunea:

RST 2ØH

va efectua transferul comenzii la adresa ØØ2ØH

Instrucţiunile RST xx au o lungime de un octet.

Adresare implicită

Unele instrucţiuni folosesc în mod implicit unul din registre. Astfel, instrucţiunile aritmetice şi logice utilizează acumulatorul ca sursă de operand şi ca destinaţie, pentru rezultat.

De exemplu, instrucţiunea :

ADD A,C

specifică adunarea conţinutului acumulatorului A cu cel al registrului C şi plasarea rezultatului în A.

Adresare la biţi

O serie de instrucţiuni asigură adresarea la un bit specificat, într-un registru sau într-o celulă de memorie, pentru a-l poziţiona în unu (SET) sau zero (RESET). Bitul va fi specificat cu un cod format din trei ranguri binare. În cadrul cuvîntului de un octet, al cărui bit specificat se modifică, numărarea biţilor se face în sens crescător, de la bitul cel mai puţin semnificativ, aflat la dreapta, la bitul cel mai semnificativ, aflat la stînga. De exemplu, dacă registrul C va avea conţinutul :

poziţie bit 7 6 5 4 3 2 1 Ø
conţinut C 1 Ø 1 Ø 1 Ø Ø Ø

după execuţia instrucţiunii :

SET 4,C

conţinutul său se va modifica astfel :

poziţie bit 7 6 5 4 3 2 1 Ø
conţinut C 1 Ø 1 1 1 Ø Ø Ø

Adresare indexată

Z8Ø posedă două registre index de cîte 16 biţi IX, IY ale căror conţinuturi se adună cu conţinutul octetului deplasare, pentru a forma o adresă de celulă de memorie în care se află un operand. Deplasarea constituie un octet aflat după codul de operaţie, din instrucţiune. Ea poate avea valori pozitive sau negative, fiind reprezentată ca un număr exprimat în complementul faţă de doi. De exemplu, instrucţiunile de încărcare a acumulatorului cu conţinutul unei celule de memorie, a cărei adresă este cu 127 unităţi mai mare sau cu 128 unităţi mai mică decît cea specificată în IX are următorul aspect :

LD A,(IX+7FH) ; 7FH reprezintă 127 (1Ø)
LD A,(IX+8ØH) ; 8ØH reprezintă −128 (1Ø)

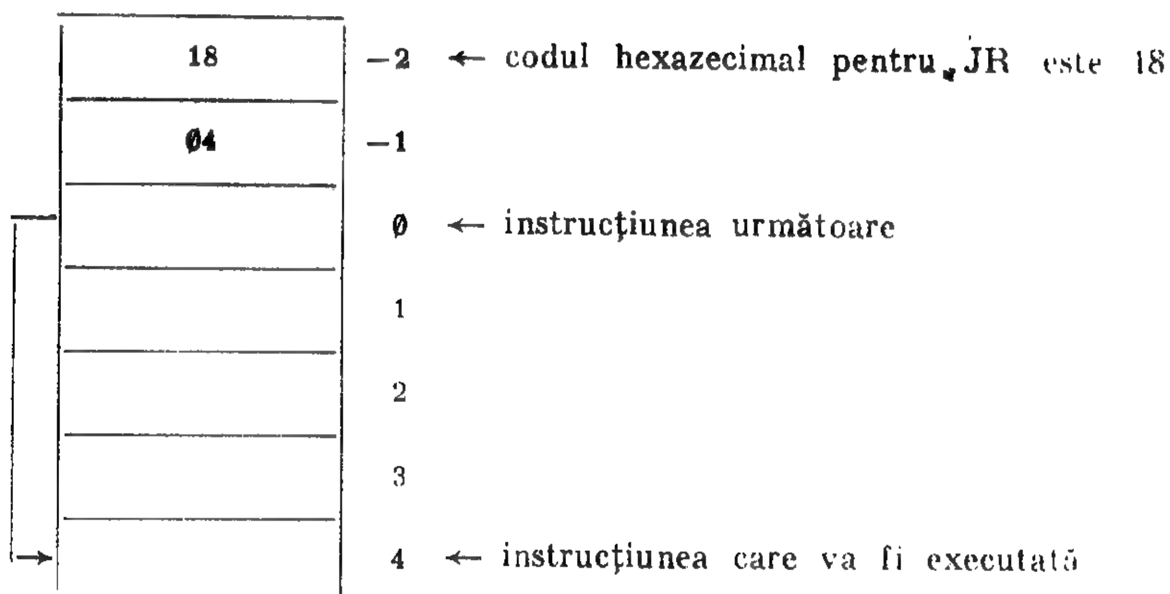
Adresarea indexată este extrem de utilă pentru accesul în tabelele de date, organizate în memorie. Registrele IX şi IY se încarcă cu adresele de start ale tabelelor. Referirile în tabele se vor face relativ la aceste adrese.

Adresare relativă

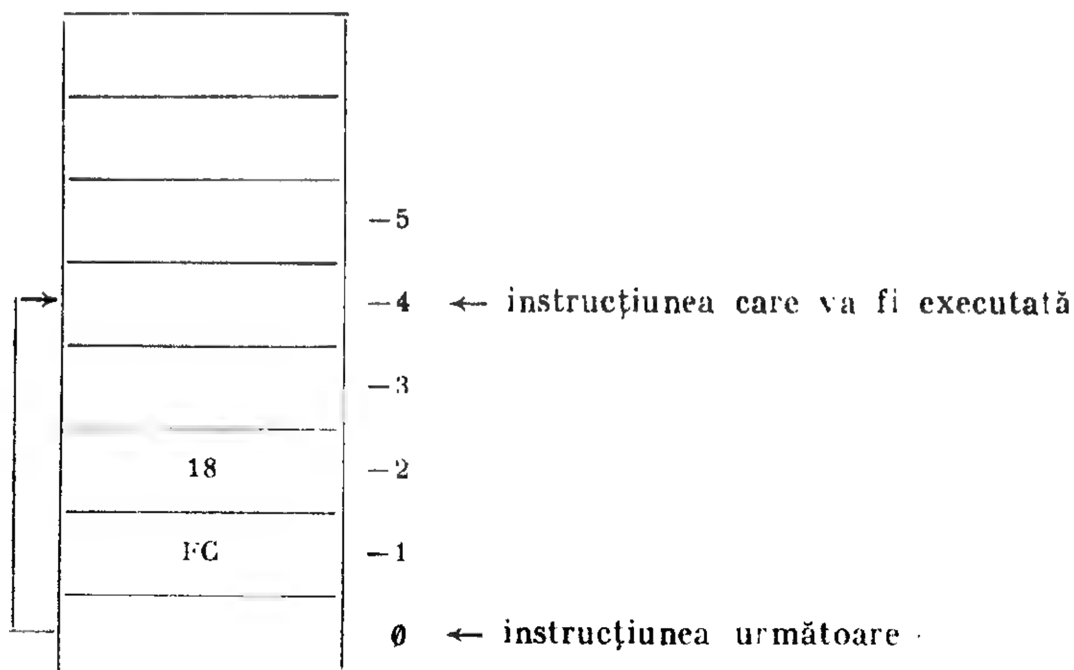
Aceasta reprezintă un mod specializat, care este folosit numai de instrucțiunile de transfer al comenzii numite transferuri relative ale comenzii (JR) Primul octet, după codul operației, în instrucțiune, reprezintă o deplasare pozitivă sau negativă față de o adresă, care este egală cu adresa instrucțiunii următoare din program. Adresarea relativă se face în limitele +127 și −128 față de adresa instrucțiunii care urmează după instrucțiunea de transfer al comenzii.

Exemple:

JR ∅4H are următorul efect ;

JR FC H are următorul efect :

Modul relativ de adresare permite scrierea de programe relocabile, independente de locul de plasare în memorie.

Transferul relativ al comenzii necesită numai doi octeți de memorie, față de instrucțiunile de transfer absolut al comenzii, care necesită trei octeți.

Repertoriul de instrucțiuni

Instrucțiunile microprocesorului Z80 pot fi organizate în următoarele grupuri:

— instrucțiuni de încărcare pe 8 biți ;
— instrucțiuni de încărcare pe 16 biți ;
— instrucțiuni de schimb, transfer de blocuri și căutare ,
— instrucțiuni aritmetice și logice pe 8 biți ;
— instrucțiuni universale și de comandă a UCP ;
— instrucțiuni aritmetice pe 16 biți ;
— instrucțiuni de rotire și deplasare ;
— instrucțiuni de poziționare în unu, în zero și de testare la nivel de bit ;
— instrucțiuni de transfer al comenzii ;
— instrucțiuni de chemare și revenire din subrutină ;
— instrucțiuni de intrare/ieșire.

În continuare ele se prezintă într-o manieră sistematizată în tabelul 4.1, care conține o serie de informații :

— mnemonică,
— operația,
— indicatorii,
— codul de operație,
— numărul de octeți din instrucțiune,
— numărul de cicluri ale instrucțiunii,
— numărul de perioade ale instrucțiunii.

În cadrul tabelei* s-au folosit următoarele notații :

↕ — indicatorul este afectat conform rezultatului operației,
• — indicatorul nu este modificat de operație,
0 — indicatorul este forțat în zero,
1 — indicatorul este forțat în unu,
X — indicatorul este indiferent,
V — indicatorul P/V este poziționat în conformitate cu depășirea rezultatului operației,
P — indicatorul P/V este poziționat în conformitate cu paritatea rezultatului,
r — unul din registrele UCP : A,B,C,D,E,H,L
s — o locație de 8 biți pentru toate modurile de adresare permise de acea instrucțiune,
ss — o locație de 16 biți pentru toate modurile de adresare permise de acea instrucțiune,
ii — unul din registrele index X,IY,
R — contorul de reîmprospătare,
n — un octet cu valoarea cuprinsă în gama 0-255
nn — doi octeți cu valoarea cuprinsă în gama 0-65535.

Tabelul 4.1.1.

GRUPUL INSTRUCȚIUNILOR DE ÎNCARCARE PE 8 BIȚI

Mnemonica	Operatia	Indicatorii S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op 76 543 210	Hex	Nr octetii	Nr cicluri M	Nr perioade T	Comentarii
LDr, s	r ← s	•	•	X	•	X	•	•	•	01 r s		1	1	4	r,s Reg
LDr, n	r ← n	•	•	X	•	X	•	•	•	00 r 100 ← n →		2	2	7	000 B
LDr,(HL)	r ← (HL)	•	•	X	•	X	•	•	•	01 r 110		1	2		001 C 010 D
LDr,(IX+d)	r ← (IX+d)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 01 r 110 ← d →	DD	3	5	19	011 E 100 H 101 L
LDr,(IY+d)	r ← (IY+d)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 01 r 110 ← d →	FD	3	5	19	111 A
LD(HL),r	(HL) ← r	•	•	X	•	X	•	•	•	01 110 r		1	2	7	
LD(IX+d),r	(IX+d) ← r	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 01 110 r ← d →	DD	3	5	19	
LD(IY+d),r	(IY+d) ← r	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 01 110 r ← d →	FD	3	5	19	
LD(HL), n	(HL) ← n	•	•	X	•	X	•	•	•	00 110 110 ← n →	36	2	3	10	
LD(IX+d),n	(IX+d) ← n	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 00 110 110 ← d → ← n →	DD 36	4	5	19	
LD(IY+d), n	(IY+d) ← n	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 110 110 ← d → ← n →	FD 36	4	5	19	
LD A, (BC)	A ← (BC)	•	•	X	•	X	•	•	•	00 001 010	DA	1	2	7	
LD A, (DE)	A ← (DE)	•	•	X	•	X	•	•	•	00 011 010	1A	1	2	7	
LD A, (nn)	A ← (nn)	•	•	X	•	X	•	•	•	00 111 010 ← n → ← n →	3A	3	4	13	
LD(BC), A	(BC) ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	00 000 010	02	1	2	7	
LD(DE), A	(DE) ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	00 010 010	12	1	2	7	
LD(nn), A	(nn) ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	00 110 010 ← n → ← n →	32	3	4	13	
LD A, I	A ← I	↕	↕	X	0	X	IFF	0	•	11 101 101 01 010 111	ED 57	2	2	9	
LD A, R	A ← R	↕	↕	X	0	X	IFF	0	•	11 101 101 01 011 111	ED 5F		2	9	
LD I, A	I ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 000 111	ED 47	2	2	9	
LD R, A	R ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 001 111	ED 4F	2	2	9	

Notă : r,s oricare dintre registrele A,B,C,D,E,H,L
(IFF) este copiat în indicatorul P/V
• = indicator neafectat , 0 = indicator zero , X = indicator necunoscut
↕ = indicator afectat conform rezultatului operației

Tabelul 4.1.2.

GRUPUL INSTRUCŢIUNILOR DE INCĂRCARE PE 16 BIŢI

Mnemonica	Operaţia	Indicatorii								Cod Op.			Nr cicluri	Nr perioade	Comentarii
		S	Z		H		P/V	N	C	76 543 210	Hex	octeţii	M	T	
LD dd,nn	dd ← nn	•	•	X	•	X	•	•	•	00 dd0 001 — n — — n —		3	3	10	dd Perechea 00 BC 01 DE 10 HL 11 SP
LD IX, nn	IX ← nn	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 00 100 001 — n — — n —	DD 21	4	4	14	
LD IY, nn	IY ← nn	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 100 001 — n — — n —	FD 21	4	4	14	
LD HL,(nn)	H ← (nn+1) L ← (nn)	•	•	X	•	X	•	•	•	00 101 010 — n — — n —	2A	3	5	16	
LD dd,(nn)	dd_H ← (nn+1) dd_L ← (nn)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 dd1 011 — n — — n —	ED	4	6	20	
LD IX,(nn)	IX_H ← (nn+1) IX_L ← (nn)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 00 101 010 — n — — n —	DD 2A	4	6	20	
LD IY,(nn)	IY_H ← (nn+1) IY_L ← (nn)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 101 010 — n — — n —	FD 2A	4	6	20	
LD (nn),HL	(nn+1) ← H (nn) ← L	•	•	X	•	X	•	•	•	00 100 010 — n — — n —	22	3	5	16	
LD (nn),dd	(nn+1) ← dd_H (nn) ← dd_L	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 dd0 011 — n — — n —	ED	4	6	20	
LD (nn),IX	(nn+1) ← IX_H (nn) ← IX_L	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 00 100 010 — n — — n —	DD 22	4	6	20	
LD (nn),IY	(nn 1) ← IY_H (nn) ← IY_L	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 100 010 — n — — n —	FD 22	4	6	20	
LD SP,HL	SP ← HL	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 001	F9	1	1	6	
LD SP,IX	SP ← IX	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 111 001	DD F9	2	2	10	
LD SP,IY	SP ← IY	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 111 001	FD F9	2	2	10	
PUSH qq	(SP-2) ← qq_L (SP-1) ← qq_H	•	•	X	•	X	•	•	•	11 qq0 101		1	3	11	qq Perechea 00 BC 01 DE 10 HL 11 AF
PUSH IX	(SP-2) ← IX_L (SP-1) ← IX_H	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 100 101	DD E5	2	4	15	
PUSH IY	(SP-2) ← IY_L (SP-1) ← IY_H	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 100 101	FD E5	2	4	15	
POP qq	qq_H ← (SP+1) qq_L ← (SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 qq0 001		1	3	10	
POP IX	IX_H ← (SP+1) IX_L ← (SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 100 001	DD E1	2	4	14	
POP IY	IY_H ← (SP+1) IY_L ← (SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 100 001	FD E1	2	4	14	

Notă: dd oricare dintre registrele : BC, DE, HL, SP
qq oricare dintre registrele ; AF, BC, DE, HL
$(PER)_H$, $(PER)_L$ se referă la octeţii superior (H) şi inferior (L) ai perechii de registre

Tabelul 4.1.3.

GRUPUL INSTRUCTIUNILOR DE SCHIMB, TRANSFER DE BLOCURI ȘI CĂUTARE

Mnemonica	Operatie	Indicatorii S	Z		H		P/V	N	C	Cod.Op 76 543 210	Hex	Nr. octeți	Nr. cicluri M	Nr. perioade T	Comentarii
EX DE, HL	DE↔HL	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 011	EB	1	1	4	
EX AF, AF'	AF↔AF'	•	•	X	•	X	•	•	•	00 001 000	D8	1	1	4	
EXX	(BC↔BC' DE↔DE' HL↔HL')	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 001	D9	1	1	4	Schimb de tablou de registre (principal și auxiliar)
LX(SP), HL	H↔(SP+1) L↔(SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 100 011	E3	1	5	19	
EX(SP), IX	IX_H↔(SP+1) IX_L↔(SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 100 011	DD E3	2	6	23	
EX(SP), IY	IY_H↔(SP+1) IY_L↔(SP)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 100 011	FD E3	2	6	23	
LDI	(DE)←(HL) DE←DE+1 HL←HL+1 BC←BC-1	•	•	X	0	X	①↕	0	•	11 101 101 10 100 000	ED AD	2	4	16	Încarcă (HL) in (DE) incrementează indicatorii și decrementează contorul de octeți (BC)
LDIR	(DE)←(HL) DE←DE+1 HL←HL+1 BC←BC-1 Repetă pînă cînd BC=0	•	•	X	0	X	0	0	•	11 101 101 10 110 000	ED BD	2 2	5 4	21 16	Dacă BC≠0 Dacă BC=0
LDD	(DE)←(HL) DE←DE-1 HL←HL-1 BC←BC-1	•	•	X	0	X	①↕	0	•	11 101 101 10 101 000	ED AB	2	4	16	
LDDR	(DE)←(HL) DE←DE-1 HL←HL-1 BC←BC-1 Repeta pînă cînd BC=0	•	•	X	0	X	0	0	•	11 101 101 10 111 000	ED B8	2 2	5 4	21 18	Dacă BC≠0 Dacă BC=0
	A−(HL) HL←HL+1 BC←BC-1	↕	②↕	X	↕	X	①↕	1	•	11 101 101 10 100 001	ED A1	2	4	16	
CPIR	A−(HL) HL←HL+1 BC←BC-1 Repetă pînă cînd A=(HL) sau BC=0	↕	②↕	X	↕	X	①↕	1	•	11 101 101 10 110 001	ED B1	2 2	5 4	21 16	Dacă BC≠0 și A≠(HL) Dacă BC=0 și A=(HL)
CPD	A−(HL) HL←HL-1 BC←BC-1	↕	②↕	X	↕	X	①↕	1	•	11 101 101 10 101 001	ED A9	2	4	16	
CPDR	A−(HL) HL←HL-1 BC←BC Repetă pînă cînd A=(HL) și BC=0	↕	②↕	X	↕	X	①↕	1	•	11 101 101 10 111 001	ED B9	2 2	5 4	21 16	Dacă BC≠0 și A≠(HL) Dacă BC=0 și A=(HL)

Notă ① Indicatorul P/V este zero dacă BC−1=0, altfel P/V=1
② Indicatorul Z este unu dacă A=(HL), altfel Z=0

Tabelul 4.1.4.

GRUPUL INSTRUCTIUNILOR ARITMETICE SI LOGICE PE 8 BITI

Mnemonice	Operatie	Indicatorii S	Z		H		P V	N	C	Cod Op 76 543 210	Hex	Nr. octetii	Nr. cicluri M	Nr. perioade T	Comentarii
ADD A,r	A ← A + r	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	10 [000] r		1	1	4	r Reg 000 B 001 C 010 D 011 E 100 H 101 L 111 A
ADD A,n	A ← A + n	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	11 [000] 110 ← n →		2	2	7	
ADD A,(HL)	A ← A + (HL)	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	10 [000] 110		1	2	7	
ADD A,(IX+d)	A ← A + (IX + d)	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	11 011 101 10 [000] 110 ← d →	DD	3	5	19	
ADD A,(IY+d)	A ← A + (IY + d)	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	11 111 101 10 [000] 110 ← d →	FD	3	5	19	
ADC A s	A ← A + s + CY	↕	↕	X	↕	X	V	0	↕	[001]					s este oricare r, n (HL) (IX+d) (IY+d) ca în instrucțiunea ADD Biții indicați înlocuiesc [000] în instr ADD de mai sus
SUB s	A ← A − s	↕	↕	X	↕	X	V	1	↕	[010]					
SBC A s	A ← A − s − CY	↕	↕	X	↕	X	V	1	↕	[011]					
AND s	A ← A ∧ s	↕	↕	X	1	X	P	0	0	[100]					
OR s	A ← A ∨ s	↕	↕	X	0	X	P	0	0	[110]					
XOR s	A ← A ⊕ s	↕	↕	X	0	X	P	0	0	[101]					
CP s	A − s	↕	↕	X	↕	X	V	1	↕	[111]					
INC r	r ← r + 1	↕	↕	X	↕	X	V	0	•	00 r [100]		1	1	4	
INC (HL)	(HL) ← (HL) + 1	↕	↕	X	↕	X	V	0	•	00 110 [100]		1	3	11	
INC (IX + d)	(IX + d) ← (IX+d) + 1	↕	↕	X	↕	X	V	0	•	11 011 101 00 110 [100] ← d →	DD	3	6	23	
INC (IY + d)	(IY+d) ← (IY+d) + 1	↕	↕	X	↕	X	V	0	•	11 111 101 00 110 [100] ← d →	FD	3	6	23	
DEC s	s ← s − 1	↕	↕	X	↕	X	V	1	•	[101]					s este oricare r, (HL), (IX + d) (IY + d) ca la INC DEC are același format și stări ca INC înlocuiește [100] cu [101] în cod de Op

Nota. Simbolul V în coloana indicatorului P/V specifică prezenta depășirii
Simbolul P în coloana indicatorului P/V specifică prezenta parității
V = 1 înseamnă depășire, V = 0 înseamnă lipsa depășirii
P = 1 înseamnă paritate pară a rezultatului, P = 0 înseamnă paritate impară a rezultatului.

Tabelul 4.1.5

GRUPUL INSTRUCTIUNILOR UNIVERSALE SI DE COMANDĂ A UCP

Mnemonica	Operatie	Indicatorii S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op 76 543 210	Hex	Nr octetii	Nr cicluri M	Nr perioade T	Comentarii
DAA	Converteste continutul ac in BCD impachetat după adunare sau scădere a numerelor BCD impachetate	↕	↕	X	↕	X	P	•	ı	00 100 111	27	1	1	4	Ajustare zecimală a acumulatorului
CPL	A←Ā	•	•	X	1	X	•	1	•	00 101 111	2F	1	1	4	Complementează ac (Compl față de 1)
NEG	A←Ā + 1	↕	↕	X	↕	X	V	1	↕	11 101 101 01 000 100	ED 44	2	2	8	Neagă ac (Compl față de 2)
CCF	CY←$\overline{CY}$	•	•	X	X	X	•	0	↕	00 111 111	3F	1	1	4	Compl ind de transport
SCF	CY←1	•	•	X	0	X	•	0	↕	00 110 111	37	1	1	4	Indic de transp 1
NOP	Neoperational	•	•	X	•	X	•	•	•	00 000 00	00	1	1	4	
HALT	UCP stop	•	•	X	•	X	•	•	•	01 110 110	76	1	1	4	
DI	IFF←0	•	•	X	•	X	•	•	•	11 110 011	F3	1	1	4	
EI	IFF←1	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 011	F3	1	1	4	
IM 0	Stab mod intr 0	•	•	›	•	X	•	•	•	11 101 101 01 000 110	ED 46	2	2	8	
IM 1	Stab mod intr 1	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 010 110	ED 56	2	2	8	
IM 2	Stab mod intr 2	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 011 110	ED 5E	2	2	8	

Nota IFF specifică bistabilul de activare a intreruperilor
CY specifică bistabilul de transport
Intreruperile nu sint testate la sfirsitul instructiunilor DI si EI

Tabelul 4.1.6.

GRUPUL INSTRUCȚIUNILOR ARITMETICE PE 16 BIȚI

Mnemonica	Operație	Indicatorii S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op. 76 543 210	Hex	Nr octeții	Nr cicluri M	Nr perioade T	Comentarii
ADD HL, ss	HL←HL + ss	•	•	X	X	X	•	0	↕	00 ss1 00l		1	3	11	ss Reg
ADC HL, ss	HL←HL+ss+CY	↕	↕	X	X	X	V	0	↕	11 101 101 01 ss1 010	ED	2	4	15	01 DE 10 HL 11 SP
SBC HL, ss	HL←HL-ss-CY	↕	↕	X	X	X	V	1	↕	11 101 101 01 ss0 010	ED	2	4	15	
ADD IX, pp	IX←IX+pp	•	•	X	X	X	•	0	↕	01 011 101 00 pp1 001	DD	2	4	15	pp Reg 00 BC 01 DE 10 IX 11 SP
ADD IY, rr	IY←IY+rr	•	•	X	X	X	•	0	↕	11 111 101 00 rr1 001	FD	2	4	15	rr Reg 00 BC 01 DE 10 IY 11 SP
INC ss	ss←ss + 1	•	•	X	•	X	•	•	•	00 ss0 011		1	1	6	
INC IX	IX←IX + 1	•	•	X	•	X	•	•	•	[illegible] 011 101 00 100 011	DD 23	2	2	10	
INC IY	IY←IY + 1	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 100 011	FD 23	2	2	10	
DEC ss	ss←ss − 1	•	•	X	•	X	•	•	•	00 ss1 011		1	1	6	
DEC IX	IX←IX + 1	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 00 101 011	DD 2B	2	2	10	
DEC IY	IY←IY − 1	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 00 101 011	FD 2B	2	2	10	

Notă: ss oricare din perechile BC, DE, HC, SP
pp oricare din perechile de registre BC, DE, IX, SP
rr oricare din perechile de registre BC, DE, IY, SP

Tabelul 4.1.7.

GRUPUL INSTRUCŢIUNILOR DE ROTIRE ŞI DEPLASARE

Mnemonica	Operaţia	Indicatorii S	Z		H		V	N	C	Cod.Op. 76 543 210	Hex	Nr. octeţi	Nr. cicluri M	Nr. perioade T	Comentarii
RLCA	CY ← 7←0 ← (A)	•	•	X	0	X	•	0	↕	00 000 111	07	1	1	4	Roteşte stînga circular acumulatorul
RLA	CY ← 7←0 ← (circular prin CY)	•	•	X	0	X	•	0	↕	00 010 111	17	1	1	4	Roteşte acumulatorul stînga
RRCA	7→0 → CY (A)	•	•	X	0	X	•	0	↕	00 001 111	0F	1	1	4	Roteşte dreapta circular acumulatorul
RRA	7→0 → CY (A)	•	•	X	0	X	•	0	↕	00 011 111	1F	1	1	4	Roteşte dreapta acumulatorul
RLC		↕	↕	X	0	X	P	0	↕	11 001 011 00 000 r	CB	2	2	8	Roteşte stînga circular registrul:
RLC (HL)		↕	↕	X	0	X	P	0	↕	11 001 011 00 000 110	CB	2	4	15	r Reg 000 B 001 C
RLC(IX+d)	CY ← 7←0 ← r(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	11 011 101 11 001 011 – d – 00 000 110	DD CB	4	6	23	010 D 011 E 100 H 101 L 111 A
RLC(IY+d)		↕	↕	X	0	X	P	0	↕	11 111 101 11 001 011 – d – 00 000 110	FD CB	4	6	23	
RL s	CY ← 7←0 ← (circular prin CY) s r(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	010					Formatul şi stările sînt arătate pentru instr. RLC. Pentru a forma un cod de Op. se înlocuieşte 000 cu codul arătat
RRC s	7→0 → CY s≡r,(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	001					
RR s	7→0 → CY (circular prin CY) s≡r,(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	011					
SLA s	CY ← 7←0 ← 0 s≡r,(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	100					
SRA s	7→0 → CY s≡r,(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	101					
SRL s	0 → 7→0 → CY s≡r,(HL),(IX+d),(IY+d)	↕	↕	X	0	X	P	0	↕	111					
RLD	A 7-4 3-0 7-4 3-0 (HL)	↕	↕	X	0	X	P	0	•	11 101 101 01 101 111	ED 6F	2	5	18	Roteşte cifra la stînga şi la dreapta între acumulator şi locaţie (HL)
RRD	A 7-4 3-0 7-4 3-0 (HL)	↕	↕	X	0	X	P	0	•	11 101 101 01 100 111	ED 67	2	5	18	Conţinutul jumătăţii superioare a acumulatorului este neafectată.

Tabelul 4.18

GRUPUL INSTRUCȚIUNILOR DE POZIȚIONARE ÎN UNU ÎN ZERO ȘI TESTARE LA NIVEL DE BIT

Mnemonica	Operatia	S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op. 76 543 210	Hex	Nr. octeți	Nr. cicluri M	Nr. perioade T	Comentarii
BIT b, r	$Z \leftarrow \overline{r_b}$	X	↕	X	1	X	X	0	•	11 001 011 01 b r	CB	2	2	8	
BIT b, (HL)	$Z \leftarrow \overline{(HL)_b}$	X	↕	X	1	X	X	0	•	11 001 011 01 b 110	CB	2	3	12	
BIT b (IX+d)	$Z \leftarrow \overline{(IX+d)_b}$	X	↕	X	1	X	X	0	•	11 011 101 11 001 011 — d — 01 b 110	DD CB	4	5	20	
BIT (IY+d)	$Z \leftarrow \overline{(IY+d)_b}$	X	↕	X	1	X	X	0	•	11 111 101 11 001 011 — d — 01 b 110	FD CB	4	5	20	
SET b, r	$r_b \leftarrow 1$	•	•	X	•	X	•	•	•	11 001 011 [11] b r	CB	2	2	8	
SET b, (HL)	$(HL)_b \leftarrow 1$	•	•	X	•	X	•	•	•	11 001 011 [11] b 110	CB	2	4	15	
SET b, (IX+d)	$(IX+d)_b \leftarrow 1$	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 001 011 — d — [11] b 110	DD CB	4	6	23	
SET b, (IY+d)	$(IY+d)_b \leftarrow 1$	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 001 011 — d — [11] b 110	FD CB	4	6	23	
RES b, s	$s_b \leftarrow 0$ s ≡ r, (HL), (IX+d), (IY+d)	•	•	X	•	X	•	•	•	[10]					Pentru a forma un nou cod de op. se înlocuiește [11] de la SET b,s cu [10]. Indicatorii și perioadele sînt identice cu cele pentru instrucționarea SET

Comentarii:

r	Reg
000	B
001	C
010	D
011	E
100	H
101	L
111	A

b	Bit Testat
000	0
001	1
010	2
011	3
100	4
101	5
110	6
111	7

Tabelul 4.1.9

GRUPUL INSTRUCTIUNILOR DE TRANSFER AL COMENZII

Mnemonica	Operatia	Indicatorii S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op 76 543 210		octeti	Nr cicluri M	Nr perioade T	Comentarii
JP nn	PC← nn	•	•	X	•	X	•	•	•	11 000 011 – n – – n –	C3	3	3	10	
JP cc, nn	Dacă cond cc este adevărată PC← nn altfel continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	11 cc 010 – n – – n –		3	3	10	cc / Condiţia 000 NZ nu este zero 001 Z zero 010 NC transport lipsă 011 transport 100 parităţi impare 101 parităţi pare 110 semn pozitiv 111 semn negativ
JR	PC← PC + e	•	•	X	•	X	•	•	•	00 011 000 – e-2 –	18	2	3	12	
JR C, e	C = 0, continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	00 111 000 – e-2 –	38	2	2	7	Pt cond neîndeplinită
	C = 1, PC← PC + e											2	3	12	Pt cond.neîndeplinită
JR NC, e	C = 1 continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	00 110 000 – e-2 –	30	2	2	7	Pt. cond.neîndeplinită
	C = 0 PC← PC + e											2	3	12	Pt cond neîndeplinită
JR Z, e	Z = 0 continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	00 101 000 – e-2 –	28	2	2	7	Pt cond neîndeplinită
	Z = 1, PC← PC + e											2	3	12	Pt cond neîndeplinită
JR NZ, e	Z = 1 continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	00 100 000 – e-2 –	20	2	2	7	Pt cond neîndeplinită
	Z = 0 PC← PC + e											2	3	12	Pt cond neîndeplinită
JP (HL)	PC← HL	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 001	E9	1	1	4	
JP (IX)	PC← IX	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 101 11 101 001	DD E9	2	2	8	
JP (IY)	PC← IY	•	•	X	•	X	•	•	•	11 111 101 11 101 001	FD E9	2	2	8	
DJNZ, e	B ← B − 1 B = 0 continuă	•	•	X	•	X	•	•	•	00 010 000 – e-2 –	10	2	2	8	B = 0
	B ≠ 0 PC← PC + e											2	3	13	B ≠ 0

Nota e reprezintă extensia în modul de adresare relativă
e este un număr cu semn în complementul faţă de doi
în gama <-128 127>
e−2 în codul de operaţie asigură o adresă efectivă
PC + e, deoarece PC este incrementat cu 2 înaintea
adunării cu e

Tabelul 4.1.10.

GRUPUL INSTRUCŢIUNILOR DE CHEMARE ŞI REVENIRE DIN SUBRUTINĂ

Mnemonice	Operaţie	Indicatori S	Z		H		P/V	N	C	Cod Op 76 543 210	Hex	Nr. octeţi	Nr. cicluri M	Nr stări T	Comentarii
CALL nn	(SP-1)←PC_H (SP-2)←PC_L PC← nn	•	•	X	•	X	•	•	•	11 001 101 – n – – n –	CD	3	5	17	
CALL cc,nn	Dacă cond. cc este falsă continuă altfel la fel ca la CALL nn	•	•	X	•	X	•	•	•	11 cc 100 – n – – n –		3 3	3 5	10 17	Dacă cc este fals Dacă cc este adevărat
RET	PC_L←(SP) PC_H←(SP+1)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 001 101	C9	1	3	10	
RET cc	Dacă cond. cc este falsă continua, altfel la fel ca la RET	•	•	X	•	X	•	•	•	11 cc 000		1 1	1 3	5 11	Dacă cc este fals Dacă cc este adevărat
RETI	Revenire din întrerupere	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 001 101	ED 4D	2	4	14	
RETN1	Revenire din întrerupere nemascabilă	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 000101	ED 45	2	4	14	
RST p	(SP-1)←PC_H (SP-2)←PC_L PC_H ← 0 PC_L ← p	•	•	X	•	X	•	•	•	11 t 111		1	3	11	

cc	Condiţia	
000	NZ	nu este zero
001	Z	zero
010	NC	transport lipsă
011	C	transport
100	PO	priorităţi impare
101	PE	priorităţi pare
110	P	semn pozitiv
111	M	semn negativ

t	p
000	00H
001	08H
010	10H
011	18H
100	20H

Notă: RETN realizează încărcarea IFF_2 ⟵ IFF_1

Tabelul 4.1.11.

GRUPUL INSTRUCTIUNILOR DE INTRARE/IEŞIRE

Mnemonica	Operatie	Indicatorii								Cod. Op.		Nr. octeti	Nr cicluri M	Nr perioade T	Comentarii
		S	Z		H		P/V	N	C	76 543 210	Hex				
IN A,(n)	A ← (n)	•	•	X	•	X	•	•	•	11 011 011 – n –	DB	2	3	11	n în $A_0 \sim A_7$ Acc în $A_8 \sim A_{15}$
IN r,(C)	r ← (C) Dacă r=110 va fi afectat numai indicatorul	↕	↕	X	↕	X	P	0	•	11 101 101 01 r 000	ED	2	3	12	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
INI	(HL) ← (C) B ← B−1 HL ← HL+1	X	↕ (1)	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 100 010	ED A	2	4	16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
INIR	(HL) ← (C) B ← B−1 HL ← HL+1 Repetă pînă cînd B=0	X	1	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 110 010	ED B2	2 2	5 (pt.B≠0) 4 (pt.B=0)	21 16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
IND	(HL) ← (C) B ← B−1 HL ← HL−1	X	↕ (1)	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 101 010	ED AA	2	4	16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
INDR	(HL) ← (C) B ← B−1 HL ← HL−1 Repetă pînă cînd B = 0	X	1	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 111 010	ED BA	2 2	5 (pt.B≠0) 4 (pt.B=0)	21 16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
OUT(n),A	(n) ← A	•	•	X	•	X	•	•	•	11 010 011	D3	2	3	11	n în $A_0 \sim A_7$ Acc în $A_8 \sim A_{15}$
OUT(C)	(C) ← r	•	•	X	•	X	•	•	•	11 101 101 01 r 001	ED	2	3	12	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
OUTI	(C) ← (HL) B ← B−1 HL ← HL+1	X	↕ (1)	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 100 011	ED A3	2	4	16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
OTIR	(C) ← (HL) B ← B−1 HL ← HL+1 Repetă pînă cînd B = 0	X	↕	X	X	X	X	1	X	11 101.101 10 110 011	ED B	2 2	5 (pt.B≠0) 4 (pt.B=0)	21 16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
OUTD	(C) ← (HL) B ← B−1 HL ← HL−1	X	↕ (1)	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 101 011	ED AB	2	4	16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$
OTDR	(C) ← (HL) B ← B−1 HL ← HL−1 Repetă pînă cînd B = 0	X	↕	X	X	X	X	1	X	11 101 101 10 111 011	ED BB	2 2	5 (pt.B≠0) 4 (pt.B=0)	21 16	C în $A_0 \sim A_7$ B în $A_8 \sim A_{15}$

Nota : (1) Daca rezultatul lui B−1 este zero indicatorul Z este pozitionat in unu, în caz contrar este poziţionat în zero

4.8. Interfața paralelă programabilă PIO

Interfața paralelă de I/E(PIO) este destinată cuplării microsistemelor cu echipamentele periferice de tip paralel: imprimante, perforatoare de bandă, tastaturi, etc. PIO este prevăzută cu două porturi paralele de cîte opt biți și cu o unitate de comandă corespunzătoare.

Din punct de vedere constructiv ea este realizată în tehnologia NMOS, pe o pastilă cu 40 terminale, necesitînd o singură sursă de alimentare (+5V) și cu semnal monofazic de ceas 0, furnizat de către microprocesor.

Pentru manipularea perifericelor rapide se asigură un dialog prin întreruperi.

Cele două porturi de intrare/ieșire, notate cu A și B, pot fi programate ca porturi de intrare sau ca porturi de ieșire, la nivel de octet sau de bit. Portul A poate fi programat pentru a lucra bidirecțional. În funcție de indicatorii de stare ai echipamentelor periferice, se pot genera întreruperi programabile.

Pentru a simplifica logica externă de întreruperi, interfața are posibilitatea înlănțuirii facilităților oferite de circuitele de întrerupere prioritară, în vederea generării automate a vectorului corespunzător de întrerupere.

Schema bloc a interfeței programabile este dată în figura 4.18. Ea constă din: interfața cu magistrala unității centrale de prelucrare (UCP), logica internă de comandă, logica portului A, logica portului B și logica de comandă a întreruperilor. În general portul A poate fi folosit pentru transfer de date (bidirecțional), iar portul B pentru comenzi și controlul stărilor.

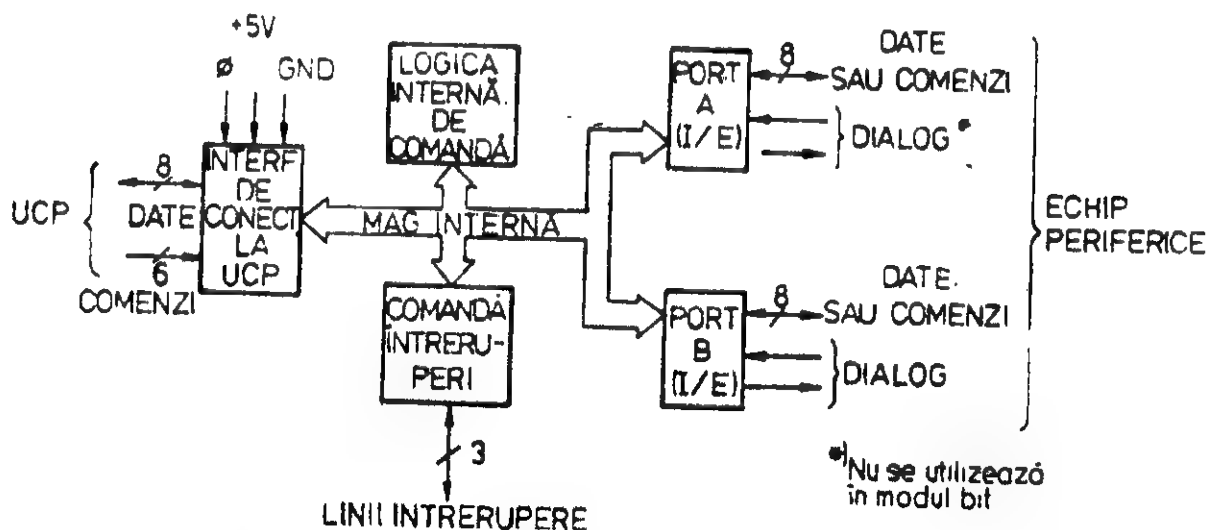

Fig. 4.18. Schema bloc a interfeței PIO.

În figura 4.19 se prezintă *schema bloc a unui port de I/E*. Ea constă dintr-un set de șase registre și logica de comandă a dialogului. Sînt prezente următoarele registre: registrul de intrare (8 biți), registrul de ieșire (8 biți), registrul de comandă a modului (2 biți), registrul mască (8 biți), registrul de selecție pentru I/E (8 biți) și registrul de comandă a măștii (2 biți). Ultimele

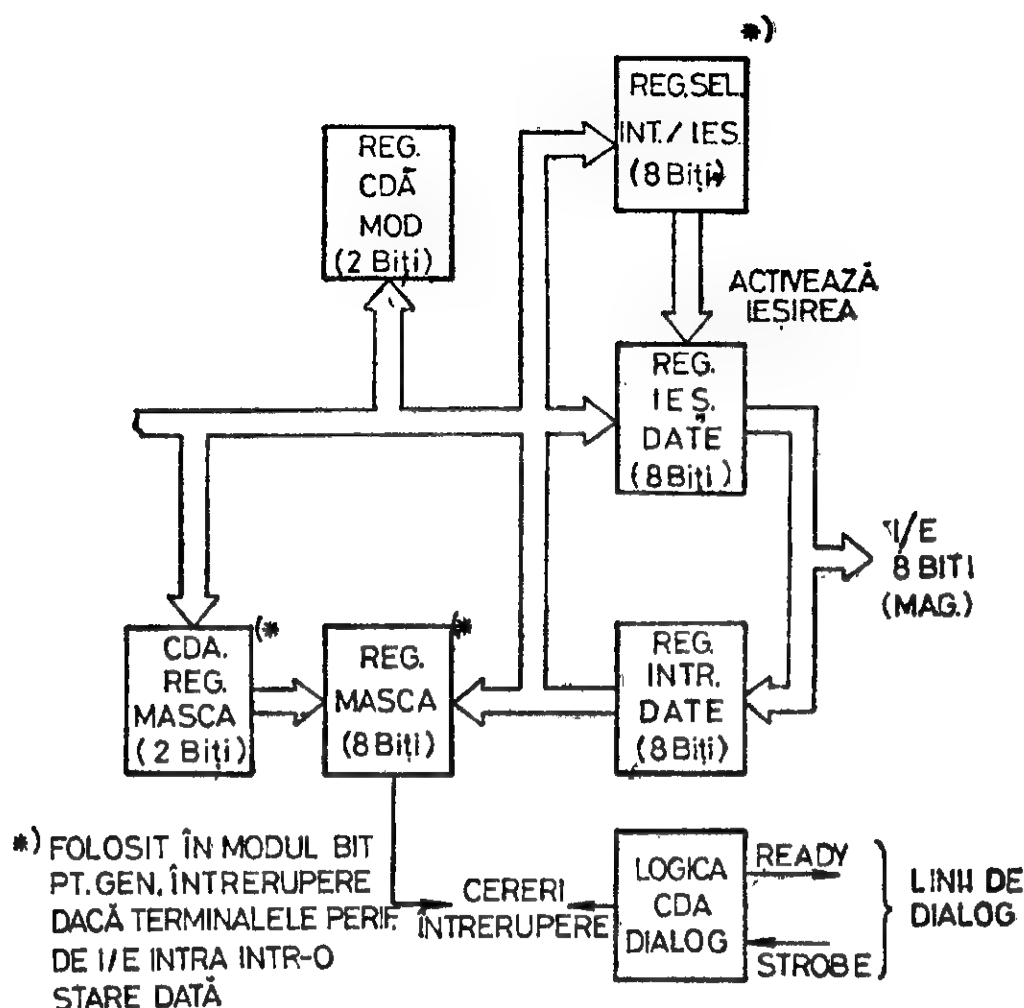

Fig. 4.19. Schema bloc a unui port de I/E.

trei registre se folosesc numai în cazul cînd portul a fost programat pentru a opera în modul bit.

Descrierea registrelor

Registrul de comandă a modului (2 biți) este încărcat de către UCP pentru a selecta unul din modurile de operare: intrare octet, ieșire octet, modul bidirecțional-octet, modul bit.

Registrul de ieșire a datelor (8 biți) asigură transferul datelor de la UCP, la echipamentul periferic.

Registrul de intrare a datelor (8 biți) primește datele de la periferic, pentru a le transmite la UCP.

Registrul de comandă a măștii (2 biți) este încărcat de către UCP, pentru a specifica starea activă (nivel coborît/ridicat) a oricărui terminal, al echipamentului periferic manipulat și dacă trebuie să se genereze o întrerupere, cînd toate terminalele nemascate sînt active sau cînd unul din terminalele nemascate este activ.

Registrul mască (8 biți) este încărcat de către UCP, pentru a specifica terminalele echipamentului periferic care trebuie urmărite pentru o anumită condiție dată de stare.

Registrul de selecție pentru I/E (8 biți) este încărcat de către UCP pentru a stabili modul de lucru (intrare sau ieșire) pentru fiecare terminal, atunci cînd programarea s-a făcut pentru modul bit.

Descrierea terminalelor interfeței PIO.

În figura 4.20 se prezintă terminalele interfeței PIO. Ele au următoarele semnificații :

D7÷D0. *Magistrala de date bidirecțională,* de legătură cu UCP, poate intra în starea de mare impedanță.

SEL.PB/PA. *Selecția porturilor B sau A* (intrare activă pe nivel ridicat).

SEL.CTRL/DATA. *Selecție comanda sau date* (intrare activă pe nivel ridicat).

CE. *Activează circuitul* (intrare activă pe nivel coborît).

Ø. *Semnal de ceas* (intrare).

M1. *Semnal pentru ciclul mașină M1,* furnizat de către UCP (activ pe nivel coborît).

IORQ. *Cerere de I/E* de la UCP (intrare activă pe nivel coborît).

RD. *Semnal de ciclu de citire,* furnizat de către UCP (intrare activă pe nivel coborît).

IN.EN.IN(IEI). *Semnal de intrare care specifică întreruperea activă* (activ pe nivel ridicat).

IN.EN.OUT (IEO). *Semnal de ieșire care specifică întreruperea activă* (activ pe nivel ridicat). IEI și IEO formează o conexiune în lanț pentru comanda prioritară a întreruperii.

INT. *Cerere de întrerupere* (ieșire cu colector în gol) activă pe nivel coborît.

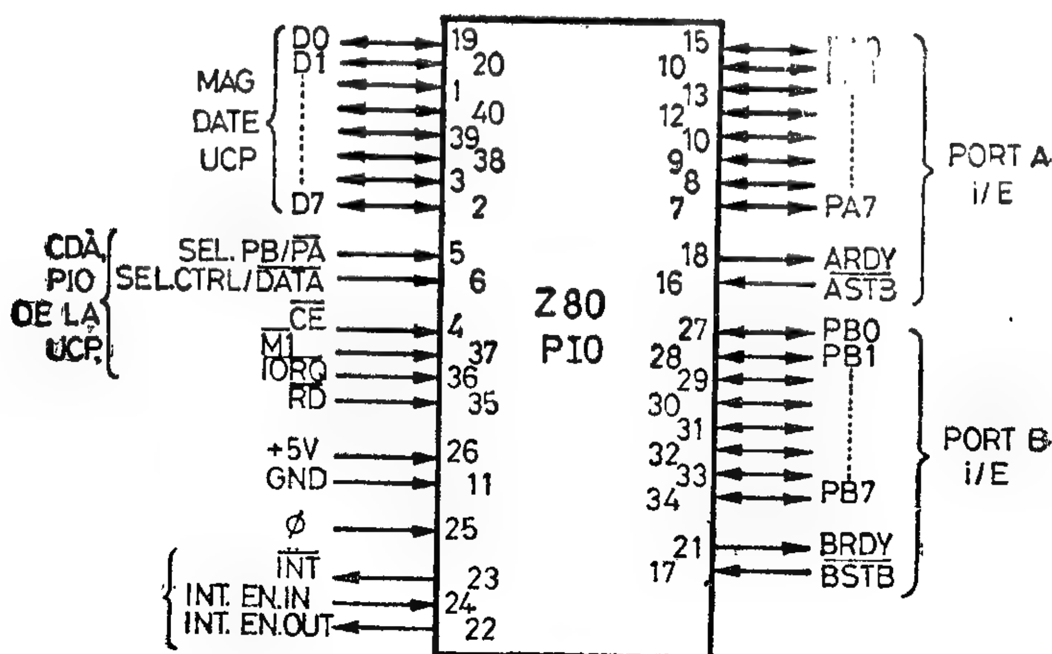

Fig. 4.20. Terminalele interfeței PIO.

PA0÷PA7. *Magistrala bidirecțională a portului A* (poate intra în starea de cerere impedantă).

$\overline{ASTB}$. *Impuls de strob pentru portul A*, de la echipamentul periferic (activ pe nivel coborît).

ARDY. *Semnal care specifică faptul că registrul A este pregătit* (ieșire, activa pe nivel ridicat).

PB0-PB7. *Magistrala bidirecțională a portului B* (poate intra în starea de mare impedanță).

$\overline{BSTB}$. *Impuls de strob pentru portul B*, de la echipamentul periferic (activ pe nivel coborît).

BRDY. *Semnal care specifică faptul că registrul B este pregătit* (ieșire activă pe nivel ridicat).

Modurile de lucru ale interfeței PIO

Modul 0, de ieșire. Un ciclu de ieșire este amorsat prin execuția unei instrucțiuni de ieșire, de către UCP. Semnalul $\overline{WR}$ furnizat de către UCP forțează datele pe magistrala de date, în portul de ieșire selectat. Impulsul de scriere poziționează indicatorul READY (fig. 4.21) după frontul căzător al semnalului Φ, indicînd disponibilitatea informației. Linia READY rămîne activă pînă la recepționarea frontului pozitiv al semnalului STROB, care specifica prelucrarea datei de către periferic. Frontu lpozitiv al semnalului STROB generează o întrerupere $\overline{INT}$, dacă bistabilul de activare a întreruperilor a fost poziționat în unu și dacă echipamentul în cauză are cea mai mare prioritate.

Modul 1, de intrare. Data este încărcată în portul de intrare selectat atunci cînd semnalul STROB trece pe un nivel coborît (4.22). Următorul front

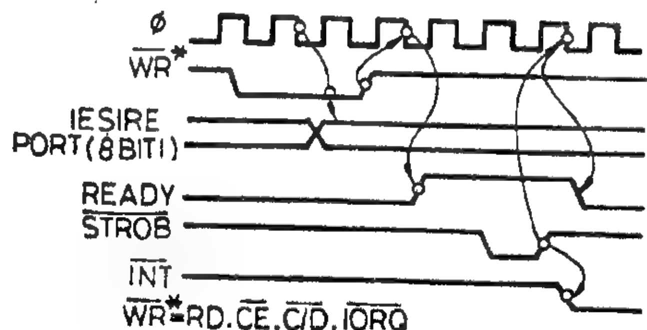

Fig. 4.21. Sincronizarea pentru modul 0 (ieșire).

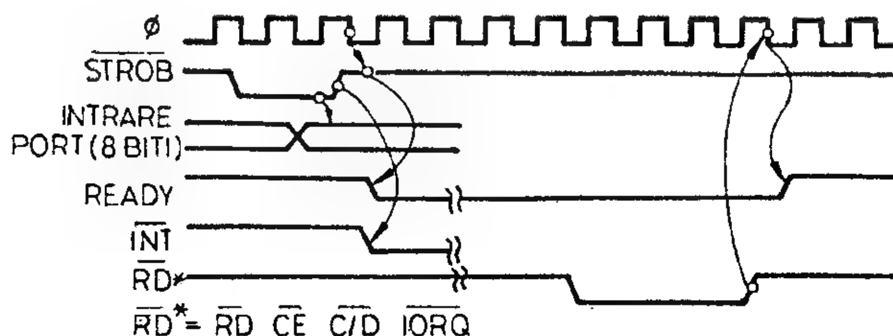

Fig. 4.22. Sincronizare pentru modul I (intrare).

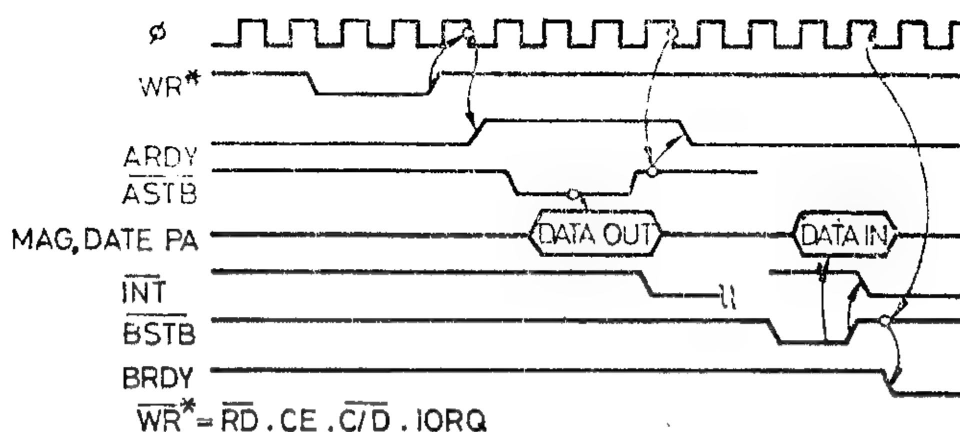

Fig. 4.23. Sincronizare pentru modul bidirecțional.

crescător al semnalului STROB activează $\overline{INT}$, dacă bistabilul de activare a întreruperilor a fost poziționat în unu și dacă echipamentul în cauză are prioritatea cea mai mare. Următorul front căzător al lui ф aduce semnalul READY în stare inactivă, specificînd faptul că portul de intrare conține informație și nu mai poate fi încărcat cu o altă informație pînă la citirea celei existente, de către UCP. După preluarea datei de către UCP, frontul pozitiv al lui $\overline{RD}$ va activa READY, la următorul front negativ al semnalului de ceas ф. Astfel, o nouă informație poate fi înscrisă în PIO

Modul bidirecțional. Acesta reprezintă o combinație a modurilor 0 și 1, folosind toate cele patru linii de dialog și cele opt linii de I/E, ale portului A. Portul B va fi programat în modul bit (fig. 4.23).

Liniile de dialog ale portului A se folosesc pentru ieșirea comenzii, iar cele ale portului B, pentru intrarea comenzii. Data se poate extrage din portul A, numai cînd semnalul $\overline{ASTB}$ este pe nivel coborît. Frontul crescător al acestui strob poate fi folosit pentru a forța date în echipamentul periferic.

Modul bit. Acest mod nu folosește semnalele de dialog. O operație normală de scriere poate avea loc în orice moment.

La scriere, informația va fi forțată în registrele de ieșire, cu aceeași sincronizare ca și modul de ieșire.

Cînd are loc citirea PIO, fig. 4.24, datele transferate spre UCP vor consta din liniile de date, care au fost asignate ca ieșiri, ale portului de ieșire, și

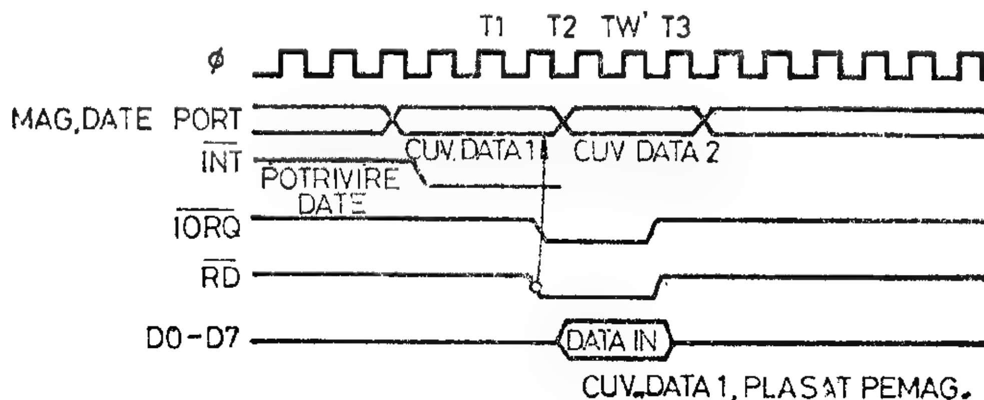

Fig. 4.24. Sincronizare pentru modul bit (intrare).

liniile de date, care au fost asignate ca intrări, ale portului de intrare. Registrul de intrare va conţine informaţiile, care au fost prezente imediat înaintea frontului căzător al semnalului RD. O întrerupere va fi generată dacă sînt activate întreruperile de la port şi dacă informaţiile de pe liniile de date ale portului satisfac ecuaţiile logice, definite de registrul mască şi registrul de comandă a măştii.

Recunoaşterea unei întreruperi

Pe durata ciclului M1, (fig. 4.25) interfeţele PIO sînt blocate în ceea ce priveşte modificarea stării de activare a întreruperii. Astfel, semnalul $\overline{INT}$

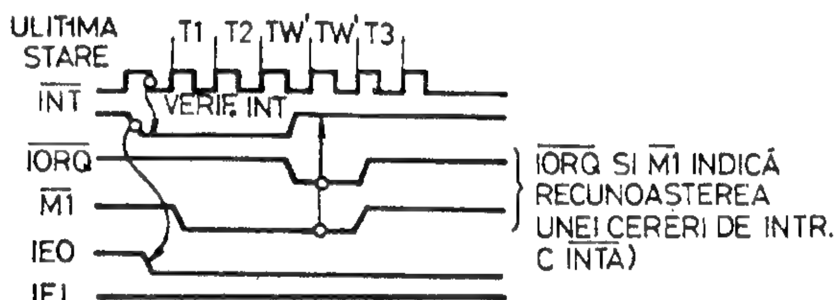

Fig. 4.25. Recunoaşterea unei întreruperi.

poate parcurge succesiv întregul lanţ. Perifericul cu liniile IEI la nivel ridicat şi IEO la nivel coborît, pe durata $\overline{IORQ}.\overline{M1}$ vor plasa un vector de întrerupere preprogramat, pe liniile de date. IEO este menţinut la nivel coborît pînă la execuţia, de către UCP, a unei instrucţiuni RETI (de revenire din întrerupere), în timp ce IEI este la nivel ridicat. În acest scop instrucţiunea RETI, de doi octeţi, este decodificată intern, de către PIO.

Revenirea dintr-un ciclu de întrerupere

Dacă PIO are o cerere de întrerupere nerezolvată sau nu este în curs de tratare, atunci IEO=IEI. În cazul cînd o întrerupere este în curs de servire (adică a efectuat o cerere de întrerupere şi a primit un răspuns de acceptare), atunci IEO este la nive coborît, inhibînd interfeţele cu prioritate mai mică de a cere întreruperi. Dacă are o cerere de întrerupere lansată, fără să fie încă recunoscută, IEO va fi la nive coborît pînă la decodificarea octetului „ED", de pe liniile DO-D7 (fig. 4.26) ,care reprezintă primul octet, al unui cod de doi octeţi. În acest caz, IEO va trece pe nivel ridicat din nou pînă la recepţionarea următorul ui octet „4D" după care va trece pe nivel coborît.

Acest cod (ED 4D) constituie instrucţiunea RETI.

După codificarea codului de operaţie „ED", numai interfaţa, care a cerut întreruperea şi este curent servită, va avea IEI la nivel ridicat şi IEO la nivel coborît. Această interfaţă are prioritatea cea mai mare în lanţul de întreruperi, care a primit semnalul de recunoaştere. Toate celelalte periferice au IEI=IEO. Dacă următorul cod de operaţie este „4D" interfaţa a cărei cerere de întrerupere a fost tratată va anula condiţia întrerupere în curs de servire.

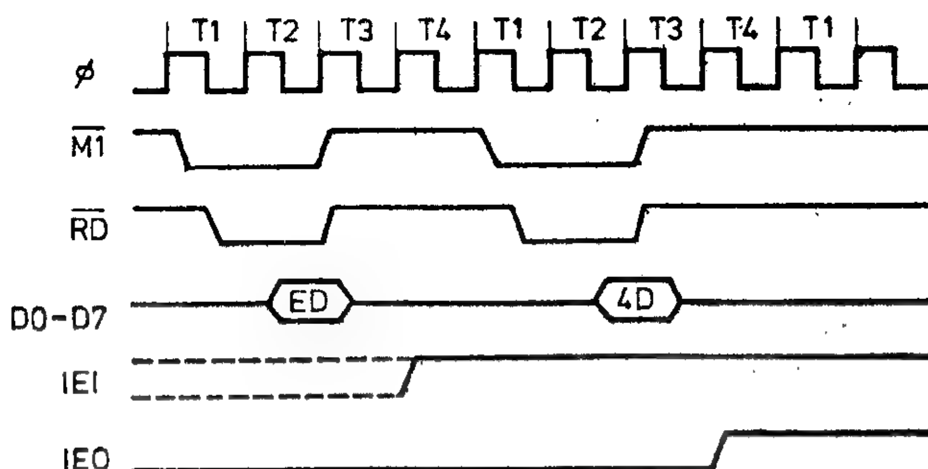

Fig. 4.26. Ciclul de revenire din întrerupere.

Încărcarea vectorului de întrerupere

UCP echipată cu Z8Ø necesită un vector de întrerupere, de 8 biţi, din partea interfeţei, care solicită întreruperea. Acest vector este folosit de către UCP, pentru a forma adresa subrutinei de tratare a întreruperii, pentru acel port. Echipamentul cu prioritatea cea mai mare va plasa magistrala DØ-D7 vectorul respectiv, pe durata ciclului de recunoaştere a cererii de întrerupere. Vectorul de întrerupere este încărcat în PIO, prin scrierea în portul dorit, a unui cuvînt cu formatul din figura 4.27.

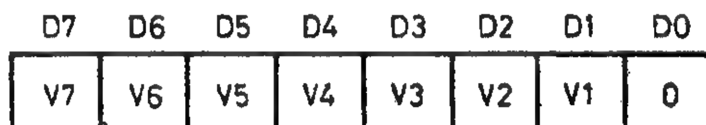

Fig. 4.27. Încărcarea vectorului de întrerupere.

Selectarea modului de operare

La selectarea modului de operare, registrul de comandă (de doi biţi) este forţat la una din cele patru valori posibile (fig. 4.28).

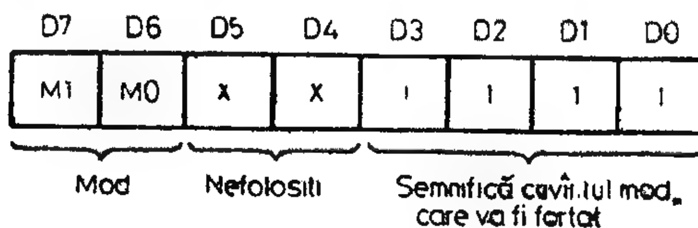

Fig. 4.28. Selecţia modului de operare.

Biţii D7-D6 (M1,MØ) vor fi poziţionaţi astfel:

M1	MØ	MOD
Ø	Ø	ieşire,
Ø	1	intrare,
1	Ø	bidirecţional,
1	1	bit.

Biţii D3÷DØ vor fi forţaţi în unu, pentru a specifica selecţia modului, în timp ce biţii D5 şi D4 sînt nefolosiţi.

Modul Ø arată că informaţia trebuie să fie transmisă de la UGP, la echipamentul periferic.

Modul 1 specifică preluarea informaţiei de la echipamentul periferic, către UCP.

Modul 2 se referă la o operaţie de citire sau scriere al un echipament periferic.

Modul 3 se foloseşte pentru aplicaţiile în care se generează semnalele de comandă sau se monitorizează stări. După selectare, următorul cuvînt de comandă va poziţiona registrul de I/E, bit cu bit, pentru a specifica liniile folosite ca intrări şi liniile folosite ca ieşiri.

Astfel, I/E=1 poziţionează linia respectivă ca intrare, în timp ce I/E=Ø, a poziţionează ca ieşire.

Comanda întreruperilor

Comanda întreruperilor se realizează prin cuvîntul cu structura dată în figura 4.29, în care biţii D7-DØ au următoarele semnificaţii:

Bitul 7=1 activează logica de întrerupere, permiţînd generarea unei întreruperi.

Bitul 7=Ø dezactivează logica de întrerupere, înhibînd generarea unei întreruperi.

Biţii 6, 5, 4 sînt folosiţi în modul bit, în cadrul operaţiilor de întrerupere, în caz contrar sînt neglijaţi.

Biţii 3, 2, 1, Ø specifică faptul că este vorba de un cuvînt de comandă pentru întreruperi.

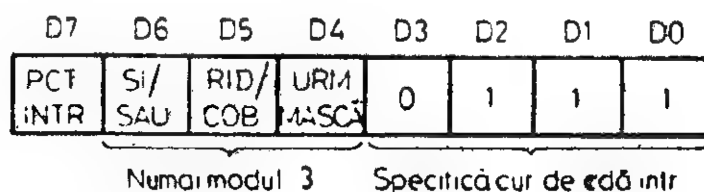

Fig. 4.29. Cuvîntul de comandă a întreruperilor.

Dacă urmează un cuvînt mască, bitul D4 din figura 4.30 trebuie să fie unu, iar următorul cuvînt înscris în port trebuie să fie masca, cu configuraţia indicată în figura 4.30.

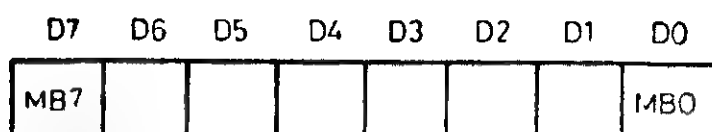

Fig. 4.30. Cuvîntul mască.

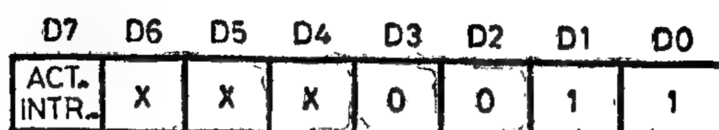

Fig. 4.31. Cuvîntul de activare/dezactivare a logicii de întrerupere.

Bistabilul de activare a logicii de întrerupere a portului poate fi poziționat în unu, fără a modifica restul cuvîntului de comandă a întreruperilor, folosind un cuvînt de comandă cu structura din figura 4.31.

4.9. Interfața serială programabilă SIO

Interfața SIO, prevăzută cu două canale, este destinată aplicațiilor de transmisie serială a datelor, folosind microcalculatoare.

SIO are în principal funcția de convertor/unitate de comandă, pentru transformarea datelor de la forma serială, la forma paralelă și invers. Ea este capabilă să manipuleze formate asincrone, protocoale sincrone orientate pe octet (BSC-IBM)*, ca și protocoalele sincrone orientate pe bit (HDLC și SDLC)**. De asemenea, în alte aplicații, privind conectarea unor echipamente seriale (casetă magnetică, etc.), SIO poate fi utilizat pentru asigurarea protocolului necesar. Pentru verificarea corectitudinii datelor la recepție/transmisie, SIO este prevăzută cu facilități de generare și verificare a codurilor (CRC***). Interfața poate fi cuplată la canale de comunicații telefonice/telegrafice, folosind echipamente de tip modem, pentru care posedă semnalele de comandă necesare.

Structura

Interfața SIO este realizată în tehnologia NMOS, pe o pastilă cu 40 terminale. Necesită o singură sursă de alimentare de +5V și un singur semnal de ceas, cu amplitudinea de 5 V. Toate intrările și ieșirile sînt compatibile TTL.

Structura interfeței, la nivel de schemă bloc, este dată în figura 4.32. Se constată că cele două canale A, B pot funcționa independent unul de celălalt, fiind prevăzute cu registrele și logica necesare conversiei serial/paralele și paralel/seriale, a datelor. Sînt prevăzute, de asemenea : interfața cu magistrala UCP, logica de comandă internă și logica de comandă a întreruperilor.

*) Binary-Synchronous Communications.
**) High Level Data Link Control și Synchronous Data Link Control.
***) Cyclic Redundancy Chekword.

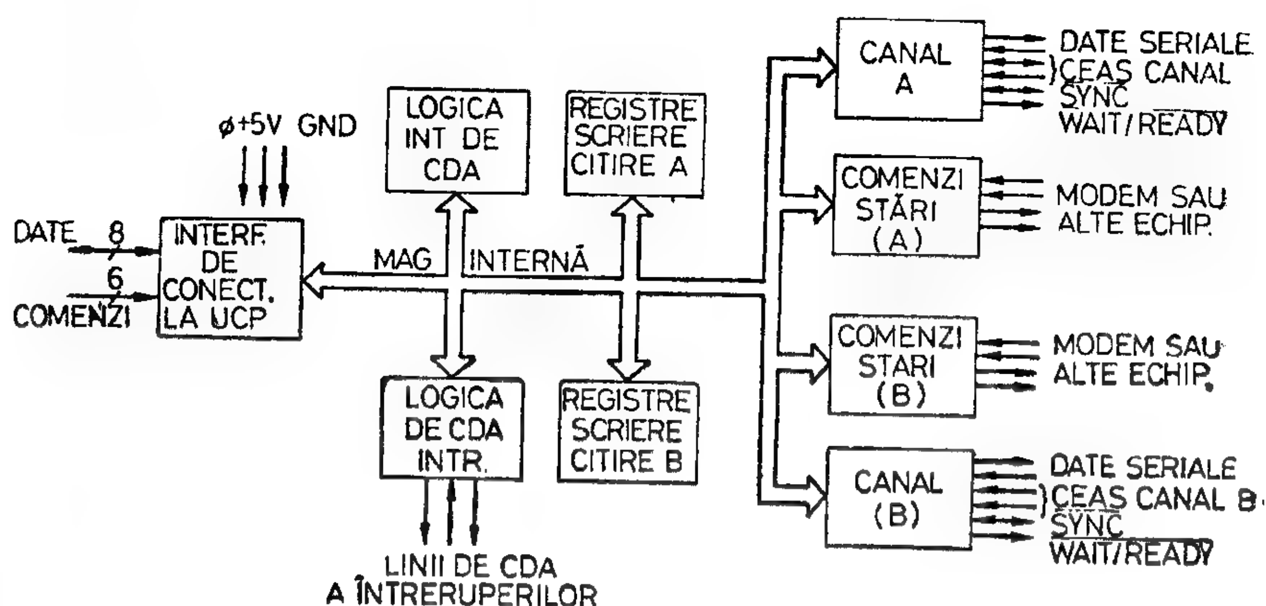

Fig. 4.32. Schema bloc a interfeței SIO.

Cele două canale lucrează în regim duplex asigurînd, în modurile sincron și isosincron, viteza de transmisie de 0÷500 K biți/s, la o frecvență a ceasului sistemului de 2,5 MHz și de 0—800 K biți/s, la o frecvență a ceasului sistemului de 4 MHz.

În modul de lucru asincron se pot manipula caractere avînd 5, 6, 7 sau 8 biți, cu 1, $1^1/_2$ sau 2 biți de stop. Paritatea poate fi : pară, impară, absentă. S-a prevăzut posibilitatea detecției erorilor de paritate, depășire și cadrare

Schema de întreruperi poate fi organizată sub forma serial-înlănțuită fără a mai fi necesară o logică externă pentru forțarea vectorului de întrerupere.

Vectorul de întrerupere forțat automat poate fi programat de către utilizator în mod corespunzător.

Circuitul dispune de facilități de manipulare a erorilor folosind coduri ciclice redondante: CRC-16 sau CRC-CCITT, pentru verificări de cadre de blocuri.

Descrierea terminalelor (fig. 4.33)

D7÷D0 — *Magistrala de date a sistemului* (bidirecțională, cu posibilitatea de a intra în starea de mare impedanță). Pe această magistrală se transferă date și comenzi între UCP și SIO.

B/$\overline{\mathbf{A}}$ — *Selecția canalului A sau B.* Semnalul de nivel ridicat selectează canalul B. Canalul selectat va fi folosit pentru transferul datelor cu UCP. Adesea pentru selecție se folosește bitul A0 al magistralei de adrese a UCP

C/$\overline{\mathbf{D}}$ — *Selecție comanda sau date.* Semnalul pe nivel ridicat selectează comanda.

În acest mod se definește tipul informației care se vehiculează între UCP și SIO. Pe durata unei scrieri în SIO, dacă această intrare este pe nivel ridicat, informația transmisă de UCP către canal este interpretată ca o comandă.

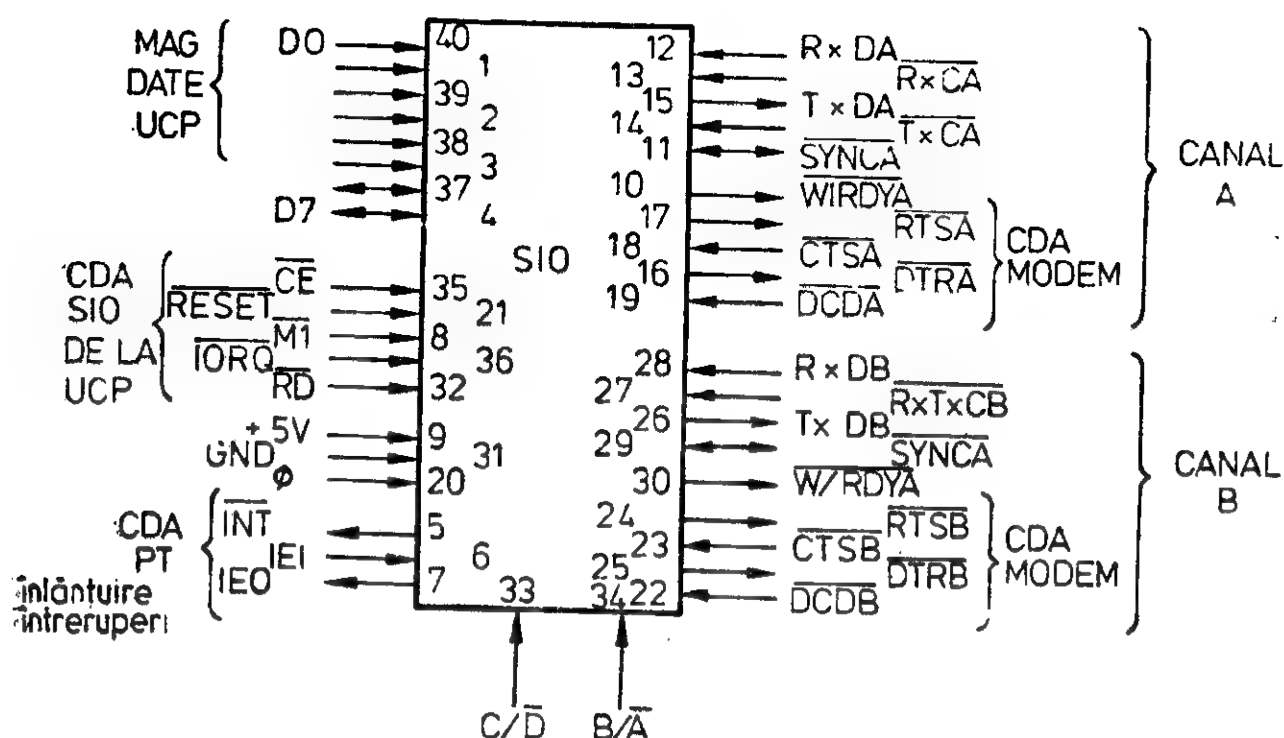

Fig. 4.33. Terminalele interfeței SIO.

În caz contrar, este interpretată ca informație. Pentru această funcțiune se folosește adesea bitul A1, al magistralei de adrese a UCP.

$\overline{CE}$ — *Activare circuit* (activ pe nivel coborît). Semnalul $\overline{CE}$ activ determină SIO să accepte comenzi sau date de la UCP, pe durata unui ciclu de scriere, sau să transmită date, pe durata unui ciclu de citire.

Φ — *Ceasul sistemului*. Asigură sincronizarea semnalelor interne în SIO.

$\overline{M1}$. — *Ciclul mașină* $\overline{M1}$ (activ pe nivel coborît). Cînd $\overline{M1}$ este activ simultan cu $\overline{IORQ}$, SIO va interpreta această situație ca o recunoaștere a cererii de întrerupere din partea echipamentului cu prioritatea cea mai mare, dacă ea reprezintă acest echipament.

$\overline{IORQ}$ — *Cerere de I/E*, intrare furnizată de UCP folosită în conjuncție cu B/$\overline{A}$, C/$\overline{D}$, $\overline{CE}$ și $\overline{RD}$ pentru a transforma comenzi și date între UCP și SIO. Cînd $\overline{CE}$, $\overline{RD}$ și $\overline{IORQ}$ sînt active, canalul selectat de B/$\overline{A}$ transferă date către UCP. Cînd $\overline{CE}$ și $\overline{IORQ}$ sînt active, dar $\overline{RD}$ este inactiv, canalul selectat de B/$\overline{A}$ primește informație de la UCP sub formă de date sau comenzi, după cum este specificat de semnalul C/$\overline{D}$. Cînd $\overline{IORQ}$ și $\overline{M1}$ sînt simultan active, UCP recunoaște o cerere de întrerupere, iar SIO va plasa automat vectorul său de întrerupere pe magistrala de date a UCP, dacă reprezintă echipamentul cu prioritatea cea mai mare, care solicită întreruperea.

$\overline{RD}$ — *Semnal corespunzător unui ciclu de citire*. Este emis de UCP, pentru a specifica o operație de citire din memorie sau de la un port de intrare. Pentru a transfera date de la SIO către UCP se folosește în conjuncție cu semnalele B/$\overline{A}$, $\overline{CE}$ și $\overline{IORQ}$.

$\overline{\text{RESET}}$ — *Semnal de inițializare*, activ pe nivel coborît. Semnalul de intrare $\overline{\text{RESET}}$ dezactivează receptorii și emițătorii din SIO, forțează în zero ieșirile TxDA și TxDB, aduce semnalele de comandă pentru modemuri la nivel ridicat și dezactivează toate întreruperile. Registrele de comandă trebuie să fie reinițializate după ce SIO a primit semnalul $\overline{\text{RESET}}$, înainte ca datele să fie transmise sau recepționate.

IEI — *Semnal de intrare*, care specifică întrerupere activă (activ pe nivel ridicat). Semnalul este folosit împreună cu IEO pentru a realiza o schemă de priorități înlănțuite, atunci cînd există mai multe echipamente, care lucrează n întreruperi.

Un nivel ridicat specifică faptul că nu există un alt echipament cu o prioritate mai mare în situația de a fi cerut o întrerupere și care este în mod curent tratată de către UCP.

IEO — *Semnal de ieșire* care specifică întrerupere activă. Este activ pe nivel ridicat. IEO este la nivel ridicat, dacă IEI este la nivel ridicat și dacă UCP nu tratează o cerere de întrerupere furnizată de acest SIO. Acest semnal blochează echipamentele cu prioritate mai mică de a cere întreruperi, în timp ce un echipament cu prioritate mai mare este servit, prin rutina lui specifică, de către UCP.

$\overline{\text{INT}}$ — *Cerere de întrerupere* (ieșire, cu colectorul în gol, activă pe nivel coborît). Cînd SIO solicită o întrerupere forțează $\overline{\text{INT}}$ la nivel coborît.

$\overline{\text{W}}/\overline{\text{RDYA}}$, $\overline{\text{W}}/\overline{\text{RDYB}}$ — (Wait/Ready A, Wait/Ready B). Acestea reprezintă *ieșiri cu colectorul în gol*, cînd sînt programate pentru funcția Wait, și sînt comandate la nivel ridicat sau coborît, cînd sînt programate pentru funcția Ready. Aceste ieșiri cu rol dublu pot fi programate ca linii Ready, pentru unitatea de comandă DMA sau ca linii Wait, pentru sincronizarea UCP cu debitul de date al SIO. Starea de inițializ are corespunde ieșirii în gol.

$\overline{\text{CTSA}}$, $\overline{\text{CTSB}}$ — (Clear to Send). *Intrări active pe nivel coborît.* Cînd sînt programate pentru autoactivare, un semnal coborît pe aceste intrări activează emițătorul respectiv. În cazul în care nu sînt programate pentru autoactivare, ele pot fi folosite ca intrări universale. Ele sînt prevăzute cu trigger-e Schmitt pentru semnale cu fronturi. ente. Aceste semnale vor întrerupe UCP pe ambele tranziții ale nivelurilor logice.

$\overline{\text{DCDA}}$, $\overline{\text{DCDB}}$ — (Data Carrier Detect). *Intrări active pe nivel coborît.* Aceste intrări au rolul de activare a receptorului, în cazul în care SIO a fost programat pentru autoactivare. În caz contrar, ele se pot folosi ca intrări de uz general. Pentru a reacționa la fronturi lente sînt prevăzute cu trigger-e Schmitt. Impulsurile obținute pe ambele tranziții ale fronturilor generează întreruperi către UCP.

RxDA, RxDB. *Intrări pentru recepția datelor*, active pe nivel ridicat.

TxDA, TxDB. *Ieșiri pentru transmisia datelor*, active pe nivel ridicat.

$\overline{\text{RxCA}}$, $\overline{\text{RxCB}}$. *Intrări pentru orologiile de recepție.* Datele recepționate sînt testate pe frontul crescător al lui $\overline{\text{RxC}}$, cu o frecvență de 1, 16, 32 sau 64 ori mai mare decît viteza de transmisie în modurile asincrone. Sînt prevăzute cu trigger-e Schmitt.

TxCA, TxCB — *Intrări pentru orologiile de transmisie*, active pe nivel coborît. Informațiile pe liniile de date se modifică pe frontul căzător al semnalului TxC. În modurile asincrone frecvențele orologiilor de transmisie și recepție trebuie să fie aceleași (1, 16, 32 sau 64 ori mai mare decît frecvența cu care sînt recepționate datele). Intrările sînt prevăzute cu trigger-e Schmitt.

RTSA, RTSB (Request to Send). *Ieșiri active pe nivel coborît*. Cînd în registrul intern W5, bitul D1 (RTS) este poziționat în unu, ieșirea RTS trece pe un nivel coborît. În modul asincron, cînd același bit D1 este forțat în zero, ieșirea trece pe nivel ridicat, dacă emițătorul este vid. În modul sincron RTS urmărește starea bitului D1 (RTS) din registrul intern W5.

DTRA, DTRB (Data Terminal Ready). *Ieșiri active pe nivel coborît*. Aceste ieșiri urmăresc starea programată a bitului DTR (D7) din registru intern W5.

SYNCA, SYNCB. *Sincronizări*. Intrări/ieșiri active pe nivel coborît. În modul asincron de recepție, ele reprezintă intrări similare cu CTS și DCD. În acest mod, tranzițiile pe aceste linii afectează starea biților Sync/Hunt, din registrul de recepție RØ. În modul de sincronizare externă, aceste linii se folosesc ca intrări. După ce s-a detectat caracterul de sincronizare, logica externă trebuie să aștepte, pentru a activa intrarea SYNC, un interval de timp corespunzător la două cicluri de recepție. După ce SYNC a fost forțat la nivel coborît, el se va menține la acest nivel pînă cînd UCP informează logica externă că s-a pierdut sincronizarea sau că va începe un nou mesaj. Asamblarea caracterelor începe pe frontul crescător al lui RxC, care precede frontul căzător al semnalului SYNC, în modul de Sincronizare externă.

În cazul modului de sincronizare internă, terminalele SYNCA, SYNCB funcționează ca ieșiri, care sînt active pe durata acelui ciclu al ceasului de recepție (RxC), în care sînt recunoscute caracterele sync. Condițiile sync nu sînt forțate în bistabile, astfel că, aceste ieșiri sînt active de fiecare dată, cînd se recunoaște un caracter sync.

Variante ale interfeței SIO

Restricția referitoare la cele 4Ø terminale ale capsulei face imposibil accesul din exterior la ceasul pentru recepție, ceasul pentru transmisie, DTR și SYNC simultan, pentru ambele canale. De aceea, canalul B va sacrifica un semnal sau va reuni pe același terminal două semnale. Astfel, sînt oferite trei variante:

— SIO/Ø are toate cele patru semnale, cu observația că TxCB și RxCB sînt grupate pe același terminal,

— SIO/1 sacrifică DTRB și menține TxCB, RxCB și SYNCB,

— SIO/2 sacrifică SYNCB și menține TxCB, RxCB și DTRB

Arhitectura SIO

Structura internă a SIO include interfața cu UCP, logica internă de comandă și logica de întrerupere, precum și cele două canale duplex. Fiecare

canal conţine registre de scriere şi citire şi logica pentru comenzi şi stări, care asigură interfaţa cu modemurile sau alte echipamente externe.

Registrele de citire şi scriere constau din cinci registre de comandă, de cîte 8 biţi, două registre pentru caracterele de sincronizare şi două registre de stare. Vectorul de întrerupere este înscris într-un registru suplimentar de 8 biţi (WR2-registrul de scriere 2) din canalul B. Registrele pentru cele două canale sînt marcate după cum urmează :

WR÷ØWR7 — registrele de scriere Ø÷7,
RR÷ØRR2 — registrele de citire Ø÷2.

Funcţiunile registrelor sînt date mai jos :

RRØ — conţine starea tamponului de emisie/recepţie, starea întreruperii şi stări externe ;
RR1 — conţine starea condiţiilor speciale de recepţie ;
RR2 — memorează vectorul modificat de întrerupere (numai canalul B) ;
WRØ — stochează indicatorii registrelor, iniţializarea CRC, comenzile de iniţializare pentru diferite moduri ;
WR1 — defineşte întreruperea de Emisie/Recepţi şi modul de transfer al datelor ;
WR2 — conţine vectorul de întrerupere (numai canalul B) ;
WR3 — stochează parametrii de recepţie şi comandă ;
WR4 — memorează diverşi parametrii de recepţie şi comandă ;
WR5 — memorează parametrii de emisie şi comandă ;
WR6 — conţine caracterul Sync sau cîmpul de adresă SDLC ;
WR7 — conţine caracterul Sync sau semaforul SDLC.

Logica pentru ambele canale asigură formatele, sincronizarea şi validarea datelor transferate către şi de la interfaţa canalului. Intrările de comanda ale modemului $\overline{CTS}$ şi $\overline{DCD}$ sînt monitorizate de o logică discretă de comandă, sub controlul programului.

Pentru cazul întreruperilor vectorizate cu forţare automată, logica de comandă determină care canal şi care dispozitiv, în cadrul canalului respectiv, are cea mai mare prioritate. Prioritatea cea mai mare o are canalul A, iar în cadrul canalului Recepţia, Transmisia şi întreruperile Externe/Stare au priorităţile în ordine descrescîndă.

Ambele canale sînt prevăzute cu registre identice la recepţie şi transmisie.

Recepţia este asigurată printr-un tampon de trei registre de cîte 8 biţi organizate sub forma primul intrat-primul ieşit (FIFO) şi de un registru de deplasare-receptor. Aceasta permite crearea unui interval de timp suplimentar pentru ca UCP să trateze o întrerupere la sosirea unui bloc de date. Datele recepţionate pot fi transferate prin lanţul de date sau lanţul de verificare CRC, în funcţie de modul selectat, iar în modul asincron şi de lungimea caracterului.

Emisia este asigurată cu ajutorul unui registru de date, de 8 biţi, care se încarcă de la magistrală internă şi de un registru de deplasare emiţător, de 2Ø de biţi, care poate fi încărcat din tampoanele (W6, W7) ale caracterelor de sincronizare sau de la registrul de date.

SIO poate fi examinat ca interfaţă specializată pentru transmisii seriale, în cadrul familiei de circuite ale microprocesorului Z8Ø sau ca dispozitiv de co-

municații, care emite și recepționează date sub formă serială, corespunzăto anumitor protocoluri.

În primul caz SIO utilizează liniile de date, adrese și comenzi ale microprocesorului Z8∅ și se încadrează în structura sistemului său de întreruperi.

Pentru transferul datelor, al stărilor și comenzilor către/dela UCP, SIO poate folosi metodele : interogare, întreruperi (vectorizate sau nevectorizate) și transferul în blocuri. Acesta din urmă se poate realiza sub controlul UCP sau al circuitului de acces direct la memorie (DMA).

Interogarea se referă la examinarea stărilor conținute în registrele RR∅, pentru fiecare canal. Registrele de stare RR∅ și RR1 sînt actualizate cu ocazia efectuării fiecărei funcții în SIO. Pentru aceasta, modurile de întrerupere ale SIO trebuie să fie dezactivate.

Biții de stare din RR∅ servesc ca o recunoaștere a cererii de interogare. Biții D∅ și D2, din RR∅, specifică necesitatea unui transfer de date. Același registru conține indicații privind erorile sau alte condiții speciale de stare. Nu este necesară citirea din RR1 a stării corespunzătoare condiției speciale de recepție, deoarece biții de stare din RR1 trebuie să fie însoțiți de starea de disponibilitate a unui caracter (data în RR∅.

Întreruperile în SIO sînt organizate într-o manieră care permite un răspuns rapid, în timp real. Registrele WR2 și RR2, din canalul B, conțin vectorul de întrerupere necesar stabilirii adresei de start, a rutinei de tratare. Vectorul de întrerupere din RR2 poate fi modificat, prin program, pentru a putea specifica direct una din cele opt rutine de tratare a întreruperilor. Prin poziționarea în unu a bitului D2, din WR1, vectorul de întrerupere din WR2 poate fi modificat în conformitate cu prioritățile atribuite diferitelor condiții de întrerupere.

Principalele surse de întrerupere se referă la : emisie, recepție și stări/externe.

Fiecare sursă de întrerupere este activată sub controlul programului.

La activarea întreruperii pentru emisie, UCP va fi întrerupt cînd tamponul de emisie devine vid.

În cazu activării întreruperii la recepție, UCP poate fi întrerupt în următoarele situații :

— întrerupere la primul caracter recepționat,

— întrerupere după recepționarea tuturor caracterelor,

— întrerupere la condiții speciale de recepție (în modul caracter sau mesaj).

Întreruperile referitoare la stări/externe sînt asociate cu tranzițiile semnalelor $\overline{CTS}$, $\overline{DCD}$ și $\overline{SYNC}$ și de unele condiții de eroare.

Transferurile de date în blocuri, în conjuncție cu UCP sau DMA, sînt realizate folosind semnalele $\overline{WAIT}/\overline{READY}$, în asociație cu biții W/R, din registru WR1. Ieșirea $\overline{WAIT}/\overline{READY}$ poate fi definită sub controlul programului ca linie $\overline{WAIT}$, pentru UCP (în modul transfer de bloc), sau ca linie READY, pentru DMA (în modul transfer de bloc). Pentru UCP, ieșirea $\overline{WAIT}$

indică faptul că SIO nu este pregătit pentru transfer, solicitînd UCP să-şi extindă ciclul de I/E. Pentru unitatea de comandă DMA, ieşirea READY specifică faptul că SIO este pregătit pentru a transfera date de/la la memorie.

Ca dispozitiv pentru recepţia/emisia serială a datelor, SIO asigură două canale independente, care pot lucra în modul duplex. Ele pot fi programate să lucreze în modurile asincrone, sincron şi SDLC (HDLC).

În continuare se vor trata pe scurt numai modurile asincrone*. SIO poate manipula caractere de 5—8 biţi prevăzute opţional cu bit de paritate (pară/impară) şi cu biţi de start, stop (1, $1^1/_2$, 2).

Emisia poate fi întreruptă în orice moment. La recepţie, UCP este întrerupt numai la începutul şi sfîrşitul caracterului.

Erorile de cadru sau de depăşire detectate sînt memorate împreună cu caracterul în cadrul căruia au apărut. Erorile de cadru apar ca urmare a adăugării unui interval de timp de $1^1/_2$ bit, la punctul la care începe căutarea pentru bitul de start al unui nou caracter.

Programarea SIO se realizează printr-o serie de comenzi care iniţializează modul de bază de operare şi apoi alte comenzi care stabilesc condiţiile în cadrul modului selectat. De exemplu, în modul asincron se stabilesc mai întîi : lungimea caracterului, frecvenţa orologiului, numărul biţilor de stop, condiţia de paritate, modul de întrerupere şi în final se activează emiţătorul sau receptorul. Parametrii pentru registrul WR4 vor fi transmişi înaintea altor parametri, de către rutina de iniţializare.

Ambele canale conţin registre de comandă, care trebuie să fie programate separat înainte de a se începe alte operaţii. Pentru aceasta UCP va folosi intrările C/$\overline{D}$, B/$\overline{A}$ ale SIO.

Registrele de citire. SIO conţine trei registre RRØ-RR2, care pot fi citite pentru a obţine informaţia de stare pentru fiecare canal (fig. 4.34). Informaţiile de stare includ condiţiile de eroare, vectorul de întrerupere şi semnalele standard ale interfeţei de comunicaţie.

Pentru a citi conţinutul unui registru selectat, diferit de RRØ, este necesar mai întîi să se scrie în WRØ un octet indicator în acelaşi mod ca în cazul operaţiei de scriere într-un registru. În continuare, executînd o instrucţiune de intrare, conţinutul registrului adresat poate fi citit.

Registrele de scriere. Ele sînt în număr de opt, pentru fiecare canal, şi pot fi programate separat. Cu excepţia lui WRØ, programarea registrelor de scriere necesită doi octeţi. Primul octet conţine trei biţi (DØ—D2), care indică registrul selectat, iar al doilea va reprezenta cuvîntul de comandă propriu-zis.

Registrul WRØ constituie un caz special prin aceea că toate comenzile de bază (CMDØ—CMD2) pot fi asigurate printr-un singur octet. Semnalul Reset (intern/extern) iniţializează indicatorul DØ—D2 la WRØ.

*) A se vedea : Z8Ø-SIO Technical Manual, ZILOG Corp. 1980.

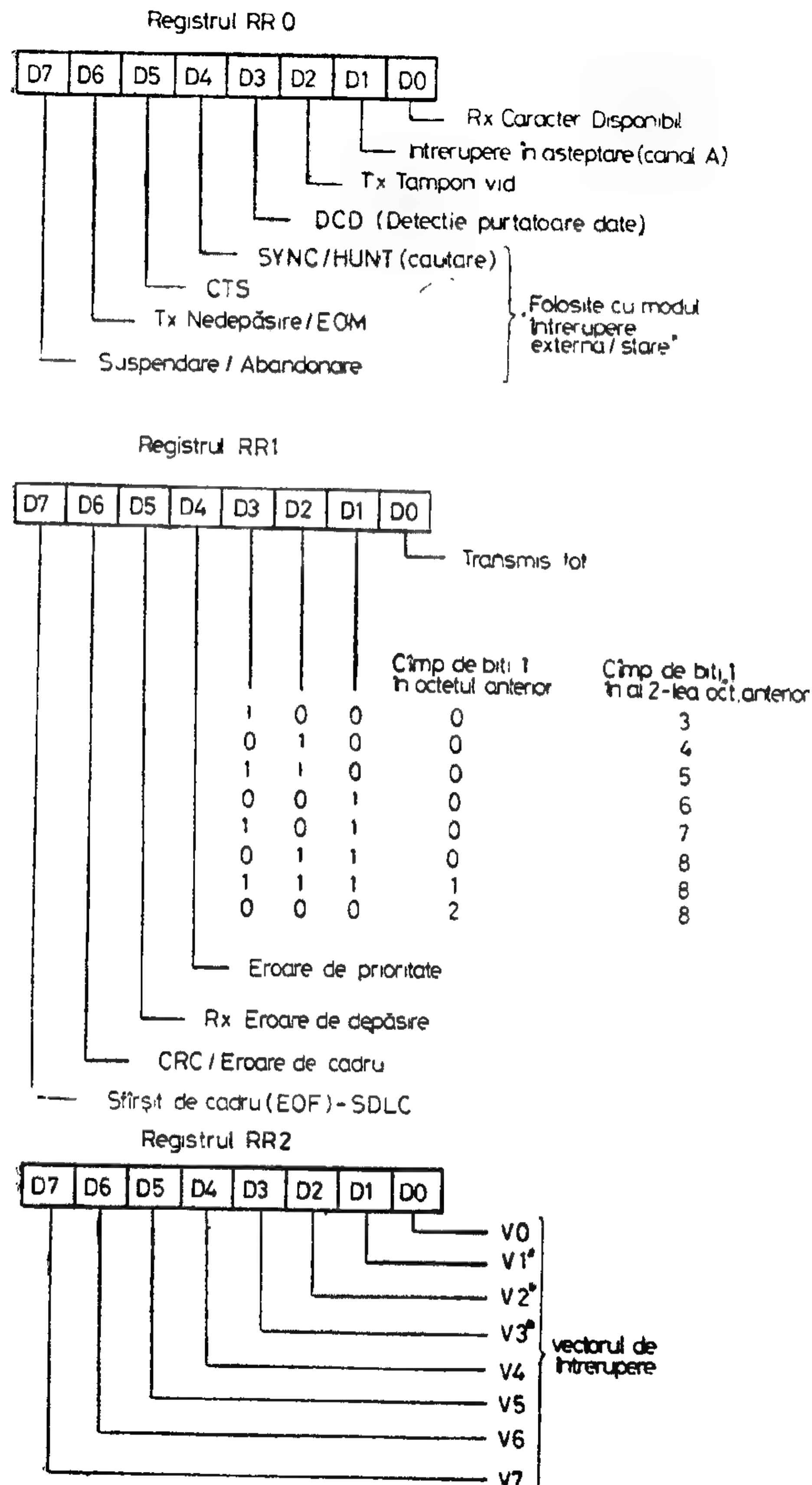

Fig. 4.34. Registrele de citire RRO-RR2.

În figura 4.35 a, b, c, d, sînt date modalităţile de manipulare ale registrelor WRØ—WR7 şi semnificaţiile lor la nivel de biţi.

Sincronizarea SIO

În legătură cu sincronizarea SIO vor fi examinate ciclurile de citire, scriere, recunoaştere, întrerupere şi revenire din întrerupere.

Ciclul de citire, generat de execuţia unei instrucţiuni de intrare pentru citirea datelor sau a stărilor din SIO, se caracterizează prin semnalele date în figura 4.36.

Ciclul de scriere, generat de execuţia unei instrucţiuni de ieşire pentru înscrierea în SIO a datelor sau comenzilor, este ilustrat în figura 4.37.

Ciclul de recunoaştere a unei întreruperi este prezentat în figura 4.38. După recepţionarea unui semnal de întrerupere $\overline{INT}$, UCP va trimite ca răspuns semnalele $\overline{M1}$ şi $\overline{IORQ}$. Circuitele înlănţuite de întrerupere vor determina cererea activă cu prioritatea cea mai mare, din cadrul lanţului. Intrarea IEI a perifericului cu prioritatea cea mai mare este la nivel ridicat. Perifericele ce nu au o întrerupere care aşteaptă să fie tratată sau o întrerupere în curs de servire vor avea semnalele IEO=IEI. Perifericul care are o întrerupere ce aşteaptă să fie tratată sau în curs de tratare forţează ieşirea IEO la nivel coborît.

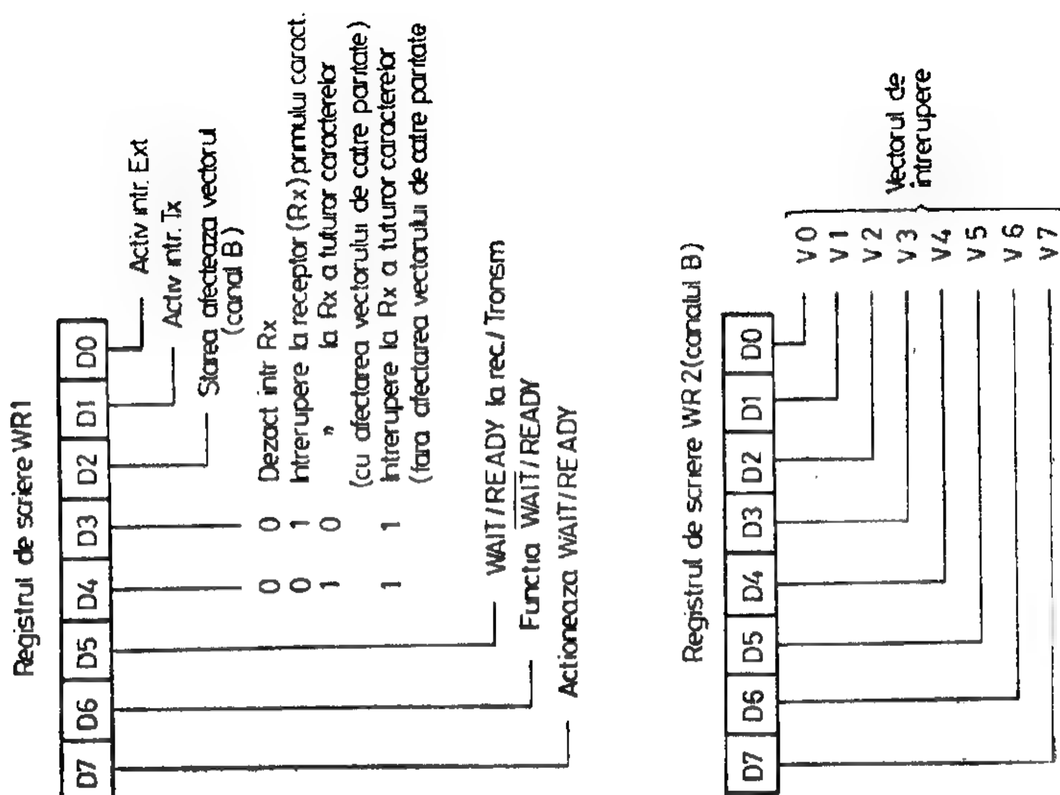
Pentru a asigura condiţii stabile în cadrul lanţului de întrerupere, se vor bloca, pe durata semnalului $\overline{M1}$, toate modificările asociate cu apariţia unor eventuale noi cereri de întrerupere. Cînd $\overline{IORQ}$ este la nivel coborît, elementul care solicită întreruperea şi are prioritatea cea mai mare (acela cu IEI la nivel ridicat) plasează vectorul său de întrerupere pe magistrala de date şi îşi activează bistabilul intern, care specifică condiţia de întrerupere în curs de servire.

Ciclul de revenire din întrerupere este ilustrat prin diagrama de semnale din figura 4.39. La sfîrşitul unei rutine de tratare a întreruperii, UCP forţează în mod normal o instrucţiune RETI, constînd din doi octeţi (ED-4D).

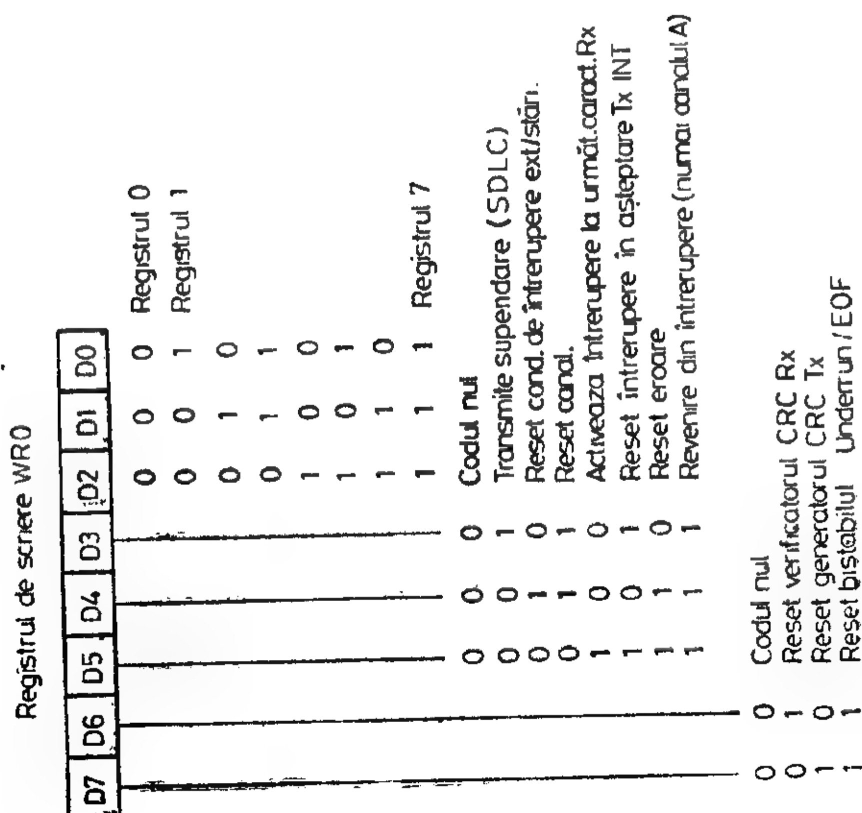
RETI dezactivează bistabilul care specifică condiţia de întrerupere în curs de tratare, pentru elementul a cărui cerere de întrerupere a fost tratată. În acest scop, pe lanţul de priorităţi vor avea loc mai multe operaţii. Astfel, pe lanţul de prioritate se poate detecta o cerere de întrerupere în aşteptarea tratării, fără a se putea face o distincţie între o cerere de întrerupere în curs de tratare şi o cerere de întrerupere cu prioritate mai mare, care încă nu a fost recunoscută de către UCP. La decodificarea octetului ED, lanţul va suferi o modificare în sensul că IEO este forţat la nivel ridicat pentru oricare întrerupere ce nu a fost recunoscută. Astfel, lanţul identifică elementul cu cererea de întrerupere în curs de tratare ca pe acela cu intrarea IEI la nivel ridicat şi ieşirea IEO la nivel coborît. Dacă următorul octet este 4D, bistabilul de întrerupere în curs de servire se dezactivează.

Numărul de echipamente care pot fi plasate în lanţul de prioritate (prin interfeţele de tip SIO, PIO etc.) sînt limitate de timpul necesar parcurgerii semnalelor de activare/inhibare pe lanţul respectiv. Se pot folosi tehnicile bazate pe utilizarea unui circuit de transport anticipat sau pe extinderea ciclului de recunoaştere a unei întreruperi.

În figura 4.40 se prezintă imbricarea cererilor de întrerupere în cadrul unei organizări cu prioritate înlănţuită.

Registrul de scriere WR1
D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1 D0
Activ intr. Ext
Activ intr. Tx
Starea afecteaza vectorul (canal B)
0 0 Dezact intr Rx
0 1 Intrerupere la receptor (Rx) primului caract.
1 0 " la Rx a tuturor caracterelor (cu afectarea vectorului de catre paritate)
1 1 Intrerupere la Rx a tuturor caracterelor (fara afectarea vectorului de catre paritate
WAIT/READY la rec./Transm
Functia WAIT/READY
Actioneaza WAIT/READY
Registrul de scriere WR 2(canalul B)
D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1 D0
V0
V1
V2
V3
V4
V5
V6
V7
Vectorul de intrerupere

Registrul de scriere WR0
D7 D6 D5 D4 D3 D2 D1 D0
0 0 0 Registrul 0
0 0 1 Registrul 1
0 1 0
0 1 1
1 0 0
1 0 1
1 1 0
1 1 1 Registrul 7
0 0 0 Codul nul
0 0 1 Transmite supendare (SDLC)
0 1 0 Reset cond. de întrerupere ext/stări.
0 1 1 Reset canal.
1 0 0 Activeaza întrerupere la următ.caract.Rx
1 0 1 Reset întrerupere în așteptare Tx INT
1 1 0 Reset eroare
1 1 1 Revenire din întrerupere (numai canalul A)
0 0 Codul nul
0 1 Reset verificatorul CRC Rx
1 0 Reset generatorul CRC Tx
1 1 Reset bistabilul Underrun/EOF

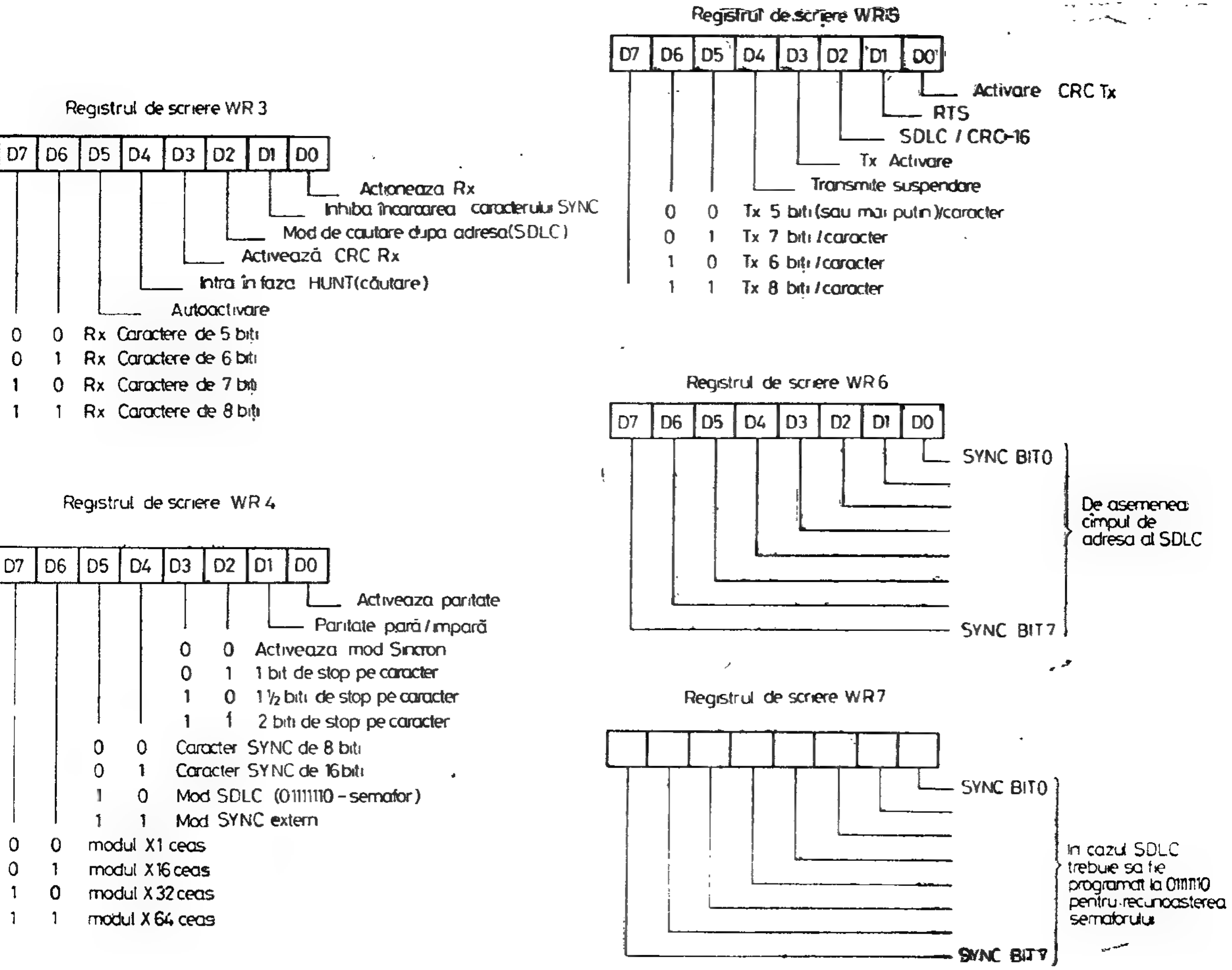

Fig. 4.35. Registrele de scriere WR0-WR7.

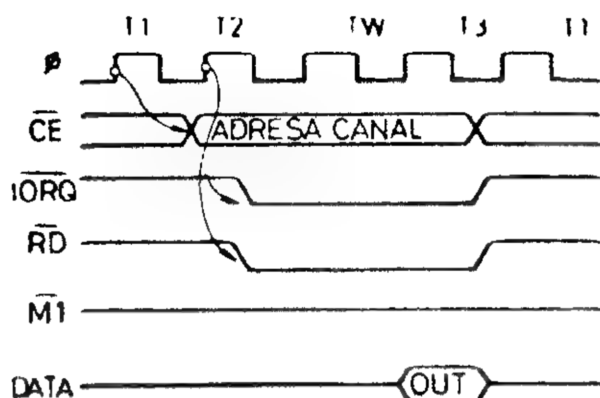

Fig. 4.36. Ciclul de citire.

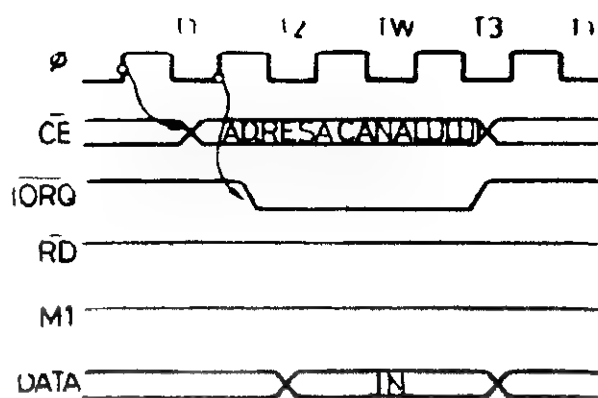

Fig. 4.37. Ciclul de scriere.

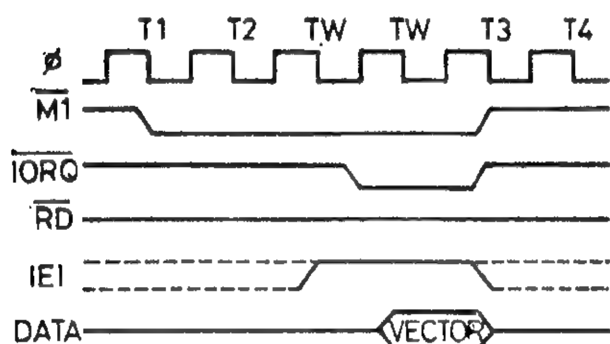

Fig. 4.38. Ciclul de recunoaștere a unei întreruperi.

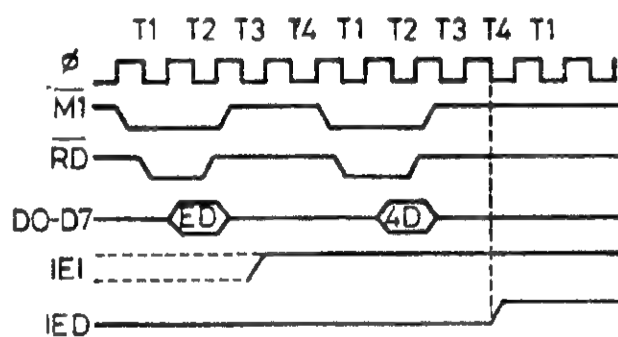
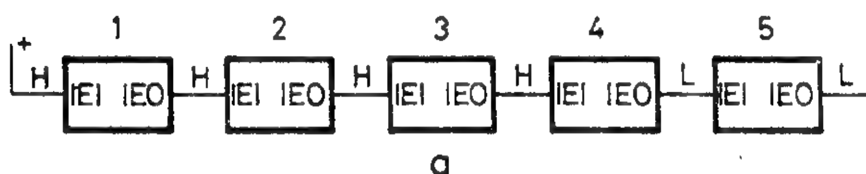
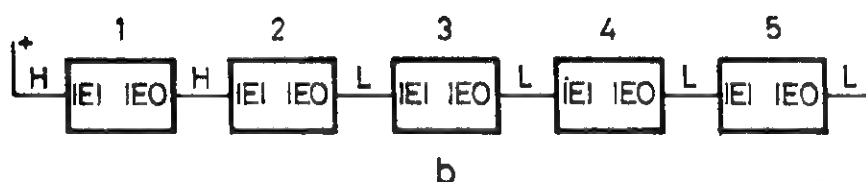
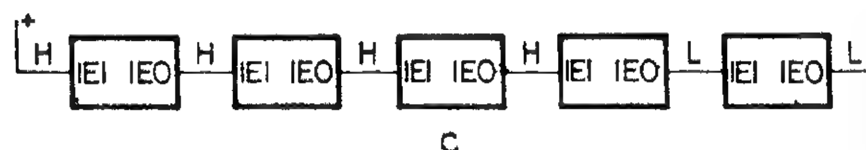

Fig. 4.39. Ciclul de revenire din întrerupere.

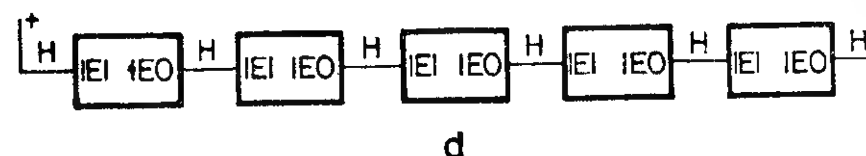

Fig. 4.40. Imbricarea cererilor de întrerupere.
a) întrerupere în curs de servire la elementul 4; b) întrerupere recunoscută și în curs de servire la elementul 2 și suspendarea servirii întreruperii cerute la elementul 4; c) revenire la tratarea cererii de întrerupere cerute de elementul 4; d) absența cererilor de tratare a întreruperilor.

4.10. Circuitul Contor-temporizator-CTC

Circuitul Contor-temporizator (CTC) reprezintă un dispozitiv programabil cu patru canale, care asigură funcţiunile de contorizare şi temporizare pentru unitatea centrală de prelucrare Z80. Sub controlul programat al UCP, circuitul CTC poate fi configurat la nivel de canal independent pentru a lucra în diverse moduri.

CTC este realizat în tehnologia NMOS, pe o pastilă cu 28 terminale, cu o singură sursă de alimentare de +5 V şi cu un ceas monofazic cu amplitudinea de +5 V. Cele patru canale se pot programa independent pentru a funcţiona ca numărătoare pe 8 biţi sau în calitate de canale de temporizare pe 16 biţi.

Schema bloc a CTC este dată în figura 4.41 şi constă din elementele de cuplare cu magistrala UCP, logica internă de comandă, patru canale numărătoare şi logica de comandă a întreruperilor. Fiecare canal posedă un vector de întrerupere propriu, prioritatea cea mai mare avînd-o canalul zero.

Schema canalului cuprinde două registre, două numărătoare şi *logica de comandă* (fig. 4.42). Unul din registre este folosit pentru a memora o constantă

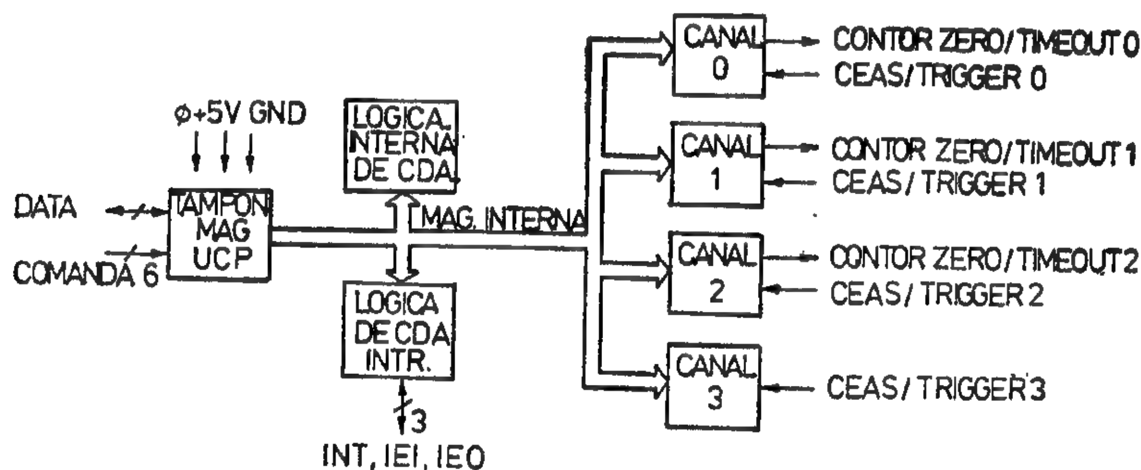

Fig. 4.41. Schema bloc a C.T.C.

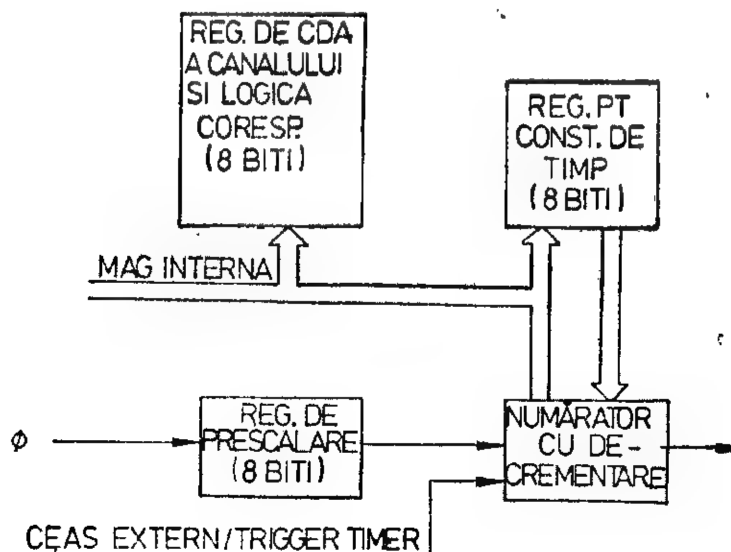

Fig. 4.42. Schema bloc a unui canal.

de timp, de opt biți, iar celălalt asigură comanda canalului. Unul din numărătoare este utilizat în regim de decrementare, cu posibilitatea de citire a conținutului, în timp ce al doilea numărător, de opt biți, se folosește pentru prescalare, divizînd frecvența ceasului, fie cu 16, fie cu 256, conform programării.

Registrul care memorează constanta de timp (8 biți) este încărcat de UCP pentru a inițializa și reîncărca numărătorul cu decrematare.

Registrul de comandă a canalului (8 biți) este încărcat de UCP, pentru a selecta modul și condițiile de funcționare ale canalului.

Numărătorul cu decrementare (8 biți) este încărcat, cu conținutul registrului pentru constanta de timp, sub controlul programului, automat, la trecerea prin zero. Conținutul său poate fi citit în orice moment de către UCP. Numărătorul este decrementat de către registrul de prescalare, în modul „timer", și de către CEAS/TRIG, în modul numărător (contor).

Numărătorul de prescalare (8 biți) divizează ceasul sistemului cu 16 sau 256, pentru comanda numărătorului cu decrementare. Este folosit în modul „timer".

Descrierea funcțiunilor terminalelor CTC (fig. 4.43).

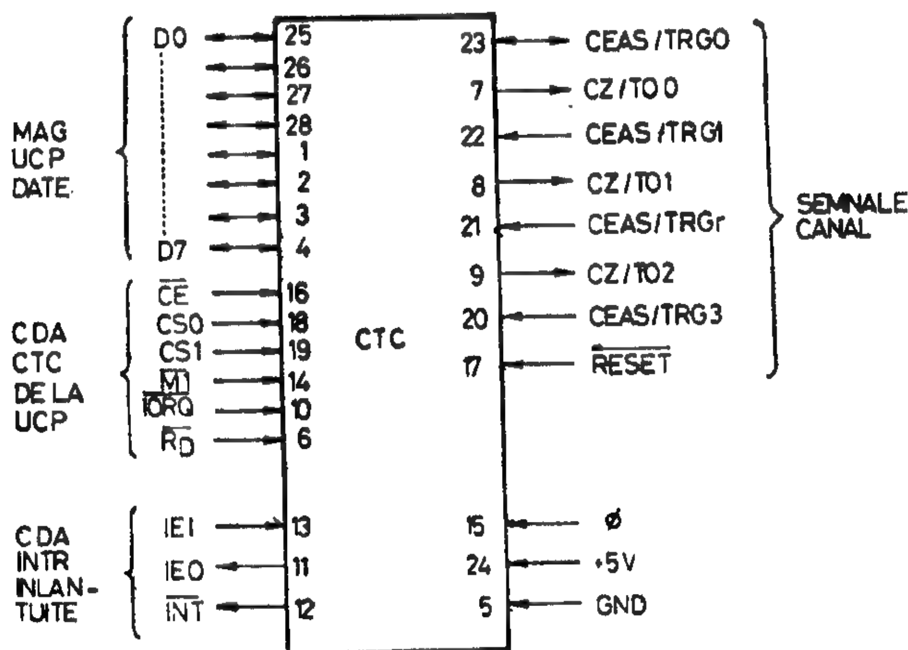

Fig. 4.43. Terminalele C.T.C.

CEAS/TRGØ...CEAS/TRG3 : *intrări de ceas extern sau de trigger de temporizare.*

CZ/TOØ...CZ/TO2 : *ieșiri* active pe nivel ridicat, *specifică trecerea prin zero a numărătorului sau „timeout-ul."*

CSØ...CS1 : *intrări* active pe nivel ridicat *pentru selecția canalului.*

DØ—D7 : *intrări/ieșiri pentru magistrala de date a UCP*, active pe nivel ridicat, cu posibilitatea intrării în starea de mare impedanță.

$\overline{\text{CE}}$ *intrare de activare a circuitului* (activă pe nivel coborît).

Φ *intrare de ceas.*

$\overline{M1}$ *intrare care specifică ciclul maşină M1*, activă pe nivel coborît.

$\overline{IORQ}$ *intrare care specifică o cerere de I/E din partea UCP*, activ pe nivel coborît.

$\overline{RD}$ *intrare* activă pe nivel coborît, *specifică o cerere de citire din partea UCP.*

IEI *intrare de activare a întreruperilor* (activă pe nivel ridicat).

IEO *ieşire de activare a întreruperilor* (activa pe nivel ridicat); împreună cu IEI formează un lanţ, pentru comanda prioritară a întreruperilor.

$\overline{INT}$ *ieşire* activă pe nivel coborît *reprezentînd cererea de întrerupere*, furnizată de un tranzistor cu colectorul neconectat.

$\overline{RESET}$ *intrare* activă pe nivel coborît, *blochează numărarea în toate canalele, dezactivează circuitele de întrerupere la nivelul canalelor.* Pe durata perioadei de iniţializare (RESET) ieşirile CZ/TO0-2 şi INT devin inactive; IEO reflectă starea lui IEI şi circuitele de ieşire ale magistralei de date trec în starea de mare impedanţă.

Funcţionarea CTC are loc în cadrul mai multor cicluri de lucru: de scriere, de citire, de recunoaştere a unei întreruperi, de revenire din întrerupere etc.

În cadrul ciclului de scriere, în CTC se încarcă: cuvîntul de comandă a canalului, constanta de timp şi vectorul de întrerupere.

Ciclul de citire este folosit pentru a aduce în UCP conţinutul numărătorului cu decrementare, în modul de lucru numărător. Valoarea citită corespunde numărului de fronturi crescătoare ale semnalului extern de ceas, pînă la începutul perioadei T2, în cadrul execuţiei operaţiei de citire.

Ciclurile de recunoaştere a întreruperii şi *revenirii din întrerupere* sînt asemănătoare cu cele ale circuitelor PIO şi SIO. Întreruperile la nivelurile canalelor sînt înlănţuite, cu prioritatea cea mai mare acordată canalului zero.

Numărarea şi temporizarea

În modul numărător fronturile crescătoare sau căzătoare ale ceasului decrementează numărătorul. Frontul este detectat asincron şi trebuie să corespundă, ca durată minimă, cu durata impulsului de ceas. Numărătorul este sincron cu Φ, ceea ce impune un interval de timp prestabilit pentru a începe decrementarea numărătorului pe frontul crescător al următorului semnal de ceas.

În modul „timer" numărătorul de prescalare trebuie să fie activat de fronturile crescător sau căzător ale intrării TRG. Frontul este detectat asincron şi trebuie să aibă o durată minimă egală, cel puţin, cu durata impulsului TRG.

Dacă temporizarea trebuie să înceapă la următorul front crescător al semnalului Φ, trebuie să se aloce un timp de stabilire corespunzător. Numărătorul de prescalare funcţionează pe fronturile crescătoare ale lui Φ.

Programarea CTC

Selecţionarea modului de operare impune folosirea unui cuvînt de comandă cu bitul D0 egal cu unu, pentru a specifica încărcarea registrului de comandă

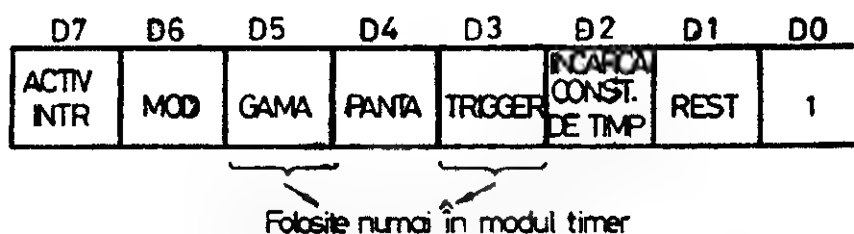

Fig. 4.44. Structura cuvîntului de selecţie a modului de operare a C.T.C.

al canalului (fig. 4.44). Semnificaţia biţilor din cuvîntul de comandă este dată mai jos:

D7=0 — *dezactivează întreruperile canalului respectiv.*

D7=1 — *activează întreruperile*, pentru a fi generate cînd numărătoru este decrementat la zero.

D6=0 — *stabileşte modul „timer"*, numărătorul fiind decrementat de către numărătorul de prescalare.

Perioada numărătorului este dată de formula:

T=tc. P. CT

unde:

tc este *perioada ceasului sistemului,*
P — *factor de prescalare* (16 sau 256),
CT — *constata de timp*, de 8 biţi, (nmax. 256).

D6=1 — *stabileşte modul numărător*, decrementarea fiind realizată de ceasul extern, fără a se utiliza prescalarea.

D5=0 — *numai în modul „timer" ceasul sistemului Φ este divizat cu 16,* în numărătorul de prescalare.

D5=1 — *numai în modul „timer", ceasul sistemului Φ este divizat cu 256,* în numărătorul de prescalare.

D4=0 — *în modul „timer" frontul negativ al semnalului trigger amorsează operarea; în modul numărare contorul este decrementat pe fronturile negative.*

D4=1 — *în modul „timer" frontul pozitiv al semnalului trigger amorsează operarea; în modul numărare contorul este decrementat pe fronturile pozitive.*

D3=0 — *numai în modul „timer", „timer"-ul începe operarea pe frontul crescător al perioadei T2, în ciclul maşină, care urmează după încărcarea constantei de timp.*

D3=1 — *numai în modul „timer", un „trigger" extern este validat pentru amorsarea operării „timer-ului", după frontul crescător al perioadei T2, din ciclul maşină, care urmează după încărcarea constantei de timp.* Numărătorul de prescalare este decrementat cu două cicluri de ceas mai tîrziu, dacă timpul de stabilire este ales corespunzător, în caz contrar decrementarea începe cu trei cicluri mai tîrziu.

D2=0 — *după cuvîntul de comandă al canalului nu va urma constanta de timp.* Pentru a iniţia funcţionarea canalului, trebuie să fie înscrisă o constantă de timp egală cu unu.

D2=1 — *constanta de timp pentru numărătorul cu decrementare va fi reprezentată de următorul cuvînt înscris în canalul selectat.* Dacă în timpul operării

canalului se înscrie o nouă constantă de timp, acţiunea curentă se va continua pînă la finalizare, după care noua valoare a constantei de timp va fi înscrisă în contorul cu decrementare.

D1=0 — *canalul continuă numărarea.*

D1=1 — *operaţia se blochează.* Dacă D2=1, canalul va termina operarea după încărcarea unei constante de timp, în caz contrar se va încărca un nou cuvînt de comandă.

D7	D6	D5	D4	D3	D2	D1	D0
TC7	TC6	TC5	TC4	TC3	TC2	TC1	TC0

Fig. 4.45. Structura cuvîntului constanta de timp.

Încărcarea constantei de timp (fig. 4.45) în registrul corespunzător al canalului se realizează după ce a avut loc încărcarea cuvîntului de comandă cu bitul doi poziţionat în unu. O constantă de timp egală cu 156 corespunde unui cuvînt cu toţi biţii egali cu zero.

D7	D6	D5	D4	D3	D2	D1	D0
V7	V6	V5	V4	V3	X	X	0

Fig. 4.46. Starea cuvîntului vector de întrerupere.

Încărcarea vectorului de întrerupere se realizează prin înscrierea în canalul zero, a cuvîntului corespunzător (fig. 4.46). Bitul D0 va fi egal cu zero, biţii D7—D3 conţin vectorul de întrerupere, D2 şi D1 nu sînt utilizaţi. Cînd CTC răspunde la o recunoaştere de întrerupere biţii D2 şi D1 conţin codul binar al canalului cu prioritatea cea mai mare, care a solicitat întreruperea, iar D0 este egal cu zero deoarece adresa unei rutine de tratare a întreruperii începe cu un octet par.

Capitolul 5.

Monitoarele VØ.1, VØ.2, Z8Ø–VØ.Ø

5.1. Monitorul VØ.1. *)

5.1.1. **Prezentare generală.** La pornirea calculatorului personal este lansat automat în execuţie un program de bază, Monitorul, care deţine controlul sistemului, permiţînd utilizatorului introducerea de comenzi de la tastatură. Dacă se reprezintă ansamblul hardware-software al microcalculatorului, sub forma unor cercuri concentrice (fig. 5.1), atunci în cercul din centru se află maşina de bază (hardware), apoi urmează pe primul nivel monitorul. Pe nivelurile următoare se află interpretorul de BASIC şi programele de aplicaţii.

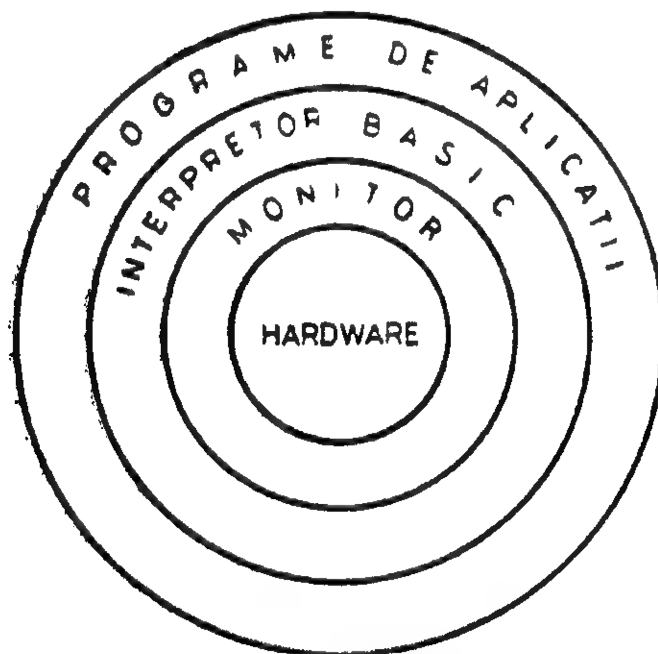

Fig. 5.1. Ierarhia sistemului.

Monitorul asigură primul nivel, cel mai de jos, de interfaţă cu utilizatorul. De asemenea, asigură interfaţa maşinii de bază cu interpretorul de BASIC. Monitorul conţine subrutinele de intrare/ieşire, pentru echipamentele periferice

---

*) Exemplele de programe sînt date cu instrucţiuni din repertoriul microprocesorului 8080, (repertoriul este dat în § 7.6) folosindu-se mnemonicele corespunzătoare.

interfaţate la microcalculatorul personal: televizor, tastatură şi casetofon audio. Utilizarea acestor subrutine simplifică foarte mult transferurile de intrare/ieşire din programele utilizator.

La lansarea în execuţie a monitorului, ecranul este şters, sînt iniţializate registrele interne de lucru ale utilizatorului şi se afişează în partea de sus stînga, pe primul rînd alfanumeric, mesajul 'AMIC', care reprezintă numele acestui program de bază. Pe rîndul următor se afişează caracterul '.', indicînd faptul că sistemul aşteaptă introducerea unei comenzi. Comenzile de monitor realizează: afişarea şi modificarea unor zone de memorie, lansarea în execuţie a programelor, afişarea şi modificarea registrelor interne ale microprocesorului şi lucrul cu casetofonul audio. Comenzile implementate în această versiune de monitor sînt date în continuare:

— B (BASIC): lansează în execuţie interpretorul de BASIC;
— C (Change): modifică registrele interne ale utilizatorului;
— D (Display): afişează pe ecranul televizorului conţinutul unei zone de memorie;
— F (Fill): umple o zonă de memorie cu o constantă;
— G (Go): lansează în execuţie un program din memoria sistemului;
— K (Cassette): salvează un fişier pe casetă magnetică;
— L (Load): citeşte un fişier de pe casetă în memorie;
— M (Move): mută o zonă de memorie;
— S (Substitute): afişează şi modifică locaţii din memorie;
— X (Examine): afişează conţinutul registrelor interne ale utilizatorului.

Unele dintre aceste comenzi necesită parametri numerici (adrese sau constante pe un octet). Fiecare parametru numeric de tip adresă se introduce de la consolă prin patru cifre hexazecimale şi, de asemenea, fiecare parametru de tip constantă pe un octet, se introduce prin două cifre hexazecimale.

Aceste comenzi reprezintă un minim necesar pentru introducerea de programe în cod obiect, pentru lansarea şi depanarea acestora. Monitorul aMIC versiunea 1 ocupă 2 Ko de memorie EPROM, între adresele ØØØØH—Ø7FFH. El se găseşte într-un circuit 2716. În cei 2 Ko se găseşte şi generatorul de caractere, sub forma unei tabele ce cuprinde, pentru fiecare caracter afişabil, cîte un set de şase octeţi. Generatorul este implementat pentru:

— 26 litere, de la A la Z;
— 1Ø cifre, de la Ø la 9;
— 28 caractere speciale.

Structura unui caracter se bazează pe o matrice de 8×8 puncte (8 linii şi 8 coloane), din care zona utilă este de 5×6 puncte. Prima coloană şi ultimele două din matricea de bază reprezintă separatori de caractere, iar prima şi ultima linie sînt folosite ca separatori de rînduri. În figura 5.2 se prezintă un exemplu pentru litera A. Cei 6 octeţi utilizaţi pentru generarea acestui caracter sînt: 1ØH, 28H, 44H, 7CH, 44H, 44H (în ordinea liniilor TV). Punctul aprins s-a reprezentat prin 1, dar înainte de înscriere în memoria ecran, datele citite din tabelul generatorului sînt complementate.

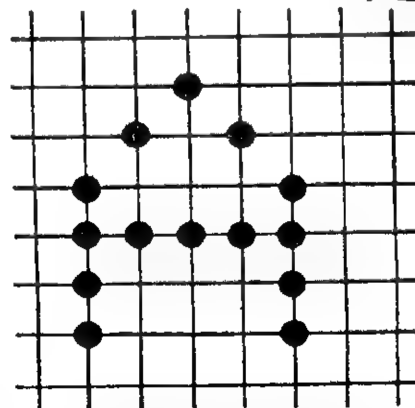

Fig. 5.2. Generarea caracterului A.

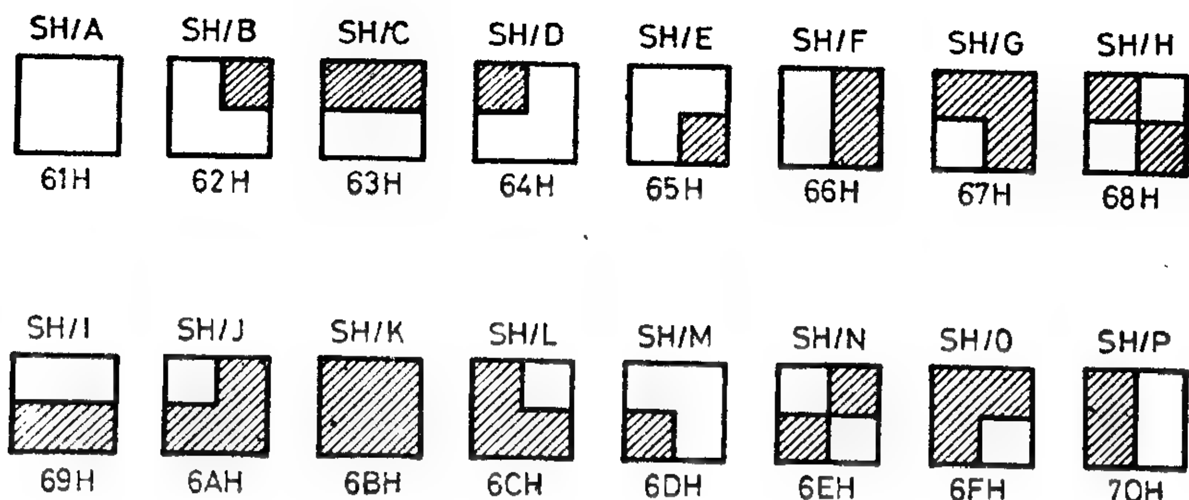

Fig. 5.3. Caracterele semigrafice.

Monitorul permite, de asemenea, afişarea unui set de 16 caractere semigrafice. Codurile ASCII ale acestor caractere sînt cuprinse între 61H şi 7ØH, iar prezentarea lor este făcută în figura 5.3. Un caracter semigrafic se bazează, de asemenea, pe o matrice de 8×8 puncte, iar dimensiunile unui pixel elementar sînt de 4×4 puncte.

Comenzile monitorului se introduc de la tastatură într-un tampon de intrare. Lungimea maximă a tamponului este de 17 caractere, luînd în considerare comanda, cu cele mai multe caractere, care este **M** (Move). Toate comenzile se încheie cu RETURN (codul ASCII ØDH). Numai după introducerea acestui caracter tamponul de comandă este interpretat de monitor.

Înainte de încheierea comenzii, prin introducerea caracterului RETURN, tamponul de intrare se poate corecta cu ajutorul tastei DEL (Delete). O apăsare a acestei taste produce ştergerea ultimului caracter introdus în tampon, iar modificarea apare pe ecran.

Monitorul prezintă facilitatea de afişare în video invers, la nivel de caracter, prin introducerea de la tastatură a caracterului CTRL/E (Ø5H).

De asemenea, monitorul conţine o serie de subrutine de I/E care pot fi utile programatorului. Aceste subrutine împreună cu adresele de început sînt date în continuare:

— **CIN** (Console input-Ø7FDH), citeşte un caracter de la tastatură şi îl furnizează în registrul A.

— **COUT** (Console output-Ø7FAH), trimite la display caracterul conţinut de registrul C (codul ASCII) şi îl afişează în poziţia curentă a cursorului pe ecran.

— **KIN** (cassette input — Ø7F7H), citeşte de pe casetă un fişier, în memoria microcalculatorului, la adresa de la care a fost salvat.

— **KOUT** (cassette output-Ø7F4H), înscrie pe casetă un fişier din memoria calculatorului (imagine de memorie). Parametrii de intrare sînt: perechea de registre H, L, care reprezintă adresa de început a zonei de memorie, ce se salvează pe casetă, şi perechea de registre D, E, care reprezintă numărul total de octeţi.

Pentru citirea unui caracter de la consolă, se utilizează următoarea secvență:

```
CIN EQU 7FDH  ; subrutina „Console Input" din monitor
    .
    .
    .
    CALL CIN   ; recepționează caracterul în registrul A
```

Pentru înscrierea pe ecran a unui caracter, în poziția curentă a cursorului, codul ASCII al caracterului de tipărit este încărcat în registrul C și se apelează subrutina „Console Output". Poziția cursorului este incrementată.

```
COUT  EQU   7FAH   ; subrutina Console Output din monitor
      .
      .
      .
      MVI   C,41H  ; exemplu pentru caracterul A
      CALL COUT    ; trimite la display
      .
      .
      .
```

Pentru salvarea pe casetă magnetică a unui program obiect din memoria microcalculatorului, se încarcă în perechea de registre H și L adresa de început a zonei, iar în perechea D și E lungimea (numărul de octeți). Apoi se apelează subrutina „Cassette output". Înainte de executarea subrutinei casetofonu trebuie să fie pornit în modul înregistrare.

```
KOUT EQU   7F4H    ; subrutina „Cassette output" din monitor
      .
      .
      .
      LXI   H,ØBØØØH ; exemplu pentru salvarea a 256 de octeți
      LXI   D,1ØØH ; de la adresa de memorie ØBØØØH
      CALL  KOUT   ;
```

Pentru citirea unui fișier de pe casetă în memoria RAM se apelează subrutina „Cassette input." La intrarea în subrutină casetofonul trebuie să fie pornit în modul redare, iar capul de citire să se găsească poziționat pe preambulul fișierului.

```
KIN EQU   7F7H ; subrutina „Cassette input" din monitor
    .
    .
    .
    CALL   KIN   ; citește fișier de pe casetă
```

La revenirea din subrutină, în patru locaţii fixe de memorie, se găsesc următoarele informaţii în legătură cu fişierul citit:

6Ø23H : octetul inferior al contorului (lungimea fişierului);
6Ø24H : octetul superior al contorului;
6Ø25H : octetul inferior al adresei de încărcare a fişierului;
6Ø26H : octetul superior al adresei de încărcare.

De asemenea, există o serie de locaţii de memorie aflate la adrese fi[illegible] conţinînd informaţii care pot fi utile unui program de aplicaţii:

6ØØØH : numărul rîndului alfanumeric, în care se află poziţionat cursorul pe ecran. Valoarea este cuprinsă între ØØH şi 1FH (ØØH corespunde primului rînd de caractere, iar 1FH corespunde la al 32-lea rînd).

6ØØ1H : numărul coloanei în care se află poziţionat cursorul pe ecran. Valoarea este cuprinsă între ØØH şi 1DH (ØØH corespunde primei coloane, iar 1DH corespunde la a 3Ø-a coloană). Aceste două locaţii de memorie indică poziţia pe ecran în care se va înscrie un caracter apelînd subrutina COUT.

6ØØ2H : modul de afişare la televizor. Dacă această locaţie conţine valoarea ØØH modul este defilare, iar dacă locaţia conţine o valoare diferită de Ø, modul este pagină.

6ØØ3H : video normal/invers la nivelul întregului ecran: ØØH pentru video normal şi FFH pentru video invers. Comutarea de pe un mod pe celălalt se mai poate face înscriind în portul C al circuitului 8255 (adresa de I/E: 22H) un octet avînd în bitul 5 valoarea 1 logic pentru video invers şi Ø logic pentru video normal.

6ØØ4H : video normal/invers la nivel de caracter: ØØH pentru video normal şi FFH pentru video invers. Comutarea polarităţii se poate face şi prin apelarea subrutinei COUT, avînd în registrul C valoarea Ø5H (CTRL/E).

5.1.2. Comenzile monitorului

Comanda B (BASIC)

Format:

• **B** <return>

Comanda B lansează în execuţie interpretorul de BASIC aflat în memoria EPROM în zona Ø8ØØH—27FFH (varianta simplă de 8 Kocteţi), respectiv Ø8ØØH—3FFFH (varianta complexă de 14 Kocteţi). Această comandă este echivalentă cu o comandă G avînd ca parametru adresa Ø8ØØH.

Comanda C (Change)

Format:

• **C** <return>

Comanda C oferă posibilitatea utilizatorului să modifice registrele interne. Modificarea registrelor se efectuează în ordinea A, F, B, C, D, E, H, L, SP (octetul mai semnificativ), SP (octetul mai puţin semnificativ), PC (octetul mai semnificativ), PC (octetul mai puţin semnificativ).

După introducerea comenzii se afişează conţinutul primului registru (A), urmat de liniuţă şi la fel ca la comanda S (Substitute) utilizatorul are posibili-

tatea să modifice conţinutul registrului prin introducerea noii valori sau introducînd „blanc" se trece la registrul următor. Se modifică în acest fel maximum 12 octeţi. Comanda se încheie cu <return>.

Comanda D (Display)

Format :

• D <adr1>, <adr2> <return>

Comanda D afişează pe ecranul televizorului conţinutul unei zone de memorie cuprinsă între adresele <adr1> şi <adr2>. Pe fiecare rînd alfanumeric se afişează opt octeţi, fiecare octet reprezentat prin două cifre hexazecimale. La începutul rîndului se afişează adresa primului octet din grup, aceasta fiind întotdeauna multiplu de 8.

Comanda F (Fill)

Format :

• F <adr1>, <adr2>, <const> <return>

Comanda F umple o zonă de memorie RAM, cuprinsă între adresele <adr1> şi <adr2>, cu o constantă <const>, reprezentată pe un octet.

Comanda G (Go)

Format :

• G <adr1>, [<adr2>] <return>

Comanda G lansează în execuţie un program utilizator aflat în memoria microcalculatorului şi are două forme.

Dacă se introduce un parametru, care este o adresă, atunci în contorul de program este încărcată această valoare. În acest fel se poate lansa în execuţie un program aflat oriunde în memoria calculatorului personal.

Dacă se introduc doi parametri, despărţiţi prin virgulă, atunc primul parametru reprezintă adresa care se va încărca în contorul programului, deci adresa de lansare în execuţie, iar al doilea parametru reprezintă adresa punctului de întrerupere. Prin executarea unei comenzi G cu punct de întrerupere, la adresa indicată de al doilea parametru numeric (adresa punctului de întrerupere) se salvează octetul din program, înlocuindu-se cu valoarea CFH (codul instrucţiunii RST 1), apoi valorile registrelor utilizator A, F, B, C, D, E, H, L, SP sînt încărcate în registrele fizice ale microprocesorului, iar în contorul de program se încarcă primul parametru numeric al comenzii (adresa de lansare a programului utilizator).

În momentul în care execuţia programului utilizator ajunge în punctul de întrerupere, este decodificată instrucţiunea RST 1 şi se face un apel de subrutină cu adresa 0008H, unde se găseşte secvenţa de tratare a punctului de întrerupere. Această secvenţă salvează starea registrelor microprocesorului în zona registrelor utilizator (sînt 12 octeţi de RAM) şi reface octetul iniţial din programu utilizator, de la adresa punctului de întrerupere.

Această facilitate permite rularea controlată a unui program aflat în RAM, eventual pe secvenţe scurte, în scopul depanării şi punerii la punct. După fie-

care secvență utilizatorul are posibilitatea să vizualizeze registrele și zone de memorie sau să modifice starea programului.

Comanda K (Cassette)

Format :

• **K** <adr1>, <adr2> <return>

Comanda K salvează pe casetă magnetică o zonă de memorie cuprinsă între adresele <adr1> și <adr2>, unde se află un program în cod obiect. Utilizatorul înregistrează la începutul fișierului, numele programului și eventual cîteva explicații, utilizînd microfonul casetofonului. Apoi se lansează comanda, observîndu-se pe ecranul televizorului o desincronizare a imaginii. Aproximativ în primele 1∅ secunde are loc înscrierea preambulului, după care se salvează informația utilă : adresa de început a zonei de memorie, contorul, octeții de informație și suma ciclică. Salvarea pe casetă magnetică a unei zone de 1 Ko din memoria RAM durează aproximativ 4,5 secunde, acest timp depinzînd de raportul dintre numărul de biți 1 logic și numărul de biți ∅ logic.

Comanda L (Load)

Format :

• **L** <return>

Comanda L citește un fișier de pe casetă în memoria microcalculatorului personal. Încărcarea programului se face la adresa de unde acesta a fost salvat prin comanda K.

Pentru realizarea operației de citire se poziționează caseta pe începutul de fișier (preambul) se introduce comanda de la tastatură, se pornește casetofonul în regim de redare și imediat se apasă pe tasta <return>, avînd grijă ca în momentul apăsării capul de citire să nu treacă de zona de început de fișier.

Dacă citirea întregului fișier s-a făcut corect atunci se afișează la display adresa de început și lungimea programului încărcat. În cazul apariției unei erori, detectată prin faptul că suma de control nu se verifică, se afișează mesajul '?', caz în care fișierul trebuie citit din nou.

Comanda M (Move)

Format :

• **M** <adr1>, <adr2>, <adr3> <return>

Comanda **M** mută o zonă de memorie RAM/EPROM într-o altă zonă de memorie RAM. Se introduc trei parametri, care au următoarele semnificații :

— <adr1> : adresa de început a zonei sursă ;
— <adr2> : adresa de sfîrșit a zonei sursă ;
— <adr3> : adresa de început a zonei destinație.

Comanda se încheie prin apăsarea tastei <return>. Operația are loc fără modificarea zonei sursă.

Comanda S (Substitute)

Format :

• **S** <adr> <return>

Comanda S afişează şi permite modificarea locaţiilor dintr-o zonă de memorie RAM cu adresa de început <adr>. Conţinutul fiecărei locaţii este afişat la display sub forma a două cifre hexazecimale (un octet) urmate de liniuţă. Utilizatorul are posibilitatea să modifice locaţia curentă prin introducerea noii valori urmată de blanc (spaţiu), pentru afişarea locaţiei următoare, sau direct blanc, caz în care locaţia curentă rămîne nemodificată. La modificarea unei locaţii, comanda S permite introducerea noii valori nu numai cu două cifre hexazecimale, dar şi cu o singură cifră, caz în care se consideră ca cifră mai puţin semnificativă, cifra mai semnificativă fiind 0 sau cu mai multe cifre, caz în care se iau în considerare numai ultimele două cifre introduse.

Comanda X (Examine)

Format :

• X <return>

Comanda X afişează pe ecranul televizorului conţinutul registrelor utilizator sub forma :

AF	BC	DE	HL	SP	PC
XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX

unde :

— A reprezintă registrul acumulator,
— F reprezintă registrul indicatorilor de condiţie,
— B, C, D, E, H, L sînt registrele generale de lucru,
— SP este indicatorul vîrfului stivei,
— PC este contorul de program,
— X reprezintă o cifră hexazecimală,

5.1.3. Exemple de utilizare

Exemplul 1 : realizarea unei anumite configuraţii a zonei de memorie RAM cuprinsă între adresele A1ØØH şi A11FH, astfel încît fiecare locaţie să conţină octetul inferior de adresă al locaţiei respective. În acest exemplu s-a presupus că iniţial în memorie există o configuraţie oarecare de octeţi :

. DA1ØØ, A11F <return>

A1ØØ ØØ 15 2C FF ØØ 3C 27 11
A1Ø8 15 21 A4 32 22 1A CC 3E
A11Ø 54 52 AA 55 Ø1 44 32 7C
A118 24 8Ø 96 EF 25 3Ø 4C D2

. SA1ØØ <return>

ØØ-15-1 2C-2 FF-3 ØØ-4 3C-5 27-6 11-7 15-8 21-9 A4-A 32-B
22-C 1A-D CC-E 3E-F 54-1Ø 52-11 AA-12 55-13 Ø1-14 44-15 32-16
7C-17 24-18 8Ø-19 96-1A EF-1B 25-1C 3Ø-1D 4C-1E D2-1F <return>

. DA1ØØ, A11F <return>

A1ØØ ØØ Ø1 Ø2 Ø3 Ø4 Ø5 Ø6 Ø7
A1Ø8 Ø8 Ø9 ØA ØB ØC ØD ØE ØF
A11Ø 1Ø 11 12 13 14 15 16 17
A118 18 19 1A 1B 1C 1D 1E 1F

Exemplul 2 : modificarea registrelor utilizator B, C, H și SP.

```
.X <return>
AF   BC   DE   HL   SP   PC
0000 0000 0000 0000 A100 0000
.C <return>
00-00-00-FF 00-20 00-00-00-A100-00-B0 <return>
.X <return>
AF   BC   DE   HL   SP   PC
0000 FF20 0000 A100 B000 0000
```

Exemplul 3 : umplerea zonei de memorie RAM cuprinsă între adresele B200H și BFFFH cu valoarea constantă C7H.

```
.FB200, BFFF, C7 <return>
```

Această operație se poate executa și prin comenzile S și M :

```
.SB200 <return>
21-C7 <return>
.MB200, BFFE, B201 <return>
```

Exemplul 4 : introducerea în memoria calculatorului la adresa A100H a unui program obiect și lansarea lui în execuție.

Programul care va fi introdus este următorul :

```
        ORG   A100H
START:  MVI   A, 20H     ; A=codul ASCII pentru blanc
BUCLA:  MOV   C, A       ; C=codul ASCII pentru caracterul de tipărit
        CALL  COUT       ; se trimite la consolă
        INR   A          ; se trece la caracterul următor
        CPI   60H        ; s-au terminat caracterele ?
        JNZ   BUCLA      ; dacă nu, reluare
        JMP   START      ; reluare program
COUT    EQU   7FAH
        END
```

Acest program realizează afișarea continuă la display a caracterelor avînd codurile cuprinse între 20H și 5FH. Programul obiect care trebuie introdus, împreună cu adresele absolute de memorie sînt listate în continuare :

```
A100 3E 20
A102 4F
A103 CD FA 07
A106 3C
A107 FE 60
A109 C2 02 A1
A10C C3 00 A1
```

Sînt utilizate următoarele comenzi de monitor :

```
.DA100, A10E <return>
A100 C1 3E 27 4A FF 23 15 06
A108 8A 42 15 FF FF FF FF
.SA100 <return>
C1-3E 3E-20 27-4F 4A-CD FF-FA 23-07 15-3C 06-FE 8A-60
42-C2 15-02 FF-A1 FF-C3 FF-00 FF-A1 <return>
```

```
.DA1ØØ, A1ØE <return>
A1ØØ 3E 3Ø 4F CD FA Ø7 3C FE
A1Ø8 6Ø C2 Ø2 A1 C3 ØØ A1
.GA1ØØ <return>
```

Exemplul 5 : considerînd programul în cod obiect, de la exemplul 4, aflat în memorie la adresa A1ØØH, se salvează pe casetă magnetică, iar după un timp programul este reîncărcat și lansat în execuție.

```
.DA1ØØ, A1ØE <return>
A1ØØ 3E 2Ø 4F CD FA Ø7 3C FE
A1Ø8 6Ø C2 Ø2 A1 C3 ØØ A1
.KA1ØØ, A1ØE <return>
....
.L <return>
A1ØØ
ØØØF
.DA1ØØ. A1ØE <return>
A1ØØ 3E 2Ø 4F CD FA Ø7 3C FE
A1Ø8 6Ø C2 Ø2 A1 C3 ØØ A1
.GA1ØØ <return>
```

5.2. Monitorul MON. aMIC VØ.2

5.2.1. **Prezentare generală.** Monitorul MON.aMIC V Ø.2 reprezintă o versiune extinsă a monitorului aMIC prezentată în §.5.1 asigurînd accesul utilizatorilor la resursele microcalculatorului aMIC.

Caracteristicile principale ale monitorului MON.aMIC V Ø.2 sînt următoarele :

— utilizarea instrucțiunilor specifice microprocesorului Z8Ø, cu care este echipat microcalculatorul aMIC, în scopul creșterii vitezei de execuție a rutinelor monitor și condensării codului obiect al acestora ;

— adăugarea de comenzi noi privitoare la citire/scriere de fișiere în format hexa pe interfața serială ;

— posibilitatea de a atribui un nume fișierelor pe caseta magnetică și de a efectua operațiile de citire, scriere și verificare a fișierelor pe baza numelui atribuit ;

— modificarea matricilor de definire a caracterelor, mărind la 4Ø numărul de caractere afișabile pe un rînd al ecranului TV ;

— introducerea noțiunii de „funcție utilizator", pentru a permite accesul facil la rutinele monitor de gestionare a perifericelor atașate microcalculatorului aMIC ;

— standardizarea funcțiilor utilizator la nivelul sistemului de operare CP/M V2.2 în scopul portabilizării pe aMIC a programelor dezvoltate sub CP/M pe alte sisteme cu microprocesor.

Perifericele ataşate microcalculatorului aMIC sînt privite ca echipamente de tip logic, ce îndeplinesc următoarele funcţiuni :

— consolă — asigură dialogul operatorului cu sistemul, fiindu-i asignată tastatura (intrare date) şi ecranul TV (ieşire date) ;

— cititor — asigură intrarea datelor de pe interfaţa serială ;

— perforator — asigură ieşirea datelor pe interfaţa serială ;

— listare — asigură afişarea datelor pe miniimprimantă.

În afara acestor echipamente de tip logic, funcţiile utilizator mai permit gestionarea următoarelor periferice :

— casetofon audio — asigură stocarea pe casete magnetice a informaţie conţinută în memoria microcalculatorului ;

— ecran TV în mod grafic — asigură aprinderea, stingerea şi testarea stării unui pixel pe ecran ;

— difuzor — asigură generarea de sunete de durată şi frecvenţă programabilă.

Menţionăm că asignarea perifericelor fizice la echipamentele logice este rigidă, cu excepţia interfeţei seriale, care poate prelua funcţia de consolă, în vederea utilizării echipamentelor de tip display în locul tastaturii elastice şi ecranului TV.

Spaţiul de memorie EPROM ocupat de MON.aMIC V 0.2 variază în numărul de funcţii utilizator implementate, versiunea V 0.2 avînd aproximativ 2,5 Ko lungime. Deoarece se utilizează circuite 2716 de 2 K octeţi pentru memoria EPROM, spaţiul pînă la adresa OFFFH este menţinut ca rezervă pentru dezvoltări ulterioare ale monitorului, programele aplicative putînd fi implementate în memoria EPROM începînd cu adresa 1000H. Lungimea maximă a unui program aplicativ aflat în meoria EPROM nu poate depăşi 12 Ko.

5.2.2. **Comenzile monitorului MON. AMIC V0.2** Setul de comenzi puse la dispoziţia utilizatorilor de către monitorul MON.AMIC V 0.2 este :

C — (compare) :	comparare conţinut zone de memorie ;
D — (display memory) :	afişarea la consolă a conţinutului unei zone de memorie ;
F — (fill memory) :	umplerea unei zone de memorie cu o constantă ;
G — (go) :	lansarea în execuţie a unui program cu sau fără punct de întrerupere ;
K — (casette) :	salvarea unei zone de memorie ca fişier pe casetă magnetică ;
L — (load) :	încărcarea în memorie a unui fişier de pe casetă magnetică ;
M — (move memory) :	transferarea conţinutului unei zone de memorie ;
N — (name) :	afişare conţinut antet de fişier pe casetă magnetică ;
R — (read) :	citirea unui bloc de date în format hexa de la interfaţa serială ;
S — (substitute) :	afişarea şi modificarea conţinutului unei zone de memorie ;

V — (verify) : compararea conținutului unei zone de memorie cu conținutul unui fișier pe casetă magnetică ;

W — (write) : scrierea unui bloc de date în format hexa la interfața serială ;

X — (examine) : examinarea și modificarea conținutului registrelor microprocesorului Z8Ø.

Parametrii solicitați de o parte dintre comenzi sînt adrese sau constante, fiind introduși de la consolă prin maximum 4 cifre hexazecimale ; de ex. adresa 1A poate fi exprimată sub forma : 1A ; Ø1A ; ØØ1A ; toate cele trei forme fiind valide.

Comanda C — (compare memory)

Formatul comenzii este :

C<adinf>, <adsup>, <adcomp><CR>

unde :

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de comparat ;
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie de comparat ;
<adcomp> — adresa inferioară a zonei de memorie cu care se face compararea.

Compararea se execută începînd de la adresele <adinf> și <adcomp>, pînă la atingerea adresei <adsup>. Dacă nu există diferențe, se revine în starea de așteptare comandă de la operator, prin afișarea prompterului ".".

Dacă există diferențe, afișarea lor se execută sub forma :

XXXX YY ZZ

în care :

XXXX — adresa de memorie din cadrul zonei de comparat
YY — conținutul octetului de la adresa XXXX
ZZ — conținutul octetului de la adresa <adcomp>+ (XXXX—<adinf>), din zona cu care se execută compararea.

Afișarea diferențelor continuă pînă la atingerea adresei <adsup> ; dacă se dorește întreruperea afișării, se apasă pe tasta INT.

Comanda D — (display memory)

Formatul comenzii este :

D<adinf>, <adsup><CR>

unde :

<adinf> — adresa inferioară a zonei de afișat ;
<adsup> — adresa superioară a zonei de afișat.

Afișarea se face în format hexazecimal și format ASCII, cîte 8 octeți pe linie pentru fiecare format. La începutul liniei în format hexazecimal se afișează și adresa de memorie a primului octet din linie ; adresa este întotdea-

una multiplu de 8. Adresa inferioară dată în comandă este rotunjită la primul multiplu de 8 inferior.

Formatul ASCII este util în vizualizarea unor zone de memorie care conţin mesaje, texte sursă etc. Se afişează numai caracterele avînd codul cuprins între 2ØH şi 6ØH, restul codurilor fiind înlocuite cu caracterul "."

Comanda F — (fill memory)

Formatul comenzii este:

F<adinf>, <adsup>, <const> <CR>

unde:

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie
<const> — valoarea hexa cu care se umple zona specificată

Comanda F serveşte la umplerea unei zone de memorie RAM cu o constantă.

Comanda G — (go)

Formatul comenzii este:

G[<adlans>] [,<adbrk>]<CR>

unde:

<adlans> — adresa de lansare în execuţie a programului utilizator
<adbrk> — adresa punctului de întrerupere a execuţiei programului.

Comanda G serveşte la lansarea şi urmărirea execuţiei unui program utilizator.

Dacă nu se introduce nici un parametru (forma G<CR>), se reia execuţia programului din punctul în care a fost întrerupt anterior.

Dacă se introduce numai adresa de lansare (forma G<adlans><CR>), se predă controlul programului utilizator începînd cu adresa <adlans>.

Dacă se introduce numai adresa punctului de întrerupere (forma G,<adbrk><CR>), se reia execuţia programului din punctul unde a fost întrerupt ultima dată, şi se continuă pînă la atingerea adresei punctului de întrerupere, moment în care se redă controlul monitorului.

În toate cazurile, înainte de lansarea în execuţie a programului utilizator, se reface contextul său (registre şi indicatori), permiţîndu-se astfel atît execuţia programului fără a fi perturbată de întreruperi, cît şi modificarea dorită a contextului de lucru între două lansări succesive.

Tratarea întreruperii software, prin specificarea adresei punctului de întrerupere, se realizează prin introducerea la această adresă a codului corespunzător instrucţiunii RST 38H, a cărei secvenţă de tratare se află la adresa ØØ38H. La detectarea codului de RST 38H, se afişează contextul de lucru al programului întrerupt, analog ca la funcţia X (vezi 5.2.14), apoi se predă controlul monitorului. Menţionăm că atît întreruperea software, cît şi întreruperea nemascabilă dată de tasta INT au aceeaşi tratare, fapt care permite întreruperea unui program prin tasta INT şi reluarea execuţiei prin comanda G<CR>.

Comanda K — (write file on casette).

Formatul comenzii este :

K<adinf>,<adsup>,<nume><CR>

unde :

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de salvat
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie de salvat
<nume> — numele atribuit fişierului pe casetă (max. 4 cifre hexazecimale).

Comanda K salvează pe caseta magnetică o zonă de memorie cuprinsă între adresele adinf şi adsup. Se emite mai întîi mesajul :

START CASS., THEN TYPE(CR) :

Monitorul aşteaptă apăsarea tastei CR (RETURN), apoi efectuează scrierea informaţiei pe casetă. Operatorul va poziţiona înainte de apăsarea tastei CR potenţiometrul de volum al casetofonului, în ultima treime a cursei (mai mare decît volumul mediu şi mai mic decît volumul maxim) astfel încît la înregistrare, indicatorul de nivel al casetofonului să oscileze doar în porţiunea roşie (nu la limita dintre porţiunea verde şi roşie, cum se procedează la înregistrări muzicale obişnuite).

Transferul informaţiei spre casetă se efectuează cu o viteză medie de 1500 baud/s ; cu alte cuvinte, fiecare Ko de memorie necesită aprox. 5 secunde pentru transfer.

Structura informaţiei corespunzătoare unui fişier este următoarea :

— antet de sincronizare
— antet de fişier
— zona de date

Antetul de sincronizare conţine 2 tipuri de informaţii :

— o succesiune de biţi astfel aleasă încît să permită detectarea automată prin program a unui început de fişier.

Se elimină astfel necesitatea poziţionării manuale a casetei pe începutul unui fişier la operaţiile de citire antet, citire fişier sau verificare fişier.

— o succesiune de biţi astfel aleasă încît să permită calculul valorii medii de prag care permite diferenţierea impulsurilor corespunzătoare valorii de 0 logic de cele corespunzătoare valorii de 1 logic. Astfel devine posibilă autoreglarea valorii medii de prag în cadrul operaţiilor de citire casetă. (v. comanda L)

Antetul de fişier urmează antetului de sincronizare, şi conţine pe 7 octeţi următoarele informaţii :

— numele fişierului (2 octeţi)
— adresa de început a zonei de memorie transferate (2 octeţi).
— adresa de sfîrşit a zonei de memorie transferate (2 octeţi)
— suma de control pentru cei 6 octeţi precedenţi (1 octet)

Zona de date conţine şirul de octeţi aflaţi în spaţiul de memorie <adinf>—<adsup>. Fiecare octet este codificat ca o succesiune de 8 impulsuri, un impuls pentru 1 logic avînd durata dublă faţă de un impuls pentru

0 logic. Zona de date este urmată de 1 octet ce conţine suma de control a datelor transferate, necesară verificării datelor la operaţiile de citire,

Comanda L — (load file from casette)

Formatul comenzii este:

L[<nume>] [,<adinf>]<CR>

unde:

<nume> — numele fişierului de încărcat (max. 4 cifre hexazecimale)
<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de la care începînd se va încărca fişierul

Comanda L citeşte un fişier pe casetă magnetică în memoria microcalculatorului. Distingem 4 moduri de încărcare a unui fişier, în funcţie de sintaxa comenzii L:

— L<CR>: încarcă primul fişier identificat după pornirea casetofonului, la adresa la care acesta a fost salvat prin comanda K.

— L,<adinf><CR>: încarcă primul fişier identificat după pornirea casetofonului, la adresa <adinf>.

— L<nume><CR>: încarcă fişierul cu numele <nume> la adresa la care acesta a fost salvat prin comanda K.

— L<nume>,<adinf><CR>: încarcă fişierul cu numele <nume> la adresa <adinf>.

Înainte de a începe operaţia de identificare fişier, monitorul emite mesajul:

START CASS.,THEN TYPE (CR)

Spre deosebire de comanda K, apăsarea tastei CR (RETURN) poate fi efectuată în orice moment, indiferent dacă casetofonul este sau nu pornit; operaţia de identificare a antetului de sincronizare va rămîne în buclă de aşteptare pînă la pornirea casetofonului. De asemenea, poziţia benzii magnetice în faţa capului de redare poate fi oarecare (în zona neînregistrată dintre fişiere sau în mijlocul oricărui fişier), operaţia de încărcare fişier devenind activă numai după identificarea unui antet de sincronizare.

După identificarea antetului de sincronizare, monitorul citeşte antetul de fişier, compară datele din antet cu cele specificate în comanda L, şi efectuează, dacă e cazul, încărcarea fişierului în memorie.

După citirea antetului de fişier, sau după terminarea operaţiei de încărcare, se emite la consolă mesajul:

EE VV NNNN XXXX YYYY

în care:

EE	— cod de retur
VV	— valoare medie de prag
NNNN	— nume fişier
XXXX	— adresa inferioară a zonei de memorie salvate
YYYY	— adresa superioară a zonei de memorie salvate

Codul de retur specifică modul de desfăşurare a operaţiei de citire fişier. Valorile şi semnificaţiile respective sînt :

ØØ — operaţia terminată normal :
Ø1 — numele fişierului citit nu coincide cu numele fişierului specificat în comanda L<nume> sau
L<nume>,<adinf>.
Ø2 — eroare sumă de control antet de fişier ; în acest caz, informaţiile din cîmpurile NNNN, XXXX şi YYYY nu au nici o semnificaţie. Aceasta este singura eroare de tip „fatal", indicînd faptul că informaţiile din porţiunea respectivă de casetă sînt incomprehensibile.
Ø3 — eroare sumă de control zonă de date ; în acest caz informaţiile citite în memorie pot fi eronate.
Nu se exclude posibilitatea ca informaţiile citite să fie totuşi corecte, eroarea provenind din citirea eronată a însuşi sumei de control de pe casetă. Se impune verificarea de către utilizator a informaţiei citite.
Ø4 — neconcordanţă între informaţia din fişier şi informaţia din memorie (acest cod apare numai la execuţia comenzii de verificare V).

Dacă codul de retur este diferit de zero, comanda L rămîne activă în continuare, emiţînd mesajul :

NEXT ?

Utilizatorul are posibilitatea să răspundă CR(RETURN) ceea ce are ca efect relansarea întregului ciclu de identificare fişier-citire antet-citire date pentru porţiunea următoare de casetă. Această căutare este utilă pentru comanda de citire fişier cu nume dat, permiţînd totodată şi vizualizarea antetelor tuturor fişierelor aflate înaintea fişierului căutat.

După emiterea mesajului cu cod de retur diferit de zero, casetofonul poate fi oprit, repoziţionat şi repornit ; funcţia de citire rămîne activă în continuare. Dacă codul de retur este zero, mesajul NEXT ? nu mai este emis, şi se revine în starea de aşteptare comenzi monitor.

Dacă la mesajul NEXT ? se răspunde cu orice alt caracter diferit de CR, execuţia comenzii de citire se termină, monitorul reintrînd în starea de aşteptare comenzi.

Valoarea medie de prag este cuprinsă în mod normal în domeniul 18H-1DH. Cu cît valoarea este mai mică, cu atît nivelul de redare al casetofonului este mai mare, şi reciproc. Cunoscînd acest fapt, este indicată lansarea unei operaţii de citire de tip :

LFFFF<CR> (presupunînd că nu s-a înregistrat nici un fişier cu numele FFFF pe casetă), pentru casetele a căror conţinut nu se cunoaşte apriori ; urmărind în paralel fondul sonor şi mesajele emise pe ecranul TV, distingem următoarele situaţii :

— la trecerea de la o porţiune neînregistrată la una înregistrată nu apare nici un mesaj : în acest caz, se va regla potenţiometrul de volum în jurul poziţiei medii, se va repoziţiona manual casetofonul, pe porţiunea neînregistrată şi se va relua operaţia de redare, fără nici o intervenţie la tastatură.

Dacă după mai multe reluări ale aceleiaşi porţiuni de bandă nu se obţine nici un mesaj pe ecran, informaţia din porţiunea respectivă nu prezintă o structură standard de fişier şi în consecinţă nu poate fi tratată de comanda de citire.

— la trecerea de la o porţiune neînregistrată la una înregistrată apare un mesaj cu cod de retur Ø2 ; în acest caz s-a „prins" o porţiune cu informaţie aleatoare, confundabilă cu un antet de sincronizare. Se va lăsa casetofonul în funcţiune, pînă la întîlnirea unui nou fişier.

— la trecerea de la o porţiune neînregistrată la una înregistrată apare un mesaj cu cod de retur Ø1 ; reglajul de volum este corect.

Dacă valoarea medie de prag este mică (18—19H) se va micşora nivelul de redare din potenţiometrul de volum, se va repoziţiona manual caseta pe zona neînregistrată ce precede fişierul şi se va porni din nou casetofonul. Pentru valori medii de prag mari (1C-1DH) se va proceda invers, mărind nivelul de redare. Prin 2—3 treceri manuale succesive scurte ale începutului de fişier prin faţa capului de redare se va stabili poziţia optimă la redare a potenţiometrului de volum, căutîndu-se obţinerea unei valori medii de prag de 1AH-1BH. Menţionăm că pe parcursul întregii operaţii de reglaj amintite se va răspunde cu CR(RETURN) la mesajul NEXT ? pentru a rămîne în cadrul comenzii de citire fişier.

Autoreglarea valorii medii de prag se execută separat de către comanda L pentru fiecare fişier identificat ; în general variaţiile pe parcursul unei casete întregi nu trebuie să depăşească ±1 faţă de valoarea stabilită prin reglaj manual la începutul casetei.

În caz contrar casetofonul prezintă variaţii ale vitezei de antrenare în funcţie de cantitatea de bandă magnetică de pe rola debitoare.

Pentru a elimina pe cît posibil riscul imposibilităţii citirii unui fişier salvat pe casetă, se recomandă utilizarea aceluiaşi casetofon atît la înregistrare cît şi la redare.

Codificarea informaţiei solicită un spectru de frecvenţă care depăşeşte 2KHz, recomandîndu-se utilizarea unor capete de înregistrare/redare noi (uzura acestora reduce nivelul de redare pentru frecvenţe ridicate).

Comanda M — (move memory)

Formatul comenzii este :

M<adinf>,<adsup>,<addest><CR>

unde :

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de transferat
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie de transferat
<addest> — adresa de destinaţie.

Comanda M transferă o zonă de memorie cuprinsă între adresele <adinf> şi <adsup>într-o zonă a cărei adresă inferioară este dată de <addest>.

Comanda N — (name).

Formatul comenzii este :

N<CR>

Comanda N permite afişarea antetului primului fişier întîlnit după pornirea casetofonului. Modul de operare al comenzii N este analog cu cel al comenzii L, singura deosebire fiind terminarea execuţiei comenzii, după citirea antetului de fişier (nu se mai citeşte zona de date). Codul de retur emis poate avea valorile ØØ (terminare normală) sau Ø2 (eroare sumă de control antet fişier), caz în care se emite mesajul :

NEXT ?

şi se aşteaptă răspunsul operatorului. Apăsarea tastei CR lasă activă comanda în continuare ; orice alt caracter introdus va termina execuţia ei.

Reglarea volumului la redare poate fi făcută analog ca la comanda L ; singura deosebire constă în terminarea automată a comenzii la identificarea corectă a unui antet de fişier.

Comanda R — (read)]

Formatul comenzii este următorul :

R[<addep>]<CR>

unde :

<addep> — adresa de deplasare cu care se translatează adresele de încărcare ale fişierului hexa.

C manda R citeşte un fişier hexa de la interfaţa serială, şi îl încarcă în memorie. Încărcarea se face fie la adresele specificate de fişierul hexa (forma R<CR>), fie la adrese rezultate ca sumă între <addep> şi adresele specificate în fişier. Fiecare înregistrare este controlată prin compararea sumei de control calculate cu cea înscrisă în fişier. În caz de eroare se afişează mesajul :

READ ERR. şi se termină execuţia comenzii.

Încărcarea normală se termină la identificarea unei înregistrări „sfîrşit de fişier" ; indiferent de conţinutul acestei înregistrări, comanda este redată monitorului.

Comanda S — (substitute)

Formatul comenzii este :

S<adr><CR>

unde :

<adr> — adresa primului octet din memorie de la care începînd se execută substituirea.

Comanda S permite modificarea conţinutului memoriei RAM, octet cu octet, începînd de la o adresă specificată. Modificarea se execută astfel :

— monitorul afişează adresa octetului şi valoarea sa şi rămîne în aşteptare,

— dacă se introduc două cifre hexazecimale, conţinutul adresei afişate se înlocuieşte cu valoarea dată, şi se trece la tratarea următorului octet,

— dacă se introduce <CR>, conţinutul adresei rămîne nemodificat, şi se trece la tratarea următorului octet,

— dacă se introduce caracterul " • ", se termină execuția comenzii.

Introducerea unei cifre hexazecimale eronate are ca efect reluarea afișării adresei și a valorii octetului de modificat. Singurul mod de terminare al comenzii este introducerea caracterului " • "

Comanda V — (verify_file)

Formatul comenzii este:

V<nume>,<adinf><CR>

unde:

<nume> — numele fișierului de verificat
<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de comparat

Comanda V este deosebit de utilă, permițînd verificarea modului în care s-a efectuat salvarea unui fișier pe casetă magnetică, fără a fi necesară încărcarea acestuia în memorie.

Compararea se execută între zona de date a fișierului <nume>, și zona de memorie care începe la adresa <adinf>. Compararea se execută pînă la epuizarea citirii fișierului (deci pe lungimea corespunzătoare fișierului salvat).

Codul de retur ØØ semnifică egalitatea fișierului cu zona de memorie specificată. Codul de retur Ø4 indică detectarea unei inegalități; semnificația cîmpurilor din mesajul de eroare se deosebește în acest caz de cazurile anterioare:

XXXX — adresa unde s-a detectat inegalitatea
YYYY — primul octet reprezintă valoarea octetului de la adresa XXXX, iar al doilea, valoarea citită din fișier.

Se recomandă utilizarea comenzii V pentru toate fișierele mai importante din punctul de vedere al conținutului acestora.

Comanda W — (write)

Formatul comenzii este:

W<adinf>,<adsup><CR>

unde:

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie ce va constitui conținutul fișierului hexa.

Comanda W efectuează transformarea conținutului zonei de memorie specificate într-un bloc de date de format hexa, avînd înregistrări cu lungimea fixă de 16 octeți. Înregistrările sînt emise octet cu octet pe interfața serială. Sfîrșitul fișierului hexa este marcat de o înregistrare de tip „sfîrșit fișier" cu lungimea zero.

Comanda X — (examine)

Formatul comenzii este:

X<CR>

Comanda X permite vizualizarea şi modificarea contextului de lucru (registre şi indicatori) a unui program întrerupt prin tasta INT sau prin comanda G cu punct de întrerupere. Registrele sînt afişate astfel:

```
IX  YYYY
IY  YYYY
HL  YYYY
DE  YYYY
BC  YYYY
AF  YYYY
PC  YYYY
```

Valoarea YYYY reprezintă conţinutul fiecărui registru index sau pereche de registe, în ordinea: octet superior, octet inferior.

Afişajul se execută linie cu linie; după fiecare conţinut afişat, se aşteaptă răspunsul operatorului. Dacă se introduce <CR>, conţinutul rămîne nemodificat, şi se trece la perechea de registre următoare. Dacă se introduc 2 cifre hexazecimale, se modifică conţinutul octetului superior al registrelor IX, IY, SP, PC sau registrele H, D, B, A. Dacă se introduc 4 cifre hexazecimale, se modifică conţinutul perechii de registre index specificate. Modificarea octetului inferior este posibilă prin introducerea a 2 cifre hexazecimale identice u cele ale octetului superior afişat, urmate apoi de 2 cifre ce reprezintă valoarea dorită pentru octetul inferior.

Comanda X tratează întotdeauna setul complet de registre, terminîndu-se după afişarea registrului PC.

5.2.3. Funcţii utilizator — descriere şi utilizare (Funcţii standard — STD şi nestandard — NST). Funcţiile utilizator reprezintă interfaţa dintre rutinele de bază ale monitorului MON.AMIC şi programele utilizator. Rolul lor constă în crearea unei interfeţe standard între programele de aplicaţie şi monitor, simplificînd considerabil scrierea şi punerea la punct a acestora.

Apelul oricărei funcţii utilizator se execută astfel:

— se încarcă registrul C cu numărul (identificatorul) funcţiei
— se încarcă (dacă e cazul) registrele D şi E cu parametrii de apel
— se execută instrucţiunea CALL ØØØ5H.

Monitorul MON.aMIC posedă la adresa ØØØ5H o secvenţă de decodificare a apelului şi de branşare la rutina de tratare specifică funcţiei apelante. După executarea rutinei de tratare, controlul este redat utilizatorului la instrucţiunea ce urmează secvenţei de apel.

Funcţiile de utilizator rezolvă interfaţa cu toate echipamentele periferice cu care este dotat microcalculatorul aMIC, degrevînd programatorii aplicaţiilor de detaliile hardware specifice fiecărui periferic în parte.

Definirea funcţiilor utilizator s-a făcut conform standardului acceptat de sistemul de operare CP/M V 2.2; toate funcţiile de lucru cu perifericele logice (consolă, cititor, perforator, listare) sînt identice cu cele ale sistemului CP/M. Se asigură astfel posibilitatea dezvoltării şi testării programelor de aplicaţie pe sisteme de dezvoltare ce oferă facilităţi evoluate de punere la punct a programelor, codul obiect obţinut în final putînd fi apoi transferat prin interfaţa serială pe microcalculatorul aMIC, fără nici un fel de modificare.

Singurele restricţii impuse la scrierea programelor sub CP/M sînt următoarele :

a) absenţa funcţiilor de lucru cu discul flexibil, acesta nefăcînd parte din configuraţia de periferice a microcalculatorului aMIC.

b) codul obiect al progamului de aplicaţie va trebui să înceapă la adresa 6100H şi să nu utilizeze spaţiul de memorie 6ØØØH-6ØFFH decît eventual pentru citiri. Zona de memorie 6ØØØH-6ØFFH constituie zona de variabile monitor, distrugerea informaţiilor de aici putînd avea consecinţe imprevizibile.

O dată transferat pe aMIC, codul obiect al aplicaţiei poate fi salvat sub formă de fişier pe casetă magnetică şi utilizat ori de cîte ori este necesar.

Dăm în continuare descrierea funcţiilor utilizator implementate în versiunea V Ø.2 a monitorului MON.AMIC. Notaţia [STD] specifică faptul că funcţia este standard CP/M, iar [NST] specifică faptul că funcţia este proprie numai monitorului MON.AMIC.

RESET — iniţializare sistem [STD]

Apel

C=ØØH

Efect : iniţializarea monitorului, prin executarea unui salt la adresa ØØØØH. Ecranul este şters, variabilele monitor cuprinse în zona 6ØØØH-6ØFFH sînt puse toate pe ØØH, apoi în stînga sus a ecranului apare mesajul : MON.AMIC V Ø.2. Monitorul afişează prompterul "." şi aşteaptă introducerea de comenzi.

CONIN — "console input" : citire caracter de la consolă [STD]

Apel :

C=Ø1H

Retur :

A=caracter ASCII

Efect : citirea de la consolă a unui caracter şi livrarea sa în acumulator. Nu se execută şi afişarea caracterului pe ecranul consolei. O serie de caractere de control au semnificaţii speciale :

CTRL-C :	iniţializare sistem
CTRL-D :	inversare mod afişare pe ecran (video invers/normal)
CTRL-E :	inversare mod afisare caractere pe ecran (video invers/normal)
CTRL-F :	inversare regim afişare (scroll/pagină)
CTRL-P :	cuplare/decuplare miniimprimantă pe post de hardcopy al ecranului TV
CTRL-U :	asignarea interfeţei seriale drept consolă ; din acest moment, dialogul cu monitorul se poartă prin intermediul interfeţei seriale, pînă la primirea pe interfaţă a unui nou CTRL-U, care reasignează tastatura elastică şi ecranul TV la consolă.
RUBOUT/DEL :	ştergerea ultimului caracter introdus şi mutarea cursorului înapoi cu o poziţie.

Returul din funcţia CONIN nu se execută decît după introducerea unui caracter la consolă.

CONOUT — „console output": scriere caracter la consolă [STD]

Apel:

C=Ø2H

E=caracter ASCII

Efect: scrierea unui caracter pe ecranul TV în poziţia marcată de linia şi coloana curentă, sau emiterea caracterului pe interfaţa serială, dacă aceasta a fost asignată drept consolă.

RIN — „reader input": citire caracter de la interfaţa serială [STD]

Apel:

C=Ø3H

Retur:

A=caracter ASCII

Efect: se citeşte un octet de la interfaţa serială şi se livrează în acumulator. Nu se predă controlul apelantului decît după citirea caracterului.

POUT — „punch output": scriere caracter la interfaţa serială [STD]

Apel:

C=Ø4H

E=caracter ASCII

Efect: se emite octetul specificat la interfaţa serială.

LOUT — „List output": listare caracter la miniimprimantă [STD]

Apel:

C=Ø5H

E=caracter ASCII

Efect: caracterul specificat se trimite spre imprimare la miniimprimanta ataşată microcalculatorului.

INITV — iniţializare ecran TV [NST]

Apel:

C=Ø6H

Efect: ştergerea ecranului TV

CASSDR — „audio cassette driver": driver tratare operaţii de intrare/ieşire cu caseta [NST]

Apel:

C=Ø7H

DE=adresă zonă descriptor fişier

Efect : se efectuează operaţia de intrare/ieşire specificată în descriptorul de fişier. Acesta are următoarea structură :

— oct. Ø-1 : numele fişierului (octet inferior, octet superior)
— oct. 2-3 : adresa inferioară de memorie (octet inferior, octet superior)
— oct. 4-5 : adresa superioară de memorie (octet inferior, octet superior)
— oct. 6 : cod operaţie, cu următoarea structură :

c.b.7=1 — scriere fişier cu numele dat în oct. Ø-1, şi spaţiul de adrese delimitat de conţinutul octeţilor 2-3 şi 4-5. (comanda K)

c.b.6=1 — citire prim fişier la adresa la care a fost salvat prin comanda de scriere ;
oct. Ø-5 pot avea orice conţinut (comanda L<CR>)

c.b.5=1 — citire prim fişier la adresa dată în oct. 2-3 ; oct. Ø-1 şi 4-5 pot avea orice conţinut. (comanda L,<adinf>CR>)

c.b.4=1 — citire fişier cu numele dat în oct. Ø-1 la adresa specificată de conţinutul octeţilor 2-3 ; oct. 4-5 pot avea orice conţinut. (comanda L<nume>,<adinf><CR>)

c.b.3=1 — citire fişier cu numele dat în oct. Ø-1, la adresa de la care a fost salvat prin comanda de scriere ; oct. 2-5 pot avea orice conţinut. (comanda L<nume><CR>)

c.b.2=1 — verificare fişier cu numele dat în oct. Ø-1, prin comparare cu zona de memorie a cărei adresă de început se află în oct.2-3 ; oct. 4-5 pot avea orice conţinut. (comanda V<nume>, <adinf> <CR>)

c.b.1=1 — citire antet de fişier ; oct. Ø-5 pot avea orice conţinut (comanda N)

c.b.Ø=1 — nu se afişează mesajul cu codul de retur, valoarea medie de prag şi antetul de fişier pe ecranul TV.

c.b.Ø=Ø — se afişează mesajul cu codul retur, valoarea medie de prag şi antetul de fişier pe ecranul TV.

Funcţia CASSDR permite programelor utilitare efectuarea operaţiilor de intrare/ieşire cu caseta, modificînd dinamic doar conţinutul descriptorului de fişier. La revenirea după apelul funcţiei CASSDR, registrul A conţine codul de retur, cu semnificaţia dată în paragraful 5.2.1 la tratarea comenzii L. Funcţie de semnificaţia codului de retur, programul utilitar poate iniţia un dialog cu operatorul microcalculatorului, vizînd emiterea de mesaje de oprire casetofon, rebobinarea manuală pe început de fişier etc., ajungîndu-se la o tratare „semiautomată" a operaţiilor de intrare/ieşire pe caseta magnetică. Acest mod de tratare nu s-a realizat în cadrul monitorului, din cauza restricţiilor de spaţiu de memorie EPROM impuse.

Conţinutul descriptorului de fişier nu este modificat de către funcţia CASSDR, cu excepţia codului de retur Ø4 (eroare de comparare la operaţia de verificare fişier). În acest caz, oct. 2-3 conţin adresa din memorie unde s-a detectat inegalitatea, iar oct. 4 şi 5 conţin valoarea octetului de la adresa din memorie, respectiv din fişierul de verificat.

BEEP — emitere sunet în difuzor [NST]

Apel :
C=08H
D=număr impulsuri de emis (durată sunet)
E=frecvență sunet

Efect : emiterea unui sunet a cărui durată este proporțională cu valoarea din D, și a cărui frecvență este invers proporțională cu valoarea din E.

WSTRIN — „write string" : scriere șir caractere la consolă [STD]

Apel :
C=09H
DE = adresă șir caractere

Efect : scrierea la consolă a șirului de caractere aflat la adresa dată de perechea DE. Șirul se va termina cu caracterul „$" sau 00H.

RSTRIN — „read string" : citire și editare buffer consolă [STD]

Apel :
C=0AH
DE = adresă buffer

Retur : buffer completat

Efect : citirea și editarea bufferului definit de perechea DE. Primul octet al bufferului va fi inițializat de utilizator cu numărul maxim de caractere admise la citire. Al doilea octet va fi completat de funcția RSTRIN, la terminarea editării, și va indica numărul total de caractere introduse în buffer.

Caracterele de control ale editării sînt următoarele :

CTRL — I : tabulare 4 caractere
CTRL — X : anularea întregului buffer și reluarea editării
RUBOUT/DEL : ștergerea ultimului caracter introdus
CR : terminarea editării
LF : terminarea editării

Menționăm că toate caracterele de control nu incrementează contorul de caractere citite. Astfel, dacă primul caracter introdus de operator după apelul funcției RSTRIN este CR, contorul de caractere citire de la adresa „buffer+1" va fi nul.

CSTS — „console status" : obținere stare consolă [STD]

Apel :
C=0BH

Retur :
A = stare consolă

Efect : verifică dacă s-a introdus un caracter de la consolă. În caz afirmativ, acumulatorul va conține valoarea ØFFH. Dacă nu s-a introdus nici un caracter, acumulatorul va conține ØØH

PGRAF — "graphic primitives" : primitive grafice pentru ecranul TV [NST]

Apel :

C=ØCH

D= număr linie TV (Ø-255)

E= număr coloană T (Ø-255)

B= cod operație

Efect : aprinderea, stingerea sau testarea stării unui pixel de coordonate X, Y (X=val. din reg. E ; Y=val. din reg. D) ; ecranul TV este considerat ca o matrice de coordonate X, Y, colțul din stînga-sus avînd coordonatele (Ø, Ø) Codul operației din reg. B poate avea valoarea :

ØØ— testare stare pixel de coordonate X, Y ; dacă pixelul este aprins, la retur din funcție se încarcă în acumulator valoarea ØØH ; în caz contrar, acumulatorul va conține o valoare diferită de zero

Ø1— aprindere pixel de coordonate X, Y ; aprinderea are loc indiferent de modul de afișare (video normal sau invers)

Ø2— stingere pixel de coordonate X, Y ; stingerea are loc indiferent de modul de afișare (video normal sau invers)

5.2.4. **Structura zonelor de lucru utilizate de monitorul MON.AMIC VØ.2. Zona de memorie EPROM.** În memoria EPROM se află o serie de tabele cu conținut nemodificabil, necesare rutinelor monitorului. Dăm în continuare structura tabelelor mai importante :

Tabelul FNCHR — „Function Characters"

Conține pe cîte un octet caracterul asociat fiecărei comenzi acceptate de monitorul MON.AMIC. Tabelul se definește astfel :

FNCHR : DB 'CDFGKLMNVRSWX'

Acest tabel este utilizat de rutina de identificare comenzi pentru compararea caracterului introdus de operator cu setul de comenzi admise de monitor.

Tabelul FNCADD — "Function Addresses"

Este paralel cu FNCHR, existînd o corespondență biunivocă între o intrare din FNCHR și o intrare din FNCADD. Fiecare intrare din FNCADD

conţine adresa de tratare a comenzii aflată în intrarea corespunzătoare din FNCHR. Tabelul se defineşte astfel:

```
FNCADD: DW COMPAR ; comparare zone memorie
        DW DISP   ; display memorie
        DW FILL   ; umplere memorie cu o constantă
        DW GO     ; lansare program în execuţie
        DW STORE  ; scriere fişier pe casetă magnetică
        DW LOAD   ; încărcare fişier pe casetă magnetică
        DW MOWE   ; mutare zonă de memorie
        DW NAME   ; atribuire nume fişier curent
        DW VERIF  ; verificare fişier
        DW READ   ; citire fişier hexa
        DW SUBST  ; substituire conţinut memorie
        DW WRITE  ; scriere fişier hexa
        DW EXAM   ; examinare şi modificare registre
```

Tabelul FNCADD este utilizat în cadrul rutinei de decodificare comenzi monitor, pentru branşarea la rutinele specifice de tratare, în funcţie de comanda identificată pe baza tabelului FNCHR.

Tabelul CPMADD — "CP/M Function Addresses"

Tabelul CPMADD conţine adresele de tratare a funcţiilor utilizator. Tabelul se defineşte astfel:

```
CPMADD: DW RESET   ; reset sistem
        DW CONIN   ; intrare consolă
        DW CONOUT  ; ieşire consolă
        DW RIN     ; intrare cititor
        DW POUT    ; ieşire perforator
        DW LOUT    ; ieşire listare
        DW INITV   ; iniţializare ecran TV
        DW CASSDR  ; driver I/E casetă magnetică
        DW BEEP    ; emitere sunet în difuzor
        DW WSTRIN  ; scriere şir caractere la consolă
        DW RSTRIN  ; editare buffer consolă
        DW CSTS    ; obţinere stare consolă
        DW PGRAF   ; primitive grafice
```

Acest tabel este utilizat de rutina de decodificare a apelurilor funcţiilor utilizator. Codul funcţiei, introdus în registrul C, reprezintă indexul în CPMADD, pentru selectarea intrării dorite.

Tabelul GENCAR — "Generate Characters"

Tabelul GENCAR conţine definiţiile setului de caractere afişabile pe ecranul TV de către driverul de ecran. Un caracter ocupă un spaţiu de 6 * 8 pixeli, din care caracterul propriu-zis este definit de 4 * 6 pixeli, restul spaţiului din matrice (două coloane şi două linii de pixeli) constituind separatorii dintre caractere şi rîndurile de caractere. Fiecărui caracter îi corespunde o

intrare în GENCAR cu lungime de 3 octeţi. Intrarea respectivă conţine pe 24 de biţi matricea caracterului, fiecare 4 biţi constituind o linie de pixeli. Biţii poziţionaţi pe 1 indică setarea pixelului respectiv. Afişajul unui caracter se realizează cu ajutorul funcţiei PGRAF, rolul driverului de ecran constînd în determinarea coordonatelor absolute necesare fiecărui apel al funcţiei. Determinarea coordonatelor pixelilor se face pe baza coordonatelor caracterului de afişat (rînd/coloană curentă) şi a celor 6 linii de pixeli ce definesc matricea caracterului.

Tabelul GENCAR conţine definiţiile pentru caracterele ASCII cuprinse în domeniul 2∅H (blanc) —5FH (cursor), ordonate crescător :

```
GENCAR : DB  ∅,     ∅,     ∅          ; blancc
         DB  22H, 22H, 02H            ; !
         DB  55H, ∅,     ∅,           ; "
         DB  66H, ∅FFH, 66H           ; #
         DB  27H, ∅A6H, ∅B6H          ; $
         DB  ∅9H, 24H, 9∅H              %
         .
         .
         .
         DB  69H, ∅BDH, 96H           ; ∅
         DB  26H, ∅A2H, 27H           ; 1
         .
         .
         .
         DB  69H, 9FH, 99H            ; A
         DB  ∅E9H, ∅E9H, 9EH          ; B
         .
         .
         .
         DB   ∅, ∅, ∅FFH              ; cursor
```

Modificarea setului de caractere nu este posibilă prin program, dat fiind faptul că generatorul de caractere se află în memoria EPROM, iar driverul de ecran nu îl recopiază în memoria RAM. Afişarea de caractere diferite de standardul implementat în GENCAR este posibilă (tot cu ajutorul funcţiei PGRAF), dar procedura este destul de laborioasă, necesitînd scrierea de rutine în limbaj de asamblare.

Zona de memorie RAM

În memoria RAM, implantată începînd cu adresa 4∅∅∅H, se află două zone de lucru principale :

— memoria ecran, în spaţiul de adrese 4∅∅∅H-5FFFH

— zona de variabile monitor, în spaţiul de adrese 6∅∅∅H-6∅FFH

Începînd cu adresa 61∅∅H, memoria RAM este disponibilă pentru programele utilizator.

Memoria ecran păstrează în corespondenţă biunivocă imaginea ecranului TV, considerat ca o matrice de 256 * 256 de pixeli. Adresa 4∅∅∅H corespunde pixelului de coordonate (∅, ∅), aflat în colţul din stînga sus al ecranului.

Ecranul este compus din 256 linii TV, fiecare linie TV putînd afişa 256 de pixeli. Rezultă că unei linii TV îi corespunde o zonă de 32 de octeţi din memoria ecran, adresarea unei linii TV făcîndu-se în increment de 32 relativ la adresa de început a memoriei ecran. Calculul adresei corespunzătoare unui pixel de coordonate (X, Y) se efectuează după formula:

ADROCT=4ØØØ+Y*32+X/8

Adresa ADROCT specifică octetul care conţine pixelul de coordonate X, Y; restul împărţirii X/8 specifică bitul din octet corespunzător pixelului (bitului c. m.p.s. din octet îi corespunde restul 7).

Zona de variabile monitor, rezervată în continuarea memoriei ecran, ocupă un spaţiu de 256 octeţi; structura zonei este următoarea:

RND(6ØØØH) — numărul rîndului curent utilizat de driverul de ecran pentru afişarea de mesaje. Valoarea conţinută variază între Ø (primul rînd de sus) şi 31 (ultimul rînd de jos).

COL(6ØØ1H) — numărul coloanei curente utilizat de driverul de ecran pentru afişare de mesaje. Valoarea conţinută variază între Ø (primul caracter din stînga în cadrul unui rînd) şi 39 (ultimul caracter din dreapta în cadrul unui rînd)

AFMOD(6ØØ2H) — indicator mod de afişare; dacă AFMOD=ØØH, afişajul se execută în mod SCROLL, iar dacă AFMOD=ØFFH, afişajul se execută în mod PAGE. Setarea/resetarea indicatorului se execută de funcţia CONIN la recepţionarea codului CTRL-F (Ø6H)

ECRINV(6ØØ3H) — indicator stare ecran; dacă ECRINV=ØØH, conţinutul întregului ecran se afişează în video normal, iar dacă ECRINV=ØFFH, conţinutul întregului ecran se afişează în video invers. Setarea/resetarea indicatorului se execută de funcţia CONIN la recepţionarea codului CTRL-D(Ø4H).

CARINV(6ØØ4H) — indicator mod afişare caractere; dacă CARINV=ØØH, orice caracter emis cu funcţia CONOUT va fi afişat în video normal, iar dacă CARINV=ØFFH, afişarea caracterelor se execută în video invers. Afişarea caracterelor este independentă de starea indicatorului ECRINV.
Setarea/resetarea indicatorului CARINV se execută de funcţia CONIN la recepţionarea codului CTRL-E (Ø5H).

IOBYTE(6ØØ5H) — indicator asignare echipamente fizice la echipamente logice:

- C.b. Ø (asignare consolă):
  - Ø: ecran TV şi tastatura elastică
  - 1: interfaţa serială
- C.b. 7 (asignare imprimantă):
  - Ø: nu se cere imprimare în paralel cu scrierea la consolă
  - 1: se cere imprimare în paralel cu scrierea la consolă.

Setarea/resetarea c.b.Ø. este efectuată de funcţia CONIN la recepţionarea codului CTRL-U(15H); setarea/resetarea c.b.7 este efectuată de funcţia CONIN la recepţionarea codului CTRL-P(1ØH).

La inițializarea sistemului (RESET), octetul IOBYTE conține valoarea ØØH.

Zona de memorie 6ØØ6H-6Ø2BH este utilizată de monitor pentru recepție mesaje operator și salvări de registre.

USERIX(6Ø2CH)—USERPC(6Ø3AH) — conține contextul de lucru al programelor utilizator după o întrerupere; ordinea depunerii conținutului registrelor este următoarea: IX, IY, HL, DE, BC, AF, SP, PC. Această zonă este afișată pe ecran la orice întrerupere de program, și poate fi modificată înainte de relansarea programului prin comanda X.

ADINF(6Ø44H), ADSUP(6Ø46H), ADMOV(6Ø48H) — zonă ce conține adresa inferioară, superioară și de depunere rezultată în urma decodificării parametrilor comenzilor D, F, G, K, L, M, R, S, V, W

ZONCAR (6Ø4AH) — zonă cu lungimea de 8 octeți, utilizată de driverul de ecran pentru expandarea matricilor caracterelor într-o formă utilizabilă de funcția PGRAF. Fiecare linie de 4 pixeli din matricea de caractere este transformată într-un șir de 6 biți, primul și ultimul bit din șir constituind separatorii de caractere. Primul și ultimul octet din ZONCAR au valoarea ØFFH, generînd separatorii de rînd (cîte o linie de pixeli „stinsă").

Zona de memorie 6Ø52H—6ØFFH conține alte variabile de lucru, fără semnificație pentru utilizatori. Pointerul stivei monitorului este inițializat cu valoarea 6ØFFH.

Programele utilizator se încarcă în memoria RAM începînd cu adresa 61ØØH; limita superioară a memoriei RAM depinde de opțiunea de livrare a microcalculatorului aMIC, valoarea cea mai redusă fiind 7FFFH (16 Ko RAM utilizator, din care primii 8 Ko sînt ocupați întotdeauna de memoria ecran). Versiunile cu spațiu de memorie RAM extins cuprind 32 Ko sau 48 Ko. memorie utilizator.

5.2.5. **Modul de utilizare a monitorului MON.AMIC VO.2.** După punerea sub tensiune și apăsarea tastei RESET, monitorul efectuează inițializarea zonei de variabile, ștergerea ecranului TV și afișarea mesajului:

MON.AMIC VØ.2

Se emite pe rîndul următor prompterul "." indicînd așteptarea unei comenzi din partea operatorului. Orice comandă introdusă este verificată din punct de vedere al:

— corectitudinii numelui (să aparțină setului de comenzi admis).

— corectitudinii valorilor parametrilor (maxim 4 cifre hexazecimale).

— corectitudinii numărului de parametri introduși (să fie în concordanță cu cel solicitat de comanda în cauză).

Orice eroare are ca efect afișarea caracterului "?" urmat de prompter; operatorul poate reintroduce din nou comanda dorită.

Generarea secvențelor scurte de programe utilizator poate fi efectuată cu ajutorul comenzii S (substitute) în zona de memorie utilizator. Verificarea

corectitudinii datelor introduse se efectuează cu comanda D (display). Pentru programe cu lungimi ce depăşesc cîteva sute de octeţi, utilizarea comenzii S devine anevoioasă, crescînd riscul erorilor la introducere. În acest caz, se vor elabora programele pe un alt sistem de dezvoltare şi transfera apoi codul obiect prin interfaţa serie pe aMIC, cu comanda R (read).

Verificarea programelor introduse sau generate în memorie se va efectua cu ajutorul comenzii G (go) cu punct de întrerupere. Se vor efectua verificări din aproape în aproape, pe porţiuni cît mai scurte de program. La fiecare întrerupere, se va verifica conţinutul registrelor ; dacă se detectează o neconcordanţă faţă de valorile presupuse prin program, se va restrînge spaţiul de testare, pentru a localiza cît mai rapid erorile. Dacă programul lansat în execuţie ciclează (rămîne în buclă infinită), se va apăsa tasta INT ; ca urmare, se va întrerupe necondiţionat execuţia programului şi se va afişa contextul de lucru. Se reia procedura de verificare, modificînd după necesitate conţinutul acestora înainte de o nouă relansare a programului.

Odată efectuată punerea la punct a unui program acesta va fi salvat pe casetă magnetică utilizînd comanda K (casette), corectitudinea salvării testîndu-se cu comanda V (verify). Se recomandă elaborarea modulară a programelor testîndu-se segmente (porţiuni din program, subrutine etc.) care efectuează cîte o singură funcţie logică din p.v. al aplicaţiei căreia îi este destinat programul. Fiecare modul va fi salvat separat într-un fişier pe casetă magnetică, simplificîndu-se astfel operaţiile de punere la punct în ansamblu al programului. Pentru testarea unui nou modul, se vor încărca în memorie numai acele fişiere care sînt legate de modulul de testat ; odată terminată punerea la punct a modulului, acesta va fi salvat pe casetă magnetică, reluîndu-se procedura de mai sus pînă la elaborarea completă a programului. Versiunile finale ale programului vor fi salvate, sub forma unui singur fişier, pentru a nu prelungi inutil operaţia de încărcare în memorie.

5.3. Monitorul Z-8∅ V∅.∅ — descriere şi utilizare

5.3.1. **Prezentare generală.** Monitorul Z-8∅ V∅.∅ reprezintă *prima versiune de monitor integrată cu interpretorul BASIC* scris în instrucţiuni specifice microprocesorului Z-80, *fiind implementat pe prima versiune comercializată* a microcalculatorului aMIC.

Monitorul asigură interfaţa hardware-ului cu interpretorul BASIC sau cu alte programe aplicative create de utilizator în memoria RAM. Interfaţa este asigurată prin subrutine de intrare/ieşire pentru perifericele microcalculatorului : tastatură, ecran TV, casetofon audio.

La lansarea în execuţie a monitorului (punere sub tensiune sau apăsare tastă „RESET"), pointerul stivei este plasat pe ultima adresă de memorie RAM, ecranul este şters şi se afişează mesajul : Z-8∅ MONITOR ; apoi este emis caracterul "*" care indică aşteptarea unei comenzi din partea utilizatorului.

Comenzile monitorului asigură:

— afişarea şi modificarea unor zone de memorie RAM;

— afişare conţinut registre microprocesor;

— lansarea în execuţie a unui program;

— programarea de întreruperi software în cadrul programelor de testat;

— salvarea unor zone de memorie pe casetă sub formă de fisiere;

— încărcarea fişierelor de pe casetă în memorie.

Comenzile monitorului se compun dintr-o singura literă, urmate de unul sau mai multe argumente; aceste argumente se introduc sub forma de 4 caractere hexazecimale (∅-9 şi A-F). În unele situaţii, monitorul corectează erorile de operare la introducerea comenzilor. Operatorul are posibilitatea de a şterge ultimul caracter introdus prin tasta „DEL".

Setul de comenzi implementat reprezintă un minim necesar pentru introducerea de programe în cod obiect, lansarea, depanarea şi stocarea lor pe casetă. Versiunea actuală de monitor ocupă cca. 3 Koct. de memorie EPROM.

5.3.2. **Comenzile monitorului.** Vom adopta următoarea notaţie, utilizată pentru argumentele din cadrul comenzilor:

xxxx — adresă de memorie (4 caractere hexazecimale)
aaaa — adresă condiţionată de relaţia aaaa>=xxxx
bbbb — adresă de memorie
cccc — adresă furnizată automat de monitor, ca rezultat al operaţiei bbbb+(aaaa—xxxx)
kkkk — cod de fişier (4 caractere hexazecimale)
hh — constantă hexazecimală pe 1 octet

Listarea comenzilor se va efectua în ordinea de la paragraful 1 (lucrul cu memoria, lucrul cu programele, lucrul cu caseta).

I — INSERARE

Ixxxx(CR) hhhhhh ... hh (CR)

— inserează un şir de octeţi hh începînd de la adresa XXXX. Corecţia pe şir se face prin apăsarea tastei "DEL". După acţionarea celui de-al doilea (CR), monitorul afişează adresa primei locatii de memorie ce urmează ultimului octet intr dus.

V — VIZUALIZARE

Vxxxx, aaaa(CR)

— se afişează conţinutul zonei de memorie delimitată de adresele xxxx — aaaa.

G — LANSARE PROGRAM

Gxxxx(CR)

— se lansează în execuţie programul aflat la adresa de memorie XXXX.

F — UMPLERE CU O CONSTANTĂ

Fxxxx, aaaa, hh(CR)

— se umple zona de memorie de la xxxx la aaaa cu constanta hh.

M — MUTARE ZONĂ MEMORIE

Mxxxx, aaaa, bbbb, cccc(CR)

— se mută conținutul zonei de memorie xxxx-aaaa în zona bbbb-cccc.

Y — COMPARARE ZONĂ MEMORIE

Yxxxx, aaaa, bbbb, cccc(CR)

— compară octet cu octet conținutul zonei xxxx-aaaa cu zona bbbb-cccc. Diferențele sesizate sînt afișate sub forma adreselor din prima zonă. Afișarea poate fi oprită prin tasta "INT", iar monitorul se relansează prin comanda "C".

SD — SUMĂ ȘI DIFERENȚĂ

SDxxxx, bbbb(CR)

— afișează suma xxxx+bbbb și diferența xxxx—bbbb

R — RESET ÎNTRERUPERI SOFTWARE

R(CR)

— se inițializează monitorul pentru lucrul cu întreruperile programabile ; comanda este obligatorie după punerea sub tensiune a microcalculatorului.

B — PROGRAMARE BREAKPOINT

Bxxxx(CR)

— se programează o întrerupere de tip „B“ la adresa xxxx. Dacă programul în curs de execuție ajunge la această adresă, se afișează mesajul :

&xxxx — unde xxxx= adresa de întrerupere și se redă controlul monitorului.

C — RELANSARE PROGRAM ÎNTRERUPT

C(CR)

— se relansează ultimul program întrerupt prin comandă „B“ anterioară sau apăsare tastă „INT“.

TASTA „INT“ — ÎNTRERUPERE NEMASCABILĂ

— acționarea acestei taste se poate face, în orice moment ; se oprește execuția programului în curs și se afișează &xxxx unde xxxx= adresa la care s-a produs întreruperea.

Se indică utilizarea tastei „INT“ pentru oprirea programelor aflate în buclă infinită.

T — TRASARE

Txxxx(CR)

— se programează o întrerupere de tip „T“ la adresa xxxx. Spre deosebire de întreruperea de tip „B“, controlul nu este redat monitorului, ci se afișează :

— &xxxx

— conținut registre microcalculator

Se continuă apoi execuţia programului cu instrucţiunea ce urmează după adresa xxxx.

D — DEZACTIVARE ÎNTRERUPERI

D(CR)

— toate întreruperile programabile de tip B sau T sînt dezactivate (nu mai au efect asupra programelor în curs de execuţie).

X — AFIŞARE CONŢINUT REGISTRE

X(CR)

— se afişează conţinutul registrelor ; acest conţinut corespunde ultimei întreruperi „B", „T" sau „INT".

K — SALVARE ZONĂ MEMORIE PE CASETĂ

Kxxxx, aaaa, kkkk(CR)

— se porneşte manual casetofonul, apoi se introduce comanda „K" : zona de memorie xxxx—aaaa va fi salvată ca un fişier cu numele kkkk.

A — LISTARE ANTETE FIŞIERE.

A(CR)

— se porneşte casetofonul şi se poziţionează caseta pe început de bandă : comanda „A" va afişa toate antetele fişierelor sub forma :

PP HL : xxxx DE : kkkk BC : LLLL

— informaţiile sînt :

PP — valoare prag de diferenţiere la înregistrarea informaţiei pe casetă ; în mod normal PP=18-1A.
xxxx — adresa de încărcare în memorie a fişierului
kkkk — numele fişierului
LLLL — lungimea în octeţi a fişierului

— oprirea din comanda „A" se face apăsînd pe tasta „INT"

L — ÎNCĂRCARE FIŞIER

L(CR)

— se încarcă primul fişier (indiferent de numele acestuia) la adresa de la care a fost salvat prin „K".

Q — ÎNCĂRCARE FIŞIER

Qxxxx(CR)

— încărcare primul fişier (indiferent de numele acestuia) la adresa xxxx.

Z — ÎNCĂRCARE FIŞIER

Zkkkk(CR)

— caută pe casetă fişierul cu numele kkkk şi îl încarcă la adresa de la care a fost salvat prin comanda „K".

Obs : la citirea unei informaţii incorecte de pe casetă, se afişează mesajul „ERROR".

5.3.3. **Legătura monitor-utilizator.** Pentru a utiliza facilităţile oferite de monitor cu privire la gestiunea perifericelor, se vor da în continuare adresele de implantare ale subrutinelor de intrare/ieşire.

CIN — CONSOLE INPUT

ADR=Ø7FD

RUTINA CIN citeşte un caracter de la tastatură şi îl furnizează în registrul A. Rămîne în buclă pînă la apăsarea unei taste. După apăsarea tastei, se emite un semnal sonor scurt, indicînd terminarea rutinei CIN.

COUT — CONSOLE OUTPUT

ADR=Ø7FA

Rutina COUT trimite la display (ecran TV) caracterul conţinut în registrul A (cod ASCII) şi îl afişează în poziţia curentă a cursorului pe ecran

KIN — CASETTE INPUT

ADR=3C1C

Rutina KIN citeşte de pe casetă un fişier, în memoria RAM, la adresa de la care a fost salvat. Înainte de apelarea subrutinei, casetofonul trebuie pornit în mod redare.

KOUT — CASETTE OUTPUT

ADR=3BAE

Rutina KOUT înscrie pe casetă un fişier din memoria microcalculatorului. Înainte de apel, se vor încărca registrele astfel:

HL= adresa de început zonă de memorie
BC= număr total octeţi de scris
DE= nume fişier.

Casetofonul va fi pornit în prealabil în mod înregistrare, cu volumul poziţionat pe nivel mediu. Este de preferat ca înregistrările şi redările să fie efectuate pe acelaşi casetofon.

De asemenea, există o serie de locaţii de memorie aflate la adrese fixe, conţinînd informaţii care pot fi utile în aplicaţii :

6ØØØ : număr rînd în care se află poziţionat cursorul pe ecranul TV. Valoarea ØØ corespunde rîndului de sus, iar 1F rîndului de jos (ultim).

6ØØ1 : numărul coloanei în care se află poziţionat cursorul pe ecranul TV. Valoarea ØØ indică coloana cea mai din stînga, iar 1D coloana cea mai din dreapta.

6ØØ2 : mod afişaj — dacă valoarea este ØØ, avem mod defilare, dacă avem FF, mod pagină.

6ØØ3 : video normal/invers la nivelul întregului ecran (ØØ video normal — FF video invers). Comutarea se poate face şi prin înscrierea în portul 22H a valorii ØØH pentru video normal şi 1ØH pentru video invers.

6ØØ4 : video normal/invers la nivel de caracter (ØØ video normal — FF video invers). Comutarea se poate face şi apăsînd tastele CTRL şi E sau apelînd rutina COUT cu acumulatorul A=Ø5H.

5.3.4. Exemple de utilizare

● Se dorește afișarea și modificarea unei zone de memorie RAM cuprinsă în spațiul D10A-D10F ; zona conține inițial o informația oarecare :

```
        VD10A, D10F (CR)
D10A    0F0B 001A 0D03
ID10A  (CR) 10203 0 (CR) D10L
        VD10A, D10F (CR)
D10A    1020 301A 0D03
```

● Umplerea zonei de memorie de la 6000 la 7000 cu constanta FE :

F6000, 7000, FE (CR)
V6000, 6003 (CR) — vizualizarea primilor 4 octeți
6000 FEFE FEFE

● Introducerea unui program în memorie și lansarea lui în execuție :

R (CR) — inițializare puncte de break

I6800 (CR) 3E41CDFA0718F9 (CR) 6807

Programul introdus la adresa 6800 este :

```
3E41      LD     A,41H
CDFA07    CALL   07FAH (rutina COUT)
18F9      JR     $-7
```

Are ca efect afișarea caracterului „A" în mod repetat pe ecran.
Stabilim puncte de întrerupere :

B6800 (CR)

T6802 (CR)

Lansăm programul în execuție :

G6800 (CR) ; ca urmare a întreruperii „B" se afișează :

& 6800 ▮

Cu comanda X vizualizăm registrele

```
SP FFFE IX FFFF IY FFFF A 0D9B
HL 6800 DE 0000 BC 9801 A 0054
HL 0000 DE 0000 BC 0101
```

Primele perechi de registre A, HL, DE, BC reprezintă registrele și indicatorii în condiții curenți ; următoarele perechi reprezintă A', HL', DE' BC'.

Reluarea execuției după întrerupere se face cu :

C (CR)

În acest moment, execuția programului se reia, iar la atingerea adresei 6802 se execută trasarea, prin afișarea informației :

```
& 6802 SP FFFE IX FFFF IY FFFF
A 4126 HL 6800 DE 0010 BC 2793
A 0054 HL 0000 DE 1000 BC 0101
```

Execuția continuă fără oprire, afișîndu-se caracterul : „A" pe ecran, după apelul rutinei COUT. Oprirea se execută iarăși la adresa 6800, cu afișarea informației de mai sus.

Dezactivarea punctelor de întrerupere din Program se execută cu comanda

D (CR)

Din acest moment, după lansare, programul nu se va mai opri decît prin apăsarea tastei „INT".

● Salvarea programului de la adresa 68ØØ pe casetă :

K68ØØ, 68Ø6 ØØØ1 (CR)

Se salvează zona 68ØØ-68Ø6, în fişierul cu nume ØØØ1.
Ştergem acum zona respectivă :

F68ØØ, 68Ø8, ØØ (CR)

Vizualizăm zona ştearsă :

V68ØØ, 68Ø6 (CR)
68ØØ ØØØØ ØØØØ ØØØØ ØØØØ

Încărcăm acum fişierul de pe casetă în memorie :

L (CR)
1A HL 68ØØ DE ØØØ1 BC ØØØ6

Vizualizăm din nou zona ştearsă anterior :

V68ØØ, 68Ø6 (CR)
68ØØ 3E41 CDFA Ø718 F9ØØ

Observăm încărcarea la adresa 68ØØ a informaţiei salvate anterior pe casetă.

Capitolul 6. Monitorul DEST. Descriere şi utilizare

6.1. Introducere

Monitorul DEST (Monitor DEzvoltare Software şi Testare) pentru sisteme cu microprocesor Z8Ø constituie extensia maximă a monitorului MON.AMIC prezentat în capitolul 5, transformînd microcalculatorul aMIC într-un sistem eficient, compact şi versatil pentru dezvoltarea şi testarea aplicaţiilor scrise în limbaj de asamblare Z8Ø.

Comenzile monitorului MON.AMIC reprezintă un subset al comenzilor monitorului DEST. Setul de comenzi caracteristic monitorului DEST oferă utilizatorilor următoarele facilităţi:

— crearea şi modificarea de fişiere sursă în limbaj de asamblare;

— asamblarea fişierelor sursă şi crearea de module obiect relocabile sau absolute;

— linkeditarea mai multor module obiect relocabile într-un singur modul şi transformarea acestuia în modul obiect absolut (program executabil);

— dezasamblarea codului obiect din orice zonă de memorie, listarea sursei astfel obţinute şi memorarea ei sub formă de fişier pentru prelucrări ulterioare

— execuţia monitorizată pas cu pas a unui program, indiferent de tipul memoriei (EPROM sau RAM) unde se află stocat programul;

— încărcarea datelor de intrare şi salvarea datelor de ieşire pe casetă magnetică prin proceduri incluse în cadrul comenzilor, degrevînd utilizatorii de gestiunea zonelor de memorie solicitate de fiecare comandă în parte.

Prin implementarea facilităţilor enumerate mai sus s-a urmărit acoperirea cerinţelor de bază necesare unui sistem de dezvoltare software:

— concepţia, elaborarea şi testarea modulară a aplicaţiilor;

— integrarea facilă a unui set de module testate într-o singură aplicaţie complexă;

— posibilitatea testării imediate a unui modul elaborat;

— ciclu scurt de creare-modificare-testare a fiecărui modul în parte; un fişier sursă creat în memorie sau încărcat de pe casetă magnetică poate fi asamblat, relocat şi testat fără pierderea informaţiei din zona de memorie ce conţine textul sursă, putîndu-se opera modificările necesare imediat după detectarea unor anomalii în execuţia modulului şi relua întregul ciclu de dezvoltare;

— stocarea modulelor obiect ce compun o aplicaţie, sub formă de fişiere pe casetă magnetică, asigurînd disponibilitatea lor în orice moment;

— posibilitatea transmiterii codului obiect al aplicaţiei prin interfaţa serială spre un programator de memorii EPROM, sau programarea imediată a memoriilor EPROM cu programatorul cuplat la extensia de bus a microcalculatorului.

Monitorul DEST în versiune maximă (avînd toate facilităţile enumerate) ocupă întreg spaţiul de memorie EPROM (Ø—3FFFH) al microcalculatorului aMIC. Spaţiul de memorie (Ø—ØFFFH) este ocupat de monitorul MON.AMIC împreună cu driverele de tastatură, ecran, casetă magnetică, interfaţă serială şi miniimprimantă. Spaţiul de memorie 1ØØØH—1FFFH este ocupat de funcţia de dezasamblare şi execuţie monitorizată a programelor înscrise în memoria RAM sau EPROM. Restul spaţiului de memorie, pînă la adresa 3FFFH, este ocupat de funcţiile de editare fişiere sursă, asamblare şi linkeditare module relocabile. Utilizatorul are astfel posibilitatea de a testa o aplicaţie înscrisă în propriile sale „chip-uri" EPROM 2716 înlocuind orice chip din spaţiul de adrese 2ØØØH-3FFFH. Comanda de dezasamblare şi execuţie monitorizată rămîne funcţională, permiţînd testarea aplicaţiei din memoria EPROM „utilizator".

Configuraţia minimă pentru testare-depanare necesită în consecinţă 8 Ko de memorie EPROM şi 16 Ko de memorie RAM. Configuraţia necesară dezvoltării de aplicaţii cuprinde 16 Ko memorie EPROM şi 16—48 Ko memorie RAM, iar ca periferice ataşate, un casetofon audio şi o miniimprimantă. Prezenţa acesteia din urmă nu este obligatorie, listările fişierelor sursă obţinute în urma asamblării, dezasamblării sau editării de test făcîndu-se implicit pe ecranul TV, însă dezvoltarea unor aplicaţii mai complexe este dificilă fără posibilitatea păstrării unui listing pe hîrtie.

6.2. Comenzile monitorului DEST

Vom prezenta în continuare numai comenzile specifice monitorului DEST, restul comenzilor fiind identice cu cele ale monitorului MON.AMICV0.2, prezentat în cap. 5.

6.2.1. **Comanda A—„assembly source program".** Formatul comenzii este următorul:

- A<CR>

Comanda A lansează în execuţie asamblorul rezident ASR-Z8Ø, care prelucrează un fişier sursă în limbaj de asamblare Z8Ø, elaborînd listingul asamblării şi modulul obiect respectiv.

ASR—Z8Ø recunoaşte toate mnemonicele standard Z8Ø, un set de directive standard, un set de directive pentru generarea de funcţii utilizator (v. cap. 5 paragraf 5.3), simbolurii globale şi referinţe externe. Asamblorul poate prelucra un fişier sursă de orice lungime, limitat doar de spaţiul de memorie necesar păstrării sursei respective şi de numărul total de simboluri din fişier.

Definirea termenilor

FIŞIER SURSĂ — zonă de memorie definită prin adresa ei de început, care conţine programul sursă al utilizatorului, scris în limbaj de asamblare Z8Ø. Sfîrşitul unui fişier sursă este indicat de primul caracter ne-ASCII (avînd c.b. 7=1) întîlnit în parcurgerea octet cu octet a zonei de memorie cu adresa de început specificată.

MODUL OBIECT — rezultatul asamblării unui fişier sursă. Pentru un fişier sursă asamblat, se creează un modul obiect, care poate fi de tip absolut sau relocabil.

MODUL OBIECT ABSOLUT — modul obiect reprezentînd un program executabil într-un singur spaţiu de adrese, definit la crearea modulului. Modulele obiect absolute nu pot fi linkeditate împreună cu alte module obiect şi nu pot fi executate decît prin încărcarea lor în zona de memorie pentru care au fost definite.

MODUL OBIECT RELOCABIL — modul obiect conţinînd toate informaţiile pentru a putea fi linkeditat împreună cu alte module obiect relocabile şi transformat în modul obiect absolut, încărcabil şi executabil în orice spaţiu de adrese. Modulele obiect relocabile nu sînt programe executabile.

LISTING ASAMBLARE — imaginea fişierului sursă, completată cu contorul de amplasare în memorie a codului obiect generat şi cu codul obiect asociat fiecărei linii sursă ; listingul asamblării se afişează la consolă şi poate fi imprimat în paralel la miniimprimantă.

SIMBOL GLOBAL — simbol definit într-un fişier sursă (şi ataşat modulului obiect relocabil respectiv) destinat a fi utilizat în oricare alt modul obiect relocabil linkeditat împreună cu modulul ce conţine definiţia.

REFERINŢA EXTERNĂ — simbol utilizat într-un fişier sursă (şi ataşat modulului obiect relocabil respectiv) şi definit obligatoriu ca simbol global în alt fişier sursă. Rezolvarea referinţelor externe se face la linkeditarea modulelor obiect relocabile ce conţin definiţiile cu cele ce conţin referinţele.

LINKEDITARE — transformarea unui număr oarecare de module obiect relocabile într-un singur modul obiect absolut, cu rezolvarea tuturor referinţelor externe. Modulul obiect astfel obţinut este executabil de la adresa specificată la lansarea operaţiei de linkeditare.

Sintaxa limbajului de asamblare acceptat de ASR-Z8Ø

Un program sursă în limbaj de asamblare constă din linii sursă care pot conţine : etichete, mnemonice, argumente ale mnemonicelor, directive şi comentarii. Formatul unei linii sursă cuprinde următoarele cîmpuri :

[<et>] <mnemonică> | <directivă> [<argument>] [<comentariu>]

<et> — etichetă, ce constă din maxim 6 caractere alfanumerice, primul fiind obligatoriu literă.

<mnemonică> — mnemonicele standard corespunzătoare setului de instrucţiuni ale microprocesorului Z8Ø.

<directivă> — mnemonică cu semnificaţie specială în cadrul procesului de asamblare.

<argument> — parametrii aferenţi mnemonicei sau directivei, separaţi prin virgulă.

<comentariu> — şir de caractere ASCII precedat de caracterul „;" şi ignorate la asamblare.

Din cîmpurile enumerate mai sus, numai cîmpul mnemonicei sau directivei sînt obligatorii. Separatorii cîmpurilor pot fi: blanc(uri) sau caracterul TAB (Ø9H). Eticheta, dacă există, va începe întotdeauna din prima coloană a liniei sursă. Dacă nu există etichetă, prima coloană a liniei sursă va fi obligatoriu blanc sau TAB. Eticheta nu trebuie să fie urmată de caracterul ":", simplificîndu-se astfel activitatea de introducere a textului sursă de către utilizatori.

Directivele admise de asamblorul ASR-Z8Ø

Deoarece mnemonicele standard şi argumentele aferente corespunzătoare setului de instrucţiuni Z8Ø au fost prezentate anterior, nu mai insistăm asupra lor, specificînd doar faptul că asamblorul ASR—Z8Ø recunoaşte toate cele 74 de mnemonice standard Z8Ø (LD, INC, DEC, ADD etc.).

Directivele admise de ASR—Z8Ø se divid în 2 categorii: directive standard (caracteristice majorităţii asambloarelor) şi directive utilizator, specifice numai pentru microcalculatorul aMIC.

Directivele standard sînt următoarele:

Define Byte — definire şir octeţi

Sintaxa ;

DB expr. 1, expr. 2, ...

Directiva **DB** generează, începînd de la valoarea curentă a contorului de amplasare cod obiect, un număr de octeţi egali cu numărul de expresii din zona de argument, fiecare octet conţinînd valoarea evaluată a expresiei corespunzătoare (valoarea nu poate depăşi ØFFH). O expresie poate fi şi un şir de caractere ASCII încadrate de apostrofuri. În acest caz, fiecare octet va conţine valoarea codului ASCII corespunzător caracterelor din cadrul şirului.

Define Word — definire cuvînt

Sintaxa :

DW expr. 1, expr. 2, ...

Directiva **DW** generează pe cîte 2 octeţi, începînd de la valoarea curentă a contorului de amplasare cod obiect, valoarea corespunzătoare fiecărei expresii din zona de argument. Generarea fiecărei valori se face în ordinea : octet mai puţin semnificativ, octet mai semnificativ.

Define Storage — definire spaţiu de memorie

Sintaxa :

DS expr.

Directiva **DS** execută rezervarea, începînd de la valoarea curentă a contorului de amplasare cod obiect, a unui număr de octeţi egal cu valoarea

rezultată în urma evaluării expresiei din zona de argument. Nu se admit mai multe expresii în cadrul argumentului.

End Statement — sfîrşit program sursă

Sintaxa :

END

Directiva **END** este opţională, semnificînd sfîrşitul programului sursă. În absenţa ei, sfîrşitul sursei este detectat prin identificarea primului caracter ne-ASCII din zona de memorie ce conţine sursa.

Equated Symbol — definire valoare simbol

Sintaxa :

Etichetă **EQU** expr

Directiva **EQU** atribuie simbolului din cîmpul etichetei, valoarea calculată a expresiei din cîmpul de argument. Nu se admite decît o singură directivă **EQU** pentru un simbol dat. Expresia din cîmpul de argument nu poate conţine simboluri care nu au fost încă definite pînă la apariţia directivei, sau referinţe externe.

Set Symbol — setare valoare simbol

Sintaxa :

etichetă **SET** expr

Are acelaşi efect ca şi directiva **EQU**, cu deosebirea că pentru acelaşi simbol se admit oricîte directive SET. Expresia din cîmpul de argument nu poate conţine simboluri nedefinite pînă la apariţia directivei **SET**, sau referinţe externe.

Entry Point — definire simboluri globale (puncte de intrare în program)

Sintaxa :

ENTRY Simbol 1, Simbol 2, ...

Directiva **ENTRY** se utilizează în scopul marcării simbolurilor din cîmpul de argument drept simboluri globale. Toate simbolurile din lista directivei vor fi definite obligatoriu în cadrul programului sursă.

External Symbol — definire referinţe externe

Sintaxa :

EXTRN simbol 1, simbol 2, ...

Directiva **EXTRN** se utilizează în scopul marcării simbolurilor din cîmpul de argument drept simboluri utilizate în cadrul programului sursă, dar definite în cadrul altui program sursă. Orice simbol din lista directivei **EXTRN** va trebui să apară şi în cadrul unei directive **ENTRY**.

Origin of Code — setare valoare contor de amplasare cod obiect

Sintaxa :

ORG expr

Directiva **ORG** modifică valoarea contorului de amplasare a codului obiect conform evaluării expresiei din cîmpul de argument. Inițial, valoarea contorului de amplasare este zero pentru modulele obiect relocabile, sau dată de utilizator pentru cele absolute. Dacă valoarea calculată a expresiei este mai mică decît valoarea curentă, se semnalează eroare. Expresia nu poate conține simboluri nedefinite pînă la întîlnirea directivei **ORG**, sau referințe externe.

Phase modify — modificare spațiu de adrese

Sintaxa :

PHASE expr

Directiva **PHASE** modifică valoarea contorului de adrese asociat simbolurilor din programul sursă. Pînă la apariția primei directive **PHASE**, valoarea contorului de amplasare cod obiect coincide cu cea a contorului de adrese simboluri (unui simbol din cîmpul de etichetă i se asignează valoarea curentă a contorului de amplasare cod obiect). Directiva **PHASE** lasă nemodificat contorul de amplasare, astfel încît codul obiect se generează în continuare în zona de memorie specificată la lansarea în execuție a asamblorului ; valorile care se vor atribui în continuare tuturor simbolurilor din cîmpul de etichetă vor fi relative la valoarea calculată a expresiei din cîmpul de argument al directivei. Toate simbolurile care urmează după apariția unei directive **PHASE** sînt marcate ca simboluri absolute, valoarea lor rămînînd nemodificată în cursul operației de linkeditare a modulului obiect relocabil. Din acest motiv, codul obiect poate fi executat numai în spațiul de adrese definit de directivele **PHASE** din program. Numărul directivelor nu este limitat ; următoarea directivă PHASE nu ține seama de existența directivei precedente. Expresia din cîmpul de argument nu poate conține simboluri nedefinite încă, sau referințe externe.

Directivele utilizator, specifice microcalculatorului AMIC, implementează în cadrul limbajului de asamblare, apelurile funcțiilor utilizator (v. cap. 5, paragraf 5.3 : „Funcții utilizator — descriere și utilizare"). Toate directivele utilizator generează secvența de instrucțiuni :

```
LD   C, nr
CALL 5
```

în care „nr" reprezintă codul de apel al funcției respective.

Reset System — inițializare sistem

Sintaxa :

RESET

Efect : inițializare sistem, prin salt la adresa 0000H

Console Input — citire caracter de la consolă

Sintaxa :

CONIN

Efect : citirea unui caracter de la consolă și returnarea codului caracterului în registrul A.

Console Output — scriere caracter la consolă

Sintaxa :

CONOUT

Efect : scrierea caracterului încărcat în prealabil în registrul E, la consolă.

Reader Input — citire caracter de la interfaţa serială

Sintaxa :

RIN

Efect : citirea unui caracter de la interfaţa serială şi returnarea codului caracterului în registrul A.

Punch Output — scriere caracter la interfaţa serială

Sintaxa :

POUT

Efect : codul caracterului, încărcat în prealabil în registrul E, este emis la interfaţa serială.

List Output — scriere caracter la miniimprimantă

Sintaxa :

LOUT

Efect : codul caracterului, încărcat în prealabil în registrul E, este emis la miniimprimantă.

Init TV Screen — iniţializare memorie ecran TV

Sintaxa :

INITV

Efect : umplerea memoriei ecran (4000H-5FFFH) cu valoarea 0FFH, ceea ce are ca efect ştergerea ecranului.

Casette I/O Driver — apel driver casetă audio

Sintaxa :

CASSDR

Efect : apelul driverului de casetă audio, avînd în prealabil încărcată adresa descriptorului de fişier în perechea de registre DE.

Beep — emitere sunet în difuzor

Sintaxa :

BEEP

Efect : emiterea unui sunet în difuzor, avînd în prealabil încărcată durata în registrul D şi frecvenţa în registrul E.

Write String — scriere şir caractere la consolă

Sintaxa :

WSTRIN

Efect : scrierea la consolă a şirului de caractere a cărui adresă de început s-a încărcat în prealabil în perechea de registre DE.

Read and Edit String — citire şi editare buffer consolă

Sintaxa :

RSTRIN

Efect : citirea şi modificarea unui şir de caractere de la consolă în bufferul de memorie a cărui adresă de început s-a încărcat în prealabil în perechea de registre DE.

Console Status — obţinere stare consolă

Sintaxa :

CSTS

Efect : verifică dacă s-a introdus un caracter de la consolă şi returnează 0FFH în registrul A în caz afirmativ.

Graphic Primitives — apel primitive grafice

Sintaxa :

PGRAF

Efect : apelul primitivelor de setare, resetare şi testare pixel, avînd în prealabil încărcate registrele D şi E cu coordonatele pixelului şi registrul B cu codul operaţiei.

Utilizarea directivelor enumerate mai sus simplifică efortul de programare, eliminînd totodată şi riscul apelurilor incorecte ale funcţiilor utilizator. Nu s-au introdus şi secvenţele de încărcare parametri de apel (sub formă de argument în cadrul directivelor), pentru a permite apelul dinamic al funcţiilor utilizator în cadrul subrutinelor.

Evaluarea expresiilor din cîmpul de argument

O expresie din cîmpul de argument poate conţine cel mult doi operanzi. Operanzii acceptaţi de asamblorul ASR—Z80 pot fi :

a) nume de registre : A, B, C, D, E, H, L, I, R.
b) nume de perechi de registre : AF, BC, DE, HL
c) nume de registre index : IX, IY
d) pointerul stivei : SP
e) indicatorii de condiţii : NZ, Z, NC, C, PO, PE, P, M.
f) contorul de program : $
g) constante numerice :
   — zecimale (opţiune implicită) ; ex. : 35, 144, ∅3
   — hexazecimale (încep obligatoriu cu o cifră ∅—9 şi se termină cu litera H) ; ex. ∅AFH, 13EH
   — tip caracter (un caracter ASCII inclus între apostrofuri) ; ex. 'B', 'F'.

Orice constantă numerică trebuie să aibă valoarea cuprinsă în domeniul ∅-∅FFFFH. Dacă după evaluare un număr depăşeşte 2 octeţi, depăşirea este ignorată şi rezultatul trunchiat pe 16 biţi. O constantă tip caracter se converteşte la valoarea codului ASCII corespunzător (ex. : 'B'=42H)

h) simboluri care apar în cîmpul de etichetă sau în directiva EXTRN. Simbolul „$" reprezintă întotdeauna valoarea contorului de program înainte de asamblarea instrucţiunii curente.

Operatorii acceptați de ASR—Z8Ø sînt:

— (operație unară: generare complement față de 2)

+, — (adunare și scădere)

Operatorii se admit numai pentru grupele f, g și h de operanzi. Se va ține seama de următoarele reguli:

1) <constantă> <op> <constantă>=<constantă>
2) <constantă> <op> <simbol>=<simbol>
3) <simbol> <op> <constantă>=<simbol>
4) <simbol>—<simbol>=<constantă>
5) <simbol>+<simbol>=operație interzisă
6) simbolurile externe nu sînt admise în cadrul expresiilor
7) domeniul de valori permis pentru o expresie depinde de contextul în care este utilizată (valoare pe 1 sau 2 octeți); asamblorul generează un mesaj de eroare la depășirea domeniului admis.
8) salturile relative admit un domeniu cuprins între —126 și +129 octeți.

Modul de utilizare a asamblorului ASR—Z8Ø

După lansarea în execuție a asamblorului prin comanda A, se solicită operatorului opțiunile de lucru:

a) tip modul generat

CODE (A/R): r

— dacă r=A se generează modul obiect absolut

— dacă r=R se generează modul obiect relocabil

b) mod lucru

MODE (I/M/F): r

— dacă r=I, asamblorul lucrează în mod interpretativ, utilizatorul introducînd programul sursă linie cu linie de la consolă, fiecare linie fiind asamblată pe loc. Se semnalează erorile de sintaxă; dacă se utilizează simboluri nedefinite încă, cîmpul corespunzător din codul obiect al instrucțiunii generate va avea valoarea ØØØØH.

— dacă r=M, se solicită adresa de început a programului sursă (max. 4 cifre hexazecimale):

SRC ADD: XXXX (CR)

— dacă r=F, se solicită numele fișierului ce conține programul sursă: FN: XXXX (CR)

În acest caz, încărcarea sursei și generarea codului obiect se execută la adrese de memorie cunoscute de asamblor și comunicate utilizatorului după încărcarea fișierului prin mesajul:

S: XXXX C: YYYY

unde XXXX=adresa de încărcare sursă; YYYY=adresă generare modul obiect.

Pentru modul I sau M, se solicită operatorului adresa de început generare modul obiect :

OBJ. CODE : XXXX (CR)

c) extensie tabelă simboluri

EXT : r

— dacă r=(CR) se utilizează tabela standard, care permite aprox. 3ØØ de simboluri în programul sursă

— dacă r=(orice alt caracter), se utilizează tabela extinsă, care permite aprox. 7ØØ de simboluri în programul sursă.

d) listing asamblare

LST : r

— dacă r=(CR) se va genera listingul asamblării şi se va afişa la consolă.

— dacă r ≠ (CR) (orice alt caracter), nu se genereazǎ listing de asamblare.

Formatul listingului afişat este :

E XXXX CCCCCCCC SS...S

în care :

E — literă indicînd tipul erorii, sau blanc dacă linia sursă este corectă

XXXX — contorul curent de amplasare al codului obiect generat

CC... — codul obiect generat

SS... — linia sursă

La terminarea operaţiei de asamblare, se emite mesajul :

NN ERRORS ; OBJ.CODE : XXXX YYYY

în care

XXXX — adresa de început a modulului obiect

YYYY — adresa de sfîrşit a modulului obiect (adresa ultimului octet al modulului)

Reguli de bază :

— dacă s-a cerut generare de modul obiect absolut, acesta este generat relativ la adresa dată în mesajul :

OBJ.CODE : XXXX (opţiunea I sau M)

...C : YYYY (opţiunea F)

Programul este executabil de la adresa XXXX sau YYYY ; deoarece adresa YYYY depinde întotdeauna de lungimea fişierului sursă citit, se impune utilizarea unei directive PHASE în programul sursă, specificînd astfel spaţiul de adrese în care programul este executabil.

Rezultă că în modul F de lucru, modulul obiect absolut generat la adresa YYYY va trebui transferat printr-o comandă de tip M (Move Memory) la adresa specificată în directiva PHASE din program. În modul I sau M de lucru nu se va utiliza directiva PHASE în program, modulul obiect fiind gata de lansare în execuţie de la adresa XXXX.

— dacă s-a cerut generare de modul obiect relocabil, codul obiect generat nu este executabil de la adresa XXXX sau YYYY ; această adresă va fi comuni-

cată linkeditorului ca parametru de intrare (v. paragr. 6.2.5) pentru a genera modulul absolut din cel relocabil.

— utilizatorul va salva pe casetă magnetică modulul obiect printr-o comandă K, pe baza adreselor obținute din mesajul:

NN ERRORS; **OBJ.CODE**: XXXX YYYY

Valorile XXXX și YYYY vor constitui parametrii „adresă inferioară" și „adresă superioară" solicitați de comanda K. De remarcat că pentru modulele obiect relocabile, spațiul XXXX—YYYY conține și tabelele necesare relocării și editării de legături.

— dacă s-a cerut generare de modul obiect absolut, la sfîrșitul asamblării se va emite mesajul:

UNRESOLVED REF'S

urmat de lista simbolurilor nerezolvate, (dacă există) sub forma:

simbol 1:
simbol 2:
.
.
.
simbol n:

După fiecare nume de simbol, utilizatorul poate răspunde (CR) (simbolul rămîne nerezolvat, cu valoarea ØØØØH) sau va introduce valoarea absolută (max. 4 cifre hexa) care va rezolva astfel toate referințele la simbolul în cauză. Acest mod de lucru permite punerea la punct rapidă a programelor care apelează subrutine sau alte module de program nedefinite încă în sursa asamblată; referințele nerezolvate pot fi astfel interceptate într-un singur loc („dummy routine") verificînd în cursul testării doar trecerile prin punctele de apel ale porțiunilor încă nedefinite.

Lista erorilor emise de asamblorul ASB-Z8Ø

Primul caracter dintr-o linie sursă eronată va conține o literă cu semnificația:

A — argument incompatibil cu tipul instrucțiunii
B — sintaxă eronată a unei expresii
C — comandă (mnemonic instrucțiune) eronată
D — simbol dublu definit
E — etichetă eronată
F — tabelă de simboluri plină
P — dublu registru incompatibil cu tipul instrucțiunii
R — registru incompatibil cu tipul instrucțiunii
S — sintaxă eronată a liniei sursă
T — directivă eronată
U — simbol nedefinit
V — valoare operand sau expresie mai mare decît o permite tipul instrucțiunii
X — utilizare simbol extern în expresii

Eroarea de tip „F" este singura eroare care duce la abandonarea procesului de asamblare. Se emite mesajul:

F ABORT

şi se redă controlul monitorului. Utilizatorul poate relansa asamblorul cu opţiunea de „tabelă simboluri extinsă" sau poate diviza programul sursă în mai multe module, care să nu ducă la depăşirea numărului maxim admis de simboluri.

Restricţii de utilizare a asamblorului ASR-Z8Ø

Versiunea actuală a asamblorului implementată în monitorul DEST prezintă următoarele restricţii:

1) în cadrul unei asamblări se tratează un singur program sursă; opţiunea de asamblare a mai multor programe sursă într-un singur modul obiect este destinată dezvoltărilor ulterioare ale asamblorului.

2) nu se efectuează nici un control asupra spaţiului de memorie disponibil în cursul generării modulului obiect; din acest motiv, se recomandă, la modul de lucru cu opţiunea M, specificarea adresei de început modul obiect după adresa de sfîrşit program sursă.

3) zona de lucru în memoria RAM solicitată de asamblor este cuprinsă între 61ØØH-7ØFFH cu tabelă standard de simboluri, şi 61ØØH-8ØFFH cu tabelă de simboluri extinsă. Utilizatorul îşi va gestiona în consecinţă zona de memorie.

Cu titlu pur orientativ, se poate aprecia că lungimea maximă a unui program sursă nu va depăşi 2Ø—24 Ko, iar cea a unui modul obiect 8—1Ø Ko. Utilizarea unor programe sursă de dimensiuni mari îngreunează sensibil urmărirea rezultatelor asamblării şi punerea la punct a programului obţinut. Recomandăm o modularizare ierarhică pe funcţii specifice a unei aplicaţii date, astfel încît lungimea codului obiect corespunzătoare unui modul de program să se situeze în jurul valorii optime de 1—4 Ko.

6.2.2. Comanda E — „edit source program"

Formatul comenzii este:

E <adinf> [, <adsup>] <CR>

în care:

<adinf> — adresa de memorie de la care începînd se va genera programul sursă

<adsup> — limita maximă superioară de memorie alocată pentru generarea sursei; în absenţă, se consideră implicit sfîrşitul memoriei RAM.

Comanda E lansează în execuţie editorul de text rezident **EDR-Z8Ø**, care permite utilizatorilor crearea şi modificarea programelor sursă. Editorul acceptă ca intrare orice fel de text sursă, indiferent de conţinut, dar scopul său principal este crearea fişierelor sursă pentru aplicaţiile în limbaj de asamblare Z8Ø.

Definirea termenilor

TEXT SURSĂ — zonă de memorie cuprinzînd cel puțin o linie sursă, și terminată cu un octet ce conține valoarea ØFFH.

LINIE SURSĂ — șir de caractere ASCII cuprins între două caractere (CR) sau un caracter (CR) și ØFFH.

BUFFER INTRARE — zonă de memorie tampon pentru introducerea de la consolă a liniilor sursă. Lungimea bufferului de intrare este de 8Ø de caractere, valoare care limitează superior dimensiunea unei linii sursă.

LINIE CURENTĂ — linia sursă la care se referă orice acțiune a editorului.

Comenzile acceptate de editorul de texte EDR-Z8Ø

După lansarea în execuție, editorul emite mesajul:

NEW : r

— dacă r=(CR), editorul consideră că zona de memorie cu debutul la <adinf> este vidă, și începe generarea unui text sursă nou.

— dacă r ≠ (CR) (orice alt caracter), editorul consideră că în respectiva zonă de memorie se află deja un text sursă (încărcat în prealabil de pe casetă magnetică, sau rămas de la o sesiune de lucru anterioară) și verifică dacă primul caracter de la adresa <adinf> este ØDH (CR). În caz afirmativ, se calculează lungimea textului deja introdus și se intră în starea de așteptare comenzi. În caz negativ, se emite mesajul:

NO SOURCE

și se predă controlul monitorului.

Starea de așteptare comenzi este marcată de apariția prompterului „>" pe ecran.

Comanda A — „append source text"

Formatul comenzii este:

>AXXXX (CR)

în care:

XXXX — numele fișierului (max. 4 cifre hexa) care conține textul sursă de introdus.

Comanda A adaugă la sfîrșitul textului sursă din memorie, textul sursă citit din fișierul de pe caseta magnetică, deplasînd corespunzător marca de sfîrșit sursă (octetul ce conține ØFFH).

Comanda B — „point to begin/end of source"

Formatul comenzii este:

>±**B**(CR)

Comanda +**B** marchează drept linie curentă, prima linie din textul sursă. Comanda −**B** marchează drept linie curentă, ultima linie din textul sursă.

Comanda I — „insert lines"

Formatul comenzii este:

>**I**(CR)

Comanda **I** permite inserarea de linii sursă de la consolă în textul sursă; inserarea se face întotdeauna după linia curentă.

În timpul operației de inserare, se afişează în zecimal (ØØØØ—9999) numărul liniei respective. Acest număr nu se introduce în textul sursă, fiind utilizat doar pentru regăsirea simplă a informaţiilor de către utilizator.

Introducerea unei linii sursă se termină fie la apăsarea tastei (CR), fie la depăşirea lungimii maxime de 8Ø de caractere.

Utilizatorul poate corecta şirul de caractere introdus, înainte de apăsarea tastei (CR), utilizînd tastele:

DEL: şterge ultimul caracter introdus în bufferul de intrare. **CTRL-X**: şterge întreaga linie în bufferul de intrare.

La apăsarea tastei (CR), conţinutul bufferului de intrare este transferat în textul sursă, utilizatorul nemaiavînd acces la linia sursă introdusă decît după ieşirea din comanda de inserare.

Ieşirea din comanda de inserare se face prin apăsarea tastei **CTRL-Z**; editorul intră din nou în starea de aşteptare comenzi.

În timpul inserării, dacă s-a specificat la lansarea editorului o limită superioară maximă admisă pentru zona de text sursă, şi dacă această limită a fost atinsă, se emite mesajul:

MEM FULL

Editorul reintră în starea de aşteptare comenzi; prin comanda **E** se determină mărimea zonei ce conţine textul sursă, utilizatorul putînd astfel salva pe casetă textul introdus. Menţionăm că, în acest caz, ultima linie sursă introdusă de la consolă se pierde.

Comanda K — „kill lines"

Formatul comenzii este:

>±**nK**(CR)

în care:

n — număr zecimal, în domeniul ØØØØ—9999

Comanda **nK** şterge **n** linii de după linia curentă (inclusiv linia curentă); comanda **—nK** şterge **n** linii dinaintea liniei curente (inclusiv linia curentă).

Comanda T — „type lines"

Formatul comenzii este:

>±**nT**(CR)

în care:

n — număr zecimal, în domeniul ØØØØ—9999

Comanda **nT** afişează **n** linii de după linia curentă ; comanda **—nT** afişează **n** linii dinaintea liniei curente.

Atît la comanda **K**, cît şi la comanda T, dacă **n** nu este specificat, se consideră implicit n=1 ; dacă n=Ø, nu se execută comanda.

Comanda F — „find character string"

Formatul comenzii este

Fccc...c(CR)

Comanda F caută şirul de caractere cc...c, începînd cu linia curentă şi pînă la sfîrşitul textului sursă. Căutarea se face linie cu linie, începînd cu primul caracter al fiecărei linii. Numărul maxim admis de caractere din şir este 16. Dacă şirul n-a fost găsit, se emite mesajul:

NO STRING

şi se reintră în starea de aşteptare comenzi.

Dacă şirul a fost găsit, se afişează numărul liniei respective, iar linia în cauză devine linie curentă.

Comanda n : — „point to line number"

Formatul comenzii este :

>**n** : (CR)

în care :

n — număr zecimal, în domeniul ØØØØ—9999

Comanda are ca efect poziţionarea pe linia cu numărul **n** ; aceasta devine linia curentă. Dacă s-a atins sfîrşitul textului sursă, fără a detecta numărul de linii dat, se emite mesajul :

NO LINE

şi se reintră în starea de aşteptare comenzi.

Valoarea n ≠ Ø inhibă execuţia comenzii.

Comanda E — „end of session"

Formatul comenzii este :

>E(CR)

Comanda **E** semnifică sfîrşitul sesiunii de lucru cu editorul de text. Se emite mesajul :

SRC CODE : XXXX YYYY

în care :

XXXX — adresa de început a textului sursă

YYYY — adresa de sfîrşit a textului sursă (adresa markerului de sfîrşit text)

Zona respectivă de memorie poate fi salvată sub formă de fişier pe casetă magnetică, şi reîncărcată pentru editări ulterioare sau pentru asamblare cu ASR-Z8Ø.

Restricţii ale editorului de texte EDR-Z8Ø

Versiunea actuală a editorului de texte implementată în monitorul DEST prezintă următoarele restricţii :

1) editarea unei linii la nivel de caracter se poate executa numai în faza de introducere de la consolă ; toate comenzile editorului efectuează prelucrări la nivel de linie, exceptînd comanda **F**.

2) comanda **A** nu verifică depăşirea limitei superioare impuse zonei de text sursă ; în scopul evitării unor eventuale distrugeri de zone de memorie, se va utiliza înainte de lansarea editorului o comandă **N** (v. cap. 5 paragr. 5.2) pentru a determina lungimea fişierului sursă de încărcat.

6.2.3. **Comanda P — „list disassembled code“.** Formatul comenzii este următorul :

.P <adinf>, <adsup> [, <adtxt>] <CR>

în care :

<adinf> — adresa inferioară a zonei de memorie de dezasamblat
<adsup> — adresa superioară a zonei de memorie de dezasamblat
<adtxt> — adresa de început a zonei de memorie în care se vor depune liniile sursă rezultate în urma dezasamblării.

Comanda **P** lansează în execuţie dezasamblorul rezident DSR-Z8Ø, care creează un text sursă analog listingului de asamblare, pe baza decodificării codurilor instrucţiunilor aflate în spaţiul de adrese limitat de <adinf> şi <adsup>. Textul sursă este listat la consolă pe măsură ce se creează ; dacă în comandă s-a specificat şi adresa <adtxt>, fiecare linie sursă listată va fi memorată succesiv începînd cu adresa dată.

Formatul unei linii sursă este :

XXXX CCCCCCCC MMMM AAAAAAAAAA

în care :

XXXX — adresa instrucţiunii decodificate
CC... — codul obiect al instrucţiunii
MMMM — mnemonica instrucţiunii
AA... — zona de argument a instrucţiunii (dacă există).

Codul obiect, adresa instrucţiunii şi constantele din zona de argument sînt prezentate ca numere hexazecimale.

Pentru a putea utiliza textul sursă astfel obţinut ca fişier de intrare pentru asamblorul ASR-Z8Ø, memorarea fiecărei linii în zona de text se execută astfel :

MMMM AAAAAAAAAA ; XXXX CCCCCCCC

Acest format permite inserarea uşoară de linii sursă conţinînd doar simbolurile din cîmpurile de etichetă ce se vor atribui instrucţiunilor apelate prin

salt sau apel cu revenire în secvenţa de program dezasamblată. După o primă asamblare a textului sursă astfel modificat, compararea zonei de comentariu generată de dezasamblor cu contorul de amplasare generat de asamblor simplifică în mare măsură operaţia de verificare/modificare a programului sursă.

Liniile sursă generate încep cu caracterul (CR) în prima coloană, urmat de un blanc. După ultima linie sursă generată, dezasamblorul introduce un octet cu valoarea ØFFH, permiţînd utilizatorului lansarea editorului de text în vederea listării şi/sau prelucrării sursei obţinute.

Deoarece codurile instrucţiunilor microprocesorului Z80 ocupă toate valorile din domeniul Ø-ØFFH, adresa de început dezasamblare va trebui să specifice un cod de început instrucţiune; în caz contrar, rezultatul dezasamblării este lipsit de sens. Acelaşi efect îl are şi întîlnirea unei zone de date în cadrul spaţiului de memorie de dezasamblat, ceea ce duce la desincronizarea dintre contorul de amplasare real al codurilor de instrucţiuni ce urmează zonei de date, şi contorul de avans în memorie al dezasamblorului.

6.2.4. **Comanda T — „trace flow of execution“.** Formatul comenzii este următorul:

.T [<adinf>] [,<nbtr>]<CR>

în care:

<adinf> — adresa de început a secvenţei de program de trasat
<nbtr> — număr total de instrucţiuni de trasat (max. 4 cifre hexa)

Comanda **T** permite execuţia monitorizată pas cu pas (instrucţiune cu instrucţiune) a unei secvenţe de program în cod obiect stocată în memoria RAM sau EPROM.

Pentru fiecare instrucţiune executată şi trasată, se afişează la consolă informaţiile următoare:

XXXX CCCCCCCC MMMM AAAAAAAAAA

Semnificaţiile fiecărui cîmp sînt identice cu cele din linia sursă listată de comanda de dezasamblare. Adresa XXXX reprezintă adresa absolută din memorie a instrucţiunii executate.

Dacă nu se specifică nici un parametru, se trasează execuţia unei singure instrucţiuni, a cărei adresă se găseşte în locaţia USERPC din zona de variabile monitor (v. cap. 5). Conţinutul acestei locaţii este completat de funcţia G cu punct de întrerupere şi reprezintă adresa instrucţiunii la care s-a oprit execuţia programului utilizator prin comanda **G**.

Dacă se specifică parametrul <nbtr> se va trasa numărul dat de instrucţiuni, începînd cu adresa sus-menţionată.

Dacă parametrul <adinf> este prezent, se va trasa execuţia uneia sau mai multor instrucţiuni (funcţie de valoarea <nbtr>).

Menţionăm că în acest caz, adresa <adinf> trebuie să specifice un început corect de instrucţiune, altfel rezultatul trasării este lipsit de sens.

După trasarea execuţiei numărului dat de instrucţiuni, se revine în monitor utilizatorul putînd să examineze şi să modifice conţinutul registrelor prin

comanda **X**, să afişeze şi să modifice conţinutul zonelor de memorie prelucrate în secvenţa trasată prin comenzile **D** şi **S** etc.

Un program executabil stocat în memoria RAM poate fi lansat în execuţie pînă la o anumită adresă prin comanda **G** cu punct de întrerupere, apoi poate fi executat pas cu pas prin comenzi **T** în secvenţele suspectate a fi eronate. Procesul de testare şi punere la punct prin utilizarea combinată a comenzilor **G, T, S** şi **X** reprezintă modul cel mai eficient de aducere a unui program la parametrii funcţionali proiectaţi.

Un program executabil stocat în memoria EPROM poate fi lansat în execuţie prin comanda G, dar nu poate fi întrerupt decît prin apăsarea tastei INT (întrerupere nemascabilă). Din acest motiv, trasarea execuţiei unui astfel de program se va efectua exclusiv cu comanda **T**, prima lansare fiind de forma **T** <adresă>, unde <adresă> reprezintă adresa primei instrucţiuni din secvenţa de trasat aflată în memoria EPROM. Vor urma apoi comenzi T(CR) succesive, neputîndu-se evita porţiuni deja testate prin comenzi de tip **G**. Şi în acest caz se pot utiliza comenzile **X**, **S** sau **D** între două lansări succesive ale comenzii de trasare.

6.2.5. **Comanda Q — „relocate and link object modules".** Formatul comenzii este următorul:

.Q<adinf> [<adsup>] <CR>

în care:

<adinf> — adresa de la care va fi executabil modulul obiect absolut creat
<adsup> — adresa de început a modulului obiect relocabil.

Comanda **Q** lansează în execuţie editorul de legături rezident LRR-Z80, care permite crearea unui modul obiect absolut (program executabil), pornind de la unul sau mai multe module obiect relocabile, obţinute prin asamblări separate de fişiere sursă.

Se oferă astfel posibilitatea dezvoltării şi testării modulare a aplicaţiilor: un program de dimensiuni mari poate fi conceput sub forma unui set de module sursă de dimensiuni relativ reduse, testate separat şi integrate într-un singur modul obiect după faza de punere la punct a fiecăruia. Ciclul de dezvoltare— testare a unei aplicaţii date poate fi scurtat astfel în mod semnificativ.

Relocarea modulelor obiect se execută relativ la adresa <adinf>; codul obiect relocat va fi executabil în spaţiul de adrese [adinf—(adinf + sumă lungimi module obiect)].

Dacă parametrul <adsup> este specificat, editorul LRR-Z80 va efectua numai operaţia de relocare a unui singur modul obiect, încărcat în prealabil la adresa <adsup>. La sfîrşitul relocării, se emite mesajul:

OBJ.CODE: XXXX YYYY

în care:

XXXX — adresa de început a modulului obiect absolut generat (coincide cu <adsup>)
YYYY — adresa de sfîrşit a modulului obiect absolut generat.

Pentru a putea fi executat, modulul obiect va fi transferat printr-o comandă de tip M (Move Memory) la adresa pentru care s-a cerut relocarea (adresa <adinf>). Din punctul de vedere al editorului de legături, adresele <adinf> şi <adsup> pot fi identice sau diferite; prima semnifică modificarea corespunzătoare a cîmpurilor de adrese pe 16 biţi din codul obiect relocabil, iar cea de-a doua semnifică adresa unde se află codul obiect de relocat.

Fiind tratat un singur modul relocabil, după relocare acesta rămîne în acelaşi spaţiu de memorie, modificîndu-se doar conţinutul său. Dacă <adinf> =<adsup>, modulul obiect absolut poate fi executat de la această adresă, fără a mai fi transferat în altă zonă de memorie.

Dacă parametrul <adsup> este absent, editorul de legături va efectua atît operaţia de relocare, cît şi cea de linkeditare pentru un număr oarecare de module obiect relocabile, stocate sub formă de fişiere pe casetă magnetică.

Se efectuează mai întîi operaţia de încărcare a fişierelor solicitîndu-se numele fiecărui fişier (un fişier reprezentînd un modul obiect relocabil, salvat pe casetă după o operaţie de asamblare text sursă) prin mesajul:

FN : XXXX(CR)

Încărcarea fişierelor se face începînd de la adresa fixă 8100H ; numărul maxim de fişiere încărcabile este limitat doar de spaţiul de memorie RAM disponibil.

Pentru fiecare fişier, se solicită numele acestuia ; dacă se răspunde (CR), editorul consideră terminată încărcarea de fişiere şi începe operaţia de relocare—linkeditare a modulelor încărcate.

Primul modul va fi relocat relativ la adresa <adinf> ; următorul modul va fi relocat relativ la adresa (adinf + lungime) modul precedent.

Se efectuează astfel concatenarea tuturor modulelor relocabile într-un singur modul absolut, executabil în spaţiul de adrese [adinf—(adinf + suma lungimilor tuturor modulelor)].

După relocare, se execută operaţia de linkeditare, rezolvînd referinţele externe din cadrul fiecărui modul. Sfîrşitul linkeditării este marcat de apariţia mesajului:

OBJ.CODE : XXXX YYYY

în care

XXXX — adresa început modul obiect absolut generat (întotdeauna 8100H)
YYYY — adresă sfîrşit modul obiect absolut generat

În cadrul operaţiei de linkeditare pot apare mesajele :

a) **DOUBLE DEF'S**

Simbol 1
Simbol 2
.
.
.
Simbol n

Mesajul afişează lista simbolurilor globale dublu definite (acelaşi nume de simbol apare în două directive ENTRY)

b) UNRESOLVED REF'S

simbol 1
simbol 2
.
.
.
simbol n

Mesajul afişează lista referinţelor externe nerezolvate (simbolurile din listă nu apar în nici o directivă ENTRY)

c) F ABORT

Mesajul semnifică umplerea tabelei de simboluri globale şi referinţe externe. Procesul de linkeditare este abandonat ; se revine în monitor în starea de aşteptare comenzi.

Modulul obiect absolut obţinut după relocare-linkeditare va fi transferat la adresa <adinf> pentru a putea fi executat. Dacă la lansarea comenzii s-a specificat <adinf>=81ØØH, transferul nu mai este necesar.

Restricţii ale editorului de legături LRR-Z8Ø

Versiunea actuală a editorului de legături LRR-Z8Ø prezintă următoarele restricţii :

1) relocarea modulelor se face la nivel de pagină de memorie (multiplu de 256 de octeţi) ; acesta implică :

- adresele <adinf> şi <adsup> vor fi multiplu de 256 (1ØØH), în caz contrar, editorul ia în considerare prima adresă multiplu de 256 imediat superioară.
- programele obiect obţinute sînt executabile începînd de la adresa multiplu de 256.
- la relocarea mai multor module obiect, între sfîrşitul unui modul şi începutul următorului pot apărea spaţii neutilizate de pînă la 255 octeţi. Rezolvarea referinţelor externe este efectuată corect, utilizatorul fiind însă avizat că orice cod obiect corespunzător unui modul relocabil debutează în modulul absolut la adresă multiplu de 256.

2) la încărcarea de pe casetă a fişierelor cu module obiect relocabile nu se efectuează verificarea depăşirii unei limite superioare de memorie. Utilizatorul îşi va gestiona în consecinţă spaţiul de memorie RAM disponibil.

Capitolul 7.

Sistemul de operare rezident MATE (Monitor-Asamblor-Text-Editor)

7.1. Generalități

MATE este un sistem software proiectat pentru a funcționa pe microcalculatorul personal „aMIC". Sistemul conține un modul monitor, un asamblor și un editor de fișiere.

Pentru a folosi sistemul MATE sînt necesari 6 Ko de memorie (ØØØØ-17FF). Memoria adițională este necesară pentru a stoca fișierele sursă și obiect ale utilizatorului.

Comunicația între utilizator și sistemul MATE se realizează prin intermediul tastaturii și ecranului televizorului.

Adresa de inițializare a sistemului software MATE este ØØØØ. Pentru a porni sistemul fără a-l inițializa se folosește adresa ØØØ4.

7.2. Comenzile modulului monitor

- **CTRL-X** — abandonează linia curentă,
- **ENTR** — introduce date în memorie,
- **DUMP** — afișează conținutul memoriei,
- **FILE** — creează, distruge, activează un fișier sau afișează informații referitoare la un fișier,
- **EXEC** — lansează în execuție un program,
- **ASSM** — asamblează un program sursă,
- **LIST** — listează conținutul unui fișier,
- **DELT** — șterge linii dintr-un fișier,
- **YYYY** — cheamă editorul de fișier ($Ø \leq Y \leq 9$),
- **PAGE** — translatează o pagină de memorie,
- **BREK** — poziționează sau șterge puncte de întrerupere,
- **PROC** — relansează în execuție un program oprit la un punct de întrerupere,
- **SAVE** — salvează pe casetă magnetică un fișier din memorie,
- **LOAD** — citește în memorie un fișier de pe casetă magnetică.

Modulul monitor conține un singur mesaj de eroare (...WHAT ? ...), care indică o comandă eronată sau folosirea incorectă a parametrilor unei comenzi.

7.3. Formatul comenzilor modulului monitor

ENTR AAA (CR)

Această comandă este folosită pentru a introduce date (în format hexazecimal) în memorie începînd de la adresa AAAA. Introducerea datelor este terminată prin/(CR). Exemplu

ENTR 1900 (CR)

0A 30 FF F5/(CR)

DUMP AAAA BBBB (CR)

Comanda DUMP este folosită pentru a examina conţinutul locaţiilor de memorie între adresele AAAA şi BBBB. Afişarea conţinutului memoriei se face în format hexazecimal, fiecare linie afişată conţinînd pînă la 8 octeţi. Dacă parametrul BBBB nu este indicat, numai conţinutul locaţiei AAAA va fi afişat.

FILE / NAME / AAAA (CR)

Această comandă este folosită pentru a crea un fişier (în memorie) cu numele NAME şi cu adresa de început AAAA. Dacă mai există în sistem un fişier cu numele NAME, modulul monitor va emite mesaju de eroare NO NO.

FILE / NAME / (CR)

În urma acestei comenzi fişierul cu numele NAME devine fişierul „curent". La orice moment de timp, cel mult unul dintre fişierele create în cadrul sistemului MATE poate fi fişierul „curent".

FILE / NAME / 0 (CR)

Fişierul cu numele NAME este distrus.

FILE (CR)

Parametrii fişierului „curent" sînt afişaţi. Parametrii unui fişier sînt adresa sa de început şi adresa sa de sfîrşit.

FILES (CR)

Parametrii tuturor fişierelor existente în sistem sînt afişaţi.

LIST N (CR)

Această comandă este folosită pentru a afişa liniile fişierului „curent" începînd cu linia numărul N. Dacă parametrul N nu este specificat afişarea liniilor începe cu linia de început a fişierului. Afişarea conţinutului poate fi oprită introducînd caracterele CTRL-X.

DELT L1 L2 (CR)

Această comandă este folosită pentru a şterge din fişierul „curent" liniile L1 pînă la L2, inclusiv. Dacă parametrul L2 nu este specificat, numai linia L1 este ştearsă.

PAGE AAAA BBBB (CR)

Această comandă este folosită pentru a translata conţinutul paginii de memorie cu adresa de început AAAA (256 de octeţi) în pagina de memorie cu adresa de început BBBB.

BREK AAAA (CR)

Această comandă poziţionează un punct de întrerupere (break point) la adresa AAAA. Cînd execuţia programului ajunge la adresa AAAA, punctul de întrerupere este şters, toate registrele sînt salvate şi se emite mesajul „AAAA BREAK". Apoi, controlul este cedat modulului monitor. Registrele sînt salvate în următoarele locaţii (şi deci conţinutul lor poate fi examinat şi modificat folosind comenzile DUMP şi respectiv ENTR):

1000	PSW	1006	SP (low)
1001	A	1007	SP (high)
1002	C	1008	L
1003	B	1009	H
1004	E	100A	PC (low)
1005	D	100B	PC (high)

Restricţii:

(1) Se pot poziţiona simultan maximum 8 puncte de întrerupere

(2) Puncte de întrerupere nu pot fi poziţionate între adresele 0000-0040.

Dacă parametrul AAAA nu este specificat, toate punctele de întrerupere deja poziţionate sînt şterse.

PROC AAAA (CR)

Această comandă este folosită pentru a relansa în execuţie un program de la un punct de întrerupere. Toate registrele sînt refăcute şi execuţia programului continuă de la locaţia AAAA. Dacă parametrul AAAA nu este specificat execuţia continuă de la adresa conţinută în registrul PC.

ASSM AAAA BBBB (CR)

Programul sursă conţinut în fişierul „curent" este asamblat de către asamblorul rezident. Asamblarea se efectuează asignînd adrese în codul obiect începînd cu adresa AAAA. În pasul al doilea, codul obiect este plasat în memorie începînd de la adresa BBBB. Dacă parametrul BBBB nu este specificat, se presupune că BBBB=AAAA. Pe parcursul asamblării se produce un listing complet.

ASSME AAAA BBBB (CR)

Comanda **ASSME** funcţionează analog cu comanda ASSM cu excepţia faptului că nu se produce un listing complet, ci se afişează numai liniile programului sursă conţinînd erori.

7.4. Editorul de fişiere

Fişierele pe care utilizatorul le poate crea în memoria principală sînt organizate pe linii. Fiecare linie a unui fişier este identificată printr-un număr de linie N, unde $0000 \leqslant N \leqslant 9999$ (zecimal). Editorul de fişiere permite încăr-

carea informaţiei (liniilor) în fişiere precum şi modificarea conţinutului (liniilor) fişierelor. Editorul de fişiere acţionează întotdeauna asupra fişierului „curent".

Pe măsură ce utilizatorul introduce linii de la echipamentul periferic de intrare, editorul plasează liniile respectiv în spaţiul de memorie al fişierului „curent" în ordinea indicată de numerele de linii corespunzătoare. Rearanjarea liniilor în fişiere în ordinea crescătoare a numerelor de linii este efectuată în mod automat de modulul editor. În cazul în care utilizatorul introduce o linie cu numărul N', unde N' este numărul unei linii deja existente în fişier, noua linie N' va înlocui vechea linie N'.

Editorul nu asignează în mod automat numere de linii. Utilizatorul trebuie să introducă mai întîi numărul liniei urmat apoi de conţinutul liniei respective. Numerele de linie valide trebuie să conţină 4 cifre zecimale. Introducerea unei linii este terminată prin caracterul (CR). O linie poate conţine cel mult 8Ø de caractere.

7.5. Asamblorul

Asamblorul acţionează asupra fişierului „curent". Conţinutul liniilor fişierului „curent" este translatat în cod obiect. Al doilea caracter care urmează numărului liniei este considerat drept primul caracter al codului sursă. În consecinţă, caracterul imediat următor numărului liniei trebuie să fie în mod normal un blanc. Numerele liniilor nu sînt procesate de către asamblor dar sînt reproduse în listing.

7.5.1. **Instrucţiunile limbajului de asamblare.** Instrucţiunile limbajului de asamblare sînt fie instrucţiuni maşină ale microcalculatorului „aMIC" sub formă simbolică *, fie pseudoinstrucţiuni. Structura unei instrucţiuni este:

NUME OPERATIE OPERAND COMENTARIU

Cîmpul numelui, dacă este folosit, începe în poziţia 1 a codului sursă. Simbolul plasat în cîmpul numelui poate conţine oricîte caractere dar numai primele 5 caractere sînt folosite în tabela de simboli a asamblorului. Numele trebuie să înceapă cu un caracter alfabetic şi nu poate conţine caractere speciale.

Cîmpul operaţiei conţine codul mnemonic al unei instrucţiuni maşină sau codul unei pseudooperaţii.

Cîmpul operandului conţine parametrii aferenţi operaţiei specificate în cîmpul operaţiei. Două argumente sînt separate printr-o virgulă.

Exemplu:

```
ØØ15 ET1 MOV M,B ; COMENTARIU
ØØ2Ø ; COMENTARIU
ØØ25     JMP ET2
ØØ3Ø     CALL ET1
ØØ35 ET2 ADI 8+6—4
ØØ4Ø     MOV A,B
```

Cîmpurile sînt separate prin unul sau mai multe blancuri.

Cîmpul comentariului este reprodus în listing fără a fi procesat. Liniile de comentariu încep cu caracterul ; în poziţia 1 a codului sursă. Comentariul

* Simboluri mnemonice ale limbajului de asamblare 8Ø8Ø.

instrucțiunilor individuale este precedat de asemenea de caracterul ; (vezi exemplele ØØ15 și ØØ2Ø).

7.5.2. **Nume simbolice.** Pentru a asigna un nume simbolic unei instrucțiuni, se plasează un simbol în cîmpul numelui. În caz contrar, utilizatorul plasează două sau mai multe blancuri în urma numărului liniei respective. Dacă un nume este atașat unei instrucțiuni, asamblorul asignează simbolului respectiv valoarea curentă a contorului de locații. Singura excepție la această regulă o constituie pseudoinstrucțiunea EQU. În acest caz, simbolul din cîmpul numelui i se asignează valoarea conținută în cîmpul operandului. Exemplu :

```
ØØ3ØET   EQU   17Ø
```

Simbolii sînt definiți atunci cînd apar în cîmpul numelui. Orice simbol definit poate fi utilizat ca argument simbolic în cîmpul operandului (vezi exemplele ØØ15, ØØ25, ØØ3Ø, ØØ35).

În afara simbolilor definiți de către utilizator, asamblorul recunoaște un set de simboli rezervați, a căror valoare este predeterminată. Acești simboli nu pot fi utilizați decît în cîmpul operandului. Simbolii rezervați sînt (valoarea corespunzătoare este indicată în paranteză) :

A — acumulatorul (7)
B — registrul B (0)
C — registrul C (1)
D — registrul D (2)
E — registrul E (3)
H — registrul H (4)
L — registrul L (5)
M — memoria (locația indicată de conținutul registrelor H și L) (6)
P — Program Status Word (6)
S — Indicatorul stivei (6)

În cîmpul operandului mai poate apărea și simbolul special $ a cărui valoare se modifică pe măsură ce asamblarea programului sursă progresează. Simbolul $ este întotdeauna echivalent cu valoarea contorului de locații după asamblarea instrucțiunii curente.

Exemple :

```
JMP   $     ; implică salt la locația plasată după instrucțiunea
MOV   A,B   ; curentă, adică la instrucțiunea MOV A,B.
LDA   $+5   ; implică încărcarea datei plasate în a cincea locație
DB    Ø     ; după instrucțiunea curentă. În cazul de față, această
DB    1     ; dată are valoarea 5.
DB    2
DB    3
DB    4
DB    5
```

7.5.3. **Adresare simbolică relativă.** O locație particulară poate fi referită folosind un simbol definit în program și un deplasament numeric. Exemplu :

```
      JMP    BEG
      JPE    BEG+4
      CC     SUB
      CALL   $+48
BEG   MOV    A,B
      HLT
      MVI    C,'B' ; AICI 'B' ESTE CONSTANTA ASCII
      INR    B
```

Instrucţiunea JPE BEG+4 se referă la instrucţiunea INR B. BEG+Ø4 înseamnă adresa BEG plus 4 octeţi.

7.5.4. **Constante.** Asamblorul permite utilizatorului să folosească numere pozitive sau negative direct într-o instrucţiune. Numerele respective vor fi considerate drept constante zecimale. Orice număr fără semn este considerat pozitiv. Constante zecimale pot de asemenea fi definite folosind indicatorul D în urma valorii numerice respective.

Constante hexazecimale pot fi definite folosind indicatorul H în urma unei valori numerice (de exemplu +1ØH, 3AH, 1ØH, ØF4H). O constantă hexazecimală nu poate începe cu simbolii A—F. În acest caz constanta trebuie să fie precedată de cifra Ø.

Constante ASCII pot fi definite plasînd un apostrof înaintea şi în urma caracterelor ASCII respective, de exemplu 'C' sau 'CC'.

7.5.5. **Expresii.** O expresie reprezintă o secvenţă conţinînd unul sau mai mulţi simboli, constante sau alte expresii separate prin operatorii aritmetici +, sau —. Exemple:

PAM+3
ISAB—'A'+52
LOOP+32H—5

Expresiile sînt calculate folosind 16 biţi, în aritmetica modulo 65536. Orice valoare în afara acestui domeniu va rezulta într-o eroare de asamblare.

7.5.6. **Pseudoinstrucţiuni**

ORG

Formatul acestei pseudoinstrucţiuni este:

etichetă **ORG** expresie

unde eticheta este opţională dar în cazul în care este prezentă va fi echivalată cu valoarea expresiei specificate.

END

Pseudoinstrucţiunea **END** indică asamblorului sfîrşitul codului sursă. Această pseudoinstrucţiune este opţională deoarece asamblorul detectează oricum sfîrşitul fişierului din care este preluat codul sursă.

EQU

Formatul acestei pseudoinstrucţiuni este

etichetă **EQU** expresie

unde eticheta reprezintă un simbol căruia i se va asigna valoarea expresiei specificate în cîmpul operandului.

DS

Formatul acestei pseudoinstrucţiuni este:

etichetă **DS** expresie

Pseudoinstrucţiunea DS va forţa asamblorul să avanseze contorul de locaţii cu valoarea expresiei specificate.

DB

Formatul pseudoinstrucţiunii DB este :

etichetă **DB** expresie

Această pseudoinstrucţiune este folosită pentru a rezerva un octet de memorie. Valoarea expresiei din cîmpul operandului va fi introdusă în octetul respectiv.

DW

Această pseudoinstrucţiune este folosită pentru a rezerva doi octeţi de memorie. Formatul pseudoinstrucţiunii **DW** este similar cu cel al pseudoinstrucţiunii **DB**. Valoarea expresiei specificate va fi plasată în cei doi octeţi rezervaţi.

7.5.7. **Erori de asamblare.** Următorii indicatori sînt folosiţi de asamblor pentru a marca detectarea unei erori în cadrul unei instrucţiuni sursă :

O **Cod de operaţie eronat**
L **Etichetă eronată,**
D **Etichetă dublu definită,**
M **Etichetă absentă,**
V **Valoare eronată,**
U **Simbol nedefinit,**
S **Eroare de sintaxă,**
R **Registru eronat,**
A **Argument eronat,**

7.5.8. **Salvarea programelor.** Sistemul de software MATE conţine o comandă pentru salvarea programelor pe casetă magnetică. Sintaxa acestei comenzi este :

SAVE AAAA BBBB (CR)

Utilizînd această comandă, întreaga zonă de memorie cuprinsa între adresele AAAA şi BBBB este înscrisă pe suport magnetic. În acest fel se pot salva atît fişiere sursă cît şi fişiere obiect.

7.5.9. **Citirea programelor în memorie de pe caseta magnetică.** Această operaţie se execută utilizînd comanda LOAD cu sintaxa :

LOAD (CR)

7.6. Exemple de folosire a comenzilor MATE

```
ENTR 68ØØ
AB ØC FF Ø2 4D 91/
DUMP 68ØØ 68Ø5
AB ØC FF Ø2 4D 91
```

```
DUMP 68ØØ 687F
AB  ØC  FF  Ø2  4D  91  4C  58
3Ø  2Ø  2Ø  4D  56  49  2Ø  2Ø
3Ø  32  35  2Ø  43  43  3A  2Ø
33  3Ø  2Ø  2Ø  43  41  4C  4C
3Ø  3Ø  34  3Ø  2Ø  2Ø  43  41
12  3Ø  3Ø  35  3Ø  2Ø  2Ø  43
31  ØD  12  3Ø  3Ø  36  3Ø  2Ø
55  54  31  ØD  12  3Ø  3Ø  37
2Ø  4F  55  54  31  ØD  1Ø  3Ø
2Ø  2Ø  2Ø  43  43  ØD  ØB  3Ø
ØD  13  3Ø  31  3Ø  3Ø  2Ø  4F
48  2Ø  5Ø  ØD  ØF  3Ø  32  3Ø
31  48  ØD  1Ø  3Ø  33  3Ø  3Ø
3Ø  48  ØD  11  3Ø  33  35  3Ø
55  54  31  ØD  ØE  3Ø  34  3Ø
5Ø  ØD  1Ø  3Ø  53  3Ø  3Ø  2Ø

PAGE 68ØØ 69ØØ

DUMP 69ØØ 697F
AB  ØC  FF  Ø2  4D  91  4C  58
3Ø  2Ø  2Ø  4D  56  49  2Ø  2Ø
3Ø  32  35  2Ø  43  43  3A  2Ø
33  3Ø  2Ø  2Ø  43  41  4C  4C
3Ø  3Ø  34  3Ø  2Ø  2Ø  43  41
12  3Ø  3Ø  35  3Ø  2Ø  2Ø  43
31  ØD  12  3Ø  3Ø  36  3Ø  3Ø
55  54  31  ØD  12  3Ø  3Ø  37
2Ø  4F  55  54  31  ØD  1Ø  3Ø
2Ø  2Ø  2Ø  43  43  ØD  ØB  3Ø
ØD  13  3Ø  31  3Ø  3Ø  2Ø  4F
48  2Ø  5Ø  ØD  ØF  3Ø  32  3Ø
31  48  ØD  1Ø  3Ø  33  3Ø  3Ø
3Ø  48  ØD  11  3Ø  33  35  3Ø
55  54  31  ØD  ØE  3Ø  34  3Ø
5Ø  ØD  1Ø  3Ø  35  3Ø  3Ø  2Ø

FILE /A/ 68ØØ
A     68ØØ  68ØØ

FILE /A/ 69ØØ
NO NO

FILE /B/ 69ØØ
B     69ØØ  69ØØ

FILE
B     69ØØ  69ØØ

FILES
B     69ØØ  69ØØ
A     68ØØ  68ØØ

FILE /B/ Ø

FILES
A     68ØØ  68ØØ

FILE /A/
A     68ØØ  68ØØ
```

```
ØØ1Ø ; EXEMPLU DE PROGRAM INTRODUS ÎN FIŞIERUL CURENT
ØØ2Ø   MVI  A,Ø
ØØ3Ø   MVI  B,Ø
ØØ4Ø   MVI  A,1
ØØ5Ø   MVI  B,2
ØØ6Ø   MVI  A,3
ØØ7Ø   MVI  B,4
ØØ80   HLT

DELT ØØ6Ø ØØ7Ø

LIST
ØØ1Ø ; EXEMPLU DE PROGRAM INTRODUS ÎN FIŞIERUL CURENT
ØØ2Ø   MVI  A,Ø
ØØ3Ø   MVI  B,Ø
ØØ4Ø   MVI  A,1
ØØ5Ø   MVI  B,2
ØØ8Ø   HLT

ASSM 6AØØ

6AØØ              ØØ1Ø ; EXEMPLU DE PROGRAM INTRODUS ÎN FIŞIERUL
                       ; CURENT
6AØØ   3EØØ       ØØ2Ø   MVI   A,Ø
6AØ2   Ø6ØØ       ØØ3Ø   MVI   B,Ø
6AØ4   3EØ1       ØØ4Ø   MVI   A,1
6AØ6   Ø6Ø2       ØØ5Ø   MVI   B,2
6AØ8   76         ØØ8Ø   HLT

BREK 6AØ4
BREK 6AØ8

EXEC 6AØØ

6AØ4BREAK

DUMP 6ØØØ 6ØØB
12 ØØ ØØ ØØ DB Ø2 BØ 1Ø ØØ 1A Ø4 1A

PROC
6AØ8BREAK

DUMP 6ØØØ 6ØØB
12 Ø1 ØØ Ø2 BØ 1Ø ØØ 1A Ø8 1A

BREK 6AØ4
BREK 6AØ8

EXEC 6AØØ

6AØ4BREAK

DUMP 6ØØØ 6ØØB
12 ØØ ØØ ØØ DB Ø2 BØ 1Ø ØØ Ø4 1A

PROC 6AØ6
6AØ8BREAK

DUMP 6ØØØ 6ØØB
12 ØØ ØØ Ø2 DB Ø2 BØ 1Ø ØØ 1A Ø8 1A
```

7.7. Repertoriul de instrucţiuni al microprocesorului 8080

Întrucît MATE dispune de un asamblor pentru repertoriul de instrucţiuni al microprocesorului 8080, în cele ce urmează se va face o scurtă prezentare a acestor instrucţiuni cu mnemonicele acceptate de asamblor şi cu efectul lor asupra indicatorilor de condiţii. De asemenea, vor fi prezentate în paralel şi instrucţiunile corespunzătoare din repertoriul de instrucţiuni al microprocesorului Z80. Versiunea Z80 este indicată în paranteze unghiulare.

Literele A, B, C, D, E, H, L şi SP reprezintă notaţiile standard pentru registrele microprocesorului 8080. Simbolurile BC, DE şi HL specifică perechile de registre corespunzătoare. Următoarele simboluri sînt folosite pentru parametrii generali:

r,r2 — registru de 8 biţi din UCP,
n — o constantă reprezentînd un octet
nn — o constantă reprezentînd doi octeţi

Indicatorii de condiţii * au următoarele simboluri şi semnificaţii:

C — transport,
H — transport/împrumut între cele două tetrade ale rezultatului,
N — adunare/scădere
P/O — paritate/depăşire
S — semn
Z — zero

Pentru mnemonicele Z80, indicatorii celulelor de memorie sau adresele de I/E sînt cuprinse între paranteze:

1. ACI n <ADC A,n>

Adună constanta n cu acumulatorul şi cu indicatorul de transport. Rezultatul este plasat în acumulator.

Indicatori afectaţi: C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi: N

2. ADC M <ADC A,(HL)>

Adună octetul de memorie indicat de perechea HL cu acumulatorul şi cu indicatorul de transport. Rezultatul este plasat în acumulator.

Indicatori afectaţi: C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi: N

3. ADC r <ADC A,r>

Adună registrul r cu acumulatorul şi cu indicatorul de transport. Rezultatul este plasat în acumulator.

Indicatori afectaţi: C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi: N

4. ADD M <ADD A,(HL)>

Adună octetul din memorie indicat de perechea HL cu acumulatorul. Rezultatul rămîne în acumulator.

Indicatori afectaţi: C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi: N

5. ADD r <ADD A,r>

Adună registrul r cu acumulatorul. Rezultatul rămîne în acumulator.

Indicatori afectaţi: C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi: N

---

* De reţinut că maşina fizică este procesorul Z80, în cazul microcalculatorului aMIC.

6. ADI n <ADD A,n>

Adună constanta n la acumulator. Rezultatul este păstrat în acumulatorul A.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori anulaţi : N

7. ANA N <AND (HL)>

Produsul logic între acumulator şi octetul din memorie specificat de perechea HL. Rezultatul este păstrat în acumulatorul A.

8. ANA r <AND r>

Produsul logic între acumulator şi registrul r. Rezultatul este păstrat în acumulator Instrucţiunea ANA A se foloseşte pentru testarea indicatorilor de paritate, semn şi rezultat zero, deoarece valoarea conţinută în acumulatorul A nu se modifică.

Indicatori afectaţi : P, S, Z
Indicatori anulaţi : C, N
Indicatori poziţionaţi în unu : H

9. ANI n <AND n>

Efectuează produsul logic între conţinutul acumulatorului şi octetul n prezent în instrucţiune. Rezultatul rămîne în acumulatorul A. Instrucţiunea poate fi utilizată pentru a anula selectiv biţi din acumulatorul A. Astfel, instrucţiunea ANI FEH va anula bitul Ø.

Indicatori afectaţi : P, S, Z
Indicatori anulaţi : C, N
Indicatori poziţionaţi în unu : H

1Ø. CALL nn <CALL nn>

Chemare necondiţionată de subrutina de la adresa nn. Adresa instrucţiunii următoare este plasată în stivă, de unde este extrasă la revenirea din subrutină.

Indicatori afectaţi : nici unul

11. CC nn <CALL C, nn>
CM nn <CALL M, nn>
CNC nn <CALL NC,nn>
CNZ nn <CALL NZ,nn>
CP nn <CALL P,nn>
CPE nn <CALL PE,nn>
CPO nn <CALL PO,nn>
CZ nn <CALL Z,nn>

Chemări condiţionate de subrutina de la adresa nn. Adresa instrucţiunii următoare este plasată în stivă.

Condiţiile sînt următoarele :

C indicatorul de transport poziţionat în unu,
M indicatorul de semn poziţionat în unu,
NC indicatorul de transport poziţionat în zero,
P indicatorul de semn poziţionat în zero,
PE indicatorul de paritate poziţionat în unu,
PO indicatorul de paritate poziţionat în zero,
Z indicatorul de rezultat zero poziţionat în unu

12. CMA <CPL>

Complementează acumulatorul (complementul faţă de unu). Biţii egali cu zero iau valoarea unu şi invers.

Indicatorii afectaţi : H, N

13. CMC <CCF>

Complementează indicatorul de transport. Pentru a anula indicatorul de transport instrucţiunea CMC se va folosi după instrucţiunea STC.

Indicatori afectaţi : C
Indicatori poziţionaţi în zero : N

14. CM M <CP (HL)>

Compară octetul din memorie, a cărui adresă este dată de perechea HL, cu acumulatorul. În cazul în care cele două valori sînt egale, se poziţionează în unu indicatorul de rezultat zero. Acest indicator este poziţionat în unu, dacă conţinutul acumulatorului este mai mic decît operandul.

Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

15. CMP r <CPr>

Compară registrul r cu acumulatorul, care joacă rol de operand implicat. Indicatorul de rezultat zero este poziţionat în unu, dacă conţinutul acumulatorului este egal cu cel al registrului r. Dacă conţinutul acumulatorului este mai mic decît cel al registrului r, indicatorul transportului este poziţionat în unu.

Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

16. CPI n <CP n>

Compară constanta n conţinută în instrucţiune cu acumulatorul. Indicatorul de rezultat zero este poziţionat în unu, dacă constanta n este egală cu conţinutul acumulatorului. Indicatorul de transport este poziţionat în unu, dacă conţinutul acumulatorului este mai mic decît constanta n.

Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

17. DAA <DAA>

Ajustare zecimală a acumulatorului.

Această instrucţiune este folosită după adunarea numerelor exprimate în codul binar-zecimal. Z8Ø efectuează corect această operaţie, atît pentru adunare, cît şi pentru scădere. 8Ø8Ø dă un rezultat incorect în cazul scăderii.

Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z

18. DAD B <ADD HL,BC>
DAD D <ADD HL,DE>
DAD H <ADD HL,HL>
DAD SP <ADD HL,SP>

Adună registrul dublu specificat, la registrul HL. Rezultatul este plasat în HL. Aceasta reprezintă adunarea cu precizie dublă. Indicatorul de transport este poziţionat în unu dacă rezultatul depăşeşte capacitatea de reprezentare pe 16 biţi (dacă apare depăşire). Instrucţiunea DAD H efectuează o deplasare spre stînga a conţinutului perechii HL. Instrucţiunea DAD SP permite salvarea unui indicator de stivă.

```
LXI    H,O        ; încarcă perechea HL cu zero
DAD    SP         ; deplasează spre stînga cu un rang SP
SHLD   SPVECHI    ; plasează în stivă la adresa SPVECHI conţinutul lui L şi
                  ; la adresa SPVECHI+1 conţinutul lui H
```

Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în zero : N

19. DCR M <DEC (HL)>

Decrementează octetul de memorie specificat de registrul HL.
Indicatori afectaţi : H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N
Indicatori neafectaţi : C

20. DCR r <DEC r>

Decrementează registrul r. În timp ce se execută instrucţiunea JNC buclă, nu mai trebuie decrementat registrul după ce a atins valoarea zero, deoarece indicatorul de transport nu este afectat de această operaţie.

Indicatori afectaţi : H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N
Indicatori neafectaţi : C

21. DCX B <DEC BC>
DCX D <DEC DE>
DCX H <DEC HL>
DCX SP <DEC SP>

Decrementează registrul dublu indicat. Într-un ciclu ce conţine instrucţiunea JNZ ciclu, nu trebuie să se încerce decrementarea la zero a registrului dublu indicat, deoarece indicatorii nu sînt afectaţi. Se poate deplasa un octet din registrul dublu în acumulatorul A, pentru a se efectua operaţia logică OR cu celălalt octet :

```
REPETA :
        MOV  A,C
        ORA  B
        JNZ  REPETA
```

Indicatori afectaţi : nici unul

22. DI <DI>

Dezactivează cererea de întrerupere.

23. EI <EI>

Activează cererea de întrerupere

24. HLT <HALT>

Suspendă funcţionarea UCP pînă la apariţia unui semnal RESET sau de întrerupere

25. IN n <IN A,(n)>

Transferă în acumulatorul A octetul de la portul cu adresa n.
Indicatori afectaţi : nici unul

26. INR M <INC (HL)>

Incrementează octetul din memorie cu adresa specificată în perechea HL.
Indicatori afectaţi : H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N
Indicatori neafectaţi : C

27. INR r <INC r>

Incrementează registrul r. În timp ce se execută un ciclu ce conţine instrucţiunea JNC ciclu, nu trebuie incrementat un registru peste valoarea zero, deoarece indicatorul de transport nu va fi afectat.

Indicatori afectaţi : H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N
Indicatori neafectaţi : C

28. INX B <INC BC>
INX D <INC DE>
INX H <INC HL>
INX SP <INC SP>

Incrementează registrul dublu specificat.
Indicatori afectaţi : nici unul

29. JMP nn <JP nn>

Transfer necondiţionat al comenzii la adresa nn.
Indicatori afectaţi : nici unul

30. JG nn <JP C,nn>
JM nn <JP M,nn>
JNC nn <JP NC,nn>
JNZ nn <JP NZ,nn>
JP nn <JP P,nn>
JPE nn <JP PE,nn>
JPO nn <JP PO,nn>
JZ nn <JP Z,nn>

Transfer condiţionat al comenzii la adresa nn unde condiţiile sînt următoarele :

C indicatorul de transport poziţionat în unu,
M indicatorul de semn poziţionat în unu,
NC indicatorul de semn poziţionat în zero,
NZ indicatorul de rezultat zero poziţionat în zero,
P indicatorul de semn poziţionat în zero,
PE indicatorul de paritate poziţionat în unu,
PO indicatorul de paritate este poziţionat în zero,
Z indicatorul de rezultat zero este poziţionat în unu,

31. LDA nn <LD A,(nn)>

Încarcă acumulatorul A cu octetul din memorie de la adresa nn

32. LDAX B <LD A,(BC)>
LDAX D <LD A,(DE)>

Încarcă acumulatorul A cu octetul din memorie, de la adresa specificată de perechile de registre BC sau DE.

33. LHLD nn <LD HL,(nn)>

Încarcă registrul L cu octetul din memorie de la adresa nn, iar registrul H cu octetul de la adresa nn+1.

34. LXI B,nn <LD BC,nn>
LXI D,nn <LD DE,nn>
LXI H,nn <LD HL,nn>
LXI SP,nn <LD SP,nn>

Încarcă perechea de registre specificate cu constanta de 16 biţi nn.

35. MOV M,r <LD (HL),r>

Stochează în memorie octetul din registrul r, la locaţia specificată ca adresă în perechea de registre HL.

36. MOV r,M <LD r,(HL)>

Încarcă registrul r cu octetul din memorie, de la adresa specificată de perechea HL.

37. MOV r,r2 <LD r,r2>

Transferă conţinutul registrului r2 în registrul r.

38. MVI M,n <LD (HL),n>

Transferă operandul imediat n, în memorie la adresa specificată de perechea HL.

39. MVI r,n <LD r,n>

Încarcă registrul r cu operandul imediat n.

4Ø NOP <NOP>

UCP nu efectuează nici o operație
Indicatori afectați : nici unul

41. ORA M <OR (HL)>

Efectuează suma logică între conținutul acumulatorului A și conținutul celulei de memorie specificată de perechea HL. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectați : P, S, Z
Indicatori poziționați în zero : C, H, N

42. ORA r <OE r>

Efectuează suma logică între conținutul acumulatorului A și conținutul registrului r. Rezultatul este păstrat în acumulator. Deoarece instrucțiunea ORA A nu modifică conținutul lui A, ea poate fi folosită pentru a testa indicatorii de paritate semn și rezultat zero.
Indicatori afectați : P, S, Z
Indicatori poziționați în zero : C, H, N

43. ORI n <OR n>

Efectuează suma logică între conținutul acumulatorului și operandul imediat n. Rezultatul este plasat în acumulator. Instrucțiunea poate fi folosită pentru poziționarea în unu a unor biți anumiți din acumulator. De exemplu : ORI,4ØH va poziționa bitul 6 al acumulatorului în unu.
Indicatori afectați : P, S, Z
Indicatori poziționați în zero : C, H, N

44. OUT n <OUT (n),A>

Transferă octetul din acumulatorul A la portul de ieșire cu adresa n.
Indicatori afectați : nici unul

45. PCHL <JP (HL)>

Forțează conținutul perechii HL în contorul programului PC. Astfel, se asigură un transfer al comenzii la adresa specificată de perechea HL.
Indicatori afectați : nici unul

46. POP B <POP BC>
POP D <POP DE>
POP H <POP HL>

Transferă primii doi octeți din stiva, în perechea de registre specificată : BC, DE, HL. Octetul specificat de SP este transferat în registrul inferior (C, E, L), după care are loc incrementarea indicatorului stivei, SP.
În continuare octetul specificat de SP este transferat în registrul superior (B, D, H), după care SP este din nou incrementat.
Indicatori afectați : nici unul.

47. POP PSW <POP AF>

Transferă primul octet din stivă, indicat de SP, în registrul indicatorilor de condiții și incrementează indicatorul SP. Transferă în continuare primul octet din stiva în acumulatorul A, apoi incrementează indicatorul SP.
Indicatori afectați : nici unul

48. PUSH B <PUSH BC>
PUSH D <PUSH DE>
PUSH H <PUSH HL>

Plasează în stivă perechile de registre BC, DE, HL. Indicatorul SP este decrementat și la adresa indicată de el se stochează registrul de rang superior (B, D, H). În continuare SP este din nou decrementat memorîndu-se, la adresa astfel obținută, registrul de rang inferior din perechea specificată (C, E, L).

Indicatori afectați : nici unul.

49. PUSH PSW <PUSH AF>

Stochează acumulatorul şi registrul indicatorilor de condiţii în memorie. Se decrementează indicatorul SP şi la adresa specificată de el se stochează acumulatorul A. În continuare se decrementează din nou SP, memorîndu-se, la adresa astfel specificată, registrul indicatorilor de condiţii.

Indicatori afectaţi : nici unul

5Ø. RAL <RLA>

Instrucţiunea roteşte spre stînga cu un bit conţinutul acumulatorului, prin intercalarea bistabilului indicator de transport între bitul 7 şi bitul Ø. Bitul 7 se transferă în bistabilul indicator de transport, în timp ce conţinutul acestuia este transferat în bitul Ø al acumulatorului.

Indicatori afectaţi : C
Indicatori poziţionaţi în zero : H, N

51. RAR <RRA>

Instrucţiunea roteşte spre dreapta conţinutul acumulatorului A, prin intercalarea bistabilului de transport între bitul Ø şi bitul 7. Bitul Ø se transferă în bistabilul indicator de transport, în timp ce conţinutul anterior al acestuia se transferă în bitul 7.

Indicatori afectaţi : C
Indicatori poziţionaţi în zero : H, N

52. RET <RET>

Revenire din subrutină. Primii doi octeţi din vîrful stivei sînt plasaţi în contorul programului PC. Indicatorul SP este incrementat de două ori.

53.

RC	<RET C>
RM	<RET M>
RNC	<RET NC>
RNZ	<RET NZ>
RP	<RET P>
RPE	<RET PE>
RPO	<RET PO>
RZ	<RET Z>

Reveniri condiţionate din subrutine. Dacă condiţia specificată este îndeplinită, conţinutul primelor două celule din stivă este transferat în contorul programului. Contorul programului este incrementat de două ori.

Condiţiile testate sînt următoarele :

C indicatorul de transport poziţionat în unu,
M indicatorul de semn poziţionat în unu,
NC indicatorul de transport poziţionat în zero,
NZ indicatorul de rezultat egal cu zero poziţionat în zero,
P indicatorul de semn poziţionat în unu,
PE indicatorul de paritate poziţionat în unu,
PO indicatorul de paritate poziţionat în zero,
Z indicatorul de rezultat zero poziţionat în unu,

54. RLC <RLCA>

Instrucţiunea roteşte conţinutul acumulatorului cu un bit spre stînga. Bitul 7 se transferă, atît în indicatorul de transport, cît şi în bitul Ø al acumulatorului.

Indicatori afectaţi : C

Indicatori poziţionaţi în zero : H, N

55. RRC <RRCA>

Instrucţiunea roteşte conţinutul acumulatorului cu un bit spre dreapta. Bitul Ø se transferă atît în indicatorul de transport, cît şi în bitul 7 al acumulatorului.

Indicatori afectaţi : C

Indicatori poziţionaţi în zero : H, N

56. RST Ø <RST ØØH>
RST 1 <RST Ø8H>
RST 2 <RST 1ØH>
RST 3 <RST 18H>
RST 4 <RST 2ØH>
RST 5 <RST 28H>
RST 6 <RST 3ØH>
RST 7 <RST 38H>

Instrucţiunile de restart generează chemări de subrutine la adresele ØØH, ..., 38H. De exemplu RST 6 va chema adresa 3Ø hexa.

57. SBB M <SBC A,(HL)>

Din acumulator se scad : octetul din memorie specificat de perechea HL în conţinutul indicatorului de transport. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

58. SBB r <SBC A,r>

Din acumulator se scad : conţinutul registrului r şi conţinutul indicatorului de transport. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

59. SBI n <SBC A,n>

Din conţinutul acumulatorului se scad : operandul imediat n şi conţinutul indicatorului de transport. Rezultatul rămîne în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

6Ø. SHLD nn <LD (nn),HL>

Stochează registrul L în memorie la adresa nn, iar registrul H la adresa nn+1.

61. SPHL <LD SP,HL>

Încarcă indicatorul SP cu conţinutul registrului HL. Această instrucţiune se poate folosi pentru a extrage din memorie indicatorul de stivă salvat anterior.

LHLD nn
SPHL

62. STA nn <LD (nn),A>

Stochează acumulatorul în locaţia de memorie cu adresa nn.

63. STAX B <LD (BC),A>
STAX D <LD (DE),A>

Stochează conţinutul acumulatorului în celula de memorie a cărei adresă este specificată de perechea de registre BC sau DE.

64. STC <SCF>

Poziţionează în unu indicatorul în transport.
Întrucît nu există instrucţiune echivalentă de poziţionare în zero a indicatorului, aceasta se poate realiza, fie cu ajutorul instrucţiunii XRA A, fie cu ajutorul perechii de instrucţiuni STC şi CMC.
Indicatori poziţionaţi în unu : C
Indicatori poziţionaţi în zero : H, N

65. SUB M <SUB (HL)>

Scade din acumulator octetul din memorie specificat de perechea HL. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

66. SUB r <SUB r>

Scade din acumulatorul A conţinutul registrului r. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

67. SUI n <SUB n>

Scade operandul imediat n din acumulator. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : C, H, O, S, Z
Indicatori poziţionaţi în unu : N

68. XCHG <EX DE,HL>

Interschimb de conţinuturi între perechile DE şi HL.
Indicatori afectaţi : nici unul

69. XRA M <XOR (HL)>

Execută suma modulo doi (SAU-EXCLUSIV) între conţinutul acumulatorului şi octetul din memorie specificat de perechea HL. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : P, S, Z
Indicatori poziţionaţi în zero : C, H, N

70. XRA r <XOR r>

Execută suma modulo doi între conţinutul acumulatorului şi conţinutul registrului r Rezultatul este plasat în acumulator.

Instrucţiunea XRA A permite anularea conţinutului indicatorilor. Ea se foloseşte şi pentru anularea indicatorului de transport.
Indicatori afectaţi : P, S, Z
Indicatori poziţionaţi în zero : C, H, Z

71. XRI n <XOR n>

Efectuează suma modulo doi între conţinutul acumulatorului şi operandul imediat n. Rezultatul este plasat în acumulator.
Indicatori afectaţi : P, S, Z
Indicatori poziţionaţi în zero : C, H, N

72. XTHL <EX (SP),HL>

Interschimb între conţinutul octetului de memorie indicat de SP şi conţinutul registrului L. De asemenea, interschimb între conţinutul octetului de memorie indicat de SP+1 şi conţinutul registrului H.
Indicatori afectaţi : nici unul.

ISIS-II :F1:AMIC1.ASM PRINT(:LP:)

Monitorul V0.1. Listing sursă


```
DX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    1

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                     1 ;                     *************
                     2 ;                     *  A M I C  *
                     3 ;                     *************
                     4 ;
                     5 ;       MONITOR PENTRU CALCULATORUL PERSONAL AMIC
                     6 ;
0000                 7         ORG     0
0000 3E92            8         MVI     A,92H   ;CUVINT CDA 8255
0002 D323            9         OUT     CWPPI   ;INSCRIERE IN 8255
0004 AF             10         XRA     A
0005 C32E00         11         JMP     ET46
0008 221CA0         12         SHLD    STVUT+6         ;REFACE H,L
000B F5             13         PUSH    PSW
000C E1             14         POP     H
000D 2216A0         15         SHLD    STVUT           ;REFACE PSW
0010 E1             16         POP     H
0011 2B             17         DCX     H
0012 2220A0         18         SHLD    STVUT+10        ;SALVEAZA PC
0015 3A58A0         19         LDA     MONSP-1         ;REFACE OCTET PROGRAM
0018 77             20         MOV     M,A
0019 210000         21         LXI     H,0
001C 39             22         DAD     SP
001D 221FA0         23         SHLD    STVUT+8         ;REFACE SP
0020 311CA0         24         LXI     SP,STVUT+6
0023 D5             25         PUSH    D               ;REFACE D,E
0024 C5             26         PUSH    B               ;REFACE B,C
0025 3159A0         27         LXI     SP,MONSP
0028 CD1604         28         CALL    INVHL           ;INVERSEAZA ORDINEA
002B C34F00         29         JMP     BUCLA
002E 2100A0         30 ET46:   LXI     H,RND
0031 0E32           31         MVI     C,50
                    32 ;SECVENTA DE INITIALIZARE CU ZERO
0033 77             33 ET45:   MOV     M,A
0034 23             34         INX     H
0035 0D             35         DCR     C
0036 C23300         36         JNZ     ET45
0039 1100A1         37         LXI     D,USESP ;STIVA UTILIZATOR
003C 63             38         MOV     H,E     ;IN ZONA REG. UTILIZATOR
003D 6A             39         MOV     L,D
003E 221EA0         40         SHLD    STVUT+8
0041 3159A0         41 START:  LXI     SP,MONSP        ;INITIALIZARE SP MONITOR
0044 CDA402         42         CALL    INITV             ;STERGE ECRAN
0047 211406         43         LXI     H,TEXT1 ;H,L=ADRESA INCEPUT TEXT
004A 0604           44         MVI     B,04    ;B=CONTOR CARACTERE
004C CD8404         45         CALL    TEXT    ;MESAJ MONITOR
004F CD7904         46 BUCLA:  CALL    CRLF
0052 0E2E           47         MVI     C,'.'   ;PROMPTER
0054 CD3602         48         CALL    AFIS
0057 2105A0         49 CMDR:   LXI     H,CDA
005A 0611           50         MVI     B,17    ;NR MAX CARACTERE
005C CD0101         51 ET42:   CALL    KEYIN   ;CITIRE TASTA
005F FE7F           52         CPI     DEL     ;ESTE TASTA DELETE?
0061 CADB00         53         JZ      ET41    ;AFISARE
0064 C38800         54         JMP     ET43
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    2

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                    55 ; TRATARE INTRERUPERE NEMASCABILA
                    56 ; RESTART ADRESA 0066H
                    57 ; LA 66H SE GASESTE OCTET SUPERIOR DE ADRESA
                    58 ; PENTRU  JMP ET43     00H=NOP
0067 221CA0         59         SHLD    STVUT+6         ;H,L
006A F5             60         PUSH    PSW
006B F1             61         POP     H               ;PSW
006C 2216A0         62         SHLD    STVUT           ;PSW
006F E1             63         POP     H
0070 2220A0         64         SHLD    STVUT+10        ;PC
0073 210000         65         LXI     H,0
0076 39             66         DAD     SP
0077 221EA0         67         SHLD    STVUT+8         ;SP
007A 311CA0         68         LXI     SP,STVUT+6
007D D5             69         PUSH    D               ;D,E
007E C5             70         PUSH    B               ;B,C
007F 3159A0         71         LXI     SP,MONSP
0082 CD1604         72         CALL    INVHL           ;INVERSEAZA ORDINEA
0085 C34F00         73         JMP     BUCLA
0088 4F             74 ET43:   MOV     C,A
0089 77             75         MOV     M,A     ;INTRODUCERE IN BUFFER COD TASTA APASATA
008A CD3602         76         CALL    AFIS    ;AFISARE
008D 23             77         INX     H
008E 05             78         DCR     B
008F CAD300         79         JZ      ERR     ;CDA PREA LUNGA
0092 FE0D           80         CPI     RETUR   ;ESTE RETURN
0094 C25C00         81         JNZ     ET42
0097 0E0A           82         MVI     C,0AH   ;TIPARESTE LF
0099 CD3602         83         CALL    AFIS
009C 1105A0         84         LXI     D,CDA
009F 1A             85         LDAX    D
00A0 13             86         INX     D
00A1 FE44           87         CPI     'D'
00A3 CAB102         88         JZ      DISP
00A6 FE53           89         CPI     'S'
00A8 CAE302         90         JZ      SUBST
00AB FE58           91         CPI     'X'
00AD CA3F03         92         JZ      EXAM
00B0 FE43           93         CPI     'C'
00B2 CA6903         94         JZ      CHNG
00B5 FE4D           95         CPI     'M'
00B7 CA8E03         96         JZ      MOVE
00BA FE46           97         CPI     'F'
00BC CABF03         98         JZ      FILL
00BF FE47           99         CPI     'G'
00C1 CAE303        100         JZ      GO
00C4 FE4C          101         CPI     'L'
00C6 CAF004        102         JZ      LOAD
00C9 FE4B          103         CPI     'K'
00CB CA9404        104         JZ      STORE
00CE FE42          105         CPI     'B'
00D0 CA0008        106         JZ      BASIC
00D3 0E3F          107 ERR:    MVI     C,'?'   ;;COD CDA ANULATA
00D5 CD3602        108         CALL    AFIS
00D8 C34F00        109         JMP     BUCLA
```

```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                   110 ;  SECVENTA DELETE
00DB 3A01A0        111 ET41:   LDA     COL
00DE FE01          112         CPI     1
00E0 CA5C00        113         JZ      ET42
00E3 3D            114         DCR     A
00E4 3201A0        115         STA     COL
00E7 2B            116         DCX     H
00E8 04            117         INR     B
00E9 C35C00        118         JMP     ET42
                   119 ;
                   120 ;-------------
                   121 ;SUBRUTINA KEY
                   122 ;-------------
                   123 ;SCANEAZA TASTATURA
                   124 ;  C0-C2 =NR LINIE SCANARE
                   125 ;  AI = 1 , LINIA I DE RETURN
                   126 ;  Z=1/0 DA/NU TASTA APASATA
                   127 ;
00EC 3A03A0        128 KEY:    LDA     EINV
00EF E6F8          129         ANI     0F8H
00F1 4F            130         MOV     C,A      ;SALVARE C
00F2 D322          131 KEY1:   OUT     PORTC    ;INSCRIE VAL SCANARE IN PORTC
00F4 DB20          132         IN      PORTA    ;CITESTE RETURN
00F6 EEFF          133         XRI     0FFH     ;COMPLEMENTEAZA
00F8 C0            134         RNZ              ;DACA <>0 ,TASTA APASATA Z=0
00F9 0C            135         INR     C
00FA 79            136         MOV     A,C
00FB E607          137         ANI     7
00FD C2F200        138         JNZ     KEY1
0100 C9            139         RET
                   140 ;
                   141 ;---------------
                   142 ;SUBRUTINA KEYIN
                   143 ;---------------
                   144 ; CITESTE UN CARACTER DE LA TASTATURA
                   145 ; A=COD ASCII AL TASTEI APASATE
                   146 ;
0101 E5            147 KEYIN:  PUSH    H
0102 D5            148         PUSH    D
0103 C5            149         PUSH    B        ;SALVARE REGISTRE
0104 0600          150 ET3:    MVI     B,0      ;ASTEAPTA !
0106 CDD005        151         CALL    BITW
0109 3E5F          152         MVI     A,5FH    ;CURSOR
010B CD7A01        153         CALL    WRITE
010E 3E20          154         MVI     A,20H
0110 CD7A01        155         CALL    WRITE
0113 0600          156         MVI     B,0
0115 CDD005        157         CALL    BITW
0118 CDEC00        158         CALL    KEY
011B CA0401        159         JZ      ET3      ;RELUARE DACA NU TASTA APASATA
011E 47            160 ET2:    MOV     B,A      ;SALVARE
011F 21D385        161         LXI     H,TAB    ;ADRESA TABELEI DE CODURI
0122 DB21          162         IN      PORTB
0124 E620          163         ANI     20H      ;TEST BIT 5=SHIFT
0126 C22D01        164         JNZ     ET10
```



```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0129 114000        165         LXI     D,64
012C 19            166         DAD     D
012D 79            167 ET10:   MOV     A,C
012E 110800        168         LXI     D,8
0131 E607          169         ANI     7
0133 CA3B01        170         JZ      ET11
0136 19            171 ET5:    DAD     D
0137 3D            172         DCR     A
0138 C23601        173         JNZ     ET5
013B 78            174 ET11:   MOV     A,B
013C 0F            175 ET7:    RRC
013D DA4401        176         JC      ET6
0140 23            177         INX     H
0141 C33C01        178         JMP     ET7
0144 DB21          179 ET6:    IN      PORTB
0146 E640          180         ANI     40H      ;TEST PB6=CTRL
0148 7E            181         MOV     A,M      ;CITESTE COD IN A
0149 C24E01        182         JNZ     ET8      ;REVENIRE DACA NON CTRL
014C E61F          183         ANI     1FH      ;DACA CTRL,ANULEAZA BITII 6 ,5
014E 67            184 ET8:    MOV     H,A      ;SALVARE COD
014F CDEC00        185 ET9:    CALL    KEY      ;ASTEAPTA ELIBERARE TASTA APASATA
0152 C24F01        186         JNZ     ET9
0155 7C            187         MOV     A,H
0156 CD5D01        188         CALL    BIP
0159 C1            189         POP     B
015A D1            190         POP     D
015B E1            191         POP     H
015C C9            192         RET
                   193 ;
                   194 ;-------------
                   195 ;SUBRUTINA BIP
                   196 ;-------------
                   197 ;MARTOR SONOR APASARE TASTA
                   198 ;
015D F5            199 BIP:    PUSH    PSW
015E C5            200         PUSH    B
015F 0E10          201         MVI     C,10H    ;NR. IMPULSURI IN DIFUZOR
0161 3A03A0        202 BIP1:   LDA     EINV
0164 F5            203         PUSH    PSW
0165 47            204         MOV     B,A
0166 D322          205         OUT     PORTC
0168 CDD005        206         CALL    BITW
016B F1            207         POP     PSW
016C EE08          208         XRI     8
016E D322          209         OUT     PORTC
0170 CDD005        210         CALL    BITW
0173 0D            211         DCR     C
0174 C26101        212         JNZ     BIP1
0177 C1            213         POP     B
0178 F1            214         POP     PSW
0179 C9            215         RET
                   216 ;
                   217 ;---------------
                   218 ;SUBRUTINA WRITE
                   219 ;---------------
```

```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

                 ;AFISEAZA UN CARACTER LA CONSOLA
                 ;NU ACTUALIZEAZA POZITIE CURSOR
                 ;A=CARACTER DE AFISAT
                 ;20H<=CAR<=50H
                 ;61H<=CAR SEMIGRAFIC<=70H
                 ;
017A E5          WRITE:  PUSH    H
017B D5                  PUSH    D
017C C5                  PUSH    B
017D FE61                CPI     61H                 ;A<61H,CY=1
017F DA5901              JC      WR27
0182 3D                  DCR     A
0183 4F                  MOV     C,A
0184 2129A0              LXI     H,TAMP  ;ADRESA TAMPON CAR SEMIGRAFICE
0187 1E02                MVI     E,2     ;NUMAR CICLURI
0189 E601        WR43:   ANI     1       ;TEST BIT 0
018B 16FF                MVI     D,0FFH
018D CA9201              JZ      WR40
0190 16F0                MVI     D,0F0H
0192 79          WR40:   MOV     A,C
0193 E602                ANI     2       ;TEST BIT 1
0195 CA9B01              JZ      WR41
0198 7A                  MOV     A,D
0199 2F                  CMA
019A 57                  MOV     D,A     ;COMPLEMENTARE OCTET
019B 0604        WR41:   MVI     B,4
019D 72          WR44:   MOV     M,D
019E 23                  INX     H
019F 05                  DCR     B
01A0 C29D01              JNZ     WR44
01A3 79                  MOV     A,C
01A4 0F                  RRC
01A5 0F                  RRC
01A6 4F                  MOV     C,A
01A7 1D                  DCR     E
01A8 C28901              JNZ     WR43
01AB 2129A0              LXI     H,TAMP
01AE CDE301              CALL    WR30
01B1 3E08                MVI     A,8     ;CONTOR OCTETI
01B3 CD0502              CALL    WR26
01B6 C3DF01              JMP     WR32
01B9 215306      WR27:   LXI     H,CARGN ;ADRESA DE INCEPUT GEN. CARACTERE
01BC 110600              LXI     D,6     ;INCREMENT ADRESA
01BF D620                SUI     20H
01C1 CAC901              JZ      WR20
01C4 19          WR21:   DAD     D       ;INCREMENTARE
01C5 3D                  DCR     A       ;DECREMENTARE COD
01C6 C2C401              JNZ     WR21    ;ADRESA PT. GEN. CARACTERE IN D,E
01C9 CDE301      WR20:   CALL    WR30
                 ; BUCLA DE TIPARIRE 8 OCTETI PENTRU UN CARACTER
01CC 012000              LXI     B,20H
01CF 3A04A0              LDA     VINV            ;SEPARATORI RINDURI
01D2 2F                  CMA
01D3 77                  MOV     M,A
01D4 09                  DAD     B               ;INCREMENTEAZA ADRESA PENTRU ECRAN
```



```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

01D5 3E06                MVI     A,6
01D7 CD0502              CALL    WR26
01DA 3A04A0              LDA     VINV
01DD 2F                  CMA
01DE 77                  MOV     M,A
01DF C1          WR32:   POP     B
01E0 D1                  POP     D
01E1 E1                  POP     H
01E2 C9                  RET
                 ;CALCULEAZA ADRESA PENTRU ECRAN
01E3 EB          WR30:   XCHG            ;D,E=ADRESA IN GENERATORUL DE CARACTERE
01E4 D5                  PUSH    D
01E5 210140              LXI     H,4001H ;ADR. PRIMULUI CARACTER
01E8 110001              LXI     D,100H  ;INCREMENT RIND CARACTER
01EB 3A00A0              LDA     RND     ;IN A SE AFLA NR. RIND
01EE B7                  ORA     A       ;TEST A=0 ?
01EF CAF701              JZ      WR22
01F2 19          WR23:   DAD     D       ;INCR. ADR. RIND
01F3 3D                  DCR     A
01F4 C2F201              JNZ     WR23
01F7 3A01A0      WR22:   LDA     COL     ;IN A SE AFLA NR. COL.
01FA B7                  ORA     A
01FB CA0302              JZ      WR24
01FE 23          WR25:   INX     H
01FF 3D                  DCR     A
0200 C2FE01              JNZ     WR25    ; H,L ADR. PT. MEM. ECRAN
0203 D1          WR24:   POP     D       ; D,E ADR. PT. GEN. CARACTERE
0204 C9                  RET
0205 012000      WR26:   LXI     B,20H
0208 F5                  PUSH    PSW     ;CONTOR DE OCTETI PT. UN CARACTER
0209 1A                  LDAX    D       ;A=OCTET DIN GEN. CAR.
020A 2F                  CMA
020B 77                  MOV     M,A     ;TRIMITE PE ECRAN
020C 3A04A0              LDA     VINV
020F AE                  XRA     M
0210 77                  MOV     M,A
0211 09                  DAD     B       ;INCR. ADR. ECRAN
0212 13                  INX     D       ;INCR. ADR. GEN. CAR.
0213 F1                  POP     PSW
0214 3D                  DCR     A       ;DECREMENTARE CONTOR.
0215 C20502              JNZ     WR26
0218 C9                  RET
                 ;
                 ;---------------
                 ;SUBRUTINA SCROL
                 ;---------------
                 ;REALIZEAZA DEFILARE ECRAN CU UN RIND DE CARACTERE
                 ;
0219 210040      SCROL:  LXI     H,4000H ;ADRESA DESTINATIE
021C 110041              LXI     D,4100H ;ADRESA SURSA
021F 1A          SCR1:   LDAX    D
0220 77                  MOV     M,A     ;SCRIERE
0221 13                  INX     D
0222 23                  INX     H
0223 7A                  MOV     A,D
```

```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0224 FE60          330        CPI    60H       ;STOP CIND D AJUNGE LA VAL 0AOH
0226 C21F02        331        JNZ    SCR1
0229 21005F        332        LXI    H,5F00H  ;STERGE
022C 36FF          333 SCR2:  MVI    M,OFFH   ;ULTIMUL RIND
022E 23            334        INX    H
022F 7C            335        MOV    A,H
0230 FE60          336        CPI    60H
0232 C22C02        337        JNZ    SCR2
0235 C9            338        RET
                   339 ;
                   340 ;-- -        -- --
                   341 ;SUBRUTINA AFIS
                   342 ;----- - - - -
                   343 ;  SUBRUTINA DE AFISARE UN CARACTER
                   344 ;  C= CARACTER DE AFISAT
                   345 ;  INCREMENTEAZA POZITIE CURSOR
                   346 ;  EXECUTA SCROLL
                   347 ;
0236 E5            348 AFIS:  PUSH   H
0237 D5            349        PUSH   D
0238 F5            350        PUSH   PSW
0239 79            351        MOV    A,C
023A FE0D          352        CPI    0DH       ;ESTE CR ?
023C C24602        353        JNZ    AF1
023F AF            354        XRA    A
0240 3201A0        355        STA    COL
0243 C3A002        356        JMP    AF11
0246 FE0A          357 AF1:   CPI    0AH       ;ESTE LF ?
0248 C25C02        358        JNZ    AF2
024B 2100A0        359        LXI    H,RND
024E 34            360        INR    M
024F 7E            361        MOV    A,M
0250 FE20          362        CPI    32
0252 C2A002        363        JNZ    AF11
0255 35            364        DCR    M
0256 CD1902        365        CALL   SCROL
0259 C3A002        366        JMP    AF11
025C FE05          367 AF2:   CPI    5         ;CTRL/E
025E C26F02        368        JNZ    AF3
0261 3A04A0        369        LDA    VINV      ;VIDEO NORMAL / INVERS
0264 2F            370        CMA              ; 00 / FF
0265 3204A0        371        STA    VINV
0268 C3A002        372        JMP    AF11
026B FE20          373 AF3:   CPI    20H
026D DAA002        374        JC     AF11           ; A<20H,CY=1,RETURN
0270 FE71          375        CPI    71H
0272 D2A002        376        JNC    AF11           ; A>=71H,CY=0,RETURN
0275 CD7A01        377        CALL   WRITE     ;TIPARESTE
0278 2101A0        378        LXI    H,COL
027B 34            379        INR    M
027C 7E            380        MOV    A,M
027D FE1E          381        CPI    30
027F C2A002        382        JNZ    AF11
0282 AF            383        XRA    A
0283 77            384        MOV    M,A       ;INCREMENTEAZA POINTER RIND
```



```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0284 2100A0        385        LXI    H,RND
0287 34            386        INR    M
0288 7E            387        MOV    A,M
0289 FE20          388        CPI    32
028B C2A002        389        JNZ    AF11
028E 35            390        DCR    M
028F 3A02A0        391        LDA    AFMOD
0292 B7            392        ORA    A
0293 CA9D02        393        JZ     AF12
0296 AF            394        XRA    A
0297 3200A0        395        STA    RND
029A C3A002        396        JMP    AF11
029D CD1902        397 AF12:  CALL   SCROL
02A0 F1            398 AF11:  POP    PSW
02A1 D1            399        POP    D
02A2 E1            400        POP    H
02A3 C9            401        RET
                   402 ;
                   403 ;  ----- ---
                   404 ;SUBRUTINA INITV
                   405 ;-- -    -    --
                   406 ;  INITIALIZARE TV
                   407 ;
02A4 210040        408 INITV: LXI    H,4000H
02A7 36FF          409 ET19:  MVI    M,OFFH
02A9 23            410        INX    H
02AA 7C            411        MOV    A,H
02AB FE60          412        CPI    60H
02AD C2A702        413        JNZ    ET19
02B0 C9            414        RET
                   415 ;
                   416 ;-      -------
                   417 ;SUBRUTINA DISP
                   418 ;-------- ----
                   419 ;  AFISEAZA O ZONA DE MEMORIE
                   420 ;  CUPRINSA INTRE ADRESA INFERIOARA
                   421 ;  SI ADRESA SUPERIOARA
                   422 ;
02B1 CD7503        423 DISP:  CALL   CONV2
02B4 FE0D          424        CPI    RETUR
02B6 C2D300        425        JNZ    ERR
                   426 ;INCEPE AFISAREA
02B9 EB            427        XCHG             ;ADRESA SFIRSIT ZONA - D,E
02BA 2A23A0        428        LHLD   ADR1      ;H,L=ADRESA INCEPUT ZONA
02BD 7C            429 ET51:  MOV    A,H       ;ADRESA  SUPERIOARA
02BE CD5404        430        CALL   BINASC    ;BINASC EXECUTA SI AFISARLA
02C1 7D            431        MOV    A,L       ;ADRESA INFERIOARA
02C2 CD5404        432        CALL   BINASC    ;CONVERSIE SI AFISARE
02C5 CD8E04        433 ET52:  CALL   AF20H
02C8 7E            434        MOV    A,M       ;CITIKE OCTET
02C9 CD5404        435        CALL   BINASC    ;CONVERSIE SI TIPARIRE
02CC 7D            436        MOV    A,L
02CD BB            437        CMP    E
02CE C2D602        438        JNZ    ET50
02D1 7A            439        MOV    A,D
```

```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

02D2 BC            440            CMP     H
02D3 CA4F00        441            JZ      BUCLA
02D6 23            442 ET50:      INX     H
02D7 7D            443            MOV     A,L
02D8 E607          444            ANI     7
02DA C2C502        445            JNZ     ET52
02DD CD7904        446            CALL    CRLF
02E0 C3BD02        447            JMP     ET51
                   448 ;
                   449 ;----------------
                   450 ;SUBRUTINA SUBST
                   451 ;----------------
                   452 ;   PERMITE AFISAREA SI MODIFICAREA
                   453 ;   UNUI SIR DE OCTETI DIN MEMORIE
                   454 ;
02E3 CD2804        455 SUBST:     CALL    CONVA      ;H,L ADRESA CURENTA
02E6 1A            456            LDAX    D
02E7 FE0D          457            CPI     RETUR      ;ESTE RETURN?
02E9 C2D300        458            JNZ     ERR
02EC 7E            459 ET64:      MOV     A,M        ;CITESTE OCTET
02ED CD5404        460            CALL    BINASC     ;CONVERSIE SI TIPARIRE
02F0 0E2D          461            MVI     C,'-'
02F2 CD3602        462            CALL    AFIS
02F5 1105A0        463            LXI     D,CDA
02F8 3E30          464            MVI     A,30H      ;COD ASCII PT. ZERO
02FA 12            465            STAX    D
02FB 13            466            INX     D
02FC CD0101        467            CALL    KEYIN      ;CITESTE DE LA CONSOLA UN CARACTER
02FF FE0D          468            CPI     RETUR      ;DACA RETURN CDA INCHEIATA
0301 CA4F00        469            JZ      BUCLA
0304 FE20          470            CPI     20H        ;DACA BLANC , OCTET URMATOR
0306 CA3703        471            JZ      ET61
0309 4F            472            MOV     C,A
030A CD3602        473            CALL    AFIS
030D 12            474 ET63:      STAX    D          ;I CAR IN BUF CDA
030E CD0101        475            CALL    KEYIN
0311 F5            476            PUSH    PSW
0312 4F            477            MOV     C,A        ;AFISEAZA IN ECOU
0313 CD3602        478            CALL    AFIS
0316 FE20          479            CPI     20H
0318 CA2503        480            JZ      ET62
031B FE0D          481            CPI     RETUR
031D CA2503        482            JZ      ET62
0320 F1            483            POP     PSW
0321 13            484            INX     D
0322 C30D03        485            JMP     ET63
0325 1B            486 ET62:      DCX     D
0326 2223A0        487            SHLD    ADR1       ;SALVARE ADRESA IN ZONA DE MEMORIE
0329 CD3B03        488            CALL    CONV1      ;EGALARE NIV ADINCIME SUBRUTINA
032C 7D            489            MOV     A,L
032D 2A23A0        490            LHLD    ADR1       ;REFACERE ADR1
0330 77            491            MOV     M,A        ;MODIF OCTET IN MEMORIE
0331 F1            492            POP     PSW
0332 FE0D          493            CPI     RETUR
0334 CA4F00        494            JZ      BUCLA
```



```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0337 23            495 ET61:      INX     H
0338 C3EC02        496            JMP     ET64
                   497 ;
                   498 ;---------------
                   499 ;SUBRUTINA CONV1
                   500 ;---------------
                   501 ;   EGALIZEAZA NIVELUL DE ADINCIME
                   502 ;   CONVA SI CONVB
                   503 ;
033B CD3304        504 CONV1:     CALL    CONVB
033E C9            505            RET
                   506 ;
                   507 ;--------------
                   508 ;SUBRUTINA EXAM
                   509 ;--------------
                   510 ;AFISEAZA REGISTRELE INTERNE UTILIZATOR
                   511 ;
033F 1A            512 EXAM:      LDAX    D
0340 FE0D          513            CPI     RETUR
0342 C2D300        514            JNZ     ERR
0345 21D307        515            LXI     H,TEXT2
0348 061B          516            MVI     B,27
034A CD8404        517            CALL    TEXT
034D CD7904        518            CALL    CRLF
0350 1E06          519            MVI     E,6
0352 2116A0        520            LXI     H,STVUT
0355 7E            521 ET71:      MOV     A,M
0356 CD5404        522            CALL    BINASC
0359 23            523            INX     H
035A 7E            524            MOV     A,M
035B CD5404        525            CALL    BINASC
035E 23            526            INX     H
035F 1D            527            DCR     E
0360 CA4F00        528            JZ      BUCLA
0363 CD8E04        529            CALL    AF20H
0366 C35503        530            JMP     ET71
                   531 ;
                   532 ;--------------
                   533 ;SUBRUTINA CHNG
                   534 ;--------------
                   535 ;   PERMITE AFISAREA SI MODIFICAREA
                   536 ;   REGISTRELOR UTILIZATOR
                   537 ;
0369 1A            538 CHNG:      LDAX    D
036A FE0D          539            CPI     RETUR
036C C2D300        540            JNZ     ERR
036F 2116A0        541            LXI     H,STVUT
0372 C3EC02        542            JMP     ET64
                   543 ;
                   544 ;--------------
                   545 ;SUBRUTINA MOVE
                   546 ;--------------
                   547 ;   MUTA O ZONA DE MEMORIE IN ALTA ZONA
                   548 ;
0375 CD2804        549 CONV2:    CALL    CONVA
```

```
LOC  OBJ          LINE         SOURCE STATEMENT

0378 2223A0        550          SHLD    ADR1      ;ADR. INCEPUT ZONA SURSA
037B 1A            551          LDAX    D
037C FE2C          552          CPI     2CH
037E C28A03        553          JNZ     ER1
0381 13            554          INX     D
0382 CD2804        555          CALL    CONVA
0385 2225A0        556          SHLD    ADR2      ;ADR. SFIRSIT ZONA SURSA
0388 1A            557          LDAX    D
0389 C9            558          RET
038A E1            559 ER1:     POP     H
038B C3D300        560          JMP     ERR
038E CD7503        561 MOVE:    CALL    CONV2
0391 FE2C          562          CPI     2CH
0393 C2D300        563          JNZ     ERR
0396 13            564          INX     D
0397 CD2804        565          CALL    CONVA
039A 2227A0        566          SHLD    ADR3      ;ADR. INCEPUT ZONA DESTINATIE
039D 1A            567          LDAX    D
039E FE0D          568          CPI     RETUR
03A0 C2D300        569          JNZ     ERR
                   570 ;TRANSFER ZONA DE MEMORIE
03A3 2A27A0        571          LHLD    ADR3
03A6 EB            572          XCHG              ;D,E=ADRESA ZONA DESTINATIE
03A7 2A23A0        573          LHLD    ADR1      ;H,L=ADRESA ZONA SURSA
03AA 7E            574 ET77:    MOV     A,M       ;CITESTE DIN ZONA SURSA
03AB 12            575          STAX    D         ;SCRIE IN ZONA DESTINATIE
03AC 3A25A0        576          LDA     ADR2
03AF BD            577          CMP     L
03B0 C2BA03        578          JNZ     ET75
03B3 3A26A0        579          LDA     ADR2+1
03B6 BC            580          CMP     H
03B7 CA4F00        581          JZ      BUCLA
03BA 23            582 ET75:    INX     H
03BB 13            583          INX     D
03BC C3AA03        584          JMP     ET77
                   585 ;
                   586 ;-------------
                   587 ;COMANDA FILL
                   588 ;-------------
                   589 ;UMPLE O ZONA DE MEMORIE CU O CONSTANTA
                   590 ;
03BF CD7503        591 FILL:    CALL    CONV2
03C2 FE2C          592          CPI     2CH
03C4 C2D300        593          JNZ     ERR
03C7 13            594          INX     D
03C8 CD3B03        595          CALL    CONV1
03CB 45            596          MOV     B,L
03CC 2A25A0        597          LHLD    ADR2
03CF EB            598          XCHG                        ;D,E=ADRESA SUPERIOARA
03D0 2A23A0        599          LHLD    ADR1                ;H,L=ADRESA INFERIOARA
03D3 70            600 FIL1:    MOV     M,B                 ;INSCRIE OCTET
03D4 23            601          INX     H
03D5 7D            602          MOV     A,L
03D6 BB            603          CMP     E
03D7 C2D303        604          JNZ     FIL1
```



```
LOC  OBJ          LINE         SOURCE STATEMENT

03DA 7C            605          MOV     A,H
03DB BA            606          CMP     D
03DC C2D303        607          JNZ     FIL1
03DF 70            608          MOV     M,B
03E0 C34F00        609          JMP     BUCLA
                   610 ;
                   611 ;------------
                   612 ;SUBRUTINA GO
                   613 ;------------
                   614 ;  LANSEAZA IN EXECUTIE UN PROGRAM UTILIZATOR
                   615 ;
03E3 CD2804        616 GO:      CALL    CONVA
03E6 2223A0        617          SHLD    ADR1
03E9 1A            618          LDAX    D
03EA FE0D          619          CPI     RETUR
03EC CA0204        620          JZ      ET81
03EF FE2C          621          CPI     2CH       ;VIRGULA
03F1 C2D300        622          JNZ     ERR
03F4 13            623          INX     D
03F5 CD2804        624          CALL    CONVA
03F8 1A            625          LDAX    D
03F9 FE0D          626          CPI     RETUR
03FB C2D300        627          JNZ     ERR
03FE 7E            628          MOV     A,M
03FF 36CF          629          MVI     M,0CFH    ;RST1
0401 F5            630          PUSH    PSW       ;SALVARE IN STIVA MONITOR OCTET PROGRAM
0402 CD1604        631 ET81:    CALL    INVHL     ;INVERSARE OCTETI STIVA AFISARE
0405 3116A0        632          LXI     SP,STVUT
0408 F1            633          POP     PSW       ;REFACERE REGISTRU UTILIZATOR
0409 C1            634          POP     B
040A D1            635          POP     D
040B E1            636          POP     H
040C E1            637          POP     H
040D F9            638          SPHL              ;INCARCARE SP UTILIZATOR
040E 2A23A0        639          LHLD    ADR1
0411 E5            640          PUSH    H
0412 2A1CA0        641          LHLD    STVUT+6   ;REFACERE H,L
0415 C9            642          RET               ;LANSARE          PROGRAM
                   643 ;
                   644 ;---------------
                   645 ;SUBRUTINA INVHL
                   646 ;---------------
                   647 ;  INVERSEAZA ORDINEA OCTET LOW SI OCTET HIGH IN STVUT
                   648 ;
0416 0E06          649 INVHL:   MVI     C,6
0418 2116A0        650          LXI     H,STVUT
041B 7E            651 ET72:    MOV     A,M
041C 23            652          INX     H
041D 46            653          MOV     B,M
041E 77            654          MOV     M,A
041F 2B            655          DCX     H
0420 70            656          MOV     M,B
0421 23            657          INX     H
0422 23            658          INX     H
0423 0D            659          DCR     C
```

```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

0424 C21B04       660            JNZ      ET72
0427 C9           661            RET
                  662 ;
                  663 ;---------------
                  664 ;SUBRUTINA CUNVA
                  665 ;---------------
                  666 ;   CONVA=CONVERSIE ADRESA
                  667 ;   CONVERSIE 4 CARACTERE ASCII DE LA ADRESA DIN D,E(1 CARECTER)
                  668 ;   ADRESA REZULTA IN H,L
                  669 ;   MODIFICA:A ,  AD , E=D , E+4
                  670 ;
0426 210000       671 CONVA:  LXI     H,0      ;INITIALIZARE H,L
042B CD3304       672         CALL    CONVB    ;REZULTAT IN L
042E 65           673         MOV     H,L
042F CD3304       674         CALL    CONVB
0432 C9           675         RET
                  676 ;
                  677 ;---------------
                  678 ;SUBRUTINA CONVB
                  679 ;---------------
                  680 ;   CONVB=CONVERSIE BYTE
                  681 ;   2 CARACTERE ASCII DE LA ADRESA DIN D,E
                  682 ;   L=BYTE
                  683 ;   MODIFICA:A , D,E=D,E+2
                  684 ;
0433 1A           685 CONVB:  LDAX    D
0434 CD7104       686         CALL    ASCBIN
0437 FE10         687         CPI     10H      ;TEST DACA CIFRA HEXA
0439 D24F04       688         JNC     CON1
043C 07           689         RLC              ;REZULTAT IN A0-3
043D 07           690         RLC
043E 07           691         RLC
043F 07           692         RLC
0440 6F           693         MOV     L,A
0441 13           694         INX     D
0442 1A           695         LDAX    D
0443 CD7104       696         CALL    ASCBIN
0446 FE10         697         CPI     10H
0448 D24F04       698         JNC     CON1
044B B5           699         ORA     L
044C 6F           700         MOV     L,A
044D 13           701         INX     D        ;D,E ADRESA CARACTER URMATOR DIN BUFFER CI
044E C9           702         RET
044F D1           703 CON1:   POP     D        ;SCOATE DIN STIVA
0450 D1           704         POP     D        ;DOUA ADRESE DE REVENIRE
0451 C3D300       705         JMP     ERR
                  706 ;
                  707 ;----------------
                  708 ;SUBRUTINA BINASC
                  709 ;----------------
                  710 ;   EXECUTA AFISAREA
                  711 ;   MODIFICA B,C
                  712 ;   A=OCTET BINAR
                  713 ;
0454 47           714 BINASC: MOV     B,A      ;SALVARE OCTET
```



```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

0455 0F           715            RRC
0456 0F           716            RRC
0457 0F           717            RRC
0458 0F           718            RRC
0459 CD6104       719            CALL    BN1
045C 78           720            MOV     A,B
045D CD6104       721            CALL    BN1
0460 C9           722            RET
0461 E60F         723 BN1:       ANI     0FH      ;A,D0F0H ;SEPARARA  CUARTET LOW
0463 FE0A         724            CPI     10       ;ADUCE CUARTET IN POZ A0-A3
0465 DA6A04       725            JC      BN2
0468 C607         726            ADI     7
046A C630         727 BN2:       ADI     '0'
046C 4F           728            MOV     C,A
046D CD3602       729            CALL    AFIS
0470 C9           730            RET
                  731 ;
                  732 ;----------------
                  733 ;SUBRUTINA ASCBIN
                  734 ;----------------
                  735 ;   EXECUTA CONVERSIE ASCII-BINAR
                  736 ;   A=OCTET ASCII
                  737 ;   A0-A3=SEMIOCTET BINAR
                  738 ;   MODIFICA : A
                  739 ;
0471 D630         740 ASCBIN: SUI     30H
0473 FE0A         741         CPI     10
0475 D8           742         RC
0476 D607         743         SUI     7
0478 C9           744         RET
                  745 ;--------------
                  746 ;SUBRUTINA CRLF
                  747 ;--------------
                  748 ;CAP DE RIND . LINIE NOUA
                  749 ;
0479 0E0D         750 CRLF:   MVI     C,0DH    ;CR
047B CD3602       751         CALL    AFIS
047E 0E0A         752         MVI     C,0AH    ;LF
0480 CD3602       753         CALL    AFIS
0483 C9           754         RET
                  755 ;--------------
                  756 ;SUBRUTINA TEXT
                  757 ;--------------
                  758 ;  TIPARESTE UN TEXT DIN MEMORIE
                  759 ;  H,L ADRESA DE INCEPUT ZONA TEXT
                  760 ;  B = CONTOR DE CARACTERE
                  761 ;
0484 4E           762 TEXT:   MOV     C,M      ;CITESTE CARACTER
0485 CD3602       763         CALL    AFIS
0488 23           764         INX     H
0489 05           765         DCR     B
048A C28404       766         JNZ     TEXT
048D C9           767         RET
                  768 ; SUBRUTINA AF20H
                  769 ; AFISEAZA BLANC LA DISPLAY
```

```
OBJ        LINE          SOURCE STATEMENT

0E20        770 AF10H:   MVI     C,20H
CD3602      771          CALL    AFIS
C9          772          RET
            773 ;
            774 ;---------------
            775 ;SUBRUTINA STORE
            776 ;---------------
            777 ;SALVEAZA PE CASETOFON O ZONA DE MEMORIE
            778 ;CUPRINSA INTRE ADRESELE ADR1 SI ADR2
            779 ;
CD7503      780 STORE:   CALL    CONV2
FE0D        781          CPI     RETUR
C2D300      782          JNZ     ERR
EB          783          XCHG                    ;D,E-ADRESA SUPERIOARA
2A23A0      784          LHLD    ADR1
7D          785          MOV     A,L
2F          786          CMA
6F          787          MOV     L,A
7C          788          MOV     A,H
2F          789          CMA
67          790          MOV     H,A
23          791          INX     H               ;COMPLEMENTUL '2
19          792          DAD     D
EB          793          XCHG                           ;D,E=CONTOR
2A23A0      794          LHLD    ADR1                   ;H,L-ADRESA INFERIOARA
CDB204      795          CALL    SRIOM
C34F00      796          JMP     BUCLA
D5          797 SRIOM:   PUSH    D
110000      798          LXI     D,0
0630        799 PRAMB:   MVI     B,30H
CD8E05      800          CALL    IMPUL
13          801          INX     D
7A          802          MOV     A,D
FE20        803          CPI     20H
C2B604      804          JNZ     PRAMB
060A        805          MVI     B,0AH
CD8E05      806          CALL    IMPUL
D1          807          POP     D
0E00        808          MVI     C,0                    ;INITIALIZARE SUMA DE CONTROL
7C          809          MOV     A,H                    ;SCRIE ADRINF SI CONTOR DE OCTETI
CD6605      810          CALL    CKSMO
7D          811          MOV     A,L
CD6605      812          CALL    CKSMO
7A          813          MOV     A,D
CD6605      814          CALL    CKSMO
7B          815          MOV     A,E
CD6605      816          CALL    CKSMO
2B          817          DCX     H
23          818 TAPE1:   INX     H
7E          819          MOV     A,M                    ;CITESTE OCTET
CD6605      820          CALL    CKSMO                  ;SALVEAZA L PE CASETA
7A          821          MOV     A,D
B3          822          ORA     E
1B          823          DCX     D
C2DB04      824          JNZ     TAPE1                  ;REIA PINA LA CONTUR NUL
```



```
LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

04E6 79          825          MOV     A,C               ;SCRIE PE CASETA SUMA DE CONTROL
04E7 2F          826          CMA                       ;IN COMPLEMENT FATA DE 2
04E8 3C          827          INR     A
04E9 CD6605      828          CALL    CKSMO
04EC CD6605      829          CALL    CKSMO             ;POSTAMBUL
04EF C9          830          RET
                 831 ;
                 832 ;--------------
                 833 ;SUBRUTINA LOAD
                 834 ;--------------
                 835 ;CITESTE UN FISIER DE LA CASETOFON
                 836 ;SINTAXA: L(CR)
                 837 ;CITESTE DE PE CASETA IN MEMORIE LA ADRESA
                 838 ;CITITA DE PE CASETA
                 839 ;
04F0 1A          840 LOAD:    LDAX    D
04F1 FE0D        841          CPI     RETUR
04F3 C2D300      842          JNZ     ERR
04F6 CDFC04      843          CALL    LTAPE
04F9 C34F00      844          JMP     BUCLA
04FC DB21        845 LTAPE:   IN      21H
04FE 47          846          MOV     B,A
04FF DB21        847 SRII1:   IN      21H
0501 A8          848          XRA     B
0502 CAFF04      849          JZ      SRII1
0505 DB21        850 SRII2:   IN      21H
0507 E601        851          ANI     1
0509 C20505      852          JNZ     SRII2
050C DB21        853 SRII3:   IN      21H
050E E601        854          ANI     1
0510 CA0C05      855          JZ      SRII3
0513 CDC305      856          CALL    BITR
0516 3E1D        857          MVI     A,1DH     ;ACC,B=DURATA IMPULS, CY=1
0518 B8          858          CMP     B
0519 DA0C05      859          JC      SRII3
051C 0E00        860          MVI     C,0                 ;SUMA DE CONTROL
051E CD6E05      861          CALL    CKSMI               ;CITESTE ADRINF SI CONTOR DE
0521 67          862          MOV     H,A                 ;PE CASETA
0522 CD6E05      863          CALL    CKSMI
0525 6F          864          MOV     L,A
0526 CD6E05      865          CALL    CKSMI
0529 57          866          MOV     D,A
052A CD6E05      867          CALL    CKSMI
052D 5F          868          MOV     E,A
052E 2225A0      869 TAPE4:   SHLD    ADR2                ;PREGATESTE ZONA DE AFISAT
0531 EB          870          XCHG
0532 23          871          INX     H
0533 2223A0      872          SHLD    ADR2-2
0536 2B          873          DCX     H
0537 EB          874          XCHG              ;D,E=ADR SUP -ADR INF
0538 2B          875          DCX     H         ;H,L-ADRESA DE MEMORIE
0539 23          876 TAPE2:   INX     H
053A CD6E05      877          CALL    CKSMI               ;CITESTE OCTET
053D 77          878          MOV     M,A
053E 7A          879          MOV     A,D
```

```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

053F B3           880            ORA     E
0540 1B           881            DCX     D
0541 C23905       882            JNZ     TAPE2          ;REIA PINA LA CONTOR NUL
0544 CD6E05       883            CALL    CKSMI
0547 CA4F05       884            JZ      ERG            ;SALT LA TERMINARE NORMALA
054A F1           885            POP     PSW     ;ACTUALIZEAZA SP
054B C3D300       886            JMP     ERR     ;EROARE
054E C9           887            RET
054F 1602         888 ERG:       MVI     D,2            ;AFISEAZA ADRINF SI CONTOR LA
0551 2126A0       889            LXI     H,ADR2+1       ;TERMINARE NORMALA
0554 7E           890 LMES:      MOV     A,M
0555 CD5404       891            CALL    BINASC
0558 2B           892            DCX     H
0559 7E           893            MOV     A,M
055A CD5404       894            CALL    BINASC
055D 2B           895            DCX     H
055E CD7904       896            CALL    CRLF
0561 15           897            DCR     D
0562 C25405       898            JNZ     LMES
0565 C9           899            RET
                  900 ;CALCULEAZA SUMA DE CONTROL LA SCRIERE
0566 F5           901 CKSMO:     PUSH    PSW
0567 81           902            ADD     C
0568 4F           903            MOV     C,A
0569 F1           904            POP     PSW
056A CD7605       905            CALL    SRIOT
056D C9           906            RET
                  907 ;CALCULEAZA SUMA DE CONTROL LA CITIRE
056E CD9E05       908 CKSMI:     CALL    SRIIN
0571 47           909            MOV     B,A
0572 81           910            ADD     C
0573 4F           911            MOV     C,A
0574 78           912            MOV     A,B
0575 C9           913            RET
                  914 ;SCRIE OCTET PE CASETA
0576 D5           915 SRIOT:     PUSH    D
0577 1E08         916            MVI     E,8     ;CONTOR BITI
0579 57           917 SRIO3:     MOV     D,A     ;SALVARE OCTET IN D
057A E680         918            ANI     80H     ;PREIA BIT 7
057C 060E         919            MVI     B,0EH   ;BIT=0
057E CA8305       920            JZ      SRIO2
0581 0622         921            MVI     B,22H   ;BIT=1
0583 CD8E05       922 SRIO2:     CALL    IMPUL
0586 7A           923            MOV     A,D
0587 07           924            RLC
0588 1D           925            DCR     E
0589 C27905       926            JNZ     SRIO3
058C D1           927            POP     D
058D C9           928            RET
058E C5           929 IMPUL:     PUSH    B
058F 3EFF         930            MVI     A,0FFH
0591 D322         931            OUT     22H
0593 CDD005       932            CALL    BITW
0596 C1           933            POP     B
0597 AF           934            XRA     A
```



```
LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

0598 D322         935            OUT     22H
059A CDD005       936            CALL    BITW
059D C9           937            RET
                  938 ;CITESTE OCTET DE PE CASETA
059E D5           939 SRIIN:     PUSH    D
059F C5           940            PUSH    B
05A0 1E08         941            MVI     E,8       ;CONTOR BITI
05A2 AF           942            XRA     A
05A3 07           943 SRII7:     RLC
05A4 57           944            MOV     D,A
05A5 DB21         945 SRII4:     IN      21H
05A7 E601         946            ANI     1
05A9 CAA505       947            JZ      SRII4
05AC CDC305       948            CALL    BITR
05AF 3E18         949            MVI     A,18H     ;VALOARE DE PRAG
05B1 B8           950            CMP     B
05B2 DAB905       951            JC      SRII5
05B5 AF           952            XRA     A
05B6 C3BB05       953            JMP     SRII6
05B9 3E01         954 SRII5:     MVI     A,1
05BB B2           955 SRII6:     ORA     D
05BC 1D           956            DCR     E
05BD C2A305       957            JNZ     SRII7
05C0 C1           958            POP     B
05C1 D1           959            POP     D
05C2 C9           960            RET
05C3 DB21         961 BITR:      IN      21H
05C5 4F           962            MOV     C,A
05C6 0600         963            MVI     B,0       ;CONTOR IMPULS
05C8 04           964 BITR1:     INR     B
05C9 DB21         965            IN      21H
05CB A9           966            XRA     C
05CC CAC805       967            JZ      BITR1
05CF C9           968            RET
05D0 DB21         969 BITW:      IN      21H
05D2 A8           970            XRA     B
05D3 05           971            DCR     B
05D4 C2D005       972            JNZ     BITW
05D7 C9           973            RET
                  974 ;-----------------
                  975 ;TABELA DE SIMBOLI
                  976 ;-----------------
                  977 ;
                  978 ;TABELA DE CODURI ASCII PENTRU TASTATURA
                  979 ;SCAN/RETURN : 00,01,...,07,10,11,...
05D8 09           980 TAB:       DB      09H,'1234567890-= ,8,20H,20H
05D9 31323334
05DD 35363738
05E1 39302D3D
05E5 08
05E6 20
05E7 20
05E8 20           981            DB      20H, QWERTYUIOPI' 5CH,0AH,7FH,20H
05E9 51574552
05ED 54595549
```

```
C  OBJ           LINE          SOURCE STATEMENT

F1 4F505B
F4 5C
F5 0A
F6 7F
F7 20
F8 4153444  982         DB       ASDFGHJKL: ,27H,1BH,0DH,20H,20H,20H
FC 47484A4B
00 4C3B
02 27
03 1B
04 0D
05 20
06 20
07 20
08 5A584356  983         DB       'ZXCVBNM,./',20H,20H
0C 424E4D2C
10 2E2F
12 20
13 20
14 414D4943  984 TEXT1:  DB       'AMIC'
18 09        985         DB       09H,'!@#$%^&*()-+',8,20H,20H
19 21402324
1D 255E262A
21 28292D2B
25 08
26 20
27 20
28 20        986         DB       20H,71H,77H,65H,72H,74H,79H,75H
29 71
2A 77
2B 65
2C 72
2D 74
2E 79
2F 75
30 69        987         DB       69H,6FH,70H,5DH,21H,0AH,7FH,20H
31 6F
32 70
33 5D
34 21
35 0A
36 7F
37 20
38 61        988         DB       61H,73H,64H,66H,67H,68H,6AH,6BH
39 73
3A 64
3B 66
3C 67
3D 68
3E 6A
3F 6B
40 6C        989         DB       6CH,3AH,22H,1BH,0DH,20H,20H,20H
41 3A
42 22
43 1B
```



```
LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

0644 0D
0645 20
0646 20
0647 20
0648 7A          990         DB      7AH,78H,63H,76H,62H,6EH,6DH,3CH
0649 78
064A 63
064B 76
064C 62
064D 6E
064E 6D
064F 3C
0650 3E          991         DB      3EH,3FH,20H
0651 3F
0652 20
                 992 ;
                 993 ;-----------------------
                 994 ;GENERATORUL DE CARACTERE
                 995 ;-----------------------
                 996 ;  STRUCTURA CAR ESTE:5*6 PCTE,INTR-O MATRICE DE 8*8
                 997 ;  PCTELE 1,7,8 DIN OCTET SINT FOLOSITE CA SEPARATOARE DE CAR
                 998 ;  LINIILE 1 SI 8 SINT FOLOSITE CA SEPARATORI DE LINII DE CAR
                 999 ;
0653 00         1000 CARGN:  DB      0,0,0,0,0,0        ;BLANC
0654 00
0655 00
0656 00
0657 00
0658 00
0659 10         1001         DB      10H,10H,10H,10H,0,10H   ;!
065A 10
065B 10
065C 10
065D 00
065E 10
065F 00         1002         DB      0,28H,0,0,0,0          ;"
0660 28
0661 00
0662 00
0663 00
0664 00
0665 00         1003         DB      0,28H,7CH,28H,7CH,28H  ;#
0666 28
0667 7C
0668 28
0669 7C
066A 28
066B 10         1004         DB      10H,38H,50H,38H,14H,38H ;$
066C 38
066D 50
066E 38
066F 14
0670 38
0671 00         1005         DB      0,24H,8,10H,24H,0      ;%
0672 24
```

```
LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

0673 08
0674 10
0675 24
0676 00
0677 20         1006        DB      20H,50H,20H,54H,48H,34H ;&
0678 50
0679 20
067A 54
067B 48
067C 34
067D 08         1007        DB      8,10H,0,0,0,0
067E 10
067F 00
0680 00
0681 00
0682 00
0683 20         1008        DB      20H,40H,40H,40H,40H,20H ;(
0684 40
0685 40
0686 40
0687 40
0688 20
0689 08         1009        DB      8,4,4,4,4,8             ;)
068A 04
068B 04
068C 04
068D 04
068E 08
068F 00         1010        DB      0,10H,54H,38H,54H,10H   ;*
0690 10
0691 54
0692 38
0693 54
0694 10
0695 00         1011        DB      0,10H,10H,7CH,10H,10H   ;+
0696 10
0697 10
0698 7C
0699 10
069A 10
069B 00         1012        DB      0,0,0,0,8,10H           ;,
069C 00
069D 00
069E 00
069F 08
06A0 10
06A1 00         1013        DB      0,0,0,7CH,0,0           ;-
06A2 00
06A3 00
06A4 7C
06A5 00
06A6 00
06A7 00         1014        DB      0,0,0,0,0,10H           ;.
06A8 00
06A9 00
```



```
LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

06AA 00
06AB 00
06AC 10
06AD 04         1015        DB      4,4,8,10H,20H,20H       ;/
06AE 04
06AF 08
06B0 10
06B1 20
06B2 20
06B3 38         1016        DB      38H,4CH,54H,54H,64H,38H ;0
06B4 4C
06B5 54
06B6 54
06B7 64
06B8 38
06B9 10         1017        DB      10H,30H,50H,10H,10H,38H ;1
06BA 30
06BB 50
06BC 10
06BD 10
06BE 38
06BF 18         1018        DB      18H,24H,8,10H,20H,3CH   ;2
06C0 24
06C1 08
06C2 10
06C3 20
06C4 3C
06C5 38         1019        DB      38H,4,18H,4,4,38H       ;3
06C6 04
06C7 18
06C8 04
06C9 04
06CA 38
06CB 0C         1020        DB      0CH,14H,24H,3CH,4,4     ;4
06CC 14
06CD 24
06CE 3C
06CF 04
06D0 04
06D1 3C         1021        DB      3CH,20H,38H,4,4,38H     ;5
06D2 20
06D3 38
06D4 04
06D5 04
06D6 38
06D7 18         1022        DB      18H,20H,38H,24H,24H,18H ;6
06D8 20
06D9 38
06DA 24
06DB 24
06DC 18
06DD 3C         1023        DB      3CH,4,8,10H,20H,20H     ;7
06DE 04
06DF 08
06E0 10
```

```
LOC  OBJ          LINE          SOURCE STATEMENT

06E1 20
06E2 20
06E3 18           1024          DB        18H,24H,18H,24H,24H,18H ;8
06E4 24
06E5 18
06E6 24
06E7 24
06E8 18
06E9 18           1025          DB        18H,24H,1CH,4,4,18H     ;9
06EA 24
06EB 1C
06EC 04
06ED 04
06EE 18
06EF 00           1026          DB        0,10H,0,10H,0,0         ;:
06F0 10
06F1 00
06F2 10
06F3 00
06F4 00
06F5 00           1027          DB        0,10H,0,10H,20H,0       ;;
06F6 10
06F7 00
06F8 10
06F9 20
06FA 00
06FB 00           1028          DB        0,18H,20H,40H,20H,18H   ;<
06FC 18
06FD 20
06FE 40
06FF 20
0700 18
0701 00           1029          DB        0,0,7CH,0,7CH,0         ;=
0702 00
0703 7C
0704 00
0705 7C
0706 00
0707 00           1030          DB        0,30H,8,4,8,30H         ;>
0708 30
0709 08
070A 04
070B 08
070C 30
070D 18           1031          DB        18H,24H,8,10H,0,10H     ;?
070E 24
070F 08
0710 10
0711 00
0712 10
0713 38           1032          DB        38H,44H,58H,58H,40H,3CH ;@
0714 44
0715 58
0716 58
0717 40
```



```
LOC  OBJ          LINE          SOURCE STATEMENT

0718 3C
0719 10           1033          DB        10H,28H,44H,7CH,44H,44H ;A
071A 28
071B 44
071C 7C
071D 44
071E 44
071F 78           1034          DB        78H,44H,78H,44H,44H,78H ;B
0720 44
0721 78
0722 44
0723 44
0724 78
0725 38           1035          DB        38H,44H,40H,40H,44H,38H ;C
0726 44
0727 40
0728 40
0729 44
072A 38
072B 78           1036          DB        78H,44H,44H,44H,44H,78H ;D
072C 44
072D 44
072E 44
072F 44
0730 78
0731 7C           1037          DB        7CH,40H,7CH,40H,40H,7CH ;E
0732 40
0733 7C
0734 40
0735 40
0736 7C
0737 7C           1038          DB        7CH,40H,7CH,40H,40H,40H ;F
0738 40
0739 7C
073A 40
073B 40
073C 40
073D 38           1039          DB        38H,44H,40H,5CH,44H,38H ;G
073E 44
073F 40
0740 5C
0741 44
0742 38
0743 44           1040          DB        44H,44H,7CH,44H,44H,44H ;H
0744 44
0745 7C
0746 44
0747 44
0748 44
0749 38           1041          DB        38H,10H,10H,10H,10H,38H ;I
074A 10
074B 10
074C 10
074D 10
074E 38
```

```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

074F 3C           1042        DB      3CH,8,8,8,48H,30H         ;J
0750 08
0751 08
0752 08
0753 48
0754 30
0755 48           1043        DB      48H,50H,60H,50H,48H,44H ;K
0756 50
0757 60
0758 50
0759 48
075A 44
075B 40           1044        DB      40H,40H,40H,40H,40H,7CH ;L
075C 40
075D 40
075E 40
075F 40
0760 7C
0761 44           1045        DB      44H,6CH,54H,44H,44H,44H ;M
0762 6C
0763 54
0764 44
0765 44
0766 44
0767 44           1046        DB      44H,64H,54H,4CH,44H,44H ;N
0768 64
0769 54
076A 4C
076B 44
076C 44
076D 38           1047        DB      38H,44H,44H,44H,44H,38H ;O
076E 44
076F 44
0770 44
0771 44
0772 38
0773 78           1048        DB      78H,44H,78H,40H,40H,40H ;P
0774 44
0775 78
0776 40
0777 40
0778 40
0779 38           1049        DB      38H,44H,44H,54H,48H,34H ;Q
077A 44
077B 44
077C 54
077D 48
077E 34
077F 78           1050        DB      78H,44H,78H,50H,48H,44H ;R
0780 44
0781 78
0782 50
0783 48
0784 44
0785 3C           1051        DB      3CH,40H,38H,4,4,78H       ;S
```



```
LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0786 40
0787 38
0788 04
0789 04
078A 78
078B 7C           1052        DB      7CH,10H,10H,10H,10H,10H ;T
078C 10
078D 10
078E 10
078F 10
0790 10
0791 44           1053        DB      44H,44H,44H,44H,44H,38H ;U
0792 44
0793 44
0794 44
0795 44
0796 38
0797 44           1054        DB      44H,44H,44H,44H,28H,10H ;V
0798 44
0799 44
079A 44
079B 28
079C 10
079D 44           1055        DB      44H,44H,44H,54H,6CH,44H ;W
079E 44
079F 44
07A0 54
07A1 6C
07A2 44
07A3 44           1056        DB      44H,28H,10H,10H,28H,44H ;X
07A4 28
07A5 10
07A6 10
07A7 28
07A8 44
07A9 44           1057        DB      44H,28H,10H,10H,10H,10H ;Y
07AA 28
07AB 10
07AC 10
07AD 10
07AE 10
07AF 7C           1058        DB      7CH,4,18H,30H,40H,7CH     ;Z
07B0 04
07B1 18
07B2 30
07B3 40
07B4 7C
07B5 60           1059        DB      60H,40H,40H,40H,40H,60H ;[
07B6 40
07B7 40
07B8 40
07B9 40
07BA 60
07BB 20           1060        DB      20H,20H,10H,8,4,4         ;SLASH LEFT
07BC 20
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   27

 LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

07BD 10
07BE 08
07BF 04
07C0 04
07C1 0C            1061        DB      0CH,4,4,4,4,0CH          ;]
07C2 04
07C3 04
07C4 04
07C5 04
07C6 0C
07C7 10            1062        DB      10H,28H,44H,0,0,0        ;CARETA
07C8 28
07C9 44
07CA 00
07CB 00
07CC 00
07CD 00            1063        DB      0,0,0,0,0,7CH            ;BARA JOS
07CE 00
07CF 00
07D0 00
07D1 00
07D2 7C
07D3 41204620      1064 TEXT2: DB      'A F  B C  D E  H L  SP   PC'
07D7 20422043
07DB 20204420
07DF 45202048
07E3 204C2020
07E7 53502020
07EB 205043
                   1065 ;
                   1066 ;TABELA DE JUMP-URI LA ADRESE IMPORTANTE DIN MONITOR
                   1067 ;
07F4               1068        ORG     7F4H
07F4 C3B204        1069 POUT:  JMP     SRIOM
07F7 C3FC04        1070 RIN:   JMP     LTAPE
07FA C33602        1071 COUT:  JMP     AFIS
07FD C30101        1072 CIN:   JMP     KEYIN
                   1073 ;
                   1074 ;ECHIVALARI SI REZERVARI DE MEMORIE
                   1075 ;
0023               1076 CWPPI  EQU     23H
8002               1077 ADRIN  EQU     8002H          ;ADRESA INCEPUT ECRAN
007F               1078 DEL    EQU     7FH
000D               1079 RETUR  EQU     0DH
0800               1080 BASIC  EQU     800H
0020               1081 PORTA  EQU     20H
0021               1082 PORTB  EQU     21H
0022               1083 PORTC  EQU     22H
8000               1084 ADREC  EQU     8000H          ;ADRESA ECRAN
A100               1085 USESP  EQU     0A100H         ;STIVA UTILIZATOR
A000               1086        ORG     0A000H
A000               1087 RND:   DS      1              ;POINTERI TV
A001               1088 COL:   DS      1
A002               1089 AFMOD: DS      1              ;SCROLL/PAGE 00/FF
A003               1090 EINV:  DS      1              ;VIDEO NORM/INV ECRAN
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   28

 LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

 A004              1091 VINV:   DS      1               ;VIDEO NORM/INV CAR
 A005              1092 CDA:    DS      17              ;BUFFER COMANDA
 A016              1093 STVUT:  DS      12              ;STIVA UTILIZATOR
 A022              1094 CONT:   DS      1               ;CONTOR
 A023              1095 ADR1:   DS      2
 A025              1096 ADR2:   DS      2
 A027              1097 ADR3:   DS      2
 A029              1098 TAMP:   DS      8               ;TAMPON CARACTERE SEMIGRAFICE
 A031              1099         DS      40
 A059              1100 MONSP:  DS      1       ;STIVA MONITOR
                   1101         END

PUBLIC SYMBOLS

EXTERNAL SYMBOLS

USER SYMBOLS
ADR1   A A023  ADR2   A A025  ADR3   A A027  ADREC  A 8000  ADRIN  A 8002  AF1    A 0246  AF11   A 02A0
AF12   A 029D  AF2    A 025C  AF20H  A 048E  AF3    A 026B  AFIS   A 0236  AFMOD  A A002  ASCBIN A 0471
BASIC  A 0800  BINASC A 0454  BIP    A 015D  BIP1   A 0161  BITR   A 05C3  BITR1  A 05C8  BITW   A 05D0
BN1    A 0461  BN2    A 046A  BUCLA  A 004F  CARGN  A 0653  CDA    A A005  CHNB   A 0369  CIN    A 07FD
CKSMI  A 056E  CKSMO  A 0566  CMDR   A 0057  COL    A A001  CON1   A 044F  CONT   A A022  CONV1  A 033B
CONV2  A 0375  CONVA  A 0428  CONVB  A 0433  COUT   A 07FA  CRLF   A 0479  CWPPI  A 0023  DEL    A 007F
DISP   A 02B1  EINV   A A003  ER1    A 038A  ERG    A 054F  ERR    A 00D3  ET10   A 012D  ET11   A 013B
ET19   A 02A7  ET2    A 011E  ET3    A 0104  ET41   A 00DB  ET42   A 005C  ET43   A 0088  ET45   A 0033
ET46   A 002E  ET5    A 0136  ET50   A 02D6  ET51   A 02BD  ET52   A 02C5  ET6    A 0144  ET61   A 0337
ET62   A 0325  ET63   A 030D  ET64   A 02EC  ET7    A 013C  ET71   A 0355  ET72   A 041B  ET75   A 03BA
ET77   A 03AA  ET8    A 014E  ET81   A 0402  ET9    A 014F  EXAM   A 033F  FIL1   A 03D3  FILL   A 03BF
GO     A 03E3  IMPUL  A 058E  INITV  A 02A4  INVHL  A 0416  KEY    A 00EC  KEY1   A 00F2  KEYIN  A 0101
LMES   A 0554  LOAD   A 04F0  LTAPE  A 04FC  MONSP  A A059  MOVE   A 038E  PORTA  A 0020  PORTB  A 0021
PORTC  A 0022  POUT   A 07F4  PRAMB  A 04B6  RETUR  A 000D  RIN    A 07F7  RND    A A000  SCR1   A 021F
SCR2   A 022C  SCROL  A 0219  SRII1  A 04FF  SRII2  A 0505  SRII3  A 050C  SRII4  A 05A5  SRII5  A 05B9
SRII6  A 05BB  SRII7  A 05A3  SRIIN  A 059E  SRIO2  A 0583  SRIO3  A 0579  SRIOM  A 04B2  SRIOT  A 0576
START  A 0041  STORE  A 0494  STVUT  A A016  SUBST  A 02F3  TAB    A 05D8  TAMP   A A029  TAPE1  A 04DB
TAPE2  A 0539  TAPE4  A 052E  TEXT   A 0484  TEXT1  A 0614  TEXT2  A 07D3  USESP  A A100  VINV   A A004
WR20   A 01C9  WR21   A 01C4  WR22   A 01F7  WR23   A 01F2  WR24   A 0203  WR25   A 01FE  WR26   A 0205
WR27   A 01B9  WR30   A 01E3  WR32   A 01DF  WR40   A 0192  WR41   A 019B  WR43   A 0189  WR44   A 019D
WRITE  A 017A

ASSEMBLY COMPLETE,   NO ERRORS
```

Monitor-Asamblor-Text Editor. (MATE). Listing sursă

```
ASM80 :F1:MATE2.ASM PRINT(:LP:)


SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE    PAGE     1

  LOC  OBJ           LINE         SOURCE STATEMENT

                            ;                        *************
                            ;                        *  M A T E  *
                            ;                        *************
                            ;
                            ;                MONITOR - ASAMBLOR - TEXT EDITOR
                            ;             PENTRU MICROCALCULATORUL PERSONAL AMIC
                            ;
 0000                                ORG     0       ;PROGRAMUL DE MONITOR INCEPE LA ADRESA 0
 0000 C31900                START:   JMP     INITA   ;SALT LA ADRESA DE START MONITOR
 0003 C35900                         JMP     EUR     ;RESTART MONITOR
 0006 00                             NOP
 0007 00                             NOP
 0008 C3500D                         JMP     BRKP    ;RESTART PUNCT DE INTRERUPERE
 000B 00                             NOP
 000C 00                             NOP
 000D C34B0F                         JMP     SCAN    ;CITESTE CARACTER DE LA CONSOLA
 0010 C37A10                         JMP     AFIS    ;AFISEAZA CARACTER LA CONSOLA
 0013 C3EF11                         JMP     LTAPE   ;CITESTE CARACTER DE LA CASETOFON
 0016 C3A111                         JMP     STAPE   ;TRIMITE CARACTER LA CASETOFON
 0019 212460                INITA:   LXI     H,FILE0 ;INITIALIZEAZA CU O ZONA DE MEMORIE CE CONTINE
 001C 016001                         LXI     B,160H  ;INFORMATII DESPRE FISIERELE DIN EVIDENTA SISTEMULUI
 001F AF                             XRA     A       ;ZONA INCEPE LA ADRESA FILE0
 0020 77                    INIT2:   MOV     M,A     ;SI ARE LUNGIMEA ACOPERITOARE DE 160H
 0021 23                             INX     H
 0022 0D                             DCR     C
 0023 C22000                         JNZ     INIT2
 0026 05                             DCR     B
 0027 C22000                         JNZ     INIT2
                            ;INIT. ZONA BREACKPOINT
 002A 0618                           MVI     B,NBR*3 ;INITIALIZEAZA CU O ZONA CE CONTINE INFORMATII
 002C 210C60                         LXI     H,BRT   ;DESPRE BREAKPOINT-URI
 002F 77                    INIT3:   MOV     M,A     ;ZONA INCEPE LA ADRESA BRT
 0030 23                             INX     H       ;SI ARE LUNGIMEA NBR*3
 0031 05                             DCR     B
 0032 C22F00                         JNZ     INIT3
                            ;INITV SI INISC
 4000                       BAZTV    EQU     4000H
 0035 AF                    ECLER:   XRA     A       ;INITIALIZEAZA POINTERII DE AFISARE
 0036 326E61                         STA     COL     ;NUMARUL COLOANEI INTRE 0 SI 29
 0039 326D61                         STA     LIN     ;NUMARUL LINIEI INTRE 0 SI 31
 003C 210040                         LXI     H,BAZTV ;STERGE ECRANUL
 003F 36FF                  REIA:    MVI     M,0FFH  ;PRIN INSCRIEREA VALORII FFH
 0041 23                             INX     H       ;IN INTREAGA MEMORIE VIDEO
 0042 7C                             MOV     A,H     ;INTRE ADRESELE 4000H-5FFFH
 0043 FEA0                           CPI     0A0H
 0045 C23F00                         JNZ     REIA
 0023                       CW55     EQU     23H     ;PORTUL DE COMANDA PENTRU 8255
 0048 3E92                           MVI     A,92H   ;CUVINTUL DE COMANDA
 004A D323                           OUT     CW55    ;TRIMITE LA CIRCUITUL 8255
 004C AF                             XRA     A
 004D 326F61                         STA     MCAP    ;VARIABILA MCAP MEMOREAZA POZITIA TASTEI SHIFT LOCK
 0050 217200                         LXI     H,AMON  ;AFISEAZA "MATE"
 0053 310461                         LXI     SP,AREA+100      ;INITIALIZEAZA INDICATOR DE STIVA
 0056 CD5402                         CALL    SCRN
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE    2

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                      55 ;MONITORUL
  0059 310461         56 EOR:     LXI    SP,AREA+100      ;LA INTRAREA IN MONITOR FARA INITIALIZARE
  005C CDF000         57          CALL   CRLF             ;SE INITIALIZEAZA STIVA
  005F CD7700         58          CALL   READ    ;CITESTE CARACTERE DE LA TASTATURA PINA LA CR
  0062 23             59          INX    H       ;DACA PRIMUL CARACTER INTRODUS ESTE CIFRA
  0063 7E             60          MOV    A,M     ;SALT LA ADRESA LINE
  0064 FE3A           61          CPI    '9'+1
  0066 DABF04         62          JC     LINE
  0069 CD4D01         63          CALL   VALC    ;PREIA PARAMETRII COMENZII
  006C CD0501         64          CALL   COMM    ;IDENTIFICA COMANDA SI SALT LA ADRESA UNDE SE EXECUTA
  006F C35900         65          JMP    EOR     ;REIA CICLUL
  0072 4D415445       66 AMON:    DB     'MATE',13        ;MESAJ MONITOR
  0076 0D
                      67 ;
                      68 ;--------------
                      69 ;SUBRUTINA READ
                      70 ;--------------
                      71 ;CITESTE PINA LA CR
                      72 ;
  0077 211A61         73 READ:    LXI    H,IBUF  ;ADRESA INCEPUT BUFFER
  007A 227460         74          SHLD   ADDS
  007D 1E02           75          MVI    E,2     ;INITIALIZARE CONTOR CARACTERE
  007F CDE000         76 NEXT:    CALL   IN8     ;CITESTE CARACTER
  0082 78             77          MOV    A,B
  0083 FE18           78          CPI    24      ;ESTE CTRL/X ?
  0085 C28E00         79          JNZ    ECR
  0088 CDF000         80          CALL   CRLF    ;DACA DA, RENUNTA LA LINIA CURENTA
  008B C37700         81          JMP    READ    ;CITESTE UN RIND NOU
  008E FE0D           82 ECR:     CPI    ASCR    ;ESTE CR ?
  0090 C2A900         83          JNZ    DEL
  0093 7D             84          MOV    A,L     ;DACA DA SI DACA BUFFER GOL
  0094 FE1A           85          CPI    IBUF AND OFFH   ;CITESTE O NOUA LINIE
  0096 CA7700         86          JZ     READ
  0099 360D           87          MVI    M,ASCR  ;INSCRIE CR IN BUFFER
  009B 23             88          INX    H
  009C 3601           89          MVI    M,1     ;SFIRSIT DE LINIE
  009E 23             90          INX    H
  009F 3E6D           91          MVI    A,IBUF+83 AND OFFH      ;INTRODUCE BLANCURI PINA LA SFIRSITUL
  00A1 CDD800         92          CALL   CLER    ;ZONEI BUFFER
  00A4 211961         93          LXI    H,IBUF-1        ;CONTOR BUFFER LA ADRESA IBUF-1
  00A7 73             94          MOV    M,E
  00A8 C9             95          RET
  00A9 FE7F           96 DEL:     CPI    127     ;ESTE DEL ?
  00AB C2BE00         97          JNZ    CHAR
  00AE 3E1A           98          MVI    A,IBUF  AND OFFH        ;DACA DA SI DACA BUFFER GOL
  00B0 BD             99          CMP    L       ;PREIA URMATORUL CARACTER
  00B1 CA7F00        100          JZ     NEXT
  00B4 2B            101          DCX    H       ;ACTUALIZEAZA CONTOARE
  00B5 1D            102          DCR    E
  00B6 065F          103 BSPA:    MVI    B,5FH   ;AFISEAZA CURSOR
  00B8 CDF700        104          CALL   OUT8
  00BB C37F00        105          JMP    NEXT    ;SALT LA PRELUAREA URMATORULUI CARACTER
  00BE FE20          106 CHAR:    CPI    ' '     ;REJECTEAZA CARACTERE CU COD ASCII
  00C0 DA7F00        107          JC     NEXT    ;MAI MIC DECIT 20H
  00C3 FE5B          108          CPI    'Z'+1   ;SAU MAI MARE DECIT 5AH
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE    5

LOC  OBJ              SOURCE STATEMENT

00C5 D27F00                  JNC     NEXT
00C8 47                      MOV     B,A
00C9 CDE700                  CALL    OUT8      ;AFISEAZA CARACTER LA DISPLAY
00CC 70                      MOV     M,B       ;INSCRIE CARACTER IN BUFFER
00CD 3E6B                    MVI     A,IBUF+81 AND 0FFH       ;BUFFER PLIN ?
00CF BD                      CMP     L
00D0 CAB600                  JZ      BSPA
00D3 23                      INX     H         ;ACTUALIZEAZA CONTOARE
00D4 1C                      INR     E
00D5 C37F00                  JMP     NEXT      ;SALT LA PRELUAREA UNUI NOU CARACTER
                       ;
                       ;-------------
                       ;SUBRUTINA CLER
                       ;-------------
                       ;PUNE BLANC INTR-O ZONA DE MEM
                       ;
00D8 BD                CLER:  CMP     L         ;PUNE BLANCURI INTRO ZONA DE MEMORIE
00D9 C8                      RZ                ;INCREMENTEAZA H,L
00DA 3620                    MVI     M,' '     ;PINA CIND L=A
00DC 23                      INX     H
00DD C3D800                  JMP     CLER
                       ;
                       ;-------------
                       ;SUBRUTINA IN8
                       ;-------------
                       ;CITESTE UN CAR
                       ;
00E0 F5                IN8:   PUSH    PSW       ;CITESTE CARACTER DE LA TASTATURA
00E1 CD480F                  CALL    SCAN      ;ASTEAPTA INTRODUCEREA CARACTERULUI
00E4 47                      MOV     B,A       ;FURNIZEAZA CODUL ASCII AL CARACTERULUI
00E5 F1                      POP     PSW       ;NU AFECTEAZA REGISTRELE
00E6 C9                      RET
                       ;
                       ;-------------
                       ;SUBRUTINA OUT8
                       ;-------------
                       ;SCRIE CAR. LA TV.
                       ;
00E7 F5                OUT8:  PUSH    PSW       ;SCRIE UN CARACTER PE ECRANUL TELEVIZORULUI
00E8 C5                      PUSH    B         ;PREIA CODUL ASCII AL CARACTERULUI DIN B
00E9 48                      MOV     C,B       ;NU AFECTEAZA REGISTRELE
00EA CD7A10                  CALL    AFIS
00ED C1                      POP     B
00EE F1                      POP     PSW
00EF C9                      RET
                       ;
                       ;-------------
                       ;SUBRUTINA CRLF
                       ;-------------
                       ;CAP DE RIND , LINIE NOUA
                       ;
00F0 0E0D              CRLF:  MVI     C,CR      ;TRECE LA INCEPUTUL URMATOAREI LINII TV
00F2 CD7A10                  CALL    AFIS      ;AFECTEAZA REGISTRELE A,C
00F5 0E0A                    MVI     C,LF
00F7 CD7A10                  CALL    AFIS
```

```
LOC  OBJ           SOURCE STATEMENT

00FA C9                     RET
                 ;
                 ;---------------
                 ;COMANDA EXECUTE
                 ;---------------
                 ;
00FB CDFE02      EXEC:      CALL    VCHK     ;VERIFICA EXISTENTA PARAMETRILOR
00FE CDF000                 CALL    CRLF     ;CAP DE RIND LINIE NOUA
0101 2A8A60                 LHLD    BBUF     ;IN H,L ADRESA DE SALT
0104 E9                     PCHL             ;SALT
                 ;IDENTIFICA        COMANDA
0105 11A402      COMM:      LXI     D,CTAB   ;ADRESA TABELEI DE COMENZI IN D,E
0108 060F                   MVI     B,NCOM   ;NUMARUL COMENZII IN REGISTRUL B
010A 3E04                   MVI     A,4      ;LUNGIME COMANDA
010C 329560                 STA     NCHR
010F CD1601                 CALL    COMS     ;IDENTIFICA COMANDA
0112 C26404                 JNZ     WHAT     ;COMANDA ERONATA
0115 E9                     PCHL             ;SALT LA ADRESA DE EXECUTIE
                 ;
                 ;--------------
                 ;SUBRUTINA COMS
                 ;--------------
                 ;CAUTA UN SIMBOL AFLAT LA ADRESA DATA LA ADRESA ADDS
                 ;AVIND LUNGIMEA DATA LA ADRESA NCHR
                 ;CAUTAREA SE FACE INTR-O TABELA CU ADRESA DE INCEPUT DATA IN D,E
                 ;TABELA CONTINE UN NUMAR DE SIMBOLI PRECIZAT IN REGISTRUL B
                 ;RASPUNSURI: Z=0 SIMBOL NEGASIT
                 ;            Z=1 SIMBOL GASIT, H,L CONTIN ADRESA AFLATA IN TABELA SUB SIMBOL
                 ;
0116 2A7460      COMS:      LHLD    ADDS     ;ADRESA SIMBOL CAUTAT
0119 3A9560                 LDA     NCHR     ;LUNGIME SIMBOL
011C 4F                     MOV     C,A
011D CD2D01                 CALL    SEAR     ;CAUTA SIMBOL LA ADRESA DATA IN D,E
0120 1A                     LDAX    D        ;OCTETUL DE DUPA SIMBOL ESTE PUS IN L
0121 6F                     MOV     L,A
0122 13                     INX     D        ;URMATORUL OCTET ESTE PUS IN H
0123 1A                     LDAX    D
0124 67                     MOV     H,A
0125 C8                     RZ               ;SIMBOL GASIT
0126 13                     INX     D        ;URMATOAREA ADRESA IN TABELA
0127 05                     DCR     B
0128 C21601                 JNZ     COMS     ;REIA DACA MAI SINT SIMBOLI IN TABELA
012B 04                     INR     B        ;Z=0
012C C9                     RET
                 ;--------------
                 ;SUBRUTINA SEAR
                 ;--------------
                 ;COMPARA DOUA SIRURI DE CARACTERE DIN MEMORIE
                 ;INTRARI: D,E=ADRESA DE INCEPUT A SIRULUI CU CARE SE COMPARA
                 ;         H,L=ADRESA DE INCEPUT A SIRULUI CARE SE COMPARA
                 ;         C=NUMAR DE CARACTERE DIN SIR
                 ;IESIRI: Z=1 SIRURI IDENTICE
                 ;        Z=0 SIRURI DIFERITE
                 ;        D,E=ADRESA DE DUPA ULTIMUL CARACTER DIN SIRUL CARE SE COMPARA
                 ;
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE    9

LOC  OBJ            SOURCE STATEMENT

012D 1A        SEAR:  LDAX   D
012E BE               CMP    M
012F C23901           JNZ    INCA
0132 23               INX    H
0133 13               INX    D
0134 0D               DCR    C
0135 C22D01           JNZ    SEAR
0138 C9               RET
0139 13        INCA:  INX    D
013A 0D               DCR    C
013B C23901           JNZ    INCA
013E 0C               INR    C
013F C9               RET
               ;
               ;--------------
               ;SUBRUTINA ABUF
               ;--------------
               ;STERGE ABUF=12 OCT.
               ;
0140 AF        ZBUF:  XRA    A         ;PUNE O IN ZONA DE MEMORIE DE LA ABUF LA ABUF+12
0141 118A60           LXI    D,ABUF+12       ;LA REVENIRE D,E CONTINE ADRESA ABUF
0144 060C             MVI    B,12
0146 1B        ZBU1:  DCX    D
0147 12               STAX   D
0148 05               DCR    B
0149 C24601           JNZ    ZBU1
014C C9               RET
               ;DETERMINAREA PARAMETRILOR COMENZII
014D CD5401    VALC:  CALL   ETRA      ;PREIA PARAMETRII COMENZII
0150 DA6404           JC     WHAT      ;SEMNALIZEAZA EROARE
0153 C9               RET
0154 210000    ETRA:  LXI    H,0       ;INITIALIZEAZA BBUF (BUFFER BINAR)
0157 228C60           SHLD   BBUF+2    ;ABUF (BUFFER ASCII)
015A 227660           SHLD   FBUF      ;FBUF (BUFFER NUME FISIER)
015D CD4001           CALL   ZBUF
0160 211961           LXI    H,IBUF-1
0163 23        VAL1:  INX    H         ;PRIMUL CARACTER DIN BUFFER-UL IBUF
0164 7E               MOV    A,M
0165 FE20             CPI    ' '
0167 3F               CMC              ;TEST CR
0168 D0               RNC
0169 C26301           JNZ    VAL1      ;SALT PESTE NUMELE COMENZII
016C 229660           SHLD   PNTR
016F CD3A09           CALL   SBLK      ;SALT PESTE BLANCURI
0172 3F               CMC              ;PRIMUL CARACTER DUPA NUME CDA ESTE CR ?
0173 D0               RNC
0174 FE2F             CPI    '/'       ;EXISTA NUME FISIER ?
0176 C29E01           JNZ    VAL5
0179 117660           LXI    D,FBUF    ;PREIA NUME FISIER LA ADRESA FBUF
017C 0E06             MVI    C,NMLEN
017E 23        VAL2:  INX    H
017F 7E               MOV    A,M
0180 FE2F             CPI    '/'
0182 CA8E01           JZ     VAL3
0185 0D               DCR    C
```

```
ISIS-II 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   6

 LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

0186 FA6404                    JM     WHAT     ;SEMNALIZEAZA DACA NUME FISIER PREA LUNG
0189 12                        STAX   D
018A 13                        INX    D
018B C37E01                    JMP    VAL2
018E 3E20              VAL3:   MVI    A,' '    ;COMPLETEAZA CU BLANCURI ZONA DIN FBUF
0190 0D                VAL4:   DCR    C        ;DE DUPA NUME FISIER
0191 FA9901                    JM     DONE1
0194 12                        STAX   D
0195 13                        INX    D
0196 C39001                    JMP    VAL4
0199 CD4109            DONE1:  CALL   SBL2     ;CAUTA PRIMUL CARACTER DIFERIT DE BLANC
019C 3F                        CMC             ;DE DUPA NUME FISIER
019D D0                        RNC
019E 117E60            VAL5:   LXI    D,ABUF   ;PARAMETRUL 1 IN ABUF
01A1 CDA20B                    CALL   ALPS
01A4 78                        MOV    A,B
01A5 FE05                      CPI    5        ;SEMNALIZEAZA DACA PARAMETRU PREA LUNG
01A7 3F                        CMC
01A8 D8                        RC
01A9 017E60                    LXI    B,ABUF   ;CONVERSIE PARAMETRU IN BINAR
01AC CDF501                    CALL   AHEX     ;SI SEMNALIZEAZA EVENTUALE ERORI
01AF D8                        RC
01B0 228A60                    SHLD   BBUF     ;PARAMETRU 1 IN BINAR IN BBUF
01B3 217E60                    LXI    H,ABUF   ;COMPLETEAZA CU 0 BBUF
01B6 CDC705                    CALL   NORM
01B9 CD3A09                    CALL   SBLK     ;CAUTA URMATORUL PARAMETRU
01BC 3F                        CMC             ;TEST CR
01BD D0                        RNC
01BE 118260                    LXI    D,ABUF+4         ;PARAMETRUL 2 IN ABUF
01C1 CDA20B                    CALL   ALPS
01C4 78                        MOV    A,B
01C5 FE05                      CPI    5        ;SEMNALIZEAZA DACA PARAMETRU PREA LUNG
01C7 3F                        CMC
01C8 D8                        RC
01C9 018260                    LXI    B,ABUF+4         ;PARAMETRUL 2 IN BINAR IN BBUF
01CC CDF501                    CALL   AHEX
01CF D8                        RC
01D0 228C60                    SHLD   BBUF+2
01D3 218260                    LXI    H,ABUF+4
01D6 CDC705                    CALL   NORM             ;;COMPLETEAZA CU 0 PARAMETRUL 2 IN ABUF
01D9 B7                        ORA    A        ;CY=0
01DA C9                        RET
                       ;CONVERSII
                       ;
                       ;--------------
                       ;SUBRUTINA ADEC
                       ;--------------
                       ;TRANSFORMA UN SIR DE CARACTERE HEXA CE REPREZINTA NUMERE ZECIMALE
                       ;INTR-UN NUMAR BINAR
                       ;INTRARI: B,C=ADRESA SIRULUI DE CARACTERE, TERMINAT CU 0
                       ;IESIRI: H,L=VALOAREA IN BINAR
                       ;
01DB 210000            ADEC:   LXI    H,0
01DE 0A                ADE1:   LDAX   B        ;INCARCA UN CARACTER
01DF B7                        ORA    A
```

```
SF DX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE    7

LOC  OBJ          LINE       SOURCE STATEMENT

01E0 C8                      RZ                ;RETURN LA PRIMUL O INTILNIT
01E1 54                      MOV      D,H      ;TRANSFORMA VALOAREA BINARA CURENTA
01E2 5D                      MOV      E,L      ;INTR-O VALOARE DE 10 ORI MAI MARE
01E3 29                      DAD      H
01E4 29                      DAD      H
01E5 19                      DAD      D
01E6 29                      DAD      H
01E7 D630                    SUI      48       ;TRANSFORMA CARACTER HEXA IN BINAR
01E9 FE0A                    CPI      10       ;SI SEMNALIZEAZA EROAREA
01EB 3F                      CMC
01EC D8                      RC
01ED 5F                      MOV      E,A      ;ADUNA VALOAREA BINARA A NOULUI CARACTER
01EE 1600                    MVI      D,0      ;SI REIA
01F0 19                      DAD      D
01F1 03                      INX      B
01F2 C3DE01                  JMP      ADE1
                        ;
                        ;--------------
                        ;SUBRUTINA AHEX
                        ;--------------
                        ;CONVERSIE SIR DE CARACTERE HEXA IN BINAR
                        ;INTRARI: B,C=ADRESA SIRULUI DE CARACTERE TERMINAT CU 0
                        ;IESIRI: H,L=CONTINE VALOAREA BINARA A ULTIMELOR 4 CARACTERE DIN SIR
                        ;           CY=1 EROARE
                        ;           CY=0 SFIRSIT NORMAL
                        ;
01F5 210000             AHEX:  LXI      H,0
01F8 0A                 AHE1:  LDAX     B        ;CITESTE CARACTER
01F9 B7                        ORA      A
01FA C8                        RZ                ;SFIRSIT CONVERSIE LA PRIMUL 0
01FB 29                        DAD      H        ;DEPLASARE STINGA CU 4 POZITII
01FC 29                        DAD      H
01FD 29                        DAD      H
01FE 29                        DAD      H
01FF CD0C02                    CALL     AHS1     ;CONVERSIE ASCII-BINAR
0202 FE10                      CPI      10H      ;SEMNALIZEAZA DACA EROARE
0204 3F                        CMC
0205 D8                        RC
0206 85                        ADD      L        ;INTRODUCE NOUL CARACTER PE ULTIMELE
0207 6F                        MOV      L,A      ;4 POZITII IN H,L
0208 03                        INX      B
0209 C3F801                    JMP      AHE1     ;RELUARE
020C D630               AHS1:  SUI      48       ;CONVERSIE HEXA-BINAR PENTRU UN CARACTER
020E FE0A                      CPI      10
0210 D8                        RC
0211 D607                      SUI      7
0213 C9                        RET
                        ;
                        ;--------------
                        ;SUBRUTINA HOUT
                        ;--------------
                        ;AFISEAZA UN OCTET BINAR SUB FORMA A DOUA CARACTERE HEXA
                        ;INTRARI: A=CARACTER BINAR
                        ;MODIFICA: A,B,H,L
                        ;
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE    8

LOC  OBJ          LINE       SOURCE STATEMENT

0214 CD6C02            HOUT:   CALL    BINH      ;CONVERSIE BINAR HEXA
0217 217460                    LXI     H ,HCON
021A 46                CHOT:   MOV     B,M       ;AFISEAZA CARACTER HEXA
021B CDE700                    CALL    OUT8
021E 23                        INX     H
021F 46                        MOV     B,M       ;AFISEAZA CARACTER HEXA
0220 CDE700                    CALL    OUT8
0223 C9                        RET
0224 CD1402            HOTB:   CALL    HOUT      ;APEL HOUT
0227 CD3702                    CALL    BLKI      ;AFISARE BLANC DUPA CELE DOUA CARACTERE HEXA
022A C9                        RET
                       ;
                       ;--------------
                       ;SUBRUTINA DOUT
                       ;--------------
                       ;CONVERTESTE O VALOARE BINARA IN ASCII ZECIMAL SI O AFISEAZA
                       ;
022B CD8902            DOUT:   CALL    BIND
022E CD1702                    CALL    HOUT+3
0231 23                        INX     H
0232 46                        MOV     B,M
0233 CDE700                    CALL    OUT8
0236 C9                        RET
0237 0620              BLKI:   MVI     B,' '     ;AFISEAZA BLANC LA TELEVIZOR
0239 CDE700                    CALL    OUT8
023C C9                        RET
                       ;
                       ;--------------
                       ;SUBRUTINA ACHK
                       ;--------------
                       ;COMPARA ADRESELE DE LA ADRESELE BBUF SI BBUF+2
                       ;IESIRI: CY=0 ADRESE DIFERITE
                       ;        CY=1 ADRESE EGALE
                       ;INCREMENTEAZA ADRESA DE LA ADRESA BBUF
                       ;MODIFICA: A,H,L
                       ;
023D 2A8A60            ACHK:   LHLD    BBUF
0240 3A8D60                    LDA     BBUF+3
0243 BC                        CMP     H         ;COMPARA ((BBUF+3)) CU ((BBUF+1))
0244 C24F02                    JNZ     ACH1
0247 3A8C60                    LDA     BBUF+2    ;COMPARA ((BBUF+2)) CU ((BBUF))
024A BD                        CMP     L
024B C24F02                    JNZ     ACH1
024E 37                        STC               ;CY=1
024F 23                ACH1:   INX     H
0250 228A60                    SHLD    BBUF      ;INCREMENTEAZA ADRESA DE LA ADRESA BBUF
0253 C9                        RET
                       ;
                       ;--------------
                       ;SUBRUTINA SCRN
                       ;--------------
                       ;SCRIE SIR DE CAR PINA LA (CR) LA TV
                       ;INTRARI: H,L=ADRESA DE INCEPUT A TEXTULUI CE URMEAZA SA FIE SCRIS
                       ;IESIRI: SE AFISEAZA TEXTUL LA TELEVIZOR
                       ;DUPA FIECARE CARACTER AFISAT SE TESTEAZA DACA NU S-A APASAT TASTA S (CTRL/S)
```

```
ISIS-II 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE     9

 LOC  OBJ            LINE        SOURCE STATEMENT

                          ;DACA NU, SE AFISEAZA CARACTERUL URMATOR
                          ;DACA DA, NU SE REIA AFISAREA PINA CIND NU SE APASA TASTA @ (CTRL/Q)
                          ;MODIFICA: A,B
                          ;
0254 46                   SCRN:    MOV     B,M      ;PREIA CARACTER
0255 3E0D                          MVI     A,13     ;CR IN REGISTRUL A
0257 B8                            CMF     B
0258 C8                            RZ
0259 CDE700                        CALL    OUT8     ;AFISEAZA CARACTER
025C CDF706                        CALL    CTRLS    ;TEST CTRL/S
025F C26802                        JNZ     TREC
0262 CD0307               STAI:    CALL    CTRLQ    ;TEST CTRL/Q
0265 C26202                        JNZ     STAI
0268 23                   (REC:    INX     H
0269 C35402                        JMP     SCRN     ;RELUARE
                          ;
                          ;-- -----------
                          ;SUBRUTINA BINH
                          ;------ -------
                          ;EXECUTA CONVERSIE BINAR-HEXA
                          ;INTRARI: A=CARACTERUL BINAR
                          ;IESIRI: LA ADRESA HCON 2 OCTETI CE REPREZINTA CAR BINAR CONVERTIT IN HEXA
                          ;
026C 217460               BINH:    LXI     H,HCON
026F 47                            MOV     B,A      ;SALVEAZA CARACTER
0270 1F                            RAR              ;ROTESTE DREAPTA CU PATRU POZITII
0271 1F                            RAR
0272 1F                            RAR
0273 1F                            RAR
0274 CD7F02                        CALL    BINI     ;CONVERSIE BINAR-HEXA
0277 77                            MOV     M,A      ;SALVEAZA IN MEMORIE
0278 23                            INX     H
0279 78                            MOV     A,B      ;REFA CARACTER
027A CD7F02                        CALL    BINI     ;CONVERSIE
027D 77                            MOV     M,A      ;SALVEAZA IN MEMORIE
027E C9                            RET
027F E60F                 BINI:    ANI     0FH      ;PASTREAZA PRIMII PATRU BITI
0281 C630                          ADI     48       ;CONVERSIE BINAR HEXA
0283 FE3A                          CPI     58
0285 D8                            RC
0286 C607                          ADI     7
0288 C9                            RET
                          ;
                          ;--------------
                          ;SUBRUTINA BIND
                          ;------ -------
                          ;EXECUTA CONVERSIE BINAR ASCII ZECIMAL
                          ;INTRARI: A=CARACTERUL BINAR
                          ;IESIRI: LA ADRESA HCON SE AFLA VALOAREA CONVERTITA
                          ;
0289 217460               BIND:    LXI     H,HCON
028C 0664                          MVI     B,100
028E CD9A02                        CALL    BID1
0291 060A                          MVI     B,10
0293 CD9A02                        CALL    BID1
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   10

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  0296 C630          494         ADI     '0'
  0298 77            495         MOV     M,A
  0299 C9            496         RET
  029A 362F          497 BID1:   MVI     M,'0'-1 ;CONVERSIE VALOARE BINARA
  029C 34            498         INR     M       ;DIN REGISTRUL A IN ZECIMAL
  029D 90            499         SUB     B
  029E D29C02        500         JNC     BID1+2
  02A1 80            501         ADD     B
  02A2 23            502         INX     H
  02A3 C9            503         RET
                     504 ;
                     505 ;-------------------
                     506 ;TABELA DE COMENZI
                     507 ;-------------------
                     508 ;
  02A4 44554D50      509 CTAB:   DB      'DUMP'  ;COMANDA DUMP
  02A8 0603          510         DW      DUMP    ;ADRESA LA CARE SE FACE EXECUTIA COMENZII DUMP
  02AA 45584543      511         DB      'EXEC'
  02AE FD00          512         DW      EXEC
  02B0 4C4E5452      513         DB      'ENTR'
  02B4 3004          514         DW      ENTR
  02B6 46494C45      515         DB      'FILE
  02BA 4803          516         DW      FILE
  02BC 4C495354      517         DB      'LIST
  02C0 DA05          518         DW      LIST
  02C2 44454C54      519         DB      'DELT
  02C6 EE05          520         DW      DELL
  02C8 4153534D      521         DB      'ASSM'
  02CC 6506          522         DW      ASSM
  02CE 50414745      523         DB      'PAGE
  02D2 2C03          524         DW      EPAGE
  02D4 43555354      525         DB      'CUST
  02D8 0048          526         DW      4800H
  02DA 4252454B      527         DB      'BREK
  02DE FF0C          528         DW      BREAK
  02E0 50524F43      529         DB      'PROC
  02E4 AE0D          530         DW      PROC
  02E6 53544F52      531         DB      'STOR'
  02EA A111          532         DW      STAPE
  02EC 4C4F4144      533         DB      'LOAD'
  02F0 EF11          534         DW      LTAPE
  02F2 52455354      535         DB      'REST
  02F6 1900          536         DW      INITA
  02F8 43C4552       537         DB      'CLER'
  02FC 3500          538         DW      ECLER
                     539 ;
                     540 ;-------------------
                     541 ;SUBRUTINA VCHK
                     542 ;-------------------
                     543 ;VERIFICA PARAMETRII COMENZII
                     544 ;
  02FE 3A7E40        545 VCHK:   LDA ABUF        ;TEST PRIMUL CARACTER DE LA ADRESA ABUF
  0301 B7            546         ORA     A       ;DACA ESTE 0 INSEAMNA CA NU EXISTA PARAMETRII
  0302 CA6404        547         JZ      WHAT    ;SI SE SEMNALEAZA EROARE
  0305 C9            548         RET
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MOHAF    PAG    11

 LOC  OBJ            LINE        SOURCE STATEMENT

                          ;
                          ;      ------- ----
                          ;COMANDA DUMP
                          ;-      ----
                          ;AFISEAZA O ZONA DE MEMORIE
                          ;
0306 CDFE02               DUMP:   CALL    VCHK    ;VERIFICA EXISTENTA PARAMETRILOR
0309 CDF000               DUMS:   CALL    CRLF    ;CAP DE RIND LINIE NOUA
030C 2A8A60               DUMI:   LHLD    BBUF
030F 7E                           MOV     A,M
0310 CD2402                       CALL    HOTB    ;AFISEAZA OCTET
0313 CD3D02                       CALL    ACHK    ;TEST SFIRSIT AFISARE
0316 D8                           RC
0317 CDF706                       CALL    CTRLS   ;OPRESTE SI CONTINUA AFISAREA CU AJUTORUL
031A C22303                       JNZ     TREC1   ;SUBRUTINELOR CTRL/S SI CTRL/Q
031D CD0307               STAI1:  CALL    CTRLQ
0320 C21D03                       JNZ     STAI1
0323 7D                   TREC1:  MOV     A,L
0324 E607                         ANI     7       ;TEST NUMAR CARACTERE AFISATE
0326 C20C03                       JNZ     DUMI
0329 C30903                       JMP     DUMS
                          ;
                          ;  --      -
                          ;COMANDA PAGE
                          ;        ---
                          ;MUTA O PAGINA DE DATE
                          ;
032C CDFE02               EPAGE:  CALL    VCHK    ;VERIFICA PARAMETRII COMENZII
032F 3A8260                       LDA     ABUF+4
0332 B7                           ORA     A
0333 CA6404                       JZ      WHAT    ;EROARE DACA NU EXISTA AL DOILEA PARAMETRU
0336 2A8A60                       LHLD    BBUF    ;PREIA ADRESELE ZONELOR DE MEMORIE
0339 EB                           XCHG
033A 2A8C60                       LHLD    BBUF+2
033D 0600                         MVI     B,0     ;CONTOR
033F 1A                   PAGI:   LDAX    D       ;TRANSFERA UN OCTET DINTR-O ZONA IN ALTA
0340 77                           MOV     M,A
0341 23                           INX     H       ;INCREMENTARE ADRESE
0342 13                           INX     D
0343 05                           DCR     B
0344 C23F03                       JNZ     PAG1    ;RELUARE
0347 C9                           RET
                          ;
                          ;     -
                          ;COMANDA FILE
                          ;-  -
                          ;CREEAZA, ASIGNEAZA SAU AFISEAZA INFORMATII DESPRE FISIERE
                          ;
0348 CDF000               FILE:   CALL    CRLF    ;LINIE NOUA, CAP DE RIND
034B 3A7660                       LDA     FBUF    ;TEST EXISTENTA NUME FISIER
034E B7                           ORA     A
034F CAC303                       JZ      FOUT
0352 CD2204                       CALL    FSEA    ;CAUTA IN TABELA DE FISIERE
0355 EB                           XCHG
0356 C26D03                       JNZ     TEST1   ;SALT DACA FISIER GASIT
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE    PAGE    12

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  0359 3A7E60        604          LDA     ABUF     ;EROARE-SE CERE SA SE FACA CURENT
  035C B7            605          ORA     A        ;UN FISIER NEGASIT
  035D CA6704        606          JZ      WHA1
  0360 3A7D60        607          LDA     FEF
  0363 B7            608          ORA     A
  0364 C28203        609          JNZ     ROOM     ;SALT DACA SE POATE CREEA UN NOU FISIER
  0367 217504        610          LXI     H,EMES1  ;EROARE-SE CERE SA SE CREEZE UN NOU FISIER
  036A C36A04        611          JMP     MESS     ;SI NU MAI ESTE LOC
  036D 3A7E60        612 TEST1:   LDA     ABUF
  0370 B7            613          ORA     A
  0371 CA9503        614          JZ      SWAPS
  0374 2A8A60        615          LHLD    BBUF     ;SE DORESTE STERGEREA UNUI FISIER
  0377 7C            616          MOV     A,H      ;CARE A FOST GASIT IN TABELA
  0378 B5            617          ORA     L
  0379 CA9503        618          JZ      SWAPS
  037C 217A04        619          LXI     H,EMES2  ;EROARE-SE DORESTE CREEAREA UNUI FISIER EXESTENT
  037F C36A04        620          JMP     MESS
  0382 2A7B60        621 ROOM:    LHLD    FREAD    ;MEMOREAZA NUME FISIER LA ADRESA
  0385 EB            622          XCHG             ;DATA LA ADRESA FREAD
  0386 217660        623          LXI     H,FBUF
  0389 D5            624          PUSH    D
  038A 0E05          625          MVI     C,NMLEN
  038C 7E            626 MOV23:   MOV     A,M
  038D 12            627          STAX    D
  038E 13            628          INX     D
  038F 0D            629          DCR     C
  0390 23            630          INX     H
  0391 C28C03        631          JNZ     MOV23
  0394 D1            632          POP     D
  0395 212460        633 SWAPS:   LXI     H,FILEO  ;NUMELE FISIERULUI CURENT SI PARAMETRII SAI
  0398 0E0D          634          MVI     C,FELEN  ;SE SCHIMBA IN TABELE DE FISIERE
  039A 1A            635 SWAP:    LDAX    D        ;CU NUMELE FISIERULUI NOU INTRODUS
  039B 46            636          MOV     B,M      ;SI PARAMETRII SAI
  039C 77            637          MOV     M,A
  039D 78            638          MOV     A,B
  039E 12            639          STAX    D
  039F 13            640          INX     D
  03A0 23            641          INX     H
  03A1 0D            642          DCR     C
  03A2 C29A03        643          JNZ     SWAP
  03A5 3A7E60        644          LDA     ABUF     ;COMANDA NU ARE DREPT PARAMETRII NICI O
  03A8 B7            645          ORA     A        ;NICI O ADRESA
  03A9 CACD03        646          JZ      FOUT
  03AC 2A8A60        647          LHLD    BBUF     ;ACTUALIZEAZA BOFP SI EOFP
  03AF 222960        648          SHLD    BOFP
  03B2 222B60        649          SHLD    EOFP
  03B5 7D            650          MOV     A,L      ;PARAMETRUL A FOST O ?
  03B6 B4            651          ORA     H
  03B7 CABC03        652          JZ      FIL35
  03BA 3601          653 FIL30:   MVI     M,1      ;MARCHEAZA SFIRSIT DE FISIER
  03BC AF            654 FIL35:   XRA     A
  03BD 322D60        655          STA     MAXL     ;INITIALIZEAZA MAXL
  03C0 C3CD03        656          JMP     FOUT
  03C3 3A1E61        657 FOUT:    LDA     IBUF+4   ;COMANDA FILES ?
  03C6 FE53          658          CPI     'S'      ;DACA DA, C=MAXFIL
```

```
FDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   13

 LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

03C8 0E06           659          MVI      C,MAXFIL         ;DACA NU, C=0
03CA CACF03         660          JZ       FOUL
03CD 0E01           661 FOOT:    MVI      C,1
03CF 212460         662 FOUL:    LXI      H,FILEO ;SALVEAZA CONTOR
03D2 79             663          MOV      A,C
03D3 327D60         664 FINE:    STA      FOCNT
03D6 E5             665          PUSH     H
03D7 110500         666          LXI      D,NMLEN ;(H,L)=BOFP
03DA 19             667          DAD      D
03DB 7E             668          MOV      A,M      ;TEST BOFP
03DC B7             669          ORA      A        ;BOFP DIFERIT DE ZERO, SALT LA FOOD
03DD C2ED03         670          JNZ      FOOD
03E0 23             671          INX      H
03E1 86             672          ADD      M
03E2 23             673          INX      H
03E3 C2ED03         674          JNZ      FOOD
03E6 33             675          INX      SP       ;ACTUALIZARE
03E7 33             676          INX      SP
03E8 23             677          INX      H        ;(H,L)=MAXL
03E9 23             678          INX      H
03EA C30204         679          JMP      FEET
03ED E1             680 FOOD:    POP      H        ;AFISEAZA NUME FISIER
03EE 0E05           681          MVI      C,NMLEN
03F0 46             682 FAST:    MOV      B,M
03F1 CDE700         683          CALL     OUTS
03F4 0D             684          DCR      C
03F5 23             685          INX      H
03F6 C2F003         686          JNZ      FAST
03F9 CD0E04         687          CALL     FOOL     ;AFISEAZA PARAMETRII FISIERULUI
03FC CD0E04         688          CALL     FOOL
03FF CDF000         689          CALL     CRLF     ;CAP DE RIND   LINIE NOUA
0402 110400         690 FEET:    LXI      D,FELEN-NMLEN-4 ;CAUTA ADRESA URMATORULUI NUME
0405 19             691          DAD      D        ;DE FISIER DIN TABELA
0406 3A7D60         692          LDA      FOCNT
0409 3D             693          DCR      A
040A C2D303         694          JNZ      FINE
040D C9             695          RET
                    696 ;SCRIE NUMAR
040E CD3702         697 FOOL:    CALL     BLK1     ;AFISEAZA BLANC
0411 23             698          INX      H        ;AFISEAZA OCTETUL SUPERIOR
0412 7E             699          MOV      A,M
0413 2B             700          DCX      H
0414 E5             701          PUSH     H
0415 CD1402         702          CALL     HOUT
0418 E1             703          POP      H
0419 7E             704          MOV      A,M
041A 23             705          INX      H        ;AFISEAZA OCTETUL INFERIOR
041B 23             706          INX      H        ;SI INCREMENTEAZA H,L CU 2
041C E5             707          PUSH     H
041D CD2402         708          CALL     HOTB
0420 E1             709          POP      H
0421 C9             710          RET
                    711 ;
                    712 ;-------------
                    713 ;SUBRUTINA FSEA
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   14

 LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

                   714 ;--------------
                   715 ;CAUTA IN TABELA DE FISIERE FISIERUL DAT IN BBUF
                   716 ;IESIRI: Z=0 FISIER GASIT,IN H,L ADRESA DIN TABELA UNDE SE AFLA FISIERUL
                   717 ;         Z=1 FISIER NEGASIT
                   718 ;              FEF=0 TABELA PLINA
                   719 ;              FEF DIFERIT DE ZERO , FREAD TINE ADRESA
                   720 ;                   UNDE POATE FI PLASAT FISIERUL IN TABELA
                   721 ;
 0422 AF           722 FSEA:    XRA     A
 0423 327D60       723          STA     FEF
 0426 0606         724          MVI     B,MAXFIL
 0428 112460       725          LXI     D,FILEO ;CAUTA FISIERUL CU NUMELE DAT
 042B 217660       726 FSE10:   LXI     H,FBUF  ;IN BUFFERUL FBUF, IN TABELA DE FISIERE
 042E 0E05         727          MVI     C,NMLEN
 0430 CD2D01       728          CALL    SEAR
 0433 F5           729          PUSH    PSW
 0434 D5           730          PUSH    D
 0435 1A           731          LDAX    D         ;SALT LA FSE20 DACA BOFP DIFERIT DE ZERO
 0436 B7           732          ORA     A         ;ADICA DACA EXISTA FISIERE IN ZONA
 0437 C25804       733          JNZ     FSE20
 043A 13           734          INX     D
 043B 1A           735          LDAX    D
 043C B7           736          ORA     A
 043D C25804       737          JNZ     FSE20
 0440 EB           738          XCHG
 0441 11FAFF       739          LXI     D,-NMLEN-1      ;FREAD TINE ADR PT O ZONA DE FIS LIBERA
 0444 19           740          DAD     D
 0445 227B60       741          SHLD    FREAD
 0448 7A           742          MOV     A,D      ;(FEF) DIFERIT DE ZERO
 0449 327D60       743          STA     FEF
 044C E1           744          POP     H
 044D F1           745          POP     PSW
 044E 110800       746 FSE15:   LXI     D,FELEN-NMLEN   ;ADRESA URMATOAREI ZONE FISIER
 0451 19           747          DAD     D
 0452 EB           748          XCHG
 0453 05           749          DCR     B         ;TEST SFIRSIT CAUTARE
 0454 C8           750          RZ
 0455 C32B04       751          JMP     FSE10   ;RELUARE
 0458 E1           752 FSE20:   POP     H
 0459 F1           753          POP     PSW
 045A C24E04       754          JNZ     FSE15   ;FISIER NEGASIT
 045D 11FBFF       755          LXI     D,-NMLEN        ;(H,L)=ADRESA FISIER GASIT
 0460 19           756          DAD     D
 0461 7A           757          MOV     A,D
 0462 B7           758          ORA     A         ;Z=0
 0463 C9           759          RET
                   760 ;MESAJ   EROARE
 0464 CDF000       761 WHAT:    CALL    CRLF    ;CAP DE RIND , LINIE NOUA
 0467 217004       762 WHA1:    LXI     H,EMES  ;ADRESA MESAJ
 046A CD5402       763 MESS:    CALL    SCRN    ;SCRIE MESAJ
 046D C35900       764          JMP     EOR     ;SALT IN MONITOR CU INITIALIZARE SP
 0470 57484154     765 EMES:    DB      'WHAT',13       ;MESAJE DE EROARE
 0474 0D
 0475 46554C4C     766 EMES1:   DF      'EULL',13
 0479 0D
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    15

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

 047A 4E4F204E       767 EMES2:  DB        'NO NO',13
 047E 4F
 047F 0D
                     768 ;
                     769 ;------------
                     770 ;COMANDA ENTR
                     771 ;------------
                     772 ;INTRODUCE DATE IN MEMORIE
                     773 ;
 0480 CDFE02         774 ENTR:   CALL      VCHK      ;VERIFICA EXISTENTA PARAMETRILOR
 0483 CD8D04         775         CALL      ENTS
 0486 DA6404         776         JC        WHAT      ;SEMNALIZEAZA EROARE
 0489 CDF000         777         CALL      CRLF      ;CAP DE RIND   LINIE NOUA
 048C C9             778         RET
 002F                779 EEND    EQU       '/'
 048D CDF000         780 ENTS:   CALL      CRLF      ;CAP DE RIND , LINIE NOUA
 0490 CD7700         781         CALL      READ      ;CITESTE O LINIE
 0493 211A61         782         LXI       H,IBUF
 0496 229660         783         SHLD      PNTR
 0499 CD4001         784 ENT1:   CALL      ZBUF      ;INITIALIZARE ABUF
 049C CD3A09         785         CALL      SBLK      ;SALT PESTE BLANCURI
 049F DA8D04         786         JC        ENTS      ;RELUARE DACA CR
 04A2 FE2F           787         CPI       EEND      ;SFIRSITUL INTRODUCERII
 04A4 C8             788         RZ
 04A5 CDA20B         789         CALL      ALPS      ;PREIA CARACTERE
 04A8 78             790         MOV       A,B       ;TEST LUNGIME SIR CARACTERE
 04A9 FE03           791         CPI       3
 04AB 3F             792         CMC
 04AC D8             793         RC
 04AD 017E60         794         LXI       B,ABUF    ;CONVERSIE IN BINAR
 04B0 CDF501         795         CALL      AHEX
 04B3 D8             796         RC                  ;EROARE
 04B4 7D             797         MOV       A,L       ;CARACTER BINAR IN A
 04B5 2A8A60         798         LHLD      BBUF      ;PUNE CARACTER IN MEMORIE
 04B8 77             799         MOV       M,A
 04B9 CD4F02         800         CALL      ACH1      ;TEST SFIRSIT COMANDA
 04BC C39904         801         JMP       ENT1      ;RELUARE
                     802 ;
                     803 ;--------
                     804 ;EDITORUL
                     805 ;--------
                     806 ;
 04BF 3A2460         807 LINE:   LDA       FILEO     ;EXISTA NUME DE FISIER CURENT ?
 04C2 B7             808         ORA       A
 04C3 CA6404         809         JZ        WHAT
 04C6 0E04           810         MVI       C,4       ;TEST NUMAR DE LINIE CORECT
 04C8 211961         811         LXI       H,IBUF-1          ;SEMNALIZEAZA ORICE EROARE
 04CB 23             812 LICK:   INX       H
 04CC 7E             813         MOV       A,M
 04CD FE30           814         CPI       '0'
 04CF DA6404         815         JC        WHAT
 04D2 FE3A           816         CPI       '9'+1
 04D4 D26404         817         JNC       WHAT
 04D7 0D             818         DCR       C
 04D8 C2CB04         819         JNZ       LICK
```

```
FDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE  PAGE  16

 LOC  OBJ                  SOURCE STATEMENT

04DB 227460                SHLD   ADDS
04DE 113060                LXI    D,MAXL+3        ;COMPARA NUMARUL LINIEI CURENTE
04E1 CDAC05                CALL   COMO     ;CU NUMARUL ULTIMEI LINII DIN FISIER
04E4 D20405                JNC    INSR     ;SALT DACA LINIA TREBUIE INSERATA
04E7 23                    INX    H
04E8 CD9C05                CALL   LODM
04EB 213060                LXI    H,MAXL+3        ;NUMAR LINIE NOUA LA ADRESA MAXL
04EE CDA405                CALL   STOM
04F1 111961                LXI    D,IBUF-1        ;PREIA LINIA NOU INTRODUSA
04F4 2A2B60                LHLD   EOFP            ;LA SFIRSITUL FISIERULUI
04F7 0E01                  MVI    C,1             ;SI ACTUALIZEAZA SP
04F9 CD8A05                CALL   LMOV
04FC 3601           SEOF:  MVI    M,1
04FE 222B60                SHLD   EOFP
0501 C35900                JMP    EOR
0504 CD5C05         INSR:  CALL   FINI     ;CAUTA LOCUL LINIEI IN FISIER
0507 0E02                  MVI    C,2
0509 CA0D05                JZ     EQUL
050C 0D                    DCR    C        ;NR LINIE NOUA DIFERIT DE NR LINIE VECHE
050D 46             EQUL:  MOV    B,M      ;NR CARACTERE DIN LINIA VECHE IN B
050E 2B                    DCX    H
050F 3602                  MVI    M,2      ;INDICATOR DE LINIE
0511 227260                SHLD   INSP
0514 3A1961                LDA    IBUF-1   ;NR CARACTERE DIN LINIA NOUA IN A
0517 0D                    DCR    C
0518 CA2205                JZ     ELT      ;NUMERELE CELOR DOUA LINII SINT DIFERITE
051B 90                    SUB    B
051C CA4505                JZ     ZERO     ;LINIILE AU ACELASI NUMAR
051F DA3505                JC     EOT             ;SI ACELASI NUMAR DE CARACTERE
0522 2A2B60         ELT:   LHLD   EOFP     ;NR CARACTERE DIN LINIA NOUA > NR CAR DIN LINIA VECHE
0525 54                    MOV    D,H      ;SAU NUMERELE CELOR DOUA LINII NU SINT EGALE
0526 5D                    MOV    E,L
0527 CD8505                CALL   ADR
052A 222B60                SHLD   EOFP
052D 0E02                  MVI    C,2
052F CD9305                CALL   RMOV     ;DEPLASEAZA ULTIMA PARTE DIN FISIER
0532 C34505                JMP    ZERO
0535 2F             EOT:   CMA             ;NUMERELE CELOR DOUA LINII SINT EGALE
0536 3C                    INR    A        ;NUMARUL DE CARACTERE DIN LINIA NOUA < NR CARACTERE
0537 54                    MOV    D,H      ;DIN LINIA VECHE
0538 5D                    MOV    E,L      ;SE STERG CARACTERELE IN PLUS
0539 CD8505                CALL   ADR
053C EB                    XCHG
053D CD8A05                CALL   LMOV
0540 3601                  MVI    M,1
0542 222B60                SHLD   EOFP
0545 2A7260         ZERO:  LHLD   INSP     ;PUNE LINIA NOUA IN FISIER SI MARCHEAZA
0548 360D                  MVI    M,ASCR   ;SFIRSITUL DE FISIER
054A 23                    INX    H
054B 111961                LXI    D,IBUF-1
054E 0E01                  MVI    C,1
0550 CD8A05                CALL   LMOV
0553 C35900                JMP    EOR
                    ;
                    ;-------------
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   17

 LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                       ;SUBRUTINA FIND
                       ;---------------
                       ;CAUTA LINIE IN FIS CURENT
                       ;
0556 218160            FIND:   LXI     H,ABUF+3
0559 227460                    SHLD    ADDS
055C 2A2960            FIN1:   LHLD    BOFP      ;SALT IN MONITOR DACA BOFB=0
055F 7C                        MOV     A,H       ;ADICA FISIER CURENT INEXISTENT
0560 B5                        ORA     L
0561 CA5900                    JZ      EOR
0564 CD7E05            FI1:    CALL    EO1       ;TEST SFIRSIT FISIER
0567 EB                        XCHG
0568 2A7460                    LHLD    ADDS      ;(H,L)=ADRESA ULTIMULUI OCTET
056B EB                        XCHG              ;DIN NUMARUL LINIEI CURENTE
056C 3E04                      MVI     A,4
056E CD8505                    CALL    ADR
0571 CDAC05                    CALL    COMO      ;COMPARA NUMARUL LINIEI NOU INTRODUSE
0574 D8                        RC                ;CU NUMARUL LINIEI CURENTE DIN FISIER
0575 C8                        RZ
0576 7E                FI2:    MOV     A,M       ;SE TRECE LA O NOUA LINIE IN FISIER
0577 CD8505                    CALL    ADR
057A C36405                    JMP     FI1
                       ;CAUTA EOF
057D 23                EOF:    INX     H         ;TESTEAZA SFIRSIT DE FISIER
057E 3E01              EO1:    MVI     A,1       ;SI SALT LA EOR DACA S-A GASIT
0580 BE                        CMP     M
0581 C0                        RNZ
0582 C35900                    JMP     EOR
                       ;ADD O VALOARE LA H SI L
0585 85                ADR:    ADD     L         ;ADUNA A LA H,L
0586 6F                        MOV     L,A
0587 D0                        RNC
0588 24                        INR     H
0589 C9                        RET
                       ;
                       ;---------------
                       ;SUBRUTINA LMOV
                       ;---------------
                       ;INTRARI: D,E=ADRESA ZONEI CARE SE TRANSFERA
                       ;         H,L=ADRESA ZONEI UNDE SE TRANSFERA
                       ;         C=CARACTER PINA LA CARE SE TRANSFERA
                       ;IESIRI: D,E SI H,L IAU VALOAREA ADRESEI DE DUPA
                       ;        ULTIMUL OCTET TRANSFERAT
                       ;MUTA UN SIR DE CAR
                       ;
058A 1A                LMOV:   LDAX    D         ;TRANSFERA O ZONA DE MEMORIE IN ALTA ZONA
058B 13                        INX     D
058C B9                        CMP     C         ;IN C ESTE CARACTERUL DE STOP
058D C8                        RZ
058E 77                        MOV     M,A
058F 23                        INX     H
0590 C38A05                    JMP     LMOV
0593 1A                RMOV:   LDAX    D         ;ACELASI LUCRU CA LMOV
0594 1B                        DCX     D         ;NUMAI CA TRANSFERUL SE FACE PRIN DECREMENTARE CONT
0595 B9                        CMP     C
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   18

LOC  OBJ        LINE      SOURCE STATEMENT

0596 C8                          RZ
0597 77                          MOV     M,A
0598 2B                          DCX     H
0599 C39305                      JMP     RMOV
                     ;INCARCA 4 CAR DIN MEM IN REGISTRE
059C 46              LODM:       MOV     B,M
059D 23                          INX     H
059E 4E                          MOV     C,M
059F 23                          INX     H
05A0 56                          MOV     D,M
05A1 23                          INX     H
05A2 5E                          MOV     E,M
05A3 C9                          RET
                     ;PUNE 4 CAR DIN REGISTRE IN MEM
05A4 73              STOM:       MOV     M,E
05A5 2B                          DCX     H
05A6 72                          MOV     M,D
05A7 2B                          DCX     H
05A8 71                          MOV     M,C
05A9 2B                          DCX     H
05AA 70                          MOV     M,B
05AB C9                          RET
                     ;
                     ;--------------
                     ;SUBRUTINA COMO
                     ;--------------
                     ;COMPARA 2 SIRURI DE 4 CAR
                     ;INTRARI: D,E SI H,L CONTIN ADRESELE UNDE SE AFLA CELE DOUA SIRURI
                     ;IESIRI: Z=1 SIRURI EGALE
                     ;            CY=0 SIRUL INDICAT DE D,E ARE O VALOARE MAI MARE
                     ;                 SAU EGALA CU SIRUL INDICAT DE H,L
                     ;MODIFICA: B,C
                     ;
05AC 0601            COMO:       MVI     B,1
05AE 0E04                        MVI     C,4
05B0 B7                          ORA     A
05B1 1A              CO1:        LDAX    D
05B2 9E                          SBB     M
05B3 CAB705                      JZ      CO2
05B6 04                          INR     B
05B7 1B              CO2:        DCX     D
05B8 2B                          DCX     H
05B9 0D                          DCR     C
05BA C2B105                      JNZ     CO1
05BD 05                          DCR     B
05BE C9                          RET
05BF 0E04            COM1:       MVI     C,4        ;ACELASI LUCRU CU COMO DAR CY=0 INSEAMNA
05C1 1A                          LDAX    D          ;CA SIRUL INDICAT DE D,E ARE O VALOARE MAI MARE
05C2 D601                        SUI     1          ;STRICT DECIT SIRUL INDICAT DE H,L
05C4 C3B205                      JMP     CO1+1
                     ;NORMALIZEAZA
05C7 CD9C05          NORM:       CALL    LODM
05CA AF                          XRA     A
05CB B8                          CMP     B
05CC C8                          RZ
```

```
ISIS-II 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    19

 LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

05CD BB               NOR1:   CMP     E
05CE C4A405                   CNZ     STOM
05D1 C0                       RNZ
05D2 5A                       MOV     E,D
05D3 51                       MOV     D,C
05D4 48                       MOV     C,B
05D5 0630                     MVI     B,'0'
05D7 C3CD05                   JMP     NOR1
                      ;
                      ;------------
                      ;COMANDA LIST
                      ;------------
                      ;AFISEAZA LINII
                      ;
05DA CDF000           LIST:   CALL    CRLF     ;LINIE NOUA , CAP DE RIND
05DD CD5605                   CALL    FIND     ;CAUTA LINIA INDICATA
05E0 23               LISTO:  INX     H
05E1 CD5402                   CALL    SCRN     ;AFISEAZA LINIA
05E4 CDF000                   CALL    CRLF     ;LINIE NOUA
05E7 CD7D05                   CALL    EOF      ;TEST SFIRSIT FISIER
05EA C2E005                   JNZ     LISTO    ;RELUARE
05ED C9                       RET

                      ;--------------
                      ;COMANDA DELETE
                      ;--------------
                      ;STERGE LINII DIN FISIER
                      ;
05EE CDFE02           DELL:   CALL    VCHK     ;VERIFICA EXISTENTA PARAMETRILOR
05F1 CD5605                   CALL    FIND     ;GASESTE LINIA DE STERS
05F4 227260                   SHLD    DELP
05F7 218560                   LXI     H,ABUF+7          ;TEST PARAMETRU 2
05FA 7E                       MOV     A,M
05FB B7                       ORA     A
05FC C20206                   JNZ     DEL1
05FF 218160                   LXI     H,ABUF+3
0602 227460           DEL1:   SHLD    ADDS
0605 EB                       XCHG
0606 218060                   LXI     H,MAXL+3          ;COMPARA PRIMUL PARAMETRU
0609 CDAC05                   CALL    COMO     ;CU NUMARUL ULTIMEI LINII DIN FISIER
060C 2A7260                   LHLD    DELP
060F DA5006                   JC      NOVR     ;SALT DACA ZONA DE STERS ESTE IN INTERIORUL FISIERULUI
0612 222B60                   SHLD    EOFP     ;MARCHEAZA SFIRSIT DE FISIER
0615 3601                     MVI     M,1
0617 EB                       XCHG
0618 2A2960                   LHLD    BOFP
061B EB                       XCHG
061C 060D                     MVI     B,13
061E 2B                       DCX     H
061F 7D               DEL2:   MOV     A,L
0620 93                       SUB     E
0621 7C                       MOV     A,H
0622 9A                       SBB     D
0623 3E0D                     MVI     A,ASCR
0625 DA4706                   JC      DEL4
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   20

LOC  OBJ            SOURCE STATEMENT

0628 05                    DCR   B
0629 2B                    DCX   H
062A BE                    CMP   M
062B C21F06                JNZ   DEL2
062E 2B                    DCX   H
062F 7D                    MOV   A,L
0630 93                    SUB   E
0631 7C                    MOV   A,H
0632 9A                    SBB   D
0633 DA4806                JC    DEL5
0636 BE                    CMP   M       ;SFIRSIT PROVIZORIU DE LINIE
0637 23                    INX   H
0638 23                    INX   H
0639 CA3D06                JZ    DEL3
063C 23                    INX   H
063D CD9C05         DEL3:  CALL  LODM    ;INCARCA NOUA VALOARE PENTRU MAXL
0640 213060                LXI   H,MAXL+3
0643 CDA405                CALL  STOM
0646 C9                    RET
0647 B8             DEL4:  CMP   B
0648 EB             DEL5:  XCHG
0649 C23C06                JNZ   DEL3-1
064C 322D60                STA   MAXL    ;PUNE UN NUMAR MIC IN MAXL
064F C9                    RET
0650 CD6405         NOVR:  CALL  FI1     ;GASESTE SFIRSITUL ZONEI DE STERS
0653 CC7605                CZ    FI2
0656 EB             NOV1:  XCHG
0657 2A7260                LHLD  DELP
065A 0E01                  MVI   C,1     ;TERMINATOR
065C CD8A05                CALL  LMOV    ;COMPACTEAZA FISIERUL
065F 222B60                SHLD  EOFP    ;ACTUALIZEAZA EOFP
0662 3601                  MVI   M,1     ;EOF
0664 C9                    RET
                    ;
                    ;----------
                    ;ASAMBLORUL
                    ;----------
                    ;
0665 CDFE02         ASSM:  CALL  VCHK    ;SALT LA EOR DACA CDA NU ARE PARAMETRII
0668 3A8260                LDA   ABUF+4  ;SALT LA ASM4 DACA EXISTA SI PARAMETRUL 2
066B B7                    ORA   A
066C C27506                JNZ   ASM4
066F 2A8A60                LHLD  BBUF    ;PARAMETRUL 2 PRIMESTE VALOAREA PARAMETRUL 1
0672 228C60                SHLD  BBUF+2
0675 3A1E61         ASM4:  LDA   IBUF+4  ;LOCATIA AERR=0 PENTRU OOMANDA ASSME
0678 D645                  SUI   'E'     ;SI DIFERIT DE 0 PENTRU COMANDA ASSM
067A 329E60                STA   AERR
067D AF                    XRA   A       ;INITIALIZARE CU ZERO CONTOR DE ETICHETE
067E 329960                STA   NOLA
0681 329460         ASM3:  STA   PASI    ;LOCATIA PASI=0 LA PAS 1 SI DIFERIT DE 0 LA PAS 2
0684 CDF000                CALL  CRLF    ;CAP DE RIND, LINIE NOUA
0687 2A8A60                LHLD  BBUF    ;LOCATIA ASPG CONTINE PC-UL ASAMBLARII
068A 229260                SHLD  ASPC    ;SI ESTE INITIALIZAT CU VALOAREA PARAMETRULUI 1
068D 2A2960                LHLD  BOFP    ;LOCATIA APNT PUNCTEAZA LINIA CURENTA DE ASAMBLAT
0690 227260                SHLD  APNT    ;DIN FISIER SI ESTE INITIALIZATA CU ADRESA DE INCEPUT
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   21

LOC  OBJ           LINE        SOURCE STATEMENT

0693 2A7260        ASM1:  LHLD   APNT      ;DE FISIER AFLATA LA BOFP
0696 310461               LXI    SP,AREA+100     ;INITIALIZARE SP
0699 7E                   MOV    A,M
069A FE01                 CPI    1
069C CA2E09               JZ     EASS      ;SALT LA EASS LA SFIRSIT DE FISIER
069F EB                   XCHG             ;IN D,E ADRESA DE LINIE CURENTA
06A0 13                   INX    D
06A1 210561               LXI    H,OBUF    ;OBUF ESTE INITIALIZAT CU BLANCURI
06A4 3E15                 MVI    A,IBUF-5 AND 0FFH
06A6 CDD800               CALL   CLER
06A9 0E0D                 MVI    C,ASCR    ;RUTINA LMOV DEPUNE IN IBUF SI IN CEI 5 OCTETI
06AB CD8A05               CALL   LMOV      ;DINAINTEA LUI LINIA CURENTA DE PRELUCRAT + CR
06AE 71                   MOV    M,C
06AF EB                   XCHG             ;IN H,L ADRESA DE LINIE CURENTA SALVATA LA APNT
06B0 227260               SHLD   APNT
06B3 3A9460               LDA    PASI      ;SALT LA ASM2 LA PAS 2
06B6 B7                   ORA    A
06B7 C2C006               JNZ    ASM2
06BA CD0907               CALL   PAS1      ;PAS 1 DE ASAMBLARE
06BD C39306               JMP    ASM1
06C0 CDC007        ASM2:  CALL   PAS2      ;PAS 2 DE ASAMBLARE
06C3 210561               LXI    H,OBUF    ;AFISEAZA LINIA CURENTA ASAMBLATA
06C6 CDCC06               CALL   AOUT
06C9 C39306               JMP    ASM1
                   ;SCRIE LISTING DE ASAMBLARE
06CC 3A8E60        AOUT:  LDA    AERR
06CF B7                   ORA    A
06D0 C2D906               JNZ    AOU1      ;SALT LA AOU1 PENTRU COMANDA ASSM
06D3 3A0561        AOU2:  LDA    OBUF      ;RETURN DACA NU EXISTA EROARE DE ASAMBLARE
06D6 FE20                 CPI    ' '
06D8 C8                   RZ
06D9 210561        AOU1:  LXI    H,OBUF    ;SCRIE OBUF PE O LINIE
06DC AF                   XRA    A
06DD 46            EAF:   MOV    B,M
06DE CDE700               CALL   OUTB
06E1 23                   INX    H
06E2 3C                   INR    A
06E3 FE10                 CPI    16
06E5 C2DD06               JNZ    EAF
06E8 CDF000               CALL   CRLF      ;CAP DE RIND, LINIE NOUA
06EB 0E09                 MVI    C,TAB     ;SCRIE TAB
06ED CD7A10               CALL   AFIS
06F0 CD5402               CALL   SCRN      ;SCRIE IN CONTINUARE PINA LA CR
06F3 CDF000               CALL   CRLF      ;CAP DE RIND, LINIE NOUA
06F6 C9                   RET
06F7 3EC4          CTRLS: MVI    A,0C4H
06F9 322200        COM9:  STA    PORTC
06FC 3A2000               LDA    PORTA
06FF 2F                   CMA
0700 D602                 SUI    2
0702 C9                   RET
0703 3EC2          CTRLQ: MVI    A,0C2H
0705 CDF906               CALL   COM9
0708 C9                   RET
                   ;PAS 1 DE ASAMBLARE
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   22

 LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

0709 CD4001       1150 PAS1:   CALL    ZBUF     ;INITIALZEAZA ABUF CU ZEROURI
070C 329460       1151         STA     PAS1     ;PAS1=0
070F 211A61       1152         LXI     H,IBUF   ;LOCATIA PNTR CONTINE POINTERUL DE CITIRE DIN IBUF
0712 229660       1153         SHLD    PNTR
0715 7E           1154         MOV     A,M      ;DACA PRIMUL CARACTER DIN LINIE = BLANC,
0716 FE20         1155         CPI     ' '      ;ATUNCI SE TRECE DIRECT LA PRELUCRARE COD.
0718 CA4B07       1156         JZ      OPC
071B FE2A         1157         CPI     '*'      ;DACA PRIMUL CARACTER DIN LINIE = *,
071D C8           1158         RZ               ;ATUNCI LINIA ESTE DE COMENTARIU SI NU SE ASAMBLEAZA
071E CD4D0B       1159         CALL    SLAB     ;AICI INCEPE PRELUCRAREA ETICHETELOR, PRIN RUTINA SLAB
0721 DA0C0B       1160         JC      OP5      ;CY=1 PENTRU EROARE IN ETICHETA
0724 CAF40C       1161         JZ      ERRD     ;Z=1 PENTRU ETICHETA MULTIPLU DEFINITA
0727 CD6207       1162         CALL    LCHK     ;VERIFICA CARACTER DUPA ETICHETA SI LA Z=0 EROARE
072A C20C0B       1163         JNZ     OP5
072D 0E05         1164         MVI     C,LLAB   ;LLAB=5 LUNGIME ETICHETA
072F 217E60       1165         LXI     H,ABUF
0732 7E           1166 MLAB:   MOV     A,M      ;SE DEPUNE ETICHETA IN TABELA DE SIMBOLI :
0733 12           1167         STAX    D        ;5 OCTETI CE SPECIFICA NUMELE, URMATI DE 2 OCTETI
0734 13           1168         INX     D        ;CE INDICA VALOAREA SIMBOLULUI
0735 23           1169         INX     H
0736 0D           1170         DCR     C
0737 C23207       1171         JNZ     MLAB
073A EB           1172         XCHG             ;ADRESA ULTIMEI VALORI DE ETICHETA SE SALVEAZA
073B 229060       1173         SHLD    TABA     ;LA TABA
073E 3A9360       1174         LDA     ASPC+1   ;SE DEPUNE VALOAREA ETICHETEI IN TABELA
0741 77           1175         MOV     M,A
0742 23           1176         INX     H
0743 3A9260       1177         LDA     ASPC
0746 77           1178         MOV     M,A
0747 219860       1179         LXI     H,NOLA   ;SE INCREMENTEAZA CONTORUL DE ETICHETE
074A 34           1180         INR     M        ;INCEPE PRELUCRARE COD INSTRUCTIUNE
074B CD4001       1181 OPC:    CALL    ZBUF     ;SBLK POZITIONEAZA PNTR PE PRIMUL CARACTER DIFERIT DE
074E CD3A09       1182         CALL    SBLK     ;BLANC DIN IBUF
0751 DA330B       1183         JC      OERR     ;CY=1 DACA CARACTER ESTE CR
0754 CDA20B       1184         CALL    ALPS     ;ALPS DEPUNE COD IN ABUF SI LASA IN A CAR DUPA COD
0757 FE20         1185         CPI     ' '
0759 DA920A       1186         JC      OPCD     ;SALT DACA CARACTERUL DUPA COD ESTE CR
075C C2330B       1187         JNZ     OERR     ;SALT LA EROARE , ADICA CARACTER DIFERIT DE BLANC
075F C3920A       1188         JMP     OPCD     ;SALT LA OPCOD , UNDE SE PRELUCREAZA CODUL
                  1189 ;CAUTA BLANC SAU : DUPA ETICHETA
0762 2A9660       1190 LCHK:   LHLD    PNTR     ;SE CITESTE CARACTER DUPA ETICHETA
0765 7E           1191         MOV     A,M
0766 FE20         1192         CPI     ' '
0768 C8           1193         RZ               ;RETURN CU Z=1 LA BLANC
0769 FE3A         1194         CPI     ':'
076B C0           1195         RNZ              ;RETURN CU Z=0 DACA NU ESTE BLANC SAU ':'
076C 23           1196         INX     H
076D 229660       1197         SHLD    PNTR     ;REFACERE POINTER
0770 C9           1198         RET
                  1199 ;PRELUCREAZA PSEUDO INSTR LA PAS 1
0771 CD3A09       1200 PSU1:   CALL    SBLK     ;SALT PESTE BLANCURI
0774 1A           1201         LDAX    D        ;IN A NR CE CORESPUNDE PSEUDO-INSTR IDENTIFICATE
0775 B7           1202         ORA     A
0776 CA8B07       1203         JZ      ORG1     ;DECIDE PSUDO-INSTR SI SALT LA SECVENTA CORESPUNZATOARE
0779 FA8D07       1204         JM      DAT1
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   23

LOC  OBJ                SOURCE STATEMENT

077C E2A207                   JPO    EQU1
077F FE05                     CPI    5
0781 DAB507                   JC     RES1
0784 C22E09                   JNZ    EASS       ;SALT LA EASS LA END
0787 0E02          ACO1:      MVI    C,2        ;DW - INCREMENTEAZA ASPC CU 2
0789 AF                       XRA    A
078A C3220B                   JMP    OCN1
078D CDC40B        ORG1:      CALL   ASCN       ;ORG
0790 3A0561                   LDA    OBUF       ;REINIT ASPC SI DEPUNE EVENTUALA ETICHETA IN TAB SIMB
0793 FE20                     CPI    ' '        ;ASCN PRODUCE IN H,L VALOAREA ORIGINII
0795 C0                       RNZ
0796 229260                   SHLD   ASPC
0799 3A1A61                   LDA    IBUF
079C FE20                     CPI    ' '
079E C8                       RZ
079F C3AD07                   JMP    EQUS
07A2 CDC40B        EQU1:      CALL   ASCN       ;EQU
07A5 3A1A61                   LDA    IBUF       ;DEPUNE VALOAREA ETICHETEI CALCULATA DE ASCN
07A8 FE20                     CPI    ' '        ;IN TABELA DE SIMBOLI
07AA CACC0C                   JZ     ERRM
07AD EB            EQUS:      XCHG
07AE 2A9060                   LHLD   TABA       ;TABA INDICA PRIMUL OCTET DIN VALOAREA
07B1 72                       MOV    M,D        ;ULTIMULUI SIMBOL IIN TABELA
07B2 23                       INX    H
07B3 73                       MOV    M,E
07B4 C9                       RET
07B5 CDC40B        RES1:      CALL   ASCN       ;DS
07B8 44                       MOV    B,H        ;INCREMENTEAZA ASPC CU VALOAREA DATA DE ASCN IN H,L
07B9 4D                       MOV    C,L
07BA C31A08                   JMP    RES21
07BD C32108        DAT1:      JMP    DAT2A      ;DB
                   ;PAS 2 AL ASAMBLARII
07C0 210761        PAS2:      LXI    H,OBUF+2         ;DEPUNE IN OBUF VAL DIN ASPC IN FORMAT HEXA
07C3 3A9360                   LDA    ASPC+1     ;PRIMELE 2 CAR DIN OBUF SINT LASATE PT COD EROARE
07C6 CD6F02                   CALL   BINH+3     ;EXECUTA CONVERSIA BINAR - HEXA
07C9 23                       INX    H
07CA 3A9260                   LDA    ASPC
07CD CD6F02                   CALL   BINH+3
07D0 23                       INX    H
07D1 229E60                   SHLD   OIND       ;CONTINE POINTERUL DE SCRIERE IN OBUF
07D4 CD4001                   CALL   ZBUF       ;ABUF(12) IA VALOAREA O
07D7 211A61                   LXI    H,IBUF
07DA 229660        PABL:      SHLD   PNTR       ;POZITIONEAZA POINTER CE CITIRE PNTR DIN IBUF
07DD 7E                       MOV    A,M
07DE FE20                     CPI    ' '        ;CARACTER = BLANC , SALT LA PRELUCRARE COD
07E0 CA4B07                   JZ     OPC
07E3 FE2A                     CPI    '*'        ;CARACTER = * , RETURN CACI ESTE COMENTARIU
07E5 C8                       RZ
07E6 CD4D0B                   CALL   SLAB       ;PRELUCRARE ETICHETE
07E9 DA6F0C                   JC     BRRL       ;CY=1 EROARE IN ETICHETE
07EC CD6[illegible]07                   CALL   LCHK       ;CARACTER DUPA ETICHETA
07EF C2EF0C                   JNZ    BRRL       ;Z=0 EROARE LA DIFERIT DE BLANC SAU ':'
07F2 C34B07                   JMP    OPC        ;SALT LA PRELUCRARE COD
                   ;;PRELUCREAZA PSEUDOINSTR PT PAS 2
07F5 1A            PSU2:      LDAX   D          ;IN A COD PSEUDO-INSTR IDENTIFICATA
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   24

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  07F6 B7           1260          ORA     A         ;IDENTIFICA PSEUDO-INSTR SI SALT LA SECVENTA CORESP
  07F7 CA3908       1261          JZ      ORG2
  07FA FA1E08       1262          JM      DAT2
  07FD E22708       1263          JPO     EQU2
  0800 FE05         1264          CPI     5
  0802 DA0E08       1265          JC      RES2
  0805 C22E09       1266          JNZ     EASS      ;END, ADICA SALT LA EASS
  0808 CD0E09       1267 ACO2:    CALL    TYS6      ;DW - TYS6 PREIA VALOAREA
  080B C38707       1268          JMP     ACO1
  080E CDC10B       1269 RES2:    CALL    ASBL      ;DS
  0811 44           1270          MOV     B,H       ;ASBL PREIA OPERANDUL
  0812 4D           1271          MOV     C,L       ;SE INCREMENTEAZA CONTORUL MEMORIEI
  0813 2A8C60       1272          LHLD    BBUF+2
  0816 09           1273          DAD     B
  0817 228C60       1274          SHLD    BBUF+2
  081A AF           1275 RES21:   XRA     A
  081B C32508       1276          JMP     OCN2
  081E CDCD08       1277 DAT2:    CALL    TYS5      ;DB
  0821 AF           1278 DAT2A:   XRA     A         ;TYS5 PREIA OPERANDUL
  0822 0E01         1279          MVI     C,1
  0824 C32208       1280          JMP     OCN1
  0827 CDC10B       1281 EQU2:    CALL    ASBL      ;EQU
  082A EB           1282 BINAD:   XCHG              ;RUTINA DEPUNE LA OBUF+2 IN HEXA VALOAREA
  082B 210761       1283          LXI     H,OBUF+2         ;PRELUATA DIN H,L IN BINAR
  082E 7A           1284          MOV     A,D       ;LA REVENIRE IN D,E SE AFLA VALOAREA DIN H,L
  082F CD6F02       1285          CALL    BINH+3
  0832 23           1286          INX     H
  0833 7B           1287          MOV     A,E
  0834 CD6F02       1288          CALL    BINH+3
  0837 23           1289          INX     H
  0838 C9           1290          RET
  0839 CDC10B       1291 ORG2:    CALL    ASBL      ;ORG - ASBL PREIA PARAMETRUL
  083C 3A0561       1292          LDA     OBUF
  083F FE20         1293          CPI     ' '
  0841 C0           1294          RNZ               ;RETURN LA EROARE
  0842 CD2A08       1295          CALL    BINAD     ;DEPUNE NOUL PC IN OBUF
  0845 2A9260       1296          LHLD    ASPC      ;MODIFICA ASPC
  0848 EB           1297          XCHG
  0849 229260       1298          SHLD    ASPC
  084C 7D           1299          MOV     A,L       ;OBTINE DIFERENTA ORIGINILOR
  084D 93           1300          SUB     E
  084E 5F           1301          MOV     E,A
  084F 7C           1302          MOV     A,H
  0850 9A           1303          SBB     D
  0851 57           1304          MOV     D,A
  0852 2A8C60       1305          LHLD    BBUF+2    ;ADUNA DIFERENTA LA POINTERUL MEMORIEI
  0855 19           1306          DAD     D
  0856 228C60       1307          SHLD    BBUF+2
  0859 C9           1308          RET
  085A CD1B09       1309 TYP1:    CALL    ASTU      ;PRELUCREAZA TIPUL 1 DE INSTR: DE 1 OCT FARA OP
  085D C9           1310          RET               ;ASTO DEPUNE VALOAREA IN MEMORIE
  085E CDC10B       1311 TYP2:    CALL    ASBL      ;PRELUCREAZA TIP 2 : STAX, LDAX
  0861 C4AE0C       1312          CNZ     ERRR      ;PREIA VALOARE REGISTRU
  0864 7D           1313          MOV     A,L
  0865 B7           1314          ORA     A
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   25

LOC  OBJ             SOURCE STATEMENT

0866 CA8208                JZ      TY31
0869 FE02                  CPI     2
086B C4AE0C                CNZ     ERRR
086E C38208                JMP     TY31
0871 CDC10B         TYP3:  CALL    ASBL    ;PRELUCREAZA TIP 3: PUSH, POP, INX, DCX, DAD
0874 C4AE0C                CNZ     ERRR    ;PREIA VALOARE REGISTRU
0877 7D                    MOV     A,L     ;FORMEAZA CODUL INSTRUCTIUNII IN A
0878 0F                    RRC             ;LA REGISTRU INCORECT SPECIFICAT SALT LA ERRR
0879 DCAE0C                CC      ERRR
087C 17                    RAL
087D FE08                  CPI     8
087F D4AE0C                CNC     ERRR
0882 07             TY31:  RLC
0883 17                    RAL
0884 17                    RAL
0885 47             TY32:  MOV     B,A
0886 1A                    LDAX    D
0887 80                    ADD     B
0888 FE76                  CPI     118
088A CCAE0C                CZ      ERRR
088D C35A08                JMP     TYP1
0890 CDC10B         TYP4:  CALL    ASBL    ;PRELUCREAZA TIP 4: INSTR CU ACC, INR, DCR, MOV, RST
0893 C4AE0C                CNZ     ERRR
0896 7D                    MOV     A,L     ;SALT LA REGISTRU ILEGAL
0897 FE08                  CPI     8
0899 D4AE0C                CNC     ERRR
089C 1A                    LDAX    D       ;IN A COD INSTRUCTIUNE DE BAZA
089D FE40                  CPI     64
089F CAAE08                JZ      TY41    ;SALT PENTRU MOVE
08A2 FEC7                  CPI     199
08A4 7D                    MOV     A,L
08A5 CA8208                JZ      TY31    ;SALT PENTRU RST
08A8 FA8508                JM      TY32    ;SALT PENTRU INSTR CU ACCUMULATORUL
08AB C38208                JMP     TY31    ;SALT PENTRU INR, DCR
08AE 29             TY41:  DAD     H       ;PRELUCREAZA INSTRUCTIUNEA MOV
08AF 29                    DAD     H
08B0 29                    DAD     H
08B1 85                    ADD     L
08B2 12                    STAX    D
08B3 CDEC08                CALL    MPNT
08B6 CDC40B                CALL    ASCN
08B9 C4AE0C                CNZ     ERRR
08BC 7D                    MOV     A,L
08BD FE08                  CPI     8
08BF D4AE0C                CNC     ERRR
08C2 C38508                JMP     TY32
08C5 FE06           TYP5:  CPI     6       ;PRELUCREAZA TIP 5: INSTRUCTIUNI IMEDIATE
08C7 CCDA08                CZ      TY56    ;SALT PENTRU MVI
08CA CD1B09                CALL    ASTO    ;DEPUNE COD OBIECT
08CD CDC10B         TY55:  CALL    ASBL    ;PREIA ARGUMENTUL IMEDIAT
08D0 3C                    INR     A
08D1 FE02                  CPI     2
08D3 D4C70C                CNC     ERRV    ;SALT LA ARGUMENT INCORECT
08D6 7D                    MOV     A,L
08D7 C35A08                JMP     TYP1
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   26

LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

08DA CDC10B      1370 TY56:   CALL    ASBL     ;PREIA PRIMUL ARGUMENT LA INSTR CU 2 ARGUMENTE
08DD C4AE0C      1371         CNZ     ERRR
08E0 7D          1372         MOV     A,L      ;SALT LA REGISTRU ILEGAL
08E1 FE08        1373         CPI     8
08E3 D4AE0C      1374         CNC     ERRR
08E6 29          1375         DAD     H
08E7 29          1376         DAD     H
08E8 29          1377         DAD     H
08E9 1A          1378         LDAX    D
08EA 85          1379         ADD     L
08EB 5F          1380         MOV     E,A
08EC 2A9660      1381 MPNT:   LHLD    PNTR     ;DECIDE DACA SINTAXA ESTE CORECTA LA INSTR CU
08EF 7E          1382         MOV     A,M      ;DOUA ARGUMENTE
08F0 FE2C        1383         CPI     ','      ;PRIN VERIFICAREA VIRGULEI
08F2 23          1384         INX     H
08F3 229660      1385         SHLD    PNTR
08F6 C2B70C      1386         JNZ     ERRS
08F9 7B          1387         MOV     A,E
08FA C9          1388         RET
08FB FE01        1389 TYP6:   CPI     1        ;PRELUCREAZA TIP 6: INSTR PE 3 OCTETI, LXI CAZ SPECIAL
08FD C20B09      1390         JNZ     TY6      ;SALT DACA NU ESTE LXI
0900 CDDA08      1391         CALL    TY56     ;PREIA REGISTRU
0903 E608        1392         ANI     8
0905 C4AE0C      1393         CNZ     ERRR     ;SALT LA REGISTRU ILEGAL
0908 7B          1394         MOV     A,E
0909 E6F7        1395         ANI     0F7H
090B CD1B09      1396 TY6:    CALL    ASTO     ;DEPUNE COD OBIECT
090E CDC10B      1397 TYS6:   CALL    ASBL     ;PREIA OPERAND
0911 7D          1398         MOV     A,L
0912 54          1399         MOV     D,H
0913 CD1B09      1400         CALL    ASTO     ;DEPUNE OCTETUL 2
0916 7A          1401         MOV     A,D
0917 C35A08      1402         JMP     TYP1
091A C9          1403         RET
                 1404 ;PUNE CODUL OBIECT DE LA PAS 2
091B 2A8C60      1405 ASTO:   LHLD    BBUF+2   ;DEPUNE IN MEMORIE IMAGINEA OBIECT
091E 77          1406         MOV     M,A
091F 23          1407         INX     H
0920 228C60      1408         SHLD    BBUF+2
0923 2A9E60      1409         LHLD    OINB
0926 23          1410         INX     H
0927 CD6F02      1411         CALL    BINH+3
092A 229E60      1412         SHLD    OINB
092D C9          1413         RET
                 1414 ;TERMINAREA ASAMBLARII
092E 3A9460      1415 EASS:   LDA     PASI     ;SALT LA TERMINARE PAS1 SI PAS2
0931 B7          1416         ORA     A
0932 C2??00      1417         JNZ     EOR
0935 3E01        1418         MVI     A,1      ;SALT LA PAS2 LA TERMINARE PAS1
0937 C38106      1419         JMP     ASM0
                 1420 ;CAUTA CAR DIFERIT DE BLANC
093A 2A9660      1421 SBLK:   LHLD    PNTR     ;EXPLOREAZA IBUF SI POZITIONEAZA POINTERUL DE CITIRE
093D 7E          1422 SBL1:   MOV     A,M      ;PNTR PE PRIMUL CARACTER DIFERIT DE BLANC
093E FE20        1423         CPI     ' '
0940 C0          1424         RNZ
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    27

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

 0941 23            1425 SBL2:   INX      H
 0942 229660        1426         SHLD     FNIR
 0945 C33D09        1427         JMP      SBL1
                    1428 ;DETERMINA NATURA SALTULUI
 0948 217F60        1429 COND:   LXI      H,ABUF+1        ;DETERMINA CONDITIA LA SALTURI
 094B 227460        1430         SHLD     ADDS     ;CONDITIONATE : JMP, CALL, RET
 094E 0602          1431         MVI      B,2
 0950 CD7D0A        1432         CALL     COPC
 0953 C9            1433         RET
                    1434 ;TABELA CORESPONDENTE NUME COD
 0954 4F5247        1435 OTAB:   DB       'ORG',0,0        ;PSEUDO-INSTRUCTIUNI
 0957 00
 0958 00
 0959 455155        1436         DB       'EQU',0,1
 095C 00
 095D 01
 095E 4442          1437         DB       'DB',0,0,-1
 0960 00
 0961 00
 0962 FF
 0963 4453          1438         DB       'DS',0,0,3
 0965 00
 0966 00
 0967 03
 0968 4457          1439         DB       'DW',0,0,5
 096A 00
 096B 00
 096C 05
 096D 454E44        1440         DB       'END',0,6,0
 0970 00
 0971 06
 0972 00
 0973 484C54        1441         DB       'HLT',118        ;TIP 1: INSTRUCTIUNI DE 1 OCTET PE 3 CARACTERE
 0976 76
 0977 524C43        1442         DB       'RLC',7
 097A 07
 097B 525243        1443         DB       'RRC',15
 097E 0F
 097F 52414C        1444         DB       'RAL',23
 0982 17
 0983 524152        1445         DB       'RAR',31
 0986 1F
 0987 524554        1446         DB       'RET',201
 098A C9
 098B 434D41        1447         DB       'CMA',47
 098E 2F
 098F 535443        1448         DB       'STC',55
 0992 37
 0993 444141        1449         DB       'DAA',39
 0996 27
 0997 434D43        1450         DB       'CMC',63
 099A 3F
 099B 4549          1451         DB       'EI',0,251
 099D 00
 099E FB
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   28

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  099F 4449         1452         DB       'DI',0,243
  09A1 00
  09A2 F3
  09A3 4E4F50       1453         DB       'NOP',0,0           ;TIP 1; INSTRUCTIUNI DE 1 OCTET PE 4 CARACTERE
  09A6 00
  09A7 00
  09A8 58434847     1454         DB       'XCHG',235
  09AC EB
  09AD 5854484C     1455         DB       'XTHL',227
  09B1 E3
  09B2 5350484C     1456         DB       'SPHL',249
  09B6 F9
  09B7 5043484C     1457         DB       'PCHL',233,0
  09BB E9
  09BC 00
  09BD 53544158     1458         DB       'STAX',2            ;TIP 2
  09C1 02
  09C2 4C444158     1459         DB       'LDAX',10,0
  09C6 0A
  09C7 00
  09C8 50555348     1460         DB       'PUSH',197          ;TIP 3
  09CC C5
  09CD 504F50       1461         DB       'POP',0,193
  09D0 00
  09D1 C1
  09D2 494E58       1462         DB       'INX',0,3
  09D5 00
  09D6 03
  09D7 444358       1463         DB       'DCX',0,11
  09DA 00
  09DB 0B
  09DC 444144       1464         DB       'DAD',0,9,0
  09DF 00
  09E0 09
  09E1 00
  09E2 494E52       1465         DB       'INR',4             ;TIP 4
  09E5 04
  09E6 444352       1466         DB       'DCR',5
  09E9 05
  09EA 4D4F56       1467         DB       'MOV',64
  09ED 40
  09EE 414444       1468         DB       'ADD',128
  09F1 80
  09F2 414443       1469         DB       'ADC',136
  09F5 88
  09F6 535542       1470         DB       'SUB',144
  09F9 90
  09FA 534242       1471         DB       'SBB',152
  09FD 98
  09FE 414E41       1472         DB       'ANA',160
  0A01 A0
  0A02 585241       1473         DB       'XRA',168
  0A05 A8
  0A06 4F5241       1474         DB       'ORA',176
  0A09 B0
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   29

 LOC  OBJ          LINE         SOURCE STATEMENT

0A0A 434D50        1475          DB       'CMP',184
0A0D B8
0A0E 525354        1476          DB       'RST',199,0
0A11 C7
0A12 00
0A13 414449        1477          DB       'ADI',198        ;TIP 5
0A16 C6
0A17 414349        1478          DB       'ACI',206
0A1A CE
0A1B 535549        1479          DB       'SUI',214
0A1E D6
0A1F 534249        1480          DB       'SBI',222
0A22 DE
0A23 414E49        1481          DB       'ANI',230
0A26 E6
0A27 585249        1482          DB       'XRI',238
0A2A EE
0A2B 4F5249        1483          DB       'ORI',246
0A2E F6
0A2F 435049        1484          DB       'CPI',254
0A32 FE
0A33 494E          1485          DB       'IN',0,219
0A35 00
0A36 DB
0A37 4F5554        1486          DB       'OUT',211
0A3A D3
0A3B 4D5649        1487          DB       'MVI',6,0
0A3E 06
0A3F 00
0A40 4A4D50        1488          DB       'JMP',0,195      ;TIP 6
0A43 00
0A44 C3
0A45 43414C4C      1489          DB       'CALL',205
0A49 CD
0A4A 4C5849        1490          DB       'LXI',0,1
0A4D 00
0A4E 01
0A4F 4C4441        1491          DB       'LDA',0,58
0A52 00
0A53 3A
0A54 535441        1492          DB       'STA',0,50
0A57 00
0A58 32
0A59 53484C44      1493          DB       'SHLD',34
0A5D 22
0A5E 4C484C44      1494          DB       'LHLD',42,0
0A62 2A
0A63 00
0A64 4E5A          1495          DB       'NZ',0   ;TABELA DE CONDITII
0A66 00
0A67 5A            1496          DB       'Z',0,8
0A68 00
0A69 08
0A6A 4E43          1497          DB       'NC',16
0A6C 10
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE   30

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  0A6D 43           1498          DB       'C',0,24
  0A6E 00
  0A6F 18
  0A70 504F         1499          DB       'PO',32
  0A72 20
  0A73 5045         1500          DB       'PE',40
  0A75 28
  0A76 50           1501          DB       'P',0,48
  0A77 00
  0A78 30
  0A79 4D           1502          DB       'M',0,56,0
  0A7A 00
  0A7B 38
  0A7C 00
                    1503 ;
                    1504 ;--------------
                    1505 ;SUBRUTINA COPC
                    1506 ;--------------
                    1507 ;CAUTA IN OTAB
                    1508 ;INTRARI: D,E=ADRESA TABELEI
                    1509 ;          B=LUNGIMEA SIRULUI DE CARACTERE DE CAUTAT
                    1510 ;          (ADDS)=ADRESA SIRULUI DE CARACTERE
                    1511 ;IESIRI: Z=0, NU S-A GASIT
                    1512 ;         Z=1, SIR IDENTIFICAT SI IN A VALOAREA DUPA SIR IDENTIFICAT
                    1513 ;
  0A7D 2A7460       1514 COPC:    LHLD     ADDS
  0A80 1A           1515          LDAX     D
  0A81 B7           1516          ORA      A
  0A82 CA8F0A       1517          JZ       COP1
  0A85 48           1518          MOV      C,B
  0A86 CD2D01       1519          CALL     SEAR
  0A89 1A           1520          LDAX     D
  0A8A C8           1521          RZ
  0A8B 13           1522          INX      D
  0A8C C37D0A       1523          JMP      COPC
  0A8F 3C           1524 COP1:    INR      A
  0A90 13           1525          INX      D
  0A91 C9           1526          RET
                    1527 ;
                    1528 ;--------------
                    1529 ;SUBRUTINA OPCD
                    1530 ;--------------
                    1531 ;IDENTIFICA CODUL OPERATIEI PRINTRE CELE DIN OTAB
                    1532 ;LA PAS 1 INCREMENTEAZA PC ADICA (ASPC)
                    1533 ;LA PAS 2 LASA IN A VALOAREA DIN OTAB CORESP INSTRUCTIUNII IDENTIFICATE
                    1534 ;          SI LANSEAZA SECVENTA CORESP TIPULUI INSTR
                    1535 ;LOCAL B=NUMAR DE CARACTERE DIN INSTRUCTIUNE
                    1536 ;      C=NUMAR DE OCTETI AI INSTRUCTIUNII
                    1537 ;      H,L=ADRESA TIPULUI UNDE SE FACE SALTUL
                    1538 ;MODIFICA PC
                    1539 ;
  0A92 217E60       1540 OPCD:    LXI      H,ABUF   ;ADDS CONTINE ADRESA SIRULUI DE CARACTERE=INSTR
  0A95 227460       1541          SHLD     ADDS
  0A98 115409       1542          LXI      D,OTAB
  0A9B 0604         1543          MVI      B,4
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   31

LOC  OBJ                 SOURCE STATEMENT

0A9D CD7D0A                    CALL   COPC
0AA0 CA3B0B                    JZ     PSEU    ;SALT PENTRU PSEUDO-INSTR, 4 CAR, B=4
0AA3 05                        DCR    B
0AA4 CD7D0A                    CALL   COPC
0AA7 CAAE0A                    JZ     OP1     ;SALT LA TIP 1, LA OP1, 3 CARACTERE, B=3
0AAA 04                        INR    B
0AAB CD7D0A                    CALL   COPC
0AAE 215A08          OP1:      LXI    H,TYP1
0AB1 0E01            OP2:      MVI    C,1
0AB3 CA0E0B                    JZ     OCNT    ;SALT LA TIP 1, LA OCNT, B=4, C=1
0AB6 CD7D0A          OPC2:     CALL   COPC
0AB9 215E08                    LXI    H,TYP2
0ABC CAB10A                    JZ     OP2     ;SALT LA OP2 PENTRU STAX, LDAX
0ABF CD7D0A                    CALL   COPC
0AC2 217108                    LXI    H,TYP3
0AC5 CAB10A                    JZ     OP2     ;SALT LA OP2 PENTRU TIP 3
0AC8 05                        DCR    B
0AC9 CD7D0A                    CALL   COPC
0ACC 219008                    LXI    H,TYP4
0ACF CAB10A                    JZ     OP2     ;SALT LA OP2 PENTRU TIP 4, B=3
0AD2 CD7D0A          OPC3:     CALL   COPC
0AD5 21C508                    LXI    H,TYP5
0AD8 0E02                      MVI    C,2
0ADA CA0E0B                    JZ     OCNT    ;SALT LA OCNT PENTRU TIP 5, INSTR IMEDIATE, C=2
0ADD 04                        INR    B
0ADE CD7D0A                    CALL   COPC
0AE1 CA090B                    JZ     OP4     ;SALT LA OP4 PENTRU TIP 6, B=4
0AE4 CD4809                    CALL   COND    ;IDENTIFICAREA CONDITIEI DE SALT
0AE7 C2330B                    JNZ    OERR    ;SALT LA EROARE
0AEA C6C0                      ADI    192
0AEC 57                        MOV    D,A
0AED 0603                      MVI    B,3
0AEF 3A7E60                    LDA    ABUF
0AF2 4F                        MOV    C,A
0AF3 FE52                      CPI    'R'     ;SALT LA OP1 PENTRU RETURN CONDITIONAT
0AF5 7A                        MOV    A,D
0AF6 CAAE0A                    JZ     OP1
0AF9 79                        MOV    A,C     ;SALT LA OPAD PENTRU JMP CONDITIONAT
0AFA 14                        INR    D
0AFB 14                        INR    D
0AFC FE4A                      CPI    'J'
0AFE CA080B                    JZ     OPAD
0B01 FE43                      CPI    'C'     ;FORMEAZA CALL CONDITIONAT
0B03 C2330B                    JNZ    OERR
0B06 14                        INR    D
0B07 14                        INR    D
0B08 7A              OPAD:     MOV    A,D     ;IN A COD OPERATIE
0B09 21FB08          OP4:      LXI    H,TYP6  ;IN H,L ADRESA DE SALT
0B0C 0E03            OP5:      MVI    C,3     ;3 OCTETI
0B0E 329D60          OCNT:     STA    TEMP    ;DEPUNE TEMPORAR CODUL OPERATIEI
0B11 3E7E                      MVI    A,ABUF AND 0FFH
0B13 80                        ADD    B
0B14 5F                        MOV    E,A
0B15 3E60                      MVI    A,ABUF/256
0B17 CE00                      ACI    0
```

```
BFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    32

  LOC  OBJ           LINE        SOURCE STATEMENT

  OB19 57            1599            MOV     D,A
  OB1A 1A            1600            LDAX    D
  OB1B B7            1601            ORA     A          ;SALT LA OERR LA EROARE
  OB1C C2330B        1602            JNZ     OERR       ;ADICA DACA DUPA COD INSTR URMEAZA CAR DIFERIT DE O
  OB1F 3A9460        1603            LDA     PASI       ;IN A INDICATOR DE PAS
  OB22 0600          1604 OCN1:      MVI     B,0        ;B=0
  OB24 EB            1605            XCHG
  OB25 2A9260        1606 OCN2:      LHLD    ASPC       ;(ASPC)=(ASPC)+B,C
  OB28 09            1607            DAD     B          ;ADICA INCREMENTEAZA PC CU NR DE OCTETI AI INSTR
  OB29 229260        1608            SHLD    ASPC       ;RESPECTIVE, CONTINUT IN REGISTRUL C (B=0)
  OB2C B7            1609            ORA     A
  OB2D C8            1610            RZ                 ;RETURN LA PAS 1
  OB2E 3A9D60        1611            LDA     TEMP       ;LA PAS 2 SE LANSEAZA SECVENTA CORESPUNZATOARE
  OB31 EB            1612            XCHG               ;TIPULUI IDENTIFICAT, ADICA TYP1-TYP6
  OB32 E9            1613            PCHL               ;IN REGISTRUL A SE AFLA CODUL OPERATIEI DE BAZA
  OB33 21DA0C        1614 OERR:      LXI     H,ERRO     ;SALT LA ERRO IN CAZ  DE EROARE IN CODUL OPERATIEI
  OB36 0E03          1615            MVI     C,3        ;ALOCA  3 OCTETI, C=3
  OB38 C31F0B        1616            JMP     OCN1-3
  OB3B 218260        1617 PSEU:      LXI     H,ABUF+4          ;AICI SE AJUNGE LA PSEUDO-INSTRUCTIUNI
  OB3E 7E            1618            MOV     A,M
  OB3F B7            1619            ORA     A
  OB40 C2330B        1620            JNZ     OERR       ;SALT LA EORR DACA EROARE, CAR DUPA COD DIFERIT DE O
  OB43 3A9460        1621            LDA     PASI       ;SALT LA PSU1 PENTRU PAS 1 SI PSU2 PENTRU PAS 2
  OB46 B7            1622            ORA     A
  OB47 CA7107        1623            JZ      PSU1
  OB4A C3F507        1624            JMP     PSU2
                     1625 ;
                     1626 ;--------------
                     1627 ;SUBRUTINA SLAB
                     1628 ;--------------
                     1629 ;EXECUTA PRELUCRAREA ETICHETELOR
                     1630 ;SLAB ESTE UTILIZAT IN DOUA SCOPURI:
                     1631 ;   1) IDENTIFICARE REGISTRU PREDEFINIT IN TABELA RTAB
                     1632 ;      CY=0, Z=1 S-A GASIT, IN H,L 0,COD REGISTRU
                     1633 ;      NU S-A GASIT, SE CONSIDERA ETICHETA, SALT LA 2
                     1634 ;   2) IDENTIFICARE ETICHETA IN TABELA DE LA SYMT
                     1635 ;      NOLA=0, ADICA NU SINT SIMBOLI IN TABELA, CY=0, Z=0
                     1636 ;      NOLA DIFERIT DE 0
                     1637 ;         DACA ETICHETA GASITA, CY=0, Z=1, H,L=VALOAREA ETICHETEI
                     1638 ;         DACA ETICHETA NEGASITA, CY=0, Z=0, D,E=ADRESA SIMBOLULUI URMATOR
                     1639 ;   3) CY=1 PENTRU SIMBOL ILEGAL
                     1640 ;
  OB4D FE41          1641 SLAB:      CPI     'A'
  OB4F D8            1642            RC                 ;RETURN LA EROARE CU CY=1
  OB50 FE5B          1643            CPI     'Z'+1
  OB52 3F            1644            CMC
  OB53 D8            1645            RC
  OB54 CDA20B        1646            CALL    ALPS       ;SIMBOL ADUS IN ABUF
  OB57 217E60        1647            LXI     H,ABUF     ;H,L MEMORAT LA ADDS
  OB5A 227460        1648            SHLD    ADDS
  OB5D 05            1649            DCR     B
  OB5E C2710B        1650            JNZ     SLA1       ;SALT LA SIMBOL DIN MAI MULTE CARACTERE
  OB61 04            1651            INR     B
  OB62 11BD0B        1652            LXI     D,RTAB
  OB65 CD7D0A        1653            CALL    COPL
```

```
OC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

B68 C2710B      1654            JNZ     SLA1      ;SALT LA NEIDENTIFICAREA REGISTRULUI PREDEFINIT
B6B 6F          1655            MOV     L,A       ;IDENTIFICARE REGISTRE
B6C 2600        1656            MVI     H,0
B6E C3870B      1657            JMP     SLA2
B71 3A9860      1658 SLA1:      LDA     NOLA
B74 47          1659            MOV     B,A
B75 117C61      1660            LXI     D,SYMT
D78 B7          1661            ORA     A
B79 CA8A0B      1662            JZ      SLA3      ;SALT LA SLA3 DACA TABELA ESTE VIDA
B7C 3E05        1663            MVI     A,LLAB
B7E 329560      1664            STA     NCHR
B81 CD1601      1665            CALL    COMS      ;CAUTA IN TABELA
B84 4C          1666            MOV     C,H       ;INTERSCHIMBA H CU L
B85 65          1667            MOV     H,L
B86 69          1668            MOV     L,C
B87 37          1669 SLA2:      STC               ;POZITIONARE INDICATURI
B88 3F          1670            CMC
B89 C9          1671            RET
B8A 3C          1672 SLA3:      INR     A
B8B B7          1673            ORA     A
B8C C9          1674            RET
                1675 ;TABELA REGISTRE
B8D 41          1676 RTAB:      DB      'A',7, B' 0, C  1
B8E 07
D8F 42
B90 00
B91 43
B92 01
B93 44          1677            DB      'D',2,'E',3,'H',4
B94 02
B95 45
B96 03
B97 48
B98 04
B99 4C          1678            DB      'L',5,'M',6
B9A 05
B9B 4D
B9C 06
B9D 50          1679            DB      'P',6,'S',6,0
B9E 06
B9F 53
BA0 06
BA1 00
                1680 ;
                1681 ;-------------
                1682 ;SUBRUTINA ALPS
                1683 ;-------------
                1684 ;RUTINA TRANSFERA UN SSIR DE CARACTERE DIN IBUF IN ABUF
                1685 ;H,L INDICA ADRESA DE CITIRE
                1686 ;D,E INDICA ADRESA DE SCRIERE
                1687 ;TRANSFERUL SE TERMINA LA DETECTAREA UNUI CARACTER CARE NU ESTE LITERA
                1688 ;SAU CIFRA, SAU LA INCARCAREA 11 CARACTERE
                1689 ;RUTINA MUTA POINTERUL PNTR
                1690 ;LA REVENIRE IN A SE AFLA PRIMUL CARACTER DIN SIR
                1691 ;CITESTE DIN BUFFERUL DE CZI IN ALT BUFFER
```



```
LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

                1692 ;
0BA2 0600       1693 ALPS:      MVI     B,0
0BA4 12         1694 ALP1:      STAX    D
0BA5 04         1695            INR     B
0BA6 78         1696            MOV     A,B
0BA7 FE0B       1697            CPI     11
0BA9 D0         1698            RNC
0BAA 13         1699            INX     D
0BAB 23         1700            INX     H
0BAC 229660     1701            SHLD    PNTR
0BAF 7E         1702            MOV     A,M
0BB0 FE30       1703            CPI     '0'
0BB2 D8         1704            RC
0BB3 FE3A       1705            CPI     '9'+1
0BB5 DAA40B     1706            JC      ALP1
0BB8 FE41       1707            CPI     'A'
0BBA D8         1708            RC
0BBB FE5B       1709            CPI     'Z'+1
0BBD DAA40B     1710            JC      ALP1
0BC0 C9         1711            RET
                1712 ;
                1713 ;-------------
                1714 ;SUBRUTINA ASBL
                1715 ;-------------
                1716 ;ASBL ESTE UN ANALIZOR SINTACTIC PENTRU CIMPUL OPERANDI
                1717 ;CARE LASA IN H,L VALOAREA OPERANDULUI
                1718 ;
0BC1 CD3A09     1719 ASBL:      CALL    SBLK
0BC4 210000     1720 ASCN:      LXI     H,0       ;INCARCA 0 IN OPRD
0BC7 229A60     1721            SHLD    OPRD
0BCA 24         1722            INR     H         ;INCARCA 1 IN OPRI
0BCB 229B60     1723            SHLD    OPRI-1
0BCE 2A9660     1724 NXT1:      LHLD    PNTR      ;INCARCA IN H,L PNTR
0BD1 2B         1725            DCX     H
0BD2 CD4001     1726            CALL    ZBUF      ;ABUF(12) IA VALOAREA 0
0BD5 329C60     1727            STA     SIGN      ;INCARCA 0 IN SIGN
0BD8 23         1728 NXT2:      INX     H
0BD9 7E         1729            MOV     A,M
0BDA FE21       1730            CPI     ' '+1
0BDC DA300C     1731            JC      SEND      ;SALT LA CR SAU BLANC
0BDF FE2C       1732            CPI     ','
0BE1 CA300C     1733            JZ      SEND      ;SALT LA VIRGULA
0BE4 FE2B       1734            CPI     '+'
0BE6 CAF10B     1735            JZ      ASC1      ;SALT LA PLUS
0BE9 FE2D       1736            CPI     '-'
0BEB C2010C     1737            JNZ     ASC2      ;SALT LA MINUS
0BEE 329960     1738            STA     SIGN      ;MEMOREAZA A LA SIGN
0BF1 3A9C60     1739 ASC1:      LDA     OPRI
0BF4 FE02       1740            CPI     2
0BF6 CAB70C     1741            JZ      ERR3      ;SALT LA EROARE
0BF9 3E02       1742            MVI     A,2
0BFB 329C60     1743            STA     OPRI      ;INCARCA 2 IN OPRI
0BFE C3D80B     1744            JMP     NXT2
0C01 4F         1745 ASC2:      MOV     C,A
0C02 3A9C60     1746            LDA     OPRI
```

```
LOC  OBJ                SOURCE STATEMENT

0C05 B7                 ORA     A
0C06 CAB70C             JZ      ERRS     ;SALT LA EROARE
0C09 79                 MOV     A,C
0C0A FE24               CPI     '$'
0C0C C2190C             JNZ     ASC3     ;SALT DACA NU ESTE DOLAR
0C0F 23                 INX     H        ;INCREMENTEAZA POINTER
0C10 229660             SHLD    PNTR
0C13 2A9260             LHLD    ASPC     ;INCARCA ASPC IN H,L
0C16 C3550C             JMP     AVAL
0C19 FE27         ASC3: CPI     27H
0C1B C2450C             JNZ     ASC5     ;SALT DACA NU ESTE APOSTROF
0C1E 110000             LXI     D,0
0C21 0E03               MVI     C,3      ;CONTOR DE CARACTERE
0C23 23           ASC4: INX     H
0C24 229660             SHLD    PNTR     ;CONTOR DE CARACTERE
0C27 7E                 MOV     A,M      ;INCREMENTARE POINTER
0C28 FE0D               CPI     ASCR
0C2A CAD50C             JZ      ERRA     ;EROARE LA CR
0C2D FE27               CPI     27H      ;SALT LA NON APOSTROF
0C2F C23C0C             JNZ     SSTR
0C32 23                 INX     H        ;INCREMENTARE POINTER
0C33 229660             SHLD    PNTR
0C36 7E                 MOV     A,M
0C37 FE27               CPI     27H
0C39 C2560C             JNZ     AVAL+1   ;SALT LA NON-APOSTROF
0C3C 0D           SSTR: DCR     C
0C3D CAD50C             JZ      ERRA     ;SALT LA EROARE - PREA MULTE CARACTERE
0C40 53                 MOV     D,E
0C41 5F                 MOV     E,A
0C42 C3230C             JMP     ASC4
0C45 FE30         ASC5: CPI     '0'      ;IDENTIFICA CIFRE
0C47 DAD50C             JC      ERRA     ;SALT LA EROARE
0C4A FE3A               CPI     '9'+1
0C4C D2740C             JNC     ALAB
0C4F CD900C             CALL    NUMS     ;PREIA VALOARE HEXAZECIMALA
0C52 DAD50C             JC      ERRA
0C55 EB           AVAL: XCHG
0C56 2A9A60             LHLD    OPRD
0C59 AF                 XRA     A        ;OPRI IA VALOAREA 0
0C5A 329C60             STA     OPRI
0C5D 3A9960             LDA     SIGN
0C60 B7                 ORA     A        ;DECIDE + SAU -
0C61 C26B0C             JNZ     ASUB
0C64 19                 DAD     D        ;FORMEAZA REZULTAT CA SUMA
0C65 229A60       ASC7: SHLD    OPRD     ;SALVEAZA OPERAND
0C68 C3CF0B             JMP     NXT1
0C6B 7D           ASUB: MOV     A,L      ;FORMEAZA REZULTAT CA DIFERENTA
0C6C 93                 SUB     E
0C6D 6F                 MOV     L,A
0C6E 7C                 MOV     A,H
0C6F 9A                 SBB     D
0C70 67                 MOV     H,A
0C71 C3650C             JMP     ASC7
0C74 CD4D0B       ALAB: CALL    SLAB     ;TRATARE REGISTRE
0C77 CA550C             JZ      AVAL
```



```
LOC  OBJ                SOURCE STATEMENT

0C7A DAD50C             JC      ERRA
0C7D C3C20C             JMP     ERRU
0C80 3A9C60       SEND: LDA     OPRI
0C83 B7                 ORA     A
0C84 C2B70C             JNZ     ERRS     ;SALT LA EROARE SINTACTICA
0C87 2A9A60             LHLD    OPRD     ;REVENIRE AVIND IN H,L OPERANDUL
0C8A 7C           SEN1: MOV     A,H
0C8B 119D60             LXI     D,TEMP
0C8E B7                 ORA     A
0C8F C9                 RET
                  ;
                  ;--- ---  -----
                  ;SUBRUTINA NUMS
                  ;---------------
                  ;PREIA IN A O VALOARE NUMERICA FIE HEXA FIE ZECIMALA
                  ;CONVERSIILE SE EXECUTA PRIN RUTINELE:
                  ;                                         ADEC : ZECIMAL - BINAR
                  ;                                         AHEX : HEXA - BINAR
                  ;LA REVENIRE CY=1 INDICA EROARE
                  ;
0C90 CDA20B       NUMS: CALL    ALPS
0C93 1B                 DCX     D
0C94 1A                 LDAX    D
0C95 017F60             LXI     B,ABUF
0C98 FE48               CPI     'H'
0C9A CAA80C             JZ      NUM2
0C9D FE44               CPI     'D
0C9F C2A40C             JNZ     NUM1
0CA2 AF                 XRA     A
0CA3 12                 STAX    D
0CA4 CDDB01       NUM1: CALL    ADEC
0CA7 C9                 RET
0CA8 AF           NUM2: XRA     A
0CA9 12                 STAX    D
0CAA CDF501             CALL    AHEX
0CAD C9                 RET
                  ;
                  ;--------------
                  ;SUBRUTINA ERRR
                  ;-------------
                  ;RUTINELE DE EROARE
                  ;DEPUN IN OBUF CODUL ERORII
                  ;CORESPUNZATOR ERORII IDENTIFICATE
                  ;
0CAE 3E52         ERRR: MVI     A,'R'
0CB0 210000             LXI     H,0
0CB3 320561             STA     OBUF
0CB6 C9                 RET
0CB7 3E53         ERRS: MVI     A,'S'
0CB9 320561             STA     OBUF
0CBC 210000             LXI     H,0
0CBF C38A0C             JMP     SEN1
0CC2 3E55         ERRU: MVI     A,'U'
0CC4 C3B90C             JMP     ERRS+2
0CC7 3E56         ERRV: MVI     A,'V'
```

```
ISIS-II 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   37

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0CC9 C3B60C            ERRM:  JMP     ERRR+2
0CCC 3E4D                     MVI     A,'M'
0CCE 320561                   STA     OBUF
0CD1 CDD904                   CALL    AOU1
0CD4 C9                       RET
0CD5 3E41              ERRA:  MVI     A,'A'
0CD7 C3B90C                   JMP     ERRS+2
0CDA 3E4F              ERRO:  MVI     A,'O'
0CDC 320561                   STA     OBUF
0CDF 3A9460                   LDA     PASI
0CE2 B7                       ORA     A
0CE3 C8                       RZ
0CE4 0E03                     MVI     C,3
0CE6 AF                ERO1:  XRA     A
0CE7 CD1B09                   CALL    ASTO
0CEA 0D                       DCR     C
0CEB C2E60C                   JNZ     ERO1
0CEE C9                       RET
0CEF 3E4C              ERRL:  MVI     A,'L'
0CF1 C3DC0C                   JMP     ERRO+2
0CF4 3E44              ERRD:  MVI     A,'D'
0CF6 320561                   STA     OBUF
0CF9 CDCC06                   CALL    AOUT
0CFC C34B07                   JMP     OPC
                       ;
                       ;------------------
                       ;COMANDA BREAKPOINT
                       ;------------------
                       ;SETEAZA SAU RESETEAZA  PUNCTE DE SUSPENDARE A EXECUTIEI
                       ;
0CFF 3A7E60            BREAK: LDA     ABUF    ;DACA COMANDA NU ARE PARAMETRII
0D02 B7                       ORA     A       ;SE SARE LA CLRB UNDE SE STERG TOATE BREAKPOINT-URILE
0D03 CA360D                   JZ      CLRB
0D06 1608                     MVI     D,NBR   ;IN D,E NUMARUL DE BREAKPOINT-URI=8
0D08 210C60                   LXI     H,BRT   ;IN H,L ADRESA TABELEI
0D0B 7E                B1:    MOV     A,M     ;SALT LA B2 DACA S-A GASIT UN LOC LIBER
0D0C 23                       INX     H       ;IN TABELA DE BREAKPOINT-URI
0D0D 46                       MOV     B,M
0D0E B0                       ORA     B
0D0F CA1B0D                   JZ      B2
0D12 23                       INX     H       ;REIA CAUTAREA
0D13 23                       INX     H
0D14 15                       DCR     D
0D15 C20B0D                   JNZ     B1
0D18 C36404                   JMP     WHAT    ;MESAJ DE EROARE LA TABELA PLINA
0D1B 2B                B2:    DCX     H
0D1C EB                       XCHG
0D1D 2A8A60                   LHLD    BBUF    ;IN H,L ADRESA DE BREAKPOINT
0D20 EB                       XCHG
0D21 7A                       MOV     A,D     ;NU SE POATE PUNE O BREAKPOINT
0D22 B7                       ORA     A
0D23 C22C0D                   JNZ     B3
0D26 7B                       MOV     A,E
0D27 FE0B                     CPI     11
0D29 DA6404                   JC      WHAT
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   38

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0D2C 72           1912 B3:    MOV     M,D      ;PUNE IN TABELA ADRESA HIGH SI ADRESA LOW
0D2D 23           1913        INX     H
0D2E 73           1914        MOV     M,E
0D2F 23           1915        INX     H
0D30 1A           1916        LDAX    D        ;SALVEAZA IN TABELA OCTETUL DIN PROGRAM
0D31 77           1917        MOV     M,A      ;UNDE SE PUNE BREAKPOINT-UL
0D32 3ECF         1918        MVI     A,(RST 1)      ;IN LOCUL OCTETULUI RESPECTIV
0D34 12           1919        STAX    D        ;SE PUNE CODUL INSTRUCTIUNII RST 1
0D35 C9           1920        RET
                  1921 ;STERGE BREAKPOINT
0D36 210C60       1922 CLRB:  LXI     H,BRT    ;SESTERG TOATE BREAKPOIT-URILE
0D39 0608         1923        MVI     B,NBR
0D3B AF           1924 CLBL:  XRA     A
0D3C 56           1925        MOV     D,M      ;CITESTE ADRESA HIGH
0D3D 77           1926        MOV     M,A      ;SI PUNE 0 IN LOC
0D3E 23           1927        INX     H
0D3F 5E           1928        MOV     E,M      ;CITESTE ADRESA LOW
0D40 77           1929        MOV     M,A      ;PUNE 0 IN LOC
0D41 23           1930        INX     H
0D42 46           1931        MOV     B,M
0D43 23           1932        INX     H
0D44 7A           1933        MOV     A,D      ;CONTINUA DACA ADRESA = 0 PRIN CL2
0D45 B3           1934        ORA     E
0D46 CA4B0D       1935        JZ      CL2
0D49 78           1936        MOV     A,B      ;REFA OCTETUL IN PROGRAM LA ADRESA
0D4A 12           1937        STAX    D        ;CITITA DIN TABELA
0D4B 05           1938 CL2:   DCR     B        ;REIA PINA LA NRB=8
0D4C C23B0D       1939        JNZ     CLBL
0D4F C9           1940        RET
                  1941 ;LA ATINGEREA UNUI BREAKPOINT IN PROGRAM SE EXECUTA INSTRUCTIUNEA RST 1
                  1942 ;CARE REALIZEAZA UN CALL CU ADRESA FIXA 0008H.
                  1943 ;LA ACEASTA ADRESA SE GASESTE UN JMP BRKP.
                  1944 ;IN ACEASTA SECVENTA DE PROGRAM SESALVEAZA TOATE REGISTRELE
                  1945 ;INTR-O ZONA INCEPIND DE LA ADRESA 4000H, ASTFEL:
                  1946 ;   4000H: INDICATORII
                  1947 ;   4001H: A
                  1948 ;   4002H: C
                  1949 ;   4003H: B
                  1950 ;   4004H: E
                  1951 ;   4005H: D
                  1952 ;   4006H: SP-LOW
                  1953 ;   4007H: SP-HIGH
                  1954 ;   4008H: L
                  1955 ;   4009H: H
                  1956 ;   400AH: PC-LOW
                  1957 ;   400BH: PC-HIGH
                  1958 ;SE STERGE APOI BREAKPOINT-UL SI SE INTRA IN MONITOR
                  1959 ;UTILIZATORUL PRIMESTE MESAJUL : 'XXXX BREAK'
                  1960 ;UNDE XXXX ESTE ADRESA IN HEXAZECIMAL
0D50 220860       1961 BRKP:  SHLD    HOLD+8   ;SALVARE H,L
0D53 E1           1962        POP     H        ;SALVARE PC
0D54 2B           1963        DCX     H
0D55 220A60       1964        SHLD    HOLD+10
0D58 F5           1965        PUSH    PSW      ;SALVARE INDICATORI
0D59 E1           1966        POP     H
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   39

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

  0D5A 220060       1967         SHLD     HOLD
  0D5D 210000       1968         LXI      H,0
  0D60 39           1969         DAD      SP
  0D61 310860       1970         LXI      SP,HOLD+8
  0D64 E5           1971         PUSH     H        ;SALVARE SP
  0D65 D5           1972         PUSH     D        ;SALVARE D,E
  0D66 C5           1973         PUSH     B        ;SALVARE B,C
  0D67 2F           1974         CMA
  0D68 310461       1975         LXI      SP,AREA+100     ;REFACE SP
  0D6B 2A0A60       1976         LHLD     HOLD+10 ;INCARCA PC IN H,L
  0D6E EB           1977         XCHG
  0D6F 210C40       1978         LXI      H,BRT    ;SE CAUTA IN TABELA BRT ADRESA
  0D72 0608         1979         MVI      B,NBR    ;CORESPUNZATOARE PUNCTULUI DE BREAKPOINT
  0D74 7E           1980 BL1:    MOV      A,M
  0D75 23           1981         INX      H
  0D76 BA           1982         CMP      D
  0D77 C27F0D       1983         JNZ      BL2
  0D7A 7E           1984         MOV      A,M
  0D7B BB           1985         CMP      E
  0D7C CA880D       1986         JZ       BL3
  0D7F 23           1987 BL2:    INX      H
  0D80 23           1988         INX      H
  0D81 05           1989         DCR      B
  0D82 CA6404       1990         JZ       WHAT
  0D85 C3740D       1991         JMP      BL1
  0D88 23           1992 BL3:    INX      H        ;SE  REFACE IN PROGRAMUL UTILIZATOR
  0D89 7E           1993         MOV      A,M      ;OCTETUL DE LA ADRESA PUNCTULUI DE BREAKPOINT
  0D8A 12           1994         STAX     D
  0D8B AF           1995         XRA      A
  0D8C 2B           1996         DCX      H
  0D8D 77           1997         MOV      M,A
  0D8E 2B           1998         DCX      H
  0D8F 77           1999         MOV      M,A
  0D90 CDF000       2000         CALL     CRLF     ;AFISEAZA PC-HIGH IN HEXA
  0D93 3A0B60       2001         LDA      HOLD+11
  0D96 CD1402       2002         CALL     HOUT
  0D99 3A0A60       2003         LDA      HOLD+10 ;AFISEAZA PC-LOW IN HEXA
  0D9C CD1402       2004         CALL     HOUT
  0D9F 21A80D       2005         LXI      H,BMES   ;AFISEAZA BMES
  0DA2 CD5402       2006         CALL     SCRN
  0DA5 C35900       2007         JMP      EOR
  0DA8 42524541     2008 BMES:   DB       'BREAK',13
  0DAC 4B
  0DAD 0D
                    2009 ;
                    2010 ;---------------
                    2011 ;COMANDA PROCEED
                    2012 ;---------------
                    2013 ;CONTINUAREA EXECUTIEI PROGRAMULUI UTILIZATOR DUPA UN BREAKPOINT
                    2014 ;
  0DAE 3A7E40       2015 PROC:   LDA      ABUF     ;SALT DACA COMANDA NU ARE PARAMETRII
  0DB1 B7           2016         ORA      A
  0DB2 CA880D       2017         JZ       P1
  0DB5 2A8A40       2018         LHLD     BBUF     ;PUNE PARAMETRU=ADRESA DE CONTINUARE PE POZITIA PC
  0DB8 220A60       2019         SHLD     HOLD+10
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    40

 LOC  OBJ           LINE        SOURCE STATEMENT

ODBB 310060        2020 PI:      LXI    SP,HOLD ;POZITIONARE SP
ODBE F1            2021          POP    PSW     ;REFACERE PSW
ODBF C1            2022          POP    B       ;REFACERE B,C
ODC0 D1            2023          POP    D       ;REFACERE D,E
ODC1 E1            2024          POP    H       ;REFACERE S,P
ODC2 F9            2025          SPHL
ODC3 2A0A60        2026          LHLD   HOLD+10 ;SE PUNE PC-UL IN STIVA CA ADRESA DE REVENIRE DIN CALL
ODC6 E5            2027          PUSH   H
ODC7 2A086C        2028          LHLD   HOLD+8  ;SE REFACE H,L
ODCA C9            2029          RET            ;SE INTRA IN PROGRAMUL UTILIZATOR
                   2030 ;GENERATORUL DE CARACTERE
                   2031          PUBLIC BAZA
ODCB 38            2032 BAZA:    DB     38H,44H,58H,58H,40H,3CH ;@
ODCC 44
ODCD 58
ODCE 58
ODCF 40
ODD0 3C
ODD1 10            2033          DB     10H,28H,44H,7CH,44H,44H ;A
ODD2 28
ODD3 44
ODD4 7C
ODD5 44
ODD6 44
ODD7 78            2034          DB     78H,44H,78H,44H,44H,78H ;B
ODD8 44
ODD9 78
ODDA 44
ODDB 44
ODDC 78
ODDD 38            2035          DB     38H,44H,40H,40H,44H,38H;C
ODDE 44
ODDF 40
ODE0 40
ODE1 44
ODE2 38
ODE3 78            2036          DB     78H,44H,44H,44H,44H,78H ;D
ODE4 44
ODE5 44
ODE6 44
ODE7 44
ODE8 78
ODE9 7C            2037          DB     7CH,40H,7CH,40H,40H,7CH ;E
ODEA 40
ODEB 7C
ODEC 40
ODED 40
ODEE 7C
ODEF 7C            2038          DB     7CH,40H,7CH,40H,40H,40H ;F
ODF0 40
ODF1 7C
ODF2 40
ODF3 40
ODF4 40
ODF5 38            2039          DB     38H,44H,40H,5CH,44H,38H ;G
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   41

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0DF6 44
0DF7 40
0DF8 5C
0DF9 44
0DFA 38
0DFB 44           2040        DB    44H,44H,7CH,44H,44H,44H ;H
0DFC 44
0DFD 7C
0DFE 44
0DFF 44
0E00 44
0E01 38           2041        DB    38H,10H,10H,10H,10H,38H ;I
0E02 10
0E03 10
0E04 10
0E05 10
0E06 38
0E07 3C           2042        DB    3CH,8,8,8,48H,30H       ;J
0E08 08
0E09 08
0E0A 08
0E0B 48
0E0C 30
0E0D 48           2043        DB    48H,50H,60H,50H,48H,44H ;K
0E0E 50
0E0F 60
0E10 50
0E11 48
0E12 44
0E13 40           2044        DB    40H,40H,40H,40H,40H,7CH ;L
0E14 40
0E15 40
0E16 40
0E17 40
0E18 7C
0E19 44           2045        DB    44H,6CH,54H,44H,44H,44H ;M
0E1A 6C
0E1B 54
0E1C 44
0E1D 44
0E1E 44
0E1F 44           2046        DB    44H,64H,54H,4CH,44H,44H ;N
0E20 64
0E21 54
0E22 4C
0E23 44
0E24 44
0E25 38           2047        DB    38H,44H,44H,44H,44H,38H ;O
0E26 44
0E27 44
0E28 44
0E29 44
0E2A 38
0E2B 78           2048        DB    78H,44H,78H,40H,40H,40H ;P
0E2C 44
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   42

LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

0E2D 78
0E2E 40
0E2F 40
0E30 40
0E31 38           2049        DB    38H,44H,44H,54H,48H,34H ;Q
0E32 44
0E33 44
0E34 54
0E35 48
0E36 34
0E37 78           2050        DB    78H,44H,78H,50H,48H,44H ;R
0E38 44
0E39 78
0E3A 50
0E3B 48
0E3C 44
0E3D 3C           2051        DB    3CH,40H,38H,4,4,78H     ;S
0E3E 40
0E3F 38
0E40 04
0E41 04
0E42 78
0E43 7C           2052        DB    7CH,10H,10H,10H,10H,10H ;T
0E44 10
0E45 10
0E46 10
0E47 10
0E48 10
0E49 44           2053        DB    44H,44H,44H,44H,44H,38H ;U
0E4A 44
0E4B 44
0E4C 44
0E4D 44
0E4E 38
0E4F 44           2054        DB    44H,44H,44H,44H,28H,10H ;V
0E50 44
0E51 44
0E52 44
0E53 28
0E54 10
0E55 44           2055        DB    44H,44H,44H,54H,6CH,44H ;W
0E56 44
0E57 44
0E58 54
0E59 6C
0E5A 44
0E5B 44           2056        DB    44H,28H,10H,10H,28H,44H ;X
0E5C 28
0E5D 10
0E5E 10
0E5F 28
0E60 44
0E61 44           2057        DB    44H,28H,10H,10H,10H,10H ;Y
0E62 28
0E63 10
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   43

LOC  OBJ        LINE     SOURCE STATEMENT

0E64 10
0E65 10
0E66 10
0E67 7C         2058       DB      7CH,4,18H,30H,40H,7CH   ;Z
0E68 04
0E69 18
0E6A 30
0E6B 40
0E6C 7C
0E6D 60         2059       DB      60H,40H,40H,40H,40H,60H ;[
0E6E 40
0E6F 40
0E70 40
0E71 40
0E72 60
0E73 20         2060       DB      20H,20H,10H,8,4,4       ;SLASH LEFT
0E74 20
0E75 10
0E76 08
0E77 04
0E78 04
0E79 0C         2061       DB      0CH,4,4,4,4,0CH         ;]
0E7A 04
0E7B 04
0E7C 04
0E7D 04
0E7E 0C
0E7F 10         2062       DB      10H,28H,44H,0,0,0       ;CARETA
0E80 28
0E81 44
0E82 00
0E83 00
0E84 00
0E85 00         2063       DB      0,0,0,0,0,7CH           ;BARA JOS
0E86 00
0E87 00
0E88 00
0E89 00
0E8A 7C
0E8B 00         2064       DB      0,0,0,0,0,0     ;BLANC
0E8C 00
0E8D 00
0E8E 00
0E8F 00
0E90 00
0E91 10         2065       DB      10H,10H,10H,10H,0,10H   ;!
0E92 10
0E93 10
0E94 10
0E95 00
0E96 10
0E97 00         2066       DB      0,28H,0,0,0,0           ;"
0E98 28
0E99 00
0E9A 00
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   44

LOC  OBJ        LINE     SOURCE STATEMENT

0E9B 00
0E9C 00
0E9D 00         2067       DB      0,28H,7CH,28H,7CH,28H   ;#
0E9E 28
0E9F 7C
0EA0 28
0EA1 7C
0EA2 28
0EA3 10         2068       DB      10H,38H,50H,38H,14H,38H ;$
0EA4 38
0EA5 50
0EA6 38
0EA7 14
0EA8 38
0EA9 00         2069       DB      0,24H,8,10H,24H,0       ;%
0EAA 24
0EAB 08
0EAC 10
0EAD 24
0EAE 00
0EAF 20         2070       DB      20H,50H,20H,54H,48H,34H ;&
0EB0 50
0EB1 20
0EB2 54
0EB3 48
0EB4 34
0EB5 08         2071       DB      8,10H,0,0,0,0           ;'
0EB6 10
0EB7 00
0EB8 00
0EB9 00
0EBA 00
0EBB 20         2072       DB      20H,40H,40H,40H,40H,20H ;(
0EBC 40
0EBD 40
0EBE 40
0EBF 40
0EC0 20
0EC1 08         2073       DB      8,4,4,4,4,8             ;)
0EC2 04
0EC3 04
0EC4 04
0EC5 04
0EC6 08
0EC7 00         2074       DB      0,10H,54H,38H,54H,10H   ;*
0EC8 10
0EC9 54
0ECA 38
0ECB 54
0ECC 10
0ECD 00         2075       DB      0,10H,10H,7CH,10H,10H   ;+
0ECE 10
0ECF 10
0ED0 7C
0ED1 10
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   45

LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

0ED2 10
0ED3 00         2076         DB     0,0,0,0,8,10H                  ;,
0ED4 00
0ED5 00
0ED6 00
0ED7 08
0ED8 10
0ED9 00         2077         DB     0,0,0,7CH,0,0                  ;-
0EDA 00
0EDB 00
0EDC 7C
0EDD 00
0EDE 00
0EDF 00         2078         DB     0,0,0,0,0,10H                  ;.
0EE0 00
0EE1 00
0EE2 00
0EE3 00
0EE4 10
0EE5 04         2079         DB     4,4,8,10H,20H,20H              ;/
0EE6 04
0EE7 08
0EE8 10
0EE9 20
0EEA 20
0EEB 38         2080         DB     38H,4CH,54H,54H,64H,38H        ;0
0EEC 4C
0EED 54
0EEE 54
0EEF 64
0EF0 38
0EF1 10         2081         DB     10H,30H,50H,10H,10H,38H        ;1
0EF2 30
0EF3 50
0EF4 10
0EF5 10
0EF6 38
0EF7 18         2082         DB     18H,24H,8,10H,20H,3CH          ;2
0EF8 24
0EF9 08
0EFA 10
0EFB 20
0EFC 3C
0EFD 38         2083         DB     38H,4,18H,4,4,38H              ;3
0EFE 04
0EFF 18
0F00 04
0F01 04
0F02 38
0F03 0C         2084         DB     0CH,14H,24H,3CH,4,4            ;4
0F04 14
0F05 24
0F06 3C
0F07 04
0F08 04

SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   46

LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

0F09 3C         2085         DB     3CH,20H,38H,4,4,38H            ;5
0F0A 20
0F0B 38
0F0C 04
0F0D 04
0F0E 38
0F0F 18         2086         DB     18H,20H,38H,24H,24H,18H        ;6
0F10 20
0F11 38
0F12 24
0F13 24
0F14 18
0F15 3C         2087         DB     3CH,4,8,10H,20H,20H            ;7
0F16 04
0F17 08
0F18 10
0F19 20
0F1A 20
0F1B 18         2088         DB     18H,24H,18H,24H,24H,18H        ;8
0F1C 24
0F1D 18
0F1E 24
0F1F 24
0F20 18
0F21 18         2089         DB     18H,24H,1CH,4,4,18H            ;9
0F22 24
0F23 1C
0F24 04
0F25 04
0F26 18
0F27 00         2090         DB     0,10H,0,10H,0,0                ;:
0F28 10
0F29 00
0F2A 10
0F2B 00
0F2C 00
0F2D 00         2091         DB     0,10H,0,10H,20H,0              ;;
0F2E 10
0F2F 00
0F30 10
0F31 20
0F32 00
0F33 00         2092         DB     0,18H,20H,40H,20H,18H          ;<
0F34 18
0F35 20
0F36 40
0F37 20
0F38 18
0F39 00         2093         DB     0,0,7CH,0,7CH,0                ;=
0F3A 00
0F3B 7C
0F3C 00
0F3D 7C
0F3E 00
0F3F 00         2094         DB     0,30H,8,4,8,30H                ;>
```

```
ISIS-II 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   47

LOC  OBJ          SOURCE STATEMENT

0F40 30
0F41 08
0F42 04
0F43 08
0F44 30
0F45 18                    DB      18H,24H,8,10H,0,10H      ;?
0F46 24
0F47 08
0F48 10
0F49 00
0F4A 10
                  ;
                  ;--------------
                  ;SUBRUTINA SCAN
                  ;--------------
                  ;PREIA IN REG. A UN CARACTER DE LA TASTATURA
                  ;ASTEAPTA INTRODUCERE CARACTER
                  ;PORT A ESTE PORTUL DE RETURN
                  ;PORT B ESTE PORTUL PT SHIFT-LOCK,CTRL,SHIFT
                  ;PORT C ESTE PORTUL DE SCANARE
                  ;
0020              PORTA    EQU     20H              ;PORT A 8255
0021              PORTB    EQU     21H              ;PORT B 8255
0022              PORTC    EQU     22H              ;PORT C 8255
0F4B C5           SCAN:    PUSH    B                ;SALVEAZA REGISTRE
0F4C D5                    PUSH    D
0F4D E5                    PUSH    H
0F4E 216F61       BR:      LXI     H,MCAP           ;ADR.LOCATIE CE MEMOREAZA POZITIE  SHIFT
0F51 DB21                  IN      PORTB
0F53 2F                    CMA
0F54 17                    RAL
0F55 47                    MOV     B,A              ;SALVEAZA CTRL SI SHIFT
0F56 D2620F                JNC     SHIF             ;SALT DACA NU E SHIFT-LOCK
0F59 7E                    MOV     A,M
0F5A 2F                    CMA                      ;COMPLEMENTEAZA CONTINUTUL LOCATIEI MCAP
0F5B 77                    MOV     M,A
0F5C DB21         TEST:    IN      PORTB            ;TEST ELIBERARE SHIFT-LOCK
0F5E 17                    RAL
0F5F D25C0F                JNC     TEST             ;SALT DACA TASTA APASATA
0F62 3A6F61       SHIF:    LDA     MCAP
0F65 A7                    ANA     A
0F66 CA700F                JZ      SAL              ;SALT LA SHIFT NORMAL
0F69 78                    MOV     A,B
0F6A 17                    RAL
0F6B 17                    RAL
0F6C 3F                    CMC                      ;COMPLEMENTEAZA BITUL PT SHIFT
0F6D 1F                    RAR
0F6E 1F                    RAR
0F6F 47                    MOV     B,A
0F70 78           SAL:     MOV     A,B
0F71 327061                STA     SHCT             ;SALVEAZA CTRL,SHIFT
0F74 0E5F                  MVI     C,95             ;AFISEAZA CURSOR
0F76 CDDB10                CALL    SCRIU
0F79 0600                  MVI     B,0
0F7B CDBF12                CALL    BITW             ;ASTEAPTA
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   48

LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

0F7E 0E20       2140         MVI    C,BLANC          ;STERGE CURSOR
0F80 CDDB10     2141         CALL   SCRIU
0F83 0600       2142         MVI    B,0
0F85 CDBF12     2143         CALL   BITW             ;ASTEAPTA
0F88 3A7661     2144         LDA    EINV              ;VIDEO INVERS ECRAN
0F8B E6F8       2145         ANI    0F8H             ;CONTOR SCANARE
0F8D 47         2146         MOV    B,A
0F8E CDF90F     2147 CONT1:  CALL   TSTAS            ;TEST LINIE DE SCANARE
0F91 2F         2148         CMA
0F92 A7         2149         ANA    A
0F93 C2A40F     2150         JNZ    TASAP            ;SALT LA TASTA APASATA
0F96 04         2151 FALS:   INR    B
0F97 78         2152         MOV    A,B
0F98 E607       2153         ANI    7
0F9A C28E0F     2154         JNZ    CONT1            ;SALT DACA MAI SINT LINII DE SCANAT
0F9D AF         2155         XRA    A
0F9E 327061     2156         STA    SHCT             ;INITIALIZARE
0FA1 C34E0F     2157         JMP    BR               ;REIA
0FA4 0E07       2158 TASAP:  MVI    C,7              ;CONTOR RETURN
0FA6 17         2159 CIC1:   RAL
0FA7 DAAE0F     2160         JC     CONEX            ;SALT DECA S-A GASIT LINIA DE RETURN
0FAA 0D         2161         DCR    C
0FAB F2A60F     2162         JP     CIC1             ;REIA
0FAE CDF90F     2163 CONEX:  CALL   TSTAS            ;TEST LINIE DE SCANARE
0FB1 2F         2164         CMA
0FB2 A7         2165         ANA    A
0FB3 C2AE0F     2166         JNZ    CONEX            ;ASTEAPTA ELIBERARE TASTA
0FB6 21FF0F     2167         LXI    H,SIMB           ;ADR TABELA DE SIMBOLI
0FB9 AF         2168         XRA    A
0FBA 78         2169         MOV    A,B              ;CALCUL DEPLASARE
0FBB E607       2170         ANI    7
0FBD 17         2171         RAL
0FBE 17         2172         RAL
0FBF 17         2173         RAL
0FC0 B1         2174         ORA    C
0FC1 4F         2175         MOV    C,A
0FC2 3A7061     2176         LDA    SHCT             ;CTRL SI SHIFT
0FC5 E640       2177         ANI    40H              ;TINE SHIFT
0FC7 B1         2178         ORA    C                ;DEPLASARE FINALA
0FC8 4F         2179         MOV    C,A
0FC9 0600       2180         MVI    B,0
0FCB 09         2181         DAD    B                ;ADRESA ABSOLUTA SIMBOL IN H,L
0FCC 7E         2182         MOV    A,M              ;SIMBOL IN REG A
0FCD 47         2183         MOV    B,A
0FCE 3A7061     2184         LDA    SHCT
0FD1 17         2185         RAL
0FD2 D2D90F     2186         JNC    NCOR             ;SALT DACA NU E NEVOIE DE CORECTIE
0FD5 78         2187         MOV    A,B
0FD6 E63F       2188         ANI    3FH              ;CORECTIE SIMBOL
0FD8 47         2189         MOV    B,A
0FD9 78         2190 NCOR:   MOV    A,B              ;SIMBOL CORECTAT IN REG A
0FDA F5         2191         PUSH   PSW
0FDB 0E10       2192         MVI    C,10H            ;MARTOR SONOR TASTA
0FDD 3A7661     2193 BIP1:   LDA    EINV
0FE0 47         2194         MOV    B,A
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   49

 LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

 0FE1 D322        2195          OUT     PORTC
 0FE3 CDBF12      2196          CALL    BITW
 0FE6 3A7661      2197          LDA     EINV
 0FE9 EE08        2198          XRI     8                 ;COMPLEMENTEAZA BIT 3
 0FEB D322        2199          OUT     PORTC
 0FED CDBF12      2200          CALL    BITW
 0FF0 0D          2201          DCR     C
 0FF1 C2DD0F      2202          JNZ     BIP1
 0FF4 F1          2203          POP     PSW               ;REFACE REGISTRELE SI INDICATORII DE CONDITII
 0FF5 E1          2204          POP     H
 0FF6 D1          2205          POP     D
 0FF7 C1          2206          POP     B
 0FF8 C9          2207          RET
                  2208 ;TEST LINIE SCANARE
 0FF9 78          2209 TSTAS:   MOV     A,B
 0FFA D322        2210          OUT     PORTC
 0FFC DB20        2211          IN      PORTA
 0FFE C9          2212          RET
                  2213 ;TABELA DE SIMBOLI
 0FFF 1B          2214 SIMB:    DB      1BH,'1234567890-=\',8,20H
 1000 31323334
 1004 35363738
 1008 39302D3D
 100C 5C
 100D 08
 100E 20
 100F 09515745    2215          DB      '        QWERTYUIOP[',5CH,0AH,7FH,20H
 1013 52545955
 1017 494F505B
 101B 5C
 101C 0A
 101D 7F
 101E 20
 101F 41534446    2216          DB      'ASDFGHJKL;',27H,0DH,'
 1023 47484A4B
 1027 4C3B
 1029 27
 102A 0D
 102B 20202020
 102F 5A584356    2217          DB      'ZXCVBNM,./
 1033 424E4D2C
 1037 2E2F2020
 103B 20202020
 103F 1B          2218          DB      1BH,'!@#$%^&*()-+\',8,20H
 1040 21402324
 1044 255E262A
 1048 28292D2B
 104C 5C
 104D 08
 104E 20
 104F 09          2219          DB      9,71H,77H,65H,72H,74H,79H,75H
 1050 71
 1051 77
 1052 65
 1053 72
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE   PAGE   59

 LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

1054 74
1055 79
1056 75
1057 69            2220          DB       69H,6FH,70H,5DH,21H,0AH,7FH,20H
1058 6F
1059 70
105A 5D
105B 21
105C 0A
105D 7F
105E 20
105F 61            2221          DB       61H,73H,64H,66H,67H,68H,6AH,6BH
1060 73
1061 64
1062 66
1063 67
1064 68
1065 6A
1066 6B
1067 6C            2222          DB       6CH,3AH,22H,0DH,20H,20H,20H,20H
1068 3A
1069 22
106A 0D
106B 20
106C 20
106D 20
106E 20
106F 7A            2223          DB       7AH,78H,63H,76H,62H,6EH,6DH,3CH
1070 78
1071 63
1072 76
1073 62
1074 6E
1075 6D
1076 3C
1077 3E            2224          DB       3EH,3FH,20H
1078 3F
1079 20
                   2225 ;
                   2226 ;--------------
                   2227 ;SUBRUTINA AFIS
                   2228 ;--------------
                   2229 ;AFISEAZA CARACTER LA TELEVIZOR
                   2230 ;SALVEAZA SI REFACE H,L,D,E,B,C
                   2231 ;CARACTERUL IN REGISTRUL C
                   2232 ;AFISEAZA CAR INTRE BLANC SI BARA JOS
                   2233 ;PRODUCE DEFILARE(SCROL)
                   2234 ;RECUNOASTE LINE FEED SI TAB=4 BLANCURI
                   2235 ;
107A E5            2236 AFIS:   PUSH     H
107B D5            2237         PUSH     D
107C C5            2238         PUSH     B
107D 79            2239         MOV      A,C                 ;REG A=CAR DE AFISAT
107E FE0D          2240         CPI      CR                  ;CR?
1080 C28A10        2241         JNZ      URM10
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   51

LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

1083 AF          2242           XRA    A              ;COL=0
1084 326E61      2243           STA    COL
1087 C3D710      2244           JMP    REF1
108A FE20        2245 URM10:    CPI    BLANC          ;BLANC?
108C C29A10      2246           JNZ    URM7
108F 0E20        2247           MVI    C,BLANC        ;REG C=CAR DE AFISAT
1091 CDDB10      2248           CALL   SCRIU          ;AFISEAZA BLANC
1094 CD5C11      2249           CALL   MODDR          ;MUTA POINTERI TV CU O POZITIE LA DREAPTA
1097 C3D710      2250           JMP    REF1
109A FE0A        2251 URM7:     CPI    LF             ;LINE FEED?
109C C2BD10      2252           JNZ    URM8
109F 216D61      2253           LXI    H,LIN          ;CITIRE LINIE CURENTA
10A2 7E          2254           MOV    A,M            ;DE CARACTERE
10A3 3C          2255           INR    A
10A4 77          2256           MOV    M,A
10A5 FE20        2257           CPI    32             ;A FOST LINIA 32 ?
10A7 C2D710      2258           JNZ    REF1
10AA 35          2259           DCR    M
10AB 3A7761      2260           LDA    AFMOD          ;TESTEAZA  MODUL DE AFISARE
10AE B7          2261           ORA    A
10AF CAB710      2262           JZ     URM71
10B2 3600        2263           MVI    M,0
10B4 C3D710      2264           JMP    REF1
10B7 CD7F11      2265 URM71:    CALL   SCROL
10BA C3D710      2266           JMP    REF1
10BD FE05        2267 URM8:     CPI    CTRLE          ;COD VIDEO INVERS
10BF C2CC10      2268           JNZ    URM9
10C2 3A7561      2269           LDA    VINV           ;00=DIRECT, FF=INVERS
10C5 2F          2270           CMA                   ;COMPLEMENTEAZA
10C6 327561      2271           STA    VINV           ;ACTUALIZEAZA
10C9 C3D710      2272           JMP    REF1
10CC FE10        2273 URM9:     CPI    10H            ;REJECTEAZA CAR NEIMPRIMABILE
10CE DAD710      2274           JC     REF1           ;COD ASCII<COD BLANC
10D1 CDDB10      2275           CALL   SCRIU          ;AFISEAZA CARACTER IMPRIMABIL
10D4 CD5C11      2276           CALL   MODDR          ;MODIFICA POINTERI TV CU O
10D7 C1          2277 REF1:     POP    B              ;POZITIE LA DREAPTA
10D8 D1          2278           POP    D
10D9 E1          2279           POP    H
10DA C9          2280           RET
                 2281 ;
                 2282 ;---------------
                 2283 ;SUBRUTINA SCRIU
                 2284 ;---------------
                 2285 ;SCRIE CARACTER LA TV DIN REGISTRUL C
                 2286 ;FORMAT ECRAN = 32 LINII DE 30 DE CARACTERE
                 2287 ;FORMAT CAR = 5*6 PCTE IN CADRU DE 8*8
                 2288 ;O LINIE DE CAR = 8 LINII TV
                 2289 ;TOTAL MEMTV =256 LINII TV * 256 PCTE
                 2290 ;MEM TV ARE CUV DE 8  BITI,DECI FIECARE OCTET SE TRIMITE
                 2291 ;IN TRANSE DE CITE 8 BITI
                 2292 ;PE TV '1' = NEGRU 'O' = ALB
                 2293 ;
6200             2294 LITLE     EQU    6200H   ;TABELA DE CARACTERE MICI ORGANIZATA DE UTILIZATOR
                 2295                          ;CODURI INTRE 61H - 7AH
6240             2296 SEMIG     EQU    6240H   ;TAB DE CARACTERE SEMIGRAFICE ORGANIZATA DE UTILIZATOR
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   52

  LOC  OBJ        LINE        SOURCE STATEMENT

                  2297                          ;CODURI INTRE 10H - 1FH
 4001             2298 BEGTV   EQU     BAZTV+1
 10DB 79          2299 SCRIU:  MOV     A,C              ;COD ASCII PE 6 BITI
 10DC F5          2300         PUSH    PSW
 10DD FE20        2301         CPI     20H             ;10H<=CAR<=20H
 10DF DA2911      2302         JC      SCR52
 10F2 FE60        2303         CPI     60H
 10F4 DAFF10      2304         JC      SCR50
 10E7 D660        2305         SUI     60H
 10E9 210062      2306         LXI     H,LITLE
 10EC C3F410      2307         JMP     SCR51
 10EF E63F        2308 SCR50:  ANI     3FH              ;STERGE 2 BITI C.M.S.
 10F1 21CB0D      2309         LXI     H,BAZA           ;BAZA GENERATORULUI DE CARACTERE
 10F4 010600      2310 SCR51:  LXI     B,6              ;INCREMENT ADRESA GENERATOR DE CAR
 10F7 B7          2311         ORA     A                ;TEST A=0 ?
 10F8 CA0011      2312         JZ      SCR11
 10FB 09          2313 SCR22:  DAD     B
 10FC 3D          2314         DCR     A
 10FD C2FB10      2315         JNZ     SCR22
 1100 227161      2316 SCR11:  SHLD    AGEC
 1103 216D61      2317         LXI     H,LIN            ;CALCULEAZA ADR DIN MEMTV
 1106 46          2318         MOV     B,M
 1107 216E61      2319         LXI     H,COL
 110A 4E          2320         MOV     C,M
 110B 210140      2321         LXI     H,BEGTV
 110E 09          2322         DAD     B
 110F F1          2323         POP     PSW
 1110 FE20        2324         CPI     20H
 1112 DA3C11      2325         JC      SCR54
 1115 112000      2326         LXI     D,32
 1118 3A7561      2327         LDA     VINV
 111B 2F          2328         CMA
 111C 77          2329         MOV     M,A
 111D 19          2330         DAD     D
 111E 0E06        2331         MVI     C,6
 1120 CD4211      2332         CALL    SCR56
 1123 3A7561      2333         LDA     VINV
 1126 2F          2334         CMA
 1127 77          2335         MOV     M,A              ;SEPARATOR DE LINII
 1128 C9          2336         RET
 1129 214062      2337 SCR52:  LXI     H,SEMIG
 112C 010800      2338         LXI     B,8
 112F D610        2339         SUI     10H
 1131 CA0011      2340         JZ      SCR11
 1134 09          2341 SCR53:  DAD     B
 1135 3D          2342         DCR     A
 1136 C23411      2343         JNZ     SCR53
 1139 C30011      2344         JMP     SCR11
 113C 0E08        2345 SCR54:  MVI     C,8
 113E CD4211      2346         CALL    SCR56
 1141 C9          2347         RET
 1142 E5          2348 SCR56:  PUSH    H
 1143 2A7161      2349         LHLD    AGEC
 1146 EB          2350         XCHG
 1147 E1          2351         POP      H             ;D,E=ADRESA GENERATOR DE CARACTERE
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE    PAGE    53

 LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

 1148 3A7561      2352 SCR55:  LDA     VINV
 114B 47          2353         MOV     B,A
 114C 1A          2354         LDAX    D
 114D 2F          2355         CMA
 114E A8          2356         XRA     B
 114F 77          2357         MOV     M,A
 1150 13          2358         INX     D
 1151 D5          2359         PUSH    D
 1152 112000      2360         LXI     D,32
 1155 19          2361         DAD     D
 1156 D1          2362         POP     D
 1157 0D          2363         DCR     C
 1158 C24811      2364         JNZ     SCR55
 115B C9          2365         RET
                  2366 ;MUTA POINTERUL TV CU O POZITIE LA DR.
 115C 216E61      2367 MODDR:  LXI     H,COL
 115F 7E          2368         MOV     A,M
 1160 3C          2369         INR     A
 1161 77          2370         MOV     M,A
 1162 FE1E        2371         CPI     30
 1164 C0          2372         RNZ
 1165 3600        2373         MVI     M,0
 1167 216D61      2374         LXI     H,LIN
 116A 7E          2375         MOV     A,M
 116B 3C          2376         INR     A
 116C 77          2377         MOV     M,A
 116D FE20        2378         CPI     32
 116F C0          2379         RNZ
 1170 35          2380         DCR     M
 1171 3A7761      2381         LDA     AFMOD           ;00/FF SCROLL/PAGE
 1174 B7          2382         ORA     A                ;POZITIONARE INDICATORI
 1175 CA7B11      2383         JZ      MOD11
 1178 3600        2384         MVI     M,0             ;PAGE
 117A C9          2385         RET
 117B CD7F11      2386 MOD11:  CALL    SCROL           ;SCROLL
 117E C9          2387         RET
                  2388 ;EFECT:DEFILARE
 117F 210040      2389 SCROL:  LXI  H,4000H
 1182 110041      2390         LXI  D,4100H
 1185 1A          2391 SCR2:   LDAX D
 1186 77          2392         MOV  M,A
 1187 23          2393         INX  H
 1188 13          2394         INX  D
 1189 7B          2395         MOV  A,E
 118A B7          2396         ORA  A
 118B C28511      2397         JNZ  SCR2
 118E 7A          2398         MOV  A,D
 118F FE60        2399         CPI  60H
 1191 C28511      2400         JNZ  SCR2
 1194 21005F      2401         LXI     H,5F00H
 1197 36FF        2402 SCR1:   MVI     M,0FFH
 1199 23          2403         INX     H
 119A 7C          2404         MOV     A,H
 119B FE60        2405         CPI     60H
 119D C29711      2406         JNZ     SCR1
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   54

  LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

 11A0 C9                       RET
                        ;RUTINE DE LUCRU CU CASETOFONUL
                        ;
                        ;-------------
                        ;COMANDA STORE
                        ;-------------
                        ;SINTAXA: K ADRINF,ADRSUP(CR)
                        ;SALVEAZA PE CASETA ZONA DE MEMORIE DINTRE ADRINF SI ADRSUP
                        ;OBS:ACELEASI CA LA CDA DISPLAY
                        ;
 11A1 110000            STAPE:  LXI     D,0
 11A4 0630              PRAMB:  MVI     B,30H
 11A6 CD7D12                    CALL    IMPUL
 11A9 13                        INX     D
 11AA 7A                        MOV     A,D
 11AB FE20                      CPI     20H
 11AD C2A411                    JNZ     PRAMB
 11B0 060A                      MVI     B,0AH
 11B2 CD7D12                    CALL    IMPUL
 11B5 0E00                      MVI     C,0             ;INITIALIZARE SUMA DE CONTROL
 11B7 1604                      MVI     D,4
 11B9 212D60                    LXI     H,MAXL          ;NUMARUL DE LINIE MAXIM
 11BC 7E                ECK:    MOV     A,M
 11BD CD5212                    CALL    CKSMO
 11C0 23                        INX     H
 11C1 15                        DCR     D
 11C2 C2BC11                    JNZ     ECK
 11C5 2A2B60                    LHLD    EOFP            ;SFIRSIT FISIER
 11C8 EB                        XCHG
 11C9 2A2960                    LHLD    BOFP            ;INCEPUT FISIER
 11CC 7B                        MOV     A,E
 11CD 95                        SUB     L
 11CE 5F                        MOV     E,A
 11CF 7A                        MOV     A,D
 11D0 9C                        SBB     H
 11D1 57                        MOV     D,A
 11D2 CD5212                    CALL    CKSMO
 11D5 7B                        MOV     A,E
 11D6 CD5212                    CALL    CKSMO
 11D9 2B                        DCX     H
 11DA 23                TAPE1:  INX     H
 11DB 7E                        MOV     A,M             ;CITESTE OCTET
 11DC CD5212                    CALL    CKSMO           ;SALVEAZA-L PE CASETA
 11DF 7A                        MOV     A,D
 11E0 B3                        ORA     E
 11E1 1B                        DCX     D
 11E2 C2DA11                    JNZ     TAPE1           ;REIA PINA LA CONTOR NUL
 11E5 79                        MOV     A,C             ;SCRIE PE CASETA SUMA DE CONTROL
 11E6 2F                        CMA                     ;IN COMPLEMENT FATA DE 2
 11E7 3C                        INR     A
 11E8 CD5212                    CALL    CKSMO
 11EB CD5212                    CALL    CKSMO
 11EE C9                        RET
                        ;
                        ;-----------
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0         MODULE   PAGE   55

  LOC  OBJ          LINE        SOURCE STATEMENT

                    2462 ;COMANDA LOAD
                    2463 ;------------
                    2464 ;SINTAXA: L ADR(CR) SAU L(CR)
                    2465 ;CITESTE DE PE CASETA IN MEMORIE,FIE LA ADRESA 'ADR' LA PRIMA FORMA
                    2466 ;A CZII SI LA ADRESA CITITA DE PE CASETA LA A DOUA FORMA
                    2467 ;
 11EF DB21          2468 LTAPE:  IN      21H
 11F1 47            2469         MOV     B,A
 11F2 DB21          2470 SRII1:  IN      21H
 11F4 A8            2471         XRA     B
 11F5 CAF211        2472         JZ      SRII1
 11F8 DB21          2473 SRII2:  IN      21H
 11FA E601          2474         ANI     1
 11FC C2F811        2475         JNZ     SRII2
 11FF DB21          2476 SRII3:  IN      21H
 1201 E601          2477         ANI     1
 1203 CAFF11        2478         JZ      SRII3
 1206 CDB212        2479         CALL    BITR
 1209 3E1D          2480         MVI     A,1DH   ;ACC,B=DURATA IMPULS, CY=1
 120B B8            2481         CMP     B
 120C DAFF11        2482         JC      SRII3
 120F 0E00          2483         MVI     C,0             ;SUMA DE CONTROL
 1211 212D60        2484         LXI     H,MAXL
 1214 1604          2485         MVI     D,4
 1216 CD5A12        2486 IEK:    CALL    CKSMI
 1219 77            2487         MOV     M,A
 121A 23            2488         INX     H
 121B 15            2489         DCR     D
 121C C21612        2490         JNZ     IEK
 121F 2A2960        2491         LHLD    BOFP
 1222 CD5A12        2492         CALL    CKSMI
 1225 57            2493         MOV     D,A
 1226 CD5A12        2494         CALL    CKSMI
 1229 5F            2495         MOV     E,A
 122A 2B            2496         DCX     H
 122B 23            2497 TAPE2:  INX     H
 122C CD5A12        2498         CALL    CKSMI           ;CITESTE OCTET
 122F 77            2499         MOV     M,A
 1230 7A            2500         MOV     A,D
 1231 B3            2501         ORA     E
 1232 1B            2502         DCX     D
 1233 C22B12        2503         JNZ     TAPE2           ;REIA PINA LA CONTOR NUL
 1236 222B60        2504         SHLD    EOFP
 1239 CD5A12        2505         CALL    CKSMI
 123C C8            2506         RZ
 123D 214412        2507         LXI     H,ERMES
 1240 CD5402        2508         CALL    SCRN
 1243 C9            2509         RET
 1244 20524541      2510 ERMES:  DB      ' READ  ERROR ',0DH
 1248 44202045
 124C 52524F52
 1250 20
 1251 0D
                    2511 ;CALCULEAZA SUMA DE CONTROL LA SCRIERE
 1252 F5            2512 CKSMO:  PUSH    PSW
```

```
SFDX 18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    56

LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

1253 81          2513             ADD     C
1254 4F          2514             MOV     C,A
1255 F1          2515             POP     PSW
1256 CD6212      2516             CALL    SRIOT
1259 C9          2517             RET
                 2518 ;CALCULEAZA SUMA DE CONTROL LA CITIRE
125A CD8D12      2519 CKSMI:  CALL    SRIIN
125D 47          2520             MOV     B,A
125E 81          2521             ADD     C
125F 4F          2522             MOV     C,A
1260 78          2523             MOV     A,B
1261 C9          2524             RET
                 2525 ;SCRIE OCTET PE CASETA
1262 D5          2526 SRIOT:  PUSH    D
1263 1E08        2527             MVI     E,8         ;CONTOR BITI
1265 57          2528 SRIO3:  MOV     D,A         ;SALVARE OCTET IN D
1266 E680        2529             ANI     80H         ;PREIA BIT 7
1268 CA7012      2530             JZ      SRIO1
126B 0622        2531             MVI     B,22H       ;BIT=1
126D C37212      2532             JMP     SRIO2
1270 060E        2533 SRIO1:  MVI     B,0EH       ;BIT=0
1272 CD7D12      2534 SRIO2:  CALL    IMPUL
1275 7A          2535             MOV     A,D
1276 07          2536             RLC
1277 1D          2537             DCR     E
1278 C26512      2538             JNZ     SRIO3
127B D1          2539             POP     D
127C C9          2540             RET
127D C5          2541 IMPUL:  PUSH    B
127E 3EFF        2542             MVI     A,0FFH
1280 D322        2543             OUT     22H
1282 CDBF12      2544             CALL    BITW
1285 C1          2545             POP     B
1286 AF          2546             XRA     A
1287 D322        2547             OUT     22H
1289 CDBF12      2548             CALL    BITW
128C C9          2549             RET
                 2550 ;CITESTE OCTET DE PE CASETA
128D D5          2551 SRIIN:  PUSH    D
128E C5          2552             PUSH    B
128F 1E08        2553             MVI     E,8         ;CONTOR BITI
1291 AF          2554             XRA     A
1292 07          2555 SRII7:  RLC
1293 57          2556             MOV     D,A
1294 DB21        2557 SRII4:  IN      21H
1296 E601        2558             ANI     1
1298 CA9412      2559             JZ      SRII4
129B CDB212      2560             CALL    BITR
129E 3E18        2561             MVI     A,18H       ;VALOARE DE PRAG
12A0 B8          2562             CMP     B
12A1 DAA812      2563             JC      SRII5
12A4 AF          2564             XRA     A
12A5 C3AA12      2565             JMP     SRII6
12A8 3E01        2566 SRII5:  MVI     A,1
12AA B2          2567 SRII6:  ORA     D
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0          MODULE    PAGE    57

LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

12AB 1D          2568             DCR     E
12AC C29212      2569             JNZ     SRII7
12AF C1          2570             POP     B
12B0 D1          2571             POP     D
12B1 C9          2572             RET
12B2 DB21        2573 BITR:   IN      21H
12B4 4F          2574             MOV     C,A
12B5 0600        2575             MVI     B,0         ;CONTOR IMPULS
12B7 04          2576 BITR1:  INR     B
12B8 DB21        2577             IN      21H
12BA A9          2578             XRA     C
12BB CAB712      2579             JZ      BITR1
12BE C9          2580             RET
12BF DB21        2581 BITW:   IN      21H
12C1 A8          2582             XRA     B
12C2 05          2583             DCR     B
12C3 C2BF12      2584             JNZ     BITW
12C6 C9          2585             RET
                 2586 ;
                 2587 ;ECHIVALARI SI REZERVARI DE MEMORIE
                 2588 ;
6000             2589             ORG     6000H
0008             2590 NBR     EQU     8
6000             2591 HOLD:   DS      12
600C             2592 BRT:    DS      3*NBR
0006             2593 MAXFIL  EQU     6
0005             2594 NMLEN   EQU     5
000D             2595 FELEN   EQU     NMLEN+8
6024             2596 FILEO:  DS      NMLEN
6029             2597 BOFP:   DS      2
602B             2598 EOFP:   DS      2
602D             2599 MAXL:   DS      4
6031             2600 FILTB:  DS      (MAXFIL-1)*FELEN
6072             2601 INSP:   DS      2
6072             2602 DELP    EQU     INSP
000D             2603 ASCR    EQU     13
6074             2604 HCON:   DS      2
6074             2605 ADDS    EQU     HCON
6076             2606 FBUF:   DS      NMLEN
607B             2607 FREAD:  DS      2
607D             2608 FEF:    DS      1
607D             2609 FOCNT   EQU     FEF
607E             2610 ABUF:   DS      12
608A             2611 BBUF:   DS      4
608E             2612 SCNT:   DS      1
608F             2613 DCNT:   DS      1
000F             2614 NCOM    EQU     15
6090             2615 TABA:   DS      2
6092             2616 ASPC:   DS      2
6094             2617 PASI:   DS      1
6095             2618 NCHR:   DS      1
6096             2619 PNTR:   DS      2
6098             2620 NOLA:   DS      1
6099             2621 SIGN:   DS      1
609A             2622 OPRD:   DS      2
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V3.0        MODULE   PAGE   58

LOC  OBJ         LINE        SOURCE STATEMENT

609C             2623 OPRI:   DS      1
609D             2624 TEMP:   DS      1
6072             2625 APNT    EQU     INSP
608E             2626 AERR    EQU     SCNT
609E             2627 OIND:   DS      2
0005             2628 LLAB    EQU     5
60A0             2629 AREA:   DS      101
6105             2630 OBUF:   DS      16
6115             2631         DS      5
611A             2632 IBUF:   DS      83
616D             2633 LIN:    DS      1
616E             2634 COL:    DS      1,
616F             2635 MCAP:   DS      1
6170             2636 SHCT:   DS      1
6171             2637 ADEC:   DS      2
6173             2638 AMTV:   DS      2
6175             2639 VINV:   DS      1
6176             2640 EINV:   DS      1
6177             2641 AFMOD:  DS      1
6178             2642 AINF:   DS      2
617A             2643.AAB:    DS      1
617B             2644 AAC:    DS      1
0020             2645 BLANC   EQU     20H
0009             2646 TAB     EQU     9
000D             2647 CR      EQU     0DH
000A             2648 LF      EQU     0AH
003E             2649 STAR    EQU     3EH
0005             2650 CTRLE   EQU     5
617C             2651 SYMT    EQU     $
                 2652         END

PUBLIC SYMBOLS
BAZA   A 0DCB

EXTERNAL SYMBOLS

USER SYMBOLS
AAB    A 617A  AAC    A 617B  ABUF   A 607E  ACH1   A 024F  ACHK   A 023D  AC01   A 0787  AC02   A 0808
ADDS   A 6074  ADE1   A 01DE  ADEC   A 01DB  ADR    A 0585  AERR   A 608E  AFIS   A 107A  AFMOD  A 6177
AGEC   A 6171  AHE1   A 01F8  AHEX   A 01F5  AHS1   A 020C  AINF   A 6178  ALAB   A 0C74  ALP1   A 0BA4
ALPS   A 0BA2  AMON   A 0072  AMTV   A 6173  AOU1   A 06D9  AOU2   A 06D3  AOUT   A 06CC  APNT   A 6072
AREA   A 60A0  ASBL   A 0BC1  ASC1   A 0BF1  ASC2   A 0C01  ASC3   A 0C19  ASC4   A 0C23  ASC5   A 0C45
ASC7   A 0C65  ASCN   A 0BC4  ASCR   A 000D  ASM1   A 0693  ASM2   A 06C0  ASM3   A 0681  ASM4   A 0675
ASPC   A 6092  ASSM   A 0665  ASTO   A 091B  ASUB   A 0C6B  AVAL   A 0C55  B1     A 0D0B  B2     A 0D1B
B3     A 0D2C  BAZA   A 0DCB  BAZTV  A 4000  BBUF   A 608A  BEGTV  A 4001  BID1   A 029A  BIN1   A 027F
BINAD  A 082A  BIND   A 0289  BINH   A 026C  BIP1   A 0FDD  BITR   A 12B2  BITR1  A 12B7  BITW   A 12BF
BL1    A 0D74  BL2    A 0D7F  BL3    A 0D88  BLANC  A 0020  BLK1   A 0237  BMES   A 0DA8  BOFP   A 6029
BR     A 0F4E  BREAK  A 0CFF  BRKP   A 0D50  BRT    A 600C  BSPA   A 00B6  CHAR   A 00BE  CHOT   A 021A
CIC1   A 0FA6  CKSMI  A 125A  CKSMO  A 1252  CL2    A 0D4B  CLBL   A 0D3B  CLER   A 00D8  CLRB   A 0D36
CO1    A 05B1  CO2    A 05B7  COL    A 616E  COMO   A 05AC  COM1   A 05BF  COM9   A 06F9  COMM   A 0105
COMS   A 0116  COND   A 0948  CONEX  A 0FAE  CONT1  A 0F8E  COP1   A 0A8F  COPC   A 0A7D  CR     A 000D
CRLF   A 00F0  CTAB   A 02A4  CTRLE  A 0005  CTRLQ  A 0703  CTRLS  A 06F7  CW55   A 0023  DAT1   A 07BD
DAT2   A 081E  DAT2A  A 0821  DCNT   A 608F  DEL    A 00A9  DEL1   A 0602  DEL2   A 061F  DEL3   A 063D
```

```
SFDX-18 8080/8085 MACRO ASSEMBLER, V1.0          MODULE   PAGE   59

DEL4   A 0647  DEL5   A 0648  DELL   A 05EE  DELP   A 6072  DONE1  A 0199  DOUT   A 022B  DUM1   A 030C
DUMP   A 0306  DUMS   A 0309  EAF    A 06DD  EASS   A 092E  ECK    A 11BC  ECLER  A 0035  ECR    A 008E
EEND   A 002F  EGT    A 0535  EINV   A 6176  ELT    A 0522  EMES   A 0470  EMES1  A 0475  EMES2  A 047A
ENT1   A 0499  ENTR   A 0480  ENTS   A 048D  EO1    A 057E  EOF    A 057D  EOFP   A 602B  EOR    A 0059
EPAGE  A 032C  EQU1   A 07A2  EQU2   A 0827  EQUL   A 050D  EQUS   A 07AD  ERMES  A 1244  ERO1   A 0CE6
ERRA   A 0CD5  ERRD   A 0CF4  ERRL   A 0CEF  ERRM   A 0CCC  ERRO   A 0CDA  ERRR   A 0CAE  ERRS   A 0CB7
ERRU   A 0CC2  ERRV   A 0CC7  ETRA   A 0154  EXEC   A 00FB  FALS   A 0F96  FAST   A 03F0  FBUF   A 6076
FEET   A 0402  FEF    A 607D  FELEN  A 000D  FI1    A 0564  FI2    A 0576  FIL30  A 03BA  FIL35  A 03BC
FILE   A 0348  FILEO  A 6024  FILTB  A 6031  FIN1   A 055C  FIND   A 0556  FINE   A 03D3  FOCNT  A 607D
FOOD   A 03ED  FOOL   A 040E  FOOT   A 03CD  FOUL   A 03CF  FOUT   A 03C3  FREAD  A 607B  FSE10  A 042B
FSE15  A 044E  FSE20  A 0458  FSEA   A 0422  HCON   A 6074  HOLD   A 6000  HOTB   A 0224  HOUT   A 0214
IBUF   A 611A  IEK    A 1216  IMPUL  A 127D  IN8    A 00E0  INCA   A 0139  INIT2  A 0020  INIT3  A 002F
INITA  A 0019  INSP   A 6072  INSR   A 0504  LCHK   A 0762  LF     A 000A  LICK   A 04CB  LIN    A 616D
LINE   A 04BF  LIST   A 05DA  LISTO  A 05E0  LITLE  A 6200  LLAB   A 0005  LMOV   A 058A  LODM   A 059C
LTAPE  A 11EF  MAXFIL A 0006  MAXL   A 602D  MCAP   A 616F  MESS   A 046A  MLAB   A 0732  MOD11  A 117B
MODDR  A 115C  MOV23  A 038C  MPNT   A 08EC  NBR    A 0008  NCHR   A 6095  NCOM   A 000F  NCOR   A 0FD9
NEXT   A 007F  NMLEN  A 0005  NOLA   A 6098  NOR1   A 05CD  NORM   A 05C7  NOV1   A 0656  NOVR   A 0650
NUM1   A 0CA4  NUM2   A 0CA8  NUMS   A 0C90  NXT1   A 0BCE  NXT2   A 0BD8  OBUF   A 6105  OCN1   A 0B22
OCN2   A 0B25  OCNT   A 0B0E  OERR   A 0B33  OIND   A 609E  OP1    A 0AAE  OP2    A 0AB1  OP4    A 0B09
OP5    A 0B0C  OPAD   A 0B08  OPC    A 074B  OPC2   A 0AB6  OPC3   A 0AD2  OPCD   A 0A92  OPRD   A 609A
OPRI   A 609C  ORG1   A 078D  ORG2   A 0839  OTAB   A 0954  OUT8   A 00E7  P1     A 0DBB  PABL   A 07DA
PAG1   A 033F  PAS1   A 0709  PAS2   A 07C0  PASI   A 6094  PNTR   A 6096  PORTA  A 0020  PORTB  A 0021
PORTC  A 0022  PRAMB  A 11A4  PROC   A 0DAE  PSEU   A 0B3B  PSU1   A 0771  PSU2   A 07F5  READ   A 0077
REF1   A 10D7  REIA   A 003F  RES1   A 07B5  RES2   A 080E  RES21  A 081A  RMOV   A 0593  ROOM   A 0382
RTAB   A 0B8D  SAL    A 0F70  SBL1   A 093D  SBL2   A 0941  SBLK   A 093A  SCAN   A 0F4B  SCNT   A 608E
SCR1   A 1197  SCR11  A 1100  SCR2   A 1185  SCR22  A 10FB  SCR50  A 10EF  SCR51  A 10F4  SCR52  A 1129
SCR53  A 1134  SCR54  A 113C  SCR55  A 1148  SCR56  A 1142  SCRIU  A 10DB  SCRN   A 0254  SCROL  A 117F
SEAR   A 012D  SEMIG  A 6240  SEN1   A 0C8A  SEND   A 0C80  SEOF   A 04FC  SHCT   A 6170  SHIF   A 0F62
SIGN   A 6099  SIMB   A 0FFF  SLA1   A 0B71  SLA2   A 0B87  SLA3   A 0B8A  SLAB   A 0B4D  SRII1  A 11F2
SRII2  A 11F8  SRII3  A 11FF  SRII4  A 1294  SRII5  A 12A8  SRII6  A 12AA  SRII7  A 1292  SRIIN  A 128D
SRIO1  A 1270  SRIO2  A 1272  SRIO3  A 1265  SRIOT  A 1262  SSTR   A 0C3C  STAI   A 0262  STAI1  A 031D
STAPE  A 11A1  STAR   A 003E  START  A 0000  STOM   A 05A4  SWAP   A 039A  SWAPS  A 0395  SYMT   A 617C
TAB    A 0009  TABA   A 6090  TAPE1  A 11DA  TAPE2  A 122B  TASAP  A 0FA4  TEMP   A 609D  TEST   A 0F5C
TEST1  A 036D  TREC   A 0268  TREC1  A 0323  TSTAS  A 0FF9  TY31   A 0882  TY32   A 0885  TY41   A 08AE
TY56   A 08DA  TY6    A 090B  TYP1   A 085A  TYP2   A 085E  TYP3   A 0871  TYP4   A 0890  TYP5   A 08C5
TYP6   A 08FB  TYS5   A 08CD  TYS6   A 090E  URM10  A 108A  URM7   A 109A  URM71  A 10B7  URM8   A 10BD
URM9   A 10CC  VAL1   A 0163  VAL2   A 017E  VAL3   A 018E  VAL4   A 0190  VAL5   A 019E  VALC   A 014D
VCHK   A 02FE  VINV   A 6175  WHA1   A 0467  WHAT   A 0464  ZBU1   A 0146  ZBUF   A 0140  ZERO   A 0545

ASSEMBLY COMPLETE.    NO ERRORS
```


EDITURA TEHNICA

• Ce este aMIC-ul şi de ce „Totul despre . . .". Chiar . . . totul?

• Calculatorul personal (individual) aMIC este primul calculator românesc cu ecran tele separat, destinat utilizării individuale pe scară largă în şcolile de toate gradele, în unităţi de cercetare-proiectare, în gestiuni tehnico-economice curente, în activităţi de birou şi chiar în cluburi şi tabere, pentru jocuri distractiv-educative.

• Autorii volumelor de faţă sînt cadre didactice şi cercetători de la Facultatea de Automatică şi Calculatoare din Institutul Politehnic Bucureşti, care au conceput acest calculator, proiectanţi şi specialişti din unităţile care îl produc în serie, şi anume Institutul pentru Tehnică de Calcul şi Informatică – Filiala Timişoara şi Fabrica de Memorii – Timişoara, cum şi reprezentanţi ai utilizatorilor, printre care un profesor emerit de la Liceul Industrial „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti şi un elev de la acelaşi liceu.

• Cărţile aMIC (volumul 1) şi aMIC (volumul 2) ce apar simultan îşi propun să constituie manuale de prezentare-utilizare-operare indispensabile tuturor categoriilor de utilizatori.

• O atenţie deosebită este dată limbajului interactiv de programare BASIC-aMIC a cărui învăţare este înlesnită de un număr mare de exemple.

(continuare la vol. 2)

Vol. I şi II Lei 42

